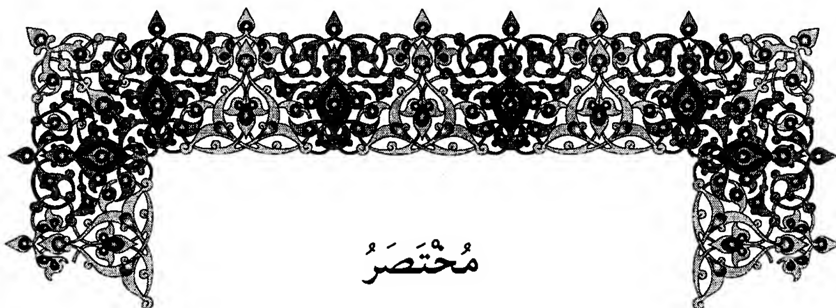
مُخْتَصَرُ

صَحِيحِ مُسْلِمٍ

MUSLIMOVA ZBIRKA HADISA

sažetak

مُخْتَصَرُ

صَحِيحِ مُسْلِمِ

MUSLIMOVA

ZBIRKA HADISA

sažetak

القلم
el-Kalem
Sarajevo, 1425. h.g./2004. godine

MUSLIMOVA ZBIRKA HADISA

sažetak

Prijevod s arapskog:
Muhamed Mrahorović, Mustafa Prljača, Nurko Karaman,
Jusuf Karaman i Aida Mujezin

Izdavač:
IC El-Kalem

Za izdavača:
Selim Jarkoč

Urednik:
Mustafa Prljača

Redaktura prijevoda:
Fuad Sedić

Lektor i korektor:
Aida Krzić

Tehnički urednik:
Ismail Ahmetagić

Dizajn:
Tarik Jesenković

Štampa:
BEMUST, Sarajevo

Za štampariju:
Mustafa Bećirović

Tiraž:
3.000

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo

297.15

EL-MUNZIRÎ, Zekijjuddin ebu Muhammad Abdula'zīm bin Abdulkavijj bin Abdullah bin Selameh bin Sa'd el-Munziri eš-Šafi' eš-Šāmī
Muslimova zbirka hadisa : sažetak ; [prijevod s arapskog Muhamed Mrahorović ... [et al.]. -
Sarajevo : El-Kalem, 2004. - 1065 str. ; 24 cm

Izv. stv. nasl. na arap. jeziku. - Bibliografske i druge bilješke uz tekst

ISBN 9958-23-160-3

COBISS.BH-ID 13151238

Riječ izdavača:

Zbirka kao poslanički izvor

El-Kalem - *izdavački centar Rijaseta Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini raduje što čitateljstvu naših prostora može ponuditi jednu ovakvu zbirku hadisa. Ovo je i prvi put da se kod nas pojavljuje jedna cjelovito prevedena hadiska zbirka iz reda najmjerodavnijih hadiskih zbornika (el-kutubu-s-sitte), makar i u nešto skraćenom obimu.*

Skraćenu verziju zbirke hadisa Imama Muslima (Ebu-l-Husejn Muslim ibn el-Hadždžadž el-Kušejri en-Nejsaburi, 204.-261. h. god.) sačinio je veliki hadiski učenjak, hafiz hadisa Zekijjuddin Abdu-l-Azim ibn Abdu-l-Kavijj ibn Abdullah ibn Selama Ebu Muhammed el-Munziri (581.-656. h. god.) koji za svoj sažetak kaže da, iako je obimom znatno manji od izvorne Muslimove zbirke, sadrži "najveći dio izvornika".

Naime, El-Munziri je, s ciljem da korisnicima olakša upotrebu ovog značajnog hadiskog zbornika, izostavio one duge nizove prenosilaca svakog pojedinog hadisa, koje je Imam Muslim navodio revnošću istinskog naučnika - što je bilo neophodno učiniti kako bi se, bez imalo sumnje, ustanovila autentičnost prenesenog sadržaja. On se zadovoljio navođenjem samo prvog prenosioca hadisa, onog posredstvom kojeg su drugi prenosili taj Vjerovjesnikov, s.a.v.s., iskaz. Usto, iz izvornika je izostavio i one hadise koji se ponavljaju, ili koji imaju slično značenje. Sve ostalo je zadržao tako da se može kazati da naše čitateljstvo pred sobom ima cjelovitu Muslimovu zbirku hadisa, *koja se, uz Buharijinu zbirku, smatra najautentičnijim zbornikom hadisa Božijega Poslanika, a.s.*

Pri navođenju hadisa mi smo se držali redoslijeda kakav je u izvorniku. Budući da je u nekim slučajevima dolazilo do odstupanja u brojčanom slijedu, odnosno da se ispod određenog broja navodio i hadis koji je također zavođen pod tim istim brojem, samo s još pridodatim slovom kao odrednicom

Prevođenje ove zbirke hadisa El-Kalem *je povjerio grupi prevodilaca koje je sam odabrao i koje je smatrao sposobnim da obave taj odgovorni zadatak. Redakturu prijevoda izvršio je stručnjak za hadis, dr. Fuad Sedić, profesor na Islamskoj pedagoškoj akademiji u Bihaću, u čemu su nimalo zanemarljivo učešće, ispred* El-Kalema, *uzela i dvojica naših arabista - Mustafa Prljača i Ismail Ahmetagić.*

dok su druge prevedene ili interpretirane samo u mjeri u kojoj je to bilo nužno. Ostale je dalo naše uredništvo, držeći se opredjeljenja da zbirka treba biti što lakša za upotrebu, budući da je namijenjena najširem čitalačkom auditoriju. Odatle je izostavljen i izvorni tekst hadisa na arapskom jeziku.

U ovakvom izdanju zbirka je veoma pogodna za upotrebu i mi je s radošću predajemo javnosti. Sa svoje strane uložili smo odgovarajući napor. Bit će nam drago da nam se ukaže na eventualne greške i propuste kako bismo ih u drugom izdanju mogli otkloniti.

Molimo Allaha, dž.š., da zbirci otvori ljudska srca kako bi se mogla napajati s čistog poslaničkog izvora i tako upijati mudrost.

U Sarajevu, maja 2004., rebiu-l-evvela 1425. h. god.

IMAN

Početak vjerovanja - imana iskazuju riječi: *La ilahe illallah* - Nema boga osim Allaha

1. Prenosi se da je Ebu Džemre rekao:

- Bijah posrednik u prijenosu hadisa između Abdullaha, sina Abbasova, i jedne skupine ljudi u času kad mu priđe neka žena i upita ga o moštu u grnčarijskoj posudi. Abdullah je skupini odgovorio:

- Izaslanstvo Abdu-l-Kajsa je došlo Poslaniku, s.a.v.s., te ih je on upitao:

"Čije ste vi izaslanstvo?"

Odgovoriše mu:

- Izaslanstvo smo Rebi'e.

Poslanik im kaza:

"Dobro došla skupino koja nema poniženja niti se kaje (zbog primanja islama)."

Nato će oni:

- Allahov Poslaniče, dolazimo ti iz dalekog kraja i od tebe nas dijeli predio nastanjen nevjernicima plemena (Mudar). Mi ti, uistinu, ne možemo doći u neko drugo vrijeme, osim u svetom mjesecu. Zato, daj nam glavne zapovijedi koje ćemo prenijeti onima koji su ostali iza nas a koje će nas u Džennet uvesti!

Abdullah dalje kaže:

- Tada im je Poslanik četiri stvari zapovjedio i četiri zabranio: zapovjedio im je da vjeruju u Allaha Jedinog - upitavši ih:

"Znate li vi šta to znači vjerovanje u Allaha Jedinog?"

Oni odgovoriše:

- Allah i Njegov Poslanik to najbolje znaju.

Tada im Poslanik kaza:

"Posvjedočenje da nema boga osim Allaha i da je Muhammed Njegov poslanik, obavljanje propisanih namaza, davanje zekata, post u ramazanu te obavezno davanje petine vašeg (vojnog) plijena."

Zabranio im je upotrebu posuda od suhe tikve (ad-dubā'u), posuda od gorkih divljih tikvica (el-hantem) i posuda premazanih smolom - katranom (jer se voće u njima brzo ukiseli i pretvori u vino).

Šu'be prenosi:

- Možda je kazao: "kace (posude) od palminog panja (nakir)".

I još im je naglasio:

"Zapamtite to i prenesite onima vašim tamo!"

Ibn Mu'az dodaje u predaji koju prenosi od svog oca:

- Allahov Poslanik je rekao Ešedždžu 'Abdi-l-Kajsu:

"Ti imaš dvije vrline koje Allah voli: blagost i samokontrolu - samosuzdržljivost?"

2. Prenosi se da je Ebu Hurejre, r.a., rekao:

- Jednog dana pojavio se Poslanik pred ljudima i tom prilikom pristupio mu je neki čovjek i upitao ga:

- Allahov Poslaniče, šta je to iman?

Odgovorio mu je:

"Da vjeruješ u Allaha, u Njegove meleke, u Njegovu Knjigu i u susret sa Njim, u Njegove poslanike te da vjeruješ u proživljenje na Sudnjem danu."

Ovaj još upita:

- Šta je to islam?

Odgovorio mu je:

"Islam je: da vjeruješ u Allaha i da Mu u Njegovoj božanstvenosti ništa ne pridružuješ, da obavljaš propisane namaze, da izdvajaš naređeni zekat i da postiš mjesec ramazan."

On još upita:

- A šta je to ihsan (najviši stupanj u vjeri), Allahov Poslaniče?

On mu odgovori:

"Da iskazuješ vjerovanje u Allaha kao da Ga gledaš, jer, iako ti Njega ne vidiš, On tebe vidi."

- A kada će nastupiti Sudnji dan (Es-Sa'ah)? - upita ponovo ovaj?

Poslanik mu odgovori:

"Upitani ne zna o tome ništa više od onog koji pita, ali kazat ću ti o njegovim predznacima: Kada robinja rodi svoga gospodara,* to je jedan od njegovih predznaka; kada bijedni i neugledni postanu vladarima - i to je jedan od njegovih predznaka; kada se goniči stada (pastiri) počnu nadmetati u izgradnji visokih zgrada** - i to je jedan od njegovih predznaka. Pet stvari ne zna niko drugi osim Allaha." Zatim je citirao ajet: *Samo Allah zna kad će Smak svijeta nastupiti, samo On spušta kišu i samo On zna šta je u maternicama, a čovjek ne zna šta će sutra zaraditi i ne zna čovjek u kojoj će zemlji umrijeti; Allah, uistinu, sve zna i o svemu je obaviješten.* (Lukman, 34.)

Nepoznati se, potom, udaljio, a Poslanik povika:

"Vratite mi ga nazad!"

Pokušaše vratiti neznanca, ali njega već bijaše nestalo. Tada Poslanik kaza:

"Ovo bijaše Džibril. Došao je da ljude pouči njihovoj vjeri."

3. Od Se'ida ibn el-Musejjeba se prenosi da je njegov otac pričao:

- Kada je Ebu Talib bio na smrtnoj postelji, došao mu je u posjetu Allahov Poslanik i kod njega zatekao Ebu Džehla i Abdullaha ibn Ebu Umejje ibn el-Mugiru. Allahov Poslanik mu se obratio riječima:

"Amidža, izgovori riječi šehadeta - *Lā ilāhe illallāh* - Nema boga osim Allaha, riječi zarad kojih ću ti svjedočiti pred Allahom!"

---

* neposlušnost prema roditeljima

** tj. postanu stanovnicima gradskih naselja

Poslanik mu nije prestajao ponavljati svoj zahtjev sve dok Ebu Talib nije izgovorio svoje posljednje riječi - da ostaje u vjeri Abdulmuttalibovoj - odbivši izgovoriti *Lā ilāhe illallāh*. Nato mu Poslanik kaza:

"Tako mi Allaha! Moliću se Allahu za tebe sve dok mi to ne bude bilo zabranjeno!"

Tim povodom objavi Uzvišeni Allah Poslaniku sljedeće: *Nema pravo Vjerovjesnik kao ni oni koji vjeruju oprosta tražiti za mnogobošce, makar im bili i bliska rodbina, nakon što im je bilo jasno obznanjeno da su oni stanovnici Vatre paklene.* (Et-Tevbe, 113.)

I u slučaju Ebu Taliba, Allah objavi Poslaniku: *Ti, doista, ne upućuješ onog koga ti voliš, nego Allah upućuje na Pravi put onog koga On hoće i On je najobavješteniji o onima koji su na Pravi put upućeni.* (El-Kasas, 56.)

Zapovjeđeno mi je da se borim protiv ljudi sve dok ne posvjedoče da nema boga osim Allaha

4. Prenosi se da je Ebu Hurejre, r.a., rekao:

- Tek što je umro Allahov Poslanik i Ebu Bekr bio izabran za njegova nasljednika, nekoliko arapskih plemena otkazalo je halifi svoju pokornost. (Na halifinu odluku da ih silom upokori) obratio mu se Omer ibn el-Hattab, r.a.:

- Zar ćeš primijeniti silu protiv ljudi na koje se odnose riječi Allahova Poslanika: "Zapovjeđeno mi je da se borim protiv ljudi sve dok ne posvjedoče da nema boga osim Allaha a onaj ko posvjedoči da nema boga osim Allaha, zaštitio je preda mnom svoju imovinu i svoj život, osim u slučaju Božijeg prava kad će Allah s njim sviđati račune?!"

Na to mu Ebu Bekr reče:

- Tako mi Allaha, odlučno ću se boriti protiv onih koji odvajaju namaz od zekata, jer zekat je imovinsko pravo, i tako mi Allaha, ako mi budu uskratili makar jedan 'ikal (priuzu) od zekata koga su Allahovu

Poslaniku davali, povest ću borbu protiv njih zbog uskraćivanja tog prava!

Omer ibn el-Hattab, r.a., kaže:

- I ja sam, tako mi Allaha, tada shvatio da je Allah prosvijetlio srce Ebu Bekrovo za borbu (na Allahovòm putu) i bilo mi je potpuno jasno da je u pravu!

5. Od Ibn Omera ibn el-Hattaba, Allah bio zadovoljan njima dvojicom, se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Zapovjeđeno mi je da se borim protiv ljudi sve dok ne posvjedoče da nema boga osim Allaha i da je Muhammed Allahov poslanik, dok ne počnu namaze obavljati i zekat davati, a kada tako učine, zaštitili su preda mnom svoje živote i imovinu svoju, osim u slučajevima kada to Šerijat nalaže, a konačno sviđanje računa pripada Allahu."

Ubistvo bezbožnika nakon što je (formalno) posvjedočio da nema boga osim Allaha Jedinog

6. Od El-Mikdada ibn el-Esveda se prenosi da je upitao Poslanika:

- Allahov Poslaniče, kako bi ti presudio u slučaju kad bih se ja susreo s bezbožnikom koji me je napao i odsjekao mi sabljom jednu ruku, a zatim pobjegao od mene i popeo se na drvo te mi odozgo doviknuo: Ovog časa primio sam islam (predajem se Allahu), da li bih ga imao pravo ubiti, Allahov Poslaniče, uprkos izgovorenih riječi?

Allahov Poslanik mu odgovori:

"Nećeš ga ubiti!"

- Zatim sam ponovio - govorio je El-Mikdad: Ali, odsjekao mi je ruku, Allahov Poslaniče, i tek nakon što je tako učinio, izgovorio je te riječi pa zar ga ne smijem ubiti?!

našao u njegovoj poziciji prije nego što je izgovorio riječi posvjedočenja!"

U predajama hadisa kog prenose El-Evza'i i Ibn Džurejdž stoji:

- *Eslemtu lillah* - primio sam (ovog časa) islam poradi Allaha, a u predaji Ma'merovoj glasi: - Baš kad naumih da ga ubijem, on izgovori riječi: *Nema boga osim Allaha.*

7. Prenosi se da je Usame ibn Zejd, r.a., rekao:

- Allahov Poslanik nas je uputio kao vojnu izvidnicu tako da smo osvanuli u naselju (mnogobožačkog) plemena Džuhejna. Sustigao sam jednog čovjeka koji uzviknu *Lā ilāhe illallāh*, a kog sam ja, ipak, ubio i zbog čega mi je u duši ostao nekakav nemir. Slučaj sam ispričao Allahovu Poslaniku a on me u nevjerici zapita:

"Izgovorio je *Lā ilāhe illallāh* i ti si ga pogubio!?"

Usame odgovori:

- Rekao sam već, Allahov Poslaniče, da ih je izgovorio u strahu pred oružjem.

Poslanik će nato:

"Zar si ti otvorio njegovo srce pa da saznaš da li ih je stvarno iskreno izgovorio ili nije?!"

Poslanik mi je ponavljao i ponavljao svoje čuđenje toliko puta da sam u jednom momentu poželio da sam baš tog časa primio islam a ne ranije, (tj. da sam ubistvo počinio kao nemusliman).

Zejd je pričao da je u povodu tog slučaja Sa'd (ibn Ebu Vekkas) rekao:

- Mene što se tiče, nikad neću pogubiti muslimana dok ne vidim da je nekog od njih pogubio Zu-l-butajjin (Usame).

Tad mu se obrati neki čovjek rekavši:

- Zar Uzvišeni Allah nije kazao: *I borite se protiv njih kako smutnja ne bi zavladala i neka svuda zavlada Allahova vjera.* (El-Enfal, 39.)

Na tu primjedbu Sa'd mu odgovori:

- Mi smo se, zacijelo, već borili da smutnja ne zavlada, a ti i tvoji prijatelji biste željeli boriti se da smutnja zagospodari!

8. Safvan ibn Muhriz pripovijeda da je u vrijeme velikog meteža (pobune) kog je izazvao Ibn ez-Zubejr, Džundeb ibn Abdullah el-Bedželijj poslao po svom izaslaniku poruku 'As'asu ibn Selami u kojoj je tražio:

- Okupi mi grupu, nekoliko tvoje braće da im se obratim!

Pa kada su se okupili, stigao je među njih Džundeb u žutoj jednodijelnoj odjeći i obratio im se riječima:

- Nastavite o onom o čemu ste govorili!

I razgovor je potekao te kad je stigao red na njega, skinuo je pokrivač s glave i počeo govoriti:

- Došao sam među vas da vam govorim, ne o nečem drugom, nego o vašem Vjerovjesniku, s.a.v.s. Allahov Poslanik je uputio svoje izaslanstvo jednom mnogobožačkom plemenu i oni su se susreli. Međutim, jedan mušrik se pripremao da može, ako poželi, prići nekom muslimanu i ubiti ga te je jedan musliman čekao da dotični bude neoprezan - rečeno nam je da je to bio Usame ibn Zejd - pa kad je podigao sablju u pravcu mušrika, ovaj je izgovorio *Lā ilāhe illallāh*, ali je već bilo kasno - ubio ga je. Čim je glas stigao do Vjerovjesnika, potražio je Usamu da mu slučaj objasni i kad je Usame objasnio događaj sa mušrikom, zgranut slučajem, Poslanik ga je upitao:

"Zašto si ga ubio?"

Odgovorio mu je:

- Allahov Poslaniče, muslimanima je bol nanosio; ubio je toga i toga - nabrojavši imena nekoliko ubijenih - i ja sam zbog toga bio kivan na njega. Tek pošto sam zamahnuo sabljom, povikao je *Lā ilāhe illallāh*.

"I ubio si ga?!" - zavapi Poslanik.

- Da - odgovori Usame.

"Pa šta ćeš činiti s *Lā ilāhe illallāh* kad Sudnji dan nastupi?" - srdito mu se obrati Poslanik.

- Oprosti mi, Allahov Poslaniče? - izusti Usame.

"Pa šta ćeš činiti s *Lā ilāhe illallāh* kada Sudnji dan nastupi?!" - srdito i začuđeno ponavljao je Allahov Poslanik.

Onaj koji Uzvišenog Allaha susretne s imanom (vjerom) u kojoj nema mjesta sumnji - ući će u Džennet

10. Od Ebu Hurejre, r.a., ili od Ebu Sa'da, r.a., (el-A'maš se dvoumi) se prenosi sljedeće:

- U vrijeme Bitke na Tebuku, svijet je zadesila glad zbog čega su se obratili Poslaniku rekavši mu:

- Allahov Poslaniče, kad bi nam dozvolio da zakoljemo nekoliko naših debljih deva za prehranu i da od loja njihova mrs napravimo?

Tek što se Poslanik saglasio s njihovim prijedlogom, naiđe Omer, r.a., i reče mu:

- Allahov Poslaniče, ako im to dozvoliš, ostat će nam premalo jahalica, nego pozovi njih sa njihovom preostalom hranom pa zamoli Allaha, dž.s., da im poveća nafaku i da ih blagoslovi - može biti da im Allah podari svoj bereket.

Nato će Poslanik:

"Tako je, i hoću!"

- Zatim zatraži prostirač od kože i prostrije ga pa potom zatraži da mu donesu ostatke njihovih namirnica i dalje - nastavlja pripovjedač događaja - nastaviše donositi: neko pregršt kukuruza, drugi pregršt hurmi, treći komade hljeba (i kosti s mesom) i tako dok se ne nakupi na prostiraču nešto namirnica, a zatim uputi Poslanik dovu Allahu da im uveća nafaku te ih potom pozva:

"Uzmite namirnice u vaše posude!"

I punili su posude sve dok nisu napunili i posljednju koja se našla u logoru. Zatim su se nahranili do sitosti a ostalo je i viška.

Naposljetku Allahov Poslanik izgovori:

"Svjedočim da nema boga osim Allaha i da sam ja Njegov poslanik. Nijednom robu, koji, ne sumnjajući u ove riječi susretne Allaha, neće biti uskraćen Džennet."

11. Es-Sunabihi pripovijeda da je 'Ubade ibn es-Samit, r.a., rekao:

- Ušao sam Poslaniku u časovima njegova umiranja i zaplakao sam a on me upita:

"Polahko, zašto plačes? Allaha mi, ako se od mene bude tražilo da svjedočim, zasigurno ću ti svjedočiti, a ako mi bude dato da se mogu zauzimati, zauzet ću se, doista, i za tebe, s čim bilo budem mogao, tebi ću korist priuštiti."

Ubade je zatim dodao:

- Kunem vam se Allahom, svaki hadis koji sam čuo od Poslanika, u kojem je samo dobro po vas, već sam vam ga prenio, osim jednog kog ću vam danas kazati, jer sam pred kraj života. Slušao sam ove Poslanikove riječi:

"Onog ko posvjedoči da nema boga osim Allaha i da je Muhammed Njegov poslanik, Allah će sačuvati džehennemske vatre."

12. Prenosi se da je Ebu Hurejre, r.a., rekao:

prestrašismo, ustadosmo a ja bijah prvi koji osjeti tu zebnju. Malo zatim, izdvojio sam se da potražim Poslanika tamo gdje se sklonio i naiđoh na voćnjak ograđen zidom jednog ensarije iz plemena Benu Nedždžar. Obišao sam ga tražeći ulaz, ali ga ne nađoh. Utom spazih potočić kako utiče u voćnjak kroz vanjski skriveni (bunarski) otvor. Skupih se izdahnuvši zrak i nakoso uđoh do Poslanika. On me oslovi:

"Ebu Hurejre!"

- Ja sam, Allahov Poslaniče.

"Šta je s tobom?" - upita me on.

- Sjedio si među nama a zatim ustao i otišao od nas pa smo se uplašili za tebe. Bijah prvi među nama koji se prestravio. Prišao sam ovom zidu i provukao se unutra kao što se lisica provlači, a iza mene je ostalo još ljudi - odgovorih mu.

Zatim, on nastavi:

"Ebu Hurejre", i dao mi je svoje dvije sandale, "izađi s njima noseći ih u rukama pa koga god sretneš a on ti iskrena srca posvjedoči da nema boga osim Allaha, obraduj ga Džennetom!"

Prvi koga ugledah bijaše Omer i on me upita:

- Šta je s tim sandalama, o Ebu Hurejre?

Odgovorih mu:

- Ovo su sandale Allahova Poslanika; poslao me s njima da koga god sretnem da iskrena srca posvjedoči da nema boga osim Allaha, obradujem ga Džennetom.

Omer me snažno odgurnu rukom u prsa da sam pao na stražnjicu i reče mi:

- Vrati se, Ebu Hurejre!

I ja se vratih s prigušenim jecajima plača, a za mnom iđaše Omer. Kad nas ugleda Poslanik, upita me:

"Šta ti je, Ebu Hurejre?"

Rekoh mu da sam susreo Omera i objasnio mu s čim si me poslao, a on me odgurnuo te sam pao na stražnjicu i još mi je naredio da se vratim. Onda se Poslanik obrati Omeru riječima:

"Omere, šta te je navelo da tako postupiš?"

- O Allahov Poslaniče - tiho će Omer - draži si mi od oca i majke, jesi li poslao Ebu Hurejru s tvojim sandalama da obraduje Džennetom svakog ko iskrena srca posvjedoči da nema boga osim Allaha?

"Jesam", odgovori Poslanik.

- Nemoj to činiti, o Allahov miljeniče; plašim se da se neki ljudi ne oslone samo na to! Pusti ih neka tu istinu svjedoče djelima svojim!

Tada mu kaza Allahov Poslanik:

"Pustite ih neka čine tako!"

13. Prenosi se da je Mu'az ibn Džebel pripovijedao:

- Jahao sam (jednom prilikom) tik iza Vjerovjesnika u razmaku štapa devina sedla i on mi se obrati:

"Mu'aze, sine Džebelov!"

Odazvah mu se riječima:

- Odazivam ti se Allahov Poslaniče, dragovoljno.

Prođe jedan časak pa me opet zovnu:

"Mu'aze, sine Džebelov!", a ja mu se odazvah na isti način:

- Odazivam ti se s radošću, Allahov Poslaniče.

On časak zašuti pa me zovnu i treći put:

"Mu'aze, sine Džebelov!"

- Dragovoljno ti se odazivam, o Allahov Poslaniče.

"Znaš li ti koje je Allahovo pravo u odnosu na Njegove robove?"

- Allah i Njegov Poslanik to najbolje znaju - odgovorih mu.

On, potom, nastavi:

"Neprikosnoveno pravo Allahovo u odnosu na Njegove robove jeste pravo da Njega jedinog obožavaju te da Mu ništa ne pridružuju u božanstvenosti."

Zatim, poslije časka šutnje, ponovo me zovnu:

"Mu'aze, sine Džebelov!"

Kad mu se javih:

- Odazivam ti se srdačno, Allahov Poslaniče, on me upita:

"A znaš li ti, koje je pravo Allahovih robova u odnosu na Allaha ukoliko budu ono prvo činili?"

Rekoh mu:

- I to najbolje znaju Allah i Njegov Poslanik

14. Mahmud ibn er-Rebi'a prenosi pripovijest koju je čuo od 'Itbana ibn Malika, a glasi:

- Došao sam u Medinu i susreo 'Itbana te ga upitao:

- Čuo sam da si imao nekakav slučaj.

On poče pričati:

- Donekle mi je smetalo to što stanujem daleko pa sam Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., poručio da bih želio da me posjeti i da klanja u mojoj kući te da mi mjesto na kojem on bude klanjao bude mjesto na kojem ću i ja klanjati. I zbilja, došao mi je Allahov Vjerovjesnik u posjetu sa još nekoliko ashaba te klanjao namaz u kući, dok su oni međusobom razgovarali. Većina njihova razgovora odnosila se na Malika ibn Duhšuma. Željeli su da Poslanik uputi dovu Allahu protiv njega pa da propadne, da ga zadesi neko zlo! Ipak, Allahov Poslanik je utom obavio namaz te je rekao:

"Zar on ne svjedoči da nema boga osim Allaha i da sam ja Allahov vjerovjesnik?!"

- On to govori, ali šta mu je u srcu?! - rekli su oni.

Nato je Poslanik kazao:

"Niko ko svjedoči da nema boga osim Allaha te da sam ja Allahov poslanik neće ući u Vatru niti će ga ona kušati!"

Tim povodom rekao je Enes:

- Dopao mi se ovaj hadis te sam rekao sinu: Zapiši ga! - i on ga je zapisao.

Iman - vjerovanje - šta je to? Objašnjenje njegovih vrlina

15. Od Ebu Se'ida el-Hudrija se prenosi da je jedna grupa ljudi iz plemena Abdu-l-Kajs došla Allahovom Poslaniku, -s.a.v.s., i rekla mu:

- Mi smo ti, o Allahov Vjerovjesniče, stanovnici pokrajine Rebi'a i od tebe nas dijeli predio nastanjen bezbožnicima iz plemena Mudar; zbog toga ti nismo u stanju doći osim u svetim mjesecima (el-hurum), zato, zapovjedi nam ono što ćemo prenijeti onima tamo našim i s pomoću čega ćemo ući u Džennet ako to budemo izvršavali!

Poslanik im kaza:

"Naredit ću vam četiri djela, a četiri vam zabraniti: Allaha obožavajte i ništa Mu ne pridružujte u božanstvenosti, obavljajte namaz i zekat dajite, postite post ramazana i dajite petinu od ratnog plijena. Zabranjujem vam upotrebu posuda od suhe tikve, od zelene divlje tikvice, posuda premazanih katranom - smolom te kaca - posuda pravljenih u korijenu palmina drveta!"

Oni ga upitaše:

- Allahov Vjerovjesniče, znaš li šta o nekiru?

Na njihovo pitanje on odgovori:

"Dakako, to je trupac kojeg vi u sredini udubite a onda u udubinu bacate sitne hurme (Se'id kaže: ili je rekao samo hurme) te naljevate vode unutra. Poslije nekog vremena i vrenja, to pijete sve dok neko od vas ili neko od njih ne udari sabljom amidžića svoga."

On dalje kaže:

- Takvo nešto se već bilo dogodilo: jer je i među njima bio neki čovjek koji je upravo tako zadobio rane.

- I ja sam ih prikrivao iz stida od Allahovog Poslanika - rekao je taj čovjek

- Iz čega ćemo onda piti napitak (sok) od hurmi, kaži mi, Allahov Poslaniče? - upitah ga.

"Iz posuda od uštavljene i osušene kože, koje se u grliću mogu zavezati."

Nato će oni:

- Naš kraj je krcat miševima-štakorima i ne možemo od njih sačuvati posuđe od kože.

Začuđen Allahov Poslanik poče vikati:

"Pa šta, ako ih jedu štakori! Pa šta, ako ih jedu štakori! Pa šta, ako ih jedu štakori!"

I još Poslanik dodade, obraćajući se Ešedžu Abdu-l-Kajsu:

"Tebe krase dvije vrline koje Allah voli: blagost i staloženost."

Vjerovanje u Allaha najvrednije je djelo

16. Prenosi se da je Ebu Zerr, r.a., rekao:

- Allahov Poslaniče, koje djelo je najvrednije? - upitah ga, a on mi odgovori:

"Vjerovanje u Allaha i džihad (borba) na Njegovu putu."

Ja ponovo upitah:

- Kojeg roba je najvrednije osloboditi? - a on mi kaza:

"Onoga koji je najcjenjeniji kod njegovih vlasnika i koji ima najvišu vrijednost."

- A ako, osim vjerovanja u Allaha, ne budem mogao učiniti nijedno od dva djela? - opet ja priupitah.

"Pomozi onome ko umije ili, pak, uradi onome ko ne umije!"

- Allahov Poslaniče, šta ćeš mi kazati, ako zbog slabosti (fizičke) ne budem sposoban vršiti neka djela?

On me uputi rekavši:

"Sustegni se od loših djela spram ljudi, jer to će biti tvoja vlastita sadaka za tebe!"

O vjerovanju u Allaha i o učenju euzubille protiv djelovanja sotone (šejtana)

17. Pripovijeda se od Ebu Hurejre, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Ljudi vas neće prestajati zapitkivati o znanju, čak dotle da će vam govoriti: - Dobro, ovo je Allah, a ko je Allaha stvorio?"

I Ebu Hurejre nastavi:

- Dok sam boravio u džamiji, priđe mi grupa beduina i obratiše mi se:

- O Ebu Hurejre, dobro, to je Allah i On nas je stvorio, ali ko je Njega stvorio?

Ebu Hurejre kaže da je uzeo kamenčiće i stao ih gađati njima vičući:

- Ustanite, odlazite! Istinu je rekao moj Prijatelj, Allah mu se smilovao i spasio ga.

17-a. Od Ebu Hurejre se prenosi da je Allahov Vjerovjesnik kazao:

"Ljudi vas neće prestajati pitati o znanju pa će vam govoriti: - To je Allah koji nas je stvorio, ali ko Njega stvori?"

I Ebu Hurejre dalje pripovijeda da je uzeo za ruku nekog čovjeka i rekao mu:

- Istinu je kazao Allah i Njegov Poslanik. Već me je to jedan pitao, a ovaj je drugi.

O vjerovanju u Allaha i istrajavanju u vjeri

18. Od Sufjana ibn Abdullaha as-Sekafija se prenosi da je rekao:

- Zamolio sam Allahova Poslanika: Reci mi o islamu nešto o čemu poslije tebe nikog drugog ne moram pitati (u Ebu Usametovoj predaji stoji: osim tebe)!

On mi kaza:

"Reci: Vjerujem u Allaha a zatim istraj u tome!"

O Vjerovjesnikovim znamenjima i vjerovanju u njega

19. Ebu Hurejre prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao:

"Svakom vjerovjesniku među Allahovim vjerovjesnicima, doista, su data čuda (mu'džize) u koja su raniji narodi povjerovali. I, doista,

ja sam došao s Objavom (Kur'an) kojom me je Allah odlikovao. Nadam se da ću na Sudnjem danu biti vjerovjesnik koji je imao najviše sljedbenika."

20. Ebu Hurejre, r.a., prenosi od Allahova Poslanika, s.a.v.s., da je kazao:

"Tako mi Onog u čijoj je ruci Muhammedova duša, svaki pojedinac ovog ummeta, te Židov ili kršćanin, koji je čuo za mene, a nije povjerovao u ono što mi je objavljeno prije no što je umro, zasigurno će biti stanovnikom džehennemske vatre."

21. Od Saliha ibn Saliha el-Hemedanija se prenosi sljedeće:

- Sreo sam se sa jednim čovjekom od stanovnika Horosana, koji je upitao eš-Ša'bijja:

- Ebu 'Amre, među nama Horosancima ima onih koji govore za čovjeka koji dadne slobodu svojoj robinji (sluškinji) a zatim se oženi njom da je sličan jahaču na dobro ugojenoj devi.

Eš-Ša'bi mu je na to, rekao:

- Pripovijedao mi je Ebu Burde, sin Ebu Muse, riječi, koje je čuo od svoga oca, a ovaj od Allahova Vjerovjesnika, koji je kazao:

"Trojica će dvaput biti nagrađeni: sljedbenik prethodnih knjiga (kitabija), koji je slijedio svog vjerovjesnika te, živjevši u mome dobu, vjerovao i u moje poslanstvo postavši mojim sljedbenikom - on će imati dvije nagrade; čovjek u vlasništvu nekog drugog (rob), koji je ispunjavao obaveze prema Allahu i obaveze prema svome gospodaru - njemu pripadaju dvije nagrade; čovjek koji je posjedovao robinju i koju je velikodušno izdržavao i odgajao pa zatim joj dao slobodu i oženio se njome - njemu pripadaju dvije nagrade."

Zatim je eš-Ša'bi rekao Horosancu:

- Uzmi ovaj hadis bez naknade! I za manje od ovoga ljudi su putovali u Medinu!

Ko bude posjedovao tri vrline osjetit će slast vjere

22. Prenosi Enes, r.a., da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao:

"Kod koga se nađe ovo troje osjetit će slast imana:

- kome Allah i Njegov Poslanik budu bili draži od bilo čega drugog;

- koji isključivo zarad Allaha voli drugog čovjeka;

- koji prezire povratak bezboštvu nakon što ga je Allah iz njega izbavio u mjeri u kojoj mu ne bi bilo drago da bude bačen u vatru."

23. Prenosi se od Enesa, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Niko među vama neće imati potpuno vjerovanje sve dok mu ja ne budem bio draži od njegova djeteta, njegovih roditelja i od svih ljudi!"

24. Prenosi Enes, r.a., da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao:

"Tako mi Onog u čijoj je ruci moja duša, čovjek neće biti vjernikom sve dok ne bude želio svome komšiji", ili je kazao: "dok ne bude želio svome bratu", "ono sto želi sebi samome!"

Kušao je okus imana onaj ko se raduje da mu Allah bude Gospodarom

25. Prenosi se od El-'Abbasa sina 'Abdulmuttalibova, r.a., da je čuo Allahova Vjerovjesnika kad je kazao:

"Osjetit će slast imana onaj koga raduje da mu Allah bude Gospodar(om), islam bude vjera(om) i Muhammed bude

26. Od 'Abdullaha, sina Omerova, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik kazao:

"Pravi licemjer je osoba koja posjeduje četiri negativna svojstva, a onaj koji posjeduje jedno svojstvo licemjerja posjeduje ga sve dok ga ne napusti, a ta svojstva su:

- kad govori - laže;
- kad preuzme emanet - iznevjeri;
- kad obeća - ne ispuni;
- kad je u zavadi s nekim - pretjeruje."

(U predaji Sufjanovoj "Ako se pri njemu nađe jedno od tih svojstava, pri njemu će biti jedno svojstvo licemjerja!")

27. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Allahov Vjerovjesnik kazao:

"Tri su obilježja licemjera:

- kad govori - laže;
- kada obeća - ne ispuni;
- kad mu se nešto povjeri - iznevjeri."

Primjer vjernika je sličan usjevu, a primjeri licemjera i bezbožnika su poput kukolja

28. Ka'b, sin Malikov, prenosi da jeAllahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Primjer vjernika je poput ranog usjeva, kog povjetarac leluja (njiše) tamo-amo savijajući ga jednom, a ispravljajući ga drugi put dok ne sazrije;

Primjer bezbožnika je poput sasušene stabljike kukolja, koju ništa ne može poviti sve dok ne bude iščupana iz korijena."

(U drugoj predaji stoji: "...drugi put ga ispravi i tako do roka njegova, a primjer licemjera je poput sasušene stabljike koju ništa ne pogađa").

29. Prenosi se da je Abdullah, sin Omerov, r.a., rekao:

- Bili smo sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., kada nam se obratio riječima:

"Recite mi koje je to drvo koje je slično čovjeku muslimanu (ili: koje je poput čovjeka muslimana), čije lišće ne opada, a koje u svako doba plod donosi?"

Nastavio je dalje sin Omerov (tim povodom):

- Pomislio sam u sebi da se radi o palmi, ali kako vidjeh da Ebu Bekr i Omer ništa ne govore, ne bî mi drago da i ja bilo šta kažem.

Omer (nakon što je to saznao) reče:

- Da si to rekao, bilo bi mi draže od toga i toga!

Stid je dio imana (vjerovanja)

30. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao:

"Iman se sastoji od sedamdeset i nekoliko (ili: od šezdeset i nekoliko) dijelova. Najvredniji dio je svjedočenje da nema boga osim Allaha, a najniži dio je uklanjanje s puta svega što neprijatnosti može izazvati. I stid je dio vjerovanja."

31. Prenosi se da je Ebu Katade, r.a., govorio:

- Bili smo u posjeti kod 'Imrana, sina Husajnova, a sa nama je bio Bušejr, sin Ka'bov. Tom prigodom 'Imran nam je pripovijedao da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao:

"Stid je dobar u njegovoj ukupnosti (ili je kazao: Stid je sav dobar)."

Nato Bušejr, sin Ka'bov, reče:

- Međutim, nalazimo u nekim knjigama ili u mudrim izrekama da ima stida koji je izraz smirenosti uz Allaha uzvišenoga i Njegova poštivanja, ali i onoga koji je izraz slabosti!

To razljuti 'Imrana toliko da su mu se oči zacrvenile te srdito reče:

- Vidi, govorim ti šta je kazao Allahov Poslanik, s.a.v.s., a ti tome suprotstavljaš nešto drugo!?

Pripovjedač dalje nastavlja:

- 'Imran ponovi Poslanikove riječi, a Bušejr svoj komentar, što još

Sastavni dio vjerovanja (imana) je lijep odnos prema komšijama i odnos poštovanja prema gostu

32. Ebu Šurejh el-Huza'i prenosi da je Allahov Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao:

"Onaj koji vjeruje u Allaha i u Sudnji dan neka se prema svome komšiji lijepo odnosi;

Onaj koji vjeruje u Allaha i u Sudnji dan neka prema svome gostu ispolji odnos poštovanja;

Onaj koji vjeruje u Allaha i u Sudnji dan neka govori ono što je dobro, u protivnom, neka šuti!"

Neće unići u Džennet onaj od čije pakosti (zuluma) njegov komšija nije pošteđen

33. Ebu Hurejre, r.a., prenosi da je Allahov Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao:

"Neće unići u Džennet onaj od čije zlobe njegov komšija nije pošteđen!"

U sastavni dio vjerovanja ubraja se: suzbijanje ružnog djela upotrebom ruku, jezika ili srca

34. Prenosi se da je Tarik, sin Šihabov, rekao:

- Prva osoba, koja je na dan Bajrama obavila hutbu prije namaza, bio je Mervan. Prišao mu je neki čovjek upozorivši ga:

- Namaz ide prije hutbe!

Mervan mu je uzvratio:

- To je sada promijenjeno!

Ebu Se'id je tim povodom potvrdio:

- Što se tiče tog čovjeka, uradio je svoju obavezu u smislu kako sam ja čuo Allahova Poslanika, s.a.v.s., da je kazao:

"Ko od vas primijeti ružno djelo neka ga spriječi rukom (lično, primjenom sredstava prisile), a ako ne mogne, neka upotrijebi jezik (uvjeravanjem), ako, pak, ni tim ne uspije, neka to djelo srcem prezire. Međutim, taj posljednji način je najslabiji oblik imana."

35. Abdullah, sin Mesudov, r.a., pripovijedao je da je Allahov Poslanik kazao:

"Prije mene, svaki vjerovjesnik koga je Allah poslao nekom narodu imao je svoje pomagače i prijatelje, koji su slijedili njegovu tradiciju i pridržavali se njegovih zapovijedi. Potom, uslijede kasnija pokoljenja, koja govore ono što ne čine i rade ono što im nije zapovjeđeno. Onaj ko im se lično suprotstavi vjernik je; onaj ko im se suprotstavi jezikom i on je vjernik; onaj ko im se suprotstavi srcem - ta i on je vjernik, a izvan toga nema imana ni koliko je zrno gorušice."

Ebu Rafi' je pričao poslije:

[illegible] hadis. Abdullahu, sinu Omerovu, i on mi je hadis a kad smo stigli do sina Mesudova i sjeli, upitao sam ga za ovaj hadis a on ga pripovjedi onako kako sam ga ja prenio sinu Omerovu.

Aliju, r.a., samo vjernik voli, a mrzi ga samo licemjer

36. Zirr ibn Hubejš je pripovijedao da je Alija, sin Ebu Talibov, rekao:

- Tako mi Onog koji daje da se zrno otvori i Onoga koji iz ničega živo biće stvara, nepismeni Vjerovjesnik mi je povjerio da će me samo vjernik voljeti a samo licemjer prezirati.

Znak vjerovanja je ljubav spram ensarija, a preziranje ensarija je znak licemjerja

37. Rekao je Adijj, sin Sabitov:

- Čuo sam od El-Bera'a riječi koje je on slušao od Allahova Vjerovjesnika kada je govorio o ensarijama:

"Ne voli ih niko drugi doli vjernik i ne mrzi ih niko drugi osim licemjer. Ko njih zavoli njega voli Allah, a prezire Allah onog koji njih mrzi".

Iman će se, doista, skloniti u Medinu

38. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik kazao:

"Vjera će se, doista, uvući u Medinu kao što se zmija uvlači u svoje kućište."

Iman je odlika Jemenaca kao što je i mudrost njihova odlika

39. Ebu Hurejre, r.a., pripovijedao je da je čuo Allahova Poslanika da je kazao kad su došli stanovnici Jemena:

"Stanovnici Jemena su ljudi najnježnijih duša i najslabašnijih srca. Iman je odlika Jemena(ca), a i mudrost je njihova vrlina. Smirenost je uz vlasnike (sitne) stoke dok se ponosom i gordošću odlikuju gorštaci - vlasnici deva, konja i plodnih dijelova zemljišta, stanovnici Vebera (palmika) - krajeva izlazećeg sunca."

40. Od Džabira, sina Abdullahova, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao:

"Grubost i okorjelost je na istoku, a imanom se odlikuju stanovnici Hidžaza."

Onom koji ne vjeruje njegovo mu dobro djelo neće koristiti

41. Prenosi se da je Aiša, r.a., pitala Allahova Poslanika, s.a.v.s.:

- Allahov Poslaniče, Ibn Džud'an je prije pojave islama (u džahilijjetu) pazio rodbinu i hranio siromašne - hoće li mu to koristiti?

Poslanik je odgovorio:

"Neće, jer nijednom nije zamolio Gospodara riječima - Gospodaru moj, oprosti mi na Sudnjem danu grijehe moje."

Nećete ući u Džennet dok ne budete vjerovali

42. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao:

"Nećete ući u Džennet dok ne budete vjerovali, a vjerovati nećete sve dok se međusobno ne budete voljeli. Zar ne biste da vas uputim na nešto što bi, ako biste ga činili, razvijalo ljubav među vama?! Širite selam međusobno!"

Vjernik, dok čini blud, nije vjernik

43. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao:

"Bludnik, dok čini bludnu radnju, nije vjernik; kradljivac, dok krade, nije vjernik; onaj koji konzumira alkohol, dok to čini, nije vjernik!"

Ebu Hurejre je ovim riječima nadovezivao sljedeće:

- A niti će čovjek posezati za pljačkom određene vrijednosti zbog čega bi ljudi u njega upirali poglede svoje ako je vjernik!

U predaji Hemmamovoj stoji:

- Zbog čega bi vjernici dizali poglede svoje prema njemu ako je vjernik.

I još je dodavao:

- Niko od vas neće pokušati silom prisvajati nešto ako je vjernik! Čuvajte se toga! Klonite se toga!!

Vjernik neće dozvoliti da bude ugrižen iz iste rupe dvaput

44. Prenosi Ebu Hurejre, r.a., da je Allahov Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao:

"Vjernik neće dozvoliti sebi da bude ugrižen dvaput iz iste rupe!"

Šejtansko došaptavanje *(vesvesa)* je znak imana

45. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je rekao:

- Došli su kod Vjerovjesnika, s.a.v.s., nekoliko njegovih prijatelja i obratili mu se:

- Nalazimo u sebi nešto što ne smijemo izgovoriti.

"Doista, to ste prepoznali kod sebe?!" - upita Vjerovjesnik.

- Da - odogvoriše oni.

"To je jasan izraz imana", kaza im Poslanik.

Najteži grijeh je širk, tj. nekoga ili nešto pridruživati Allahu

46. 'Abdurrahman ibn Ebu Bekre prenosi od svog oca da je pričao:

- Sjedili smo sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., i on nam je kazao:

"Hoćete li da vas upozorim na tri najteža grijeha?"

Ponovio je to tri puta (a onda rekao):

"Mnogoboštvo (širk), neposlušnost prema roditeljima i lažno svjedočenje."

Allahov Poslanik je sjedio naslonjen, a onda se uspravio i nastavio ponavljati ovo zadnje da smo mi u jednom momentu pomislili: Daj, Bože, da to prestane ponavljati!

47. Ebu Hurejre, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao:

"Klonite se sedam teških prijestupa (grješnih djela)!"

Kada je upitan koja su to djela, odgovorio je:

"Mnogoboštvo, bavljenje sihrom, ubistvo nedužne osobe, korišćenje kamate, zloupotreba jetimske imovine, okretanje leđa (dezertiranje) na bojnom polju i potvora (optužba za blud) čedne i nedužne vjernice."

Nakon mene ne vraćajte se nevjerovanju pa da jedni drugima siječete vratove

48. Abdullah, sin Omerov, r.a., prenosi da je Allahov Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao na Oproštajnom hadžu:

"Teško li se vama! Ne vraćajte se poslije mene nevjerstvu pa da jedni drugima vratove siječete!"

Ko svoga oca ne priznaje ocem smatra se nevjernikom

49. Od Ebu 'Osmana se prenosi:

- Kada je prisvojen Zijad, susreo sam Ebu Bekreta i upitao sam ga: Šta je to što činite? Čuo sam Sa'da ibn Ebu Vekkasa da govori: - Svojim sam ušima slušao Allahova Poslanika, s.a.v.s., kada je kazao: "Onome ko kao musliman proglasi svojim ocem nekoga za koga zna da mu nije otac, Džennet će zasigurno biti zabranjen."

Ebu Bekre je tada rekao:

- I ja sam čuo ovaj hadis od Allahova Poslanika.

50. Ebu Zerr, r.a., prenosi da je slušao Allahova Poslanika, s.a.v.s., kada je kazao:

"Svako ko drugog bude držao za svog oca, znajući da mu on nije otac, počinio je akt nevjerstva; svako ko prisvoji nešto što nije njegovo, ne pripada nama i bit će mu pripremljeno mjesto u Džehennemu; svako ko drugog nazove nevjernikom ili ga proglasi Allahovim neprijateljem, a on to nije, tu svoju izjavu svraća na sebe!"

Koji grijeh je najveći?

51. Prenosi se od Abdullaha, sina Mesudova, r.a., da je neki čovjek upitao:

- Allahov Poslaniče, koji je grijeh najveći?

Poslanik mu je odgovorio:

"Da Allahu pridružiš drugog boga, a Allah te je stvorio."

- A zatim, koji? - priupita čovjek.

Odgovorio mu je Poslanik:

"Da ubiješ svoje dijete iz straha što će jesti s tobom."

- Dalje, koji? - nastavio je pitati čovjek.

"Da počiniš blud sa ženom svoga komšije", odgovorio je Poslanik.

Zatim je Allah, dž.š., objavio ajet kao potvrdu riječima Poslanikovim: *I oni koji uz Allaha ne prizivaju drugog boga te koji bespravno ne ubijaju osobu koju je Allah zabranio ubiti osim po Božijem pravu i koji blud ne čine. A ko to počini, iskusit će bolnu kaznu.* (El-Furkan, 68.)

Onaj koji Allahu ne pridružuje drugog boga ući će u Džennet

52. Džabir, sin Abdullahov, r.a., pripovijedao je da je neki čovjek došao Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i upitao ga:

- Allahov Poslaniče, koja su to dva djela koja za sobom nužno povlače ulazak u jedno ili drugo boravište?

Odgovorio je:

"Onaj ko umre, a nije pridruživao Allahu drugog boga - unići će u Džennet, a onaj koji je Allahu pridruživao drugog boga - unići će u Džehennem."

53. Prenosi se od Ebu el-Esveda ed-Dilijja da mu je Ebu Zerr pripovijedao:

- Jednom sam otišao do Poslanika i zatekao ga da spava u bijeloj haljinki. Domalo iza toga, ponovo sam otišao i našao ga da i dalje spava. Kada sam i treći put otišao, zatekao sam ga budna i sjeo sam kod njega a on mi kaza:

"Svaki čovjek, koji izgovori - nema boga osim Allaha, unići će u Džennet."

A ja priupitah:

- Čak i ako bude blud počinio i krao?!

On odgovori:

"Čak i ako bude blud počinio ili krao!"

Ja, začuđen, još jednom upitah:

- Čak ako je i blud činio i krao?!

Poslanik ponovo potvrdi:

"Čak, ako je i blud počinio i krao."

I tako do tri puta, a četvrti put Poslanik dodade:

"Makar to ne bilo pravo Ebu Zerru."

Pripovjedač je dodao:

- Poslije je Ebu Zerr izašao govoreći: - Makar to i ne bilo pravo Ebu Zerru!

Neće unići u Džennet onaj u čijem srcu bude bilo oholosti veličine jedne trunke

54. Od Abdullaha, sina Mesudova, se prenosi da je Allahov Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao:

"Neće unići u Džennet onaj u čijem srcu bude bilo oholosti koliko i jedna trunka".

Neki čovjek je dodao:

- Čovjek, doista, voli da mu odjeća bude lijepa, a i obuća da mu je lijepa.

Poslanik je tada kazao:

"Allah je lijep i voli ljepotu. No, oholost je obijesnost pred Istinom i omalovažavanje ljudi."

Atakiranje na porijeklo i naricanje su oblici nevjerstva

55. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao:

"Dva čina kod ljudi smatraju se djelima nevjerstva: klevetanje porijekla (svog ili tuđeg) i naricanje nad umrlom osobom."

Onaj koji kaže: "Kiša nam je pala zahvaljujući zvijezdi" - nevjernik je *(kafir)*

56. Prenosi se da je Zejd, sin Halida el-Džuhenija, r.a., rekao:

- Klanjali smo sabah-namaz za Poslanikom na Hudejbijji na izmaku kišne noći te kad smo završili namaz, Poslanik se okrenuo prema klanjačima i upitao:

"Znate li šta vam je Gospodar vaš poručio?"

Oni odgovoriše:

- To samo Allah i Njegov Poslanik znaju.

"Kazao vam je", odgovori im Poslanik: "Među Mojim robovima ima onih koji su jutro dočekali kao vjernici u Mene ili kao nevjernici: Oni koji su kazali: kiša nam je pala kao blagodat Allahova i Njegova milost - ta oni su iskreni vjernici u Mene i poricatelji zasluga zvijezda, a oni koji su kazali: kiša nam je pala zahvaljujući zvijezdama - pa oni su nevjernici u Mene i obožavatelji zvijezda."

Rob koji pobjegne (od gospodara svoga) počinio je djelo nevjerstva

57. Eš-Ša'bi prenosi od Džerira sljedeće riječi:

- Rob koji pobjegne od svoga gospodara počinio je čin nevjerstva i u njemu će ostati sve dok se ne vrati svome gospodaru.

Povodom tog pripovijedanja Mensur je rekao:

- Tako mi Allaha, tako je pripovijedano od Vjerovjesnika, ali meni nije drago da se od mene ta predaja prenosi ovdje u Basri.

58. Džerir, r.a., prenosi da je Allahov Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao:

"Ako rob pobjegne (od svog gospodara), neće mu biti primljen namaz."

Moji prijatelji su samo Allah i dobri vjernici

59. Od Amra, sina 'Asova, r.a., se prenosi da je čuo Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kada je, ne krijući, javno kazao:

"Porodica toga i toga nisu moji prijatelji; moj stvarni prijatelj je Allah i dobri vjernici."

Nagrada vjerniku za njegova dobra djela bit će mu data na ovome i na budućem svijetu dok će se nevjerniku njegova dobročinstva kompenzirati na ovome svijetu

60. Enes, sin Malikov, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao:

"Allah, doista, neće nanijeti nepravdu vjerniku: za dobro djelo nagradi ga na ovom svijetu i za isto djelo nagradit će ga i na budućem svijetu. A nevjerniku će Allah za dobra djela, koja je učinio iz humanosti, kompenzaciju dati na ovome svijetu tako da, kad bude priveden na budućem svijetu, neće imati dobrog djela za koje bi mogao biti nagrađen."

Islam: šta je to? Objašnjenje njegovih osnovnih činilaca

61. Od Talhe, sina 'Ubejdullaha, r.a., se prenosi da je rekao:

- Došao je kod Allahova Poslanika, s.a.v.s., neki čovjek porijeklom iz Nedžda i uzdignute kose na glavi (uzrujana, uzbuđena lica), glasno je govorio nešto Poslaniku od čega mi nismo ništa razumjeli, osim što smo čuli eho njegova glasa sve dok se nije približio Allahovu Poslaniku. I tad smo razumjeli da on pita o islamu. Allahov Poslanik, s.a.v.s., mu je odgovorio:

"Obavljati pet dnevno-noćnih namaza."

- Ima li još kakvih dodatnih namaza? - upita čovjek.

Poslanik mu kaza:

"Ne, osim dobrovoljnih namaza (nafila) ako želiš. Potom da postiš ramazanski post."

- Jesam li dužan još kakav post, sem njega? - priupita on.

"Nisi, osim dobrovoljnog posta ako to hoćeš. Potom da dijeliš zekat" - dodade Poslanik.

- Jesam li dužan i kakav zekat sem njega? - upita taj čovjek.

"Nisi, osim ako želiš dobrovoljno (nafile) udjeljivati" - kaza mu Poslanik.

Potom je neznanac, okrećući se od Poslanika, rekao:

- Allaha mi, ovome neću ništa ni dodavati niti oduzimati.

Nato Allahov Poslanik kaza:

"Bit će spašen, ako bude bio iskren."

(U drugoj predaji stoji da je Allahov Poslanik kazao: "Bit će spašen, tako mi njegova oca, ako bude iskreno govorio" ili: "Ući će u Džennet, oca mi njegova, ako istinu bude govorio.")

Islam se sastoji od pet sastavnih dijelova

62. Sin Omerov, r.a., prenosi da je Allahov Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao:

"Islam je sazdan od pet temeljnih dijelova: posvjedočenja Allahove Jednoće, obavljanja namaza, davanja zekata, posta u ramazanu i hadža."

Neko od prisutnih je priupitao:

- ... hadža i posta u ramazanu?

- Ne, nego posta u ramazanu i hadža! Tako sam to čuo od Allahova Poslanika - ispravi ga sin Omerov.

Šta je u islamu najbolje

63. Prenosi se da je Abdullah, sin Amrov, r.a., rekao da je neki čovjek upitao Allahova Poslanika:

- Šta je u islamu najbolje?

"Nahraniti hranom onoga ko je tome potreban i nazivati selam onima koje poznaješ i onima koje ne poznaješ."

Islam briše ono prije njega, a tako isto je i sa hadžom i Hidžrom

64. Od Ibn Šumase el-Mehrijja se prenosi sljedeće:

- Posjetili smo Amra, sina el-Asova dok je ležao na samrtnoj postelji i tom prilikom je dugo plakao okrenut prema zidu. To je navelo njegova sina da mu rekne:

- Oče moj, zar te Allahov Poslanik, s.a.v.s., nije obradovao tim i tim?

Ovaj je okrenuo lice i rekao:

- Najvrednije što možemo sebi pripremiti je svjedočenje da nema boga osim Allaha i da je Muhammed, s.a.v.s., Njegov poslanik. Prošao sam tri faze tokom svog života i sebe sam smatrao jednim od onih koji najviše preziru Allahova Poslanika i kome bi, zacijelo, bilo najdraže, da je imao mogućnosti, da ga ubije i da sam u takvom stanju umro, doista bih postao stanovnikom džehennemske vatre. No, kad Allah podari islam mome srcu, otišao sam Poslaniku i rekao mu:

- Pruži mi svoju desnicu da ti iskažem poslušnost! - a kad ju je pružio, ja sustegnuh svoju ruku, a on me upita:

"Šta je s tobom Amre?"

Rekoh mu:

- Želio sam jedan uvjet postaviti.

"Čime da uvjetuješ" - kaza mi on.

- Da mi bude oprošteno - rekoh mu.

"Zar ne znaš, Amre, da islam briše ono što je činjeno prije, da Hidžra briše ono što se događalo prije nje te da hadž briše ono što je bivalo prije njega?!"

Niko ne bijaše dražim niti veličanstvenijim u mojim očima od Allahova Poslanika. Ne bijah sposoban oči ispuniti njime, toliko me bio impresionirao i da me je neko zamolio da ga opišem, ne bih kadar bio to učiniti jer oči svoje ne bijah mogao ispuniti njegovim likom. I da sam umro u tom halu, nadam se da bih bio stanovnikom Dženneta. Zatim smo preuzeli neke stvari i ja ne znam gdje sam ja u odnosu na njih. Pa, kada umrem, neka me ne prati narikača niti vatra; a kada me budete u zemlju polagali, zagrnite me dobro zemljom a zatim se zadržite oko mog kabura toliko koliko bi bilo potrebno da se zakolje neka životinja (deva) i raspodijeli njezino meso - i to zbog toga da se nađem u vašem prisustvu dok se budem presabirao s čim ću odgovoriti izaslanicima Gospodara moga.

Dobročinitelju u islamu ne uzimaju se u obzir loša djela iz džahilijjetskog perioda

65. Od Abdullaha, sina Mesudova, r.a., se prenosi da su neki ljudi pitali Allahova Poslanika:

- Allahov Poslaniče, hoćemo li odgovarati za ono što smo činili u džahilijjetu (period prije islama)?

On im je odgovorio:

"Kad su u pitanju oni koji u islamu čine dobro (iskreno ga prihvativši) - neće odgovarati za ono što su činili u džahilijjetu, a što se, pak, tiče onih koji u islamu čine ružna djela (ko formalno primi islam) - za takva počinjena djela u džahilijjetu i islamu odgovarat će."

Psovanje muslimana - nemoralan je čin, a njegovo ubistvo (borba protiv njega) smatra se aktom nevjerstva

66. Od Abdullaha, sina Mesudova, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao:

"Psovanje muslimana smatra se nemoralnim činom, a njegovo ubistvo (borba protiv njega) aktom nevjerstva."

Kada neko od vas pravilno prakticira islam, za svako dobro njegovo djelo, bit će deseterostruko nagrađen

67. Ebu Hurejre, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Uzvišeni Allah, dž.š., kaže (u hadisi-kudsijji): - Kada Moj rob namisli učiniti neko dobro djelo, Ja mu to upišem kao dobro makar ga i ne učinio, a ako ga učini, onda mu ga vrednujem kao deset dobrih djela. Ako namisli počiniti ružno djelo i ne počini ga Ja mu za to oprost dajem, a ako ga učini, bilježim ga kao jedno ružno djelo."

Poslanik, s.a.v.s., je još dodao:

"Meleki govore Allahu: - Gospodaru naš, Taj rob Tvoj hoće da počini ružno djelo - a On to najbolje zna!

Allah im odgovara:

- Pratite ga; ako djelo počini, ubilježite mu ga kao jedno ružno djelo, a ako ga se klone, ubilježite mu to kao dobro djelo, jer - odustao je od njega zbog Mene."

Allahov Poslanik, s.a.v.s., još je kazao:

"Onaj koji u islamu vrši dobra djela - to svako dobro djelo bit će mu udeseterostručeno pa do sedam stotina puta ubilježeno kao dobro djelo a za svako loše djelo upisat će mu se samo jedno loše djelo i to će tako trajati sve dok ne sretne uzvišenog Allaha."

68. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao:

"Doista, Allah, dž. š., oprašta mome Ummetu ono što mu došaptava njegova duša, ukoliko oni o tome ne budu govorili ili to ne budu činili."

Pravi musliman je onaj od koga su sigurni ostali muslimani

69. Od Abdullaha, sina Amrova, sina el-Asova, r.a., se prenosi da je neki čovjek upitao Allahova Poslanika, s.a.v.s.:

- Koji musliman je najbolji musliman?

On mu je odgovorio:

"Najbolji musliman je onaj od čijeg jezika i ruke su pošteđeni ostali muslimani."

O onome koji je u džahilijjetu činio dobro djelo pa potom primio islam

70. Urve, sin Zubejrov, prenosi da mu je Hakim, sin Hizamov, pričao kako je Allahovu Poslaniku, s.a.v.s., uputio ovakvo pitanje:

- Šta je s mojim djelima koja sam u džahilijjetu činio kao dobra djela, kao naprimjer: dijeljenje sadake, oslobađanje robova i održavanje rodbinskih veza, hoću li imati nagrade za njih?

Poslanik mu je odgovorio:

"U islam si ušao zahvaljujući dobru koje si prethodno činio."

Upozorenje na iskušenja

71. Huzejfe, r.a., je pripovijedao:

- Bili smo u društvu Allahova Poslanika, s.a.v.s., te nam on kaza:

"Recite mi koliko nas je danas u islamu?"

Odgovorismo mu:

- Je li se to plašiš za nas, Allahov Poslaniče, premda nas je između šest i sedam stotina?

Nato nam on kaza:

"Šta znate! Moguće je da ćete biti stavljeni na kušnju?!"

Huzejfe kaže:

- I stavljeni smo tako da su neki od nas namaze obavljali samo u tajnosti!

Islam se pojavio kao neznanac (sa malim brojem pristalica) i završit će se kako je i počeo, zadržat će se u prostoru između dva Sveta hrama

72. Od sina Omerova, r.a., se prenosi da je Allahov Vjerovjesnik, s. a. v. s, kazao:

"Doista, islam se pojavio kao kakav neznanac (sa malim brojem pristalica), i ponovo će biti takav, kakav se i ukazao, povlačeći se u prostor između dva Sveta hrama, nešto poput smještaja zmije u njezinu kućištu."

Sa čim je počela Objava Poslaniku, Allah mu se smilovao i spasio ga

73. Od Urveta, sina Zubejrova, se prenosi da mu je 'Aiša, r.a., žena Allahova Vjerovjesnika, s.a.v.s., pripovijedala:

- Početni oblici Objave, koji su Allahovu Poslaniku nagovještavani, bili su u obliku istinitih snoviđenja ukazivanih poput osvita zore. Potom, omilio mu se boravak u samoći i osamljivao se u pećini Hira u kojoj bi mnoge noći provodio u ibadetu prije nego što bi se vratio porodici, prije čega bi uzimao potrebnu opskrbu za to. Nakon što bi potrošio opskrbu, vratio bi se Hatidži, iznova se opskrbljavajući da bi mu se jedne noći tokom boravka u pećini Hira oglasila Istina i pojavio se Melek (Objave) obrativši mu se:

- *Čitaj!*

Poslanik mu je odgovorio:

"Ja čitati ne znam! Onda me je", kaže on, "prihvatio i zagrlio toliko snažno da sam veliku tegobu osjetio. Zatim me je pustio i ponovo zapovjedio:

- *Čitaj!*

Rekoh mu:

"Ja čitati ne znam!"

I drugi put me je prihvatio i pritisnuo i ponovo sam tegobu otrpio, a zatim je zapovjedio i treći put:

- *Čitaj!*

A kad sam mu odgovorio: Ja ne znam čitati! pritisnuo me je tako da sam i treći put osjetio svu težinu stiska, a onda je Melek nastavio:

- *Čitaj u Ime Gospodara tvoga Koji je sve stvorio. Koji je čovjeka stvorio od tekućine koja se zakvačinje. Čitaj (u Ime) Gospodara tvoga Najplemenitijeg, Onoga Koji je peru poučio, Koji je čovjeka poučio onom što on ranije nije znao!*" (El-'Alek, 1-5.)

S tim riječima Poslanik se vratio u dom svoj Hatidži a podbradak mu je silno podrhtavao i jedva joj se obratio:

"Umotajte me! Umotajte me!"

Umotala ga je u haljine dok ga prestrašenost ne popusti. Potom se ponovo obrati Hatidži:

"Šta bijaše sa mnom, Hatidža?!"

Kazujući joj što mu se dogodilo, reče joj:

"Plašim se za sebe, Hatidžo!"

Odgovorila mu je utješno:

- Naprotiv! Radostan je to događaj! Tako mi Allaha, On te nikako neće rastužiti! Ti uvijek o rodbini brineš i istinu govoriš; Ti teret opskrbe za gosta, sirotinju i porodicu ispunjavaš! Ti materijalnim dobrima nemoćne snabdijevaš! Ti goste ugošćuješ! Ti zagovornike Istine pomažeš!

Malo iza toga, odvela ga je Hatidža do Vereke, sina Neufelova, (ibn Esed ibn Abdi-l-Uzza) - amidžića Hatidžina, koji u džahilijjetu

bijaše sljedbenik kršćanstva. Znao je pisati arapskim pismom i na arapski je prepisivao dijelove Indžila, dok nije zašao u starost i oslijepio.

Hatidža mu se obratila riječima:

- Amidža moj! Poslušaj bratića svog* (misleći na Poslanika)!

Vereka upita Poslanika:

- Šta ti se dogodilo, bratiću moj?

Poslanik ga je obavijestio o svom događaju u cijelosti a ovaj mu tada reče:

- To je Džibril koji je silazio i Musau, sinu Imranovu, s.a.v.s. Eh, da sam bogdom mladić snažni te da budem u životu kada te narod tvoj bude proganjao!

"Zar će me narod moj progoniti?!"

- Hoće! Nijednog, koji je kao ti s Objavom dolazio, nisu na miru ostavljali. Ako dočekam taj dan, snažno ću te i bezrezervno pomagati!

74. Jahja je pripovijedao da je pitao Ebu Selemu:

- Šta je od Kur'ana prvo cjelovito objavljeno?

Odgovorio je:

- *Ja ejjuhe-l-muddessir.*

- Ili je *Ikre*? - priupitah ja.

On mi reče:

- Pitao sam Džabira, sina Abdullahova: - Šta je od Kur'ana prvo objavljeno, a on mi je odgovorio: *Ja ejjuhe-l-muddessir.* I ja sam primijetio: - Zar nije *Ikre*? Džabir je rekao: - Pripovijedat ću vam šta nam je kazivao Poslanik, s.a.v.s.:

"U pećini Hira proveo sam mjesec dana. Kada sam to završio, krenuo sam niz brdo i stigao u dolinu. U tom času neko me pozva, no ja nikog nisam vidio. I drugi put me neko pozvao i ja sam pogledao

* Ovo je bio uobičajeni način ophođenja, iz poštovanja, što ne znači da su oni morali biti u rodbinskoj vezi.

naprijed i nazad, desno i lijevo, ali nikog ne vidjeh. A kad sam i treći put pozvan, podigao sam glavu nagore te ugledah na prijestolju Meleka (tj. Džibrila). Jeza me obuzela vidjevši ga. Vratio sam se Hatidži rekavši joj: Pokrijte me! Pokrijte me! Umili su me vodom i tada mi Allah objavi: *O, ti pokriveni! Ustani i opominji i Gospodara svoga spominji! Odjeću svoju očisti i grijeha se kloni!*" (El-Muddessir, 1-5.)

Slijed silaska Objave i njena obilnost

75. Enes, sin Malikov, r.a., je pripovijedao da je Allah, dž. š., spuštao Objavu Svome poslaniku, s.a.v.s., u stalnom slijedu sve do njegove smrti, a najviše je Poslaniku bilo objavljeno na dan njegove smrti (tj. pred kraj njegovog života).

Poslanikovo, s.a.v.s., uzdignuće (mi'radž) i propisivanje namaza

76. Od Enesa, sina Malikova, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik kazivao:

"Putovao sam na Buraku, jahalici bijele boje i dugačkoj, koja bijaše viša od magarca, a niža od mule (mazge) korak joj je toliki dokle oko može doprijeti. Stigao sam do Bejtu-l-Makdisa i vezao sam je (jahalicu) halkom kojom su raniji poslanici vezivali svoje jahaće životinje. Zatim sam ušao u Mesdžid i klanjao dva rekata. Potom sam izašao i u tom času mi je Džibril ponudio posudu spravljenog napitka i posudu mlijeka. Odabrao sam mlijeko a on mi kaza:

- Odabrao si prirodni napitak.

A onda se, noseći me, uzdigao prema nebesima zatraživši da se otvori Prvo nebo. Kazano mu je: - Ko si ti? Odgovorio je: - Džibril. - A ko je sa tobom? - Muhammed. - Zar je već poslan? - upita glas. - Doista je poslan - odgovori Džibril! Otvoren nam je ulaz i ja se nađoh pred Ademom, a.s., koji me poselami i zaželi mi dobrodošlicu.

Uzdignuti smo, potom do Drugog neba, te kad Džibril zatraži da se otvori, glas ga upita: - Ko si ti? - Džibril - odgovori on. - A ko je sa

tobom? - Muhammed - odgovorio je. - Zar je već poslan? - Da, poslan je. Nebo nam se otvorilo i ja se nađoh licem u lice sa dvojicom tetića (po majci), Isaom, sinom Merjeminim, i Jahjaom, sinom Zekerijjahovim, koji me poselamiše i zaželješe mi dobrodošlicu.

Uzdignuti smo, potom, na Treće nebo i Džibril zatraži da se otvori: - Ko si ti? - Džibril - odgovori on. - A ko je sa tobom? - Muhammed - kaza on. - Zar je već poslan? - Da, poslan je. Nebo nam se otvorilo i ja se nađoh pred Jusufom kome je darovana polovina ljepote. Poselamio me je i zaželio mi dobrodošlicu.

Uzdignuti smo na Četvrto nebo, i on zatraži da mu se otvori. Upitan je: - Ko si ti? - Džibril - odgovorio je on. - A ko je sa tobom? - Muhammed. - Zar je već poslan? - Da, poslan je. Nebo nam se otvorilo i ja se nađoh pred Idrisom, koji me poselami i zaželi mi dobrodošlicu i za koga je Allah, dž.š., kazao: *I Mi smo ga uzdigli na visoko mjesto.*

Zatim smo uzdignuti na Peto nebo i Džibril zatraži da se otvori: - Ko si ti? - Džibril - odgovori on. - A ko je sa tobom? - Muhammed. - Zar je već poslan? - Da, poslan je. Nebo nam se otvori i ja se nađoh pred Harunom, koji me poselami i zaželi mi dobrodošlicu.

Potom bijasmo uzdignuti na Šesto nebo i Džibril zatraži da mu se otvori. - Ko si ti? - Džibril - odgovori on. - A ko je sa tobom? - Muhammed. - Zar je već poslan? - Da, poslan je. Nebo nam se otvorilo i ja se nađoh pred Musaom, koji me poselami i zaželi mi dobrodošlicu.

Uzdignuti smo, zatim, na Sedmo nebo i Džibril zatraži da mu se otvori. - Ko si ti? - Džibril - odgovori on. - A ko je sa tobom? - Muhammed. - Zar je već poslan? - Da, poslan je. Nebo nam se otvorilo i ja se nađoh pred Ibrahimom naslonjenim na El-Bejt el-Ma'mur u kog svakog dana ulazi po sedamdeset hiljada meleka i ne vraćaju se.

Potom sam bio odveden do Sidretu-l-Muntehaa čiji listovi bijahu poput ušiju slona a plodovi poput ćupova velikih. Kad ga je zakrilo po Allahovoj zapovijedi to što ga je zakrilo, promijenio se do te mjere da je bilo nemoguće ljudskom biću opisati njegovu ljepotu. Allah mi zatim darova Objavu i dade u zapovijed pedeset namaza u toku dana i noći.

Spustih se na Nebo Musaovo, s.a.v.s., i on me upita:

- Šta je Allah zapovjedio tvom ummetu?

Kazah mu:

- Pedeset noćno-dnevnih namaza.

On mi kaza:

- Vrati se Gospodaru tvome i zamoli Ga da ti smanji broj, jer tvoj Ummet neće moći taj broj namaza izvršavati kao što ni Benu Israil nije mogao izdržati kada sam ih ja bio stavio na kušnju.

I ja se vratih Gospodaru mome te Ga zamolih:

- Gospodaru moj, olakšaj mom Ummetu!

I bi mi smanjen broj za pet namaza. Vratih se Musau i kazah mu da mi je smanjeno za pet namaza.

- Neće izdržati tvoj Ummet, nego vrati se ponovo Gospodaru i zamoli Ga da ti broj namaza još smanji.

Nastavio sam odlaziti i vraćati se između Gospodara i Musaa sve dok mi Gospodar ne kaza:

- To je pet namaza tokom svakoga dana i noći, a svaki namaz ima vrijednost deset obavljenih što iznosi pedeset. Ko naumi učiniti dobro djelo i ne učini ga, bit će mu upisano kao dobro, a ako ga uradi kao da je uradio deset dobrih djela. Ko, naumi učiniti ružno djelo i ne počini ga, neće mu biti ništa upisano, a ako ga učini bit će mu upisano samo jedno ružno djelo.

Naposljetku sam sišao do Musaa i obavijestio ga što mi je kazano, a on mi ponovo kaza da se vratim i molim za (dodatne) olakšice. Rekoh mu:

- Vraćao sam se svome Gospodaru sve dok se nisam zastidio od Njega."

Vjerovjesnikovo, s.a.v.s., spominjanje drugih Allahovih vjerovjesnika, s.a.v.s.

77. Prenosi se da je Ibn Abbas, r.a., rekao:

- Putovali smo sa Allahovim Poslanikom, 'alejhi-s-selam od Mekke do Medine i kad smo naišli kroz jednu dolinu, on nas upita:

"Znate li koja je ovo dolina?"

Odgovoriše mu:

- Dolina Azrak (Plava dolina).

Poslanik, a.s., im reče:

"Kao da gledam Musaa, alejhi-s-selam, (te spomenu o njegovoj boji lica i kosi nešto što ni Davud nije zapamtio), kako stavlja prste u uši i uči glasno telbijju prolazeći ovom dolinom."

Zatim smo nastavili put dolinom dok ne stigosmo do pod neko brdašce (uzvišenje) te nas on opet upita:

"Znate li koje je ovo brdašce?"

- Herša ili Left* - odgovoriše oni.

"Kao da gledam Junusa, 'alejhi-s-selam, na kamili jarke boje u vunenom ogrtaču kako zamiče na kraju ove doline učeći telbijju."

78. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Kada sam uzdignut (na Nebo), sreo sam Musaa, 'alejhi-s-selam, (te ga je Vjerovjesnik opisao kao) čovjeka mršavog, kovrdžave kose poput ljudi plemena Šenua. Zatim sam sreo 'Isaa 'alejhi-s-selam, (i Vjerovjesnik ga je opisao kao) čovjeka srednjeg rasta, svijetle puti kao da je iz hamama izašao. Vidio sam Ibrahima, 'alejhi-s-selam, i ja sam mu, zacijelo, najsličniji njegov potomak. Donesene su mi dvije posude, jedna s mlijekom a druga s vinom i rečeno mi je:

- Uzmi koju želiš posudu!

Ja odabrah mlijeko i popih ga. I tada mi bijaše kazano:

- Odabrao si iskonsku narav (*fitra*). A da si vino uzeo, tvoj Ummet bi zalutao!

---

* To je brdašce koje se nalazi na putu između Šama i Medine, blizu Džuhfe.

Vjerovjesnikovo, s.a.v.s., spominjanje Mesiha, 'alejhi-s-selam, i Dedždžala

79. Prenosi se da je Abdullah, sin Omera, r.a., rekao:

- Jednog dana, našavši se među ljudima, Allahov Poslanik, s.a.v.s., je govorio o Mesihu Dedždžalu:

"Allah, Blagodarovatelj, Uzvišeni, nije ćorav, a Mesih Dedždžal je ćorav u desno oko, koje je ispupčeno kao da je zrno bijelog grozda.

Jedne noći dok sam boravio kod Kabe, u snu mi se ukazao čovjek smeđe puti, najljepšeg ljudskog lika, kome su vlasi duge kose padale niz pleća. Kapi vode su mu padale s glave dok je naslanjajući se na pleća dvojice ljudi obavljao tavaf oko Kabe. Upitao sam:

- Ko je ovaj?

Odgovorili su mi:

- Mesih, sin Merjemin.

Iza njega spazio sam čovjeka jako kudrave kose, ćoravog u desno oko, najsličnijeg Ibn Katani. Naslonjen na pleća druge dvojice tavafio je i on oko Kabe.

Kada sam upitao za njega rečeno mi je:

- To je Mesih-Dedždžal."

Vjerovjesnik Muhammed, s.a.v.s., je u namazu predvodio vjerovjesnike, s.a.v.s.

80. Ebu Hurejre, r.a., pripovijeda da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao:

"Našao sam se u Hidžru u kome su me Kurejšije ispitivale o mome putovanju (Isra'u). Zapitkivali su me o stvarima u Bejtu-l-Makdisu na šta im nisam mogao potvrdno odgovoriti poslije čega su mi priredili neprijatnosti kakvim ranije nisam bio izložen. Allah mi je tada pokazao Bejtu-l-Makdis tako da sam ga mogao gledati i na svako pitanje bio sam kadar precizno im odgovoriti.

Našao sam se u džematu sa ostalim vjerovjesnicima, a među njima bijaše i Musa, a.s., stoji u namazu. Ugledah ga, mršavog čovjeka, kudrave kose kao da je pripadao narodu Šenue. Spazih i Isaa, sina Merjemina, kako klanja, a njemu je najsličniji 'Urva, sin Mesuda es-Sekafija. Gledah i Ibrahima, a.s., kako klanja, a njemu sam najsličniji ja, vaš prijatelj. Sljedeći namaz je nastupio i ja sam ga predvodio kao imam, a kad je namaz završen, neko mi se obrati:

- Muhammede, ovo je Malik, odgovorni za Džehennem, nazovi mu selam.

Okrenuh se, kad on meni prvi selam nazva."

Dostizanje Muhammeda, s.a.v.s., do Sidretu-l-Muntehaa prilikom Isra'a

81. Abdullah, sin Mesudov, r.a., je pripovijedao:

- Kada je uzdignut, Allahov Poslanik, s.a.v.s., bio je doveden do Sidretu-l-Muntehaa koji se nalazi u Šestom nebu, u kojem skončava sve što biva sa Zemlje uzdignuto ka Njemu i u kojem, također, skončava sve što se spušta odozgo. Potom je citirao: *I kada je Sidru pokrivalo ono što je pokrivalo.* (Pokrivala ju je): prostirka od zlata. A zatim su Poslaniku, s.a.v.s., date tri stvari: propisano pet noćno-dnevnih namaza, objavljeni završeci sure El-Bekare i oprošteni njegovu Ummetu svi veliki grijesi osim širka.

O riječima Uzvišenog Allaha *Fe kane kabe kavsejni ev edna* ("Bio je blizu dva luka ili bliže")

82. Prenosi se da je Eš-Šejbani rekao:

- Pitao sam Zirra ibn Hubejša o značenju Allahovih riječi: *Fe kane kabe kavsejni ev edna - Bio je blizu dva luka ili bliže* (En-Nedžm, 9), i on mi je odgovorio:

- Govorio mi je Mesud, r.a., da je Allahov Vjerovjesnik, s.a.v.s., vidio Džibrila, 'alejhi-s-selam - ima šest stotina krila.

83. Od Ibn Abbasa, r.a., se prenosi da je (govoreći o značenjima ajeta): *Ma kezebe-l-fu'adu ma re'a - Srce nije slagalo ono što je vidjelo* (En-Nedžm, 11) i *Ve lekad re'ahu nezleten uhra - On Ga je i drugi put vidio* (En-Nedžm, 13) kazao da znače:

- Zasigurno Ga je vidio svojim duhovnim vidom (unutarnjim srcem) dva puta.

O viđenju Allaha, dž.š.

84. Pripovijedao je Mesruk da mu je h. Aiša jednom prilikom kazala:

- Ebu Aiša (Oče Aišin), svako ko bi raspravljao makar i o jednom od tri sljedeća pitanja, izrekao bi veliku laž protiv Allaha.

- Koja su to pitanja? - zaintresiraše se on.

- Ako bi neko ustvrdio da je Muhammed, s.a.v.s., vidio Allaha, dž.š., izrekao bi protiv Allaha veliku laž.

Bijah naslonjen te se uspravih i priupitah je:

- Majko vjernika, objasni mi polahko i ne žuri! Zar Allah, dž.š., nije kazao: *Ve lekad re'ahu bi-l-ufuki-l-mubini - Odista, on Ga je vidio na horizontu jasnom* (Fussilet, 23.) i *Ve lekad re'ahu nezleten uhra - On Ga je i drugi put vidio* (En-Nedžm, 13.)!?

Aiša mi je kazala:

- Ja sam prva osoba ovog Ummeta koja je o tome pitala Allahova Poslanika i on mi je odgovorio:

"Doista, odnosi se na Džibrila, a. s., koga ja nisam, u njegovoj naravnoj formi, vidio više od dva puta. Vidio sam ga dok se spuštao s Nebesa zakrivajući ih, a veličina njegova ispunjavala je prostor između nebesa i Zemlje."

Potom mi se obratila riječima:

- Zar nisi čuo za Allahove riječi: *La tudrikuhu-l-ebsaru ve Huve judriku-l-ebsare ve Huve-l-latifu-l-habiru - Pogledi do Njega ne mogu doprijeti a On do pogleda dopire; On je milostiv i upućen u sve.* (El-En'am, 103.)

Zar, također, nisi čuo za Allahove riječi: *Ve ma kane li-bešerin en jukellimehullahu illa vahjen ev min vera'i hidžabin ev jursile Resulen - Ljudima nije dato da im se Allah obraća, osim putem Objave ili, pak, iza zastora ili putem slanja Svoga poslanika...* do riječi: '*Alijjun Hakim*' (Eš-Šura, 51.)

Zatim je nastavila:

- Ako bi neko tvrdio da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., zadržao skrivenim nešto od Allahove Knjige, izrekao bi veliku laž protiv Allaha, dž.š., jer, Allah, dž.š., je kazao: *Ja ejjuherresulu, bellig ma unzile ilejke min Rabbike, ve in lem tef'al, fe-ma bellagte risaletehu - Poslaniče, dostavi ono što ti se od Gospodara tvoga objavljuje, a ako to ne učiniš, ta - nisi tada ispunio Njegovu Poslanicu!* (El-Mā'ide, 57.)

I, na koncu, ko ustvrdi da može kazati šta će se sutra dogoditi, zasigurno i on iznosi veliku laž protiv Allaha, dž.š., jer Allah, dž.š., je kazao: *Kul: la ja'lemu men fi-s-semavati ve-l-erdi 'l-gajbe ille-llahu - Kaži, niko na nebesima ni na Zemlji nema znanje o skrivenom, osim Allaha.* (En-Neml, 65.)

U Davudovoj predaji hadisa stoji: I dodala je Aiša:

- Da je Muhammed, s.a.v.s., skrio nešto, ostavio bi skrivenim sljedeći ajet: *Ve iz tekulu lillezi en'amellahu 'alejhi ve en'amte 'alejhi, emsik 'alejke zevdžeke vettekillahe ve tuhfi fi nefsike. Mallahu mubdihi ve tahša-n-nase vallahu ehakku en tahšahu... - A kad ti reče onome kome je Allah milost darovao, a kome si i ti dobro učinio: "Zadrži ženu svoju i boj se Allaha!" - u sebi si skrivao ono što će Allah objelodaniti i ljudi si se bojao, a preče je da se Allaha bojiš...* (El-Ahzab, 37.)

85. Ebu Musaa, r.a., je pripovijedao:

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., obratio nam se sa pet iskaza (stavova):

- Allah ne spava niti ima potrebe za snom;

- On umanjuje nagradu;

- i On je povećava;

- i Njemu noćni rad dospijeva prije negoli (se uradi) dnevni rad, a dnevno djelo prije negoli (se uradi) noćno djelo;

- Njega zakriva Svjetlo Njegovo (Nur), kad bi Ga otkrio, veličanstveno bliještavilo lica Njegova sažeglo bi sve do čega bi dosegao Njegov pogled.

86. Ebu Hurejre, r.a., pripovijedao je da su neki ljudi pitali Allahova Poslanika, s.a.v.s.:

- Hoćemo li moći vidjeti našeg Gospodara na Sudnjem danu?

Allahov Poslanik, s.a.v.s., im je odgovorio:

"Da li se sporite oko viđenja Mjeseca u fazi uštapa?"

Odgovorili su mu:

- Ne, Allahov Poslaniče.

"A Sunca koje nije zakriveno oblacima?"

- Ne - odgovoriše mu oni.

Poslanik im kaza:

"Vidjet ćete Ga na takav način. Allah će sakupiti ljude na Sudnjem danu i kazati im:

- Neka svako slijedi ono što je prije obožavao.

Onaj ko je bio poklonik Sunca, slijediće ga; onaj ko je klanjao se Mjesecu, slijediće ga; onaj ko je bio sljedbenikom šejtana, slijediće ga. Ostat će ovaj Ummet a među njima licemjeri-munafici kojima će se Allah pokazati u liku koji je različit od onog koji je njima poznat, i obratit će im se riječima:

- Ja sam vaš Gospodar.

Oni će reći:

- Utječemo se Allahu od tebe. Mi ne idemo odavde dok nam ne dođe naš Gospodar, a kada se pojavi, mi ćemo Ga prepoznati.

Allah će im se zatim pokazati u liku njima poznatom i obratit će im se riječima:

- Ja sam vaš Gospodar - a oni će potvrditi:

- Ti si naš Gospodar - i slijedit će Ga. Tada će se postaviti Sirat-ćuprija iznad Džehennema.

Ja i moj Ummet bit ćemo prvi koji će preći i toga Dana govorit će samo poslanici, a njihove dove glasit će:

- Allahu naš, spasi! Spašavaj!

U Džehennemu su kuke gvozdene (kelalibe) poput trnja drveta sa'dan? Jeste li vidjeli drvo sa'dan?

- Jesmo, Allahov Poslaniče - odgovorili su oni.

Kuke su slične trnju sa'dana, a sam Allah zna kolika je njihova veličina. Njima će ljudi biti uzimani prema svojim djelima. Tako će neki vjernici ostati zahvaljujući svojim djelima, dok će drugi biti uzeti dok konačno ne budu izbavljeni. Kada Allah okonča Svoje suđenje ljudima i kada milošću Svojom htjedne iz Vatre izbaviti one koje hoće izbaviti, naredit će melecima da iz Vatre izbave one koji nisu bili idolopoklonici (mušrici), i kojima se hoće smilovati. Oni koji su vjerovali da nema boga osim Allaha bit će prepoznatljivi po tragovima na licu od padanja na sedždu. Vatra će progutati sve od čovjeka osim tragova sedžde. Allah će Vatri zabraniti da to jede.

Na one vatrom pržene, nakon što budu iz nje vađeni, bit će voda života ljevana i oni će iz nje iznicati kao što sjemenka klije u plavnom nanosu.

Prije potpunog okončanja Allahovih presuda, preostat će jedan čovjek okrenut licem prema Vatri koji će biti posljednji stanovnik Dženneta, posljednji koji će ući u njega. On će reći:

- Gospodaru moj, udalji moje lice od vatre džehennemske! Njezin dah me unakazio a vrelina tijelo spržila.

Tako će jedno vrijeme moliti Allaha i Allah će mu se potom odazvati:

- Hoćeš li, ako ti udovoljim, biti zadovoljan i ne tražiti nešto više od toga?

- Neću tražiti ništa drugo - odgovorit će i Gospodaru svome stati davati obećanja i zavjete, našta će Allah lice njegovo okrenuti od vatre.

Kad ugleda Džennet, čovjek će zašutjeti neko vrijeme, a onda zavapiti moleći Allaha:

- Gospodaru moj, približi me vratima Dženneta!

- Zar Mi nisi rekao da nećeš tražiti ništa više od onog što sam ti već dao?! Jadan li si, čovječe! Kako si vjeroloman!

- Oh, Gospodaru moj!

I počet će moliti Allaha sve dok mu Allah ne uzvrati:

- Hoćeš li, ako ti udovoljim molbama, poželjeti išta više od onoga što sam ti već dao?

On će kazati:

- Tako mi veličine Tvoje, neću!

I dat će mu njegov Gospodar ono što je obećao te ga približiti Džennetskim vratima. Kad se nađe na džennetskim vratima, Džennet će mu se širom pokazati i otvoriti u svoj svojoj ljepoti i on, kad ugleda sve dobrote njegove i radosti, zašutjet će neko vrijeme i početi moliti:

- Gospodaru moj, uvedi me u Džennet!

Allah će mu kazati:

- Zar mi nisi dao obećanje svoje da nećeš tražiti ništa drugo osim onog što sam ti dao!? Jadan si ti, kako si nepovjerljiv!

- Gospodaru moj, ne želim biti najnesretniji rob Tvoj - te će nastaviti moliti Allaha sve dok mu se On ne nasmije. Kada mu se Allah nasmije, kazat će mu:

- Uđi u Džennet!

A kad uđe, Allah će mu kazati:

- Traži od Mene šta hoćeš!

I on će početi moliti Gospodara i želje Mu iskazivati, a Allah ga podsticati na ovo i ono sve dok mu želja ne ponestane. Allah će mu potom kazati:

- Dobit ćeš (sve) to..."

'Ata' ibn Jezid kaže:

- S Ebu Hurejrom je bio i Ebu Se'id el-Hudri i on ničim nije pobijao Ebu Hurejru u onome što je kazivao. No, kad je rekao dotičnom

čovjeku: "...i povrh toga još toliko", Ebu Se'id je rekao: "I još deseterostruko toliko."

Nato je Ebu Hurejre rekao:

- Ja sam upamtio samo njegove riječi: "Dobit ćeš (na) to i povrh toga još toliko."

Međutim, Ebu Se'id je i dalje tvrdio:

- Svjedočim da sam zapamtio od Poslanika, s.a.v.s., njegove riječi: "Dobit ćeš to i još deseterostruko toliko."

Ebu Hurejre je dodao:

- Taj čovjek će biti posljednji koji će unići u Džennet.

Izlazak iz džehennemske vatre onih koji su vjerovali u Allahovu jedinost

87. Ebu Se'id el-Hudri pripovijeda da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao:

"Što se, pak, tiče stanovnika Vatre, oni u njoj niti umiru, a niti žive. Međutim, oni između vas, koji će u nju ući zbog grijeha svojih, Allah će ih usmrtiti u njoj i tek kad se ugljenišu bit će im dopušteno da se za njih zauzima. Tada će biti dovođeni grupa po grupa i ubacivani u džennetske rijeke i tada će biti kazano:

- O stanovnici Dženneta, ljevajte vodu po njima - i oni će iznicati poput klica u nanosu bujice."

Neki čovjek je primijetio:

- Kao da je Poslanik, s.a.v.s., boravio u pustinji.

88. Enes i Ibn Mesud, r.a., pripovijedaju da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao:

"Posljednja osoba koja će unići u Džennet jeste čovjek koji će malo ići, malo posrtati, a malo će ga vatra pržiti, te kada je prođe, osvrnut će se prema njoj i reći joj:

- Neka je uzvišen Onaj koji me spasi od tebe! Allah mi je darovao ono što ranije nije dao nikome - a zatim će mu se podići jedno džennetsko drvo i on će zamoliti Allaha:

- Gospodaru, smjesti me pod ovo drvo da uživam u njegovoj hladovini i pijem njegovu vodu!

Allah će mu odgovoriti:

- Sine Ademov (čovječe), ako ti ga dam, tražit ćeš od mene i nešto drugo?!

Čovjek će reći:

- Neću, Gospodaru moj - i dat će obećanje da neće tražiti ništa više. Allah mu to neće zamjeriti jer on vidi nešto čemu ne može odoljeti te će ga smjestiti pod drvo da se zaklanja njegovim hladom i pije njegovu vodu. Potom će mu se ukazati drugo drvo, ljepše od prvog, i čovjek će reći:

- Gospodaru moj, smjesti me u hladovinu njegovu da se sklanjam u njegov hlad i pijem njegovu vodu i neću Te moliti za bilo šta drugo!

Allah će mu kazati:

- Zar mi nisi obećanje dao da nećeš tražiti ništa više?!

Čovjek će ponovo obećati da poslije ove blagodati neće tražiti ništa više. Allah mu to neće zamjeriti jer on vidi nešto čemu ne može odoljeti te će ga On smjestiti u hladovinu drveta da se zaklanja njegovim hladom i pije njegovu vodu.

Potom će mu se ukazati pred vratima Dženneta i treće drvo, ljepše od prva dva, i čovjek će reći:

- Gospodaru moj, primakni me ovom drvetu, da se sklanjam u njegov hlad i da pijem njegovu vodu i, doista, neću Te više moliti nizašta drugo!

- Zar mi već nisi obećanje dao da Me više nećeš moliti nizašta drugo?

- Jesam Gospodaru, ali Te molim još samo ovaj put i neću više!

Allah mu to neće zamjeriti jer on vidi nešto čemu ne može odoljeti i On će ga smjestiti u hladovinu tog drveta. Kada ga Allah smjesti

pod drvo, čovjek će čuti glasove stanovnika Dženneta te će još jednom zamoliti Allaha:

- Gospodaru moj, uvedi me u Džennet!

Allah će mu kazati:

- Čime tvoje uporne molbe mogu biti zaustavljene? Bi li te zadovoljilo kad bih ti poklonio dunjaluk i još toliko povrh toga?

Čovjek upita:

- Šališ li se Ti sa mnom, a Ti si Gospodar svjetova?!"

Dok je pripovijedao hadis, Ibn Mesud sa nasmiješio i prisutne upitao:

- Ne pitate se zbog čega se smijem?

Prisutni ga zapitaše:

- Zbog čega se smiješ?

On im odgovori:

- Ovako se smijao Allahov Poslanik, s.a.v.s.

- Zbog čega se smiješ, o Allahov Poslaniče - upitali su ga prisutni?

On im je odgovorio:

"Zbog osmijeha Gospodara svjetova kada ga je čovjek upitao:

- Šališ li se Ti sa mnom, a Ti si Gospodar svjetova?!

Allah mu je na to odgovorio:

- Ne šalim se s tobom, ali sam moćan učiniti sve što hoću."

89. Ebu Zubejr pripovijedaše da je bio prisutan kada je Džabir ibn Abdullah, r.a., bio pitan o dolaženju na Sudnji dan. Odgovorio je:

- Mi ćemo, na Sudnjem danu, biti na uzdignutom mjestu, iznad drugih ljudi. Narodi koji su idole obožavali bit će pozivani da dođu s idolima svojim ili, pak, s onim što su obožavali, jedni za drugima. Poslije toga, Gospodar naš će nam doći i upitati:

- Koga vi očekujete?

Reći će:

- Gospodara našeg čekamo.

- Ja sam vaš Gospodar - odogovorit će im Allah.

- Htjeli bismo Te vidjeti, Gospodaru naš - i On će im se ukazati s osmijehom.

Potom će poći sa njima, i oni će Ga slijediti i Allah će svakom čovjeku, bio on licemjer ili iskreni vjernik, darovati jedno svjetlo, i oni će ići za Njim. Na džehennemskoj ćupriji imaju čengele i bodlje postavljene i one će dograbiti svakog koga Allah bude htio. Zatim će biti ugašeno svjetlo licemjera, a iskreni će vjernici biti spašeni. Prva spašena skupina imat će lica sjajna poput mjeseca u uštapu. Bit će ih sedamdeset hiljada i oni račune neće polagati, a zatim će slijediti druga skupina čija će lica blistati poput najsjajnijih zvijezda na nebu. Pa potom, još jedna, slična njoj. A onda će biti dopušteno zauzimanje (šefa'at) pa će se zauzimati sve dok i posljednji čovjek, koji je izgovarao *La ilahe illallah* i u čijem srcu se zadržalo dobra makar koliko teži jedno zrno pšenice, ne izađe iz Vatre. Svi će oni biti smješteni u predvorju Dženneta te će stanovnici Dženneta prskati vodu po njima, i oni će izrastati kao što nešto izrasta iz plovnog nanosa kad gubi svoju ljuspu. Svaki stanovnik Dženneta molit će Allaha sve dok mu ne bude bio darovan dunjaluk i još devet puta toliko.

90. Prenosi se da je Jezid el-Fakir rekao:

- Bijah opsjednut jednim mišljenjem haridžija; uputih se sa jednom brojnom grupom u namjeri da obavimo hadž i da potom (s tim mišljenjem) izađemo pred ljude. Svratili smo u Medinu i tom prilikom naišli smo na Džabira, sina Abdullahova, koji je sjedeći na jednom stupcu, govorio ljudima hadise Božijega Poslanika, s.a.v.s. Kada je spomenuo stanovnike Džehennema, rekao sam mu:

- O prijatelju Allahova Poslanika, o čemu ti to govoriš? Zar Allah, dž.š., nije kazao: *Onoga koga ti u Vatru uvedeš, doista si ga osramotio* (Alu 'Imran, 192.) i zar nije kazao: *Kada god pokušaju izaći iz nje, u nju će biti vraćeni.* (Es-Sedžde, 20.)

- O čemu ti to onda govoriš!?

- Čitaš li ti Kur'an? - upita me on.

- Da - odgovorih mu.

- Zar nisi naišao na mjesta koja govore o hvaljenom položaju Muhammeda, s.a.v.s., tj. o onom položaju na koji će ga Allah postaviti?!

Odogovorih mu da jesam.

On mi reče:

- To je taj hvaljeni položaj Muhammeda, a.s., kojim će Allah izbaviti (iz Vatre) one koje htjedne.

Potom opisivaše Sirat-ćupriju i prelaz ljudi preko nje. Plašim se da nisam to dobro zapamtio, međutim tvrdio je kako će ljudi iz Vatre izlaziti nakon što su u njoj boravili, tj. izlazit će iz nje (crni) poput stabljika sezama (susama). Zatim će ući u jednu džennetsku rijeku i u njoj se kupati te će odatle izaći poput (bijelih) listova. Tako smo, vraćajući se s hadža, rekli:

- Bogme, neće biti da šejh laže na Allahova Poslanika, s.a.v.s.

Konačno smo se vratili sa hadža nazad tako da niko nije izišao pred ljude (s onim haridžijskim mišljenjem) osim jednog čovjeka. Svi smo se pokajali osim jednog čovjeka ili kako je već rekao Ebu Nu'ajm.

91. Enes ibn Malik, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao:

"Izaći će iz Vatre (Džehennema) četverica, i bit će dovedeni pred Allaha, dž.š., te će se jedan od njih okrenuti i reći:

- Allahu moj, kad si me već izveo iz Vatre, nemoj me ponovo [illegible] Allah će ga spasiti od Vatre."

92. Prenosi se da je Ebu Hurejre, r.a., rekao:

- Jednog dana Poslaniku, s.a.v.s., bi donesen komad mesa, tj. plećka, koja mu se dopadala. Zagrizao je mali zalogaj i tom prilikom je kazao:

"Na Sudnjem danu ja ću biti najviši dostojanstvenik među ljudima, a znate li zbog čega? Na Sudnjem danu Allah će okupiti narode: pretke i potomke na jednom istom mjestu; slušat će glas onoga koji uzvikuje, iscrpit će ih gledanje, Sunce će se nisko spustiti od čega će ljude nevolja i teskoće nepodnošljive pogađati, koje neće moći izdržavati.

Ljudi će jedni drugima govoriti:

- Vidite li u čemu ste se obreli!? Vidite li šta vas je snašlo!? Zašto ne tražite onog koji će se za vas zauzimati kod Gospodara vašega!?

I jedni će drugima govoriti:

- Idite Ademu, a.s.!

I doći će Ademu govoreći mu:

- O Ademe, ti si otac čovječanstva; Allah te stvorio Svojom Rukom i u tebe udahnuo iz Duha Svoga. Naredio je melecima da ti se učine sedždu. Zauzmi se za nas kod Gospodara tvoga! Zar ne vidiš šta nas je snašlo!? Zar ne vidiš u čemu smo se obreli!?

Adem će im tada kazati:

- Gospodar moj danas se rasrdio kao nikada prije, a niti će se toliko rasrditi ikada poslije. Bio mi je zabranio pristup drvetu, a ja sam zabranu Njegovu prekršio. O sebi sam zabavljen - da mi je sebe spasiti! Idite nekom drugom! Otiđite Nuhu, a.s.!

I doći će Nuhu, a.s., i reći će mu:

- O Nuh! Ti si prvi poslanik na Zemlji koga je Allah, dž.š., nazvao *robom zahvalnim*. Zauzmi se za nas kod Gospodara tvoga! Zar ne vidiš u kakvom smo se halu obreli!? I zar ne vidiš šta nas je snašlo!?

On će im kazati:

- Gospodar moj je danas doista vrlo srdit - srdit je kao nikad ranije, a niti će se ikad kasnije tako rasrditi. Jednom sam imao jednu dovu pa sam je upotrijebio protiv naroda mog; o sebi sam zabavljen - da mi je sebe spasiti! Nego idite nekom drugom! Otiđite Ibrahimu, a.s.!

I otići će Ibrahimu i reći će mu:

- O Ibrahime! Ti si vjerovjesnik Allaha uzvišenog i Njegov prijatelj među stanovnicima Zemlje. Zauzmi se za nas kod Gospodara

svoga, ta, zar ne vidiš u čemu smo se obreli i zar ne vidiš šta nas je snašlo?!

Pa će im Ibrahim kazati:

- Doista, Gospodar moj je srdit danas kao nikada ranije, a niti će ikada kasnije toliko srdit biti. I spomenu Ibrahim slučajeve svoje "laži". O sebi sam zabavljen - da mi je sebe spasiti! Nego idite nekom drugom! Otiđite Musau, a. s.!

I otići će oni Musau i reći će mu:

- O Musa! Ti si poslanik Allahov koga je On odlikovao Svojim poslanicama i direktnim govorom Svojim s tobom. Ta, zauzmi se za nas kod Gospodara svoga! Zar ne vidiš u čemu smo se obreli i kakav nas je hal zadesio!?

I Musa će im kazati:

- Gospodar moj je, doista, danas srdit kao nikada ranije i takav neće biti nikada kasnije. A ja! Ta ubio sam osobu (čovjeka, ljudsko biće), a nije mi to bilo zapovjeđeno. O sebi sam zabavljen - da mi je sebe spasiti! Nego idite vi Isau, a.s.!

I otići će oni Isau, a.s., i reći će mu:

- O, Isa! Ti si poslanik Allahov i ljudima si se obraćao dok si još bio beba u kolijevci i uz to si Riječ od Njega koju je Merjemi dostavio, i Duh od Njega (*va kelimetun minhu elkaha ila Merjeme va Ruhun minhu*). Zauzmi se za nas kod Gospodara svoga! Ta, zar ne vidiš u čemu smo se obreli i kakav nas je hal zadesio!?

A Isa će im kazati:

- Gospodar je moj, doista danas srdit kao nikada ranije i takav neće biti nikada kasnije. On im ne spomenu nijedan grijeh svoj. O sebi sam zabavljen - da mi je sebe spasiti! Nego idite vi nekom drugom! Obratite se Muhammedu, s.a.v.s.!

I doći će oni meni i reći će mi:

- O Muhammede! Ti si poslanik Allahov i kruna Njegovih vjerovjesnika. On je tebi oprostio i prijašnje i buduće grijehe. Ta, zauzmi se za nas kod Gospodara tvoga! Zar ne vidiš u čemu smo se obreli i kakav težak hal nas je zadesio!?

I ja ću tada krenuti od njih i otići ću u podnožje 'Arša; na sedždu ću pasti Gospodaru svome, a On će me uputiti i nadahnuti me kako da Ga slavim i zahvaljujem Mu se na način kojeg niko prije mene nije otkrio. Pa će mi kazati:

- O Muhammede! Podigni glavu svoju i traži - svemu će ti biti udovoljeno; zauzmi se - zauzimanje tvoje bit će primljeno!

Pa ću podići glavu svoju i kazati:

- Gospodaru moj! Za Ummet moj zauzimam se kod Tebe - Ummet moj! Ummet moj!

I tada će mi biti kazano:

- O Muhammede! U Džennet uvedi Ummet svoj, one koji neće račune polagati; uvedi ih u Džennet kroz vrata desna. Ostatak tvog Ummeta u Džennet će ući na druga vrata, zajedno s ostalim ljudima.

Tako mi Onoga u Čijoj ruci je Muhammedova duša, između dva krila džennetskih vrata koja će vama biti otvorena je koliko između Mekke i Hedžera ili koliko između Mekke i Busre."

Poslanikove riječi: Ja sam prvi čovjek koji će se zauzimati za Džennet te vjerovjesnik sa najviše sljedbenika

93. Prenosi se od Enesa ibn Malika, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Ja sam, doista, prvi zauzimatelj kod Allaha za Džennet i, doista, ni u jednog vjerovjesnika nije povjerovano kao u mene. Uistinu je bilo i poslanika u koje su povjerovali rijetki, čak samo jedan čovjek od njegova naroda."

Poslanikovo traženje otvaranja džennetskih vrata

94. Enes ibn Malik, r.a., pripovijedao je da je Allahov Poslanik kazao:

"Na Sudnjem danu doći ću pred vrata Dženneta i zatražiti da mi se otvore. Čuvar na vratima upitat će me:

- Ko si ti?

Odgovorit ću mu:

- Ja sam Muhammed, a on će mi tada kazati:

- Zbog tebe naređeno mi je da ih ne otvaram nikome prije tebe."

Vjerovjesnikove riječi, s.a.v.s.: "Svaki vjerovjesnik imao je jednu uslišavajuću dovu."

95. Ebu Hurejre prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao:

"Svaki vjerovjesnik imao je jednu uslišavajuću dovu i svaki je svoju dovu upotrijebio ovdje na ovome svijetu. No, ja sam dovu svoju sačuvao za Sudnji dan, ta - njom ću moliti Gospodara za oprost Ummetu mojem; i s Allahovim dopuštenjem, oprošteno će biti svakom pojedincu iz mog Ummeta koji umre a ne bude Allahu pridruživao (pripisivao) nikakvog drugog boga."

Vjerovjesnikova, s.a.v.s., molba - dova za Ummet

96. Od Abdullaha ibn Amra ibn el-'Asa, r.a., se prenosi da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., proučio Allahove riječi koje se odnose na Ibrahima, a.s.: *Gospodaru moj, oni su zaveli mnoge ljude. Onaj ko bude mene slijedio - moje je vjere, a onaj ko bude protiv mene ustajao...* (Ibrahim, 36.) te ajet koji se odnosi na Isa, a.s.: *Ako ih kazniš, robovi su Tvoji, a ako im oprostiš, silan i mudar si Ti;* (El-Mā'ide, 118.) zatim je podigao ruke svoje i molio Allaha: "Ummetu mome oprosti, Ummetu mome oprosti" i izgovarajući dovu plakao je.

Allah pozva Džibrila, a.s., i zapovijedi mu:

- Idi do Muhammeda, iako Gospodar tvoj najbolje zna, pa ga upitaj:

- Šta te je rasplakalo?

Džibril ode do Muhammeda te ga upita o tome, a on mu na pitanje odgovori i Džibril to prenese Allahu, premda On to najbolje zna. Allah na to reče:

- O Džibrilu, idi do Muhammeda i prenesi mu ove riječi:

- Mi ćemo te u vezi s tvojim Ummetom, zasigurno, radošću obradovati i nećemo te ražalostiti!

97. Od Džabira, r.a., se prenosi da je Tufejl ibn 'Amr ed-Devsijj pristupio Vjerovjesniku, s.a.v.s., i upitao ga:

- Allahov Poslaniče, želiš li utvrđeni i zaštićeni zaklon? - mislio je na tvrđavu koju je Devs posjedovao u džahilijjetu pa je Poslanik, s.a.v.s., to odbio imajući pritom na hatru ensarije.

Nakon što je Poslanik, s.a.v.s., odselio u Medinu, za njim je odselio i Tufejl ibn 'Amr, a s njim i jedan njegov saplemenik iako njih dvojica nisu baš bili voljni (zbog velike vreve i dnevne vreline) nastaniti se u njoj. Saplemenik se razbolio i postao potišten te usljed toga uzeo je strelice svoje s širokim gvozdenim šiljcima i njima porezao zglobove na prstima ruku svojih tako da je od toga i umro. Tufejl ibn 'Amr ga je u snu vidio u lijepom stanju i izgledu, ali su mu ruke bile pokrivene te ga je upitao:

- Šta je tvoj Gospodar uradio s tobom?

On odgovori:

- Allah mi je grijehe oprostio zbog moje seobe Njegovu Poslaniku, s.a.v.s.

Tufejl je upitao:

- A vidim i ruke si umotao?

- Rečeno mi je: Nećemo ti popraviti ono što si sam upropastio!

Tufejl je to ispričao Poslaniku, s.a.v.s., i on je Allahu uputio dovu: "Gospodaru moj, oprosti i njegovim rukama."

Allahove riječi: "I opominji bližnju rodbinu svoju"

98. Prenosi se da je Ebu Hurejre, r.a., rekao:

- Kada je objavljen ajet: *I opominji bližnju rodbinu svoju!* (Eš-Šu'ara, 214.) Poslanik, s.a.v.s., je uputio poziv Kurejšijama da se skupe a potom im je nakon uopćenog i pojedinačnog obraćanja, kazao:

"Sinovi Ka'ba, sina Luejjova! Iz vatre sebe izbavite! Sinovi Murre, sina Ka'bova! Iz vatre sebe izbavite! Sinovi Abdušemsovi! Iz vatre sebe izbavite! Sinovi Abdumenafovi! Iz vatre sebe izbavite! Sinovi Hašimovi! Iz vatre sebe izbavite! Sinovi Abdulmuttalibovi! Iz vatre sebe izbavite! Fatima! Čuvaj se Vatre, jer ja vas nimalo ne mogu zaštititi od Allaha, osim što ste sa mnom rodbinski vezani, što ću ja čuvati i održavati."

Koliko je Vjerovjesnik bio od koristi Ebu Talibu

99. Abbas, sin Abdulmuttalibov, upitao je Poslanika, s.a.v.s.:

- Allahov Poslaniče, jesi li Ebu Talibu bio imalo od koristi, jer on te bijaše štitio i srdio se za tebe?

Poslanik mu odgovori:

"Jesam. On je u džehennemskom plićaku. No, da mene ne bijaše, bio bi na dnu Džehennema."

100. Ibn Abbas, r.a., pripovijeda da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao:

"Najblažu kaznu među stanovnicima Džehennema imat će Ebu Talib; na nogama će imati vatrene papuče od kojih će mu mozak ključati."

101. Od Husajna ibn Abdurrahmana se prenosi:

- Bio sam kod Se'ida ibn Džubejra i on nam se obratio pitajući nas:

- Ko je od vas sinoć primijetio zvijezdu padalicu?

- Ja sam je vidio - rekoh mu i zatim dodadoh: - Međutim, nisam bio u namazu, ali me nešto ujelo.

- Pa, šta si učinio tada?

- Potražio sam hoće li mi neko učiti rukju - kazao sam.

- A šta te je na to navelo - upitao je Se'id?

- Hadis kog nam je pripovijedao Eš-Ša'bi - rekao sam.

- Šta vam je to pripovijedao Eš-Ša'bi - upitao je?

- Pripovijedao nam je hadis kog je prenosio Burejde ibn Husajb el-Eslemi, koji glasi:

"Rukja se koristi samo u slučajevima uroka i ujeda akrepa."

- Lijepo je učinio onaj ko je postupio po onom što je čuo. Međutim, nama je pripovijedao Ibn 'Abbas da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao:

"Pokazani su mi narodi; vidio sam jednog vjerovjesnika i s njim jednu manju grupu sljedbenika (manje od deset), zatim drugog vjerovjesnika u društvu sa jednim do dva sljedbenika, pa jednog vjerovjesnika koji u društvu nije imao nikoga. A onda se preda mnom ukazala velika masa svijeta te pomislih da je to moj Ummet. I bi mi kazano:

- To je Musa i njegov narod. Ali, pogledaj prema horizontu!

Kad pogledah, a ono velika masa svijeta te mi bi kazano:

- Pogledaj ka drugom horizontu!

I ja usmjerih pogled i tamo prema ogromnoj masi naroda. I bi mi kazano:

- Ovo je tvoj Ummet između kojih će sedamdeset hiljada, bez sviđanja računa i bez kazne, unići u Džennet."

Potom je Poslanik ustao, okrenuo se i ušao u svoju kuću, a prisutni su ostali razgovarajući o onima koji će unići u Džennet bez kazne i sviđanja računa.

Jedni su govorili:

- Vjerovatno oni koji su bili bliski prijatelji Poslanikovi! - a drugi:

- Možda ipak oni koji su rođeni u islamu i koji nisu širk činili.

I tako su oni razgovarali dok ponovo ne izađe Poslanik, a.s., među njih upitavši ih o čemu to oni razgovor vode. Kad ga obavijestiše, on im kaza:

"To su oni koji ne čine rukju niti traže da im se to čini, koji ne gataju i koji se na svoga Gospodara oslanjaju."

Utom se podigao Ukkaše ibn Mihsan obraćajući se Poslaniku:

- Zamoli Allaha da me ubroji među njih!

On mu odgovori:

"Već si među njima."

Zatim se Poslaniku obrati jedan drugi čovjek:

- Zamoli Allaha, Poslaniče, da i mene uvrsti među njih!

A on mu odgovori:

"Pretekao te je s molbom Ukkaše."

Poslanikove, s.a.v.s., riječi: "Doista, nadam se da ćete vi činiti polovinu broja stanovnika Dženneta"

102. Prenosi se da je 'Abdullah ibn Mesud rekao:

- Nas oko četrdeset sjedili smo sa Poslanikom, s.a.v.s., u mjestu Kubba i on nas tom prilikom upita:

"Da li biste bili zadovoljni kada bi vas u Džennetu bila jedna četvrtina njegovih stanovnika?"

Odgovorili smo:

- Da!

"A biste li se radovali kada bi vas bilo jedna trećina džennetlija?"

- Svakako - odgovorili smo mi.

Poslanik tada kaza:

"Tako mi Onoga u Čijoj ruci je Muhammedova duša, ja se doista nadam da ćete vi u Džennetu činiti polovinu njegovih stanovnika zbog toga što u Džennet može ući samo predana duša. Među sljedbom širka bit ćete zamijećeni kao što se bijela dlaka u koži crnog bika zamjećuje ili, pak, crna dlaka u koži riđeg bika."

Allahovo, dž. š., obraćanje Ademu, a. s.: "Izdvoji predviđene za Vatru: od svake hiljade njih devet stotina devedeset i devet!"

103. Od Ebu Se'ida, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: "Uzvišeni Allah će reći:

- O Ademe!

- Odazivam Ti se dragovoljno, ta, u Tvojim je rukama svako dobro - uzvratit će Adem.

- Izdvoji predviđene za Vatru!

- Koji su predviđeni za Vatru?!

- Od svake hiljade: njih devet stotina devedeset i devet!

To je ono kad će i dijete osijediti, i kad *će svaka trudnica plod svoj pobaciti, kad ćeš vidjeti ljude pijane, a oni neće biti pijani, već će tako izgledati zato što će Allahova kazna strašna biti!*" (El-Hadždž, 2.)

To je njima teško palo te su upitali:

- O Poslaniče, ko bi od nas mogao biti taj čovjek (tj. onaj hiljaditi)!?

On im je odgovorio:

"Radosni budite, jer između Je'džudžove i Me'džudžove sljedbe - bit će ih hiljadu, a između vas će biti ta jedna osoba!"

Zatim je dodao:

"Tako mi Onoga u Čijoj je ruci duša Muhammedova, ja, doista, žudim da vi budete četvrtina stanovnika Dženneta!"

Mi zahvaljivasmo Allahu i veličasmo Ga tekbirima, a on nastavi govoriti nam:

"I još više, tako mi Onoga u Čijoj je ruci moja duša, doista veoma žudim da vi budete trećina stanovnika Dženneta!"

Mi još više zahvala Allahu iskazivasmo i veličasmo Ga tekbirima, kad Poslanik reče:

"Tako mi Onoga u Čijoj ruci je duša moja, ja doista žudim da vi budete polovina stanovnika Dženneta, jer vi ste među drugim narodima poput bijele dlake na koži crnoga bika ili poput biljega na potkoljenici magarca!"

ABDEST

Allah neće primiti namaz ako tijelo nije očišćeno

104. Mus'ab ibn Sa'd pripovijedao je da je Abdullah ibn Omer bio u posjeti bolesnom Ibn 'Amiru koji mu je tom prilikom rekao:

- Zar nećeš Allahu se moliti za mene, o Sine Omerov?

Ovaj mu odgovori:

- Doista, čuo sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., kako govori: "Allah neće primiti namaz bez abdesta, a niti sadaku datu iz sredstava ukradenih ili stečenih prevarom!" A, ti si bio (namjesnik) u Basri!

Pranje ruku nakon ustajanja iz sna, a prije zahvatanja vode iz otvorene posude

105. Ebu Hurejre prenosi da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao:

"Kada se neko od vas probudi iz sna, neka ne stavlja ruku u posudu s vodom prije nego što je opere triput, ta niko ne zna gdje je tokom sna ruku svoju stavljao!"

Zabrana obavljanja nužde po putu i u hladovini

106. Ebu Hurejre, r.a., je pripovijedao da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao:

"Izbjegavajte dva proklinjača!"

- A ko su oni, Allahov Poslaniče ? - pitali su njegovi prijatelji.

"Obavljanje prirodne nužde na putu kojim ljudi prolaze i obavljanje nužde u hladovima gdje ljudi odmaraju."

Kako se zakloniti prilikom vršenja prirodne nužde

107. Abdullah ibn Dža'fer, r.a., je pripovijedao:

- Jednog dana Poslanik, s.a.v.s., me posadio (na devi) iza sebe i tom prilikom u povjerljivom razgovoru kazao mi je nešto što neću nikome kazati. Poslanik se, ako je (u putu izvan naselja) bio prinuđen obaviti neku od prirodnih nuždi, najradije sklanjao iza kakvog zemljanog zaklona (uzvišice) ili, pak, iza zaklona kog je pravio gusti palmik.

Šta je izgovarao Poslanik, s.a.v.s., prije negoli bi pristupio vršenju prirodne nužde

108. Prenosi se da je Enes, r.a., rekao:

- Poslanik, s.a.v.s., je prije nego što bi ušao u nužnik, izgovarao sljedeće riječi: "*Allahumme innī e'ūzu bike mine-l-ḫubusi ve-l-ḫabāisi* - Gospodaru moj, Tebe prizivam protiv muških i ženskih demona)."

Ne okretati se prema Kibli pri obavljanju prirodnih nuždi

109. Od Ebu Ejjuba, r.a., se prenosi da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao: "Kada uđete u zahod, ne okrećite se prema Kibli, ni licem ni leđima, ni pri obavljanju male ni velike nužde, već se okrenite ili istočno ili zapadno!"

Ejjub, r.a., kasnije je pričao:

- Otišli smo u Šam i tamo našli klozete građene u pravcu Kible te smo Kiblu izbjegavali okrećući se istočno ili zapadno moleći Allaha da nam oprosti!

Olakšica u tome kada se u kućama

110. Prenosi se da je Vasi' ibn Habban rekao:

- Bijah klanjao u džamiji dok je na drugoj strani 'Abdullah ibn Omer sjedio naslonjen (na zid) leđima okrenut prema Kibli. Nakon što sam obavio namaz, uputio sam se sa svoje strane prema njemu i on mi tom prilikom reče:

- Pričaju ljudi da, ukoliko čučneš da obaviš prirodnu nuždu, nemoj to činiti okrenuvši se prema Kibli ili prema Kudsi-Šerifu!

Zatim je dodao:

- Ispeo sam se (jednom prilikom) na krov kuće i spazio Poslanika, s.a.v.s., kako, čučeći na dva ćerpića, okrenut prem Kudsi-Šerifu, obavlja prirodnu nuždu!

Zabrana mokrenja u stajaću vodu a zatim kupanja u njoj

111. Ebu Hurejre, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao:

"Neka niko od vas ne mokri u stajaću vodu a zatim se njome kupa!"

112. Ebu Hurejre, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao:

"Nemojte mokriti u stajaću vodu koja ne otiče a potom se njome kupati!"

Čišćenje nakon mokrenja te čuvanje od mokraće

113. Prenosi se da je Ibn 'Abbas, r.a., rekao:

- Prolazio je Allahov Poslanik, s.a.v.s., pored dva mezara i tom prilikom je kazao:

"Ova dvojica, doista, trpe kaznu, ali ne zbog velikog grijeha. Jedan od njih je u životu klevetao ljude, a drugi se nije čuvao od svoje mokraće (prskala mu je po odjeći ili tijelu)."

Ibn 'Abbas je dalje pripovijedao:

- Potom je Poslanik zatražio palminu sirovu granu, prepolovio je na dva dijela, a zatim jedan dio usadio na jedan a drugi na drugi mezar rekavši:

“Nadati se da će im biti olakšane patnje bar dok se grane ne sasuše!”

Zabrana pranja - brisanja desnom rukom

114. Abdullah ibn Ebu Katade pripovijedao je od svoga oca da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao:

“Prilikom vršenja male nužde nipošto nemojte spolni organ držati desnom rukom, nemojte se ni brisati/prati desnom rukom nakon obavljene velike nužde i nemojte puhati u posudu!”

Pranje vodom poslije obavljene velike nužde

115. Enes ibn Malik, r.a., pripovijedao je da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., ušao u bašču/voćnjak radi obavljanja prirodne nužde. Za njim je pošao jedan dječak, najmlađi među nama, noseći vode u ibriku koga je ostavio pored jednog lotosovog drveta. Nakon obavljene nužde, Poslanik je upotrijebio vodu i vratio se među nas.

Brisanje kamenjem - predmetima nakon obavljanja velike nužde treba biti neparan broj puta

115. Ebu Hurejre, r.a., pripovijeda izravno od Vjerovjesnika, s.a.v.s., da je kazao:

“Ako je neko od vas prinuđen obrisati se nakon velike nužde kamenjem, neka upotrijebi najmanje tri kamena! A kada se abdestite, isperite i nos vodom, a potom se iseknite!”

Brisanje kamenjem nakon obavljene velike nužde; zabrana brisanja balegom i kostima

116. Od Selmana, r.a., se pripovijeda da mu se neko obratio riječima:

- Vaš Vjerovjesnik poučio vas je svačemu, čak i vršenju prirodnih nuždi?!

- Da - kazao je on - zabranio nam je okretanje u pravcu Kible kod vršenja velike ili male nužde, brisanje/pranje desnom rukom nakon obavljene nužde, upotrebu manje od tri kamena kod čišćenja te upotrebu goveđeg izmeta ili kostiju kod čišćenja!

Dozvoljeno je iskoristiti kožu uginule životinje

117. Prenosi se da je Ibn 'Abbas, r.a., rekao:

- Darovana je sluškinji Mejmuninoj ovca, koja je nakon kratkog vremena uginula. Utom je pored njih naišao Poslanik, s.a.v.s., pa ih je upitao:

"Zar niste uzeli njezinu kožu, uštavili je i iskoristili za svoje potrebe?!"

Rekli su mu:

- Ali, to je crkotina?!

"Neka je!" - kazao je Poslanik. "Samo je zabranjeno jesti je!"

Uštavljena koža uginule životinje smatra se čistom kožom

118. Od Jezida ibn Ebu Habiba se prenosi da mu je Ebu el-Hajr pripovijedao:

- Vidio sam na Ibn Va'letu es-Sebeijji krznenu odjeću te sam je dotakao prstima.

On me upita:

- Šta je, zašto je pipaš? Pitao sam 'Abdullaha ibn 'Abbasa:

- Mi živimo na Magribu, među Berberima i medžusijama, te nam oni donesu ovna kog su zaklali, no mi ne jedemo meso njihovih zaklanih životinja. Donesu nam i mješina u koje stavljaju loj!

Ibn 'Abbas (mi) je (na to) rekao:

- Pitali smo Allahova Poslanika o tome i on nam je kazao:

"Štavljenje kože (takve životinje) čini kožu čistom!"

Ako pas poliže vašu posudu, operite je sedam puta

119. Od 'Abdullaha ibn el-Mugaffela se prenosi sljedeće:

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., bijaše naredio da se ubijaju psi pa je potom rekao:

"Šta će im psi?"

Zatim je izuzeo iz naredbe lovačke pse i pse čuvare stoke (a u predaji Jahje ibn Se'ida stoji: Izuzeo je pse čuvare stoke, lovačke pse i pse za čuvanje usjeva) i još je dodao:

"Ako bi pas lokao iz nečije posude, operite tu posudu sedam puta, a osmi put istarite je zemnim prahom!"

Vrijednost abdesta

120. Od Ebu Malika el-Eš'arija se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Čistoća je polovina vjerovanja; zahvaljivanje Allahu puni Mizan mjericu; slavljenje Allaha i zahvala Njemu puni prostor između nebesa i Zemlje; namaz je svjetlo a sadaka je jasni dokaz; strpljivost je svjetlina a Kur'an je jamac tebi ili protiv tebe. Svi se ujutro dižu i prodaju svoju dušu: pa ili je oslobode ili je upropaste!"

Odstranjivanje grijeha abdestom

121. Pripovijedao je Ebu Hurejre, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao:

"Kada musliman (ili: vjernik) pristupi abdestu te opere lice svoje, zajedno s vodom (s posljednjom kapi vode), s lica mu spadnu svi grijesi koje je zaradio svojim očima. A kada ruke opere zajedno s

vodom (s posljednjom kapi vode), s ruku mu spadnu svi grijesi koje je rukama zaradio; i kada noge svoje opere, zajedno s vodom (s posljednjom kapi vode), s nogu mu spadnu svi grijesi koje je nogama hodeći počinio - da bi upotpunjujući abdest postao čist od grijeha!"

O čišćenju zuba (misvakom) kad se abdestimo

122. Od Ibn 'Abbasa, r.a., pripovijeda se da je jedno veče boravio kod Poslanika, s.a.v.s., u njegovoj kući. U posljednjem dijelu noći Poslanik se probudio, izašao pred kuću i pogledao u nebo i tom prilikom proučio je iz sure Alu 'Imran ajeta 190.-91.: *Inne fī halki-s-semāvāti ve-l-erdi va-htilāfi-l-lejli ve-n-nehāri... - U stvaranju nebesa i Zemlje, u izmjeni noći i dana, doista, su znamenja za umom obdarene; za one koji i stojeći, i sjedeći, i ležeći Allaha spominju te o stvaranju nebesa i Zemlje razmišljaju. "Gospodaru naš, Ti nisi ovo uzalud stvorio; slavljen Ti budi i sačuvaj nas patnje u Vatri!"*

Zatim se vratio u sobu i abdestio se, očistio zube misvakom te klanjao noćni namaz. Potom se vratio u postelju legavši na bok a nakon izvjesnog vremena ponovo je ustao i pogledao prema nebu proučivši isti ajet. Potom se vratio te misvakom očistio zube, abdestio se i ponovo stupio u namaz.

123. Prenosi se da je Aiša, r.a., rekla:

- Kad bi Allahov Poslanik ušao u svoju kuću, prvo bi očistio usta misvakom.

Prednost desnoj strani kad se abdestimo i u drugim poslovima

124. Od 'Aiše, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., volio početi s desnom stranom tijela prilikom kupanja ili uzimanja abdesta, češljanja kose (i brade) te prilikom obuvanja obuće.

Kako se Poslanik, s.a.v.s., abdestio

125. Od 'Abdullaha, sina Zejdova, sina 'Asima el-Ensarija, r.a., ashaba Allahovog Poslanika, se prenosi da je bio zamoljen da pokaže kako se Poslanik, s.a.v.s., abdestio. Zatražio je da mu donesu posudu s vodom iz koje je sebi u ruke ljevao vodu opravši ih tri puta, zatim je tako nastavio ispravši usta i nos tri puta; onda je oprao lice tri puta, a iza lica oprao je desnu pa lijevu ruku po dva puta. Ponovo je vodom pokvasio (desnu) ruku i njom potrao glavu, potirući rukama prvo prednji dio glave a zatim potiljak. Naposljetku oprao je desnu pa lijevu nogu do povrh članaka, rekavši:

- Ovako je Poslanik, s.a.v.s., uzimao abdest.

Ušmrkivanje vode u nos i izbacivanje iz nosa kad se abdestimo

126. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s.: kazao:

"Kada se abdestite, ušmrkujte vodu u nozdrve pa je potom izbacite iz nosa!"

127. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Allahov Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao:

"Kada se probudite iz sna, ušmrkivanjem vode isperite nos tri puta, jer šejtan spava u nosnim šupljinama!"

Jedinstveni nur kod vjernika na Sudnjem danu (el-gurr el-muhadždželin) koji su se pravilno abdestili

128. Od Nu'ajma, sina 'Abdullaha el-Mudžmira, se prenosi sljedeće:

- Promatrao sam Ebu Hurejru kako se abdesti: umio je lice u punom skladu s propisom; oprao je potom desnu ruku do povrh lakta, propisno, a onda i lijevu, također, do povrh lakta i propisno;

mokrom rukom potrao je glavu propisno, i na kraju oprao je desnu pa lijevu nogu do povrh članaka propisno. Zatim je rekao:

- Gledao sam Poslanika da se abdesti na ovaj način. Slušao sam ga i kad je kazao:

"Vi ćete na Sudnjem danu biti prepoznatljivi po svjetlosti (nuru) pravilnog uzimanja abdesta. Zato ko od vas može neka uveća svoj nur!"*, tj. neka pere dijelove tijela koji se peru u abdestu više nego što je propisano!

129. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., posjetio jedan mezaristan i kazao:

"Mir neka je sa vama vjernici-stanovnici mezaristana, i mi ćemo vam se, ako Bog da, priključiti. Bilo bi nam drago da smo vidjeli našu braću!"

- Zar mi nismo tvoja braća, o Allahov Poslaniče? - upitaše ga prisutni.

"Vi ste moji prijatelji/ashabi, a naša su braća oni što još nisu prispjeli."

- Kako ćeš poznati one iz svoga Ummeta koji još nisu prispjeli? - upitaše ga prisutni.

On im odgovori:

"Zamisli sebi čovjeka koji, među potpuno crnim konjima, ima konje s nekom drugom čistom bojom dlake bez pjega - da li bi ih on prepoznavao?"

Vrelu. Od mog Vrela neki ljudi će biti odgonjeni kao što se izgubljene deve odgone. Dozivat ću ih: Dođite ovamo! - no bit će mi rečeno: - Promijenili su se, doista, poslije tebe, o Poslaniče - i ja ću im kazati: - Daleko bili, daleko bili!"

* Ibn Hadžer kaže da je posljednja rečenica (Zato ko od vas može...) izreka Ebu Hurejre a ne Poslanikova.

Kako se propisno abdestiti

130. Od Humrana, oslobođenog roba Osmana sina 'Affanova, r.a., pripovijeda se da je Osman, sin 'Affanov, zatražio vodu da abdesti. Oprao je šake do povrh članaka - triput, zatim je isprao usta pa potom i nos - triput; poslije toga oprao je lice - triput; iza toga oprao je desnu pa potom lijevu ruku do povrh lakata - triput; zatim je potrao vlažnom rukom po glavi - jedanput i na kraju oprao je desnu pa lijevu nogu - triput.

Potom je rekao:

- Gledao sam Allahova Poslanika kako se na ovaj način abdesti - i dodao:

- Ko se abdesti na ovaj način, a zatim obavi dva rekata (nafile) u punoj predanosti Allahu, bit će mu oprošteni prethodni grijesi.

Ibn Šihab kaže:

- Naša ulema je govorila da je takav abdest za namaz najpravilniji abdest.

131. Od Humrana se pripovijeda da je Osman prenio riječi Allahovog Poslanika, s.a.v.s.:

"Ko upotpuni abdest na način kako je Allah zapovjedio, propisani namazi predstavljat će mu iskupljenje za grijehe između namaza."

132. Od Osmana, r.a., se prenosi da je čuo Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kad je kazao:

"Ko se abdesti radi obavljanja namaza i propisno to izvrši te obavi propisani namaz sa ljudima (ili: u džemaatu, odnosno: u džamiji), Allah će mu oprostiti njegove grijehe!"

Kako se abdesti u nepogodnim situacijama

133. Ebu Hurejre prenosi sljedeće riječi Allahovog Poslanika, s.a.v.s.:

"Želite li da vas uputim u nešto zbog čega Allah briše/oprašta grijehe i usljed čega vam podiže vaše vjerničke stepene?"

- Naravno, o Allahov Poslaniče! - odgovoriše prisutni.

"Upotpunjenje abdesta u nepogodnim situacijama, duži hod do mesdžida (radi namaza), iščekivanje namaza nakon onog već obavljenog - to vam je bdijenje na Allahovom putu."

Ukras dopire dokle dopire abdest

134. Prenosi se da je Ebu Hazim pripovijedao:

- Našao sam se iza Ebu Hurejre dok se abdestio. Rukama je dopirao do pod pazuhe te mu ja rekoh:

- O Ebu Hurejre, kakav je to abdest?

On mi odgovori:

- O sinovi Ferruha,* zar ste tu?! Da znadoh da ste tu, ne bih se tako abdestio. Nego, čuo sam Prijatelja mog (od milja oslovljavanje Poslanika) kako kaže:

"Ukrasi vjernika dopirat će do tamo dokle je dopirao abdest!"

Ako se abdestom izostavi dio tijela koji se morao oprati, treba ga oprati i ponoviti abdest

135. Od Džabira, r.a., se prenosi sljedeće:

- Govorio mi je Omer ibn el-Hattab za nekog čovjeka koji je perući noge prilikom uzimanja abdesta propustio oprati površinu veličine jednog nokta. Vjerovjesnik, s.a.v.s., je to primijetio i skrenuo mu pažnju riječima:

"Vrati se i lijepo se abdesti!"

Ovaj se ponovo abdestio i pristupio namazu.

---

* Ferruh je jedan od Ibrahimovih, a.s., sinova.

Količina vode potrebna za kupanje i abdest

136. Prenosi se da je Enes, r.a., rekao:

- Allahov Vjerovjesnik, s.a.v.s., prilikom abdesta utrošio bi vode količine jednog mudda (pregršt vode), a prilikom kupanja količinu jednog sa'a (od četiri pa do pet muddova - sā' = 4 mūdda, mjera za tekućinu).

Mesh po mestvama

136-a. Od Hemama se prenosi sljedeće:

- Džerir je, jednom prilikom, obavio malu fiziološku potrebu, a poslije toga se abdestio i potrao vlažnom rukom (mesh) po mestvama. Neko ga je upitao:

- Zar ti to tako radiš?

On mu je odgovorio:

- Da, vidio sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., da se nakon uriniranja abdestio i potrao vlažnom rukom po mestvama.

El-A'meš prenosi da je Ibrahim kazao:

- Ashabima bijaše drag ovaj hadis budući da je Džerir prihvatio islam nakon objavljivanja sure El-Mā'ida.*

137. Od Ebu Vaila se prenosi:

- Ebu Musa se pretjerano čuvao mokraće i mokrio bi u posudu (flašu). Govorio je:

- Jevreji bi makazama isijecali dio kože (na obući) koji bi bio poprskan mokraćom!

Huzejfe je, tim povodom, rekao:

- Volio bih kad vaš prijatelj ne bi bio tako strog u tome! Naime, šetali smo jedanput Poslanik, s.a.v.s., i ja izvan grada te, kad smo

* Zbog toga što je u njoj ajet o abdestu.

naišli pored odlagališta smeća, Poslanik se zaustavi u namjeri da se izmokri stojeći, a ja se namjeravah udaljiti, no kako mi on išaret dade da to ne činim, zadržah se u njegovoj blizini dok on ne završi nuždu!

(U drugoj predaji prenosilac je dodao: a zatim se abdestio potravši mestve vlažnom rukom).

138. Od El-Mugire ibn Šu'be se prenosi:

- Jedne noći bili smo na putovanju Poslanik, s.a.v.s., i ja te me on upita:

"Imaš li uza se vode?"

Odgovorih mu da imam. On potom sjaha s jahaće životinje i zamače u noćnu pomrčinu.

Poslije nekog vremena vratio se i ja mu počeh polijevati vodu za abdest: prvo je lice oprao, a kako mu je bilo teško zasukati rukave vunenog ogrtača, on izvuče ruke iz rukava pod ogrtač, zadignu ga i opra ruke do povrh lakata; potom je potrao vlažnom rukom glavu, a kad mu ja htjedoh izuti mestve da opere noge, on mi reče:

"Neka, ne diraj ih! Obuo sam ih na čiste noge (tj. prilikom uzimanja abdesta)." A zatim ih je potrao vlažnom rukom.

Rok trajanja povlastice mesha po obući

139. Od Šurejha ibn Hani'a se prenosi:

- Posjetio sam 'Aišu, r.a., i pitao je u vezi s meshom po obući (mestvama), a ona mi kaza:

- Upitaj Aliju, sina Ebu Talibova, jer je on često putovao sa Poslanikom, s.a.v.s.!

Kada smo ga upitali, on nam je rekao:

- Za musafira povlastica traje tri dana i tri noći, a za mukima (onoga koji je kod kuće) dan i noć.

Mesh po prednjem dijelu glave i po turbanu

140. Od El-Mugire ibn Šu'be se prenosi:

- Izostali smo Poslanik, s.a.v.s., i ja (iza grupe ashaba) radi male nužde i kada je Poslanik završio, upitao me je:

"Imaš li vode uza se?"

Donio sam mu posudu s vodom, a on je potom oprao šake i umio lice , a zatim je pokušao zasukati rukave ogrtača, no kako su mu bili uski, ruke je izvukao pod ogrtač nabacivši njegov donji dio na ramena i tek je potom oprao ruke do nadlaktica. Zatim je potrao prednji dio glave (mokrom rukom), turban i na kraju je potrao rukama po mestvama.

Nakon toga, jašući, priključili smo se grupi koja je već bila stupila u namaz i obavila prvi rekat, koji je predvodio 'Abdurrahman ibn 'Avf. Kada je ovaj osjetio Poslanikovo prisustvo, usporio je dajući mu znak da prođe pred džemat. Poslanik mu je išaretio da nastavi pa je završio namaz. Nakon što je predao selam, ustali smo Poslanik i ja te naklanjali propušteni rekat.

Mesh po prekrivaču za glavu

141. Od Bilala, r.a., pripovijeda se da je Poslanik, s.a.v.s., učinio mesh po mestvama i po prekrivaču na glavi.

O namazima s jednim abdestom

142. Od Burejde, r.a., pripovijeda se da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., na dan Fetha (oslobađanja Mekke) klanjao više namaza s jednim abdestom i s jednim meshom po mestvama. Tim povodom kazao mu je Omer, r.a.:

- Danas si učinio nešto što ranije nisi! - a on mu, s.a.v.s., odgovori:

"Hotimično sam to učinio, Omere!"

Učenje poslije abdesta

143. Od 'Ukbe ibn 'Amira, r.a., pripovijeda se:

- Bijasmo zaduženi da vodimo brigu o devama pa je došao na mene red i ja sam ih vratio sa ispaše u akšam. Prispio sam dok je Poslanik, s.a.v.s., govorio ljudima i zapamtio sam njegove riječi:

"Svaki musliman koji se abdesti propisno zatim klanja dva rekata u kojima je prisutan i srcem i tijelom zasigurno će unići u Džennet."

Ja sam na to rekao:

- Ja lijepih li riječi!

Utom jedan ispred mene dodade:

- A one riječi ispred tih su još ljepše.

Osvrnuh se kad Omer, r.a.; reče:

- Vidjeh te dok si pristizao žureći, a Poslanik je prije toga kazao:

"Svakome od vas, koji se u cijelosti propisno abdesti a zatim izgovori riječi: *Svjedočim da nema boga osim Allaha i svjedočim da je Muhammed Njegov rob i Njegov poslanik*, bit će otvoreno svih osam vrata Dženneta i u njega će ulaziti kroz koja god bude želio!"

Čišćenje poslije izlučene sluzi kod spolne nadraženosti i, usljed toga, uzimanje abdesta

kojom bijah oženjen. Stoga sam zamolio Mikdada ibn el-Esveda da to učini za mene i on je to uradio. Poslanik mu je odgovorio:

"Neka opere spolni organ i abdesti se!"

Spavanje u sjedećem položaju ne kvari abdest

145. Prenosi se od Enesa, r.a., da je rekao:

-Jednom prilikom učen je ikamet za (jacija)namaz i u tom trenutku Poslanik, s.a.v.s., je bio u tihom razgovoru s nekim čovjekom (a u predaji 'Abdu-l-Varisa: a Allahov Vjerovjesnik tiho razgovaraše s nekim čovjekom) tako da nije prošao pred džemat sve dok prisutni nisu (sjedeći) pospali (a u predaji Šu'be: a on još uvijek razgovaraše s njim sve dok ashabi ne pospaše.) Tek potom je prošao u mihrab pred džemat i kljanjao namaz.

Uzimanje abdesta zbog jedenja devina mesa

146. Džabir ibn Semure, r.a., je pripovijedao da je neki čovjek pitao Poslanika, s.a.v.s.:

- Trebam li se abdestiti zbog jedenja mesa zaklanog bravčeta?

Poslanik mu je odgovorio:

"Ako hoćeš, abdesti, a ako nećeš, ne moraš."

Zatim je isti čovjek pitao dalje:

- Trebam li se abdestiti zbog jedenja devina mesa?

Poslanik mu je odgovorio:

"Da, abdesti zbog jedenja devina mesa!"

- A da li mogu namaz klanjati u ovčijem toru?

Poslanik mu je odgovorio:

"Da!"

Ovaj nastavi pitati:

- Da li mogu namaz obaviti u toru za deve? i Poslanik mu reče:

"Ne!"

Uzimanje abdesta zbog jedenja hrane koju je vatra dotakla

147. Omer ibn 'Abdu-l'Aziz je pripovijedao da mu je 'Abdullah ibn Ibrahim ibn Kariz pričao kako je zatekao Ebu Hurejru da se abdesti u džamiji pa mu je Ebu Hurejre rekao:

- Abdestio sam se, uistinu, zbog kuhanog sira kog sam pojeo, jer čuo sam Poslanika, s.a.v.s., kad je kazao:

"Abdestite se zbog onoga što je vatra dotakla!"*

Derogiranje obaveznosti abdesta zbog jedenja hrane koju je vatra dotakla

148. Dža'fer ibn 'Amr ibn Umejje ed-Damri od svoga oca prenosi da je on gledao Poslanika kako reže nožem braveću butinu i jede. Utom je pozvan da klanjaju te je ustao, odložio nož i klanjao ne abdestivši se.

149. Od Ibn Abbasa, r.a., se prenosi da se Poslanik, s.a.v.s., napio mlijeka, a zatim je zatražio vode da ispere usta rekavši: "U njemu ima masnoće."

O osobi kojoj se učini da je nešto učinila u namazu

150. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Ako neko od vas osjeti nešto u stomaku te posumnja da li je šta ispustio ili nije, neka nipošto ne napušta džamiju sve dok ne čuje zvuk ili ne osjeti smrad (puštenog) vjetra!"

---

* Ovaj propis je dokinut, derogiran, te se abdest ne mora uzimati nakon jedenja onoga što je dodirnula vatra, kao što se vidi u narednom hadisu.

GUSUL

Voda je zbog vode

151. Abdurrahman ibn Ebu Se'id el-Hudri od svoga oca prenosi sljedeće:

- Izašao sam sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., jednog ponedjeljka do Kubbe i kad smo stigli do plemena Benu Salim, Poslanik se zaustavio pred vratima Itbana i pozvao ga. Ovaj je izašao vukući za sobom ogrtač.

Poslanik tad reče:

"Nabrzili smo čovjeka."

Itban ga upita:

- Allahov Poslaniče, ako čovjeka nešto udalji od njegove žene prije nego što polucira, šta će uraditi?

Allahov Poslanik, s.a.v.s., mu odgovori:

"Voda (kupanje) je zbog vode (sperme)."*

Obavezno je kupanje nakon spolnog odnosa

152. Od Ebu Musaa, r.a., se prenosi:

- O ovome pitanju razišli su se u mišljenju muhadžiri i ensarije. Ensarije su govorili da gusul ne treba uzimati osim u slučaju isticanja sperme, dok su muhadžiri tvrdili da se gusul mora izvršiti i u slučaju kad muški spolni organ samo uđe u ženski.

U vezi s tim Ebu Musa je kazao:

---

* Propis "Voda je zbog vode" derogiran je obaveznim kupanjem u slučaju kada muški spolni organ uđe u ženski.

- Ja ću vam riješiti vaš spor. Potom sam ustao (pričao je Ebu Musa) i zatražio odobrenje da posjetim hazreti Aišu i bilo mi je dozvoljeno. Obratio sam joj se riječima:

- Majko (tj.: Majko vjernikâ), želim te nešto upitati, ali me je stid.

Kazala mi je:

- Ne stidi se pitati me za ono što bi pitao svoju majku koja te je rodila jer doista sam ja tvoja majka.

Pitao sam je:

- Šta uvjetuje uzimanje gusula?

Odgovorila mi je:

- Pogodio si koga ćeš pitati, jer Allahov Poslanik, s.a.v.s., je kazao:

"Kada muškarac zauzme položaj između ženinih ekstremiteta i uvede organ u organ, obavezno je obaviti gusul."

153. Džabir ibn Abdullah od Umm Kulsum, a ona od Aiše, Poslanikove žene, prenosi sljedeće:

- Neki čovjek je upitao Allahova Poslanika, s.a.v.s., o onima koji imaju spolni odnos, a ne dožive orgazam, da li se moraju okupati? - dok je Aiša tu sjedila - i Poslanik mu je rekao:

"Tako radimo ja i ona (pokazujući na Aišu) i nakon toga se okupamo."

Žena, koja u snu doživi spolni nadražaj poput muškarca, mora se okupati (gusul obaviti)

154. Ishak ibn Ebu Talha od Enesa prenosi sljedeće:

- Došla je Umm Sulejm, Ishakova nena, Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., u čijem prisustvu je bila h. Aiša i rekla mu:

- Allahov Poslaniče, žena može usniti ono što i muškarac usnije.

Tada joj Aiša kaza:

- Obrukala si ženski rod, desnica ti propala!

Poslanik, s.a.v.s., ukori Aišu:

"Tebi propala desnica! Da, okupat će se, Umm Sulejm, ako tako bude sanjala."

Način gusula od džunupluka

155. Od Mejmune, žene Vjerovjesnikove, s.a.v.s., se prenosi:

- Posmatrala sam kako Poslanik, s.a.v.s., uzima gusul poslije džunupluka: prvo bi oprao šake dva ili tri puta, zatim bi uronio ruku u posudu i oprao vodom spolni organ lijevom rukom, zatim je rukom jako potirao po zemlji a onda je uzeo abdest kao abdest za namaz, zatim je salio tri pune šake vode na glavu. Nakon toga je oprao cijelo tijelo te se pomjerio ustranu i oprao i noge. Donijela sam mu poslije toga peškir da se posuši, a on ga je odbio.

Količina vode potrebna za kupanje poslije džunupluka

156. Od Ebu Seleme ibn 'Abdurrahmana se prenosi:

- Posjetili smo Aišu ja i njezin brat po mlijeku i on ju je upitao o Poslanikovom, s.a.v.s., gusulu poslije džunupluka. Ona je zatražila posudu veličine sa'a (mjera za tekućinu) i obavila gusul s druge strane zastora koji nas je razdvajao. Između ostalog, triput je saprala kosu [illegible]

157. Od Umm Hani' bint Ebu Talib, r.a., pripovijeda se da je u godini Fetha (oslobođenja Mekke) posjetila Allahovog Poslanika, s.a.v.s., koji je boravio na periferiji grada Mekke.

Tom prilikom Poslanik, s.a.v.s., je zatražio da se okupa te mu je Fatima, r.a., držala zastor za kupanje, poslije čega je Poslanik, s.a.v.s., uzeo svoj ogrtač, ogrnuo se njime i klanjao osam rekata duha-namaza.

* To su one radile nakon Poslanikove, s.a.v.s., smrti.

Čovjekovo individualno kupanje od džunupluka i zastiranje

158. Ebu Hurejre, r.a., prenosi (nekoliko hadisa) od Poslanika, s.a.v.s.; u jednom od njih Poslanik, s.a.v.s., kaže:

"Izraelićani su se kupali goli i pri tome zagledali jedni drugima u sramotne dijelove tijela, dok se Musa, a.s., kupao u osami. Jevreji su govorili:

- Tako nam Boga šta bi drugo priječilo Musaa da se kupa sa nama osim ako nije kilav!

Jedanput je Musa otišao na kupanje sa njima stavivši svoj ogrtač na kamen koji je potom pobjegao zajedno s ogrtačem. Musa, a.s., pošao je za njim vičući:

- O kamenu, vrati mi odjeću, o kamenu, vrati mi odjeću!

To je skrenulo pažnju Izrailićana u pravcu sramotnih dijelova njegova tijela te oni glasno primijetiše:

- Tako nam Boga, nema Musa mahana!

Potom se kamen zaustavio tako da je Musa, a.s., mogao biti viđen. Zatim je uzeo svoju odjeću i stao udarati po kamenu!"

Ebu Hurejre, r.a., kaže:

- Tako mi Allaha, na tom kamenu ostalo je šest ili sedam udubljenja, tragova Musaovog, a. s., udaranja po njemu!

Zabrana gledanja u stidno mjesto muškarca i žene

159. Od Ebu Se'ida el-Hudrija, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao:

"Muškarac ne smije gledati stidno mjesto drugog muškarca, a ni žena stidno mjesto druge žene. Također, ne smiju se umotavati dva muškarca istovremeno u jedan pokrivač, a ni dvije žene se ne smiju umotavati u jedan pokrivač!"

Pokrivanje tijela; čovjek se ne treba pojavljivati nag

160. Od Džabira ibn Abdullaha, r.a., se prenosi da je Poslanik, s.a.v.s., zajedno s njima prenosio blokove do Kabe i pritom je bio zaogrnut svojim ogrtačem. Njegov amidža Abbas obratio mu se riječima:

- Bratiću moj, kad bi skinuo svoj ogrtač i metnuo ga na rame, pod kamen.

Džabir kaže:

- Poslanik, s.a.v.s., je tako i učinio a potom je pao onesviješćen. I poslije toga događaja Poslanik, s.a.v.s., nije više nikada viđen nag!

Korišćenje iste posude sa vodom kod kupanja muža i žene

161. Mu'aza od h. Aiše, r.a., prenosi sljedeće: - Kupali smo se Poslanik, s.a.v.s., i ja iz iste posude koja se nalazila između mene i njega. Poslanik, s.a.v.s., bi pritom češće od mene zahvaćao vodu tako da sam mu ja morala govoriti: Ostavi i meni! Ostavi i meni!

- Kupali su se nakon džunupluka - kaže Mu'aza.

Abdest osobe koja je džunup ako bi namjeravala spavati ili jesti

162. Aiša, r.a., pripovijedala je da bi Poslanik, s.a.v.s., kada bi bio džunup a prohtjelo mu se jesti ili spavati, uzeo abdest uobičajen za obavljanje namaza.

Spavanje osobe koja je džunup prije nego što se okupa

163. Od Abdullaha ibn Ebu Kajsa se prenosi sljedeće:

- Pitao sam Aišu, r.a., o Poslanikovom, s.a.v.s., vitr-namazu (pa je spomenuo hadis), a zatim sam dodao:

Odgovorila mi je:

- Radio je i jedno i drugo; nekada bi se okupao pa zaspao, a nekada bi uzeo abdest pa zaspao.

- Hvala Allahu koji je u tome dao komociju! - rekao sam.

Ko bude imao spolni odnos sa svojom ženom a zatim mu se prohtije ponoviti ga, neka uzme abdest

164. Od Ebu Se'ida el-Hudrije, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Ako neko od vas bude imao spolni odnos sa svojom ženom a zatim ga htjedne ponoviti, neka uzme abdest!"

Tejemmum i šta se sve navodi o njemu

165. Od Aiše, r.a., se prenosi sljedeće:

- Pošli smo sa Poslanikom, s.a.v.s., na jedno od njegovih putovanja te kad smo bili u pustinji između Medine i Hajbera, prekinula mi se (od Esme posuđena ogrlica i pala na zemlju). Poslanik, s.a.v.s., se zaustavio da je potraži a i pratnja njegova je stala. Nisu bili ni pred vodom, a niti su imali uza se vode te su pozvali Ebu Bekra, r.a., i rekli mu:

- Vidi šta je uradila Aiša! Zaustavila je Poslanika, s.a.v.s., i ljude sa njim, na mjesu gdje nema vode, a niti je imaju sa sobom!

Potom je došao Ebu Bekr, r.a., dok je Poslanik, s.a.v.s., bio prilegao na mome krilu i zaspao te mi je kazao:

- Zadržala si Poslanika, s.a.v.s., i ljude gdje nema vode, a niti je imaju uza se!

Ebu Bekr me je ukorio i rekao ono što je Allah htio da mi rekne, pritiskajući me rukom u struk, i samo me je Poslanikova, s.a.v.s., glava

na mom krilu sprečavala da se pomjerim. Kad se Poslanik probudio, bio je bez vode. Tim povodom Allah, dž.š., je objavio ajet o tejemmumu te su ljudi tada i uzeli tejemmum. Onda je jedan od vodiča po imenu Usejd ibn el-Hudajr, rekao:

- Nije vam to prvi bereket, Ebu Bekrovići!

Pomjerili smo devu na kojoj sam inače jahala i pod njom smo pronašli ogrlicu.

Tejummum osobe koja je džunup

166. Od Šekika se prenosi sljedeće:

- Sjedio sam jednom u društvu sa Abdullahom i Ebu Musaom i tom prilikom reče Ebu Musa:

- O Ebu Abdurrahmane! Šta misliš kada bi neki čovjek postao džunup i ostao bez vode mjesec dana, kako bi obavljao namaz?

Abdullah mu odgovori:

- Neće uzimati tejemmum pa makar i ne našao vodu mjesec dana.

Tada mu Ebu Musa odgovori:

- A šta je sa ajetom iz sure El-Mā'ide u kome stoji: *I, ako ne nađete vodu, tejemmum uzmite čistom zemljom.* (El-Mā'ide, 43.)

Abdullah mu uzvrati:

- Da se ljudima tim ajetom htjelo dati povlastica/olakšica, ljudi bi kad god voda postane hladnom, uzimali tejemmum čistom zemljom (umjesto abdesta).

Nato će ponovo Ebu Musa kazati Abdullahu:

- Zar nisi čuo riječi Ammarove: - Poslanik, s.a.v.s., me je poslao zbog neke potrebe te sam se u putu odžunupio a nisam našao vode s.a.v.s., je dotakao rukama pijesak pa potrao lijevom rukom desnu, a desnom lijevu, i lice.

Abdullah ponovo primijeti:

- Zar ne znaš da Omer, r.a., nije bio uvjeren u istinitost Ammarovih riječi?

Tejemmum da bi se uzvratilo na selam

167. Od Umejra, oslobođenog roba Ibn Abbasa, se prenosi da ga je čuo kako govori:

- Došli smo ja i Abdurahman ibn Jesar, oslobođeni rob Mejmune, žene Poslanikove, s.a.v.s., i kad smo ušli kod Ebu el-Džehma ibn el-Harisa ibn el-Sime el-Ensarija reče Ebu el-Džehm:

- Prolazio je Poslanik, s.a.v.s., pokraj mjesta Bi'r el-Džemel, gdje ga je vidio neki čovjek i nazvao mu selam, ali Poslanik, s.a.v.s., nije uzvratio selam dok nije došao do jednog zida i obrisao lice i ruke pa je tek onda uzvratio selam.

Mu'min ne može biti nečist

168. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je sreo Poslanika, s.a.v.s., na jednom od medinskih puteva, no kako je bio džunup pohitao je i okupao se. Poslanik, s.a.v.s., ga je pogledom tražio pa kad se Ebu Hurejre, r.a., pojavio Poslanik, s.a.v.s., ga je upitao:

"Gdje si bio Ebu Hurejre?"

- On je odgovorio:

- Allahov Poslaniče, sreo si me a ja sam bio džunup pa mi je bilo mrsko da ti budem u društvu prije nego što se očistim.

Nato je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao:

"Subhanallah, mu'min nikad ne može biti nečist!"

Spominjanje Allaha, dž.š., u svakoj situaciji

169. Od Aiše, r.a., se prenosi da je Poslanik, s.a.v.s., spominjao Allaha, dž.š., u svakoj prigodi.

Nije obavezno uzimanje abdesta prije obroka a poslje obavljene prirodne nužde

170. Od Ibn Abbasa, r.a., se prenosi da je Poslanik, s.a.v.s., izašao iz zahoda i da mu je potom donesena hrana. Ashabi su ga, s.a.v.s., podsjetili na abdest, i on im je rekao:

"Je l' ja to želim klanjati pa trebam uzeti abdest?!"

MENSTRUACIJA (MENSTRUALNI CIKLUS)

O značenju riječi uzvišenog Allaha *I pitaju te o menstruaciji*

171. Pripovijedao je Enes, r.a., da, kad bi židovske žene imale mjesečnicu (el-hajd), oni ne bi htjeli jesti sa njima, niti u kućama s njima spolno općiti. Ashabi su o tome zapitkivali Poslanika, s.a.v.s., te mu je Allah, dž. š., tim povodom objavio odgovor: *I pitaju te o mjesečnom pranju! Reci: "To je neprijatnost". Zato ne općite sa ženama za vrijeme mjesečnog pranja, i ne prilazite im dok se ne okupaju. A kada se okupaju, onda im prilazite onako kako vam je Allah naredio. - Allah zaista voli one koji se često kaju i one koji se mnogo čiste.* (El-Bekare, 222.) Allahov Poslanik s.a.v.s., je tada rekao:

"Činite sve osim spolnog odnosa!"

Vijest je stigla do Židova koji reagiraše ljutito govoreći:

- Ovaj čovjek nam se suprotstavlja u svim stvarima koje se tiču nas i naše tradicije!

To ponuka Usejda ibn el-Hudajra i Abbada ibn Bišra da odu Poslaniku, s.a.v.s., i prenesu mu šta govore Židovi:

- Poslaniče, Židovi govore tako i tako... pa zašto mi ne bismo imali odnose sa našim ženama tokom menstrualnog ciklusa?!

To izazva promjenu boje na licu Poslanikovu, s.a.v.s., i kad to ovi primijetiše, izađoše vani pomislivši da se na njih naljutio. No, Poslaniku, s.a.v.s., bijaše poslano mlijeka kao poklon i on pozva ovu dvojicu te ih napoji mlijekom. Tako su shvatili da se Poslanik nije na njih naljutio.

Kako se čisti žena poslije menstruacije (mjesečnice) i džunupluka

172. Od h. Aiše, r.a., se prenosi da je Esma, r.a., pitala Poslanika, s.a.v.s., o načinu kupanja žene nakon menstruacije. On joj je odgovorio:

"Uzmite zdjelu s vodom i sredstvo za čišćenje i operite se dobro i pažljivo. Zatim, operite glavu snažno trljajući korijen kose. Potom, ljevajte vodu po tijelu i trljajte se komadom tkanine (od pamuka ili vune) mošusom natopljene."

Esma, r.a., priupita ga:

- Kako da je upotrijebim?

A Poslanik, s.a.v.s., joj uzvrati:

"Subhanallah, čistiš se trljajući tkaninom!"

Aiša joj šapatom objašnjavaše:

- Slijedit ćeš trag krvi!

Potom je pitala Poslanika, s.a.v.s., o kupanju od džunupluka. Odgovorio joj je:

"Uzet ćeš vode i oprati se po propisima temeljito; vodom kosu do korijena i glavu dobro isprati trljajući; a onda ljevaj vodu po cijelom tijelu perući se."

Aiša tada reče:

- Najdivnije žene jesu žene ensarija! Stid ih ne sprečeva da se upoznaju s pitanjima vjere svoje.

Dodavanje mužu hasurice ili odjeće žene koja ima menstruaciju

173. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi:

- Dok je Poslanik, s.a.v.s., jednom prilikom boravio u džamiji, obratio se Aiši riječima:

"Aiša, dodaj mi odjeću!"

Ona mu odgovori:

- Ja sam nečista (tj. imam menstruaciju).

Poslanik, s.a.v.s., kaza joj:

"Nečistoća ti nije u rukama."

I dodala mu je odjeću.

Češljanje i pranje kose mužu žene s menstruacijom

174. Prenosi se da je Aiša, r.a., rekla:

- Ako bih i navraćala u kućuzbog neke potrebe, ukoliko bi u njoj bio bolesnik, upitala bih za njega samo u prolazu. Poslanik, s.a.v.s., imao je običaj, dok je boravio u džamiji u i'tikafu, promoliti glavu kroz kućna vrata da mu kosu počešljam. Inače, kao mu'tekif, u kuću nije ulazio osim u nužnoj potrebi.

Naslanjanje na krilo supruge s menstruacijom i učenje Kur'ana

175. Od Aiše, r.a., se prenosi da je govorila:

- Poslanik, s.a.v.s., znao je nasloniti glavu u moje krilo i učiti Kur'an u vrijeme kada sam imala mjesečno pranje.

Spavanje sa suprugom u toku menstruacije pod istim pokrivačem

176. Od Umm Seleme, r.a., se prenosi:

- Dok smo jednom prilikom ležali Poslanik, s.a.v.s., i ja umotani u pokrivač, osjetila sam da sam dobila menstruaciju zbog čega sam se polahko izvukla ispod pokrivača da obučem odjeću koju sam koristila u takvim prilikama.

Allahov Poslanik, s.a.v.s., upita me:

"Jesi li dobila menstruaciju?"

Odgovorila sam mu potvrdno, a on me pozva da legnem s njim u postelju pod isti pokrivač.

Pričala je također da su se ona i Poslanik, s.a.v.s., kupali iz iste posude radi otklanjanja džunupluka.

Način bračnog odnosa sa suprugom u vrijeme menstruacije

177. Prenosi se da je Aiša, r.a., rekla:

- U vrijeme kada bi neka od nas (Poslanikovih, s.a.v.s., supruga) imala menstruaciju, zatražio bi od nje da pričvrsti donji pokrivač a onda bi se Poslanik sa njom naslađivao. A ko od vas može kontrolirati svoje strasti kao što je to mogao Poslanik!?

Korišćenje iste posude za vodu sa ženom kada ima menstruaciju

178. Prenosi se da je Aiša, r.a., rekla:

- Dok sam bivala nečista (tj. imala menstruaciju) znala sam se napiti vode iz posude i istu dodati Poslaniku, s.a.v.s., da se i on napije. Ili sam jela komad mesa te bih ga dala Poslaniku, s.a.v.s., i on bi jeo sa istog mjesta s kojeg sam i ja.

O ženi koja krvari izvan menstruacije i njezinom obavljanju namaza

179. Od Aiše, r.a., se prenosi da je Umm Habiba bint Džahš, r.a., tražila savjet od Poslanika, s.a.v.s., rekavši mu:

- Krvarim i izvan moje uobičajne menstruacije.

Poslanik, s.a.v.s., joj je odgovorio:

"Pa to je krv iz vene, okupaj se i klanjaj namaz!"

I ona bi se okupala prije svakog namaza.

Ellejs ibn Sa'd pričaše:

- Ibn Šihab nije spominjao da je Poslanik, s.a.v.s., naredio Umm Habibi bint Džahš, r.a., da se kupa prije svakog namaza, već je to ona činila sama od sebe.

Žena koja je nečista (zbog menstruacije) neće naklanjavati propuštene namaze, ali će nadoknaditi propušteni post

180. Prenosi se da je Muaza, r.a., rekla:

- Upitala sam Aišu, r.a., zašto žene s menstruacijom nadoknađuju post a ne nadoknađuju propuštene namaze? Aiša mi je odgovorila svojim pitanjem:

- Jesi li ti harurija?*

Odgovorila sam joj da nisam harurija, nego samo pitam. Aiša reče:

- Kada se nama to (menstruacija) dešavalo, bilo nam je naređeno da nadoknađujemo post, a nije nam naređeno da nadoknađujemo i propuštene namaze.

Pet postupaka koji se tretiraju prirođenim ljudskoj naravi *(fitretu)*

181. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Poslanik, s.a.v.s., kazao:

"Pet postupaka se tretiraju kao ono što je prirođeno ljudskoj naravi: obrezivanje muškaraca, brijanje stidnih mjesta, rezanje noktiju, brijanje dlaka ispod pazuha i potkresavanje brkova."

Deset postupaka koji se tretiraju prirođenim ljudskoj naravi

182. Od Aiše, r.a., se prenosi da je Poslanik, s.a.v.s., kazao:

"Deset postupaka spada u ono što je prirođeno ljudskoj naravi: potkresavanje brkova, uređivanje brade (češljanjem), upotreba misvaka (drvo koje se koristi za čišćenje zuba), ušmrkavanje vode u nos, rezanje noktiju, pranje površina između prstiju, odstranjivanje dlaka ispod pazuha, brijanje dlaka sa spolnih organa i *intikāsu-l-māi*."

Zekerijja, r.a., je pričao da je Mus'ab, r.a., rekao:

- A desetu sam zaboravio, no mora biti da je, ispiranje usta (el-madmada).

Kutejbe, r.a., u predaji dodaje da je Veki' rekao:

- *Intikasu-l-mai* znači pranje poslije obavljanja prirodne nužde.

Davanje misvaka starijem

183. Od Abdullaha ibn Omera, r.a., se prenosi da je Poslanik, s.a.v.s., kazao:

"Usnio sam kako koristim misvak za čišćenje zuba kada moju pažnju privukoše dvojica ljudi: jedan je bio stariji od drugog. Dao sam misvak mlađem pa mi je rečeno: 'Daj ga starijem!' - pa sam mu ga dao."

Skraćujte brkove i njegujte brade

184. Od Ibn Omera, r.a., se prenosi da je Poslanik, s.a.v.s., kazao:

"Razlikujte se od mnogobožaca skraćivanjem brkova i njegovanjem brade!"

185. Prenosi se da je Enes ibn Malik, r.a., rekao:

- Utvrđen nam je vremenski rok u kome trebamo skraćivati brkove, rezati nokte, odstranjivati dlake ispod pazuha i brijati dlake sa spolnih organa: da ne pređe više od četrdeset noći!

Čišćenje džamije od urina

186. Od Enesa ibn Malika, r.a., se prenosi:

- Dok smo boravili s Poslanikom, s.a.v.s., u džamiji, ušao je jedan beduin i počeo se mokriti u njoj. Poslanikovi, s.a.v.s., ashabi, r.a., počeše negodovati riječima: Mah, mah! Poslanik, s.a.v.s., ih je, veli Enes, upozorio:

"Pustite ga, nemojte ga prekidati!" - i pustili su ga dok nuždu nije završio.

Zatim ga je Poslanik, s.a.v.s., pozvao i rekao mu:

"Ove džamije nisu namijenjene za mokrenje niti za vršenje velike nužde, nego za spominjanje Uzvišenog Allaha, dž.š., za obavljanje namaza i učenje Kur'ana!"

Tako je, kako mi se čini, kazao Allahov Poslanik, s.a.v.s., a zatim je naredio jednom čovjeku iz džemata da donese kofu vode i da je u zamasima pljusne po umokrenoj površini.

Čišćenje odjeće od dječije mokraće

187. Od Umm Kajs bint Mihsan, r.a., se prenosi da je došla kod Poslanika, s.a.v.s., sa sinčićem dojenčetom. Pričao je Ubejdullah, r.a., da mu je ona kasnije pričala kako se njezin sinčić pomokrio u Poslanikovom, s.a.v.s., krilu te da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., zatražio vode i njom pokvasio umokreni dio odjeće i nije ga prao.

Čišćenje sperme sa odjeće

188. Od Abdullaha ibn Šihaba el-Havlanija, r.a., se prenosi:

- Bio sam gost na konaku kod Aiše, r.a., te s obzirom da sam te noći na snu spermu izbacio u svoju unutrašnju odjeću, ustavši ujutro, smočio sam je u vodu. Primijetila me Aišina, r.a., sluškinja i rekla joj šta je vidjela.

Aiša me pozvala da dođem i upitala me je:

- Šta te je navelo da tako postupiš sa svojom odjećom?

Odgovorio sam joj:

- Sanjao sam ono što zaspali čovjek ponekad sanja.

- A da li si na odjeći nešto primijetio? - upita me ona.

- Nisam - odgovorih joj, a ona mi reče:

- Čak i da jesi, bi li i to vodom isprao?! Ta, koliko li sam samo puta noktima svojim odstranjivala sasušenu spermu sa Poslanikove odjeće!

Čišćenje menzesne krvi sa odjeće

189. Od Esme, kćeri Ebu Bekrove, r.a., se prenosi sljedeće:

- Došla je jedna žena kod Poslanika, s.a.v.s., i pitala ga:

- Kada jednoj od nas menzesna krv onečisti odjeću, šta treba uraditi?

Poslanik, s.a.v.s., joj je odgovorio:

"To ćeš mjesto prvo istrljati, zatim ćeš ga vodom namočiti (da se krv rastvori) pa ga potom dobro u vodi isprati; tada u toj odjeći namaze možeš klanjati."

NAMAZ

Nastanak ezana

190. Od Abdullaha ibn Omera, r.a., se prenosi sljedeće:

- Kada su muslimani došli u Medinu, sastajali su se i dogovorom utvrđivali namaska vremena; nije bio ustanovljen način pozivanja (ezanom).

Jednoga dana ashabi su o tom pitanju međusobno razgovarali te je neko od njih predložio:

- Upotrijebimo zvono (nakus), kao kršćani!

Neko među njima dao je drugi prijedlog:

- Zašto ne bismo koristili rog (karn), kao jevreji!?

Omer, r.a., na takve prijedloge dodao je svoj:

- Zašto ne biste poslali nekoga da poziva na namaz!

Poslanik, s.a.v.s., (na takav prijedlog) pozva Bilala:

"Bilale ustani i pozovi na klanjanje namaza!"

Forma ezana

191. Ebu Mahzure, r.a., prenosi da ga je Allahov Poslanik, s.a.v.s., podučio ovakvom ezanu:

Allahu ekber, Allahu ekber

"Allah je najveći", (2x)

Ešhedu en la ilahe illallah, Ešhedu en la ilahe illallah

"Svjedočim da nema boga osim Allaha", (2x)

Ešhedu enne Muhammeden resulullah, Ešhedu enne Muhammeden resulullah

"Svjedočim da je Muhammed Allahov poslanik." (2x)

Zatim ponovo dva puta uči:

Ešhedu en la ilahe illallah

"Svjedočim da nema boga osim Allaha", (2x)

Hajje 'ale-s-salah, Hajje ale-s-salah

"Dođite na (klanjanje) namaz!" (2x)

Hajje 'ale-l-felah, Hajje ale-l-felah,

"Dođite na spas!" (2x)

Ishak (tj. Ibn Ibrahim) dodaje još i ovo:

Allahu ekber, Allahu ekber

"Allah je najveći", (2x)

La ilahe illallah

"Nema boga osim Allaha".

Ezan se uči parno a ikamet neparno

192. Prenosi se da je Enes, r.a., rekao:

- Bilalu je bilo zapovjeđeno da kod učenja ezana riječi izgovara po dva puta, a kod ikameta po jedanput.

Jahja, u hadisu kojeg prenosi od Ibn 'Ulejje, dodaje:

- O tome sam razgovarao sa Ejjubom, i on mi je rekao: - Osim u ikametu (tj. kod riječi: *Kad kameti-s-salah*).

Imenovanje dvojice mujezina

193. Prenosi se da je Ibn Omer, r.a., rekao:

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., je imao dvojicu mujezina: Bilala i Ibn Umm Mektuma, koji je bio slijep.

Imenovanje slijepe osobe za mujezina

194. Prenosi se da je Aiša, r.a., rekla:

- Ibn Umm Mektum, kao slijep čovjek, bijaše mujezin Allahovu Poslaniku.

Značaj ezana

195. Od Enesa ibn Malika, r.a., se prenosi sljedeće:

- Poslanik, s.a.v.s., bi (u borbama) napadao kada bi počelo svitati. Osluškivao bi ezan, pa ako bi čuo ezan u tom mjestu, ne bi napadao, a ako ne bi čuo, napao bi ga. Tako je jedanput čuo nekog čovjeka kako izgovara: - *Allahu ekber, Allahu ekber!*, - pa je rekao: "U islamu si (pranaravi ljudskoj)", a nakon što je čuo riječi: *Ešhedu en la ilahe illallah*, kazao je: "Izašao si iz vatre džehennemske!" Kad su pogledali ko je, ugledali su čobanina koza.

196. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao:

"Kada se ezan počne oglašavati, šejtan se okrene i bježi puštajući vjetar da ezan ne bi slušao, a kad se završi ezan, on se ponovo vrati, no kad se počne učiti ikamet za namaz on opet stane bježati, a kad se ikamet završi ponovo se vrati kako bi čovjeku misli odvraćao od namaza, govoreći mu: - Sjeti se onoga, razmišljaj o tome! - a čega se čovjek ranije nije mogao sjetiti. Tako se čovjek zabavi time tako da ne zna koliko je klanjao!"

Značaj mujezina

197. Prenosi se da je Isa ibn Talha rekao:

- Boravio sam kod Muavije ibn Ebu Sufjana, r.a., i u tom momentu došao je mujezin da ga pozove na namaz. Muavija tada reče: - Čuo sam Poslanika, s.a.v.s., da je kazao: "Mujezini će imati najduže vratove na Sudnjem danu."

Ponavljanje riječi za mujezinom

198. Abdullah ibn Amr ibn el-As, Allah bio zadovoljan njima dvojicom, pripovijeda da je čuo Allahova Poslanika, s.a.v.s., kada je kazao:

"Kada čujete mujezina da ezani, ponavljajte riječi za njim a zatim salavat na mene donesite, jer onoga ko mene jednim salavatom spomene Allah deset puta blagoslovi. Potom, Allaha zamolite da mi naklonost Svoju i pravo na zauzimanje podari *(vesilet)* jer to je privilegirana pozicija u Džennetu, koja neće biti dodijeljena nikome drugom sem jednom Njegovom robu. Molim Allaha da taj rob budem ja pa onom ko za mene bude molio tu poziciju šefa'at za njega bit će mi dopušten!"

Nagrada onome ko za mujezinom ponavlja riječi ezana

199. Od Omera ibn el-Hattaba, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Kada mujezin izgovori *Allahu ekber, Allahu ekber*, pa neki od vas za njim ponovi *Allahu ekber, Allahu ekber*; pa prouči *Ešhedu en la ilahe illallah*, a on ponovi *Ešhedu en la ilahe illallah*; pa prouči *Ešhedu enne Muhammeden resulullah*, a on ponovi *Ešhedu enne Muhammeden resulullah*, pa prouči *Hajje ale-s-salah*, a on rekne *La havle ve la kuvvete illa billah*, pa prouči *Hajje ale-l-felah*, a on rekne *La havle ve la kuvvete illa billah*, pa prouči *Allahu ekber, Allahu ekber*, a on ponovi *Allahu ekber, Allahu ekber* i na kraju poslije mujezinova *La ilahe illallah* ponovi *La ilahe illallah*, i sve to bude iskrenim srcem izgovarao - taj će unići u Džennet!"

200. Sa'd ibn Ebu Vekkas, r.a., pripovijeda da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao:

"Grijesi će biti oprošteni onome koji, kada čuje mujezina da ezan uči, izgovori riječi: *Ešhedu en la ilahe illallahu vahdehu la šerike lehu ve*

enne Muhammeden 'abduhu ve resuluhu, raditu billahi rabben ve bi Muhammedin resulen ve bi-l-islami dinen - Svjedočim da nema boga osim Allaha, Jedinog, Koji nema sudruga, i (svjedočim) da je Muhammed Njegov rob i Njegov poslanik. Zadovoljan sam da mi Allah bude Gospodar, Muhammed poslanik i islam vjera!"

Propisivanje namaza

201. Od Enesa ibn Malika, r.a., se prenosi sljedeće: - Bilo nam je zabranjeno pitati o nečemu Allahova Poslanika, s.a.v.s., te bi nas obradovao dolazak nekog umnog beduina koji bi ga o tome zapitao, a mi bismo slušali njegov odgovor.

Došao je jednom baš takav beduin i obratio se Poslaniku, s.a.v.s., riječima:

- Muhammede! Stigao nam je tvoj izaslanik i uvjeravao nas u tvoju tvrdnju da te je Allah kao vjerovjesnika poslao?

"Istinu vam je saopćio", odgovori Poslanik.

Beduin nastavi:

- Ta, ko je stvorio nebesa?

"Allah", uzvrati Poslanik.

- A ko je Zemlju stvorio? - priupita beduin.

"Allah", bijaše Poslanikov odgovor.

- Tako ti Onoga Koji nebesa i Zemlju stvori i ova brda pobode, je li te, doista, Allah poslao? - upita ga beduin.

"Da!", potvrdi Poslanik.

- Tvoj izaslanik je tvrdio da nam je zapovjeđeno obavljanje pet namaza tokom dana i noći.

"Pravo vam je rekao", potvrdi Poslanik.

- Tako ti Onoga Koji te je poslao, je li ti, stvarno, Allah tako naredio? - nastavi beduin.

"Da!", uzvrati mu Poslanik.

- Tvoj izaslanik nam je još saopćio i obavezu zekata na imovinu našu - nastavi beduin uporno.

"Tačno", potvrdi Poslanik ponovo.

- Tako ti Onog Koji te je poslao, je li ti, zbilja, tako Allah zapovjedio? - upita beduin.

"Jeste!", odgovori Poslanik.

- Saopćio nam je tvoj izaslanik i obavezu izvršenja hadža za one koji mogućnosti za to imaju - nastavi beduin.

"Istinu je prenio!", potvrdi Poslanik.

Beduin se potom pomjeri i reče:

- Tako mi Onoga Koji te je s istinom poslao, neću ništa niti dodavati na to, niti oduzimati od toga!

Poslanik na kraju kaza za njega:

"Ako ostane pri svojoj tvrdnji, doista, unići će u Džennet!"

Propisivanje namaza od po dva rekata

202. Prenosi se od Aiše, r.a., da je rekla:

- Što se tiče namaza, najprije je propisano klanjanje dva rekata pa je tako i ostala obaveza putnikova, dok je namaz kod kuće dopunjen.

Zuhri kaže:

- Upitao sam Urveta: Šta je to sa Aišom - ona dopunjuje i namaz na putu!?

Odgovorio mi je:

- Ona to tumači onako kao i Osman, r.a.*

* Njih dvoje su smatrali da je skraćivanje namaza samo dozvoljeno, a ne obavezno. (Šerh Nevevi, 5/200)

Obavljanjem pet propisanih namaza brišu se propusti koji se učine u namaskim međuvremenima

203. Od Ebu Hurejre se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Obavljanjem pet propisanih dnevno-noćnih namaza, te dva uzastopna džuma-namaza brišu se grijesi koji se počine u međuvremenu, a što ne bude spadalo među velike grijehe. Usto, postom dva uzastopna mjeseca ramazana brišu se grijesi koji se počine u njihovu međuvremenu, ako to nisu veliki grijesi."

Napuštanje namaza jeste kufr (bezboštvo)

204. Od Džabira, r.a., se prenosi sljedeće:

- Slušao sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., kad je govorio:

"Između čovjeka i višeboštva i nevjerstva stoji napuštanje namaza!"

Namaska vremena

205. Od Abdullaha ibn Amra, r.a., pripovijeda se da je čuo riječi Allahovog Poslanika, s.a.v.s.:

"Vrijeme podne-namaza nastupa s pomjeranjem Sunca s pozicije poludnevnice kad ljudska sjena odgovara njegovoj stvarnoj visini i traje do ikindijskog vremena. Namasko vrijeme ikindije traje sve do pred pojavu akšamskog rumenila (na horizontu), dok namasko vrijeme akšam-namaza traje sve do pred nastup potpunog sutona. Jacijsko vrijeme, pak, traje do polovine noći (ponoći),* a vrijeme sabah-namaza traje od pojave zore do pred izlazak Sunca.

U toku izlaska Sunca suzdrži se od namaza, jer Sunce izlazi između šejtanskih rogova."

---

* To je pravo jacijsko vrijeme, premda se jacija-namaz može klanjati i poslije toga, sve do pred zoru.

206. Od Ebu Musaa el-Eš'arija, r.a., se prenosi da mu je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazivao o tome kako mu je došao jedan musliman i pitao ga o namaskim vremenima, a on mu nije odgovorio, nego je zapovjedio Bilalu da ezan prouči za sabah-namaz s nastupom zore, kada su ljudi jedva mogli raspoznavati jedni druge.

Pozvao je zatim Bilala da prouči ezan za podne-namaz u vremenu kad se Sunce već pomjerilo sa sredine neba. Neko bi rekao da je to polovica dana, no on je, s.a.v.s., o tome znao više od njih.

Nakon toga, dok Sunce bijaše još povisoko, Poslanik naredi Bilalu da ezanom oglasi nastup ikindija-namaza, pa mu to naredi da učini i za akšam-namaz u vremenu kad Sunce već bijaše spustilo se (zašlo).

Naredio mu je da ezanom najavi i jacija-namaz, u vrijeme nastupa potpunog sutona.

Sabah-namaz narednog dana odložio je do pred izlazak Sunca, pa kad je završio, neki su rekli:

- Sunce samo što nije izašlo!

I podne-namaz, u odnosu na minuli dan, Poslanik je odložio do pred samo ikindijsko vrijeme, a tako je postupio i sa ikindija-namazom, u zadnjem dijelu ikindijskog vakta, tako da su neki, kad je završio s klanjanjem, rekli:

- Sunce se već zarumenjelo!

Odložio je i akšam-namaz do pred sami suton te i jacija-namaz kad već bijaše minula prva trećina noći. Kada je osvanuo, Poslanik je pozvao onoga koji ga je pitao i rekao mu:

"Namaska vremena traju u ovim vremenskim rasponima."

Sabah se klanja dok još traje polumrak

207. Od Muhammeda ibn Amra se prenosi sljedeće:

- Kada je Hadždžadž stigao u Medinu, upitali smo Džabira ibn Abdullaha o ovom pitanju i on nam je rekao:

- Poslanik, s.a.v.s., klanjaše podne-namaz dok je jaka vrelina još trajala; ikindija-namaz dok je Sunce još zadržavalo jasninu svoju;

akšam-namaz baš kada Sunce bijaše zašlo; jacija-namaz ponekad je klanjao kasnije, a nekada je nije odlagao - ako su musallije bili pridošli, ne bi je odlagao, a ako se još ne bi bili sakupili, odlagao bi je. Sabah-namaz klanjali su (ili je kazao: Vjerovjesnik je klanjao), a polumrak se još ne bijaše povukao (bi-galesin).

Čuvanje sabahskog i ikindijskog namaza

208. Ebu Bekr ibn Umara ibn Ruejba od svoga oca prenosi sljedeće:

- Čuo sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., da je kazao:

"U džehennemsku vatru neće ući niko ko obavi namaz prije izlaska Sunca i prije njegova zalaska, tj. sabah i ikindiju!"

Jedan musliman iz Basre upita Ruejbova oca:

- Jesi li to, doista, čuo od Poslanika, s.a.v.s.?

- Jesam - odgovori mu on.

Basranac mu reče tada:

- Posvjedočujem da sam i ja čuo te riječi od Poslanika, s.a.v.s.; moje su uši to čule, a moje srce prihvatilo.

209. Od Ebu Bekra ibn Musaa el-Eš'arija, a u predaji od njegova oca, se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao:

"Ko obavlja jutarnji (sabah) i ikindija-namaz, unići će u Džennet!"

Zabrana obavljanja namaza za vrijeme izlaska i zalaska Sunca

210. Prenosi se od Aiše, r.a., da je govorila:

- Poslanik, s.a.v.s., nikada nije ostavljao dvorekatni namaz poslije

* Ovo su dva rekata koja je klanjao inače prije ikindije, ali ga je nešto omelo pa ih je onda klanjao poslije. V. hadis broj 220. (Šerh Nevevi, 6/361)

Govorila je da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao:

"Ne odgađajte izvršenje vaših namaza do vremena izlaska i zalaska Sunca!"

Podne-namaz spočetka namaskog vremena

211. Prenosi se od Habbaba, r.a., da je rekao:

- Došli smo kod Poslanika, s.a.v.s., i govorili mu o nesnošljivoj vrelini pješčanog tla, ali nam žalbu nije primio. Zuhejr veli da je upitao Ebu Ishaka:

- Je li u pitanju vrelina u podnevnom namaskom vremenu?

- Da - ovaj mu je odgovorio.

- U prvom podnevskom vremenu? - priupitao je.

- Da! - kazao je Ebu Ishak.

Odgađanje namaza u vrijeme nesnosne vrućine

212. Od Ebu Zerra, r.a., pripovijeda se da je govorio:

- Mujezin Allahova Poslanika, s.a.v.s., proučio je jednog dana ezan za podne-namaz i tom prilikom ga je Poslanik upozorio riječima:

"Ohani! Ohani!", ili: "Otehiri, pričekaj! Velika vrelina je zapah Džehennema. Kada vrelina postane nesnošljiva, sačekajte s izvršenjem namaza!"

Ebu Zerr kaže:

- Čekali bismo sve dotle dok ne bismo opazili hladovinu brdašca.

Početak namaskog vremena ikindija-namaza

213. Od Enesa ibn Malika, r.a., pripovijeda se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., uobičavao klanjati ikindija-namaz dok se jarko Sunce još nalazilo povisoko (na Nebu), nakon čega je putnik mogao otići do udaljenijih predjela Medine a Sunce bi još uvijek bilo visoko na nebu.

214. Od El-Alaa ibn Abdurrahmana se prenosi da je svratio kod Enesa ibn Malika, r.a., u njegovu kuću u Basri, baš u vrijeme kad je ovaj završavao podne-namaz. Enesova kuća bijaše pored same džamije. Kad smo ušli kod njega, on nas upita:

- Jeste li obavili ikindija-namaz?

- Upravo smo se vratili s podne-namaza! - rekli smo mi.

On nam se obrati riječima:

- Ta - klanjajte ikindija-namaz!

Nas dvojica ustadosmo i obavismo ikindija-namaz, a kad završismo, on nam kaza:

- Čuo sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., da je govorio:

"Namaz munafika/licemjera je ovakav: sjedi i promatra Sunce i tek kad ono bude između dva šejtanska roga, tada ustaje i skljuca četiri rekata, pritom vrlo malo spominjući Allaha."

Čuvanje ikindija-namaza i zabrana obavljanja namaza poslije njega

215. Od Ebu Basre el-Gifarija, r.a., se prenosi sljedeće:

- Klanjaše nam Poslanik, s.a.v.s., ikindiju u Muhammesu,* i kad završi, kaza nam:

"Ovaj namaz bijaše ponuđen onima prije vas, no oni ga zapostaviše. Zato, ko ga bude čuvao (redovno obavljao), imat će dvostruku nagradu. A nema (obavljanja) drugog namaza poslije ikindije sve dok se ne pojavi zvijezda!"

Upozorenje onima koji propuštaju ikindija-namaz

216. Od Abdullaha ibn Omera, Allah bio zadovoljan njima dvojicom, se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao:

* Muhammes - naziv mjesta

"Svako ko propusti obaviti ikindija-namaz, kao da je doživio gubitak u svojoj porodici i u imovini svojoj!"

Šta je rečeno o srednjem namazu

217. Od 'Abdullaha ibn Mesūda, r.a., se prenosi:

- Zadržaše mušrici jednog dana Poslanika, s.a.v.s., te on ne obavi ikindija-namaz sve dok se ne ukaza crvenilo predvečerja.

Allahov Poslanik kaza (tim povodom):

"Zadržaše nas od srednjeg namaza, od ikindije, Allah im unutrice njihove i kabure vatrom napunio."

(Ili je rekao: "Allah natrpao njihove unutrice i kaburove!")

Ne može se klanjati drugi namaz nakon ikindije i sabah-namaza

218. Ebu Hurejre pripovijeda da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., zabranio obavljanje bilo kakvog drugog namaza nakon obavljene ikindija-namaza do zalaska Sunca te nakon obavljenog sabah-namaza do izlaska Sunca.

U tri termina ne obavljaju se namazi niti ukopavaju umrle osobe

219. Od 'Ulejje ibn Rebbaha se prenosi sljedeće:

- Slušao sam 'Ukbeta ibn 'Amira el-Džuhenijja kad je govorio:

- U tri termina zabranjivao nam je Allahov Poslanik, s.a.v.s., obavljati namaze ili/i da u njima ukopavamo naše umrle: u vrijeme izlaska Sunca s jakim rumenilom dok se ne podigne, u vrijeme kad je na polovici neba dok se ne pomjeri iz zenita te u vrijeme njegova zahotka ka zapadu dok sasvim ne zađe.

Dva rekata nakon ikindija-namaza

220. Ebu Seleme pripovijeda da je pitao Aišu, r.a., o dvije sedžde (dva rekata) koje je Poslanik, s.a.v.s., obavljao poslije ikindija-namaza. Odgovorila mu je:

- Obavljao ih je prije ikindija-namaza te kad bi nečim bio zauzet ili, pak, kad bi ih zaboravio, obavio bi ih nakon ikindija-namaza. I tako bi nastavio, jer kad bi Poslanik uobičajio nekakav namaz, on bi i ustrajao sa takvom praksom.

(Ismail ibn Džafer kaže: - Htjela je kazati: redovno bi ga klanjao!)

Obavljanje ikindija-namaza u akšamskom vremenu, a zatim klanjanje akšam-namaza

221. Džabir ibn Abdullah, r.a., pripovijeda da je Omer ibn el-Hattab, r.a., na dan Bitke na Hendeku vidno srdit psovao bezbožnike Kurejšija obrativši se Poslaniku:

- Malo mi je falilo da zakasnim obaviti ikindija-namaz prije zalaska Sunca!?

"Tako mi Allaha, ni ja je nisam stigao klanjati!"

Potom se spustismo do Buthana u Medini i Poslanik se tu abdestio, a mi za njim, te klanjao ikindija-namaz nakon što je Sunce već bilo zašlo, a poslije ikindije klanjao je akšam-namaz.

Dvorekatni namaz prije akšam-namaza a nakon zalaska Sunca

222. Muhtar ibn Fulful kaže:

- Pitao sam Enesa ibn Malika, r.a., o dobrovoljnom namazu nakon ikindija-namaza. Rekao mi je:

- Omer, r.a., znao je i udariti po rukama onog ko bi ga započeo klanjati. No, mi bijasmo u Poslanikovu, s.a.v.s., vaktu obavljali dva rekata nafile nakon zalaska Sunca a prije akšam-namaza.

Zatim ga priupitah:

- Zbilja, je li Poslanik obavljao ta dva rekata?!

Odgovorio mi je:

- Vidio je nas kako klanjamo i nije nam ih niti naređivao niti

Akšam-namaz nastupa sa zalaskom Sunca

223. Od Seleme ibn el-Ekve'a se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., klanjao akšam-namaz u vrijeme kada bi Sunce već bilo zašlo i zakrilo se akšamskim zastorom.

Vrijeme jacije-namaza i odlaganje njegova izvršenja

224. Od Aiše, r.a., pripovijeda se:

- Jedne noći Poslanik, s.a.v.s., bijaše kasnio sa jacijom tako da je prošlo dosta noći (pola noći) a džematlije u džamiji bijahu pospali. Potom je izašao i kad je klanjao, kazao je:

"To bi, doista, bilo njezino pravo vrijeme, samo da ne strahujem da bih time suviše opteretio svoj Ummet!"

Naziv jacija-namaza

225. Od Abdullaha ibn Omera, Allah bio zadovoljan njima dvojicom, se prenosi da je Božiji Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Ne dozvolite da vam beduini nametnu svoj naziv za jacija-namaz, ta ona je jacijom (el-'išā) nazvana u Knjizi Allahovoj. Oni nju nazivaju atemom* stoga što do njenoga nastupa budu zauzeti mužom deva!

* Beduini su, naime, akšam-namaz nazivali jacijom (el-iša', dosl.: početak noći, povečerje), dok su jaciju nazivali atemom (dosl.: noćna tama, prva trećina noći).

Zabrana odlaganja namaza izvan njihova namaskog vakta

226. Pripovijedao je Ebu Zerr, r.a.:

- Upitao me je jednom prilikom Allahov Poslanik, s.a.v.s.:

"Kako bi se ti ponašao kada bi doživio vrijeme vladara koji bi odlagali obavljanje namaza (ili: koji bi namaz umrtvljivali njegovim obavljanjem izvan njegova vremena?!)"

- Šta mi zapovijedaš, Allahov Poslaniče - upitah ga?

"Namaze obavljaj na vrijeme, a ako prispiješ i u njihov džemat, i s njima ga obavi - u tom slučaju taj će ti namaz biti nafila!"

Najvrednije djelo je namaz obavljen u njegovom vremenu

227. Od Abdullaha ibn Mesuda se prenosi sljedeće:

- Pitao sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s.: Koja su djela najvrednija? Odgovorio mi je:

"Namaz obavljen u njegovu vremenu."

- Zatim? - dodadoh ja.

"Poslušnost prema roditeljima", odgovori mi Poslanik.

- A poslije toga? - opet ja upitah.

"Srčano i ustrajno požrtvovanje na Allahovu putu (džihad)", odgovori Poslanik.

- Nisam ga dalje pitao samo iz obzira prema njemu - kaže Abdullah.

Ko prispije na jedan rekat (u džematu) stigao je na namaz u džematu

228. Od Ebu Hurejre, r.a., pripovijeda se da je Allahov Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao:

"Ko prispije makar na jedan rekat u džematu, prispio je na namaz."

Ko prespava namaz ili ga zaboravi, neka ga nadoknadi onda kada se sjeti

229. Od Ebu Katade se prenosi:

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., obratio nam se govoreći:

"Vi ćete ići cijelo ovo vaše poslijepodne i cijelu noć i stići ćete sutra, ako Bog da, do vode."

Ljudi su putovali ne osvrćući se jedan na drugog sve do ponoći, a među nama bijaše i Allahov Poslanik, s.a.v.s., i ja bijah u njegovoj blizini. Poslanik zadrijema i nage se u sedlu, a budući da je polusnom spavao, primakoh se te ga poduprijeh i ispravih ne probudivši ga. Putovali smo dalje bez zastoja a noć već bijaše pri izmaku, no ja primijetih ponovo da je Poslanik naget na svojoj jahalici te mu priđoh, lagahno ga poduprijeh i ispravih ne probudivši ga. Putovanje smo nastavili sve do izmaka zore, no on se nagnu, ovaj put mnogo više nego prije, ali ja priskočih te ga pridržah da ne padne. On podiže glavu i priupita ko sam. Rekoh mu da sam Ebu Katade.

"Otkada si u mojoj blizini?" - upita me on.

- Od početka noći (sinoć) - odgovorih mu.

"Allah te sačuvao onako kako si ti čuvao Njegova vjerovjesnika! Misliš li da bismo se izgubili od ljudi - priupita ga. - Primjećuješ li nekoga za nama?"

- Da! Eno jednog, drugog,... - dok nas se ne skupi sedmorica, a onda Poslanik skrenu s puta te leže i prije negoli će zaspati, kaza nam:

"Pazite da nam namaz ne prođe!"

Poslanik se prvi probudio, a Sunce mu već udaraše u leđa. Ustajali smo ustrašeno dok nas on ne pozva da pojašemo i nastavimo putovanje.* Zaustavili smo se kada se Sunce već bijaše podiglo na

* Poslanik je nastavio putovanje sa grupom sljedbenika ne klanjavši prethodno sabah-namaz, koji su prespavali, zbog valjanog šerijatskog razloga (prespavano namasko vrijeme sabaha). Tek nakon što su se udaljili od mjesta u kome su se odmarali

nebu, tad sjahasmo i on zatraži posudu s vodom koju sam kod sebe imao te se abdesti na kraći način, ne utrošivši puno vode, tako da je u posudi nešto ostalo i meni. Kazao mi je:

"Sačuvaj nam to i posudu, jer će se za nju čuti!"

Bilal je zatim proučio ezan a Poslanik je klanjao dva rekata sunneta a potom i farze, postupivši na način koji je činio svakog dana.

Poslanik pojaha devu a mi za njim i krenusmo dok se neki nisu počeli došaptavati među sobom govoreći:

- Šta li je keffaret/naknada za namaz koji smo nehatom propustili?

"Nisam li ja vaš uzor i zar san predstavlja nehat?! Nehat svjesno vrši onaj koji sebi dopusti da namaz ne naklanja prije nastupa vremena drugog namaza. Ko namaz propusti neka ga nadoknadi kada se toga sjeti, a kada sutradan dođe njegovo vrijeme, neka ga obavi u njegovu vaktu! Šta mislite šta su ostali uradili!?"

Kada su ostali osvanuli, primijetiše da nema Poslanika među njima. Ebu Bekr i Omer, Allah bio zadovoljan njima dvojicom, rekoše prisutnim:

- Allahov Poslanik je iza vas, nije vas ostavio za sobom.

Drugi su rekli:

- Poslanik je pred vama, pa ako i poslušaju Ebu Bekra i Omera, postupit će ispravno!

Do njeg smo došli kad je dan bio prilično odmakao i kad se sve bijaše užarilo. Ljudi su govorili:

- Gotovi smo, Božiji Poslaniče! Umrijesmo od žeđi! - a on im uzvrati:

"Nećete stradati, de, dohvatite mi moju posudicu!"

Kad mu je dodaše, on zatraži veću posudu i poče naljevati u nju vodu, a ja (Ebu Katade) napajati ljude. Kad god bi ugledali vodu u posudi, potiskali bi se oko nje pa im Poslanik reče:

---

i prespavali sabah-namaz, zbog posjete šejtana umornim spavačima, kako je kazao Poslanik, s.a.v.s., kolona se zaustavila na Poslanikov zahtjev, abdestila i naklanjala

"Uljudite se skupino, jer svako će biti napojen!"

Oni ga poslušaše i Poslanik produži ljevati vodu a ja ih napajati sve dok na kraju ne ostadosmo nas dvojica. Nali Poslanik vode i ponudi mi je:

"Na tebe je red, pij!"

Rekoh mu:

- Ne mogu piti dok se ti ne napiješ, Božiji Poslaniče.

"Onaj koji ljude napaja posljednji pije!"- kaza mi on.

Napih se vode, a Poslanik poslije mene.

Tako su ljudi sebi našli obilnu vodu.

Abdullah ibn Rebah kaže:

- Kad sam ljudima kazivao ovaj hadis u glavnoj džamiji, obratio mi se Imran ibn Husajn riječima:

- Pazi kako ćeš pripovijediti taj hadis jer ja sam bio jedan iz kolone te noći.

- Tebi je onda bolje poznat nego meni - rekoh mu.

- Od kojeg si plemena? - upita on.

Rekoh mu da sam od ensarija.

- Nastavi s kazivanjem jer vi najbolje znate svoje hadise - reče mi on.

I ja nastavih pripovijedati a Imran mi po završetku reče:

- Svjedokom sam događaja te noći. Nisam mislio da je to iko još upamtio kao ja!

Namaz u jednodijelnoj odjeći

230. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je neki čovjek upitao Poslanika, s.a.v.s., o obavljanju namaza u jednodijelnoj odjeći pa mu je Poslanik rekao:

"Zar nema svaki od vas dvodijelnu odjeću?!"

231. Od Omera ibn Ebu Seleme, r.a., se prenosi sljedeće:

- Vidio sam Allahova Vjerovjesnika da je u Umm Seleminoj kući klanjao namaze u jednodijelnoj odjeći - bijaše se ogrtao njome stavivši joj krajeve sebi na ramena.

Namaz u prugastoj odjeći

232. Prenosi se da je Aiša, r.a., pripovijedala:

- Poslanik, s.a.v.s., ustao je da klanja namaz u prugastoj haljini s tufnicama i dok je klanjao, zagledao se u te tufnice. Kada je završio namaz, rekao je:

"Odnesite ovu haljinu Ebu Džehmu ibn Huzejfi i donesite mi drugu, bez pruga, jer me ova maločas omete u namazu!"

Namaz na hasuri

233. Ishak ibn Abdullah ibn Ebu Talha pripovijeda od Enesa ibn Malika da je njegova nena Mulejka pozvala Poslanika, s.a.v.s., na ručak kog je sama pripremila. Kada su završili obrok, Poslanik ih pozva da klanjaju dvorekatni nafila-namaz.

- Prišao sam jednoj našoj hasuri - kaže Enes - koja je bila pocrnjela od dugotrajne upotrebe te je obrisah mokrom krpom. Poslanik je stao na hasuru, siroče i ja poredasmo se iza njega a iza nas je stala nena. Božiji Poslanik, s.a.v.s., klanjao nam je dva rekata i otišao.

Obavljanje namaza u obući

234. Od Se'ida ibn Jezida se prenosi da je pitao Enesa ibn Malika:

- Da li je Poslanik, s.a.v.s., obavljao namaz u obući?

Odgovorio mi je:

- Jeste.

Prva sagrađena džamija na Zemlji

235. Od Ebu Zerra, r.a., se prenosi sljedeće:

- Upitao sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., koja je džamija na Zemlji prva sagrađena. Odgovorio mi je:

"El-Mesdžidu-l-haram."

- A poslije nje? - priupitah ga ja.

"El-Mesdžidu-l-Aksa."

- Koliki bijaše vremenski razmak izgradnje njih dviju? - nastavih ja pitati.

"Četrdeset godina; no, gdje god te namaz zadesi, obavi ga! Ta, i to je džamija!" - odgovori Poslanik.

Izgradnja Poslanikove, s.a.v.s., džamije

236. Enes ibn Malik pripovijedaše da se Allahov Poslanik, s.a.v.s., stigavši u Medinu,* zaustavio na jednoj manjoj uzvišici u četvrti zvanoj Benu 'Amr ibn 'Auf. Zadržao se među njezinim mještanima četrnaest noći. Potom je poslao poruku istaknutim pripadnicima plemena Benu Nedždžar da ga posjete i oni mu dođoše sabljama opasani.

- Kao da sada gledam Poslanika, s.a.v.s., - govorio je Enes - kako jaše na svojoj devi, Ebu Bekr iza njega, a istaknuti pripadnici plemena Benu Nedždžar oko njih dvojice, dok tako nisu ušli u dvorište Ebu Ejjuba.

Poslanik je inače klanjao gdje god bi ga namaz zaticao, klanjao bi čak i u torovima ovaca. Prvo je naredio da se gradi džamija. Zatim je pozvao istaknute članove Benu Nedždžara i rekao im:

"O Benu Nedždžar, kažite mi cijenu ovoga vašeg palmika!"

- Tako nam Allaha, protuvrijednost nikakvu ne tražimo, već ga zarad Allaha darujemo! - odgovoriše mu oni.

- Kako su se tu - kaže Enes - nalazila stabla palmi, groblje idolopoklonika i stare razvaline, Poslanik naredi da se drveće palmi posiječe, groblje izmjesti i razvaline poravnaju. Od palmina drveća

mihrab su prema Kibli napravili, a bočne strane vrata kamenjem ojačali.

(Dok su graditelji džamiju gradili) učili su ilahije, a s njima i Poslanik, učili su:

Allahumme la hajre illa hajru-l-ahireh - fe-nsuri-l-ensare ve-l-muhadžireh!

Gospodaru! Nema dobra boljeg od ahiretskog, pa - pomozi ensarije i muhadžire!

O džamiji sagrađenoj na bogobojaznosti

237. Od Ebu Seleme ibn Abdurrahmana se prenosi sljedeće:

- Susrete me jednom prilikom Abdurrahman ibn Ebu Se'id el-Hudrijj, r.a., te ga upitah:

- Kaži mi kako je kazivao tvoj otac o džamiji sagrađenoj na bogobojaznosti?

Odgovorio mi je:

- Moj otac je govorio:

- Posjećivao sam Poslanika, s.a.v.s., u nekoj od kuća njegovih žena i pitao sam ga:

- Koja je od dvije džamije sagrađena na bogobojaznosti?

Poslanik uze šaku kamenčića i baci ih na zemlju.

"To je ova vaša (Medinska) džamija!" - reče.

Tada ja rekoh Abdurrahmanu:

- Svjedočim da sam i sam slušao tvoga oca da tako kazuje.

Vrijednost namaza obavljenog u Poslanikovoj džamiji i u Mekki

238. Ibn Abbas, Allah bio zadovoljan njima dvojicom, pripovijedao je da se neka žena jadila govoreći:

---

* Do Poslanikova dolaska grad se zvao Jesrib, da bi nakon izvjesnog vremena bio prozvan Medinetu-r-Resul, tj. Grad Allahovog Poslanika.

- Ako mi Allah zdravlje podari, otići ću u Jerusalem u njegovu Bejtu-l-Makdisu namaz obaviti!

Zdravlje joj se poboljša i ona se poče spremati za polazak na put. Utom posjeti je Mejmuna, žena Allahova Poslanika, s.a.v.s., u namjeri da joj zdravlje i sreću poželi, i ova je obavijesti o svojoj namjeri.

Mejmuna joj kaza:

- Sjedi i pojedi hranu koju si za puta spremila te klanjaj u džamiji Allahova Poslanika, jer slušala sam ga kako kaže:

"Namaz obavljen u ovoj džamiji vredniji je od hiljadu namaza obavljenih u drugim džamijama, osim u Haremu Kabe!"

Posjeta džamiji Kubba i vrijednost namaza u njoj

239. Od Ibn Omera, Allah bio zadovoljan njima dvojicom, se prenosi sljedeće:

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., zijaretio je Kubba džamiju jašući na devi ili idući pješke, da bi u njoj klanjao dva rekata.

Blagodati onom ko sagradi džamiju radi Allaha

240. Od Mahmuda ibn Lebida pripovijeda se da je Osman ibn Affan, r.a., odlučio proširiti Poslanikovu džamiju, no neki ljudi mu to ne dozvoliše želeći da ostane onakva kakva je. On im reče tom prilikom:

- Slušao sam da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao:

"Onome ko zarad Allaha sagradi džamiju, Allah će u Džennetu sagraditi kuću."

Značaj džamija

241. Ebu Hurejre, r.a., pripovijeda da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao:

"Allahu su džamije najdraža mjesta, a najmrža su Mu mjesta - pijace.

Vrijednost dugog hoda do džamija

242. Prenosi se od Ubejja ibn Ka'ba da je kazivao:

- Jedan od ensarija je imao kuću na periferiji grada Medine i svaki namaz je obavljao u džematu sa Poslanikom. Saosjećali smo s njime te mu ja rekoh:

- Čovječe, kad bi kupio sebi magarca da te sačuva od vrućina i drugih zemaljskih gmizavaca!?

- Ah, ne bi me baš previše radovalo da mi je kuća uz kuću Poslanikovu - reče mi ensarija.

Meni su te njegove riječi teško pale pa sam otišao Allahovu Vjerovjesniku i obavijestio ga o tome.

Poslanik ga pozva i on mu reče isto što i meni da on to čini zbog nagrade kojoj se nada pa mu Poslanik, s.a.v.s., kaza:

"Imat ćeš ono što očekuješ!"

Hodom radi namaza brišu se grijesi i podižu stupnjevi

243. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao:

"Onome ko uzme abdest kod svoje kuće i zatim se uputi ka nekoj Allahovoj kući radi obavljanja jednog od Allahovih propisa (namaza), svakim njegovim jednim korakom bit će mu grijesi brisani, a svakim drugim stepeni (deredžat) povećavani."

Lagahnim hodom i bez žurbe ići na namaz

244. Od Ebu Katade se prenosi:

- Taman kad smo se spremali stupiti u namaz s Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., začu se nekakav metež i on nas u čudu zapita:

"Šta vam je!?"

Rekoše mu:

- Požurismo radi namaza.

Poslanik im odgovori:

"Ne činite to! Ako ste došli radi namaza, prilazite smireno. Obavite dio na koji ste prispjeli, a nadoknadite dio na koji ste zakasnili!"

Odlazak žena u džamije

245. Od Zejnebe es-Sekafijje, r.a., se prenosi sljedeće:

- Govorio nam je Allahov Poslanik, s.a.v.s.:

"Ako neka od vas ode u džamiju, neka ne upotrebljava miris."

Uskraćivanje izlaska ženama

246. Od Amre, kćeri Abdurrahmanove, pripovijeda se da je čula Aišu, ženu Poslanikovu, s.a.v.s., da je kazivala:

- Kad bi Allahov Poslanik, s.a.v.s., vidio šta su sve žene učinile, uskratio bi im odlazak u džamiju kao što je bilo uskraćeno i ženama Benu Israilovim.

Upitao sam Amru:

- Zar je Israelićankama bilo uskraćeno odlaziti u hramove?

- Jeste! - odgovorila je.

Šta se izgovora kod ulaska u džamiju

247. Ebu Humejd (ili Ebu Usejd), r.a., pripovijedao je da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao:

"Kada neko od vas uniđe u džamiju, neka prouči dovu *Allahumme-ftah lije ebvabe rahmetike* - Allahu moj, otvori mi vrata Svoje milosti! - a kada izađe iz džamije, neka prouči: *Allahumme inni es'eluke min fadlike* - Allahu moj, molim Ti se za dobrotu Tvoju!"

Neka klanja dva rekata onaj koji uđe u džamiju

248. Od Ebu Katade se prenosi sljedeće:

- Jednom prilikom ušao sam u džamiju te zatekao Poslanika i ljude u sjedećem položaju. Sjedoh i ja i Poslanik, s.a.v.s., me upita:

"Šta te to spriječi da ne klanjaš dva rekata (salatu-l-mesdžid) prije nego što si sjeo?"

Odgovorih mu:

- Vidjeh da sjedite ti i ostali ljudi!

Nato mi Poslanik kaza:

"Kada neko od vas uđe u džamiju, neka ne sjeda dok ne obavi namaz od dva rekata!"

Zabrana izlaska iz džamije nakon proučenog ezana

249. Od Ebu eš-Ša'saa se prenosi sljedeće:

- Sjedili smo sa Ebu Hurejrom u džamiji dok je mujezin učio ezan za namaz. Tek što se ezan završi, ustade neki čovjek i uputi se ka izlazu iz džamije a Ebu Hurejre ga isprati pogledom sve dok nije izašao. Zatim je kazao Ebu Hurejre:

- Što se ovoga tiče, iskazao je neposluh prema Ebu-l-Kasimu, s.a.v.s. (Poslanikov nadimak).

Iskupljenje za pljuvanje u džamiji

250. Enes ibn Malik, r.a., pripovijedao je da je Allahov Poslanik kazao:

"Pljuvati u džamiji jeste grijeh, a on se iskupljuje odstranjivanjem (zatrpavanjem) pljuvačke."*

* Dok su džamije bile bez prostirki.

Pokuđenost jedenja bijelog luka prije odlaska u džamiju

251. Ibn Omer, Allah bio zadovoljan njima dvojicom, pripovijeda da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., prilikom Bitke na Hajberu kazao:

"Onaj koji bude jeo ovu biljku (bijeli luk), neka nipošto ne ulazi u džamije!"

Neka ne idu u džamiju oni koji su jeli crveni luk, prasu ili bijeli luk

252. Džabir ibn Abdullah, Allah bio zadovoljan njima dvojicom, pripovijeda da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao:

"Onaj koji jede bijeli ili crveni luk neka se izdvoji od nas (ili: neka se izdvoji od naše džamije) i neka ostane u svojoj kući!"

On također pripovijeda da je Poslaniku donesena posuda sa zeleni. On osjeti miris te upita šta je u posudi. Kada bi obaviješten, reče da je primaknu nekom od njegovih ashaba pa kad vidje da se on susteže od jedenja, reče mu:

"Jedi, jer ja razgovaram sa onim s kim ti ne razgovaraš!"

Odstranjivanje iz džamije onog koji zaudara na crveni i bijeli luk

253. Ma'dan ibn Ebu Talha je pripovijedao da je Omer ibn el-Hattab na džumi držao hutbu i tom prilikom spomenuo Allahovog Poslanika, s.a.v.s., i Ebu Bekra, r.a., te rekao:

- Sanjao sam kao da me je horoz triput kljucnuo i osjećam to kao pristizanje zadnjeg časa mome životu. Neki ljudi traže od mene da odredim halifu. Allah, dž.š., neće dopustiti da se izgubi vjera Njegova, niti Njegov hilafet, ni ono s čime je Poslanika Svoga poslao. Ako ja preselim iznenada, nasljednik neka bude biran putem dogovora između šestorice s kojima Poslanik, s.a.v.s., bijaše zadovoljan sve do smrti.

Znano mi je da se neki tome protive, neki s kojima sam se čvrsto pozdravio za odanost islamu. Ako ustraju u tome, oni su neprijatelji Allahovi, zabludjeli bezbožnici.

Zatim, nakon mene najznačajnije što vam ostavljam jeste kelala.* O tome sam najčešće Poslanika pitao i on mi je to podvlačio puno više nego išta drugo. Čak mi je jednom prsa pritisnuo sa svoja dva prsta i rekao mi: "Omere! Zar ti nije dovoljan ljetošnji ajet na kraju sure En-Nisā!" - i ja ako poživim, presudit ću u tom pitanju onako kako bi to učinio onaj koji čita Kur'an i onaj koji ga ne čita!

A zatim je rekao:

- Allahu moj, Tebe uzimam za svjedoka u vezi sa pokrajinskim namjesnicima koje sam tamo uputio da pravično sude i da ljude poučavaju vjeri Tvojoj i Sunnetu Poslanika Tvoga, da među njima plijen njihov dijele i da njihova nejasna pitanja meni prosljeđuju. Ljudi, vi u ishrani koristite ove dvije vrsta povrća, a ja ih smatram odvratnim - to su bijeli i crveni luk. Kad bi kod nekoga primijetio njihov zapah, Poslanik je naređivao da se dotični izvede iz džamije i on bi bio odveden do El-Bekia (obližnji mezarluci). Stoga, ko bude jeo to dvoje, neka najprije njihov zapah neutralizira kuhanjem!

Zabrana da se traži izgubljena životinja u džamiji

254. Ebu Hurejre pripovijeda da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao:

"Kada čujete nekoga da u džamiji traži izgubljenu životinju, recite mu: - Allah ti je ne vratio! - jer džamije nisu građene u tu svrhu."

Zabrane da se groblja koriste kao džamije

255. Od Aiše i Abdullaha ibn Abbasa, Allah bio zadovoljan njima dvoma, se prenosi sljedeće:

a ima sestru, njoj - polovina njegove ostavštine, a on će naslijediti nju ako ona ne bude imala djeteta; a ako su dvije, njima - dvije trećine njegove ostavštine. A ako su oni braća i sestre, onda će muškarcu pripasti dio jednak koliko dvjema ženama. To vam Allah objašnjava da ne zalutate. A Allah zna sve."

- Nakon što je Poslaniku, s.a.v.s., došao smrtni čas, stao je košulju svoju na lice navlačiti pa kad je ponovo došao svijesti, skinuo ju je i rekao:

"Neka je prokletstvo Božije na jevreje i kršćane što su groblja svojih vjerovjesnika u hramove pretvorili!" - upozoravajući na ono što su uradili.

Zabrana podizanja džamija na mezarovima

256. Aiša je pripovijedala da su Umm Habiba i Umm Selema, Allah bio zadovoljan njima dvjema, spomenule Poslaniku neku crkvu koju su vidjele u Abesiniji u kojoj bijahu ikone Isaa, alehi-s-selam. Tim povodom Allahov Poslanik, s.a.v.s., je kazao:

"Kada bi među kršćanima živio kakav čestit čovjek pa umro, oni bi podizali bogomolje (kapele ili crkve) na njegovu grobu i u njima slikali te ikone. Na Sudnjem danu oni će kod Allaha biti najgori ljudi!"

Zemlja mi je učinjena džamijom i čistom

257. Ebu Hurejre pripovijeda da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazivao: "Privilegiran sam sa šest darova nad ostalim vjerovjesnicima: Dat mi je jezgrovit govor, potpomognut sam strahom (u borbi protiv neprijatelja), dozvoljen mi je ratni plijen, Zemlja mi je učinjena čistom i mjestom za klanjanje Allahu (džamijom), upućen sam cijelom čovječanstvu i sa mnom je dovršen ciklus vjerovjesnika."

Kolika treba biti perda *(sutra)*

258. Ebu Zerr, r.a., pripovijeda da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazivao:

"Kada neko od vas pristupi namazu (na otvorenom prostoru) treba staviti ispred sebe perdu veličine zadnjeg dijela sedla, a ako toga ne

bude imao pred sobom, namaz će mu biti pokvaren ako ispred njega prođe magarac, žena ili crni pas!"

Ebu Zerra je upitao njegov bratić:

- Kakva je razlika između crnog, crvenog ili žutoga psa?!

- Bratiću moj, to što si ti mene pitao upitao sam i ja Poslanika, s.a.v.s., i on mi je rekao:

"Crni pas je šejtan."

Udaljenost od perde (sutre)

259. Od Sehla ibn Sa'da es-Sa'idijja, r.a., se prenosi sljedeće:

- Razmak između Poslanikova mjesta na koje se spuštao u namazu (musalla) i zida ispred njega bijaše širine ovčije staze.

Zateći se ispred klanjača

260. Od Aiše, r.a., pripovijeda se (povodom spominjanja pred njom da će pas, magarac i žena pokvariti klanjaču namaz ako prođu ispred njega) sljedeće:

- Uporedili ste nas (žene) s magarcima i psima! No, zaklinjem vam se Allahom da je Poslanik započinjao klanjanje namaza dok bih se ja nalazila između njega i Kible ležeći na dušeku. Ponekad bi mi se ukazala neka potreba, pa bi mi bilo mrsko sjesti i time uznemiriti Božijega Poslanika, s.a.v.s., te bih se nečujno izvlačila pored njegovih nogu!

Naredba okretanja prema Kibli

261. Ebu Hurejre je pripovijedao da je neki čovjek ušao u džamiju te stupio u namaz. Poslanik bijaše po strani i kaza mu:

"Kada se odlučiš klanjati namaz, propisno abdest uzmi, okreni se prema Kibli i tekbir izgovori!"

Promjena pravca Kible od Šama ka Mekki

262. El-Bera' ibn Azib, r.a., je pripovijedao da je šesnaest mjeseci klanjao sa Poslanikom namaze okrećući se u pravcu Bejtu-l-Makdisa (u Jerusalemu) sve dok ne bijaše objavljen ajet u suri El-Bekare: *Ve hajsuma kuntum fe-vellu vudžuhekum šatrehu* - Gdje god bili, okrenite lica svoja prema njoj (tj. Kabi)! (El-Bekare, 144.), a bijaše objavljen nakon što je Poslanik, s.a.v.s., dovršio započeti namaz.

Jedan od klanjača otišao je iz džamije i naišao pored ensarija koji bijahu u namazu te ih on obavijesti o novosti i oni se u namazu okrenuše u pravcu Mekke.

Kod se prouči ikamet, nema klanjanja drugog namaza osim propisanog

263. Ebu Hurejre pripovijeda da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao:

"Kad se prouči ikamet, nema klanjanja drugog namaza osim propisanog."

Kada će ljudi ustajati za namaz kojem je proučen ikamet

264. Ebu Katade je pripovijedao da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao:

"Kada namaz bude oglašen ikametom, ne ustajte sve dok mene ne vidite!"

Ikamet se uči tek kada se imam pojavi

265. Džabir ibn Semure, r.a., je pripovijedao:

- Bilal bi učio ezan (za podne-namaz) kad Sunce pređe polovinu neba a ikamet bi učio kad bi Poslanik ušao u džamiju. Tek kada bi Poslanik ušao i Bilal ga spazio, tada bi učio ikamet.

Izlazak imama nakon proučenog ikameta radi kupanja

266. Od Ebu Seleme ibn Abdurrahmana ibn Aufa se prenosi da je slušao Ebu Hurejru kako pripovijeda:

- Proučen je ikamet za namaz i mi ustadosmo u saffove poravnavajući ih prije negoli se pojavio Poslanik, s.a.v.s. Utom on dođe i zauze svoje mjesto u mihrabu te prije negoli je izgovorio tekbir, sjeti se (da se mora okupati) i izađe rekavši nam:

"Ostanite na svojim mjestima!"

Ostali smo čekati ga, a kada se vratio brisao je glavu od kupanja, donese tekbir i s nama obavi namaz.

Ravnanje saffova

267. Od Ebu Mesuda, r.a., se prenosi sljedeće:

- Poslanik, s.a.v.s., tapšao nas je po ramenima pred namaz (da poravnamo saffove) govoreći nam:

"Izravnajte se i nemojte se razjedinjavati pa da vam se i srca vaša razjedine! Neka iza mene stanu punoljetni i razboriti, a zatim drugi iza njih pa ostali!"

Tom prilikom Ebu Mesud je kazao:

Vrijednost prednjeg saffa

268. Ebu Hurejre, r.a., je pripovijedao da je Allahov Poslanik kazao:

"Kada bi ljudi znali kakve su vrijednosti u pozivu na namaz i u prvome saffu, oni bi - kad to ne bi mogli postići na drugi način osim bacanja kocke - bacali kocku za to! Isto tako, kada bi znali kakva je vrijednost poraniti na namaz, zasigurno bi se utrkivali u tome. A, još kad bi znali šta u sebi nosi obavljanje u džematu jacije i sabah-namaza, doista, izvršavali bi ih pa makar do džamije i puzeći dolazili!"

269. Ebu Hurejre, r.a., pripovijedaše da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao:

"Za muškarce je najbolji prednji saff, a najgori zadnji saff. Za žene, pak, posljednji saff je najbolji, a prednji najgori!"

"Da se ne bojim da ću vjernicima nametnuti težak teret, (u Zubejrovoj predaji: mom Ummetu), naredio bih im upotrebu misvaka prije svakog namaza."

Vrijednost zikra pred stupanje u namaz

271. Enes, r.a., je pripovijedao da je jedan vjernik vidno žureći ušao u džamiju, pristupio u saff i nabrzinu izgovorio ove riječi:

- *Elhamdu lillahi hamden kesiren tajjiben mubareken fihi* - Neka je Allahu takva hvala koje je puno i koja je prijatna i blagoslovljena.

Kada je Poslanik, s.a.v.s. priveo namaz kraju, upitao je prisutne:

"Ko je od vas izgovorio one riječi?"

Ljudi zašutješe, a on ponovo zapita:

"Ko je izgovorio one riječi, ta nije loše učinio?"

Jedan između njih prozbori:

- Dođoh zadihan i tako ih izgovorih.

Poslanik mu kaza:

"Vidio sam dvanaest meleka kako se utrkuju ko će te riječi ponijeti gore!"

Podizanje ruku u namazu

272. Ibn Omer, Allah bio zadovoljan njima dvojicom, je pripovijedao da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., prilikom stupanja u namaz

podizao ruke dotičući donji dio ušiju i izgovarajući pri tome tekbir. Kada bi polazio na ruku' učinio bi to isto, a činio je to i pri povratku s ruku'a. Ruke nije podizao kod obavljanja sedždi.

Početak i završetak namaza

273. Od Aiše, r.a., se prenosi sljedeće:

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., započinjao je namaz s tekbirom, a učenje u namazu s Fatihom; na ruku'u je (leđa i) glavu držao poravnate, a kada se vraćao sa ruku'a, ne bi išao na sedždu sve dok se ne bi na kijamu potpuno umirio niti bi, obavivši prvu sedždu, išao na drugu sve dok se na sjedenju ne bi također potpuno umirio. Nakon svaka dva rekata bi učio Et-Tehijjatu. Lijevo stopalo je na sjedenju uvijek držao položeno, a desno uspravno. Bijaše zabranjivao šejtanski način sjedenja u namazu* kao i da klanjač (pri činjenju sedžde) položi podlaktice, poput zvijeri. Namaz je završavao izgovaranjem selama.

Izgovaranje tekbira u namazu

274. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi sljedeće:

- Kada bi Poslanik, s.a.v.s., stupao u namaz, izgovarao bi tekbir u stojećem položaju. Tekbir je izgovarao i pri polasku na ruku', a kod povratka s ruku'a izgovarao je: *semi'allahu li-men hamideh* - Allah čuje onoga ko Mu se zahvaljuje; na kijamu bi izgovarao: *Rabbena ve leke l-hamd* - Gospodaru, Tebi hvala, a prilikom spuštanja na sedždu ponovo bi izgovarao tekbir kao i kod povratka s prve sedžde, u sjedeći položaj; tekbir je ponavljao pri odlasku na drugu sedždu kao i kod povratka u stojeći položaj na drugi rekat. Isto je radio i na drugom rekatu te i u ostatku namaza nakon prvog sjedenja sve dok namaz ne bi u cijelosti priveo kraju.

Ebu Hurejre je dodao:

- Između svih vas, moj namaz je najsličniji Poslanikovu namazu.

---

* To je da klanjač stavi svoju stražnjicu na zemlju, a noge izbaci na strane.

Zabrana izgovaranja tekbira ili nečega drugog prije imama

275. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi sljedeće:

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., poučavao nas je govoreći nam:

"Ništa ne činite prije imama: kada on tekbir izgovori, izgovorite ga i vi; kada on prouči: *Ve le-d-dallin*, vi izgovorite: *Amîn*, kada on izvrši ruku'i vi ga izvršite a kada on izgovori: *Semi'allahu li-men hamideh*, vi recite: *Rabbena leke l-hamd*."

Klanjač slijedi imama

276. Od Enesa ibn Malika, r.a., se prenosi sljedeće:

- Jednom je Vjerovjesnik, s.a.v.s., pao sa konja i povrijedio desnu stranu tijela. Obišli smo ga kod kuće, a kada je nastupilo vrijeme namaza, Poslanik obavi namaz sjedeći, a mi ga slijedismo na isti način sjedeći. Kada smo namaz završili, on nam kaza:

"Imam predvodi namaz i treba ga slijediti. Kada izgovori tekbir, izgovorite ga i vi, kada učini sedždu, i vi je učinite; kada ustane, ustanite i vi, a kada izgovori: *Semi'allahu li-men hamideh*, vi recite: *Rabbena ve leke l-hamd*. Ako imam klanja sjedeći, tako klanjajte i vi!"

Stavljanje ruke preko ruke u namazu

277. Vail ibn Hudžr, r.a., je pripovijedao da je promatrao Vjerovjesnika, s.a.v.s., kako diže ruke do ušiju prilikom stupanja u namaz i izgovorivši tekbir, rukama prihvati odjeću svoju i stavi desnu ruku preko lijeve. A kada bi krenuo izvršiti ruku', izvukao bi ruke ispod odjeće i podigao ih u visini ušiju izgovarajući tekbir. Kada bi krenuo s ruku'a izgovarajući: *Semi'allahu li-men hamideh*, umirio bi se, a potom podigavši ruke i izgovarajući tekbir, pošao bi na sedždu i na sedždi stavio lice između ruku.

Šta se izgovara između tekbira i početka učenja Fatihe u namazu

278. Alija ibn Ebu Talib, r.a., pripovijeda da je Poslanik, s.a.v.s., neposredno pred stupanje u namaz izgovarao sljedeću dovu:

"Veždžehtu vedžhī li-llezī fetare-ssemāvāti ve-l-erda hanīfen ve mā ene mine-l-mušrikīn. Inne salātī ve nusukī ve mahjāje ve memātī lillāhi rabbi-l-'ālemīn. Lā šerīke lehū ve bi-zālike umirtu ve ene mine-l-muslimīn. Allāhumme ente-l-meliku, lā ilāhe illā ente, ente rabbī ve ene 'abduke, zalemtu nefsī va'tereftu bi-zenbī, fa-gfir lī zunūbī džemī'an, innehū lā jagfiru-z-zunūbe illā ente, ve-hdinī li-ahseni-l-ahlāki, lā jehdī li-ahsenihā illā ente, va-srif 'annī sejji'ehā, lā jasrifu 'annī sejji'ehā illā ente. Lebbejke ve sa'dejke, ve-l-hajru kulluhū fī jedejke, ve-š-šerru lejse ilejke. Ene bi-ke ve ilejke, tebārekte ve te'ālejte, estagfiruke ve etūbu ilejke - Kao pravovjernik, usmjeravam lice svoje Onome Koji je nebesa i Zemlju stvorio; ja nisam mnogobožac. Moj namaz i moji hadžski obredi, moj život i moja smrt pripadaju Allahu, Gospodaru svjetova. On nema Sebi ravnog, tako mi bijaše naređeno i ja sam odani musliman. Allahu moj, Ti si Vladar i nema boga osim Tebe, Ti si Gospodar moj, a ja sam rob Tvoj. Sebi sam nasilje počinio i grijeh svoj priznajem, zato oprosti mi svaki grijeh moj, jer niko drugi osim Ti grijehe ne oprašta. Najljepšem moralu me usmjeri jer niko drugi doli Ti najljepšem moralu ne upućuje. Otkloni od mene loš moral jer samo Ti ono što je ružno odstranjuješ. Tebi se odazivam i Tebi hitam, jer svako dobro je samo kod Tebe, a zlo Ti ne pripada. Voljom Tvojom ja jesam i Tebi pripadam, o Ti Blagodarivi i Uzvišeni. Od Tebe oprosta tražim i Tebi svoje pokajanje upravljam."

Na ruku'u je učio sljedeću dovu:

"Allāhumme leke reka'tu ve bi-ke āmentu ve leke eslemtu, haše'a leke sem'ī ve besarī ve muhhī ve 'azmī ve 'asabī - Allahu moj, Tebi na ruku' saginjem se, Tebe vjerujem i Tebi se u cijelosti predajem. Tebi skrušenost iskazuju sluh moj i vid moj, mozak moj, kosti moje i nervi moji."

Pri povratku s ruku'a, izgovarao je:

"Rabbenā leke-l-hamdu, mil'e-s-semāvāti ve mil'e-l-erdi ve mil'e mā bejnehumā ve mil'e mā ši'te min šej'in ba'du - Gospodaru naš, Tebi svaka

zahvala pripada, tolika koja nebesa i Zemlju ispunjava i prostor među njima, onoliko koliko Ti želiš i čime Ti želiš.“

Prilikom sedžde Poslanik je izgovarao:

“Allāhumme leke sedžedtu ve bike āmentu ve leke eslemtu. Sedžede vedžhī lillezī halekahu ve savverehu ve šekka sem'ahū ve besarehū, tebārekallāhu ahsenu-l-hālikīn - Allahu moj, Tebi sedždu činim, u Tebe vjerujem i Tebi se predajem. Moje lice ničice pada Onome Ko ga je stvorio i oblikovao, Ko mu je sluh i vid darovao. Blagodaran je Allah, najljepši Stvaratelj.”

Između Et-Tehijjatu i predavanja selama učio je:

“Allāhumma-gfir lī mā kaddemtu ve mā ehhartu, ve mā esrertu ve mā a'lentu, ve mā esreftu ve mā ente a'lemu bihi minnī, ente-l-mukaddimu ve ente-l-mu'ehhiru, lā ilāhe illā ente - Allahu moj, oprosti mi ono što sam učinio i što nisam učinio, što sam tajio i što sam javno počinio, ono što sam neodmjereno uradio kao i ono što Ti znaš bolje od mene. Ti si Prvi i Posljednji; nema boga osim Tebe.”

U drugoj predaji stoji:

- Poslanik, s.a.v.s., je prilikom ulaska u namaz izgovarao tekbir, a potom je učio dovu: *Vedždžehtu vedžhī...* pa do kraja.

Tiho učenje bismille u namazima

279. Od Enesa, r.a., se prenosi sljedeće:

- Klanjao sam namaze sa Poslanikom, s.a.v.s., Ebu Bekrom i Omerom i nikoga od njih nisam čuo da naglas uči bismillu.

O bismilli

280. Od Enesa, r.a, se prenosi i sljedeće:

- Jednog dana dok smo bili sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., on kao da postade odsutan od nas, a onda podiže glavu smiješeći se. Upitasmo ga:

- Šta te je to nasmijalo, Allahov Poslaniče?

On nam odgovori:

"Maloprije bi mi objavljeno sure *Bismillāhi-r-Rahmāni-r-Rahīm. Innā a'tajnāke-l-kevser. Fe salli li-rabbike ve-nhar. Inne šāni'eke huve-l-ebter.* - Mi smo ti, uistinu, mnogo dobro (Kevser) dali, zato se Gospodaru svome moli i kurban kolji! Onaj koji tebe mrzi, on će bez spomena ostati!"

Zatim nas je upitao:

"A znate li vi šta je to Kevser?"

- Allah i Njegov Poslanik to najbolje znaju - odgovorismo mi.

On nastavi:

"To je rijeka, koju mi je obećao moj Gospodar Uzvišeni, u kojoj su mnoga dobra, vrelo na kojem će se moj Ummet napajati na Sudnjem danu, vrelo čiji će broj posuda iznositi koliko je zvijezda na nebesima. Od njega će biti odstranjeni neki Božiji robovi, a ja ću se za njih zauzimati govoreći: - Oni pripadaju Ummetu mom! Bit će mi, međutim, odgovoreno: - Ti ne znaš šta su oni poslije tebe učinili (izmijenili)."

Obaveza učenja Fatihe u namazu

281. Ebu Hurejre, r.a, pripovijeda da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao:

"Ko klanja namaz, a ne bude proučio Fatihu, takav namaz je prevara, nepotpun namaz!" (Tri puta je ponovio te riječi).

Upitan je Ebu Hurejre:

- A šta kada klanjamo za imamom?

Učite je u sebi, veli on, jer čuo sam Poslanika da kaže:

"Allah, dž.š., kazao je: - Namaz sam podijelio između Mene i roba Moga na dva dijela i robu Mome pripada ono što zatraži. Kada kaže: *El-hamdu lillahi Rabbi l-'ālemīne*, Allah rekne: *Zahvaljuje Mi se rob Moj*, a kada prouči: *Er-Rahmāni-r-Rahīm*, Allah rekne: *Pouzdaje se Moj rob u Mene*, kada izgovori: *Māliki Jevmi-d-dīn*, Allah rekne: *Slavi Me rob Moj.*"

(U drugoj predaji stoji: *Fevveda ilejje 'abdī* - povjerava Mi se rob Moj). Kada izgovori: *Ijjāke na'budu ve ijjāke neste'īn*, Allah rekne: Ovo je između Mene i roba Mog i Moj rob će dobiti ono što traži. Kada izgovori: *Ihdine-s-sirāta-l-mustekīm, sirātallezīne en'amte 'alejhim, gajri-l-magdūbi 'alejhim ve le-d-dāllīn*, Allah rekne: *Ovo je za roba Mog i pripast će mu ono što je molio.*"

Učenje u namazima kur'anskih dijelova koji se najbolje znaju

282. Ebu Hurejre, r.a., pripovijeda da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., jednom ušao u džamiju a za njim neki čovjek koji, odmah po ulasku, stupi u namaz i obavi ga. Potom pogleda prema Poslaniku i nazva mu selam. On mu uzvrati na selam i kaza:

"Obnovi svoj namaz, jer ga nisi pravilno obavio!"

Ovaj ponovi namaz na isti način te pogleda u Poslanika nazvavši mu ponovo selam, a Poslanik mu uzvrati na selam i još jednom zatraži da obnovi namaz, jer ga ni drugi put nije valjano obavio.

A kada je Poslanik i treći put zatražio obnavljanje namaza i ovaj to činio kao i prethodna dva puta, obratio se Poslaniku riječima:

- Tako ti Onog, Koji te je s istinom uputio, ja ga ne znam na drugi, bolji način klanjati, nego - pouči me!*

I Poslanik, s.a.v.s., ga pouči:

"Kada stupaš u namaz, izgovori tekbir, a zatim prouči ono što najbolje znaš iz Kur'ana (uz prethodno učenje Fatihe). Potom, pokloni se na ruku' i u tom položaju smiri se pa se ispravi u položaj kijama i tu se umiri potpuno. Onda idi na sedždu i na sedždi se umiri pa vrativši se u sjedeći položaj, također se umiri. Tako čini tokom cijelog svog namaza!"

---

* Iz Poslanikova, s.a.v.s., insistiranja na obnavljanju namaza, može se zaključiti da taj čovjek nije upotpunjavao jedan od obaveznih uvjeta za ispravnost namaza, a to je tzv. *ta'dīlu l-erkān*, o čijim je sastavnim dijelovima bilo govora u prethodnim hadisima, a u ovom se još jednom navode. (op. prev.).

Učenje u namazu za imamom

283. Od 'Imrana ibn Husajna, Allah bio zadovoljan njima dvojicom, se prenosi sljedeće:

- Klanjao nam je jednog dana Poslanik, s.a.v.s., kao imam, podne ili ikindija-namaz te kada završi, okrenu se prema nama pitajući:

"Ko je među vama učio suru *Sebbihisme rabbike-l-a'lā?*"

Jedan od prisutnih odgovori:

- Ja, ali želio sam time učiniti samo dobro.

"Osjetio sam da mi neko od vas smeta!" - kazao je Poslanik.

Zahvaljivanje i izgovaranje riječi: Amín

284. Ebu Hurejre, r.a., pripovijedao je da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao:

"Kada imam (poslije učenja Fatihe u namazu) rekne: Āmīn, i vi tako recite, jer ko to izgovori, njegovo *āmīn* je poput *āmīn* meleka, a osim toga bit će mu oprošteni prethodni grijesi."

(Ibn Šihab kaže: - I Poslanik, s.a.v.s., je izgovarao *āmīn*).

Učenje na sabah-namazu

285. Prenosi se da je Simak ibn Harb pitao Džabira ibn Semuru, r.a., o Vjerovjesnikovu, s.a.v.s., namazu, a ovaj mu je odgovorio:

- Namaz je obavljao lagahno, ne poput ovih danas. Još mi je kazao i da je na sabah-namazu obično učio suru *Kāf. Ve-l-Kur'āni-l-medžīd,* i sl.

Učenje na podne i ikindija-namazu

286. Od Katade, r.a., se prenosi sljedeće:

- Kao imam, Allahov Poslanik, s.a.v.s., nam je na prva dva rekata podne i ikindija-namaza učio Fatihu i neku suru i pritom bi ponekad

određeni ajet proučio poluglasno da ga čujemo. Na zadnja dva rekata učio je samo Fatihu.

287. Od Ebu Seīda el-Hudrija se prenosi sljedeće:

- Allahov Vjerovjesnik, s.a.v.s., je na prva dva rekata podne-namaza učio oko trideset ajeta na svakom rekatu, a na druga dva oko petnaest (ili je kazao: pola od toga). Na prva dva rekata ikindija-namaza učio je oko petnaest a na zadnja dva rekata pola od toga.*

Učenje na akšam-namazu

288. Ibn Abbas, Allah bio zadovoljan njima dvojicom, pripovijeda da ga je Ummu-l-Fadl, kćerka Harisova, čula kako naglas na akšam-namazu uči suru El-Murselāt i tada mu je kazala:

- Sinak moj! Doista podsjetio si me, učenjem ove sure, da je to bila posljednja sura koju sam slušala od Poslanika, s.a.v.s., da je uči u akšam-namazu!

Učenje na jacija-namazu

289. Od Džabira, r.a., se prenosi sljedeće:

- Muaz je običavao klanjati namaze sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., a onda bi otišao među svoje i s njima klanjao kao imam. Jednom je tako klanjao jacija-namaz sa Vjerovjesnikom, a zatim otišao do svojih da kao imam obavi s njima jacija-namaz. Stupivši u namaz, počeo je učiti suru El-Bekare. Jedan od prisutnih istupi iz namaza predavši selam, klanja sam i predade selam. Rekoše mu:

- Ode ti u licemjere!?

On im odgovori:

---

* Prethodni hadis izričito ukazuje da se na trećem i četvrtom rekatu uči samo Fatiha. Ovaj, pak, hadis pojedini učenjaci šafijskog mezheba koriste kao argument da je poželjno (mustehab) učiti suru i na trećem i četvrtom rekatu. (Komentar Muslima 4/394)

- Tako mi Allaha, nisam. Nego, pođimo do Allahova Poslanika i iznesimo mu slučaj.

Kada su stigli do Poslanika, taj čovjek obrati mu se riječima:

- Allahov Poslaniče, mi smo ljudi zemljoradnici i radimo po cijeli dan. Muaz je s tobom klanjao jacija-namaz pa potom došao da je i s nama obavi kao imam započevši namaz surom El-Bekare.

Nato se Poslanik, s.a.v.s., okrenuo prema Muazu i rekao mu:

"Zar ćeš biti onaj koji će ih rastjerati?! Prouči im to i to, to i to..!"

Sufjan je pripovijedao da je govorio Amru:

- Ebu Zubejr nam je pripovijedao da mu je Džabir tim povodom kazao: - Poslanik je (Muazu) rekao: "Uči im sureta *Ve-š-šemsi ve duhāha* i *Ve-d-duha*, ili, pak, *Ve-l-lejli izā jagšā* i *Sebbihisme rabbike-l-a'lā!*"

Ne preticati imama kod obavljanja ruku'a i sedžde

290. Enes, r.a., je pripovijedao:

- Jednog dana klanjaše nam Poslanik, s.a.v.s., kao imam pa kad završi namaz, okrenu se prema nama i kaza nam:

"Ljudi, ja sam vaš imam i ne pretičite me na ruku'u i na sedždi, niti na kijamu a ni kod završavanja namaza, jer ja vidim ispred sebe kao i iza sebe. Tako mi Onog u Čijoj ruci je duša Muhammedova, da vidite ono što sam ja vidio, doista biste se malo smijali i doista biste mnogo plakali!"

Oni ga upitaše:

- Šta si to vidio, Allahov Poslaniče?

"Vidio sam Džennet i Džehennem!" - odgovori im on.

Zabrana dizanja glave prije imama

291. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao:

"Ne može biti siguran onaj, koji u namazu podiže glavu prije imama, da mu Allah njegov izgled neće preobličiti u lik magarca!"

Stavljanje ruku među stegna na ruku'u

292. Prenosi se da su El-Esved i Alkama pripovijedali sljedeće:

- Posjetili smo Abdullaha ibn Mesuda u njegovoj kući i on nas upita:

- Jesu li ovi klanjali za vama?

Rekosmo mu da nisu.

On reče:

- Ustanite i klanjajte! - ne naredivši nam da ezan i ikamet proučimo.

- Otišli smo - pričali su oni - da stanemo iza njega, a on nas postavi iza sebe, jednog s desne a drugog s lijeve strane. No, kada smo se sageli na ruku', stavili smo ruke na koljena, a on nas udari po rukama i namjesti ih među stegna. Kada smo namaz završili, on nam kaza:

- Bit će među vama onih vladara koji će odlagati namaz do potkraj namaskog vremena, dok se Sunce ne približi zalasku (ikindija-namaz). Kada ih vidite da to čine, vi obavite namaz u pravo vrijeme, a namaz obavljen s njima u džematu smatrajte nafilom. Kada se okupite trojica za namaz, obavite ga u džematu (u jednom saffu), a ako vas bude više od toga, neka jedan od vas istupi naprijed i bude vam imam. Kada se na ruku' spustite, prostrite vaše laktove po stegnima, sagnite se i sastavite svoje šake. Kao da gledam Poslanika kako je isprepletao svoje prste - i to im je pokazao.

Stavljanje ruku na koljena i derogacija prethodnog načina

293. Mus'ab ibn Sa'd je pripovijedao:

- Klanjao sam namaz pored mog oca pa sam ruke (na ruku'u) stavio između koljena. Otac me upozori:

- Stavi ruke na koljena!

Ja isto učinih i drugi put i on me udari po rukama i reče:

- Nama je to zabranjeno; naređeno nam je da šake stavimo na koljena!

Šta se izgovara na ruku'u i na sedždi

294. Od Aiše, r.a., se prenosi sljedeće:

- Poslanik, s.a.v.s., izgovarao je na ruku'u i na sedždi mnogo puta ove riječi: *Subhānekellahumme rabbenā ve bi-hamdike, Allahummagfir lī* - slijedeći kur'anski nalog (ajet: *Fe-sebbih bi-hamdi Rabbike ve-stagfirh!*). (En-Nasr, 3.)

Zabrana učenja ajeta ili sureta na ruku'u i na sedždi

295. Od Ibn Abbasa, Allah bio zadovoljan njima dvojicom, se prenosi sljedeće:

- Iz svoje kuće, Poslanik, s.a.v.s., sklonio je zastor i ugledao ljude u namazu, poredane u redove iza Ebu Bekra, r.a. Tada je rekao:

"O ljudi, jedino je još istiniti san koga vjernik sanja ili mu bude obznanjen, ostao kao znak, trag vjerovjesništva. Doista, meni je zabranjeno da u namazu, na ruku'u i na sedždi, učim Kur'an. Stoga, na ruku'u veličajte Gospodara Uzvišenoga (tj. izgovarajte *Subhāne Rabbije-l-'azīm*), a na sedždi nastojte upućivati dove, jer će vam tako one najprije biti uslišane!"

Šta se izgovara kod povratka sa ruku'a

296. Od Ebu Se'īda el-Hudrija, r.a., se prenosi sljedeće:

- Poslanik je prilikom povratka sa ruku'a govorio:

Rabbenā, leke-l-hamdu mil'e-s-semāvāti ve-l-erdi ve mā bejnehumā ve mil'e mā ši'te min šej'in ba'd. Ehle-s-senāi ve-l-medždi, ehakku mā kāle-l-'abdu, ve kullunā leke 'abdun, lā māni'a li-mā a'tajte, ve lā mu'tije li-mā mena'te, ve lā jenfe'u ze-l-džeddi minke-l-džeddu.

"Gospodaru naš, neka Ti je hvala koliko može napuniti nebesa i Zemlju, te prostor između njih dvoga; neka ti je hvala i više od toga, koliko Ti hoćeš! Ti si jedini dostojan hvale i slave - to je najistinitije što čovjek rekne! A svi smo robovi Tvoji; niko ne može spriječiti ono što Ti daješ i niko ne može dati ono što Ti priječiš. Onome imućnome imućstvo ništa ne koristi protiv Tebe!"

Vrijednost što češćeg činjenja sedždi

297. Od Ma'dana ibn Ebu Talhe el-Ja'merija prenose se sljedeće riječi:

- Susreo sam Sevbana, oslobođenog roba Božijega Poslanika, s.a.v.s., te ga zamolih:

- Navedi mi neko djelo koje ću činiti i kojim će me Allah u Džennet uvesti (ili je rekao: - Obavijesti me o najdražim djelima Allahu, dž.š.).

Nije mi odmah odgovorio, šutio je i ja sam ga zamolio ponovo. On je i dalje šutio. Zatim sam ga i treći put zamolio isto. Tek tada mi je odgovorio:

- Pitao sam o tome Božijeg Poslanika, s.a.v.s., pa mi je rekao:

"Čini sedždu Allahu, dž.š., što češće možeš. Jer poslije svake obavljene sedžde, Allah te uzdiže na jedan stepen više i otklanja od tebe po jedan grijeh."

Zatim je Ma'dan nastavio pričati:

- Nakon toga susreo sam Ebu Derdaa i postavio mu isto pitanje pa mi je i on odgovorio isto što i Sevban.

Dova na sedždi

298. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Božiji Poslanik, s.a.v.s., kazao:

"Čovjek je najbliži svome Gospodaru onda kad čini sedždu pa se što češće dovom obraćajte Allahu, dž.š., na sedždi."

Koji dijelovi tijela dodiruju tlo kada se čini sedžda

299. Prenosi se od Ibn 'Abbasa, r.a., da je Božiji Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Naređeno mi je da činim sedždu oslanjajući se na sedam dijelova tijela: na lice (pokazujući na svoj nos), na ruke, na noge (koljena) i nožne prste a da pritom ne skupljam svoju odjeću ili kosu."

Izravnanje na sedždi i podizanje laktova

300. Prenosi se od Enesa, r.a., da je Božiji Poslanik s.a.v.s., govorio:

"Izravnajte tijelo svoje na sedždi. Nemojte svoje podlaktice položiti na tlo kao što to čini pas kad leži."

Rastavljanje laktova na sedždi

301. Od Abdullaha ibn Malika ibn Buhajna se prenosi sljedeće:

- Kada bi Božiji Poslanik, s.a.v.s., činio sedždu, toliko bi odmakao svoje laktove (od tla i tijela) da bi mu se ukazalo bjelilo pod pazuhom.

Način sjedenja u namazu

302. Od Abdullaha ibn Zubejra, r.a., se prenosi sljedeće:

- Kada bi Božiji Poslanik, s.a.v.s., bio na sjedenju u namazu, sjedio bi na lijevom stopalu, a desno bi ispružio. Lijevu ruku bi držao na lijevom stegnu, a desnu na desnom i micao bi svojim (kaži)prstom.

Sjedenje na petama

303. Od Tavusa se prenosi njegova izjava:

- Pitali smo Ibn 'Abbasa o sjedenju na petama i on nam je odgovorio:

- To je sunnet Poslanikov.

Na to smo mi primijetili:

- Ali čovjeku to pričinjava teškoću.

Ibn 'Abbas ponovi:

- Bez obzira, to je sunnet tvog Poslanika, s.a.v.s.

Tešehhud* u namazu

304. Od Hittana ibn Abdullaha er-Rekašija se prenosi sljedeće:

- Klanjao sam s Ebu Musaom, r.a., te kad se spustio u sjedeći položaj, neko od prisutnih je rekao:

- Namaz je naređen uz naredbe o činjenju dobra i davanju zekata.

Kada je Ebu Musa završio namaz, predavši selam, obratio se prisutnima pitajući ih:

- Ko je od vas rekao to i to?

Svi su šutjeli. Ponovo je upitao:

- Ko ih je izgovorio?

Džemat je i dalje šutio. On nastavi pitati:

- O Hittane, jesi li ti, možda to rekao?

- Ne, nisam, ali već sam se uplašio da ćeš mene zbog tog ukoriti.

Nakon toga, javi se čovjek iz džemata i reče:

- Ja sam izgovorio te riječi, ali sam time želio samo dobro.

Potom Ebu Musa nastavi:

- Znate li šta ćete učiti u vašim namazima? Allahov Poslanik, s.a.v.s., držao nam je govor, objasnio nam naš sunnet i poučio nas našim namazima:

"Kad pristupate namazu, poredajte se u saffove, a neko od vas neka bude imam u namazu.

Kada imam izgovori početni tekbir, izgovorite ga i vi, a kada završi učenje Fatihe: (*gajri-l-magdūbi 'alejhim veleddāllīn* - ne na put onih na koje si se Ti rasrdio, a niti onih koji su zalutali), vi izgovorite: *Āmīn!* - uslišaj Gospodaru naš - Allah će udovoljiti molbi vašoj.

---

* Tešehhud - učenje na sjedenju u namazu.

Kad imam izgovori tekbir i sagne se na ruku', izgovorite tekbir i vi i sagnite se na ruku' slijedeći vašeg imama, a ne prije njega. To je jedno za drugo!*

Kad imam izgovori: *Semi'allāhu li-men hamideh* - Allah čuje onog ko mu iskazuje zahvalnost, vi dodajte: *Allāhumme Rabbenā leke-l-hamd* - O, Gospodaru naš! Tebi neka je hvala! Allah će vam uslišati jer je Plemeniti i Uzvišeni Allah kazao jezikom Svoga Vjerovjesnika, s.a.v.s.: - Allah čuje one koji mu iskazuju zahvalnost.

A kada imam iza toga izgovori sljedeći tekbir i sagne se na sedždu, izgovorite ga i vi i sedždu za njim učinite. (Ne zaboravite da) imam ide na sedždu prije vas, i prije vas se diže s nje. To je jedno za drugo!

A kad odete na sjedenje, neka prvo što proučite bude:

Et-tehijjatu-t-tajjibātu ve-s-salevātu lillah. Es-selāmu 'alejke ejjuhe-n-nebijju ve rahmetullāhi ve berekātuh. Es-selāmu 'alejnā ve 'alā 'ibādillāhi-s-sālihīn. Ešhedu en lā ilāhe illallāh, ve ešhedu enne Muhammeden 'abduhu ve resuluh - Svi naši selami Allahu su upravljeni kao i slavljenja i dobra djela naša. Mir tebi, o Allahov Vjerovjesniče, te milost Allahova i blagoslov Njegov. Mir neka je nama i svim dobrim ljudima Allahovim. Svjedočim da nema drugog boga osim Allaha i svjedočim da je Muhammed Njegov rob i Njegov poslanik."**

305. Prenosi se od Ibn Abbasa da je rekao:

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., poučavao me je riječima šehadeta *(et-tešehhudu)* kao što me je poučavao i surama iz Kur'ana. Govorio je:

Et-tehijjātu-l-mubarekātu-s-salevātu-t-tajjibātu lillāh. Es-selāmu 'alejke, ejjuhe-n-nebijju ve rahmetullāhi ve berekātuh. Es-selāmu 'alejna ve 'alā 'ibādillāhi-s-sālihīn. Ešhedu en lā ilāhe illallāh, ve ešhedu enne Muhammeden resulullah - Svi naši selami blagodarni, sva naša ugodna slavljenja, pripadaju Allahu. Mir tebi, o Allahov Poslaniče, i milost Allahova i

* Tj. to što ćete pritom malo ostati iza imama bit će vam nadoknađeno time što ćete se malo duže zadržati na ruku'u, naime onoliko za koliko se imam ispravi u stojeći položaj.

** Ovo je jedna od varijanti ovog učenja. Varijanta koja je kod nas zastupljena - a koju od Vjerovjesnika, a.s., prenosi Ibn Mesud - El-Munziri, nažalost, nije uvrstio.

blagodarje Njegovo. Mir neka je nama i drugim Allahovim dobrim robovima. Svjedočim da je samo Allah bog i svjedočim da je Muhammed Allahov poslanik.

U predaji Ibn Rumhije stoji: - Kao što nas je poučavao Kur'anu.

Traženje Allahove zaštite u namazu

306. Prenosi se od 'Urveta ibn Zubejra da je Aiša, r.a., supruga Božijeg Poslanika, s.a.v.s., rekla:

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., u namazu* je učio ovu dovu:

Allahumme innī e'ūzu bike min 'azābi-l-kabri ve e'ūzu bike min fitneti-l-Mesīhi-d-Dedždžāli ve e'ūzu bike min fitneti-l-mahja ve-l-memāt. Allahumme innī e'ūzu bike mine-l-me'semi ve-l-magremi - Gospodaru moj, zaštitu kod Tebe tražim od patnji kaburskih; zaštiti me od kobnih smutnji Mesiha Deddžala; zaštitu mi pruži od iskušenja života i smrti. Gospodaru moj, zaštiti me od svega grješnog i od tegoba dugovanja!

Aiša je nastavila:

- Nakon što je ovo čuo, neko je primijetio:

- Mnogo se utječeš od duga, Božiji Poslaniče!

Odgovorio je:

"Čovjek koji je u dugu, uistinu, kada govori laže a kada obeća iznevjeri!"

Dova u namazu

307. Prenosi se da je Ebu Bekr, r.a., zamolio Božijeg Poslanika, s.a.v.s.:

- Nauči me dovu kojom ću se obraćati Allahu, dž.š., u namazu (i u svojoj kući) - i Božiji Poslanik, s.a.v.s., mu je kazao:

"Uči ovu dovu: *Allahumme innī zalemtu nefsī zulmen kebīren (ili: kesīren) ve lā jagfiru-z-zunūbe illā Ente, fa-gfir lī magfireten min 'indike, verhamnī, inneke Ente-l-Gafūru-r-Rahīm* - Gospodaru moj! Doista,

* tj. nakon predaje selama, kako to navodi imam Nevevi u svom *El-Ezkaru* - nap. ured.

počinio sam veliko (ili: mnogo) nasilje prema sebi, a grijehe niko ne može oprostiti osim Tebe - pa oprosti mi Tvojim oprostom i smiluj mi se, jer samo Si Ti Onaj Koji daruje oprost i milost Svoju!"

Proklinjanje šejtana u namazu i zaštita od njega

308. Od Ebu ed-Derdaa, r.a., se prenosi sljedeće:

- Božiji Poslanik, s.a.v.s., ustao je u namjeri da obavi namaz i mi ga čusmo da izgovara ove riječi: "*E'ūzu billāhi minke* - Allahu se utječem od tebe! *El'anuke bi la'netillāh* - Proklinjem te Allahovim prokletstvom!" - što je ponovio tri puta.

Zatim ispruži ruku kao da nešto dohvaća, a kada je završio namaz, upitali smo ga:

- O Allahov Poslaniče, čuli smo da nešto govoriš u namazu što nikad ranije nismo čuli, a vidjeli smo da si i ruku svoju ispružio?!

Odgovorio nam je:

"Bijaše došao Allahov neprijatelj Iblis u namjeri da mi baci u lice vatrenu buktinju; zato sam učio: *E'ūzu billāhi minke* - Allahu se utječem od tebe! (tri puta) i: *El'anuke bi la'netillāhi-t-tāmmeti* - Proklinjem te Allahovim prokletstvom potpunim (tri puta), pa nije časio! Htio sam, naime, da ga dohvatim i, tako mi Allaha, da ne bijaše dove našeg brata Sulejmana, bio bi svezan te bi se djeca Medine s njim igrala."

Salavat na Poslanika

309. Prenosi se od Ebu Mesuda el-Ensarija:

- Došao nam je Allahov Poslanik, s.a.v.s., dok smo mi sjedili sa Sa'dom ibn 'Ubadom te mu Bešir ibn Sa'd reče:

- Allah, dž.š., naredio nam je da učimo salavat na tebe pa kako ćemo to činiti?

Allahov Poslanik je zašutio tako da smo pomislili da je bilo bolje da ga nije ni pitao. Ipak, Allahov Poslanik, s.a.v.s., nam kaza:

"Izgovarajte salavate ovako: *Allahumme salli 'alā Muhammedin ve 'alā āli Muhammedin kema sallejte 'alā āli Ibrahime; ve bārik 'alā Muhammedin ve 'alā āli Muhammedin ke-mā bārekte 'alā āli Ibrahime fi-l-'ālemīne, Inneke hamīdun medžīd* - Gospodaru moj, blagoslovi Muhammeda i njegovu porodicu kao što si blagoslovio Ibrahimovu porodicu, na oba svijeta; učini bereketnim Muhammeda i njegovu porodicu kao što si bereketnom učinio Ibrahimovu porodicu, na oba svijeta! Ti si, doista Svehvaljeni, Vječni!*

A selam vam je poznat."

Završetak namaza namaskim selamom

310. 'Āmir ibn Sa'd prenosi riječi svoga oca:

- Gledao sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., kako predaje selam na desnu i na lijevu stranu, (okretavši glavu) tako da sam mogao vidjeti bjelinu njegovih obraza.

Pokuđeno je pokazivati rukom kod predaje selama

311. Prenosi se od Džabira ibn Semure, r.a.:

- Kada smo namaze obavljali sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., predavali smo selam na obje strane (pokazujući na desnu i lijevu) izgovarajući: *Es-selāmu 'alejkum ve rahmetullāh, Es-selāmu 'alejkum ve rahmetullāh* - Mir Allahov neka je s vama i milost Njegova (2x), pokazujući pritom rukom na obje strane.

Kada je Allahov Poslanik primijetio da okretanje na stranu uz izgovor selama pratimo rukama, upitao nas je:

"Na koga to pokazujete rukama?" (U drugoj predaji stoji: Šta ja to vidim! Podižete ruke svoje kao da su repovi konja uznemirenih!). Samo držite ruke svoje na koljenima dok predajete selam svome bratu na desnu i lijevu stranu!"

---

* Ovo je, također, jedna od varijanti ovog učenja, nešto različita od one koja je usvojena kod nas - nap. ured.

Šta se uči poslije namaskog selama

312. Od Verrada, oslobođenog roba Mugire ibn Šu'beta, se prenosi sljedeće:

- El-Mugira ibn Šu'be pisao je pismo Muaviji u kome je stajalo da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kada bi završio namaz i predao selam, učio sljedeće:

Lā ilāhe illallāhu vahdehū lā šerīke leh, lehu-l-mulku ve lehu-l-hamdu ve huve 'alā kulli šej'in kadīr. Allahumme lā māni'a li mā a'tajte ve lā mu'tije li mā mena'te, ve lā jenfe'u ze-l-džeddi minke-l-džedd - Nema boga osim Allaha Jedinog, Koji druga nema. Njemu pripada sva vlast i zahvala; Njemu pripada vlast nad svačim. Gospodaru moj, niko ne može uskratiti ono što Ti daješ, a niti može dati ono što Ti uskratiš. Imućnome imućstvo ništa ne koristi protiv Tebe!

Učenje tekbira po završetku namaza

313. Prenosi se od Ibn Abbasa, r.a.:

- Znali bismo da je Allahov Poslanik završio namaz kad bismo ga čuli da izgovori tekbir.

Zikr poslije namaza, *(tesbih, tahmid, tekbir)*

314. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao:

"Ko bude nakon namaza proučio: *Subhānallāh* - slavljen neka si Allahu (33x), zatim: *El-hamdu lillāh* - sva zahvala pripada Allahu (33x), pa potom: *Allahu ekber* - Allah je najveći (33x), što je ukupno (99x) , a pripada sva vlast i sva zahvala i On je svemoćan - Allah će mu oprostiti grijehe makar ih bilo (mnogo) kao morske pjene."

Pravac napuštanja namaskog mjesta poslije obavljenog namaza

315. Prenosi se od Abdullaha ibn Mesuda, r.a.:

- Nemojte šejtanu ostavljati prostora držeći da ste obavezni poslije namaza okrenuti se na desnu stranu. Ja sam gledao Poslanika kako se najčešće okreće na lijevu stranu!

Ko ima prioritet da bude imam

316. Prenosi se od Ebu Mesuda el-Ensarija, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Neka namaz u džematu predvodi onaj koji najviše zna napamet iz Allahove Knjige. Ako se nađu dvojica istog znanja, neka predvodi onaj koji najbolje poznaje Sunnet. Ako i to poznaju podjednako neka predvodi onaj koji je prvi obavio Hidžru, a ako su i tu isti, neka predvodi onaj koji je prvi primio islam. Nemojte nipošto biti imam drugome tamo gdje on ima vlast i nemojte u tuđoj kući sjedati na domaćinovo mjesto, osim s njegovom dozvolom!"

Slijeđenje imama u namazu, ništa ne činiti prije njega

317. Prenosi se od Beraa, r.a.:

- Ashabi su obavljali namaz za Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., pa kad bi on učinio ruku' i oni bi to učinili; kada bi se on podigao s ruku'a i izgovorio: *Semi'a-llāhu limen hamideh* - Allah čuje onog ko mu zahvalnost iskazuje - mi bismo se zadržali na kijamu sve dok ga ne bismo vidjeli kako spušta svoje lice na tle (sedždu), i mi bismo to isto učinili iza njega.

Naređenje imamima da ne odugovlače s namazom

318. Prenosi se od Ebu Mesuda el-Ensarija, r.a., da je govorio:

- Došao je neki čovjek Allahovu Poslaniku, s.a.v.s., i potužio mu se riječima:

- Ja ne prisustvujem sabah-namazu zbog imama koji odugovlači u namazu.

Ebu Mesud dalje kaže:

- Nikad ranije nisam vidio Allahova Poslanika ljućeg nego tada; rekao je:

"O ljudi, među vama, zaista, ima onih koji džemat razgone; onaj koji predvodi džemat neka ne odugovlači s namazom, jer iza sebe ima starih i slabih osoba, te onih koji imaju neku potrebu!"

Imenovanje zastupnika u slučaju bolesti imama i njegovo klanjanje s ljudima

319. Prenosi se od Ubejdullaha ibn Abdullaha:

- Došao sam jedanput Aiši, r.a., i zamolio je:

- Reci mi nešto o bolesti Allahova Poslanika, s.a.v.s.

Odgovorila mi je:

- Da, reći ću ti: Allahov Poslanik je bio iznuren bolešću, pa je upitao:

"Jesu li ljudi obavili namaz?"

Rekli smo mu:

- Ne. Čekaju tebe, Allahov Poslaniče.

"Dajte mi vode u mihdabu (posudi za abdest)!" - kazao je on i mi smo mu je dodali. On se oprao i s teškom mukom se podigao, no odmah se i onesvijestio. Zatim se razabrao i opet upitao:

"Jesu li ljudi obavili namaz?"

Rekli smo mu:

- Ne, čekaju tebe, Allahov Poslaniče.

Ponovo je zatražio posudu sa vodom, i kad smo mu je donijeli, ponovo se oprao i s vidnim naporom pokušao ustati, no opet se onesvijestio. Kad je došao svijesti, ponovio je pitanje:

"Jesu li ljudi obavili namaz?"

Rekli smo:

- Ne, čekaju tebe, Allahov Poslaniče.

Ponovo je zatražio posudu s vodom, i mi smo mu je dali. Kad se oprao, pokušao je ustati, ali je ponovo pao u nesvijest. Kad se osvijestio, upitao je:

"Jesu li ljudi obavili namaz?"

Rekli smo:

- Nisu, čekaju tebe, Allahov Poslaniče.

On je opet zatražio posudu sa vodom. I ovaj put smo mu udovoljili želji, a on još jednom abdesti i pokuša da ustane, ali se izgubi. Potom se pribrao i upitao:

"Jesu li ljudi obavili namaz?"

Rekli smo:

- Nisu, čekaju na tebe, Allahov Poslaniče.

Aiša dalje kaže:

- Ljudi su jednako bili u džamiji i čekali Božijeg Poslanika, s.a.v.s., da obave jacija-namaz. Zatim je Božiji Poslanik, s.a.v.s., poslao glasnika Ebu Bekru i rekao mu da bude imam džematu. Kada je Ebu Bekru stigao glasnik, rekao mu je:

- Allahov Poslanik ti naređuje da predvodiš namaz kao imam.

S obzirom da Ebu Bekr bijaše nježna osoba, okrenu se Omeru i reče mu:

- Omere budi ti ljudima imam - a ovaj mu odgovori:

- Ti si, Ebu Bekre, preči od mene.

Ebu Bekr tek tada pristade i tih dana je on predvodio ljude u namazu.

Kada je Božiji Poslanik malo prizdravio, izašao je na podne-namaz oslanjajući se na dvojicu ljudi. Jedan među njima bijaše Abbas. Kada je Ebu Bekr, koji je predvodio džemat, ugledao na vratima Allahova Poslanika, malo se povukao nazad ne bi li Božiji Poslanik stupio pred džemat. Allahov Poslanik je primijetio taj Ebu Bekrov gest i išaretom

mu pokazao da se ne povlači zamolivši onu dvojicu da ga posade do Ebu Bekra. Oni ga posjedoše do Ebu Bekra. Ebu Bekr je predvodio džemat stojeći, povodeći se za Poslanikom, i ljudi su klanjali za Ebu Bekrom, dok je Božiji Poslanik klanjao sjedeći.

Ubejdullah kaže:

- Došao sam kod Abdullaha ibn Abbasa i upitao ga:

- Hoćeš li da ti kažem šta sam čuo od Aiše o Poslanikovoj, s.a.v.s., bolesti?

Rekao je:

- Pričaj - i ja sam mu izložio sve što mi je ispričala Aiša i on mi ništa od toga nije osporio. Štaviše, dodao je:

- Da li ti je imenovala i onog drugog čovjeka, koji bijaše s Abbasom?

- Nije - rekao sam.

- To je bio Alija, r.a., - kazao je.

Ako imam zakasni, neka ga neko zamijeni

320. Od Mugire ibn Šu'be, r.a., se prenosi sljedeće:

- Učestvovao sam s Božijim Poslanikom, s.a.v.s., u Bici na Tebuku. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je prije sabah-namaza otišao obaviti veliku nuždu a ja sam mu ponio jednu kožnu zdjelicu sa vodom. Kada se Poslanik, s.a.v.s., vratio, polijevao sam mu vodu iz zdjelice da opere ruke. Oprao je ruke 3x, zatim lice 3x. Počeo je izvlačiti ruke iz džubbe, no kako su mu rukavi bili potijesni, zavukao je ruke pod džubbe i nadlaktice izvukao s donje strane. Zatim je oprao ruke do iza laktova pa potom abdestio preko mestvi. Zatim je krenuo.

Pošao sam i ja sa njim i zatekli smo ljude, bijahu naprijed proturili Abdurrahmana ibn Avfa i on im klanjaše kao imam. Allahov Poslanik, s.a.v.s., pristiže i priključi se džematu na drugom rekatu klanjajući sa njima drugi rekat. Kad je Abdurrahman ibn Avf predao selam, Allahov Poslanik, s.a.v.s., ustade da dovrši svoj namaz. To je muslimane uplašilo te stadoše masovno izgovarati: *Subhanallah!* Kad Poslanik, s.a.v.s., završi namaz, okrenu se ka njima i reče:

"Lijepo ste postupili!" (ili je kazao: Pravilno ste postupili) zavideći im što su svoj namaz obavili na vrijeme.

Odziv na namaski poziv mujezina

321. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi sljedeće:

- Kod Allahova Vjerovjesnika, s.a.v.s., došao je jedan slijepi čovjek, i upitao ga:

- Allahov Poslaniče, ja nemam vodiča koji bi me vodio u džamiju na namaz - tražeći od Vjerovjesnika, s.a.v.s., da mu dadne olakšicu da obavlja namaze kod kuće. Allahov Poslanik, s.a.v.s., dao mu je olakšicu i, taman što se slijepac okrenuo da ode, Allahov Poslanik, s.a.v.s., zovnu ga i upita:

"Čuješ li poziv za namaz?"

- Čujem - odgovorio je slijepac.

"Onda se odazovi pozivu!" - kazao mu je Poslanik.

Vrijednosti namaza u džematu

322. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao:

"Namaz u džematu vredniji je od samostalnog namaza za 25 puta."

Namaz u džematu jedna je od sastavnica Upute

323. Prenosi se od Abdullaha ibn Mesuda, r.a.:

- Primijetio sam da niko među nama nije propuštao namaz u džematu osim licemjera, čije je licemjerstvo bilo poznato, i bolesnika. Štaviše, bolesnik je, čak uz pomoć dvojice ljudi, dolazio na namaze u džematu. Allahov Poslanik, s.a.v.s., učio nas je putevima Upute i, doista, u Uputu spada i obavljanje namaza u džamiji u kojoj se uči ezan.

Iščekivanje namaza i vrijednost džemata

323-a. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Namaz u džematu vredniji je od onoga koji se obavlja u kući ili trgovini za dvadeset i nekoliko puta. To zato što čovjeka, ako se abdesti propisno, zatim dođe u džamiju ne bivši zaokupljen ničim drugim osim namazom, želeći baš samo namaz, za svaki napravljeni korak, Allah će uzdignuti za jedan stepen i smanjiti mu jedan grijeh sve dok ne uđe u džamiju, a kada uđe u džamiju, računa mu se da je u namazu onoliko koliko njime bude okupiran. Za to vrijeme, meleci na njega donose salavat, sve dok bude na mjestu na kojem je klanjao, govoreći: - Gospodaru naš, smiluj mu se; Gospodaru naš, oprosti mu; Gospodaru naš, pokajanje njegovo primi! Ta njihova molba traje sve dok tu nekog ne uznemiri ili dok ne izgubi abdest."

Vrijednost jacije i sabah-namaza u džematu

324. Od Abdurrahmana ibn Ebu 'Amre se prenosi sljedeće:

- Osman ibn 'Affan, r.a., jednom prilikom ušao je u džamiju poslije akšam-namaza i sjeo sasvim sam. Iza njega sam ušao ja, sjeo do njega i on mi je rekao:

- Amidžiću moj, čuo sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., kad je kazao:

"Ko obavi jacija-namaz u džematu računa mu se kao da je klanjao pola noći, a ko obavi još i sabah-namaz u džematu, računa mu se kao da je klanjao čitavu noć!"

Strogo upozorenje onima koji ne obavljaju jaciju i sabah-namaz u džematu

325. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Licemjerima su najteži namazi jacija i sabah, no kad bi oni znali vrijednosti tih namaza, dolazili bi na njih makar pužeći. Zaokupljala me misao da naredim da se prouči ezan pa ikamet i da odredim čovjeka da predvodi namaz u džematu, a zatim da krenem s ljudima, sa svežnjevima suhog drveća, prema kućama onih ljudi koji nisu bili u džematu pa da im kuće njihove sagorim vatrom!"

U drugoj predaji se dodaje: "Kada bi neko od njih znao da će tamo naći butinu debelog mesa, došao bi na nju", tj. na jacija-namaz.

326. Prenosi se od Abdullaha ibn Mesuda, r.a., da je Allahov Poslanik kazao za one koji ne obavljaju džuma-namaz:

"Bijaše me zaokupila misao da odredim čovjeka koji će biti imam ljudima, zatim da zapalim kuće onima koji se nisu odazvali na poziv mujezina za džuma-namaz!"

Olakšice onima koji ne mogu obavljati namaz u džematu zbog opravdanog razloga

O tome govori hadis Itbana ibn Malika u poglavlju El-Iman. (br. 14)

Uljepšavanje namaza

327. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a.:

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., jednog dana je sa nama obavio namaz a potom se obratio jednom čovjeku rekavši mu:

"Čovječe, zašto ne uljepšaš svoj namaz? Zašto onaj koji klanja, kad klanja, ne pazi kako klanja!? Ta, klanja radi sebe! Tako mi Allaha, ja vidim iza sebe isto kao i ispred sebe!"

Ravnomjerno i upotpunjeno obavljanje namaza

328. Prenosi se od Beraa ibn 'Āziba, r.a., da je rekao:

- Promatrao sam namaz koga je obavljao Muhammed, s.a.v.s. Primijetio sam da su svi njegovi namaski dijelovi: stajanje (kijam), ruku' (pregib), uspravljanje sa ruku'a, sedžda, sjedenje između dvije sedžde, druga sedžda, sjedenje do selama i od selama do kraja, skoro ujednačeni.

329. Prenosi se od Enesa, r.a.:

- Doista, neću se libiti da obavim namaz sa vama onako kako sam vidio Allahova Poslanika, s.a.v.s., da ga obavlja sa nama.

Prenosilac kaže:

- Enes je činio nešto što ne vidim da vi radite. On se po povratku sa ruku'a ispravljao i toliko zadržavao na kijamu da bi neko pomislio da se zaboravio, a kad bi se vraćao sa sedžde toliko bi se zadržavao na sjedenju da bi opet neko pomislio da se zaboravio!

Najbolji namaz je onaj u kojem se najduže ostane u pobožnoj skrušenosti

330. Prenosi se od Džabira, r.a.:

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., upitan je koji je namaz najbolji. Odgovorio je:

"Onaj s najdužom skrušenošću!"

Naređivanje smirenosti

331. Prenosi se da je Džabir ibn Semure, r.a., govorio:

- Izašao je jednom Allahov Poslanik, s.a.v.s., i rekao nam:

"Primijetio sam da u namazu mlatarate rukama poput repova konja uznemirenih! Smireni budite u namazu!"

Drugi put je izašao i vidio da smo se poredali u halke, pa je rekao:

"Zašto vas to vidim razjedinjene!?"

Kad je treći put izašao, kazao nam je:

"Zar se nećete poredati u saffove kao što se redaju meleci pred svojim Gospodarom?!"

A mi smo ga priupitali:

- Allahov Poslaniče, kako se redaju meleci pred Gospodarom svojim?

On nam je odgovorio:

"Upotpune prednje saffove i zbiju se jedan uz drugog unutar saffa."

Prihvaćanje selama išaretom (klimanjem glave) u namazu

332. Prenosi se od Džabira, r.a.:

- Poslao me Allahov Poslanik, s.a.v.s., da mu obavim neki posao. Zatim sam ga susreo u pokretu, (Kutejbe veli: klanjao je) i nazvao mu selam, a on mi je uzvratio išaretom (znakom glave). Kad je završio, pozvao me i rekao mi:

"Nazvao si mi selam dok sam bio u namazu?"

Tada je bio okrenut prema istoku.*

Dokidanje razgovora u namazu

333. Od Muavije ibn el-Hakema es-Sulemija, r.a., se prenosi sljedeće:

-Jednom prilikom sam obavljao namaz sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., i tada neko od džematlija kihnu a ja mu rekoh: *Jerhamukellāh!** - Allah ti se smilovao. Nato me ljudi prostrijeliše svojim pogledima i ja pomislih: Teško meni, zašto me tako gledate?! Oni se stadoše udarati rukama po stegnima i ja shvatih da me ušutkuju te zašutih.

---

* Radi se o klanjanju nafila namaza, jer je tada dozvoljeno okrenuti se onako kako je okrenuta jahaća životinja.

* *Jerhamukellah* (Allah ti se smilovao!) - tako, naime, treba kazati osobi koja kihne i potom rekne: *El-hamdu lillah*, kako je to sugerirano u drugim hadisima, našta onaj koji je kihnuo treba odgovoriti: *Jehdina ve jehdikumullah!* (Neka Allah uputi i nas i vas!) Međutim, čak ni nešto takvo, kako se vidi iz ovog detalja, nije dopušteno izgovoriti u namazu!

A kada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., za koga bih žrtvovao i oca i majku svoju, završio s namazom - nikada ranije a ni kasnije ne vidjeh boljeg učitelja! - tako mi Allaha, nije se ni namrštio, ni ukorio, ni naružio me, samo mi je kazao:

"Neispravno je u namaz umetati bilo kakav ljudski govor. Namaz sačinjava samo tesbih (slavljenje Allaha), tekbir (veličanje Allaha izgovaranjem riječi: Allahu ekber) i učenje Kur'ana", ili kako je već rekao Allahov Poslanik, s.a.v.s.

Rekao sam:

- Allahov Poslaniče, ja sam tek nedavno napustio neznaboštvo (džahilijjet), Allah je, evo, dao islam, a među nama zbilja ima onih koji idu vračevima.

"Ti im nemoj ići!" - kazao mi je.

Zatim sam nastavio:

- Među nama ima i onih koji predskazuju.

"To je nešto što oni nalaze u svojim dušama, pa neka ih to ne odvraća!" (U predaji Ibn es-Sabaha: pa neka vas to ne odvraća!) - uzvratio mi je.

Zatim sam dalje nastavio:

- Među nama ima ljudi koji proriču povlačenjem linija po pijesku?

Odgovorio je:

"Jedan od Božijih vjerovjesnika je tako činio pa ko potrefi njegove linije taj će proreći istinu!"

Kazivač dalje kaže:

- Imao sam jednu robinju koja mi je čuvala sitnu stoku u području Uhuda i Dževanije. Jednog dana sam svratio da pogledam stado i ugledah vuka kako zgrabi jednu ovcu iz njezina stada a meni kao i svakom drugom čovjeku bijaše žao te ovce, pa ja snažno ošamarih robinju. Potom sam otišao kod Allahova Poslanika, s.a.v.s., i kad mu to ispričah, on me veoma ukori za to pa ga upitah:

- Allahov Poslaniče, da li da joj slobodu dam!?

"Dovedi mi je!" - kaza mi Poslanik.

Dovedoh mu je, a on je upita:

"Gdje je Allah?"

- Na nebesima - odgovorila je.

"Ko sam ja?" - upitao je.

- Ti si Allahov poslanik, kazala je.

"Oslobodi je, ona je vjernica!" - rekao mi je Poslanik.

334. Prenosi se od Zejda ibn Erkama, r.a., da je rekao:

- Mi smo pričali u namazu: čovjek je razgovarao s onim do sebe, sve dok nije objavljen ajet: *Ve kūmū lillāhi kānitīn* - Punu skrušenost Allahu iskažite! (El-Bekare, 238.) Time nam je naređeno da u namazu šutimo i zabranjeno nam da razgovaramo.

Subhanallah u namazu izgovorit će se po potrebi

335. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Allahov Poslanik kazao:

"*Subhānallah*, izgovorit će muškarci, a žene će pljesnuti rukama!"

(U drugoj predaju stoji: u namazu).

Zabrana dizanja pogleda u namazu prema nebu

336. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao:

"Ili će ljudi kod dove u namazu prestati dizati poglede ka nebu, ili će im pogledi biti uzeti!"

Zabrana prolaza ispred osobe u namazu

337. Od Busra ibn Se'ida se prenosi sljedeće:

- Jednom prilikom Zejd ibn Halid el-Džuheni poslao me je Ebu Džuhejmu da ga upitam šta je čuo od Božijeg Poslanika, s.a.v.s., o

osobi koja prolazi ispred čovjeka dok je u namazu. Ebu Džuhejm je odgovorio da mu je Allahov Poslanik, s.a.v.s. kazao:

"Kada bi prolaznik ispred klanjača znao šta ga čeka (od kazne), bolje bi mu bilo da sačeka 40, negoli da prođe ispred njega!"

Ebu en-Nadr kaže: Ne znam da li je kazao: 40 dana, 40 mjeseci ili 40 godina.

Sprečavanje prolaznika da prođe ispred klanjača

338. Prenosi se od Ebu Saliha es-Semmana:

- Bio sam jednom sa Ebu Se'idom el-Hudrijem, r.a., dok je klanjao džuma-namaz iza perde (sutra) koja ga je zaklanjala od ljudi. Utom dođe neki mladić iz plemena Benu Ebu Mu'ajt i htjede proći ispred njega, a ovaj ga odgurnu u gornji dio tijela. Mladić malo razgleda pa, kako ne nađe drugi prolaz osim ispred Ebu Se'ida, ponovo krenu tuda, i on ga još snažnije odgurnu. Mladić ostade u stojećem položaju i izgrdi Ebu Se'ida, te uđe u gužvu i izađe napolje. Potom je taj mladić otišao kod Mervanu i požalio mu se na to.

I Ebu Se'id je došao Mervanu, i on ga je upitao:

- Šta je to bilo između tebe i sina tvoga brata? Došao je žaliti se na tebe!

Ebu Se'īd mu odgovori:

- Čuo sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., kad je kazao:

"Ako neko obavlja namaz stavivši ispred sebe perdu (sutru, neki predmet) pa neko pokuša proći ispred njega, neka ga odgurne u gornji dio tijela, a ako se taj odbije zaustaviti, neka ga napadne, jer je taj šejtan!"

Šta klanjač upotrebljava kao zastor *(sutru)*

339. Od Ebu Talhe ibn Ubejdullaha, r.a., se prenosi sljedeće:

- Dok bismo obavljali namaz, ispred nas su prolazile životinje. Spomenuli smo to Allahovu Poslaniku, s.a.v.s., i on nam je kazao:

"Ako bi ispred vas bilo nešto poput (štapa) zadnjeg dijela sedla, tada vam ne bi smetalo ukoliko bi nešto prošlo ispred vas!"

Koplje kao biljeg ispred klanjača

340. Prenosi se od Ibn Omera, r.a., da bi Allahov Poslanik, s.a.v.s., kad bi izlazio na bajram-namaz (na musalli), zatražio koplje koje bi stavljao preda se pa bi klanjao iza njega, dok bi ljudi stajali iza njega. Tako je radio i na putovanju i tu su praksu preuzeli i vladari.

Jahalica kao zastor u namazu

341. Prenosi se od Ibn Omera, r.a., da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., preda se stavljao svoju jahalicu i klanjao prema njoj.

Prolaziti treba iza biljega (perde) klanjača

342. Prenosi se od 'Avna ibn Ebu Džuhajfeta da je njegov otac vidio Allahova Poslanika, s.a.v.s., u crvenom kožnom šatoru i ja sam, kaže on, vidio Bilala kako iznosi abdestnu posudu i kako se ljudi otimaju za nju - ko je uspio iz nje nešto dohvatiti on se time potirao, a ko nije uzimao je mokrinu s ruke svoga prijatelja. Potom sam vidio Bilala: iznese jedno kratko koplje i pobode ga u zemlju, a zatim izađe Allahov Poslanik, s.a.v.s., u skupljenom, crvenom ogrtaču, i obavi s ljudima dva rekata okrenut prema onom koplju. Vidio sam kako ispred tog koplja prolaze ljudi i životinje!

Zabranjeno je podbočiti se u namazu

343. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., zabranjivao da čovjek klanja podbočen.

Zabrana pljuvanja preda se u namazu

344. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, s.a.v.s., ugledao ispljuvak (slina) u džamiji u pravcu Kible, pa se okrenuo ljudima i rekao im:

"Šta misli neki od vas - stane okrenut prema svome Gospodaru, pa pljune preda se! Biste li vi voljeli da neko prema njemu bude okrenut i da mu pljune u lice?! Ako to neko već mora učiniti (na otvorenu prostoru), neka pljune na svoju lijevu stranu, pod svoje stopalo, a ako to ne mogne učiniti, neka postupi ovako" - El-Kasim je to praktično pokazao: pljucnuo je u svoju odjeću a zatim je protrljao!*

O zijevanju i njegovom obuzdavanju u namazu

345. Od Ebu Se'ida el-Hudrija, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Ako se nekome od vas bude zijevalo u namazu, neka to obuzda koliko može, jer tada šejtan ulazi!"

U drugoj predaji stoji: "Neka rukom zatvori usta, jer prilikom zijevanja u usta ulazi šejtan."

Nošenje djece u namazu

346. Od Ebu Katade el-Ensarija, r.a., se prenosi sljedeće:

- Vidio sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., predvodio je džemat u namazu a Umama, kćerkica Ebu el-'Asa (kćerka Vjerovjesnikove kćerke Zejnebe), mu je bila na vratu; kad bi činio ruku' spuštao bi je pored sebe, a kada bi se vraćao sa sedžde, ponovo bi je stavljao na svoja ramena.

* Svakako da se ovim misli na situaciju kad džamije nisu bile prostrte, kad se klanjalo na pijesku.

Skidanje pijeska u namazu

347. Od Mu'ajkiba, r.a., se prenosi sljedeće:

- Neko je spomenuo pred Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., otresanje pijeska u džamiji (u namazu), i on je rekao:

"Ako to već neko mora učiniti, onda neka otrese jednom!"

Trljanje ispljuvka obućom

348. Prenosi se od Abdullaha ibn eš-Šihhira, r.a., da je govorio:

- Klanjao sam sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., jednom prilikom, i vidio sam ga kako pljucnu i obućom istrlja ispljuvak.

Vezivanje kose u namazu

349. Od Abdullaha ibn Abbasa, r.a., se prenosi da je vidio Abdullaha ibn el-Harisa kako klanja s kosom svezanom na potiljku, pa kad je ustao, stao ju je rasplitati. Kad je (Ibn el-Haris) završio namaz, okrenuo se prema Ibn Abbasu i upitao ga:

- Što ti je zasmetala moja kosa?

Ovaj mu je odgovorio:

- Čuo sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., gdje kaže:

"Onaj koji tako radi, sličan je čovjeku koji namaz klanja svezan!"

Namaz i postavljeni obrok

350. Prenosi se od Enesa ibn Malika, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao:

"Kad se primakne večera a već je nastupio namaski vakat, pristupite prvo večeri pa tek onda obavite akšam-namaz i s večerom nemojte žuriti!"

Propust u namazu i naredba da se za to učini sedžda

351. Prenosi se od Ebu Se'ida el-Hudrija, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s. kazao:

"Ako neko posumnja u namazu koliko je rekata klanjao, tri ili četiri, neka prihvati njemu vjerovatniji broj, zatim neka učini dvije sedžde prije namaskog selama. Tako, ako bude obavio pet rekata, te će mu sedžde namaz učiniti parnim, a ako je s dopunom klanjao četiri rekata, sedžde će mu biti poniženje za šejtana!"

352. Od Ebu-Hurejre, r.a., se prenosi sljedeće:

- Božiji Poslanik, s.a.v.s., klanjao je s nama jedan od dnevnih namaza, podne ili ikindiju, predavši selam nakon samo dva rekata, zatim je prišao jednom deblu u pravcu džamijske Kible i, ljutit, naslonio se na njega. U džematu bijahu Ebu Bekr i Omer, r.a., i oni iz obzira ne htjedoše ništa kazati. Utom su prvi ljudi izašli iz džamije govoreći:

- Namaz je skraćen?!

Nato je ustao Zu-l-jedejn i upitao:

- Allahov Poslaniče, je li nam to namaz skraćen ili si, pak, ti zaboravio?

Božiji Vjerovjesnik, s.a.v.s., pogledao je desno i lijevo pa upitao: "Šta to Zu-l-jedejn kaže!?", i oni su mu rekli:

- Govori istinu! Klanjao si samo dva rekata!

Poslanik, s.a.v.s., zatim obavi još dva rekata, predade selam, izgovori tekbir, potom ponovo učini sedždu i izgovori tekbir te ustade sa sedžde, potom izgovori tekbir i spusti se na sedždu, izgovori tekbir i podiže se sa sedžde.

Prenosilac (Ibn Sirin) kaže:

- Imran ibn Husajn mi je rekao da je prenosilac rekao i: i predao je selam!

O kur'anskim sedždama

353. Od Ibn Omera, r.a., se prenosi da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., učio Kur'an, pa kad bi proučio sure (ajet) u kojoj se nalazi sedžda, učinio bi sedždu a sa njim bismo je učinili i mi, tako da neki od nas nisu mogli naći mjesta na koje bi spustili čelo!

354. Od Ebu Rafi'a se prenosi sljedeće:

- Klanjao sam sa Ebu Hurejrom, r.a., jacija-namaz te je proučio: *Ize-s-semā'u-nšekkat* - I kada se Nebo rascijepi - i učinio sedždu.

- Kakva je to sedžda? - upitao sam, i on mi je rekao:

- Činio sam je za Ebu-l-Kasimom (tj. Božijim Poslanikom, s.a.v.s.) i činit ću je i dalje, sve dok ga ne susretnem!

Kunut-dova u sabah-namazu

355. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi sljedeće:

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., bi, nakon završetka učenja (sure, ajeta) na kijamu sabah-namaza, izgovorio tekbir, pa kad bi s ruku'a podigao glavu i rekao: *Semi'allāhu li-men hamideh, Rabbenā ve leke-l-hamd* - Allah čuje onog ko mu zahvaljuje; Gospodaru naš, i Tebi neka je hvala, izgovarao je, stojeći: *Allahumme endži-l-Velide bne-l-Velidi ve Selemete bne Hišam ve Ajjaše bne Ebu Rebi'a ve-l-musted'afine mine-l-mu'minine. Allahumme šdud vat'eteke ala Mudar vedž'alha alejhim ke sinī Jusufe. Allahumme-l'an Lihjane ve Ri'len ve Zekvane ve Usajja, asetillahe ve resulehu!* (Gospodaru moj, spasi Velida ibn el-Velida, Selemu ibn Hišama, Ajjaša ibn Ebu Rebi'u i sve potlačene vjernike! Gospodaru moj, pojačaj Svoju silu nad plemenom Mudar i učini je iscrpljujućom poput godina Jusufovih! Gospodaru moj, prokletstvo svoje usmjeri na plemena Lihjan i Ri'la, na Zekvan i 'Usajju, koja su neposluh iskazala Allahu i Njegovu Poslaniku!)

Zatim smo čuli da je Poslanik prestao s tim nakon što je objavljen ajet: *Lejse leke mine-l-emri šej'un ev jetūbe 'alejhim ev ju'azzibehum fe*

innehum zālimūn - Ti nemaš ništa s tim da li će im Allah oprostiti ili će ih kazniti, jer, oni su, doista, nasilnici! (Alu 'Imran, 128.)

Kunut-dova u podne-namazu i u drugim namazima

356. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi sljedeće:

- Tako mi Allaha, učinit ću sve da vas približim namazu Allahova Poslanika, s.a.v.s.! - i Ebu Hurejre je učio kunut-dovu prilikom obavljanja podne-namaza, jacija-namaza i sabah-namaza, moleći Allaha za oprost vjernicima i proklinjući nevjernike.

Kunut-dova u akšam-namazu

357. Prenosi se od El-Beraa ibn 'Aziba, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., učio kunut-dovu pri obavljanju sabah i akšam-namaza.

Dva rekata sabahskog sunneta

358. Od Hafse, r.a., se prenosi sljedeće:

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., s pojavom zore bi klanjao samo dva kratka rekata sabahskog sunneta.

Vrijednost dva rekata sabahskog sunneta

359. Prenosi se od Aiše, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao:

"Dva rekata sabahskog sunneta vrednija su od dunjaluka i svega što je u njemu!"

Učenje Kur'ana u sabahskom sunnetu

360. Ebu Hurejre, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., na sabahskom sunnetu učio sureta: *Kul jā ejjuhe-l-kāfirūn* i *Kul huvallāhu ehad*.

Lijeganje poslije sabahskog sunneta

361. Od Aiše, r.a., se prenosi sljedeće:

- Kada bi Allahov Poslanik, s.a.v.s., obavio sabahski sunnet, ako bih ja bila budna, pričao je sa mnom, a ako ne bih, legao bi.*

Sjedenje na mjestu klanjanja poslije sabah-namaza

362. Od Semmaka ibn Harba se prenosi sljedeće:

- Pitao sam Džabira ibn Semuru, r.a., da li si sjedio sa Božijim Poslanikom, s.a.v.s. Odgovorio je:

- Da, često. On bi poslije sabah-namaza (ili: ranog jutarnjeg) ostao sjediti na mjesu gdje je klanjao dok se ne bi Sunce pojavilo; s pojavom Sunca ustao bi i otišao. Za to vrijeme razgovarali su pa bi pričali i o vremenu prije islama (džahilijjetu). Oni bi se smijali, a on bi se osmjehivao.

O duha-namazu

363. Od Aiše, r.a., se prenosi sljedeće:

- Nikad nisam vidjela Poslanika da subhana nakon duha-namaza, ali ja to volim činiti. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je, naime, odustajao od nekih djela koja bi inače volio činiti plašeći se da i ljudi to ne počnu raditi, pa da im se to nametne kao obaveza!

Duha-namaz: dva rekata

364. Ebu Zerr, r.a., pripovijeda da je Allahov Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao:

---

* Poslanik je, naime, u džamiji klanjao samo dva rekata farza sabahskog namaza, dok je sunnete klanjao u kući.

"Svakoga jutra za svaki svoj zglob dužni ste dati sadaku: svako izgovoreno *Subhānallah* je sadaka, izgovoreno *El-hamdu lillah* je sadaka, *Lā ilāhe illallah* je sadaka, svako izgovoreno *Allāhu ekber* je sadaka; zahtjev za dobro je sadaka, osuda lošeg je sadaka; a sve to zamjenjuju i dva rekata duha-namaza!"

Duha-namaz: četiri rekata

365. Od Aiše, r.a., se prenosi sljedeće:

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., klanjao je četiri a nekad i više rekata duha-namaza.

Duha-namaz: osam rekata

366. Od Abdullaha ibn el-Harisa ibn Nevfela se prenosi sljedeće:

- Raspitivao sam se uporno nastojeći da pronađem nekoga ko bi mi potvrdio da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., obavljao tespih nakon duha-namaza, ali nisam uspio pronaći nikoga ko bi mi o tome umio kazati. Konačno, Umm Hani', kćerka Ebu Taliba, ispričala mi je da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., došao na Dan oslobođenja Mekke, kada je dan već bio poodmakao, pa mu je doneseno jedno platno kojim je tespih, ni prije, ni poslije!

Preporuka klanjanja duha-namaza

367. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a.:

- Moj Prijatelj mi je preporučio tri stvari: da postim tri dana od svakog mjeseca, da klanjam dva rekata duha-namaza i da prije lijeganja klanjam vitr-namaz.

Namaz pokajnika

368. Prenosi se od El-Kasima eš-Šejbanija da je Zejd ibn Erkam, r.a., vidio neke ljude kako klanjaju prijepodnevni namaz (duha-namaz) pa je rekao:

- Zar oni ne znaju da je bolje klanjati u jednom drugom času? Božiji Poslanik, a.s., je rekao:

"Namaz pokajnika klanja se u vrijeme kada se paponjci devčadi počnu pržiti od vreline pijeska."*

Ko Allahu sedždu (u)čini imat će Džennet

369. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a.:

- Božiji Poslanik je rekao:

"Kad čovjek (učeći Kur'an) prouči ajet sedžde pa učini sedždu, šejtan se osami plačući i kaže: - Teško meni! Čovjeku je naređeno da sedždu učini i on je čini i za to će imati Džennet. I meni je naređeno da učinim sedždu pa sam odbio i zaslužit ću zato Džehennem."

Vrijednost dvanaest rekata (nafila-namaza) obavljenih u toku jednog dana i noći

370. Od Umm Habibe, supruge Božijeg Poslanika, a.s., se prenosi da je čula kako on kaže:

"Svakom čovjeku muslimanu koji u ime Allaha svakodnevno dobrovoljno klanja dvanaest rekata mimo propisanih (farz) namaza, Allah će u Džennetu kuću sagraditi."

Umm Habiba dalje kaže:

- Ja ih još nikad nisam prestala klanjati!

---

* Ovaj hadis ukazuje da je duha-namaz (namaz pokajnika) najbolje klanjati u naznačeno (prijepodnevno) vrijeme, mada je dozvoljeno da se klanja sve od izlaska Sunca pa do podnevskog vremena. (Komentar Muslima 6/272).

I Amr ibn Evs kaže:

- Ni ja ih još nikad nisam prestao klanjati!

I Nu'man ibn Salim je isto to rekao.

U nekim predajama se kaže: "U toku dana i noći."

Između svaka dva ezana (tj. ezana i ikameta) treba klanjati jedan namaz

371. Od Abdullaha ibn Mugaffela se prenosi:

Božiji Poslanik, a.s., je rekao:

"Između svaka dva ezana (tj. ezana i ikameta) treba klanjati jedan namaz."

Ponovio je to tri puta dodavši kod trećeg puta: "Onome ko to želi."

Obavljanje nafile prije i poslije propisanog namaza

372. Od Ibn Omera, r.a., se prenosi:

- Klanjao sam sa Božijim Poslanikom, a.s., prije podne-namaza dva rekata i poslije njega dva, poslije akšam-namaza dva rekata, poslije jacija-namaza dva rekata i poslije džuma-namaza dva rekata. Što se tiče akšama, jacije i džume, klanjao sam ih sa Poslanikom, a.s., u njegovoj kući.

O noćnom i dnevnom obavljanju nafile

373. Od Abdullaha ibn Šekika, r.a., se prenosi:

- Pitao sam Aišu, r.a., o dobrovoljnom namazu Božijeg Poslanika, a.s., pa je rekla:

- Klanjao bi u mojoj sobi prije podne četiri rekata pa bi izašao i imamio džematu a zatim ušao i klanjao dva rekata. Klanjao bi u džematu akšam pa bi ušao i klanjao dva rekata. Klanjao bi u džematu jaciju a onda ušao u moju sobu i klanjao dva rekata. Noću bi klanjao

devet rekata među kojima je i vitr-namaz. Noćni namaz bi klanjao dugo, nekad stojeći, nekad sjedeći. Kad bi klanjao stojeći, ruku' i sedždu činio bi iz stojećeg položaja, a kad bi klanjao sjedeći, ruku' i sedždu činio bi iz sjedećeg položaja. Kad bi se pojavila zora, klanjao bi dva rekata.

Nafila-namaz u džamiji

374. Od Zejda ibn Sabita se prenosi:

- Božiji Poslanik, a.s., napravio je u džamiji od hasura jednu ložu pa bi tu izlazio i (zaklonjen u njoj) klanjao. Ljudi su ga pratili pa bi došli i klanjali kao i on. Jedne noći, kada su došli, on se nije pojavio. Podigli su glasove i pokušali ga zazvati bacanjem kamenčića na njegova vrata. Njega je to naljutilo pa je izašao i rekao im:

"Vi to tako uporno činite da sam pomislio da će vam se obaveznim propisati! Dobrovoljni namaz klanjajte u vašim kućama, jer je, zaista, najbolji namaz onaj koji čovjek klanja u svojoj kući, izuzev farz-namaza."

Dobrovoljni namaz klanja se kod kuće

375. Od Džabira ibn Abdullaha se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Kada neko od vas obavi namaz u džamiji, neka i u svojoj kući otklanja nešto od namaza, jer će Allah u njegovoj kući zbog njegova namaza učiniti neko dobro."

Klanjajte dok ste čili, a ako malaksate, sjednite

376. Od Enesa, r.a., se prenosi:

- Božiji Poslanik, a.s., ušao je u džamiju i vidio konop zategnut između dva stupa, pa je upitao:

"Šta je ovo?"

Oni odgovoriše:

- To je za Zejneb kada klanja! Kad se zamori ili malaksa, uhvati se za njega.

Poslanik na to reče:

"Odvežite to! Klanjajte dok ste čili, a ako malaksate, sjednite!"

Allahu najdraža dobra djela su ona na kojima se ustraje

377. Prenosi se da je Alkame rekao:

- Upitao sam Majku pravovjernih, Aišu, r.a.:

- Majko pravovjernih, kako je Božiji Poslanik, a.s., činio dobra djela? Da li je za nešto imao određene dane?

Ona odgovori:

- Ne! On je to radio konstantno! A ko od vas može ono što je mogao Božiji Poslanik, a.s.!?

Radite onoliko koliko možete podnijeti

378. Prenosi se od Aiše, r.a., supruge Božijeg Poslanika, a.s., da je Havla bint Tuvejt ibn Habib ibn Esed ibn Abdulu'zza prošla pokraj nje u času kad je sa njom bio Božiji Poslanik, a.s., pa je Aiša rekla:

- Ovo je Havla bint Tuvejt! Kažu da po svu noć ne spava (čini ibadet).

Božiji Poslanik, a.s., se začudi:

"Po svu noć ne spava? Radite onoliko koliko možete podnijeti, jer, tako mi Boga, Allahu neće dodijati prije nego vama dodije!"

Namaz i dova Božijeg Poslanika, a.s.

379. Ibn Abbas, r.a., je rekao:

- Zanoćio sam jedne noći kod moje tetke Mejmune pa je negdje u noći Božiji Poslanik, a.s., ustao i obavio svoju potrebu. Zatim se umio i oprao ruke pa legao. Potom je ustao, prišao mješini za vodu, otčepio

je i uzeo abdest ne rasipajući mnogo vodu, a zatim ustao i klanjao. Ja sam ustao i protegao se i ne želeći pokazati da sam primijetio šta on radi, uzeo sam abdest. On je klanjao a ja sam stao s njegove lijeve strane, ali on me uzeo za ruku i proturio na desnu stranu. Namaz Božijeg Poslanika, a.s., te noći imao je trinaest rekata. Zatim je legao i zaspao tako da se čulo ujednačeno hrkanje, kakvo se i inače čulo dok bi spavao. Došao mu je, potom, Bilal i najavio namaz pa je ustao i klanjao ne uzevši abdest.* Onda je proučio dovu:

"Bože, učini u mojem srcu svjetlo, u mojim očima svjetlo, u mojim ušima svjetlo, na mojoj desnoj strani svjetlo, na mojoj lijevoj strani svjetlo, iznad mene svjetlo, ispod mene svjetlo, preda mnom svjetlo, iza mene svjetlo i uveličaj mi svjetlo."

Kurejb kaže da je nabrojao još sedam organa koji se nalaze unutar čovjeka, ali sam ih zaboravio, pa sam sreo neko od Abbasove djece, pa mi ih je nabrojao: kao što su nervi, meso, krv, kosa, koža i sl.

380. Aiša, r.a., je rekla:

- Božiji Poslanik, a.s., kad bi noću ustao klanjati, otpočinjao bi namaz sa dva kraća rekata.

Dova Božijeg Poslanika, a.s., kad bi noću ustajao klanjati

381. Ibn Abbas, r.a., prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., kad bi noću ustajao klanjati, učio:

"Bože, Tebi hvala - Ti si svjetlo nebesa i Zemlje, Tebi hvala - Ti održavaš nebesa i Zemlju, Tebi hvala - Ti si Gospodar nebesa i Zemlje i svega što je na njima. Ti si istina, Tvoje obećanje je istina, Tvoje riječi su istina, susret s Tobom je istina, Džennet je istina, Džehennem je istina i Sudnji dan je istina. Bože, Tebi se predajem, Tebe vjerujem, na Tebe se oslanjam, Tebi se kajem, zbog Tebe se prepirem i Tebe za sudiju pozivam. Oprosti mi što počinih i što ću počiniti od grijeha, bilo tajno bilo javno. Ti si moj Bog i nema boga osim Tebe."

---

* S obzirom da mu, s.a.v.s., srce ne spava on nije gubio abdest spavanjem

Način klanjanja noćnog namaza i broj njegovih rekata

382. Aiša, r.a., je rekla:

- Božiji Poslanik, a.s., klanjao je noćni namaz trinaest rekata, pet od toga (zadnjih) po neparnom sistemu (tj. kao vitr-namaz) i sa sjedenjem samo na kraju.

Kada noću klanjate, klanjajte po dva rekata u paru i jedan na kraju noći

383. Ibn Omer, r.a., prenosi da je neki čovjek pitao Božijeg Poslanika, a.s., o noćnom namazu pa je Poslanik rekao:

"Noćni namaz klanja se po dva rekata u paru, a ako se pobojite da će skoro zora, klanjajte jedan rekat (kao vitr-namaz), kako bi ukupan broj bio neparan."

Noćni namaz stojeći i sjedeći

384. Od Aiše, r.a., se prenosi:

- Nikad nisam vidjela Božijeg Poslanika, a.s., da u noćnom namazu uči Kur'an sjedeći dok nije zašao u godine, ali i tada bi, kad bi ostalo trideset do četrdeset ajeta, ustao i proučio ih stojeći pa se onda preginjao na ruku'.

Ružno je da čovjek provede (prespava) cijelu noć, a da ništa ne klanja

385. Abdullah ibn Mesud, r.a., je rekao:

- Pred Poslanikom, a.s., spomenuto je da je neki čovjek prespavao noć sve do sabaha, pa je rekao:

"To je čovjek kojemu se šejtan u uho (ili uši) popišao."

Ako se u namazu nekom pridrijema, treba prileći

386. Od Aiše, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Ako se u namazu nekom od vas pridrijema, neka prilegne dok mu se san ne razbije, jer ako neko od vas pospan klanja, možda će istigfar činiti a (ustvari) sam sebe grditi."

Šta driješi šejtanske uzlove

387. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Kada čovjek legne spavati, šejtan na njegovu zatiljku zaveže tri uzla i pri svakom uzlu kaže mu: - Spavaj, pred tobom je duga noć!' Kad se čovjek probudi i spomene Allaha, dž.š., jedan uzao se odriješi, kad uzme abdest, odriješi se drugi, a kad klanja, svi uzlovi se razdriješe pa čovjek ustane čio i raspoložen. Ali ako ne postupi tako, ustane trom i neraspoložen."

U noći ima jedan čas u kojemu se prima dova

388. Od Džabira, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"U noći ima jedan čas u kojem čovjek musliman neće zaiskati od Allaha neko dobro a da mu Allah ne udovolji, i tako je svake noći."

Poželjnost dove i zikra potkraj noći

389. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Svake noći, po isteku njene prve trećine, Uzvišeni Allah silazi na ovosvjetsko nebo i kaže: - Ja sam vladar, Ja sam vladar! Ima li ko da Mi se obrati pa da mu uslišam dovu? Ima li ko da šta zaišće od Mene pa da mu dadnem? Ima li ko da oprost zatraži pa da mu oprostim? I tako to potraje sve dok se zora ne pojavi."

Cjelokupna noćna molitva i njeno propuštanje zbog sna ili bolesti

390. Katade, pozivajući se na Zuraru, prenosi da je Sa'd ibn Hišam ibn Amir odlučio poći u borbu na Božijem putu pa je došao u Medinu s namjerom da proda neku zemlju koju je tamo posjedovao da bi mogao kupiti oružje i drugo što mu je potrebno za borbu protiv Bizantijaca dok bude živ. Kad je stigao u Medinu, sreo je neke Medinjane koji ga stadoše odvraćati od njegove namjere. Rekoše mu da su u vrijeme Božijeg Poslanika, a.s., bila neka šesterica ljudi koji su isto to htjeli uraditi pa ih je on, a.s., odvratio od njihove namjere, rekavši:

"Zar vam ne služim ja kao primjer?"

Kad su mu to ispričali, on se obrati ženi koju već bijaše pustio i nađe svjedoke da je ponovo vratio sebi. Došao je zatim kod Ibn Abbasa i pitao ga o tome kako je Božiji Poslanik, a.s., klanjao vitr-namaz. Ibn Abbas mu reče:

- Hoćeš da te uputim na ličnost koja najbolje poznaje vitr-namaz Božijeg Poslanika, a.s.?

- A ko je to? - upita on.

- To je Aiša - odgovori ovaj - otiđi i upitaj je, zatim dođi i ispričaj mi šta ti je rekla.

- Zaputio sam se njoj - kaže Sa'd - pa naišao na Hakima ibn Efleha i zatražio da me odvede do nje pa on reče:

- Ja joj nisam blizak, jer sam joj zabranio da išta govori o te dvije frakcije,* pa me nije poslušala i ostala je uporna u svom mišljenju.

Zakleo sam ga pa je pristao i mi se zaputismo Aiši. Zatražismo dopuštenje da uđemo i ona nam dopusti. Kada smo ušli, ona prepozna Hakima pa upita:

- Je li to Hakim?

- Da - odgovori on.

- Ko je s tobom? - upita ona.

---

* Misli se na sukobe između Alije, r.a., i Muavije, r.a.

- Sa'd ibn Hišam! - odgovori on.

- Ibn Hišam? - priupita ona.

- Ibn Hišam, sin Amirov.

Ona donese rahmet na njega i spomenu ga po dobru.

(Katada ovdje dodaje da je ovaj poginuo na Uhudu)

- Majko pravovjernih! Ispričaj mi nešto o moralu Božijeg Poslanika, a.s. - rekoh ja.

- Zar ne učiš Kur'an? - reče ona.

- Naravno - odgovorih.

- Moral Božijeg Poslanika, a.s., bio je Kuran! - reče ona.

Htjedoh ustati i nikog više ništa do smrti ne pitati, ali se ipak predomislih i upitah:

- Kaži mi nešto o noćnom namazu Allahovog Poslanika, a.s.

- Zar nisi učio suru El-Muzzemmil? - upita ona.

- Učio sam, naravno! - odgovorih.

- Na početku ove sure - reče ona - Uzvišeni Allah je noćni namaz spomenuo u formi obaveze (farz) pa su ga Poslanik, a.s., i njegovi drugovi godinu dana tako obavljali. Allah je završetak sure dvanaest mjeseci zadržao na nebesima da bi na kraju sure objavio olakšicu, tako da je noćni namaz iz farza preinačen u nafilu.

- Majko pravovjernih! Kaži mi nešto o vitr-namazu Božijeg Poslanika, a.s. - rekoh ja.

- Pripremili bismo mu - reče ona - misvak i čistu vodu, pa bi ga Allah probudio u neko doba noći. Očistio bi tada zube misvakom, uzeo abdest i klanjao devet rekata u toku kojih bi sjedio samo na osmom, kada bi izgovarao zikr, zahvaljivao Allahu i proučio dovu, a onda se, ne predajući selam, dizao na kijam i klanjao deveti rekat. Potom bi sjeo, Allaha zikr činio, zahvalio mu i dovu proučio, te predao selam tako da bismo ga čuli. Onda bi, nakon selama, sjedeći klanjao dva rekata. Sve to je, dijete moje, sačinjavalo jedanaest rekata. A kad je Poslanik, a.s., zašao u godine i udebljao se, neparni rekat klanjao bi kao sedmi, a ona dva kasnije obavio kao i u prvom slučaju, tako da

je namaz ovog puta imao devet rekata. Kada bi Božiji Poslanik, a.s., klanjao neki namaz, volio bi da u tome ustraje, a kada bi ga uhvatio drijemež ili bolovi pa nije mogao to obaviti, klanjao bi jedanaest rekata po danu. Nije mi poznato da je Božiji Poslanik čitav Kur'an u jednoj noći proučio niti da je cijelu noć do sabaha klanjao, kao ni to da je osim ramazana čitav mjesec prepostio.

Poslije toga sam otišao Ibn Abbasu i ispričao mu šta je kazala.

- Istinu je kazala! - reče on - Da sam joj blizak i da je posjećujem, otišao bih do nje da iz njenih usta to čujem.

- Da sam znao da je ne posjećuješ - rekoh ja - ne bih ti ispričao šta je rekla.

O vitr-namazu

391. Aiša, r.a., je rekla:

- Božiji Poslanik, a.s., klanjao bi vitr-namaz u svako doba noći i spočetka, i u sredini, i potkraj noći. Njegov vitr pred kraj njegovog života bio je pred zoru.

O vitr-namazu i dva rekata sabahskog sunneta

392. Enes ibn Sirin, r.a., je rekao:

- Pitao sam Ibn Omera o tome šta misli da li trebam dugo učiti dok klanjam dva rekata prije sabah-namaza pa on reče:

- Božiji Poslanik, a.s., bi u noći klanjao dva po dva rekata koje bi, na kraju, zaključio jednim neparnim.

- Nisam te to pitao! - rekoh.

- Baš si nestrpljiv - reče on - zar me nećeš pustiti da završim do kraja!? Božiji Poslanik, a.s., bi u noći klanjao dva po dva rekata koje bi, na kraju, zaključio jednim neparnim. Potom bi klanjao dva rekata sunneta prije sabaha i to tako (brzo) kao da mu je (sabahski) ikamet već u ušima.

Ko se boji da se neće probuditi potkraj noći, neka vitr-namaz klanja spočetka noći

393. Od Džabira, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Ko se boji da se neće probuditi potkraj noći, neka vitr-namaz klanja spočetka noći. A kome je jako stalo da klanja potkraj noći, neka klanja potkraj noći, jer namaz u to vrijeme ima svjedoke* i bolje ga je tada obaviti."

Klanjajte vitr-namaz prije nego što se zora pojavi

394. Od Ebu Se'ida el-Hudrija se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Klanjajte vitr-namaz prije nego što se zora pojavi!"

Vrijednost učenja Kur'ana u namazu

395. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Bi li vam bilo drago da, kada se vratite odnekud kući, zateknete tri krupne i debele steone deve?"

- Da! - odgovorili smo, a on nastavi:

"Tri ajeta iz Kur'ana koja neko od vas prouči u namazu vrednija su od tri krupne i debele steone deve."

Slične sure koje je Poslanik, a.s., učio po dvije na jednom rekatu

396. Ebu Vail, r.a., je rekao:

- Jednog jutra, nakon što smo klanjali sabah-namaz, došli smo kod Abdullaha ibn Mesuda. Nazvali smo selam na vratima i dobili dozvolu da uđemo, ali smo tu malo zastali. Izašla je, potom,

* Tj. prisustvuju mu posebni meleci.

sluškinja i pozvala nas da uđemo. Ušli smo i zatekli ga kako sjedi i čini tespih.

- Zašto niste ušli kad ste dobili dopuštenje? - upita nas on.

- Bojali smo se da možda neko spava pa da ga ne uznemiravamo - odgovorismo.

- Mislite li da je porodica Ibn Umm Abda u gafletu? - reče on i stade tespih činiti sve dok nije pomislio da je izašlo Sunce, zatim reče sluškinji:

- Vidi je li izašlo!

Ona pogleda i vidje da nije pa on nastavi sa tespihom, dok ne pomisli opet da je možda izašlo pa reče opet sluškinji:

- Vidi je li izašlo!

Ona pogleda i obavijesti ga da je Sunce izašlo pa on reče:

- Hvala Allahu Koji nas i ovaj dan poštedi (kazne za naše grijehe).

Jedan čovjek reče:

- Jučer sam proučio cijeli mufessal!*

- Brzajući kao kad recitiraš pjesmicu?! Čuli smo mi takvo učenje! - reče Abdullah i nastavi:

- Ja znam napamet sure koje je Božiji Poslanik, a.s., učio u paru (na jednom rekatu dvije sure): osamnaest sura iz skupine mufessal i

O klanjanju u ramazanu

397. Aiša, r.a., je pripovijedala da je Božiji Poslanik, a.s., izašao usred noći i klanjao u džamiji. Priključili su mu se neki ljudi i klanjali sa njim pa pošto su o tome pričali, sljedeću noć, kada je izašao klanjati,

* Želio je reći kako je vješt u učenju i hifzu. Mufessal su sure od sure Kaf do sure En-Nas.

** Učio bi na jednom rekatu 18 kratkih sura ili dvije sure koje počinju sa Ha-Mim.

priključi se još veći broj ljudi. Ljudi su i o tome pričali pa se treću noć okupi u džamiji još više svijeta, kojemu on izađe i klanja. Četvrte noći u džamiji se okupi toliko svijeta da džamija postade tijesna, ali Poslanik, a.s., ne izađe. Neki od njih stadoše vikati:

- Namaz!

Poslanik, a.s., međutim, ne izađe dok nije došlo vrijeme sabah-namaza. Kad je klanjao sabah-namaz, okrenuo se ljudima, proučio Kelimei-šehadet i rekao:

"Nije mi nepoznat vaš noćašnji slučaj, ali sam se pobojao da vam se noćni namaz farzom ne propiše, a vi budete nemoćni redovno ga izvršavati."

U drugoj predaji stoji: Bilo je to u ramazanu.

O noćnom namazu u ramazanu

398. Prenosi se da je Ebu Hurejre, r.a., rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., je podsticao vjernike na obavljanje noćnog namaza, ali ne u formi naređenja. On je rekao:

"Ko obavlja noćni namaz u ramazanu vjerujući u Allaha i nadajući se njegovoj nagradi, bit će mu oprošteni dotadašnji grijesi."

Božiji Poslanik je umro, a ovaj namaz je tako obavljan (nije se obavljalo više od osam rekata). I u vrijeme vladavine Ebu Bekra bilo je tako, kao i neko vrijeme za vladavine Omera.

DŽUMA-NAMAZ

Upućivanje ovog Ummeta na petak

399. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Mi smo posljednji ummet, a na Sudnjem danu smo prvi. I prvi smo od onih koji će ući u Džennet, iako su prvo oni pa onda mi dobili Knjigu. Oni su se razišli, a nas je Allah uputio u istine na kojima

su se oni razišli. Allah je nas uputio i na ovaj dan, a oni su se s njim u vezi razišli (promaklo im je da to bude njihov dan). Petak - to je naš dan, sutra je (odabrani) dan jevreja, a prekosutra (odabrani) dan kršćana."

Vrijednost petka

400. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Najbolji dan u kojemu je Sunce izašlo jeste petak. Adem je na taj dan stvoren, na taj dan je uveden u Džennet i na taj dan je izveden iz njega. I Sudnji dan nastupit će baš na taj dan."

O jednom času petka

401. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je rekao Ebu-l-Kasim, a.s.:

"U petak ima jedan trenutak u kojemu musliman stojeći na namazu neće zaiskati od Allaha neku hairli stvar a da mu je On, dž.š., neće dati."

Riječi je propratio i gestikulacijom ruke, u smislu da je taj čas kratak i vrlo malo traje.

402. Od Ebu Burde, r.a., se prenosi da je Ebu Musa el-Eš'ari, r.a., rekao:

- Abdullah ibn Omer me je pitao da li sam čuo od svog oca hadis Poslanikov, a.s., u vezi sa odabranim časom petkom?

- Da! - odgovorio sam - čuo sam ga kad kaže: "To je vrijeme otkad imam sjedne (na minber) pa dok se ne završi namaz."

Šta se uči na sabah-namazu petkom

403. Od Ibn Abbasa, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., petkom na sabah-namazu učio sure *Elif-Lam-Mim. Tenzilun...* (sura

Es-Sedžde) i *Hel eta ale-l-insani hinun mine-d-dehri* (sura El-Insan), a na džuma-namazu sure El-Džumu'a i El-Munafikun.

Kupanje petkom

404. Ebu Hurejre, r.a., je rekao:

- Dok je Omer ibn el-Hattab jednog petka držao ljudima hutbu, ušao je Osman ibn Affan pa je Omer sa minbera rekao:

- Zašto neki ljudi kasno iza ezana dolaze!?

- O vladaru pravovjernih! - reče Osman - Kad sam čuo ezan, samo sam uzeo abdest i odmah došao!

- A kupanje!? - upita Omer - Zar niste čuli kada je Poslanik, a.s., rekao: "Kad neko od vas krene na džuma-namaz, neka se okupa!"

Namirisavanje i pranje zuba petkom

405. Od Ebu Se'ida el-Hudrija, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Svako ko je spolno zreo treba se petkom okupati, zube oprati i koliko bilo se namirisati."

Vrijednost ranog dolaska na džumu petkom

406. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Kada dođe petak, na vratima svih džamija stoje meleci i bilježe po redu kako ko dolazi. Kad imam sjedne, oni sklope sveske i dođu slušati zikr. Onaj ko dođe rano sličan je onome koji je žrtvovao devu, onaj koji dođe iza toga onome koji je žrtvovao kravu, onaj iza toga - ovna, onaj iza toga - kokoš, onaj iza toga - jaje."

Džuma-namaz nastupa kad Sunce pređe polovinu neba

407. Seleme ibn el-Akve, r.a., je rekao:

- Klanjali smo džuma-namaz sa Poslanikom, a.s., kad bi Sunce počelo prelaziti polovinu neba tako da bismo se kući vraćali slijedeći hlad.

O Poslanikovom, a.s., postavljanju minbera i stajanju na njemu u namazu

408. Ebu Hazim, r.a., prenosi da su neki ljudi raspravljali o drvetu od kojeg je napravljen minber. Došli su kod Sehla ibn Sa'da, r.a., pa im on reče:

- Tako mi Boga, ja znam od kojeg je drveta i ko ga je napravio. I vidio sam Božijeg Poslanika, a.s., kada je prvi put na njega sjeo.

- O Ebu Abbase! - rekao sam - Kazuj nam!

- Božiji Poslanik, a.s., poručio je nekoj ženi (Ebu Hazim veli da joj je taj dan i ime spomenuo) da zamoli svoga slugu stolara da mu od drveta napravi minber sa kojeg bi se obraćao ljudima pa je napravio ova tri stepenika. Zatim je Poslanik, a.s., naredio da se minber postavi na ovo mjesto, a napravljen je od metljikovine. Vidio sam Božijeg Poslanika, a.s., kad je stao na minber i donio tekbir pa ljudi za njim tekbir izgovoriše, a on na minberu. Zatim je podigao ruke i nešto kasnije se spustio natraške i učinio sedždu ispred minbera a onda se vratio i tako klanjao namaz do kraja. Potom se obratio ljudima rekavši:

"O ljudi, ovo sam učinio da biste me kao imama slijedili i vidjeli kako ja klanjam!"

Šta se uči na hutbi

409. Ibn Abbas, r.a., pripovijeda da je Dimad iz plemena Ezdu Šenue, koji se bavio pravljenjem talismana za opsjednute džinima, došao u Mekku, jer bijaše od nekih mekanskih bezumnika čuo da je

Muhammed opsjednut džinima, pa veli, da mu je vidjeti tog čovjeka, možda će Allah dati da njegovim posredstvom ozdravi. I kad se sreo sa Muhammedom, a.s., reče:

- Muhammede, ja pravim talismane za ovu bolest i Allah preko mene koga hoće izliječi! Ako hoćeš da i tebi napravim!

Božiji Poslanik, a.s., reče:

"Hvala pripada Allahu, zahvaljujemo Mu i od Njega pomoć tražimo. Koga Allah uputi niko ga ne može u zabludu odvesti, a koga u zabludi ostavi niko ga ne može uputiti. Svjedočim da nema boga osim Allaha, Jednog i Jedinoga, Koji nema partnera, i svjedočim da je Muhammed Njegov rob i Njegov poslanik!"

- Ponovi mi te riječi, molim te! - reče ovaj.

Poslanik, a.s., mu ih ponovi tri puta, pa ovaj reče:

- Slušao sam riječi svećenika, riječi čarobnjaka i pjesnika, ali ovakve riječi dosada nisam čuo! Do same srži one prodiru! Daj ruku da ti dam prisegu na islam!

Nakon što je dao prisegu, Poslanik, a.s., mu reče:

"Daješ li prisegu i za svoje pleme?"

- I za njih dajem prisegu! - reče čovjek.

Kad je kasnije Božiji Poslanik, a.s., poslao po nekom zadatku jedan odred i oni naišli na njegovo pleme, zapovjednik je upitao vojnike:

- Jeste li uzeli šta od ovih?

Jedan čovjek je rekao:

- Ja sam uzeo jedan leđen!

- Vratite ga, ovo je Dimadovo pleme! - naredio je zapovjednik.

Podizanje glasa pri učenju hutbe i tekst hutbe

410. Od Džabira ibn Abdullaha, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., kad bi držao hutbu imao crvene oči i govorio povišenim tonom, srdito kao da na vojsku opominje:

“Neprijatelj će vas napasti ujutro ili naveče! Ja i Sudnji dan (poslani) smo kao ova dva prsta!”

Govoreći to pokazao bi sastavljene kažiprst i srednji prst, pa nastavio:

“Zaista je najbolji govor govor Allaha, dž.š., najbolji put put Muhammeda, a najgore što čovjek može činiti jeste ubacivanje u vjeru neutemeljenih stvari. Svaka novotarija je zabluda!”

Zatim bi još kazao:

“Ja sam svakom vjerniku preči od njega samog! Ko ostavi iza sebe imetak to pripada njegovoj porodici, a ko ostavi dug ili nezbrinutu djecu ostavlja ih meni i moja su obaveza!”

Konciznost hutbe

411. Ebu Vail, r.a., je rekao:

- Držao nam jednom hutbu Ammar, r.a., i podobro je skratio pa smo kad je sišao sa minbere kazali:

- O Ebu Jakzane, dosta si skratio hutbu, mogao si malo duže govoriti!

On odgovori:

- Čuo sam Božijeg Poslanika, a.s., kad je rekao:

“Dug namaz i kratka hutba znak su čovjekova pravog znanja! Duže klanjajte, a kraće govorite! Govora, doista, ima i takvog koji je sihr!”

Šta se u hutbi ne smije ispustiti

412. Od Adijja ibn Hatima, r.a., se prenosi da je neki čovjek učio hutbu pred Poslanikom, a.s., pa proučio ovako:

- Ko je pokoran Allahu i Njegovu Poslaniku na Pravom je putu, a ko im bude nepokoran, zalutao je!

Čuvši to, Božiji Poslanik, a.s., reče:

"Slab si ti hatib! Moraš reći: ...a ko bude nepokoran Allahu i Njegovu Poslaniku...!"

Ibn Numejr kaže: - ... taj je zalutao!

Učenje Kur'ana na minberu u okviru hutbe

413. Od Umm Hišam bint Harise ibn en-Nu'man se prenosi da je rekla:

- Koristili smo jedno ognjište zajedno sa Poslanikom, a.s., dvije godine ili možda nešto manje! Suru Kaf naučila sam upravo s njegovih, s.a.v.s., usta jer ga je svakog petka na minberu učio držeći ljudima hutbu.

Išaret prstom u toku hutbe

414. Od Husajna se prenosi da je Umara ibn Ruejba kazao da je vidio Bišra ibn Mervana na minberu podignutih ruku pa je rekao:

-Allahu su mrske te dvije ruke! Vidio sam da Poslanik, a.s., ništa više rukama ne gestikulira doli ovim - pokazavši kažiprstom!

Podučavanje za vrijeme držanja govora

415. Ebu Rufaa, r.a., je rekao:

- Prišao sam Božijem Poslaniku, a.s., dok je držao govor i rekao mu:

- Božiji Poslaniče, čovjek sam stranac, došao sam pitati o svojoj vjeri - ne poznajem svoju vjeru!

Božiji Poslanik, a.s., okrenuo se prema meni, prekinuvši govor a zatim mi prišao. Bi mu donesena jedna stolica, čini mi se, metalnih nogara. Sjeo je na nju i stao me podučavati onome čemu je Allah njega podučio, potom se vratio svom govoru i dovršio ga.

O sjedenju između dva dijela hutbe na džuma-namazu

416. Od Džabira ibn Semure, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., držao hutbu stojeći a onda bi sjedao. Zatim bi opet ustao i govorio stojeći. Onaj ko ti kaže da je hutbu držao sjedeći laže. Ja sam, tako mi Boga, sa njim klanjao više od dvije hiljade namaza.

Umjerenost u dužini namaza i hutbe

417. Od Džabira ibn Semure, r.a., prenosi se sljedeće:

- Više puta klanjao sam sa Poslanikom, a.s. Njegov i namaz i hutba bili su umjerene dužine.

Kad se petkom uđe u džamiju dok imam drži hutbu, treba klanjati dva rekata

418. Džabir ibn Abdullah, r.a., je rekao:

- Dok je Božiji Poslanik, a.s., jednog petka sjedio na minberu, došao je Sulejk el-Gatafani i sjeo prije nego što je klanjao. Božiji Poslanik, a.s., ga upita:

"Jesi li klanjao dva rekata?"

- Nisam - reče on.

"Ustani i klanjaj dva rekata!" - reče Božiji Poslanik, a.s.

O slušanju hutbe

419. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Ako, dok imam petkom uči hutbu, kažeš svome drugu: - Šuti! - postupio si neprilično!"

Vrijednost onoga ko za vrijeme hutbe šuti i sluša hutbu

420. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

“Ko se okupa pa dođe na džumu i klanja što mu je određeno, zatim šuti i sluša dok imam ne završi hutbu, pa onda sa njim klanja, oprošteni su mu grijesi koje počini između tog i narednog petka, i još tri dana preko toga.”

O riječima Uzvišenog: *A kada vide priliku za trgovinu ili zabavu, pohrle tomu ostavljajući te da stojiš.*

421. Od Džabira ibn Abdullaha, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., držao jednog petka stojeći hutbu kada je iz Šama stigla karavana pa su se ljudi išuljali iz džamije i pošli tamo tako da je ostalo samo dvanaest ljudi. Tim povodom objavljen je ovaj ajet iz sure El-Džumu‘a: *A kada vide priliku za trgovinu ili zabavu pohrle tomu ostavljajući te da stojiš.*

Šta se uči na džuma-namazu

422. Nu‘man ibn Bešir, r.a., je rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., na Bajramima i na džuma-namazu učio je: *Sebbihisme rabbike-l-a‘la* i *Hel etāke hadīsu-l-gāšije*. I kad bi neki od Bajrama bio petkom, učio je to isto na oba namaza.

Namaz poslije džuma-namaza u džamiji

423. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

“Ako poslije džuma-namaza klanjate, klanjajte četiri rekata!”

U drugoj predaji stoji:

- Suhejl kaže:

"Ako iz kojeg razloga budeš žurio, klanjaj dva rekata u džamiji i dva kad se vratiš kući!"

Namaz poslije džuma-namaza kući

424. Prenosi se da je Abdullah ibn Omer, r.a., nakon klanjanja džuma-namaza izlazio i klanjao kući dva rekata.

- Tako je radio Božiji Poslanik, a.s.! - govorio je.

Poslije džuma-namaza ne treba ništa klanjati dok se malo ne progovori ili ne izađe

425. Od Omera ibn Ata'a se prenosi da ga je Nafi' ibn Džubejr poslao Saibu, Nemirovu sestriću, da ga upita o nečemu što je kod njega primijetio Muavija u vezi sa namazom, pa je rekao:

- Da, klanjao sam džuma-namaz u jednom odjeljku džamije pa kad je imam predao selam, ustao sam i klanjao dalje tu na svome mjestu. Kad je on ušao, pozvao me je i rekao:

- Nemoj više tako raditi! Kad obaviš džuma-namaz, ne spajaj je ni sa kakvim drugim namazom dok malo ne progovoriš ili ne izađeš! Božiji Poslanik, a.s., nam je naredio da ne spajamo namaz sa namazom dok malo ne progovorimo ili ne izađemo.

Stroga osuda izostavljanja džume

426. Od El-Hakema ibn Minaa se prenosi da su Abdullah ibn Omer i Ebu Hurejre kazali da su čuli Božijeg Poslanika, a.s., kad je sa minbera rekao:

BAJRAMI

Izostavljanje ezana i ikameta prije bajram-namaza

427. Džabir ibn Semure, r.a., je rekao:

- Više puta sam sa Poslanikom, a.s., klanjao bajram-namaze i nije bilo ezana i ikameta.

Bajram-namaz klanja se prije hutbe

428. Ibn Abbas, r.a., je rekao:

- Prisustvovao sam klanjanju ramazanskog bajram-namaza sa Poslanikom, a.s., Ebu Bekrom, Omerom i Osmanom, r.a., i svi su ga klanjali prije učenja hutbe. Kao da sad gledam kako Poslanik, a.s., silazi dajući ljudima znak rukom da ostanu sjediti, prolazi između njih zajedno sa Bilalom dok ne stigne do žena, zatim citira ajet: *O Poslaniče, kada dođu vjernice da ti prisegu dadnu da Allahu ništa kao božanstvo neće pripisivati...* Kad je završio ajet do kraja, reče:

"Jeste li i vi zato tu?"

Jedna između žena odgovori:

- Da, Božiji Poslaniče! - dok su druge šutjele.

"Podijelite onda sadaku!" - reče Poslanik, a.s.

Bilal prostrije svoj haljetak i reče:

- Hajde, zalog su vam moji i otac i mati!

I one stadoše bacati veliko i malo prstenje na Bilalov haljetak.

Šta se uči na bajram-namazima

429. Od Ubejdullaha ibn Abdullaha, r.a., se prenosi da je Omer ibn el-Hattab, r.a., pitao Ebu Vakida el-Lejsija:

- Šta je Božiji Poslanik, a.s., učio na bajram-namazima?

On odgovori:

- Učio je: *Kaf, vel-Kur'ani-l-medžid* i *Ikterebeti-s-saatu venšekka-l-kameru*. (Sure Kaf i El-Kamer)

Na bajramskoj musalli ne klanja se ništa ni prije ni poslije bajram-namaza

430. Od Ibn Abbasa, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., izašao za Kurban ili Ramazanski bajram na musallu i klanjao dva rekata bajram-namaza ne klanjajući ništa ni prije ni poslije toga. Zatim je s Bilalom prišao ženama i naredio im da podijele sadaku pa su žene stale bacati svoje naušnice i ogrlice.

Odlazak žena na bajram-namaze

431. Od Um Atijje, r.a., se prenosi:

- Božiji Poslanik, a.s., naredio nam je da o Bajramima izvodimo na musallu i oslobođene robinje i one koje su s menstruacijom, i one koje su pod velovima. Što se tiče onih s menstruacijom, one nisu pristupale namazu, ali su prisustvovale dovi muslimana i davanju sadake.

- Božiji Poslaniče, šta će ona koja nema džilbab (široka haljina)? - upitala sam.

"Neka joj obuče njena sestra svoj džilbab!"- odgovori on.

Šta kažu (rade) robinje na Bajram

432. Od Aiše, r.a., se prenosi:

- Ušao je kod mene Božiji Poslanik, a.s., i zatekao dvije robinje kako pjevaju neke buaske pjesme,* pa je legao na postelju okrenuvši lice na drugu stranu. Ušao je zatim Ebu Bekr i stao me grditi:

* Pjesme koje su ispjevane povodom bitke u džahilijjetu između Evsa i Hazredža.

- Zar šejtanska frula kod Božijeg Poslanika, a.s.?

Božiji Poslanik, a.s., se okrenuo prema njemu i rekao:

"Pusti ih!"

Dok on nije gledao, dala sam im znak pa su izašle.

Na Bajram bi crnci igrali sa kožnim štitovima i kopljima pa ne znam da li ja upitah Poslanika, a.s., ili mi on sam reče:

"Želiš li ih i ti gledati?"

- Da! - odgovorila sam.

Uspravio me je iza sebe tako da su nam obrazi bili jedan uz drugi i rekao:

"Samo igrajte, o Beni Erfide (naziv za Abesince)!"

- Kad sam se počela dosađivati, upitao je:

"Je li ti dosta?"

- Jeste - rekla sam.

"Onda idi!" - kako je on.

NAMAZ PUTNIKA

Skraćivanje namaza u stanju sigurnosti

433. Ja'la ibn Umejje je rekao:

- Proučio sam Omeru ibn el-Hattabu ajet: *Nema smetnje da skratite namaz ako se bojite da će vas napasti oni koji ne vjeruju* (En-Nisā', 101.), i kazao:

- Sad su ljudi sigurni!?

- I ja sam se tome čudio, pa sam upitao Božijeg Poslanika, a.s., i on mi je rekao:

"To je sadaka koju vam Allah udjeljuje, zato primite Njegovu sadaku!"

434. Od Ibn Abbasa, r.a., se prenosi:

- Allah je propisao namaz preko vašeg Poslanika, a.s. - četiri rekata ako ste kući, dva kad ste na putu a jedan rekat kada ste u strahu.*

Na kakvom putu se skraćuje namaz

435. Od Enesa ibn Malika, r.a., se prenosi:

- Klanjao sam sa Poslanikom, a.s., podne u Medini četiri rekata, a ikindiju u Zu-l-Hulejfi** dva rekata.

Skraćivanje namaza na hadžu

436. Od Enesa ibn Malika, r.a., se prenosi:

- Kad smo putovali sa Poslanikom, a.s., iz Medine u Mekku (na hadž), klanjao je po dva rekata sve dok se nije vratio.

Kad je (Enes) upitan koliko je boravio u Mekki, rekao je: deset dana.

Skraćivanje namaza na Mini

437. Od Ibn Omera, r.a., se prenosi:

- Božiji Poslanik, a.s., na Mini je klanjao namaz kao musafir, a tako su postupali i Ebu Bekr, Omer i Osman osam godina. (Ili je

pa sam rekao:

* Većina islamskih pravnika ne dopušta primjenu ovog načela, već stoje na stanovištu da se i u stanju straha namaz treba obaviti jednako kao i izvan toga stanja, kod kuće i na putu. Ovaj "jedan rekat kada ste u strahu" klanja se za imamom zajednički a zatim svako nastavlja klanjati za sebe.

** Zu-l-Hulejfa - mikat, mjesto gdje hadžije, krećući se prema Mekki iz pravca Medine, oblače ihrame.

- Amidža, da si klanjao još dva rekata (tj. nafile)?

- Kad bih tako učinio, onda bih rađe klanjao puni (farz) namaz! - reče on.

Spajanje dva namaza na putu

438. Prenosi se da je Enes ibn Malik, r.a., rekao:

- Kada bi putovanje bilo užurbano, Božiji Poslanik, s.a.v.s., bi odgađao podne do nastupa ikindijskog vremena pa bi oba namaza zajedno klanjao, a odgađao je i akšam i klanjao ga zajedno s jacijom kada nastupi njeno vrijeme.

Spajanje dva namaza u normalnim okolnostima

439. Od Ibn Abbasa, r.a., se prenosi:

- Božiji Poslanik, a.s., spojio je podne sa ikindijom i akšam sa jacijom u Medini, kad nije bilo nikakva straha niti vremenske nepogode.

U verziji ovog hadisa, koju prenosi Veki', stoji:

Upitao sam Ibn Abbasa:

- Zašto je to radio?

- Da ne pritješnjuje Ummet! - odgovorio je.

A u verziji Ebu Muavije:

Upitan je Ibn Abbas:

- Šta je s time htio?

- Htio je da ne pritješnjuje Ummet! - odgovorio je on.

Kad pada kiša, klanjajte u kućama (prebivalištima)

440. Prenosi se od Ibn Omera, r.a., da je on, učeći ezan za namaz jedne hladne, vjetrovite i kišne noći, rekao na kraju:

- Klanjajte u vašim sedlima! Klanjajte u vašim sedlima!

Zatim je kazao:

- Božiji je Poslanik, a.s., je kad bi putovao po hladnoj ili kišnoj noći, naređivao mujezinu da rekne: "Klanjajte u vašim sedlima!"

Izostavljanje nafila na putu

441. Hafs ibn Asim je rekao:

- Pratio sam Ibn Omera, r.a., na putu za Mekku, pa nam je kao imam klanjao podne skrativši ga na dva rekata. Zatim se okrenuo pa se i mi sa njim okrenusmo, dok nije došao do svog sedla i sjeo pa i mi sjedosmo. Kad se osvrnuo prema mjestu gdje je klanjao, vidio je neke ljude na kijamu pa je upitao:

- Šta ovi rade?

- Klanjaju nafilu! - odgovorio sam, a on reče:

- Kad bih klanjao nafilu, upotpunio bih onda namaz (ne bih skraćivao)! Bratiću moj, pratio sam Poslanika, a.s., na putu, i nisam vidio da je ikad išta osim dva rekata namaza obavljao. Pratio sam Ebu Bekra, r.a., i nisam vidio da je ikad išta osim dva rekata namaza obavljao. Pratio sam Omera, i nisam vidio da je ikad išta osim dva rekata namaza obavljao. Zatim sam pratio Osmana i nisam vidio da je ikad išta osim dva rekata namaza obavljao. A Uzvišeni Allah kaže: *Vi u Božijem Poslaniku imate najljepši uzor!*

Obavljanje nafile na jahalici u toku putovanja

442. Ibn Omer, r.a., je rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., je klanjao nafilu na jahalici, okrenut u pravcu u kojem je putovao, a tako bi klanjao i vitr-namaz. Jedino farz-namaze nije klanjao na jahalici.

Kad bi se vratio s puta, klanjao bi u džamiji dva rekata

443. Džabir ibn Abdullah, r.a., je rekao:

- Kad smo se vratili sa jednog vojnog pohoda, Božiji Poslanik, a.s., je stigao prije mene tako da sam ga ujutro zatekao na izlazu iz džamije.

"Jesi li sad stigao?" - upitao me.

- Da! - rekao sam.

"Ostavi devu", reče on, "pa uđi u džamiju i klanjaj dva rekata!"

- Pa sam ušao i klanjao, a potom izašao.

Klanjanje namaza u uvjetima opasnosti

444. Džabir ibn Abdullah, r.a., je rekao:

- Bili smo jednom u borbi sa pripadnicima plemena Džuhejne koji su se žestoko protiv nas borili. Kad smo mi klanjali podne, mušrici su međusobom govorili: - Kad bismo ih napali dok klanjaju, tako razdvojene!

Džibril je o tome obavijestio Božijeg Poslanika, s.a.v.s.

"Govore", rekao nam je, "kad bismo ih napali dok klanjaju, mogli bismo ih dokrajčiti tako razdvojene! A uskoro će im doći vrijeme namazu koji im je draži i od njihove djece!"

Zato nas je, kad je došla ikindija, poredao u dva reda tako da se neprijatelj nalazio između nas i Kible. Poslanik, a.s., je zatim izgovorio tekbir pa smo i mi to učinili. Zatim se pregeo na ruku', pa smo se i mi pregeli. Kad je učinio sedždu, sa njim je prvi red učinio sedždu, a kad se prvi red vratio sa sedžde, drugi red je učinio sedždu. Nakon toga prvi red se povukao nazad a drugi istupio naprijed i zauzeo njegovo mjesto. Poslanik je potom izgovorio tekbir, pa smo i mi izgovorili tekbir, onda učinio ruku', pa smo i mi ruku' učinili. Kad je nakon toga pao na sedždu, za njim je prvi red učinio sedždu, dok je drugi stajao. I kad je poslije toga i drugi red učinio sedždu i onda svi zajedno obavili sjedenje, Poslanik, a.s., je predao selam.

Ebu ez-Zubejr kaže:

- Džabir je posebno naglasio: - Ovako kako klanjaju i ovi vaši zapovjednici!

Namaz za vrijeme pomračenja

445. Od Aiše, r.a., se prenosi sljedeće:

- Kad se za vrijeme Poslanika, a.s., desilo pomračenje Sunca, on je ustao i počeo klanjati. Veoma dugo je stajao na kijamu pa se pregeo na ruku', gdje je, također, veoma dugo ostao. Potom se uspravio i dosta dugo ostao stojeći, ali ne kao kod prvog stajanja. Pregeo se zatim na ruku' i dosta dugo ostao na njemu, ali ne kao prvi put. Onda je učinio sedždu nakon koje se uspravio i dugo stajao na kijamu, ali ne kao prvi put. Pregeo se potom na ruku' i dugo ostao na njemu, ali ne kao prvi put. Zatim se uspravio na kijam i dugo stajao, ali ne kao prvi put, da bi se ponovo pregeo na ruku' i dugo na njemu ostao, ali ne kao prvi put. Nakon toga je učinio sedždu. Tako je Poslanik, a.s., završio s namazom kad se Sunce već ponovo pojavilo. Održao je zatim ljudima hutbu, u kojoj se prvo zahvalio Allahu i izrekao Njemu primjerenu pohvalu, pa onda rekao:

"Zaista su Sunce i Mjesec Allahovi ajeti (znakovi). Njihovo pomračenje ne događa se ni zbog čije smrti niti nečijega života. Kad vidite pomračenje, izgovorite tekbir, obratite se Allahu dovom, klanjajte i podijelite sadaku! O Ummete Muhammedov, niko nije ljubomorniji od Allaha zbog zinaluka Njegovog roba ili robinje! O Ummete Muhammedov, tako mi Boga, kad biste znali ono što ja znam, puno biste plakali a malo se smijali! Eto, jesam li vam dostavio!?"

446. Ibn Abbas, r.a., je rekao:

- Kad se desilo pomračenje Sunca, Božiji Poslanik, a.s., klanjao je osam rekata sa četiri sedžde.

O namazu prilikom dove za kišu

447. Od Abdullaha ibn Zejda el-Ensarija, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., izašao jednom na musallu radi dove za kišu pa se, kad je htio učiti dovu, okrenuo prema Kibli i izvratio svoj ogrtač.

U jednom rivajetu stoji:

- Pa je okrenuo leđa ljudima i učio dovu okrenut prema Kibli, izvrativši svoj ogrtač a potom klanjao dva rekata.

448. Enes, r.a., je rekao:

- Dok smo bili jednom sa Poslanikom, a.s., počela je padati kiša. Poslanik, a.s., je razotkrio dijelove tijela koji ne spadaju u avret, kako bi kiša padala po njemu pa smo mi rekli:

- Božiji Poslaniče, zašto si to učinio?

"Jer je ova kiša novopridošla od svoga Gospodara!" - odgovori on.

O utjecanju Allahu prilikom vjetra i naoblake te o radovanju kiši

449. Od Aiše, r.a., se prenosi:

- Kad bi zapuhao olujni vjetar, Božiji Poslanik, a.s., bi učio:

"Allahu moj, molim Te daj nam dobro ovog vjetra, dobro onoga što je u njemu i dobro onoga sa čime je poslan, a sačuvaj nas njegova zla, zla onoga što je u njemu i zla onoga sa čime je poslan!"

A kada bi se nebo zbog oblaka zamračilo, uznemirio bi se i uzhodao izlazeći i ulazeći u kuću, da bi se kad počne kiša razveselio što se prepoznavalo na njegovom licu. Upitala sam ga jednom u vezi s tim pa je rekao:

"Plašim se, o Aiša, da i on nije nešto poput onoga koje je (kao kazna) poslano narodu a za što su oni rekli: *I kad ugledaše oblak na obzorju, koji se prema dolinama njihovim kretao, povikaše: - Ovaj nam oblak kišu donosi!*" (El-Ahkaf, 24.)

O vjetru saba (istočnom) i debur (zapadnom)

450. Od Ibn Abbasa, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Ja sam pomognut istočnim vjetrom (saba), a Ad je uništen zapadnim (debur)!"

DŽENAZA

O posjeti bolesnicima

451. Prenosi se da je Abdullah ibn Omer, r.a., rekao:

- Sjedili smo sa Poslanikom, a.s., kad mu je došao jedan čovjek ensarija. Kad je nazvao selam, Božiji Poslanik, a.s., se okrenuo prema njemu i upitao:

"O ensarijo, kako je moj brat Sa'd ibn Ubada?"

- Dobro! - odgovorio je.

"Ko ga od vas želi posjetiti?" - upita Božiji Poslanik, a.s., i ustade, pa ustadosmo i mi, a bilo nas je više od deset i niko nije imao papuče, cipele, kapu, niti ogrtač. Pješačili smo nekom neuređenom stazom dok nismo stigli, a kad stigosmo, ljudi oko njega se povukoše da bi mogao prići Božiji Poslanik, a.s., i ashabi koji su sa njim došli.

Šta govoriti kod bolesnika i umrloga

452. Od Umm Seleme, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Kad ste u prisustvu bolesnika ili umrloga, govorite lijepe riječi, jer meleci aminaju na ono što vi govorite!"

Kad je umro Ebu Selema, došla sam kod Božijeg Poslanika, a.s., i rekla:

- Božiji Poslaniče, Ebu Selema je umro!

"Reci" - kaza on - "Allahu moj, oprosti meni i njemu i daj da mi ono što poslije njega dolazi bude dobro!"

Ja sam izgovorila to što je on kazao, pa mi je Allah poslije njega dao boljeg od njega - Muhammeda, a.s.

Navođenje umirućih na *La ilahe illallah*

453. Od Ebu Se'ida el-Hudrija, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Navodite vaše umiruće na (izgovoranje) *La ilahe illallah!*"

Ko priželjkuje susret sa Allahom, Allah sa njim susret priželjkuje

454. Od Aiše, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Ko priželjkuje susret sa Allahom, Allah sa njim susret priželjkuje, a ko mrzi susret sa Allahom, i Allah sa njim susret mrzi!"

- Božiji Poslaniče, je li posrijedi preziranje smrti? - upitala sam i dodala: Niko od nas ne voli smrt!

"Nije to to!" - reče on i nastavi:

"Kad vjernik bude obradovan viješću da mu se Allah smilovao, da je njime zadovoljan i da mu je Džennet dodijelio, on poželi susret sa Allahom, pa Allah poželi susret sa njim. A nevjernik kad bude obaviješten o Allahovoj kazni i srdžbi, zamrzi susret sa Allahom i Allah susret sa njim zamrzi!"

U predaji koju od Ebu Hurejre, r.a., prenosi Šurejh ibn Hani stoji da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Ko priželjkuje susret sa Allahom, Allah sa njim susret priželjkuje, a ko mrzi susret sa Allahom i Allah sa njim susret mrzi!"

Tako sam došao kod Aiše i rekao:

- reče ona - a koji je to hadis?

- Božiji Poslanik, a.s., je rekao:

"Ko priželjkuje susret sa Allahom, Allah sa njim susret priželjkuje, a ko mrzi susret sa Allahom i Allah sa njim susret mrzi!" - odgovori on citirajući hadis i dodade:

- Nema niko među nama da ne mrzi smrt!

Aiša, r.a., reče:

- Da, to jeste hadis Božijeg Poslanika, a.s., samo on ne znači ono što ti misliš, nego: Kad se pogled ukoči, prsa zahropte, koža se naježi i prsti zgrče, ko tada poželi susret sa Allahom i Allah sa njim susret poželi, a ko zamrzi susret sa Allahom i Allah sa njim susret zamrzi!

Dobro mišljenje o Allahu prilikom umiranja

455. Od Džabira, r.a., prenose se riječi:

- Čuo sam Božijeg Poslanika, a.s., kada je, tri dana pred smrt, rekao:

"Ne umirite nipošto bez dobrog mišljenja o Allahu!"

Zatvaranje očiju umrlome i dova za njega

456. Od Umm Seleme, r.a., se prenosi:

- Božiji Poslanik, a.s., ušao je kod Ebu Seleme, nakon što je ovaj preminuo pa mu je zatvorio oči i rekao:

"Kad duša bude uzeta, nju slijedi pogled!"

Neki iz porodice umrlog su se uznemirili pa Poslanik, a.s., reče:

"Ne prizivajte na sebe ništa što nije dobro, jer meleci potvrđuju ono što vi govorite!"

Zatim prouči dovu:

"Allahu moj, oprosti Ebu Selemi! Svrstaj ga među one koji su na Pravome putu, njega njegovim nasljednicima nadoknadi dobrim, oprosti i nama i njemu, o Gospodaru svih svjetova, učini mu kabur

O prekrivanju umrloga

457. Od Aiše, majke pravovjernih, r.a., se prenosi:

- Kada je umro Božiji Poslanik, a.s., prekriven je crnim plaštom.

O dušama vjernika i dušama nevjernika

458. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi:

- Kad izađe duša vjernika, prime je dva meleka da je podignu na nebesa (Hamad kaže da je Ebu Hurejre spomenuo tada kako ona miriše slično mirisu mošusa) čiji stanovnici kažu:

- Dobra duša došla je sa Zemlje! Nek Allah blagoslovi i tebe i tijelo u kojemu si boravila!

Potom odlaze njenom Gospodaru koji kaže:

- Pođite sa njom do kraja, nek uživa sve do Sudnjeg dana!

A kad izađe duša nevjernika (Hamad kaže da je Ebu Hurejre spomenuo tada kako ona zaudara, izgovorivši i riječi proklinjanja), stanovnici nebesa kažu:

- Zla duša dođe iz pravca Zemlje!

Bude im rečeno:

- Pođite sa njom do kraja, nek se muči sve do Sudnjeg dana!

(Ebu Hurejre kaže da je Božiji Poslanik, a.s., spominjući dušu nevjernika, stavio na nos odjeću koju je imao na sebi.)

Strpljivost u nesreći pri prvom udaru

459. Od Enesa ibn Malika, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., došao nekoj ženi koja je plakala za svojim djetetom i rekao:

"Boj se Allaha i budi strpljiva!"

- Ti ne haješ za mojim udesom! - reče ona.

Kad je Poslanik, a.s., otišao, rekoše joj da je to bio Božiji Poslanik. Nju obuze stanje slično smrti pa dođe njegovoj kući i ne našavši nikog pred ulazom, uđe i reče:

- Božiji Poslaniče, nisam znala da si to ti!

"Strpljivost je pri prvom udaru!" - reče on. (Ili je rekao: "...na početku udara.")

Nagrada onome kome umre dijete pa strpljivo to podnese

460. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao nekim ženama ensarijkama:

"Ženu kojoj umre troje djece pa ona to strpljivo podnese Allah će sigurno uvesti u Džennet!"

Jedna od njih upita:

- A dvoje, Božiji Poslaniče?

"I dvoje!" - odgovori on

U drugoj predaji od njega, koju on prenosi od Vjerovjesnika, a.s., stoji:

"Nema nijednog muslimana, kojem umre troje djece, da će ga Vatra dohvatiti, izuzimajući ispunjenje (Božije) zakletve!"*

Šta se kaže u slučaju nesreće

461. Od Umm Seleme, r.a., se prenosi da je čula Božijeg Poslanika, a.s., kad je rekao:

"Svakog roba koga pogodi neka nesreća pa on kaže: Zaista mi pripadamo Allahu i Njemu se vraćamo! Bože, zaštiti me u mojoj nesreći i daj da ono što iza nje dođe bude dobro! - Allah će zaštititi u njegovoj nesreći i dati da ono što dođe poslije nje bude bolje."

Kad je umro Ebu Selema, ja sam rekla onako kako mi je Poslanik, a.s., naredio pa mi je Allah poslije njega dao boljeg od njega - dao mi je Božijeg Poslanika, a.s.

Plakanje za umrlim

462. Prenosi se da je Abdullah ibn Omer, r.a., rekao:

- Kad je Sa'd ibn Ubada bio bolestan, došao mu je u posjetu Božiji Poslanik, a.s., sa Abdurrahmanom ibn Avfom, Sa'dom ibn Ebu

---

* Misli se na zakletvu navedenu u 71. ajetu sure Merjem: *I svaki od vas će do njega (tj. Džehennema) stići!*

Vekkasom i Abdullahom ibn Mesudom. Kad su ušli kod njega, zatekli su ga bez svijesti.

"Je li izdahnuo!" - upita Poslanik, a.s.

- Nije! - rekoše mu.

Božiji Poslanik, a.s., zaplaka pa kad to vidješe ostali, i oni zaplakaše, a Poslanik, a.s., reče:

"Čujte! Allah neće kazniti zbog suze u oku, niti tuge u srcu, nego će kazniti zbog ovoga - pokazao je na svoj jezik - ili, pak, smilovati se."

Stroga osuda naricanja

463. Od Ebu Malika el-Eš'arija, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"U mome Ummetu prisutne su četiri stvari iz džahilijjeta i nikako da ih se oslobode. To su: hvalisanje plemićkom pripadnošću, opsjednutost porodičnom lozom, traženje pomoći (kiše) putem zvijezda i naricanje za umrlima. Ako se naricaljka prije smrti ne pokaje, bit će na Sudnjem danu proživljena sa haljinom od katrana i košuljom od šuge!"

Ne pripada nama onaj ko se udara po obrazima i kida odjeću

464. Od Abdullaha ibn Mesuda, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Ne pripada nama onaj ko se udara po obrazima ili kida odjeću ili oplakuje umrloga na način kako se to činilo prije islama!"

U drugoj verziji se umjesto veznika ili navodi veznik i.

Umrli preživljava patnje usljed plakanja živog

465. Od Amre bint Abdurrahman, r.a., se prenosi da je čula Aišu, r.a., kad su joj spomenuli riječi Abdullaha ibn Omera da - umrli preživljava patnje usljed plakanja živog (za njim) - kako kaže:

- Nek Allah oprosti Ebu Abdurrahmanu! On sigurno ne laže, nego je ili zaboravio ili pogrešno razumio! Jer Poslanik, a.s., je prošao pokraj jedne jevrejke nad kojom se plakalo i tom prilikom rekao: "Oni plaču (nariču) nad njom, a ona kuša patnju u svome kaburu!"

Onaj koji je odahnuo i onaj od koga se odahnulo

466. Od Ebu Katade ibn Rib'ija, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., kad je kraj njega pronesena neka dženaza, rekao:

"*Musterīhun* (onaj koji je odahnuo) *ve musterāhun minhu* (onaj od koga se odahnulo)!"

- Šta je musterīhun, a šta musterāhun minhu? - upitaše ga, pa on reče:

"Umrli, ako je vjernik, odahne od dunjalučkih napora, a ako je nevjernik, od njeg odahnu i ljudi, i zemlje, i biljke, i životinje!"

Kupanje umrlog

467. Prenosi se da je Umm Atijje, r.a., rekla:

- Kad je umrla Zejneb, kćerka Božijeg Poslanika, a.s., Poslanik, a.s., je rekao:

"Ogasulite je neparan broj puta - tri ili pet. Kod petog gasuljenja stavite kamfor ili nešto kamfora pa kad završite s gasuljenjem, obavijestite me!"

Kad smo završile, obavijestile smo ga pa nam je dao svoj pojas i rekao:

"Stavite joj ga ispod kefina!"

O kefinima umrloga

468. Prenosi se da je Aiša, r.a., rekla:

- Kefini Božijeg Poslanika, a.s., sastojali su se od tri komada bijelog pamučnog platna, bez košulje i saruka. Što se tiče ogrtača, ljudima se

učinilo da je i on pripremljen da mu se obuče, ali nije, tako da je umotan samo u tri komada bijelog pamučnog platna. Ogrtač je uzeo Abdullah, sin Ebu Bekrov, rekavši:

- Sačuvat ću ga sebi za kefine!

Zatim se predomislio i rekao:

- Da je Allah njime zadovoljan kao kefinom, obukao bi ga Božijem Poslaniku!

Potom je prodao ogrtač i novac koji je dobio podijelio kao sadaku.

Opremanje umrloga u lijepe kefine

469. Od Džabira ibn Abdullaha, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., držeći jednog dana hutbu, spomenuo jednog čovjeka ashaba koji je umro pa bio opremljen u nekakve bijedne kefine i ukopan po noći. Osudio je taj postupak kazavši da je potrebno dženazu klanjati u normalnim, dnevnim uvjetima, osim u slučaju kakve nužde.

"Kada neko od vas oprema svoga brata, neka to što ljepše uradi!" - kazao je Božiji Poslanik.

Požuriti sa dženazom

470. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Požurite sa dženazom, jer, ako se radi o dobroj duši, nju čeka dobro kojemu je predajete, a ako nije takva, onda je to zlo i bolje je da ga što prije skinete sa svojih vratova!"

Ženama je zabranjeno praćenje dženaze

471. Prenosi se da je Umm Atijje, r.a., rekla:

- Zabranjeno nam je pratiti dženaze, ali zabrana ne bijaše stroga.

Ustajanje zbog dženaze

472. P renosi se da je Džabir ibn Abdullah, r.a., rekao:

- Prošla jednom neka dženaza pa Poslanik, a.s., ustade te i mi ustadosmo.

- Božiji Poslaniče! - rekosmo mu - To je neka Jevrejka!

"Smrt je jezovita stvar, zato kad vidite dženazu, ustanite joj!"

Derogiranje ustajanja zbog dženaze

473. Prenosi se da je Alija, r.a., rekao:

- Vidjeli smo kako, kad dženaza naiđe, Božiji Poslanik, a.s., nekad ustaje pa bismo i mi ustajali, a nekad sjedi pa bismo tada i mi sjedjeli.

Gdje u odnosu na umrlog stane imam kad mu klanja dženazu

474. Prenosi se da je Semure ibn Džundeb, r.a., rekao:

- Klanjao sam za Poslanikom, a.a., dženazu Ka'bovoj majci, koja je umrla nakon poroda pa je Božiji Poslanik, a.s., stao spram sredine njenog tabuta.

O tekbiru za dženazu

475. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., obavijestio ljude o smrti abesinskog vladara Nedžašije onog dana kada je umro pa je izašao sa njima na musallu i (klanjajući dženazu) proučio četiri tekbira.

O učenju pet tekbira

476. Prenosi se da je Abdurrahman ibn Ebu Lejla rekao:

- Zejd je kad bismo klanjali dženaze, učio četiri tekbira. Jednom je, međutim, proučio pet pa kad smo ga pitali zašto, a on je odgovorio:

- Božiji Poslanik, a.s., bi nekad tako činio!

Dova za umrlog

477. Prenosi se da je Avf ibn Malik, r.a., rekao:

- Kad je Božiji Poslanik, a.s., klanjao jednu dženazu, upamtio sam iz njegove dove sljedeće:

"Bože, oprosti mu grijehe, smiluj mu se i pomiluj ga, počasti ga lijepim prebivalištem, raskomoti mu ulazak, okupaj ga vodom, snijegom i gradom, očisti ga od grijeha kao što čistiš bijelu haljinu od nečistoće. Zamijeni mu kuću ljepšom od ove njegove dunjalučke, porodicu boljom od ove dunjalučke i suprugu boljom od one koju je ovdje imao. Uvedi ga u Džennet i zaštiti ga od kaburske patnje i od džehennemske patnje!"

Dova je bila takva da sam poželio da ja budem na mjestu onog umrlog.

Klanjanje dženaze u džamiji

478. Od Aiše, r.a., se prenosi da su, kad je umro Sa'd ibn Ebu Vekkas, Vjerovjesnikove supruge zatražile da se njegova dženaza pronese kroz džamiju kako bi mu one klanjale pa je tako i učinjeno. Zaustavili su se s njegovim tabutom pokraj njihovih odaja dok one klanjaju pa su ga iznijeli na vrata za dženaze. Čule su da im narod prigovara zbog toga tvrdeći da se dženaze nikad nisu unosile u džamiju, pa kad je to doprlo do Aiše, ona je rekla:

- Svijet jedva čeka da prigovori za nešto što i ne zna! Prigovaraju nam što je dženaza pronesena kroz džamiju, a Božiji Poslanik, a.s., je klanjao dženazu Suhejlu ibn Bejdai nasred džamije!

Dženaza-namaz na kaburu

479. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je neka ženska (ili muška) osoba crne puti mela džamiju, pa kad je Božiji Poslanik, a.s., primijetio da više ne dolazi, upitao je za nju pa mu rekoše da je umrla.

"Zašto me niste obavijestili?" - upita ih, a oni je ne smatrahu dovoljno važnom (da bi ga obavijestili o njenoj smrti).

"Pokažite mi njen kabur!" - rekao je.

Kad su mu pokazali kabur, klanjao je dženazu i rekao:

"Ovi kaburi su jako mračni njihovim stanovnicima! Allah im ih osvjetljava kad im ja klanjam dženazu!"

O onome ko sam sebe ubije

480. Prenosi se da je Džabir ibn Semure, r.a., rekao:

- Donesen je Božijem Poslaniku, a.s., čovjek koji se ubio gvozdenom strijelom i Poslanik, a.s., mu nije klanjao dženazu.

Vrijednost klanjanja i slijeđenja dženaze

481. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Ko bude prisutan na dženazi sve dok se ne klanja, pripada mu nagrada jednog kirata, a ko prisustvuje sve dok se ne zakopa, njemu pripadaju dva kirata!"

- Šta znači dva kirata? - upitali su.

"Poput dva su velika brda!" - kazao je.

Kome stotinu ljudi klanja dženazu Allah im primi njihovu dovu za njega

482. Od Aiše, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Kome grupa od stotinu ljudi klanja dženazu i od Boga mu zatraži oprost, Allah primi njihove dove!"

Kome četrdeset ljudi klanja dženazu Allah im primi njihovu dovu za njega

483. Od Ibn Abbasa, r.a., se prenosi da je, kad mu je u Kudejdu ili Usfanu umrlo jedno dijete, rekao Kurejbu:

- Vidi koliko se ljudi skupilo da klanja dženazu!

On je izašao, prebrojao ljude koji su se sakupili i obavijestio ga.

- Kažeš da ih je četrdeset? - reče on.

- Da! - odgovorio sam.

- Iznesite ga! - reče - Čuo sam Božijeg Poslanika, a.s., kad kaže:

"Svakom muslimanu koji umre pa mu četrdeset ljudi, koji širk Allahu ne čine, klanja dženazu, Allah ukabuli njihovu dovu za njega!"

Umrli o kojima se govore lijepe riječi i oni o kojima se govore ružne riječi

484. Prenosi se od Enesa ibn Malika, r.a.:

- Pronesena je neka dženaza pa se čuše o njoj lijepe riječi, na što Božiji Poslanik, a.s., reče:

"Zaslužila je! Zaslužila je! Zaslužila je!"

Pronesena je i neka druga dženaza, pa se čuše o njoj ružne riječi, na što Božiji Poslanik, a.s., reče:

"Zaslužila je! Zaslužila je! Zaslužila je!"

Omer reče:

- Božiji Poslaniče! Pronesena je dženaza, pa se čule o njoj lijepe riječi, na što ti reče: "Zaslužila je! Zaslužila je! Zaslužila je!" Pa je pronesena druga dženaza, pa se čule o njoj ružne riječi, a ti opet reče: "Zaslužila je! Zaslužila je! Zaslužila je!"

Božiji Poslanik, a.s., reče:

"Koga po dobru spominjete zaslužio je Džennet, a koga po ružnu spominjete, zaslužio je Džehennem! Vi ste svjedoci Allahovi na Zemlji! Vi ste svjedoci Allahovi na Zemlji! Vi ste svjedoci Allahovi na Zemlji!

Praćenje dženaze jašući na konju

485. Prenosi se od Džabira ibn Semure:

- Klanjao Božiji Poslanik, a.s., dženazu Ibn Dahdahu zatim mu bi doveden jedan neosedlan konj. Jedan čovjek pridrža konja pa ga Poslanik, a.s., uzjaha i potjera u lagahan kas. Mi smo ga pratili idući brzim korakom.

Jedan od ljudi koji su bili na toj dženazi je rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., je rekao:

"Koliko li grozdova hurmi u Džennetu čeka Ibn Dahdaha!"*

Metanje baršuna u kabur

486. Prenosi se od Ibn Abbasa, r.a.:

- U kabur Božijeg Poslanika, a.s., metnuto je platno od crvenog baršuna.

O grobnoj raki i zazidivanju mrtvaca

487. Od Amira ibn Sa'da se prenosi da je Sa'd ibn Ebu Vekkas, r.a., kazao dok je na smrt bio bolestan:

- Iskopajte mi mezar i zazidajte me ciglom (čerpićem), onako kako je to učinjeno sa Božijim Poslanikom, a.s.

* Ovaj ashab je kupio palmu i poklonio je jetimu, pa je Poslanik, s.a.v.s., zbog toga to rekao.

Poravnavanje kaburova

488. Od Ebu Hejjadža el-Esedija se prenosi da mu je Alija ibn Ebu Talib rekao:

- Da te uputim na nešto na što je mene Božiji Poslanik, a.s., uputio:

“Ne ostavljaj nijednog kipa a da ga ne uništiš, niti podignutog kabura a da ga ne poravnaš.”

Nepoželjnost gradnje i malterisanja na kaburovima

489. Prenosi se od Džabira, r.a.:

- Božiji Poslanik, a.s., zabranio je da se kaburovi malterom (žbukom) obrađuju, da se na njima sjedi i nad njima gradi.

Kada čovjek umre, njegovo mjesto pokazuje mu se jutrom i večerom

490. Od Ibn Omera, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

“Kad neko od vas umre, pokazuje mu se njegovo mjesto jutrom i večerom! Ako je džennetlija, onda među džennetlijama, a ako je džehennemlija, onda među džehennemlijama. Govori mu se: Ovo je tvoje mjesto dok te Allah ne proživi na Sudnjem danu.”

Dva meleka ispituju čovjeka kad se spusti u kabur

491. Od Enesa ibn Malika, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

“Kad se čovjek spusti u kabur i kad se raziđu njegovi prijatelji tako da još čuje bahat njihove obuće, dođu mu dva meleka, posade ga da sjedne i upitaju ga:

- Šta kažeš za ovog čovjeka?

Ako je vjernik, odgovorit će:

- Svjedočim da je on Božiji rob i Božiji poslanik!

Onda će mu se reći:

- Pogledaj svoje mjesto u Džehennemu, Allah ti ga je zamijenio i dao ti mjesto u Džennetu.

I oba mjesta će vidjeti."

Katade kaže: - Navedeno nam je i ovo:

"Njegov kabur raširit će se za sedamdeset lakata i ispunit će se zelenilom do Dana kada će biti oživljeni."

O riječima Uzvišenog: *Allah će vjernike postojanom riječju učvrstiti i na ovome i na onome svijetu!*

492. Od Berra ibn Aziba, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao da se ajet: *Allah će vjernike postojanom riječju učvrstiti i na ovome i na onome svijetu* odnosi se na kaburske patnje. Pitat će ga se:

- Ko ti je gospodar?

Pa će reći:

- Moj gospodar je Allah, a moj poslanik Muhammed, a.s.

Na to se odnosi ajet *Allah će vjernike postojanom riječju učvrstiti i na ovome i na onome svijetu.* (Ibrahim, 27.)

O kaburskoj patnji i traženju zaštite od nje

493. Prenosi se od Zejda ibn Sabita, r.a.:

- Kad je Božiji Poslanik, a.s., jašući na svojoj mazgi prolazio kroz

"Ko zna čiji su ovo kaburi?"

- Ja! - odgovori jedan čovjek.

"Kad su umrli ti ljudi?" - upita Poslanik, a.s.

- U vrijeme džahilijjeta! - odgovori on.

Božiji Poslanik, a.s., reče:

"Ovaj ummet kušat će patnju u svojim kaburima! I da se ne bojim da se nećete zakopavati, zamolio bih Allaha da vam omogući da i vi čujete ono što ja čujem od kaburske patnje!"

Zatim se licem prema nama okrenu i reče:

"Molite Allaha da vas sačuva džehennemske patnje!"

- Molimo Allaha da nas sačuva džehennemske patnje! - kazali smo.

"Molite Allaha da vas sačuva kaburske patnje!" - reče on.

- Molimo Allaha da nas sačuva kaburske patnje! - kazali smo.

"Molite Allaha da vas sačuva teških iskušenja, kako vidljivih tako i skrivenih!" - reče on.

- Molimo Allaha da nas sačuva teških iskušenja, kako vidljivih tako i skrivenih! - kazali smo.

"Molite Allaha da vas sačuva iskušenja Dedždžala!" - reče on.

- Molimo Allaha da nas sačuva iskušenja Dedždžala! - kazali smo.

Mučenje Jevreja u njihovim kaburovima

494. Prenosi se od Ebu Ejjuba, r.a.:

- Izašao jednom Božiji Poslanik, a.s., nakon zalaska Sunca i čuo nekakve krike, pa reče: "To su Jevreji izloženi kaburskim mukama!"

Posjećivanje kaburova i traženje oprosta za one koji su u njima

495. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a.:

- Posjetio Božiji Poslanik, a.s., kabur svoje majke i zaplakao. Rasplakali su se i drugi koji su bili sa njim, zatim je Poslanik rekao:

"Tražio sam od Allaha dopuštenje da molim za oprost svojoj majci pa mi nije dopustio! Tražio sam da mi dopusti da posjećujem njen kabur pa mi je dopustio! Posjećujte kabure, jer oni podsjećaju na smrt!"

496. Od Burejde, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Bio sam vam zabranio da posjećujete kabure, ali ih posjećujte! Zabranio sam vam meso kurbana duže od tri dana, ali držite ga koliko hoćete. Zabranio sam vam mošt osim u jednoj mješini, ali pijte ga iz svih sudova, samo nemojte piti ono što opija!"

Nazivanje selama onima koji su u kaburu i dova za njih

497. Prenosi se da je Muhammed ibn Kajs jednog dana rekao:

- Da vam ispričam nešto o meni i mojoj majci!

Mislili smo da govori o majci koja ga je rodila, ali on reče:

- Aiša nas jednom upita:

- Hoćete li da vam ispričam nešto o sebi i Božijem Poslaniku, a.s.?

- Svakako! - odgovorili smo.

Počela je pričati:

- Jedne noći kad je Božiji Poslanik, a.s., bio kod mene, raspremio se, spustio ogrtač, skinuo obuću i metnuo je pored svojih nogu. Zatim je pružio jedan kraj svoga ogrtača na svoju postelju i legao. Nedugo zatim, čim je pomislio da sam ja zaspala, uzeo je lagahno ogrtač, nazuo polahko obuću, lagahno otvorio vrata i izašao, lagahno ih zatvorivši za sobom. Ja sam obukla košulju, pokrila se, obukla ogrtač i pošla za njim.

Došao je do mezarja Beki' i stao. Ostao je dugo stojeći, a zatim tri puta digao ruke pa se potom okrenuo i pošao nazad. I ja sam krenula nazad. Pružio je malo korak, pa sam i ja pružila korak. Požurio je još brže pa sam i ja još više požurila. On je onda potrčao pa sam i ja potrčala i prestigla ga. Ušla sam u kuću prije njega i uspjela sam leći u postelju prije nego što je on ušao. Kad je ušao, upitao me je:

"Šta je tebi Aiša, zašto si tako zadihana?

- Ništa! - rekla sam, ali on bijaše uporan:

"Kazat ćeš mi ili će me Allah, Koji sve zna, o tome obavijestiti!"

Božiji Poslaniče, draži si mi i od oca i od majke! - rekla sam i ispričala mu.

"A, ti si bila ona crna prilika koju sam vidio ispred sebe!" - reče Poslanik, a.s.

- Da! - odgovorila sam.

Pružio je ruku i odgurnuo me tako da me malo i zaboljelo, zatim je rekao:

"Zar si mislila da će ti Allah i Njegov Poslanik neku nepravdu učiniti?"

- Koliko god se ljudi trudili da nešto sakriju, Allaha to zna! Da, Allah zna! - rekla sam.

Božiji Poslanik reče:

"Eno onda, prije nego što ću ustati, došao mi je Džibril, a.s., i pozvao me tiho da ti ne čuješ, pa sam mu se odazvao, ali tiho da ti ne čuješ. Inače, kod tebe nije ulazio jer si se već bila raspremila, a i ja sam mislio da si zaspala pa te nisam želio buditi ili uplašiti. Došao je, dakle, i rekao mi:

- Tvoj Gospodar naredio ti je da odeš do mezarja Beki' i tražiš oprosta za one koji su u njemu!"

- Kako da im se obratim, Božiji Poslaniče? - upitala sam ja.

On reče:

"*Es-selāmu 'alā ehli-d-dijāri mine-l-mu'minīne ve-l-muslimīne, ve jerhamullāhu-l-mustakdimīne minnā ve-l-muste'hirīne, ve innā in šāellahu bikum lelāhikūn.* - Neka je mir i spas na vjernike muslimane koji su u ovom mezarju! Neka se Allah smiluje onima koji su prije kao i onima koji će poslije u njega doći. I mi ćemo vam se kad Allah htjedne pridružiti!"

Sjedenje i namaz na kaburu

498. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Da neko od vas sjedne na žeravu i da mu ona odjeću propprži pa i do kože čak da prodre, bolje mu je nego da na kabur sjedne!"

499. Od Ebu Merseda el-Ganevija, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Ne sjedite na kaburovima i ne klanjajte prema njima!"

O dobrom čovjeku koga hvale

500. Prenosi se od Ebu Zerra, r.a.:

- Upitaše jednom Božijeg Poslanika, a.s.:

- Šta kažeš za čovjeka koji uradi neko dobro djelo pa mu ljudi na tome zahvaljuju?

"To su prvi znaci radosne vijesti za vjernika!" - reče Božiji Poslanik, a.s.

ZEKAT

Obaveza zekata

501. Od Ibn Abbasa, r.a., se prenosi da je Muaz rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., šaljući me u jednu misiju (u Jemen), rekao je:

"Odlaziš ljudima koji su sljedbenici ranije objave (*ehlu-l-kitab*) sa zadaćom da ih pozoveš na svjedočenje da nema Boga osim Allaha i da sam ja Božiji poslanik! Ako to prihvate, obavijesti ih da im je Allah propisao da pet puta dnevno klanjaju namaz! Ako i to prihvate, obavijesti ih da im je propisao zekat, koji se uzima od bogatih i daje siromašnima! Ako i to prihvate, onda se kloni njihovog najvrednijeg imetka, čuvaj se kletve mazluma (onoga kome je učinjena nepravda), jer između nje i Allaha nema pregrade!"

Količina gotovine, poljoprivrednih proizvoda i stoke koji podliježu zekatu

502. Od Ebu Se'ida el-Hudrija, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Žito i datule ne podliježu zekatu ako ih je manje od pet (devinih) tovara. Zekatu ne podliježu ni deve ako ih je manje od pet (i to da su starosti između tri i deset godina), kao ni bilo šta drugo (od gotovine) ako ga je manje od pet oka."

Ono što podliježe desetini ili pola desetina

503. Od Džabira ibn Abdullaha, r.a., se prenosi da je čuo Božijeg Poslanika, a.s., kada kaže:

"Ono što navodnjava rijeka ili oblak podliježe desetini, a ono što se navodnjava iz bunara (pomoću deve koja vadi vodu) dolapom pola desetine!"

Musliman ne daje zekat na svog roba, niti na konja

504. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Musliman ne daje zekat na svog roba, niti na konja!"

O davanju zekata unaprijed i zabrani toga

505. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a.:

- Božiji Poslanik, a.s., poslao je Omera da prikuplja zekat pa se čulo da su Ibn Džemil, Halid ibn Velid i Abbas, amidža Božijeg Poslanika, a.s., odbili dati. Božiji Poslanik, a.s., rekao je:

"Ibn Džemila nije spriječilo od davanja zekata ništa doli to što je bio siromah pa ga je Allah bogatim učinio. Što se Halida tiče, nepravedni ste prema njemu, jer je on založio na Božijem putu i svoj oklop i sva druga borbena sredstva. A što se tiče Abbasa, od njega sam ja za dvije godine unaprijed zekat uzeo."

Zatim je dodao:

"Omere, zar ne znaš da je amidža čovjeku kao i otac!?"

O onome ko ne daje zekat

506. Prenosi se od Ebu Zerra, r.a.:

- Prišao sam Božijem Poslaniku, a.s., dok je jednom sjedio u hladu Kabe, pa kad me vidje, reče:

"Najveći gubitnici, tako mi Gospodara Kabe!"

Sjeo sam, ali se nisam mogao smiriti, već ustadoh i upitah ga:

- Božiji Poslaniče! Reci mi, tako ti Boga, ko su ti?

"Oni koji najviše imetka posjeduju, izuzimajući one između njih koji čiste svoj imetak kroz razne vidove hajra - naprijed, nazad, desno, lijevo - ali takvih je malo. Svakome ko bude imao deve, goveda, ili brave, a ne bude davao na njih zekat, doći će na Sudnjem danu njegova stoka, koja će tamo biti još krupnija i još deblja pa će ga bosti svojim rogovima i gaziti svojim kopitama, smjenjujući se jedna po jedna, dok se ljudima suđenje ne završi."

507. Od Ebu Hurejre, r.a., se se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Svakome ko posjeduje zlato ili srebro, a ne bude ispunjavao obaveze koje iz toga proistječu, iskovat će se na Sudnjem danu vatrene ploče kojima će, nakon što se usijaju na džehennemskoj vatri, biti pržen po bokovima, čelu i leđima! I kad god se ohlade, ploče će se vraćati u vatru i usijavati. Bit će to u danu koji je dug pedeset hiljada godina i trajati sve dok se ne završi suđenje ljudima na kojem će svakome biti pokazan put - ili u Džennet ili u Džehennem."

- A deve, Božiji Poslaniče? - upitano je, pa Poslanik, a.s., reče:

"Također i svako ko ima deve, a ne ispunjava obaveze koje iz toga proistječu, u koje spada i njihova muža kad dođu da se napoje, na Sudnjem danu bit će bačen na jednu ravnu ledinu prepunu njegovih deva, gdje nijedno stado faliti neće, i one će ga gaziti svojim kopitama i gristi svojim zubima, smjenjujući se jedna po jedna, dok se ljudima suđenje ne završi. Bit će to u danu koji je dug pedeset hiljada godina i trajati sve dok se ne završi suđenje ljudima na kojem će svakom biti pokazan put - ili u Džennet ili u Džehennem."

- A goveda i bravi, Božiji Poslaniče? - upitano je pa Poslanik, a.s., reče:

"I svaki onaj ko ima goveda i brave, a ne ispunjava obaveze koje iz toga proistječu, na Sudnjem danu bit će bačen na jednu ravnu ledinu, na kojoj neće nedostajati ni krivoroge, ni šukave, a ni one stoke kojoj su polomljeni rogovi, pa će ga ona bosti svojim rogovima i gaziti svojim kopitama, smjenjujući se jedna po jedna dok se ljudima suđenje

ne završi. Bit će to u danu koji je dug pedeset hiljada godina i trajat će sve dok se ne završi suđenje ljudima na kojem će svakom biti pokazan put - ili u Džennet ili u Džehennem."

- A konji, Božiji Poslaniče? - upitano je pa Poslanik, a.s., reče:

"Konja ima tri vrste: neki su čovjeku teret, neki zastor a neki plaća. Što se tiče onih koji su čovjeku teret, to su konji koje on drži da bi se pokazao, hvalisao ili borio protiv muslimana. Takvi konji za njega su teret! Što se tiče onih koji su čovjeku zastor, to su konji koje on drži u ime Allaha i ne zaboravlja Allahovo pravo vezano za njihova leđa i njihove vratove. Takvi konji za njega su zastor! Što se, pak, tiče konja koji su čovjeku plaća, to su oni koje on drži u ime Allaha i stavi na raspolaganje muslimanima. Takvi konji, koliko god travki sa livade na kojoj pasu pojedu i koliko god fuškija i kapi mokraće na njoj natore, toliko se njihovom vlasniku dobrih djela upiše. Koliko je god otisaka njihovih stopala i komada balege koje ostave iza sebe trčeći jedan ili dva kruga, toliko se njihovom vlasniku dobrih djela upiše. Kad vlasnik s njima naiđe na rijeku pa se iz nje napiju, koliko god kapi vode popiju, toliko se njihovom vlasniku dobrih djela upiše!"

- A magarci, Božiji Poslaniče? - upitano je pa Poslanik, a.s., reče:

"Za magarce mi ništa posebno nije objavljeno, izuzev ovog značenjski jedinstvenog u uopćenog ajeta: *Pa ko učini i koliko trun dobra, vidjet će ga, a ko uradi i koliko trun zla, vidjet će ga.*" (Ez-Zilzāl, 7-8.)

Osuda onih koji gomilaju blago

508. Prenosi se od Ahnefa ibn Kajsa:

- Bio sam sa grupom Kurejšija kad je naišao Ebu Zerr, r.a., i rekao:

- Najavi onima koji gomilaju blago da će biti žigosani i to tako da im se žig utisne na leđa a izbije na bokove, potom na potiljak pa izbije na čelo!

Zatim se povukao u stranu i sjeo a ja upitah:

- Ko je ovaj?

- Ovo je Ebu Zerr! - odgovoriše mi.

Prišao sam mu i upitao ga:

- Šta znače tvoje riječi koje sam čuo maloprije?

- Rekao sam samo nešto što sam čuo od Božijeg Poslanika, a.s. - odgovori on.

- Šta kažeš za ovaj poklon (od vladara)? - upitao sam.

- Uzmi ga, jer on sada predstavlja vid pomoći, a ako bi on bio cijena tvoje vjere, ostavi ga! - reče.

Treba one koji ubiru zekat učiniti zadovoljnima

509. Prenosi se od Džerira ibn Abdullaha, r.a.:

- Došli su Poslaniku, a.s., neki beduini i kazali:

- Neki ljudi koji ubiru zekat dolaze nam i čine nasilje!

"Učinite one koji ubiru zekat zadovoljnima!"* - reče Božiji Poslanik.

Džerir je rekao:

- Otkako sam čuo ove Poslanikove, a.s., riječi, nijedan od onih koji ubiru zekat nije od mene nezadovoljan otišao!

Dova za onoga ko donese svoj zekat

510. Prenosi se od Abdullaha ibn Ebu Evfaa, r.a.:

- Kad bi neko donio svoj zekat, Božiji Poslanik, a.s., bi kazao: "Bože, blagoslovi ga!"

Kad mu je došao moj otac, Ebu Evfa, i donio svoj zekat, rekao je: "Bože, blagoslovi porodicu Ebu Evfaa!"

Davanje onome za čiji iman postoji bojazan

511. Prenosi se od Sa'da ibn Ebu Vekkasa, r.a.:

* Tj. dadnite im punu mjeru koju ste dužni dati.

- Pravio Božiji Poslanik, a.s., raspodjelu zekata pa sam mu rekao:

- Daj tome i tome, on je vjernik!

"Ili musliman?!" - upita Božiji Poslanik.

Ja sam tri puta ponavljao svoje riječi, a on tri puta odgovarao: "Ili musliman?" - pa je zatim rekao:

"Ima ljudi kojima dodijelim, iako su mi draži neki drugi. To je zato što se bojim da ih Allah u vatru ne baci!"

Dajte onima čija srca za islam treba pridobiti, a oni s jakim imanom će se strpiti

512. Prenosi se da je Enes ibn Malik, r.a., rekao:

- Na dan Hunejna pristigla su plemena Hevazin, Gatafan i druga sa svojim porodicama i stokom, a sa Poslanikom, a.s., bilo je tada deset hiljada ljudi te oni koji su primili islam sa osvojenjem Mekke. Međutim, okrenuli su mu leđa i ostao je sam.

Tog dana uputio je dva poziva jedan za drugim - okrenuo se na desnu stranu i povikao:

"O ensarije!"

- Odazivamo ti se, Božiji Poslaniče! Raduj se, mi smo s tobom! - odgovorili su.

Zatim se okrenuo na lijevu stranu i povikao:

"O ensarije!"

- Odazivamo ti se, Božiji Poslaniče! Raduj se, mi smo s tobom! - odgovorili su.

Bio je na svojoj bijeloj mazgi pa je sišao i rekao:

"Ja sam Božiji rob i Njegov poslanik!"

Mušrici su taj dan doživjeli poraz, a Božiji Poslanik, a.s., dobio bogat plijen, koga je razdijelio među muhadžirima i onima koji su primili islam sa osvojenjem Mekke. Pošto ensarijama ništa nije dao, neki od njih su rekli:

- Kad je nevolja budemo pozvani, a kad se dijeli plijen, daje se drugima!

Kad je to doprlo do Božijeg Poslanika, a.s., okupio ih je pod šator i rekao:

"O ensarije! Kakva je to priča koju o vama čujem?"

Pošto ostadoše šuteći, on nastavi:

"O ensarije! Zar vam nije po volji da drugi dođu svojim kućama sa dunjalukom, a vi sa Muhammedom da živi među vama?"

- Svakako, Božiji Poslaniče, zadovoljni smo time! - povikaše, a on reče:

"Kad bi sav drugi svijet krenuo dolinom, a ensarije kakvom klisurom, ja bih sa ensarijama klisurom krenuo!"

Hišam ibn Zejd ibn Enes ibn Malik kaže:

- Pitao sam Ebu Hamzu (tj. Enesa ibn Malika) da li je on tome prisustvovao pa je odgovorio:

- A gdje bih od njega izostao?

513. Prenosi se da je Rafi' ibn Hadidža, r.a., rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., dao je Ebu Sufjanu ibn Harbu, Safvanu ibn Umejji, Ujejni ibn Hisnu i Akreu ibn Habisu po stotinu deva, a Abbasu ibn Mirdasu manje od toga pa Abbas u stihu reče:

Zar moj i Ubejdov (njegov konj) dio plijena ostavljaš Ujejni i Akreu?
Ta, ni Bedr ni Habis nisu nadmašili Mirdasa u bici,
a ni ja nisam slabiji od njih! Koga ti danas unizіš neće se podići!

Nakon toga Poslanik, a.s., mu namiri na stotinu deva.

jedan grumen neobrađenog zlata, u ustavljenoj kozi. Poslanik, a.s., to podijeli četvorici ljudi: Ujejni ibn Hisnu, Akreu ibn Habisu, Zejdu el-Hajru i Alkami ibn Ulasi ili Amiru ibn Tufejlu. Jedan od ashaba reče:

- Mi smo više od ovih imali prava na ovo!

Kad je to doprlo do Božijeg Poslanika, a.s., rekao je:

"Zar nemate pouzdanja u mene, a ja sam pouzdani i na nebu, otuda mi i jutrom i večerom haber dolazi?!"

Ustao je neki čovjek upalih očiju, ispupčenih jagodica, isturenog čela, guste brade, obrijane glave i zavrnute košulje, pa rekao:

- Božiji Poslaniče, boj se Allaha!

"Pobogu!" - reče Božiji Poslanik, a.s. - "Zar nisam ja najpozvaniji čovjek na Zemlji da se bojim Allaha!"

Čovjek se okrenuo i pošao, a Halid ibn Velid reče:

- Božiji Poslaniče, da mu odrubim glavu?

"Ne!" - reče Božiji Poslanik, a s. - "Možda on obavlja namaz!"

Halid reče:

- Puno je klanjača koji jezikom govore ono što nije u njihovom srcu!

"Meni nije naređeno da kopam šta je u srcima ljudi niti da rastvaram njihove stomake!" - reče Božiji Poslanik.

Zatim pogleda u onog čovjeka, koji im već bijaše leđa okrenuo, i reče:

"Od potomstva ovog doći će narod koji će tako vješto učiti Božiju Knjigu ali ona neće prelaziti njihova grla, prolijetat će kroz vjeru kao strijela kroz pogođenu životinju!"

Mislim da je još rekao:

"Kad bih ih dočekao, uništio bih ih onako kako je Semud uništen!"

Sadaka nije dozvoljena Božijem Poslaniku, a.s., i njegovim ukućanima

515. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a.:

- Hasan ibn Ali, r.a., uzeo je jednu hurmu od hurmi za sadaku i stavio je u usta, pa Božiji Poslanik, a.s., reče:

"Ispljuni je, ispljuni je! Zar nisi znao da mi ne jedemo sadaku?!"

Poslanikova, a.s., porodica ne treba se baviti prikupljanjem zekata

516. Prenosi se da je Abdulmuttalib ibn Rebi'a ibn el-Haris rekao:

- Sastali su se Rebi'a ibn el-Haris i El-Abbas ibn Abdulmuttalib da razgovaraju o mogućnosti angažiranja njihovih sinova (tj. mene i El-Fadla ibn El-Abbasa) na prikupljanju zekata, prikupljali bi zekat kao i drugi i dobijali procenat od prikupljenog kao i drugi što dobijaju. Odluče ih poslati Božijem Poslaniku, a.s., da ga pitaju da ih imenuje kao prikupljače zekata. Dok su oni razgovarali, dođe kod njih Alija ibn Ebu Talib pa kad mu to spomenuše, reče:

- Ne činite to! Tako mi Boga, on to neće uvažiti!

Rebi'a ibn el-Haris okrenuo se prema njemu i rekao:

- Tako mi Boga, ti to govoriš samo iz zavisti prema nama! A kad si postao zet Božijeg Poslanika, a.s., mi tebi nismo zavidjeli!

- Dobro, pošaljite ih! - reče na to Alija.

Mi smo pošli, a Alija je legao.

Kad je Božiji Poslanik, a.s., klanjao podne, otišli smo prije njega do njegove sobe i sačekali ga pred vratima. Kad je stigao, uzeo nas je za uši i rekao:

"Vadite (recite) šta imate u sebi!"

Ušao je potom u sobu, pa i mi uđosmo, inače tog dana bio je kod supruge Zejnebe bint Džahš. Mi smo se skanjivali, a jedan od nas, ipak, progovori:

- Božiji Poslaniče, ti si čovjek koji najviše dobra čini! Nas dvojica smo prispjeli za ženidbu pa smo došli da nas odrediš kao prikupljače zekata. Mi bismo prikupljali zekat kao i drugi i dobijali procenat od prikupljenog kao i drugi što dobijaju.

On je toliko dugo šutio da smo se zalijetali da ga ponova upitamo, ali nam je Zejneb naišaretila iza svog zastora da ništa ne govorimo. On je, napokon, progovorio:

"Muhammedova porodica ne smije uzimati zekat, jer je to prljavština ljudi! Pozovite mi Mahmiju (koji je bio na petini) i Nevfela ibn el-Harisa ibn Abdulmuttaliba!"

Kada dođoše, on reče Mahmiji:

"Daj svoju kćer za ovog momka (El-Fadla ibn el-Abbasa)!"

Vjenčao ih je, a onda rekao Nevfelu ibn el-Harisu:

"Daj svoju kćer za ovog momka (pokazao je na mene)!"

Vjenčao je i mene a onda rekao Mahmiji:

"Daj im mehr od petine, tako i tako!"

Zuhri je rekao:

- Nije spomenuo koliki je taj mehr bio.

Porodici Poslanika, a.s., dozvoljeno je dati poklon od onoga što je dobiveno kao sadaka

517. Prenosi se da je Enes ibn Malik, r.a., rekao:

- Berira je poklonila Poslaniku, a.s., mesa koje je njoj dato kao sadaka, pa je rekao:

"To je njoj bila sadaka, a nama je poklon (hedija)!"

518. Prenosi se da je Umm Atijje, r.a., rekla:

- Božiji Poslanik, a.s., poslao mi je ovcu od zekata pa sam ja od tog mesa poslala nešto Aiši. Kad je Božiji Poslanik došao kod Aiše, upitao je:

"Ima li šta kod vas?"

- Ne! - rekla sam - samo što je Nusejba poslala nešto mesa od ovce koju ste joj poslali.

On reče:

"Sve je u redu!"

Poslanik, a.s., primao je hediju a odbijao sadaku

519. Prenosi se da je Ebu Hurejre, r.a., rekao:

- Kad bi Poslaniku, a.s., bila donesena hrana, pitao bi o njoj - pa ako bi rekli da je hedija, jeo bi, a ako bi rekli da je sadaka, ne bi jeo.

O sadekatu-l-fitru (vitrama) u hurmama i ječmu kao obavezi muslimana

520. Od Abdullaha ibn Omera, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., stavio ljudima u obavezu davanje sadekatu-l-fitra uz ramazan, i to jednu mjericu* hurmi ili ječma za svakog pojedinog muslimana - bio slobodan ili rob, muško ili žensko.

Sadekatu-l-fitr u hrani, siru i grožđicama

521. Prenosi se da je Ebu Se'ida el-Hudri, r.a., rekao:

- Kad je Božiji Poslanik, a.s., bio među nama, davali smo sadekatu-l-fitr na svako čeljade, malo i veliko, slobodnog ili roba, i to jednu mjericu hrane, ili mjericu sira, ili mjericu ječma, ili hurmi, ili grožđica. Tako smo radili dok nam nije došao Muavija ibn Ebu Sufjan obavljajući hadž ili umru. On se tada obratio ljudima sa minbere i između ostaloga kazao:

- Mislim da su dva mudda (šuplja mjerica) šamske pšenice ravna jednoj mjerici hurmi!

I ljudi su se prema tome ravnali. Što se mene, tiče ja i dalje to obavljam na način na koji sam oduvijek radio.

Sadekatu-l-fitr mora se dati prije nego što se klanja bajram-namaz

522. Od Abdullaha ibn Omera, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., naredio da se sadekatu-l-fitr dadne prije nego što ljudi izađu klanjati bajram-namaz.

---

* Tzv. sa', nešto malo manje od dva i po kilograma.

Podsticanje na sadaku

523. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Kad bih imao zlata koliko je brdo Uhud, ne bih volio da tri dana prođu a da mi od njega i jedan dinar ostane, osim onoga koji mi je potreban da dug svoj izmirim."

524. Od Abdullaha ibn Omera, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"O skupino žena, dajite sadaku i mnogo činite istigfar, ja sam zaista vidio da vas najviše ima u Vatri!"

Jedna razborita između njih upita:

- A zašto, Božiji Poslaniče, nas najviše ima u Vatri?

"Mnogo kunete a malo poštujete muževe!" - reče on pa nastavi: "Nisam vidio nekoga s manjkavom pameću i manjkavom vjerom da tako vlada onim koji ima um!"

- Božiji Poslaniče! - reče žena - Šta znači manjkava pamet i manjkava vjera?

"Što se tiče manjkavosti pameti, svjedočenje dvije žene ravno je svjedočenju jednog muškarca i to predstavlja manjkavost pameti. Dalje, žena nekoliko dana ne klanja i mrsi u ramazanu i to predstavlja manjkavost vjere!" - reče Božiji Poslanik, a.s.

Podsticanje na dijeljenje

525. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Uzvišeni Allah je rekao: O čovječe, dijeli drugima, Ja ću tebi udijeliti!"

Također je rekao:

"Allahova desnica je puna i danonoćno sipa, a da se nimalo ne smanjuje ono što je u njoj!"

Podsticanje na davanje sadake prije nego se nemadne kome dati

526. Od Harisa ibn Vehba, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Dijelite sadaku, uskoro će doći vrijeme da će čovjek nositi svoju sadaku, pa će mu onaj kome je ponudi kazati:

- Da si mi je jučer donio primio bih je, a danas nemam potrebe za njom! I neće naći onoga ko bi mu je primio."

527. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Zemlja će izbaciti iz sebe svoja skrivena blaga, poput zlatnih i srebrnih poluga, pa će doći ubica i kazati:

- Zbog ovoga sam ja ubio!

Onaj što je rodbinu svoju odbacio reći će:

- Zbog ovoga sam ja rod svoj odbacio!

Lopov će doći i kazati:

- Zbog ovoga mi je ruka odsječena!

I svi će to ostaviti, ništa od toga neće uzeti."

Zekat bračnom drugu i djetetu

528. Od Zejnebe, supruge Abdullaha ibn Mesuda, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Dajite zekat, o žene, makar od vašeg nakita!"

Došla sam Abdullahu i kazala:

- Ti si siromašan čovjek, a Poslanik, a.s., nam je naredio da dajemo zekat. Otiđi kod njega i upitaj ga da li mogu zekat dati svome mužu i djeci pa ako ne može, dat ću nekome drugom!

Abdullah mi reče:

- Otiđi ti i pitaj!

Pošla sam i pred vratima Božijeg Poslanika, a.s., zatekla jednu ženu ensarijku koja bijaše tu iz istog razloga kao i ja. Pošto nismo mogle kod njega ući, izašao je Bilal pa smo mu kazale:

- Uđi Poslaniku, a.s., i reci da pred vratima stoje dvije žene koje pitaju da li mogu zekat dati svojim muževima i jetimima koje su izdržavali i nemoj mu govoriti ko smo!

Bilal je ušao kod Božijeg Poslanika, a.s., i upitao ga pa je Poslanik, a.s., upitao njega:

"Ko su one?"

- Jedna žena ensarijka i Zejneba! - odgovorio je.

"Koja Zejneba?" - upita Božiji Poslanik, a.s.

- Žena Abdullaha ibn Mesuda! - odgovorio je pa mu Božiji Poslanik, a.s., reče:

"Ona za to ima dvije nagrade, jednu što pazi svoje bližnje, a drugu što daje zekat!"*

Sadaka bližnjima

529. Prenosi se da je Enes ibn Malik, r.a., rekao:

- Ebu Talha je bio najimućniji čovjek u Medini a najdraže od imovine bila mu je bašča po imenu Bejreha, koja bijaše okrenuta prema džamiji Božijeg Poslanika, a.s., u koju bi Poslanik ponekada ulazio da se napije lijepe vode koja se u njoj nalazila.

Kada je objavljen ajet: *Nećete postići dobročinstvo dok ne budete dijelili od onoga što volite!* (Ālu 'Imran, 92.) Ebu Talha je prišao Božijem Poslaniku, a.s., i rekao:

- Uzvišeni Allah kaže u Svojoj knjizi: *Nećete postići dobročinstvo dok ne budete dijelili od onoga što volite!*, a meni je od sve moje imovine

* Hadis ukazuje da je ženi dozvoljeno dati zekat mužu i to je mišljenje Šafije, Sevrija, Ebu Jusufa i Muhammeda (dvojice učenika Ebu Hanife) te jedno mišljenje Malika i Ahmeda. Drugi učenjaci to ne dozvoljavaju. (Fethu-l-Bari, 3/329 i Kurtubijev tefsir, 8/176).

najdraža Bejreha, pa je u ime Allaha dajem kao sadaku, nadajući se da ću postići kod Allaha dobročinstvo. Božiji Poslaniče, ti je usmjeri gdje ti hoćeš!

Božiji Poslanik, a.s., reče:

"To je imovina koja donosi dobit! To je imovina koja donosi dobit! Čuo sam šta si o njoj kazao i mislim da je najbolje da je podijeliš svojim bližnjima!"

Ebu Talha ju je razdijelio svojim bližnjima i svojim amidžićima.

Sadaka dajdžama

530. Od Mejmune bint el-Haris, r.a., se prenosi da je ona u vrijeme Božijeg Poslanika, a.s., oslobodila jednu robinju pa je to spomenula Poslaniku, a.s., i on reče:

"Da si je dala svojim dajdžama, imala bi veću nagradu!"

Ugošćavanje majke mnogoboškinje

531. Od Esme bint Ebu Bekr, r.a., se prenosi da je upitala jednom Božijeg Poslanika, a.s.:

- Božiji Poslaniče! Došla mi je moja majka, koja ne želi ili se plaši primiti islam pa da li da je primim i ugostim?

"Da!" - reče Božiji Poslanik, a.s.

Sadaka za majku koja je umrla

532. Od Aiše, r.a., se prenosi da je neki čovjek došao Božijem Poslaniku, a.s., i rekao:

- Moja majka iznenada je preminula ne stigavši nešto oporučiti. Ja mislim da je stigla da bi naredila da se podijeli sadaka pa hoće li ona imati nagradu ako ja za nju podijelim?

"Hoće!" - reče Božiji Poslanik, a.s.

Davanje sadake onima koji su u nuždi i nagrada onome ko u tome uvede lijep običaj

533. Prenosi se da je Džerir ibn Abdullah, r.a., rekao:

- Bili smo jednog jutra kod Božijeg Poslanika, a.s., kad su došli neki bosi ljudi u otrcanoj odjeći i sa opasanim sabljama, a bili su većina ili skoro svi iz plemena Mudar. Kad je vidio tu bijedu, lice Božijeg Poslanika, a.s., se promijenilo pa je ušao pa izašao i naredio Bilalu da prouči ezan pa ikamet. Klanjao je a onda se obratio prisutnima. Proučio je ajet: *O ljudi, bojte se Gospodara svoga, Koji vas je od jedne osobe stvorio...*, pa do završetka ajeta *...Zaista Allah motri na vas!* (En-Nisā', 1.) Potom je proučio i ajet iz sure El-Hašr: *O vi koji vjerujete, Bojte se Allaha i neka svako pogleda šta je za sutra pripremio...!* (El-Hašr, 18.)

Ljudi su stali davati: neko dinar, neko dirhem, neko komad odjeće, neko mjericu pšenice, neko hurmi ili čak pola hurme. Jedan čovjek ensarija donio je vreću koju je jedva teglio! Svijet se nastavio smjenjivati tako da sam na kraju vidio dvije hrpe, jednu hrane a drugu odjeće. Božiji Poslanik, a.s., čije je lice blistalo kao pozlaćeno, rekao je:

"Ko bude sevep da se u islamu uvriježi neki lijep običaj, pripada mu za to nagrada, ali i nagrada svih koji tako budu radili poslije njega a da se time njihova nagrada ništa ne umanji. Ko, opet, uvede u islam neki ružan običaj, snosit će odgovornost za to kao i odgovornost za sve one koji budu to poslije njega radili, a da se njihova odgovornost ništa time ne umanji!"

Sadaka siromasima i putnicima

534. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Dok je jedan čovjek stajao na pustom komadu zemlje, čuo je glas iz oblaka: Natopi vrt toga i toga! Oblak je skrenuo i ispraznio iz sebe vodu po krševitoj zemlji. Jedna jaruga primila je svu vodu pa on krenu za njom, kad tamo u svom vrtu stoji čovjek i usmjerava vodu svojom motikom.

- Robe Božiji, kako se zoveš? - upita ga.

- Tako i tako! - reče spomenuvši ime koje je čuo iz oblaka, pa upita:

- Robe Božiji, zašto me pitaš za ime?

- Čuo sam glas iz onog oblaka iz kojeg se izlila ova voda, kako kaže: Natopi vrt toga i toga! - a bijaše to tvoje ime! Šta radiš ti od prinosa ovog vrta?

- Kad već tako kažeš, mogu ti reći da trećinu od prinosa podijelim kao sadaku, trećinu ostavim za hranu sebi i svojoj čeljadi, a trećinu ostavim za sjemena! - odgovori mu on.

U jednom rivajetu stoji: - Jednu trećinu podijelim sirotinji, prosjacima i putnicima!

Spasite se vatre (Džehennema) makar s pola hurme sadake

535. Prenosi se da je Adijj ibn Hatim, r.a., rekao:

- Spomenuo je jednom Božiji Poslanik, a.s., vatru (Džehennem), pa se okrenuo i stao zaklanjati.

"Čuvajte se vatre (Džehennema)!" - rekao je okrenuvši se i zaklonivši tako da nam se činilo kao da gleda u nju, a zatim nastavio:

"Spasite se vatre (Džehennema) pa makar s pola hurme sadake! A ko ni to ne nađe, onda lijepom riječju!"

Davanje deve na mužu kao oblik sadake

536. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Što čovjek ne bi nekoj siromašnoj familiji dao na korišćenje devu, koja bi jutrom davala posudu mlijeka i večerom posudu! Nagrada za to je zaista velika!"

Prednost skrivene sadake

537. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Sedam je onih koje će Allah uvesti u Svoj hlad onoga dana kada osim Njegovog neće biti drugoga hlada. To su: pravedan vladar, mladić odrastao čineći Allahu ibadet, čovjek čije je srce vezano za džamiju, dvojica koji se u ime Allaha vole i u to ime se sastaju i rastaju, čovjek koga neka ugledna i lijepa žena pozove (na blud) pa to odbije rekavši da se boji Allaha, čovjek koji daje sadaku krijući to tako da njegova desna ruka ne zna šta daje lijeva* i čovjek koji se u osami sjeti Allaha pa mu suze poteku."

Vrijednost sadake onoga ko je zdrav i škrt

538. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a.:

- Došao je kod Božijeg Poslanika, a.s., neki čovjek i upitao:

- Božiji Poslaniče, koja sadaka je najvrjednija?

"Da dijeliš dok si zdrav i škrt, kad se plašiš siromaštva i nadaš bogatstvu! I nemoj čekati da duša do grla dođe pa da kažeš: Ovo ovome, ono onome! Tada već svakako sve ide drugome!" - reče Božiji Poslanik, a.s.

Allah prima i uvećava vrijednost sadake udijeljene iz halal zarade

539. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Niko nijedne hurme od svoje halal zarade neće udijeliti a da je Allah neće uzeti svojom desnicom i njegovati, kao što neko od vas uzgaja svoje ždrijebe ili devče, sve dok ne naraste kao planina pa i više!"

---

* Ovaj redosljed su neki prenosioci zamijenili a pravilno je: "Tako da ne zna lijeva ruka šta je udijelila desna ruka", kao što je to kod Buharije.

540. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"O ljudi! Allah je čist i prima samo ono što je čisto. On je naredio vjernicima ono što je naredio i poslanicima rekavši: *O poslanici, jedite ono što je na halal način stečeno i činite dobro, zaista sam Ja obaviješten o onome što vi radite!* (El-Mu'minūn, 51.)

Rekao je također: *O vi koji vjerujete, hranite se halal imovinom kojom smo vas opskrbili!*" (El-Bekare, 172.)

Zatim je spomenuo čovjeka koji nakon dugog puta, prašnjav i raščupan, diže ruke ka nebu i moli: - O Gospodaru, o Gospodaru!, a hrani se od harama, pije od harama, oblači od harama i odgojen je na haramu. Kako da mu se Allah odazove?!

Ne potcjenjujte sitnu sadaku

541. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da bi Božiji Poslanik, a.s., govorio:

"O žene muslimanke! Neka komšinica komšinici nipošto ne potcjenjuje sadaku, makar se radilo o ovčijem papku!"

O riječima Uzvišenog Allaha: *One koji vjernike uznemiravaju zato što sadaku daju...*

542. Prenosi se da je Ebu Mesud, r.a., rekao:

- Naređeno nam je davanje sadake! Mi smo radili kao hamali (nosači), pa je Ebu Akil kao sadaku podijelio nam pola mjerice, a jedan drugi više od njega pa kad to vidješe licemjeri, rekoše:

- Allahu nije potrebna sadaka ovoga, a i ovo što je ovaj drugi uradio samo je pretvaranje!

Tim povodom objavljen je ajet: *One koji vjernike uznemiravaju zato što dobrovoljno priloge daju, a rugaju se i onima koji ih s mukom daju - Allah će kazniti za izrugivanje njihovo i njih čeka patnja nesnosna.* (Et-Tevbe, 79.)

Nagrada onome ko objedini sadaku sa dobrim djelima

543. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., jednom prilikom pitao:

"Ko je od vas osvanuo danas posteći?"

- Ja! - reče Ebu Bekr.

"Ko je od vas danas ispratio dženazu?"

- Ja! - reče Ebu Bekr.

"Ko je od vas danas nahranio siromaha?"

- Ja! - reče Ebu Bekr.

"Ko je od vas danas posjetio bolesnika?"

- Ja! - reče Ebu Bekr.

"Čovjek koji sve to uradi ući će u Džennet!" - reče Božiji Poslanik, a.s.

543-a. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Ko dadne (pokloni) na Božijem putu par (konja, deva...), bit će pozvan u Džennetu: O robe Božiji, ovo je hajr koji si učinio! Ko bude iz skupine namaščija, bit će prozvan sa vrata namaza, ko bude iz skupine mudžahida bit će prozvan sa vrata džihada, ko bude iz skupine davalaca sadake bit će prozvan sa vrata sadake, ko bude iz skupine postača bit će prozvan sa vrata Rejjan."

Ebu Bekr es-Siddik, r.a., reče:

- Niko od onih koji budu prozvani sa tih vrata neće imati nikakve brige, pa hoće li iko biti prozvan sa svih tih vrata?

"Da!" - reče Božiji Poslanik, a.s., a nadam se da ćeš ti biti jedan od njih!"

Svako dobro djelo je sadaka

544. Od Huzejfe, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Svako dobro djelo je sadaka!"

Tespih, ilakanje i dobročinstvo računaju se sadakom

545. Od Ebu Zerra, r.a., se prenosi da su neki ljudi, ashabi Božijeg Poslanika, a.s., rekli Poslaniku, a.s.:

- Božiji Poslaniče! Bogati odnesoše nagrade! Oni klanjaju kako mi klanjamo, poste kako mi postimo, a od viška svojeg imetka daju sadaku!

Poslanik, a.s., reče:

"Zar vama Allah nije dao nešto što možete kao sadaku podijeliti?! U svakom tespihu koga učinite je sadaka, svakom tekbiru koga izgovorite sadaka, u svakoj zahvali Allahu sadaka, u svakom *La ilahe illallah* sadaka, u svakom poticaju na dobro sadaka, svakom odvraćanju od zla sadaka, pa i snošaj nekih od vas ubroji se u sadaku!"

- Zar Božiji Poslaniče i kad neko od nas obavi taj strasni čin da mu se ubroji u sadaku? - začudiše se, a on reče:

"Kako god bi, udovoljivši strasti svojoj na haram način grijeh zaradio, isto tako stječe nagradu ako joj udovolji na halal način!"

Davanje sadake na zglobove

546. Od Aiše, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Svaki čovjek stvoren je sa tri stotine i šezdeset članaka (zglobova)! Pa ko toliko puta tekbir donese, Allahu se zahvali, izgovori *La ilahe illallah*, tespih Allaha učini, oprosta od Allaha zatraži, kamen, trn ili kost s puta skloni, na dobro djelo podstakne ili od ružnog djela odvrati - taj dan će završiti spašen od vatre Džehennema!"

Sadaka može biti primljena kod Allaha i ako nije data na odgovarajuće mjesto

547. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Jedan čovjek je rekao: Večeras ću svakako podijeliti sadaku! Izašao je sa svojom sadakom i metnuo je u ruku bludnice, pa su ljudi stali pričati kako je bludnici podijeljena sadaka, a on reče:

- Bože, tebi pripada hvala što je sadaka pala u ruke bludnice, a ja ću svakako podijeliti opet sadaku!

Izašao je sa svojom sadakom i metnuo je u ruku bogatog, pa su ljudi stali pričati kako je bogatašu podijelio sadaku, a on reče:

- Bože, tebi pripada hvala što je sadaka pala u ruke bogataša, a ja ću svakako podijeliti opet sadaku!

Izašao je sa svojom sadakom i metnuo je u ruku kradljivca, pa su ljudi stali pričati kako je lopovu podijelio sadaku, a on reče:

- Bože, tebi pripada hvala što je sadaka pala u ruke bludnice, u ruke bogataša i u ruke kradljivca!

Njegova sadaka bila je primljena. Što se tiče bludnice, to može biti sevep da se okani zinaluka, što se tiče bogataša, možda će iz toga uzeti ibret i početi dijeliti od onoga što mu je Allah podario, a što se tiče kradljivca, možda će se zahvaljujući tome okaniti krađe!

O onome koji dijeli i onome koji škrtari

548. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Primjer onoga koji škrtari i onoga koji dijeli je primjer dvojice ljudi u oklopima. Kad onaj koji dijeli hoće dati sadaku, oklop se na njemu raširi i potpuno amortizira žuljanje, dok onaj koji škrtari kad pomisli na sadaku, oklop mu se stisne, ruke mu se priklope uz ključnu kost, a sve halke na oklopu čvršće stisnu jedna uz drugu. On ga pokušava raskomotiti, ali ne uspijeva."

O onome koji dijeli i onome koji ne dijeli

549. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Nijedan dan ljudima ne osvane a da ne siđu dva meleka, pa jedan od njih kaže:

- Bože, daj naknadu onome koji dijeli!

A drugi kaže:

- Bože, daj štetu onome koji ne dijeli!"

Posao koji obavlja pouzdan skladištar ubraja se u sadaku

550. Od Ebu Musaa el-Eš'arija, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Pouzdan skladištar musliman, koji ono što primi u magacin sačuva pa onda to u cijelosti preda s draga srca onome kome mu se naloži, spada među one koji su dali sadaku!"

Podijeli, nemoj brojati i škrtariti

551. Od Esme bint Ebu Bekr es-Sidika, r.a., se prenosi da je došla kod Božijeg Poslanika, a.s., i rekla:

- Božiji Poslaniče, ja nemam ništa, osim onoga što mi je donio Zubejr pa da li smeta da podijelim ono što mi je doneseno?

Božiji Poslanik, a.s., reče:

"Podijeli koliko možeš, nemoj škrtariti, pa da Allah prema tebi bude škrt!"

Kad žena dijeli iz kuće svoga muža

552. Od Aiše, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Kad podijeli žena nešto od hrane iz svoje kuće ne načinivši kakvu štetu, imat će nagradu za to što je podijelila, njen muž imat će nagradu za to što je to zaradio, a i skladištar će imati nagradu istu kao i oni, i ničija nagrada neće umanjiti nagradu onog drugog."

Kad podijeli rob iz imovine svoga gospodara

553. Prenosi se da je Umejr, Ābi Lahmov rob, rekao:

- Moj gospodar naredio mi je da isiječem neko meso pa je naišao jedan siromah i ja sam mu dao nešto od tog mesa. Gospodar je to saznao i istukao me pa sam otišao kod Poslanika, a.s., i ispričao mu šta se desilo. On ga je pozvao i upitao:

"Zašto si ga istukao?"

- Dijeli moju hranu a da mu ja to nisam naredio! - odgovorio je.

Božiji Poslanik, a.s., reče:

"Nagrada za to pripada obojici!"

554. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Neka žena ne posti (dobrovoljno) kad joj je muž kod kuće ako joj on ne dozvoli, neka ne daje dozvolu nikome da uđe ako je on kod kuće i ako joj on to ne dozvoli! Od onoga što podijeli od njegove zarade, bez njegovog naređenja, pola nagrade pripada njemu."

Suzdržljivost i strpljivost

555. Od Ebu Se'ida el-Hudrija se prenosi da su neki ljudi ensarije iskali nešto od Božijeg Poslanika, a.s., pa im je udijelio. Zatim su ponovo iskali pa im je udijelio. Kad više nije imao šta da im da, rekao je:

"Ako kod sebe budem imao još kakva dobra, neću vam ga uskratiti! Ko se suzdrži Allah će ga neporočnim učiniti, ko se zadovolji onim što ima Allah će ga obogatiti, ko se strpi Allah će mu pomoći da izdrži. Niko ne može dobiti bolji i vredniji dar od strpljivosti!"

Skromna nafaka i zadovoljstvo njome

556. Od Abdullaha ibn Amr ibn el-Asa, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Spašen je onaj ko prigrli islam i bude opskrbljen skromnom nafakom (koja ne prelazi njegove osnovne potrebe), pa ga Allah učini zadovoljnim onim što mu je dao!"

Suzdržavanje od prosjačenja

557. Prenosi se od Muavije da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Nemojte biti nasrtljivi kada prosite, jer, tako mi Boga, niko od vas neće od mene nešto zaiskati i izvući od mene svojim navaljivanjem nešto što mi nije bilo po volji a da će u onome što sam mu dao imati bereketa!"

Nepoželjnost prosjačenja

558. Od Abdullaha ibn Omera, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Ko od vas bude neprestano prosio kad se susretne sa Allahom, neće na licu imati ni komadića mesa!"

559. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je čuo Božijeg Poslanika, a.s., kada kaže:

"Da neko od vas porani i na leđima donese drva pa od toga sadaku podijeli i time neovisnost od ljudi postigne, bolje mu je nego da od drugog zaišće, svejedno dao mu ovaj ili ne dao. Gornja ruka bolja je od donje! Počni sa onim koga hraniš!"

Gornja ruka bolja je od donje

560. Od Abdullaha ibn Omera, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., spominjući sadaku i suzdržavanje od prosjačenja, rekao sa minbera:

"Gornja ruka bolja je od donje! Gornja ruka daje, a donja išće!"

561. Prenosi se da je Hakim ibn Hizam, r.a., rekao:

- Zaiskao sam od Božijeg Poslanika, a.s., pa mi je udijelio, pa sam opet zaiskao pa mi je udijelio, pa sam opet zaiskao pa mi je udijelio, a onda rekao:

"Zaista je ovaj imetak privlačan i sladak pa kome bude darovan od sveg srca, imat će u njemu bereket, a kome bude dat preko srca, neće imati u njemu bereketa, bit će kao neko ko jede a vječito glad osjeća! Gornja ruka bolja je od donje!"

Siromah je onaj koji nema dovoljno, a ne traži od ljudi

562. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Nije siromah onaj koji hoda od čovjeka do čovjeka pa dobije ondje zalogaj, ondje dva, ondje hurmu, ondje dvije!"

- Pa ko je onda siromah, Božiji Poslaniče? - upitaše ga.

"Onaj koji ništa nema, niko ga ne primjećuje, pa da mu udijeli, a on ni od koga ništa ne traži!" - reče Božiji Poslanik, a.s.

Nije bogatstvo u ovosvjetskim dobrima

563. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Nije bogatstvo u ovosvjetskim dobrima, već u bogatstvu duše!"

Nepoželjnost žudnje za dunjalukom

564. Od Enesa ibn Malika, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Čovjek oronjava i stari, a u njemu dvoje ostaje mlado: žudnja za imetkom i životom na ovome svijetu!"

Da čovjek ima dvije doline imetka, žudio bi da ima tri

565. Prenosi se da je Ebu-l-Esved rekao:

- Poslao je Ebu Musa el-Eš'ari po učače iz Basre pa mu je došlo tri stotine ljudi, dobrih učača Kur'ana. Rekao im je:

- Vi ste najbolji učači Kur'ana među stanovnicima Basre! Učite Kuran! Nemojte da vam se vrijeme učini dugo pa da vam ogrube srca, kao što su ogrubjela onih prije vas. Mi smo učili jednu suru koja je po dužini i jačini bila slična suri Beraet, pa je učinjeno da je zaboravim, ali sam upamtio iz nje: *Da čovjek ima dvije doline imetka, žudio bi da ima tri, utrobu čovjeka može napuniti samo zemlja!*

Učili smo, također, suru sličnu onima koje počinju sa Sebbeha, pa je učinjeno da je zaboravim, ali sam upamtio iz nje: *O vi koji vjerujete, zašto govorite ono što ne radite? To će biti upisano kao svjedočenje protiv vas i na Sudnjem danu bit ćete pitani za ono što ste govorili!*

O ovosvjetskim ljepotama koje će se pojaviti

566. Prenosi se da je Ebu Se'id el-Hudri, r.a., rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., ustao je i obratio se ljudima riječima:

"O ljudi, tako mi Boga, jedino čega se za vas bojim jesu ovosvjetske ljepote koje će vam Allah dati!"

Jedan čovjek reče:

- Božiji Poslaniče! Zar može dobro donijeti zlo?

Božiji Poslanik, a.s., jedan je čas šutio a onda upitao:

"Kako si to rekao?"

- Pitao sam zar može dobro donijeti zlo? - reče on.

Božiji Poslanik, a.s., reče:

"Dobro donosi samo dobro! A da li je to istinsko dobro? Zaista sva zelen koju proljeće donese upropasti se ili skoro upropasti slabom probavom, osim kod životinje koja pase toliko da popuni slabine pa

se onda okrene Suncu, pobalega ili pomokri, zatim neko vrijeme preživa, pa tek onda ponovo pase. Onaj ko stiče novac i poštuje sva prava i obaveze koje su za to vezane imat će u njemu bereketa, a ko ga stiče i ne drži se prava i obaveza, on je kao neko ko stalno jede a uvijek glad osjeća!"

Dozvoljeno je primiti ono što se dobije bez iskanja

567. Od Ibn Omera, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., dao Omeru ibn el-Hattabu neki poklon pa mu je Omer rekao:

Daj ga, Božiji Poslaniče, nekome kome je potrebniji!

Božiji Poslanik, a.s., reče mu:

"Uzmi to, pa ili ostavi za sebe ili podijeli drugome! Ono što dobiješ bez žudnje i iskanja primi, a ono što ne dobiješ ni ne priželjkuj!"

Salem je rekao:

- Zbog toga Ibn Omer ni od koga ništa nije iskao niti je odbijao ono što bi mu bilo davano.

Kome je dopušteno iskati

568. Prenosi se da je Kabis ibn Muharik el-Hilali rekao:

- Trebao sam platiti otkupninu pa sam došao kod Božijeg Poslanika, a.s., zatražiti pomoć pa je rekao:

"Ostani ovdje dok nam ne dođe kakva sadaka pa ću narediti da se tebi dadne!"

Zatim je rekao:

"O Kabisa, zaista nije dozvoljeno iskati, osim u tri slučaja:

- kad neko mora platiti otkupninu ili krvarinu dozvoljeno mu je iskati koliko da prikupi za otplatu te obaveze,

- kad čovjek pretrpi štetu u svojem imetku, dopušteno mu je iskati koliko da prikupi osnovna sredstva za život i

- kad čovjeka pogodi neimaština toliko da trojica razumnih ljudi iz njegova naroda reknu: - Tog i tog je stvarno pritisla neimaština! Njemu je dopušteno iskati koliko da prikupi osnovna sredstva za život.

Svako drugo iskanje, o Kabisa, propala je rabota od koje čovjek nezakonito jede."

Davanje onome koji je grub pri iskanju

569. Prenosi se da je Enes ibn Malik, r.a., rekao:

- Išao sam jednom sa Božijim Poslanikom, a.s., koji je imao na sebi nedžranski ogrtač grubog poruba. Sustigao ga je neki beduin i tako jako ga potegao za ogrtač da sam vidio na vratu Božijeg Poslanika, a.s., trag grubog poruba izazvan jakim potezanjem i rekao mu:

- Muhammede, naredi da mi se dadne šta od Božijeg mala koji je kod tebe!

Božiji Poslanik, a.s., okrenuo se prema njemu i nasmijao, zatim je naredio da mu se dodijeli pomoć.

570. Prenosi se da je Misver ibn Mahreme, r.a., rekao:

- Dijelio Božiji Poslanik, a.s., ogrtače pa nije dao Mahremi (mojem ocu), koji mi reče:

- Sine, hajde sa mnom do Božijeg Poslanika, a.s.!

Krenuo sam sa njim, pa kad smo došli, reče:

- Uđi i pozovi mi ga!

Ušao sam i pozvao ga pa je Poslanik, a.s., izašao sa jednim od onih ogrtača i rekao:

"Sačuvao sam ovaj za tebe!"

Mahrema ga je pogledao i rekao:

- Mahrema je zadovoljan.

POST

Vrijednosti posta

571. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Uzvišeni Allah je rekao: Svako djelo koje čovjek učini pripada njemu, osim posta! Post pripada meni, i Ja za njega posebno nagrađujem!

Post je štit pa kada neko od vas zaposti, neka ostavi spolno općenje i neka ne galami, a ako ga neko bude psovao ili se htio sa njim tući, neka kaže: Ja sam čovjek postač!

Tako mi Onoga u čijoj je ruci Muhammedova duša, zadah iz usta postača sigurno je kod Boga bolji od mirisa mošusa. Postač ima dva veselja kojima se raduje: veseli se kada iftari i veselit će se svome postu kada bude susreo svoga Stvoritelja!"

Vrijednosti mjeseca ramazana

572. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Kada dođe ramazan, pootvaraju se vrata Dženneta, pozatvaraju vrata Džehennema i povežu se šejtani!"

Ne pretičite ramazan postom jednog ili dva dana ranije

573. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Ne pretičite ramazan postom jednog ili dva dana ranije, osim ako neko posti svoj uobičajeni post; on neka i taj dan posti!"

Post se vezuje za viđenje mlađaka

574. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a.:

- Spomenuo Božiji Poslanik mlađak i rekao:

"Kad vidite mlađak, zapostite i prestanite postiti kada ga ponovo vidite, a ako vam bude sakriven oblacima, upotpunite trideset dana posta!"

Mjesec traje dvadeset i devet dana

575. Od Umm Seleme, r.a., se prenosi da se je Božiji Poslanik, a.s., zakleo da mjesec dana neće ulaziti kod nekih od svojih žena, pa im je kad je prošlo dvadeset i devet dana došao. Neko mu reče:

- Rekao si, Božiji Poslaniče, da nam nećeš mjesec dana ulaziti!?

Poslanik, a.s., odgovori:

"Mjesec traje dvadeset i devet dana!"

576. Od Ibn Omera, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Mi smo nepismen narod: ne pišemo i ne računamo! Mjesec je ovoliko, ovoliko i ovoliko (podigao je tri puta otvorene šake, sakrivši treći put palac jedne ruke), a mjesec je i ovoliko, ovoliko i ovoliko (podigao je opet tri puta otvorene šake, ne skrivajući nijedan prst, tj. trideset dana)."

Allah ga je produžio (tj. produžio je mlađak do njegova viđenja)

577. Prenosi se da je Ebu el-Bahteri rekao:

- Krenuli smo jednom obaviti umru. Kad smo stigli u (dolinu) Nahla ugledali smo mlađak pa jedan između nas reče:

- Star je tri noći!

- Star je dvije noći! - reče drugi.

Kad smo se susreli sa Ibn Abbasom, rekli smo mu:

- Vidjeli smo mlađak pa neki od nas rekoše da je bio star tri noći, a drugi dvije!

- Koje noći ste ga vidjeli? - upita on.

- Te i te noći! - odgovorili smo.

Ibn Abbas reče:

- Božiji Poslanik, a.s., rekao je:

"Allah ga je produžio do njegova viđenja, pa koje ga noći prvi put ugledate od tada računajte!"*

Svaka zemlja ima svoje viđenje mlađaka

578. Prenosi se da je Kurejba rekao:

- Ummu Fadl bint Haris poslala me je jednom Muaviji, r.a., u Šam. Došao sam tamo i obavio posao zbog kojeg sam poslan pa me je tu zatekao ramazan. Vidio sam mlađak noć uoči petka. Pred kraj mjeseca stigao sam u Medinu i Abdullah ibn Abbas me je upitao:

- Kad ste vidjeli mlađak?

- Vidjeli smo ga u noći uoči petka! - odgovorio sam.

- Jesi li ga ti vidio? - upita on.

- Da! - rekao sam - Vidio sam ga i ja i ostali ljudi i zapostili su i oni i Muavija!

Mi smo ga vidjeli u noći uoči subote tako da još uvijek postimo, dok ne zaokružimo na trideset dana ili ne ugledamo mlađak! - reče on.

- Zar nije dovoljno što ga je vidio Muavija i po njemu zapostio? - upitao sam.

- Ne! - odgovori on - Tako nam je naredio Božiji Poslanik, a.s.

---

* To su rekli kad su ga ugledali golemog pa im je Ibn Abbas odgovorio da se ne uzima u obzir njegova veličina, već da pripada noći u kojoj je viđen, što je potkrijepio navođenjem hadisa u kojem Poslanik, a.s., kaže da je Allah ramazan produžio do viđenja mlađaka.

Dva bajramska mjeseca ne mogu se umanjivati

579. Od Ebu Bekreta, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Ramazan i zu-l-hidždže, kao dva bajramska mjeseca se ne umanjuju!"*

U sehuru je bereket

580. Od Enesa, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Ustajte na sehur, jer je, doista, u sehuru bereket!"

Odgađanje sehura do pred zoru

581. Prenosi se da je Zejd ibn Sabit, r.a., rekao:

- Sehurili smo sa Božijim Poslanikom, a.s., a zatim ustali klanjati.

- Koliko vremena je proteklo između sehura i namaza? - upitao sam.

- Koliko da se prouči pedeset ajeta! - odgovorio je.

Kako izgleda trenutak zore kad se zapašta

582. Od Semure ibn Džundeba, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Nemojte da vas od sehura odvrati Bilalov ezan, niti bjelina koja se javlja dužinom horizonta dok se ne počne razviđati!"

To je Hammad pokazao svojim rukama. Rekao je: - Znači poprečno.

* Nagrada ova dva mjeseca se ne umanjuje pa makar se umanjio njihov broj dana.

Riječi Uzvišenog Allaha: ...*dok vam ne bude jasan bijeli od crnog konca...*

583. Prenosi se da je Sehl ibn Sa'd, r.a., rekao:

- Kad je objavljeno: *I jedite i pijte dok bijeli od crog konca ne budete mogli jasno razlikovati!*, (El-Bekare, 187.) čovjek bi, kad bi htio zapostiti, vezivao za svoju nogu bijeli i crni konac pa jeo dok mu ne bi bila uočljiva razlika između dva konca pa je Allah objavio poslije toga *od zore*. Tek tada shvatili su da se to, zapravo, odnosi na dan i noć.

Bilal uči ezan dok još uvijek traje noć, pa jedite i pijte

584. Prenosi se da je Abdullah ibn Omer, r.a., rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., imao je dva mujezina: Bilala i slijepog Ibn Umm Mektuma. U vezi s njima on je rekao:

"Bilal uči ezan dok još uvijek traje noć! Vi jedite i pijte sve dok ne čujete ezan Ibn Umm Mektuma!"

A između njihovih ezana je bilo samo toliko koliko da jedan siđe a drugi se popne.

O postaču koji osvane džunup

585. Prenosi se da su Aiša i Umm Seleme, supruge Božijeg Poslanika, a.s., kazale:

- Božiji Poslanik, a.s., u ramazanu je osvitao džunup zbog spolnog općenja, mimo polucije u snu, nakon čega bi zapostio!

586. Od Aiše, r.a., se prenosi da je Poslaniku, a.s., jednom došao neki čovjek da pita za jedno šerijatsko rješenje pa je čula iza vrata kako čovjek kaže:

- Božiji Poslaniče, ako nastupi vrijeme namazu, a ja džunup, da li da zapostim?

"I ja budem džunup kad nastupi vrijeme namaza, pa zapostim!" - reče Božiji Poslanik.

Čovjek upita dalje:

- Nisi ti kao mi, Božiji Poslaniče, tebi je Allah oprostio grijehe koje si počinio kao i one koje ćeš tek počiniti!

Božiji Poslanik, a.s., na to reče:

"Tako mi Boga, ja se nadam da se više od vas bojim Allaha i da bolje znam čega se moram čuvati!"

Kada postač iz zaborava nešto pojede ili popije

587. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Ko se zaboravi dok posti pa nešto pojede ili popije, neka nastavi postiti - njega je to Allah nahranio i napojio!"

Kad postača neko pozove da jede neka kaže: Ja postim

588. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Kad neko od vas, dok posti, bude pozvan da jede, neka kaže: Ja postim!"

Kefaret (otkup) za spolno općenje postača danju u ramazanu

589. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a.:

- Božijem Poslaniku, a.s., došao je neki čovjek i rekao:

- Propao sam Božiji Poslaniče!

"Šta te je to upropastilo?" - upita Poslanik, a.s.

- Spolno sam općio sa svojom ženom danju uz ramazan! - odgovori on.

"Imaš li mogućnost osloboditi roba?" - upita Poslanik, a.s.

- Ne! - odgovori on.

"Možeš li postiti dva mjeseca uzastopno?" - upita Poslanik, a.s.

- Ne! - odgovori on.

"Imaš li mogućnost nahraniti šezdeset siromaha?" - upita Poslanik, a.s.

- Ne! - odgovori on i sjede.

Božijem Poslaniku, a.s., bi donesena jedna korpa sa hurmama pa mu reče:

"Podijeli ovo kao sadaku!"

- Nema u ovom gradu siromašnije čeljadi od moje da bih im to podijelio! - reče čovjek.

Božiji Poslanik, a.s., se nasmija toliko da su mu se očnjaci mogli vidjeti pa reče:

"Idi i nahrani njima svoju čeljad!"

590. Prenosi se da je Aiša, r.a., rekla:

- Došao je Božijem Poslaniku, a.s., neki čovjek i rekao:

- Izgorio sam!

"Zašto?" - upita Božiji Poslanik, a.s.

- Spolno sam općio sa svojom ženom danju uz ramazan! - odgovori čovjek.

"Podijeli sadaku! Podijeli sadaku!" - reče mu Božiji Poslanik, a.s.

Pošto čovjek reče da nema od čega podijeliti, Poslanik, a.s., mu naredi da sjedne. Tada mu bijahu donesene dvije korpe sa hranom, pa Poslanik čovjeku naredi da to uzme i podijeli kao sadaku.

O poljupcu postača

591. Prenosi se da je Aiša, r.a., rekla:

- Božiji Poslanik, a.s., bi kao postač ljubio (svoju suprugu) i naslađivao se njom, ali on je imao veću kontrolu od vas nad svojim spolnim organom!

Kad otpočne noć i zađe Sunce, postač iftari

592. Prenosi se da je Abdullah ibn Evfa, r.a., rekao:

- Bili smo jednom uz ramazan sa Božijim Poslanikom, a.s., na nekom putovanju pa kad je zašlo Sunce on reče:

"O taj i taj, sjaši i razmuti nam kašu (pripremi nam iftar)!"

- Božiji Poslaniče! - reče čovjek - još uvijek je dan!

"Sjaši i razmuti nam kašu!" - ponovi Božiji Poslanik, a.s.

Sjahao je i razmutio kašu pa ju je donio Poslaniku, a.s., koji ju je popio pa rekao, uz gestikulaciju rukom:

"Kad Sunce zađe odavde, a noć se pojavi odande, postač iftari!"

S iftarom treba požuriti

593. Od Sehla ibn Sa'da, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Ljudi će biti dobro dokle god budu žurili sa iftarom!"

594. Prenosi se da je Ebu Atijje rekao:

- Kad smo jednom Mesruk i ja ušli kod Aiše, r.a., Mesruk joj reče:

- Od dvojice ljudi, drugova Božijeg Poslanika, a.s., koji stalno čine dobro, jedan žuri sa akšamom i iftarom, a drugi ih odgađa!

- Ko žuri sa akšamom i iftarom? - upita Aiša.

- Abdullah! - odgovorili smo.

Aiša, r.a., reče:

- Tako je radio i Božiji Poslanik, a.s.

Zabranjeno je spajati post (dana i noći)

595. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a.:

- Božiji Poslanik, a.s., zabranio je u postu spajanje (dana i noći), pa mu je jedan od ljudi muslimana rekao:

- Božiji Poslaniče, pa ti spajaš post!

"A ko je od vas kao ja? - reče Poslanik, a.s., "ja obnoćim, a moj me Gospodar hrani i napaja!"

Pošto oni nisu htjeli prestati sa spajanjem, on je jednom postio sa njima dva dana neprekidno. Zatim su ugledali mlađak pa je rekao:

"Da se mlađak nije pojavio, ja bih vam još produžio!"

Tim postupkom primjereno ih je kaznio stoga što su odbili prestati spajati dan i noć u postu.

Putnik može postiti, a može i mrsiti

596. Prenosi se da je Ibn Abbas, r.a., rekao:

- Putovao je jednom Božiji Poslanik, a.s., uz ramazan i postio dok nije stigao u Usfan, a onda je zatražio posudu sa pićem i napio se, mada je bio dan, i to tako da ga ljudi vide. I dok nije stigao u Mekku mrsio je.

Božiji Poslanik, a.s., kao musafir uz ramazan, nekad je postio a nekad mrsio pa bi i drugi ljudi koji su htjeli postili, a drugi bi mrsili.

597. Od Džabira ibn Abdullaha, r.a., se prenosi da je, kad je Božiji Poslanik, a.s., krenuo u pohod na Mekku, bio ramazan. Postio je, a i drugi ljudi također, sve dok nisu stigli u dolinu Gamim kada je zatražio posudu vode, koju je podigao tako da ljudi vide, i popio je.

Čuo je kasnije da su neki ljudi nastavili postiti pa je rekao:

"Ti su neposlušnici! Ti su neposlušnici!"

Nije dobročinstvo postiti na putu

598. Prenosi se da je Džabir ibn Abdullah, r.a., rekao:

- Dok je Božiji Poslanik, a.s., bio na jednom putovanju, vidio je kako su se oko nekog čovjeka okupili ljudi trudeći se napraviti mu hlad pa je upitao:

"Šta mu je?"

- Čovjek posti! - odgovorili su.

Božiji Poslanik, a.s., na to reče:

"Nije dobročinstvo postiti na putu!"

Ni onoga koji posti na putu, ni onog koji ne posti ne treba osuđivati

599. Prenosi se da je Ebu Se'id el-Hudri, r.a., rekao:

- Bili smo na vojnom pohodu sa Poslanikom, a.s., a bio je sedamnaesti dan ramazana, pa su neki od nas postili a neki nisu. I niti je onaj koji je postio osuđivao onoga koji ne posti, niti onaj koji ne posti onoga koji posti.

Nagrada putniku koji ne posti a obavlja poslove

600. Prenosi se da je Enes, r.a., rekao:

- Bili smo jednom (uz ramazan) sa Božijim Poslanikom, a.s., na putu pa su neki od nas postili a neki nisu. Vrijeme je bilo iznimno vruće i jedini hlad pravila nam je odjeća ili podignuta ruka kojom bi se neki štitili od sunca. Kad smo na jednom mjestu stali da se odmorimo, postači su popadali na zemlju, dok su oni koji nisu postili poboli kočeve i napravili zaštitu od sunca te napojili deve. Božiji Poslanik, a.s., reče:

"Oni koji ne poste danas odnesoše nagradu!"

Mršenje radi veće snage potrebne za susret sa neprijateljem

601. Prenosi se da je Kaze'a rekao:

- Došao sam jednom kod Ebu Se'ida el-Hudrija i zatekao kod njega mnogo svijeta. Kad se svijet razišao, rekao sam mu:

- Ja te neću pitati o onome o čemu te ovi pitaju!

Pitao sam ga o postu na putovanju pa je rekao:

- Putovali smo sa Poslanikom, a.s., u Mekku i postili. Kad smo zakonačili na jednom mjestu, Božiji Poslanik, a.s., je rekao:

"Približili ste se svome neprijatelju pa ako ne biste postili, imali biste više snage (za borbu)!"

Bila je to olakšica pa su neki od nas postili a neki nisu. Kad smo drugu noć zakonačili, rekao je:

"Ujutro ćete se sresti sa neprijateljem! Ako ne budete postili, imat ćete više snage i zato nemojte postiti!"

To je već bilo naređenje, pa nismo zapostili.

Zatim je rekao:

- Nakon toga, kad bismo putovali sa Božijim Poslanikom, a.s., postili smo.

Post na putovanju po vlastitom izboru

602. Prenosi se da je Hamza ibn Amr el-Eslemi, r.a., rekao:

- Božiji Poslaniče, nalazim u sebi dovoljno snage da postim na putu pa da li smeta da postim?

Božiji Poslanik, a.s., reče:

"To je olakšica od Allaha pa ko se njome koristi dobro je, a ko želi postiti ne čini prijestup!"

603. Prenosi se da je Ebu Derda, r.a., rekao:

- Krenuli smo sa Poslanikom, a.s., u jedan pohod po tako vrućem danu da je čovjek zbog jake žege stavljao ruku na glavu. Niko među nama nije postio osim Božijeg Poslanika, a.s., i Abdullaha ibn Revahe!

Napaštanje ramazana u ša'banu

604. Od Ebu Seleme se prenosi da je Aiša, r.a., kazala:

- Dešavalo mi se da sam, zbog zauzetosti obavezama prema Poslaniku, a.s., ono što mi je ostalo od ramazana uspijevala napostiti tek u ša'banu.

Napaštanje ramazanskog posta za umrlog

605. Od Aiše, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Ko je umro, a na njemu ostao dug posta, napostit će ga za njega najbliži rođak (nasljednik)!"

606. Prenosi se od Burejde, r.a., da je rekao:

- Dok sam jednom sjedio kod Božijeg Poslanika, a.s., došla mu je jedna žena i rekla:

- Ja sam svojoj majci poklonila jednu robinju, pa je majka umrla!

"Pripada ti nagrada za poklon i pored toga što ćeš je dobiti u nasljedstvo!" - reče Božiji Poslanik, a.s., a žena nastavi:

- Božiji Poslaniče, ostala je dužna mjesec dana posta, pa hoću li ja to za nju napostiti?

"Naposti za nju!" - reče Poslanik, a.s.

- Ona nije ni hadž obavila, pa da li da ja za nju hadž obavim? - upita žena dalje.

"Obavi za nju hadž!" - reče Božiji Poslanik, a.s.

O riječima Uzvišenog: *A za one koji jedva mogu podnijeti post, otkupnina...*

607. Prenosi se da je Seleme ibn el-Akve, r.a., rekao:

- Kad je objavljen ajet *A oni koji jedva mogu podnijeti post otkupnina je hraniti siromaha!*, (El-Bekare, 184.) bilo je onih koji su htjeli ne postiti, nego to nadoknaditi otkupninom, pa je objavljen sljedeći ajet, kojim je to dokinuto.

Post i nepošćenje u mjesecima mimo ramazana

608. Prenosi se da je Abdullah ibn Šekik rekao:

- Pitao sam Aišu, r.a., da li je Božiji Poslanik, a.s., postio neki drugi čitav mjesec osim ramazana pa je rekla:

- Nije mi poznato da je postio neki drugi čitav mjesec osim ramazana kao što nijedan čitav mjesec nije ni mrsio.

Vrijednost posta na Božijem putu

609. Od Ebu Se'ida el-Hudrija, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Nijedan čovjek neće na Božijem putu postiti niti jedan dan a da njegovo lice Allah ne udalji od vatre sedamdeset godina za taj dan posta!"

Značaj posta u mjesecu muharremu

610. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Najbolji post poslije ramazanskog jeste post u mjesecu muharremu, a najbolji namaz osim propisanih je noćni namaz."

Post na Dan ašure

611. Od Aiše, r.a., se prenosi da su neki Kurejšije u predislamsko vrijeme postili na Dan ašure.* Potom je Božiji Poslanik, a.s., naredio da se na taj dan posti, dok nije propisan post mjeseca ramazana. Tada je za Dan ašure rekao:

"Ko hoće neka ga posti, a ko neće ne mora!"

---

* Deseti dan muharrema.

Koji se dan posti u vezi sa ašurom

612. Prenosi se da je Hakem ibn el-A'redž rekao:

- Dok je Ibn Abbas ležao jednom kod Zemzema sa ogrtačem ispod glave, rekao sam mu:

- Objasni mi post na Dan ašure!

On reče:

- Kad vidiš mlađak mjeseca muharrema ti broj, pa deveti dan osvani u postu!

- Je li ga tako postio Muhammed, a.s.? - upitao sam.

- Da! - odgovorio je on.*

Vrijednost posta na Dan ašure

613. Od Ibn Abbasa, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., došao u Medinu i zatekao jevreje kako poste na Dan ašure pa ih je upitao:

"Zašto vi postite ovaj dan?"

Oni su odgovorili:

- Ovo je veliki dan! U njemu je Allah spasio Musaa i njegov narod, a potopio Faraona i njegov narod pa ga je Musa postio iz zahvalnosti i zato ga i mi postimo!

Božiji Poslanik, a.s., reče:

"Mi imamo više prava na Musaa i preči je nama nego vama!"

Zato je Božiji Poslanik, a.s., postio i naređivao da se posti ovaj dan.

614. Od Ubejdullaha ibn Ebu Jezida se prenosi da je čuo kad je neko pitao Ibn Abbasa, r.a., o postu na Dan ašure, pa je rekao:

* U konačnici, kako to potvrđuju drugi vjerodostojni hadisi, post ašure zaokružen je na deveti i deseti dan muharrema.

- Nije mi poznato da je Božiji Poslanik postio neki dan koga je smatrao vrednijim od ovoga, niti mjesec od mjeseca ramazana.

Ko nije zapostio na Dan ašure neka se preostali dio dana ustegne od hrane

615. Prenosi se da je Rubejji' bint Mu'avviz ibn Afra rekla:

- Ujutro na Dan ašure Božiji Poslanik, a.s., poslao je u ensarijska sela okolo Medine ljude da oglase:

"Ko je osvanuo posteći neka nastavi postiti, a ko nije zapostio neka se preostali dio dana ustegne od hrane!"

Poslije toga mi bismo na Dan ašure postili, a i djecu smo svoju poticali da poste koliko mogu. Kad bismo išli u džamiju, njima bismo napravili igračke od vune, pa kad bi zatražili da jedu, mi bismo im davali igračke, da prekrate vrijeme do iftara.

Post mjeseca ša'bana

616. Prenosi se da je Ebu Seleme, r.a., rekao:

- Pitao sam Aišu o postu Božijeg Poslanika, a.s., pa je rekla:

- Božiji Poslanik, a.s., postio je toliko da smo mislili da neće ni prestajati, a mrsio toliko da smo mislili da neće više ni postiti. Nisam vidjela da je od dobrovoljnog posta postio i u jednom mjesecu više nego u ša'banu. Postio je skoro cijeli mjesec ša'ban!

O postu sredine mjeseca ša'bana

617. Od Imrana ibn Husajna, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., upitao njega ili možda nekog drugog:

"Jesi li postio neki od dana koji su u sredini ša'bana?"

- Ne! - odgovorio je.

"Kad završiš za postom ramazana, posti dva dana (zato što nisi postio sredinu ša'bana!)"

Ispraćanje ramazana posteći šest dana u ševvalu

618. Od Ebu Ejjuba el-Ensarija, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Ko isposti ramazan pa ga isprati sa šest dana posta u ševvalu, (imat će nagradu) kao da je sve vrijeme (cijelu godinu) postio!"

Nema posta u deset dana zu-l-hidždžeta

619. Prenosi se da je Aiša, r.a., rekla:

- Nisam nikad vidjela da je Božiji Poslanik, a.s., postio u ovih deset dana (zu-l-hidždžeta).*

Post na Dan Arefata

620. Od Ebu Katade, r.a., se prenosi da je došao jednom neki čovjek kod Božijeg Poslanika, a.s., i rekao:

- Kako ti postiš!

Božiji Poslanik, a.s., se razljutio (zbog načina na koji ga je upitao) pa kad je Omer primijetio njegovu srdžbu, reče:

- Zadovoljni smo što nam je Allah gospodar, što nam je islam vjera i što nam je Muhammed poslanik! Kod Allaha zaštitu tražimo od Njegove srdžbe i od srdžbe Njegovog Poslanika!

Omer je ponavljao ove riječi dok se srdžba Poslanika, a.s., nije stišala, a onda rekao:

- Božiji Poslaniče! Šta kažeš za onoga ko bi svaki dan postio?

"Taj niti bi postio niti mrsio!" - reče Božiji Poslanik, a.s.

- Šta kažeš za onoga ko bi postio dva, a mrsio jedan dan? - upita Omer.

---

* Nije ih postio zato što bi ga nešto spriječilo ili ga ona nije vidjela da posti, što ne znači da ih nije postio, zbog hadisa koji podstiču na post u ovim danima.

"Misliš da to neko može (normalno) podnijeti? - odgovori Poslanik, a.s., pitanjem.

- Šta kažeš za onoga ko bi jedan dan postio, a jedan mrsio? - upita Omer.

"To je post Davuda, a.s.!" - reče Božiji Poslanik, a.s.

- Šta kažeš za onoga ko bi postio jedan, a mrsio dva dana? - upita dalje Omer.

"Volio bih kad bih imao za to snage!" - reče Božiji Poslanik, a.s., pa onda dodade:

"Po tri dana posta u svakom mjesecu, od jednog do drugog ramazana, ravno je neprestanom postu! Post na Dan Arefata briše (manje) grijehe (počinjene) u godini koja je prethodila i godini koja slijedi, a post na Dan ašure briše grijehe u godini koja je prethodila!"

Kad hadžija ne posti na Dan Arefata

621. Od Umm Fadl bint Haris se prenosi da su na Dan Arefata neki u njenoj blizini diskutirali o tome da li Božiji Poslanik, a.s., posti. Jedni su tvrdili da posti, drugi da ne posti, pa mu je ona poslala posudu sa mlijekom i on ju je, jašući na svojoj devi, popio.

Zabranjeno je postiti prvi dan Ramazanskog i Kurban-bajrama

622. Prenosi se da je Ebu Ubejd, oslobođeni rob Ibn Ezhera, rekao:

- Kad sam jednom klanjao bajram-namaz za Omerom ibn el-Hattabom, on je, nakon što je klanjao, održao ljudima hutbu i tom prilikom rekao:

- Imaju dva dana u kojima je Božiji Poslanik, a.s., zabranio da se posti! To su prvi dan Ramazanskog bajrama i dan kada jedete meso svojih kurbana (prvi dan Kurban-bajrama)!

Nepoželjnost posta u dane tešrika

623. Od Nubejše el-Huzelija se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Dani tešrika* su dani jela i pića!"

(Po jednom rivajetu dodano je još: "i zikra Allahu, dž.š.")

Post ponedjeljkom

624. Od Ebu Katade se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., upitan o postu ponedjeljkom pa je rekao:

"Na taj dan sam rođen i na taj dan mi je spuštena objava!"

Nepoželjnost posta samo petkom

625. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Nek niko od vas ne posti u petak, ukoliko ne posti i dan prije njega ili pak poslije njega!"

626. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Nemojte izdvajati noć uoči petka namazom mimo drugih noći, i nemojte izdvajati petak postom mimo drugih dana, izuzev ako je to u sklopu posta koji neko od vas uobičajeno posti!"

Post po tri dana od svakog mjeseca

627. Prenosi se da je Muaza el-Adevijja rekla:

---

* To su drugi, treći i četvrti dan Kurban-bajrama.

- Pitala sam Aišu, suprugu Božijeg Poslanika, a.s., da li je Božiji Poslanik, a.s., postio od svakog mjeseca po tri dana, pa je rekla:

- Da!

- Koje dane u mjesecu je postio? - upitala sam.

- Nije se osvrtao na to koji su to dani u mjesecu! - odgovorila je.

Nepoželjnost stalnog posta

628. Prenosi se da je Abdullah ibn el-Amr ibn el-As rekao:

- Doprlo je do Božijeg Poslanika, a.s., da ja danju stalno postim a noću klanjam, pa ne znam da li bijaše poručio da dođem kod njega ili smo se slučajno sreli i on mi reče:

"Nisam li ja obaviješten da ti danju stalno postiš, a noću klanjaš?"

Kad sam to potvrdio, on reče:

"Nemoj tako raditi! Tvoje oči imaju svoje pravo, tvoje tijelo ima svoje pravo i tvoja čeljad imaju svoje pravo! Zato posti, ali i ne posti! Klanjaj, ali i spavaj! Posti od svakih deset dana jedan i za to ćeš imati nagradu i svih onih devet preostalih dana!"

- Mogu ja više od toga, Božiji Poslaniče! - rekao sam.

"Posti onda Davudov post!" - reče Božiji Poslanik, a.s.

- A kako je Davud postio, Božiji Poslaniče? - upitao sam.

"Postio je jedan dan, pa drugi mrsio, i nije bježao od neprijatelja kada ga sretne! - reče Božiji Poslanik, a.s.

- A kako da ja postignem to (svojstvo Davudovo)?! - kazao sam.

Ata' je rekao:

- Ne znam kako bijaše spomenuo stalni post pa mu Poslanik, a.s., reče:

"Nema posta onaj ko stalno posti! Nema posta onaj ko stalno posti!"

Najbolji post je Davudov post - dan postiti a dan mrsiti

629. Od Abdullaha ibn Amra, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Allahu je najdraži Davudov post, a najdraži Allahu je Davudov namaz! On bi pola noći spavao, zatim trećinu klanjao, pa onda preostalu šestinu noći opet spavao. Jedan bi dan postio, a drugi mrsio!"

Ko zaposti dobrovoljni post pa se omrsi

630. Aiša, r.a., prenosi da je ušao jednom kod nje Poslanik, a.s., i rekao:

"Ima li šta kod vas (za jelo)?"

- Nema! - odgovorili smo.

"Onda ću ja postiti!" - reče Božiji Poslanik, a.s.

Kad nam je došao jedan drugi dan, rekli smo:

- Božiji Poslaniče, donesen nam je hajs (jelo od hurmi sa maslom i suhim sirom)!

"Pokaži mi ga da vidim! - reče on - Jutros sam zapostio!"

Kad je vidio jelo, prekinuo je post i jeo.

I'TIKAF

Kad se ulazi u i'tikaf

631. Prenosi se da je Aiša, r.a., rekla:

- Kad bi Božiji Poslanik, a.s., htio započeti sa i'tikafom, klanjao bi sabah-namaz pa onda ulazio u prostoriju predviđenu za i'tikaf.

Naredio je jednom prilikom da mu se postavi šator, jer je htio zadnjih dest dana ramazana provesti u i'tikafu. Naredi i Zejneba da se i njoj podigne šator pa onda i neke druge od žena Božijeg Poslanika, a.s., pa kad on klanja sabah-namaz i vidje sve te šatore, reče:

"To je, biva, sve iz pobožnosti!?"

Potom je naredio da se njegov šator demontira, odustajući od i'tikafa u tom ramazanu. Te godine i'tikaf je obavio u prvih deset dana ševvala.

I'tikaf u prvoj i drugoj trećini ramazana

632. Prenosi se da je Ebu Se'id el-Hudri, r.a., rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., povukao se jednom u i'tikaf u prvih deset dana ramazana pa se povukao onda i u drugih deset dana boraveći u malom šatoru napravljenom od presovane vune na čijem ulazu je visila jedna hasura. Uzeo je jedanput rukom hasuru i povukao je unutar šatora pa potom promolio glavu i obratio se ljudima, koji su mu se približili:

"Tražeći ovu noć (Lejletu-l-kadr), ja sam se povukao u i'tikaf u prvoj trećini (ramazana) a zatim i u drugoj pa mi je saopćeno da se ona nalazi u zadnjoj trećini ramazana pa ko se od vas želi povući u i'tikaf neka to učini u zadnjoj trećini ramazana!"

I ljudi su se sa njim povukli u i'tikaf.

Poslanik, a.s., tada im je, također, rekao:

"Pokazana mi je u snu (Noć kadr) kao neparna noć! I vidio sam kako u ranim jutarnjim satima činim sedždu po blatu i vodi!

Kad je dvadeset i prve noći ramazana ustao klanjati sabah-namaz, pošto je padala kiša i prokvasila krov džamije, vidio sam blato i vlagu pa kad je Božiji Poslanik, a.s., završio sabah-namaz i okrenuo se, po čelu i jednoj strani nosa vidjelo mu se blato i voda.

Bila je to dvadeset i prva noć ramazana, odnosno početak zadnje trećina ramazana.

I'tikaf u zadnjoj trećini ramazana

633. Od Aiše, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., u i'tikafu boravio u zadnjoj trećini ramazana sve dok ga Allah nije sebi uzeo. Nakon toga u i'tikaf su se povlačile njegove žene.

Aktivnost u zadnjoj trećini ramazana

634. Od Aiše, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., kad bi nastupila zadnja trećina ramazana, oživljavao noć (raznovrsnim vidovima ibadeta), budio čeljad (da bi ibadetili) i držao se podalje od svojih žena.

O traženju Noći kadr u zadnjoj trećini ramazana

635. Od Ibn Omera, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Tražite je (Noć kadr) u zadnjoj trećini ramazana! Ako neko od vas bude slab i ne bude mogao (svih tih deset), neka ne propusti sedam zadnjih noći!"

Noć kadr je dvadeset i prva noć ramazana

U vezi s tim već je naveden hadis koga prenosi Ebu Se'id el-Hudri (broj 632).

Noć kadr je dvadeset i treća noć ramazana

636. Od Abdullaha ibn Unejsa, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Bila mi je pokazana Noć kadr pa je učinjeno da to zaboravim! Vidim sebe kako u rano jutro te noći činim sedždu u vodi i blatu!"

Dvadeset i treću noć (tog) ramazana padala nam je kiša! Božiji Poslanik, a.s., klanjao nam je sabah-namaz pa kada je završio i krenuo, po čelu i nosu vidjeli su mu se tragovi vode i blata!

Abdullah ibn Unejs kaže da je to bila dvadeset i treća noć ramazana.

Tražite je (Noć kadr) u devetoj, sedmoj i petoj noći

637. Prenosi se da je Ebu Se'id el-Hudri, r.a., rekao:

- Tražeći Noć kadr prije nego što mu je bila pokazana, Božiji Poslanik, a.s., proveo je u i'tikafu drugu trećinu ramazana. Kad je protekla ta trećina, naredio je da se šator sklopi, ali mu se tada pokaza da je ona u zadnjoj trećini pa naredi da se šator ponovo podigne. Tom prilikom izašao je pred ljude i rekao:

"O ljudi, doista mi je bila pokazana Noć kadr pa sam bio izašao da vas u vezi s njom upoznam, ali dođoše dva čovjeka koja su se nešto raspravljali, a s njima je bio i šejtan, pa je učinjeno da zaboravim! Vi je tražite u zadnjoj trećini ramazana! Tražite je u devetoj, sedmoj i petoj noći!"

- Ebu Se'ide! - rekao sam - Vi se bolje od nas razumijete u brojanje!

- Tačno! - reče on - Mi više od vas imamo prava na to!

- Pa šta znači u devetoj, sedmoj i petoj noći? - upitah ga, pa on reče:

- Kada prođe dvadeset i jedna noć, ona koja slijedi je dvadeset i druga - e to je ova deveta (od kraja mjeseca). Kada prođe dvadeset i tri noći, prva koja slijedi to je sedma noć (od kraja mjeseca). A kada prođe dvadeset i pet noći, ona koja slijedi je peta noć (od kraja ramazana)!

Noć kadr je dvadeset i sedma noć ramazana

638. Prenosi se da je Zirr ibn Hubejš rekao:

- Išao sam pitati Ubejja ibn Kaba, r.a., (o noći Kadr) pa sam rekao:

- Tvoj brat Ibn Mesud kaže da onaj ko cijelu godinu provede u ibadetu pogodit će Noć kadr!

- Allah mu se smilovao! - reče on - Znao je on, svakako, da je ona u ramazanu, da je u zadnjoj trećini, tačnije dvadeset i sedmu noć ramazana i da drukčije ne može biti, ali nije htio da se ljudi ograniče samo na nju (u svom ibadetu)!

- Na osnovu čega to kažeš, o Ebu Munzire? - upitao sam.

- Na osnovu znaka koji nam je Božiji Poslanik, a.s., otkrio - da će Sunce toga jutra izaći a neće imati zraka! - odgovori on.

HADŽ

Obaveza hadža jedanput u životu

639. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a.:

- Držeći nam jednom hutbu Božiji Poslanik, a.s., je rekao:

"O ljudi, stavljen vam je u dužnost hadž, pa ga obavljajte!"

Jedan čovjek reče:

- Je li svake godine, Božiji Poslaniče!

Božiji Poslanik, a.s., je šutio dok ovaj tri puta nije ponovio pitanje a onda je rekao:

"Da sam potvrdno odgovorio na ovo pitanje, palo bi vam to u obavezu (svake godine), a (to) ne biste mogli (podnijeti)!"

Zatim je dodao:

"Ostanite na onome što vam kažem! Oni prije vas propali su zato što su mnogo pitali i što su se razilazili sa svojim vjerovjesnicima. Kad vam nešto naredim, uradite od toga koliko možete, a kad vam šta zabranim, ostavite to!"

Nagrada za hadž i umru

640. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Umrom se brišu grijesi koji se počine do sljedećeg obavljanja umre, a za hadž koga Allah ukabuli nema nagrade osim Dženneta!"

641. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Ko dođe u ovu kuću (Bejtullah) i kod nje ne bude bestidno govorio i grijeh činio, vratit će se (kući) kao od majke rođen!"

O danu Velikog hadža

642. Prenosi se da je Ebu Hurejre, r.a., rekao:

- Kad je Božiji Poslanik, a.s., odredio Ebu Bekra es-Siddika vođom hadžijama, a to je bilo prije Oproštajnog hadža, Ebu Bekr, r.a., me je na prvi dan Kurban-bajrama poslao sa grupom ljudi da objavimo sljedeće:

"Od ove godine pa nadalje mušrici ne mogu obavljati hadž i ne može se više tavaf činiti bez odjeće!"

Ibn Šihab je rekao:

- Hamid ibn Abdurrahman bi govorio da je dan klanja (prvi dan Kurban-bajrama) dan Velikog hadža, prema hadisu koji prenosi Ebu Hurejre.

Značaj Dana Arefata

643. Od Aiše, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Nijedan dan Allah ne oslobodi više ljudi od vatre nego na Dan Arefata. On, dž.š., priđe (toga dana) s ponosom melecima i kaže: - Šta žele ovi (pa da im ispunim)!"

Šta se kaže kad se pođe na hadž ili neki drugi put

644. Od Alija el-Ezdija, r.a., se prenosi da ih je Ibn Omer, r.a., poučavao sljedeće:

- Kada bi se Božiji Poslanik, a.s., krećući na put popeo na devu, tri puta bi izgovorio tekbir pa onda proučio:

"Subhāne-l-lezī sehhare lenā hāzā ve mā kunnā lehū mukrinīn ve innā ilā rabbinā lemunkalibūn. Allahumme innā nes'eluke fī seferinā hāzā el-birre ve-t-takvā, ve mine-l-'ameli mā terdā. Allahumme hevvin 'alejna seferenā hāzā va-tvi 'annā bu'deh. Allahumme ente-s-sāhibu fi-s-seferi ve-l-halīfetu fi-l-ehl. Allahumme innī e'ūzu bike min va'sāi-s-seferi ve keābeti-l-manzari ve sūi-l-munkalebi fi-l-māli ve-l-ehl. - Slavljen neka je Onaj koji nam je ovo potčinio, jer da nije (to učinio) mi ih ne bismo mogli koristiti. Zaista

se mi svome Gospodaru okrećemo! Allahu moj, opskrbi nas na ovome putu dobročinstvom i takvalukom, te aktivnostima s kojima si Ti zadovoljan! Allahu moj, olakšaj nam ovo naše putovanje i učini nam ga kratkim! Allahu moj, Ti si naš drug na putu a našoj čeljadi kod kuće zaštitnik! Allahu moj, sačuvaj nas zamora i iscrpljenosti na putu, te nesreće u imetku i porodici!"

I kada bi se vratio, učio je to isto dodajući još:

"*Āibūne, tāibūne, 'ābidune, li rabbinā hāmidūn.* - Vratismo se s učinjenom tevbom, robujući i zahvaljujući svome Gospodaru!"

Žena na hadž putuje sa mahremom

645. Od Ebu Se'ida el-Hudrija, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Ženi koja vjeruje u Allaha i Sudnji dan nije dopušteno da na putu provede tri ili više dana ako sa njom nije njen otac, njen sin, njen muž, njen brat ili neko drugi za kog se ne bi mogla (po šerijatskim propisima) udati!"

646. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Ženi koja vjeruje u Allaha i Sudnji dan nije dopušteno putovati ni koliko jedan dan hoda ako sa njom nije (njen muž ili) mahrem (neko za kog se ne bi mogla po šerijatskim propisima udati)!"

647. Od Ibn Abbasa, r.a., se prenosi da je rekao:

Slušao sam Poslanika, a.s., kad je držeći hutbu rekao:

"Neka nipošto čovjek ne ostaje sa nekom ženom bez njenog mahrema i neka žena ne putuje bez mahrema!"

Ustao je neki čovjek i rekao:

- Božiji Poslaniče, moja žena bi krenula na hadž, a ja sam upisan (mobiliziran) da idem u tu i tu bitku!

"Idi i obavi hadž sa svojom ženom!" - reče mu Božiji Poslanik, a.s.

Hadž djeteta i nagrada onome ko ga vodi

648. Od Ibn Abbasa, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., susreo jednom u Revhi grupu jahača pa ih je upitao:

"Koji ste vi!"

- Muslimani! - odgovorili su - A ko si ti!

"Božiji Poslanik!" - odgovorio je on.

Jedna žena podigla je dijete i upitala:

- Može li ono obaviti hadž!

"Da, a tebi će pripasti nagrada!" - odgovorio je Poslanik, a.s.

Hadž za onoga ko ne može podnijeti jahanje (vožnju)

649. Prenosi se da je Abdullah ibn Abbas, r.a., rekao:

- Dok je na konju iza Božijeg Poslanika, a.s., sjedio Fadl ibn Abbas, došla je neka žena iz plemena Has'am da upita Poslanika, a.s., za neko šerijatskopravno rješenje. Fadl je stao gledati u nju a ona u njega, pa je Božiji Poslanik, a.s., okretao Fadlovo lice na drugu stranu. Žena upita:

- Božiji Poslaniče, Allah je propisao vjernicima hadž u vrijeme kad je moj otac zašao već u duboku starost i kad više nije kadar držati se u sedlu! Mogu li ja za njega obaviti hadž!

"Možeš!" - odgovorio je Poslanik, a.s.

A desilo se to na Oproštajnom hadžu.

Kad žena sa hajzom (menstruacijom) ili nifasom (postporođajno čišćenje) želi obući ihram

650. Prenosi se da je Aiša, r.a., rekla:

- Esma bint Umejs je u Šedžeri (jedno od mjesta gdje se oblače ihrami) imala nifas (postporođajno čišćenje) nakon što je rodila Muhammeda ibn Ebu Bekra. Božiji Poslanik, a.s., je naredio Ebu Bekru da joj kaže da se okupa i počne sa telbijjom.

O mikatima za hadž i umru

651. Prenosi se da je Ibn Abbas, r.a., rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., je stanovnicima Medine za mikat* odredio Zu-l-Hulejfu, stanovnicima Šama Džuhfu, stanovnicima Nedžda Karn el-Menazil, a stanovnicima Jemena Jelemlem, kazavši da su to mjesta na kojima će stupiti u ihrame oni, kao i ljudi iz drugih krajeva koji tim pravcima dolaze da obave hadž ili umru. Oni koji su bliže Mekki od spomenutih mjesta, ihrame oblače od svoje kuće, tako da stanovnici Mekke ihrame oblače u Mekki.

652. Prenosi se od Ebu Zubejra da je čuo Džabira ibn Abdullaha, r.a., kada, nakon što ga je neko upitao o mjestima na kojima se oblače ihrami, kaže:

- Čuo sam (mislim da je rekao) Poslanika, a.s., kad je rekao:

"Stanovnici Medine ihrame oblače u Zu-l-Hulejfi ili ako idu drugim putem, u Džuhfi, stanovnici Iraka u Zat Irku, stanovnici Nedžda u Karnu, a stanovnici Jemena u Jelemlemu."

O namirisavanju pri oblačenju ihrama

653. Prenosi se da je Aiša, r.a., supruga Božijeg Poslanika, a.s., rekla:

- Namirisala sam Božijeg Poslanika, a.s., svojom rukom prilikom njegovog oblačenja ihrama i prilikom njegovog skidanja ihrama i to prije nego što je obavio tavaf oko Kabe!

654. Od Aiše, r.a., se prenosi da je rekla:

- Kao da i sada vidim odsjaj mošusa po razdioku kose Božijeg

* Mjesto na kojem se moraju obući ihrami za hadž i umru.

Mošus je najbolji miris

655. Od Ebu Se'ida el-Hudrija, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., spomenuo neku ženu Israilićanku koja je napunila svoj prsten mošusom, a mošus je najbolji miris.

Aloja i kamfor

656. Prenosi se da je Nafi' rekao:

- Ibn Omer, r.a., kada bi se htio nakaditi, činio bi to alojom kojoj ne bi dodavao nikakav drugi miris ili kamforom kojem bi dodao malo aloje rekavši:

- Tako se kadio Božiji Poslanik, a.s.!

O bosiljku

657. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Kome se ponudi bosiljak neka ga ne odbija, on se lahko nosi i ugodno miriše!"

Oblačenje ihrama u džamiji na Zu-l-Hulejfi

658. Od Salima ibn Abdullaha se prenosi da je čuo svoga oca kada kaže:

- (Time što oblačite ihrame) u ovoj vašoj pustari vi lažete na Božijeg Poslanika, a.s.! Božiji Poslanik, a.s., nikad nije oblačio ihrame izuzev u ovoj džamiji! - tj. u Zu-l-Hulejfi.

Oblačenje ihrama kada krene jahalica

659. Od Ubejda ibn Džurejdža se prenosi da je on rekao Abdullahu ibn Omeru:

- O Ebu Abdurrahmane! Vidio sam da radiš četiri stvari koje ne vidjeh da iko drugi od tvojih drugova radi!

- Koje su to četiri stvari, o Ibn Džurejdže! - upita ga Abdullah ibn Omer.

Ubejd ibn Džurejdž reče:

- Vidio sam da dotičeš samo dva jemenska ugla (Kabe),* da oblačiš obuću od uštavljene kože bez dlake, da mažeš odjeću žutilom i vidio sam da kada si u Mekki gdje svi ljudi oblače ihrame čim ugledaju mlađak, ti oblačiš ihrame tek na dan tervijje (osmi dan zu-l-hidždžeta)!

Abdullah ibn Omer reče:

- Što se tiče uglova (Kabe), nisam vidio da Božiji Poslanik, a.s., dotiče druge osim ova dva jemenska ugla! Što se tiče obuće od uštavljene kože bez dlake, vidio sam da Božiji Poslanik, a.s., oblači obuću koja je bez dlake i u njoj uzima abdest pa i ja je volim oblačiti! Što se tiče mazanja žutom bojom, vidio sam Božijeg Poslanika, a.s., da se njome maže, pa se i ja volim njome namazati! Što se, pak, tiče oblačenja ihrama, nisam vidio Božijeg Poslanika, a.s., da je oblačio ihrame prije nego što krene njegova jahalica (tj. osmi dan zu-l-hidždžeta prema Arefatu)!

Oblačenje ihrama za hadž iz Mekke

660. Prenosi se da je Džabir, r.a., rekao:

- Sa Božijim Poslanikom, a.s., obukli smo ihrame s namjerom da obavimo hadž ifrad (samo hadž), a Aiša je namjeravala obaviti umru pa je dobila menstruaciju. Kad smo stigli (do Bejtullaha), obavili smo tavaf oko Kabe i saj između Safe i Merve pa je Božiji Poslanik, a.s., naredio da oni između nas koji nisu poveli kurbane skinu ihrame.

- Kako da skinemo ihrame! - upitali smo.

"Potpuno oslobađanje od ihrama!" - rekao je Poslanik, a.s.

---

* Misli se na jemenski i na ugao na kojem je El-Hadžeru-l-esved.

Općili smo (od tog trenutka) sa ženama, namirisavali se i nosili svoju (uobičajenu) odjeću, a od dana Arefata dijelile su nas samo četiri noći. Na dan tervije (dan uoči Arefata) obukli smo (ponovo) ihrame.

Božiji Poslanik, a.s., je ušao kod Aiše i zatekao je kako plače, pa je upitao:

"Šta je bilo!"

Ona reče:

- Dobila sam menstruaciju! Ostali ljudi su skinuli ihrame a ja još nisam! Ja nisam još obavila (umranski) tavaf oko Kabe, a ljudi se već spremaju za obavljanje hadža!

Božiji Poslanik, a.s., reče:

"To je stvar koju je Allah propisao kćerima Ademovim (ženama)! Okupaj se pa obuci ihrame za hadž!"

Ona je učinila kako je rekao. Izvršila je sve radnje kako i sljeduje, a kad joj je prestala menstruacija obavila je tavaf oko Kabe i saj između Safe i Merve. Božiji Poslanik, a.s., joj je zatim rekao:

"Ti si skinula ihrame za hadž i za umru istovremeno!"

Ona reče:

- Božiji Poslaniče, nekako mi smeta što nisam obavila tavaf oko Kabe prije hadžskog tavafa!

Božiji Poslanik, a.s., obrati se njenom bratu rekavši:

"Abdurrahmane, izvedi je do Ten'ima neka zanijjeti umru!"

Bilo je to u noći kada su konačili na Muhassabu.*

Telbijja

661. Od Abdullaha ibn Omera, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., kada bi se podigla sa njim njegova deva ispred džamije u Zu-l-Hulejfi, počinjao hadžske obrede i počeo izgovarati (telbijju):

---

* Muhassab - mjesto gdje se bacaju kamenčići na Mini.

"Lebbejkellahumme lebbejk, lebbejke lā šerīke leke lebbejk, inne-l-hamde ve-n-ni'mete leke ve-l-mulk, lā šerīke lek! - Odazivam Ti se Bože, odazivam Ti se! Odazivam Ti se, Ti nemaš partnera (u gospodarenju), odazivam Ti se! Zaista samo Tebi hvala pripada, i kod Tebe su sve blagodati i vlast! Ti nemaš partnera (u gospodarenju)!"

Kažu da je Abdullah ibn Omer govorio:

- Ovo je telbijja Božijeg Poslanika, a.s.

Nafi' je rekao:

- Abdullah je dodavao na ovu telbijju i riječi:

- Odazivam Ti se! Odazivam Ti se! Odazivam Ti se! Od Tebe sreću išćem i uspjeh, jer svako dobro je u Tvojim rukama! Odazivam Ti se, jer samo se Tebi želje upućuju i u Tvoje ime radi!

Telbijja za umru i hadž

662. Prenosi se da je Enes, r.a., rekao:

- Čuo sam Božijeg Poslanika, a.s., kada je za oboje (umru i hadž) zajedno uzvikivao telbijju:

"Lebbejke 'umreten ve hadždžen, lebbejke 'umreten ve hadždžen - Odazivam Ti se (obavljajući) umru i hadž! Odazivam Ti se (obavljajući) umru i hadž!"

663. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Tako mi Onoga u čijoj ruci je moja duša, Sin Merjemin (Isa, a.s.) će sigurno u dolini Revha zaučiti telbijju za hadž ili umru ili, pak, oboje istovremeno!"

O obavljanju hadža bez umre *(ifrad)*

664. Prenosi se da je Ibn Omer, r.a., rekao:

- Stupili smo jednom u ihrame sa Božijim Poslanikom, a.s., sa nijjetom da obavimo samo hadž!

U drugom rivajetu stoji:

- Božiji Poslanik, a.s., stupio je u ihram sa nijjetom da obavi samo hadž!

665. Od Aiše, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., zanijetio samo hadž (bez umre).

Obavljanje hadža i umre zajedno *(kiran)*

666. Od Bekra ibn Abdullaha se prenosi da je Enes, r.a., rekao:

- Čuo sam (jednom) Božijeg Poslanika, a.s., kako uzvikuje telbijju za hadž i umru zajedno pa sam o tome govorio sa Ibn Omerom, koji reče da je to bila telbijja samo za hadž. Kad sam sreo Enesa, rekao sam mu šta kaže Ibn Omer, pa on reče: - Šta, smatrate nas djecom!?

- Lično sam čuo Božijeg Poslanika, a.s., kada uzvikuje: "Odazivam Ti se za umru i hadž!"

O umri obavljenoj uz hadž

667. Prenosi se da je Imran ibn Husajn rekao:

- Obavljali smo sa Božijim Poslanikom, a.s., umru uz hadž, a o tome nije bio objavljen ajet!

Čovjek (misli se na Omera ibn el-Hattaba) je po svome mišljenju rekao šta je htio!*

668. Prenosi se da je Imran ibn Husajn, r.a., rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., obavljao je umru uz hadž pa smo i mi sa njim isto to činili!

* Ebu Musa el-Eš'ari, r.a., je taj Omerov, r.a., stav definirao kao njegov osobni. Vidi hadis br. 671.

669. Prenosi se da je Džabir ibn Abdullah, r.a., rekao:

- Došli smo sa Božijim Poslanikom, a.s., (do mikata) učeći telbijju za hadž, pa nam je naredio da zanijjetimo umru!

Ko obuče ihrame za hadž s pripremljenim hedjom (kurbanom)

670. Prenosi se da je Musa ibn Nafi' rekao:

- Došao sam u Mekku četiri dana prije tervije (koja je dan uoči Arefata) s nijjetom da obavim umru pa ljudi rekoše:

- Tvoj hadž će sada biti mekanski hadž!

Zato sam otišao kod Ata'a ibn Ebu Rebaha da upitam za šerijatsko-pravno rješenje pa mi on reče:

- Pričao mi je Džabir ibn Abdullah el-Ensari da je obavljao hadž sa Božijim Poslanikom, a.s., one godine kada je imao sa sobom žrtvenu životinju. Zanijjetili su obaviti hadž bez umre (ifrad) pa je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Skinite ihrame nakon što obavite tavaf oko Kabe i saj između Safe i Merve, zatim potkratite kosu i ponašajte se kao kad ste bez ihrama do dana tervije (dan uoči Arefata), kada ćete ponovo obući ihrame za hadž, a ono što ste dotad obavili pretvorite u umru!

Ljudi rekoše:

- Kako da to pretvorimo u umru kad smo zanijjetili hadž!

Božiji Poslanik, a.s., reče:

"Uradite ono što vam zapovijedam! I ja bih, da nisam poveo sa sobom žrtvenu životinju, uradio ono što vama naređujem, ali meni nije dozvoljeno učiniti išta što je (muhrimu) zabranjeno dok kurban (hedj) ne stigne na svoje mjesto!"

Oni tako i uradiše.

Dokinuće skidanja ihrama i naredba da se ostane u njima

671. Prenosi se da je Ebu Musa, r.a., rekao:

- Došao sam kod Božijeg Poslanika, a.s., dok je tjerao devu da klekne u Bathi pa me je upitao:

"Za šta si nijjet učinio?"

- Zanijjetio sam ono što je i Božiji Poslanik, a.s., zanijjetio! - odgovorio sam.

"Jesi li poveo hedja (žrtvenu životinju)?" - upita on.

- Ne! - odgovorio sam.

On reče:

"Onda obavi tavaf oko Kabe i saj između Safe i Merve, zatim skini ihrame!"

Obavio sam tavaf oko Kabe i saj između Safe i Merve, pa onda došao kod jedne žene iz mojeg roda koja me iščešljala i oprala mi glavu.

Pričao sam o tome ljudima tumačeći im jednom propise hadža, za vrijeme Ebu Bekra, r.a., a zatim Omera, r.a., kad mi dođe neki čovjek i reče:

- Ti ne znaš šta je uveo vladar pravovjernih (halifa) u vezi sa hadžskim obredima!

Ja sam rekao:

- O ljudi, neka oni kojima smo kazali neko rješenje (po pitanju hadžskih obreda) malo sačekaju, jer, evo, stiže vladar pravovjernih (halifa) pa postupite prema njegovom rješenju!

Kad je stigao, upitao sam ga:

- O vladaru pravovjernih, šta je to što si uveo po pitanju hadžskih obreda?

On reče:

- Ako ćemo gledati po Božijoj Knjizi, uzvišeni Allah je rekao: *Upotpunite hadž i umru u ime Allaha!*, a ako uzmemo po Sunnetu našeg poslanika Muhammeda, a.s., (vidjet ćemo da) on nije istupao iz ihrama dok ne bi zaklao kurbana.*

---

* Omer, r.a., je imao ovakav stav zato što sunnet primjene nijjeta hadža za umru njemu nije bio poznat, a pojašnjenje se vidi u prethodnim hadisima.

672. Prenosi se da je Ebu Zerr, r.a., rekao:

- Obavljanje umre uz hadž je nešto što se odnosilo samo na drugove Božijeg Poslanika, a.s.

(Ovo mišljenje je, međutim, usamljeno i odbačeno)

Hedj (žrtvena životinja) kada se obavlja i hadž i umra *(kiran)*

673. Prenosi se od Nafi'a da je Abdullah ibn Omer, r.a., krenuo obaviti umru u vrijeme "fitne" (sukob između Hadždžadža es-Sekafija i Abdullaha ibn Zubejra) pa je rekao:

- Ako sam (zbog sukoba bio) spriječen prići Kabi, učinit ćemo onako kako smo činili sa Božijim Poslanikom, a.s.!

Pa je krenuo zanijjetivši umru pa se kad je bio na putu kroz pustinju, okrenuo svojim drugovima i rekao:

- Hadž i umra zajedno su naređeni! Budite mi svjedoci da smatram obavezom obavljanje i hadža i umre!

Krenuo je i kad je stigao do Kabe, obavio je sedam krugova tavafa i sedam krugova saja između Safe i Merve, ništa tome ne dodajući, smatrajući da mu je to dovoljno, a potom je zaklao kurban.

Hedj kad se obavlja umra prije hadža

674. Od Salima ibn Abdullaha se prenosi da je Abdullah ibn Omer rekao:

- Za vrijeme Oproštajnog hadža Božiji Poslanik, a.s., obavio je prvo umru i zaklao kurban. Žrtvenu životinju (hedj) poveo je sa sobom iz Zu-l-Hulejfe. Prvo je zanijjetio umru, a onda hadž. Ljudi su sa Poslanikom, a.s., također obavili umru prije hadža. Neki od njih poveli su hedja (žrtvenu životinju), a neki nisu.

Kad je Božiji Poslanik, a.s., stigao u Mekku, rekao je ljudima:

"Oni od vas koji su poveli hedja (životinju za kurban) ne mogu skidati ihrame dok ne obave hadž, a oni koji nisu poveli životinju (za

kurban) neka obave tavaf oko Kabe i saj između Safe i Merve, zatim nek skrate kosu i skinu ihrame. Kasnije neka zanijjete hadž i ponovo obuku ihrame. I (nakon obavljenog hadža) neka zakolju kurban! Ko ne nađe kurbana neka posti tri dana dok je na hadžu i sedam dana kad se vrati kući!"

Kad je stigao u Mekku Božiji Poslanik, a.s., je obavio tavaf oko Kabe dodirnuvši na početku (jemenski) ugao Kabe, zatim obišavši u bržem hodu prva tri od sedam krugova tavafa, a u običnom hodu preostala četiri. Kad je završio sa tavafom, klanjao je dva rekata kod Mekami-Ibrahima, a onda predao selam i uputio se na Safu. Obavio je sedam krugova saja između Safe i Merve. Iz ihrama nije istupio ni u kojem smislu dok nije obavio i hadž i zaklao kurban prvog dana Bajrama, kad je obavio tavaf oko Kabe, a nakon svega toga u potpunosti je skinuo ihrame. Onako kako je postupio Božiji Poslanik, a.s., postupili su i svi drugi ljudi koji su vodili sa sobom svoga hedja (životinju za kurban).

O dodavanju hadža na umru

675. Prenosi se da je Aiša, r.a., rekla:

- One godine kad je bio Oproštajni hadž, krenuli smo sa Božijim Poslanikom, a.s., a među nama je bilo onih koji su zanijjetili umru kao i onih koji su zanijjetili hadž. Kad smo došli u Mekku, Božiji Poslanik, a.s., je rekao:

"Ko je obukao ihrame za umru a nije poveo hedja (životinju za kurban) neka ih skine, a onaj ko je zanijjetio umru a poveo je sa sobom hedja (životinju za kurban) neka ne skida ihrame dok ne zakolje kurban! Onaj, pak, ko je zanijjetio hadž neka upotpuni hadž do kraja (pa tek onda nek skine ihrame)!"

Aiša, r.a., prenosi:

- Imala sam menstruaciju koja mi je trajala i na dan Arefata, tako da nisam zanijjetila ništa osim umre, pa mi je Božiji Poslanik, a.s., naredio da raspletem kosu, iščešljam se i učinim nijjet za hadž,

ostavljajući umru. Učinila sam tako, pa kad sam obavila hadž, Božiji Poslanik, a.s., poslao je sa mnom Abdurrahmana ibn Ebu Bekra (mog brata) na Ten'im da odatle zanijjetim umru, umjesto one umre iz koje nisam bila istupila kad je nastupilo vrijeme hadža.

Uvjetovanje u hadžu i umri

676. Od Ibn Abbasa, r.a., se prenosi da je Daba'a bint Zubejr ibn Abdulmuttalib došla kod Božijeg Poslanika, a.s., i rekla:

- Ja sam teška (krupna) žena a imam želju obaviti hadž pa šta mi predlažeš da učinim!

Božiji Poslanik, a.s., reče:

"Stupi u hadžske obrede i naglasi u svome nijjetu da ćeš iz njih istupiti onog trenutka kad budeš onemogućena od daljeg obavljanja obreda!"

Ona je ipak uspjela obaviti hadž do kraja.

Ko stupa u ihram a na sebi ima ogrtač i trag mirisa (od šafrana)

677. Prenosi se da je Ja'la ibn Umejje, r.a., rekao:

- Dok je bio u Džiranijji, Božijem Poslaniku, a.s., došao je neki čovjek u ogrtaču sa tragom mirisa od šafrana ili tragovima žute boje od tog mirisa, pa rekao:

- Šta mi zapovijedaš da učinim na svojoj umri!

Božijem Poslaniku, a.s., upravo je spuštano nešto od objave pa je bio zaklonjen nekim platnom. A pošto je Ja'la inače govorio da ima želju vidjeti Božijeg Poslanika, a.s., u trenutku kada prima objavu, Omer ibn el-Hattab mu reče:

- Hoćeš li vidjeti Božijeg Poslanika, a.s., dok prima objavu!

Omer je podigao jedan kraj zavjese pa sam pogledao. A kada se stišao zvuk krkljanja - mislim da je rekao: poput krkljanja mladog devca - koji je otuda dopirao, Božiji Poslanik, a.s., reče:

"Gdje je onaj što je pitao za umru! Operi sa sebe tragove žutila od onog mirisa i skini ogrtač pa na svojoj umri obavljaj ono što obavljaš i na hadžu!"

Koju odjeću treba izbjegavati onaj koji oblači ihrame

678. Od Ibn Omera, r.a., se prenosi da je neki čovjek pitao Božijeg Poslanika, a.s., o tome šta oblači onaj koji oblači ihrame pa je Božiji Poslanik, a.s., odgovorio:

"Nemojte oblačiti košulje, saruke (turbane), hlače (gaće), ogrtače (odijela) niti cipele, osim ako neko ne može naći papuče, on može obući cipele s tim da ih odsiječe niže članaka. I nemojte oblačiti ništa od odjeće koju je dotakao šafran ili žutnjak (indijski šafran)!"

679. Prenosi se da je Ibn Abbasa, r.a., rekao:

- Čuo sam Božijeg Poslanika, a.s., kad je držeći hutbu rekao:

"Hlače (gaće) može obući onaj (muhrim) koji ne nađe plašt, a cipele onaj ko ne nađe papuče!"

O lovu onoga ko je u ihramu

680. Od Saba ibn Džessame el-Lejsija, r.a., se prenosi da je on Božijem Poslaniku, a.s., dok se nalazio u Ebvau (ili Veddanu), poklonio zebru, ali mu ju je Božiji Poslanik, a.s., vratio. Pa kad je (nakon toga) Božiji Poslanik, a.s., vidio izraz njegovog lica, rekao je:

"Vraćam ti je samo zato što sam u ihramu!"

681. Tavus od Ibn Abbasa, r.a., prenosi da je rekao:

Došao je Zejd ibn Erkam kod Abdullaha ibn Abbasa koji ga upita:

- Šta si mi ono rekao za meso od ulova koje je jednom bilo poklonjeno Božijem Poslaniku, a.s., dok je bio u ihramu!

Zejd ibn Erkam odgovori:

- Bio mu je dat komad mesa od ulovljene životinje, koji je on vratio i rekao:

"Mi to ne možemo jesti, jer smo u ihramu!"

O mesu koje je ulovio neko ko nije u ihramu

682. Prenosi se da je Ebu Katade, r.a., rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., krenuo je obaviti hadž pa smo i mi sa njim krenuli. (Na jednom mjestu) on se odvojio od grupe ashaba među kojima je bio i Ebu Katada rekavši im da se drže morske obale dok se sa njim ne sretnu. Držali su se morske obale i prije nego što će se sresti sa Božijim Poslanikom, a.s., svi su obukli ihrame osim Ebu Katade, koji je ostao slobodan od ihrama. Dok su išli, ugledali su nekoliko zebri pa je Ebu Katada ulovio jednu. Zaustavili su se i tu jeli od ulovljenog mesa. Onda je neko rekao:

- Jeli smo meso (od ulovljene životinje), a već smo stupili u ihrame!

Krenuli su dalje ponijevši sa sobom ono što je preostalo od mesa zebre pa kad dođoše do Božijeg Poslanika, a.s., rekoše mu:

- Božiji Poslaniče! Mi smo obukli ihrame, svi osim Ebu Katade, zatim smo naišli na zebre pa je Ebu Katada napao na njih i ulovio jednu. Odsjeli smo i jeli od tog mesa da bismo onda konstatirali da smo jeli meso od ulova kad smo već obukli ihrame! Ono što je ostalo od mesa, ponijeli smo sa sobom!

Božiji Poslanik, a.s., upita:

"Je li mu (Ebu Katadi) iko od vas naredio ili ga na drugi način potaknuo na lov!"

- Nije! - odgovorili su.

"Pojedite onda to što je preostalo od mesa!" - reče Božiji Poslanik, a.s.

Životinje koje može ubiti onaj ko je u ihramu

683. Od Aiše, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Pet je životinja koje se smiju ubiti, van ihrama i u ihramu: zmija, vrana, miš, ljut pas i kobac!"

684. Od Ibn Omera, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao: "Pet je životinja koje nije grijeh ubiti u Haremu i u ihramu: miš, škorpija, vrana, kobac i ljut pas!"

Puštanje krvi onoga ko je u ihramu

685. Od Ibn Buhajne, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., dok je bio u ihramu na putu za Mekku, puštao sebi krv sa sredine glave.

Privijanje lijeka na oči onome ko je u ihramu

686. Od Nubejha ibn Vehba se prenosi da je rekao:

- Krenuli smo (na hadž) sa Ebanom ibn Osmanom pa kad smo bili u Melelu, Omer ibn Ubejdullah se stao žaliti na bol u očima. Kad smo stigli u Revhu, njegov bol se pojačao pa je poslao nekoga Ebanu ibn Osmanu da ga pita (šta da radi). On mu je poručio da privije na oči (gorki ekstrakt) od aloje, jer je Osman, r.a., prenio od Božijeg Poslanika, a.s., preporuku da kad čovjeka dok je u ihramu zabole oči, privije oblogu sa ekstraktom od aloje.

Onaj ko je u ihramu može oprati glavu

687. Od Abdullaha ibn Hunejna, r.a., se prenosi da su se Abdullah ibn Abbas i Misver ibn Mahreme, r.a., dok su bili u Ebvau, razišli u mišljenju - da li onaj ko je u ihramu smije prati glavu. Abdullah ibn Abbas je tvrdio da muhrim može prati glavu, a Misver da ne može.

Zato me je Ibn Abbas poslao Ebu Ejjubu el-Ensariji, r.a., da ga pitam u vezi s tim. Zatekao sam ga na bunaru kako se kupa između

dva stupa čekrka, zastrt nekim haljetkom. Nazvao sam selam a on je upitao:

- Ko je ovaj!

- Ja sam Abdullah ibn Hunejn! - rekao sam - Poslao me je do tebe Abdullah ibn Abbas da te pitam kako je Božiji Poslanik, a.s., dok je bio u ihramu, prao glavu.

Ebu Ejjub je stavio svoju ruku na onaj haljetak i spustio ga toliko da sam mu mogao vidjeti glavu a zatim rekao onome koji mu je poljevao:

- Pospi!

Ovaj je počeo posipati vodu po njegovoj glavi dok je on trljao rukama glavu naprijed pa nazad. Na kraju je rekao:

- Vidio sam Božijeg Poslanika, a.s., da ovako čini!

O fidji (iskupu, naknadi) muhrima

688. Prenosi se da je Abdullah ibn Ma'kil rekao:

- Sjeo sam kod Ka'ba dok je jednom bio u džamiji i upitao ga za ajet *...neka se postom, ili milostinjom, ili kurbanom iskupi,* (El-Bekare, 196.) pa je rekao:

- Ovaj ajet je u vezi sa mnom objavljen! Imao sam jedan krupan problem sa glavom pa su me odnijeli do Božijeg Poslanika, a.s., dok su vaši vrvile po mojoj glavi. Božiji Poslanik, a.s., reče:

"Nisam mislio da je tvoja muka ovolika koliku je sada vidim! Možeš li nabaviti brava!

- Ne mogu! - rekao sam.

Pa je objavljen ovaj ajet: *...neka se postom, ili milostinjom, ili kurbanom iskupi.*

Ka'b reče:

- Postiti tri dana ili nahraniti šest siromaha i to pola mjerice hrane za svakog siromaha! Ovaj ajet je, dakle, objavljen u vezi sa mojim slučajem, ali je pravilo opće i na sve ljude se odnosi.

Šta se radi sa muhrimom koji umre

689. Od Ibn Abbasa, r.a., se prenosi da je neki čovjek pao sa svoje deve pa slomio vrat i umro. Božiji Poslanik, a.s., rekao je:

"Okupajte ga vodom i lotosom pa ga zamotajte u njegove kefine i nemojte mu prekrivati glavu! Allah će njega proživiti na Sudnjem danu, a on će izgovarati telbijju!"

Konačenje u Zu Tuvau i kupanje prije ulaska u Mekku

690. Prenosi se od Nafi'a da Ibn Omer, r.a., ne bi ulazio u Mekku a da prethodno ne konači u Zu Tuvau,* gdje bi se izjutra okupao, pa onda po danu ušao u Mekku. I spominjao je da je tako radio i Božiji Poslanik, a.s.

Ulazak u Mekku i Medinu jednim a izlazak iz njih drugim putem

691. Od Ibn Omera, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., izlazio (iz Medine) kroz Šedžeru (Zu-l-Hulejfa) a ulazio kroz Mu'arres, a kad bi išao u Mekku ulazio je u nju kroz Gornju Senijju (el-Hadžun) a izlazio kroz Donju Senijju (Babu Šubejke).

Odsjedanje hadžije u Mekki

692. Od Usame ibn Zejda ibn Harise, r.a., se prenosi da je upitao jednom Božijeg Poslanika, a.s.:

- Božiji Poslaniče, da li ti odsjedaš u svojoj kući u Mekki?

Božiji Poslanik, a.s., mu odgovori:

"A je li nam ostavio Akil kakve kuće i stana!"

Ebu Taliba su naslijedili Akil i Talib, dok Džafer i Alija ništa (od nasljedstva) nisu dobili s obzirom da su bili muslimani, dok su Akil i Talib ostali u nevjerstvu.

---

* Zu Tuva - mjesto u blizini Mekke.

Reml (ubrazaniji hod) u toku tavafa i saja

693. Od Ibn Omera, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., kada bi u toku hadža ili umre obavljao tavaf pri dolasku, prva tri kruga oko Kabe obilazio ubrzanim, a preostala četiri običnim hodom. Nakon toga bi klanjao dva rekata, a onda obavio saj između Safe i Merve.

694. Prenosi se da je Džabir ibn Abdullah, r.a., rekao:

- Vidio sam Božijeg Poslanika, a.s., kako ubrzano hoda tri kruga, počinjući od Hadžeru-l-esveda i završavajući kod njega.

695. Prenosi se od Ebu Tufejla da je rekao:

- Upitao sam jednom Ibn Abbasa, r.a.:

- Šta misliš da li ubrzano hodanje prva tri kruga oko Kabe, a obično hodanje četiri preostala kruga spada u sunnet! Tvoji ljudi tvrde da to spada u sunnet!

On reče:

- Istinu su rekli, a i slagali su!

- Šta znači to: Istinu su rekli, a i slagali su! - začudio sam se.

On odgovori:

- Kad je Božiji Poslanik, a.s., dašao u Mekku mušrici su kazali: Muhammed i njegovi drugovi ne mogu tavafiti oko Kabe zbog mršavosti, a govorili su to iz zavisti pa je Božiji Poslanik, a.s., naredio (svojim drugovima) da ubrzano hodaju tri kruga, a preostala četiri obiđu običnim hodom.

Zatim sam ga upitao:

- A reci mi da li obavljanje saja između Safe i Merve jašući spada u sunnet! Tvoji ljudi tvrde da to spada u sunnet!

On reče:

- Istinu su rekli, a i slagali su!

- Šta znači to: Istinu su rekli, a i slagali su! - začudio sam se.

On odgovori:

- Ljudi su se tiskali oko Božijeg Poslanika, a.s. (dok je obavljao saj), govoreći: Ovo je Muhammed! Ovo je Muhammed! I to je bilo tako (bučno i masovno) da su se i usidjelice promolile iz svojih kuća. Pošto Božiji Poslanik, a.s., nije dozvoljavao da razdvaja ljude ispred sebe, kad više nije imao kuda od silne gužve, uzjahao je (i nastavio saj jašući). Inače, ubrzano i obično hodanje (prilikom obavljanja saja) je bolje.

Ljubljenje Hadžeru-l-esveda prilikom tavafa

696. Prenosi se da je Abdullah ibn Serdžis rekao:

- Vidio sam Omera kako ljubi Hadžeru-l-esved i kaže:

- Tako mi Boga, ljubim te a znam da si ti (obični) kamen, koji nit štetu donosi, a niti korist daje! Da nisam vidio Božijeg Poslanika, a.s., da te ljubi, ni ja te ne bih poljubio!

Doticanje dva jemenska ugla (Kabe) prilikom tavafa

697. Prenosi se da je Abdullah ibn Omer, r.a., rekao:

- Nisam se okanio doticanja ova dva ugla, jemenskog i onog na kojemu je Hadžeru-l-esved, otkako sam vidio Božijeg Poslanika, a.s., kako ih dotiče, bez obzira da li mu bilo lahko ili teško pristupiti.

698. Od Ibn Abbasa, r.a., se prenosi da je rekao:

- Nisam vidio Božijeg Poslanika, a.s., da (na Kabi) dotiče išta osim dva jemenska ugla!

Tavaf jašući

699. Prenosi se da je Džabir, r.a., rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., je na Oproštajnom hadžu obilazio oko Kabe jašući na devi, dotičući Hadžeru-l-esved štapom savijene ručke, kako bi ga ljudi mogli vidjeti i pitati, jer su ga bili zaklonili.

Tavaf jašući s (opravdanim) razlogom

700. Prenosi se da je Umm Seleme, r.a., rekla:

- Požalila sam se Božijem Poslaniku, a.s., (prilikom obavljanja hadža) da se ne osjećam dobro pa mi je rekao:

"Obilazi oko Kabe jašući iza (ostalih) ljudi!"

Dok sam tavafila (postupivši onako kako mi je rekao Božiji Poslanik, a.s.), on je pokraj Kabe klanjao učeći: *Ve-t-Turi ve kitabin mestur... - Tako Mi Gore, i Knjige u retke napisane...* (Et-Tūr, 1.)

Saj između Safe i Merve i ajet *Zaista su Safa i Merva od Božijih znakova...*

701. Prenosi se od Urve da je rekao:

- Rekao sam Aiši, r.a.:

- Ne smatram da ću učiniti grijeh ako ne obavim saj između Safe i Merve!

- Zašto! - upita ona.

- Zato što Uzvišeni Allah kaže: *Safa i Merva su od Božijih znakova, pa ko hodočasti Kabu ili obavlja umru, nije mu grijeh obići Safu i Mervu!* (El-Bekare, 158.) - rekao sam.

- Da stvar stoji onako kako ti to tumačiš, u ajetu bi bilo kazano: ...nije mu grijeh ako ne obiđe Safu i Mervu! - reče ona pa dodade:

- Ovaj ajet objavljen je u vezi sa nekim ensarijama koji su se, prije nego što su primili islam, uzvikujući telbijju obraćali Menatu (jedan od idola predislamskih Arapa) i zato njima nije bilo dozvoljeno da obilaze Safu i Mervu. Pa kad su došli sa Božijim Poslanikom, a.s., obaviti hadž, spomenuli su mu to pa je Uzvišeni Allah objavio ovaj ajet. Života mi, Allah neće primiti potpunim hadž onoga ko ne obavi saj između Safe i Merve!

U jednom rivajetu stoji: "Allah neće primiti potpunim hadž niti umru čovjeka koji ne obavi saj između Safe i Merve!"

Saj između Safe i Merve, sedam krugova (jedanput)

702. Prenosi se da je Džabir ibn Abdullah, r.a., rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., i njegovi drugovi samo su jednom (u toku jednog hadža ili umre) obavljali saj između Safe i Merve!

Šta od tavafa i saja treba obaviti onaj ko je obukao ihrame, zatim došao u Mekku

703. Prenosi se od Vebere da je rekao:

- Sjedio sam kod Ibn Omera kad mu je došao neki čovjek i upitao:

- Da li će biti ispravno ako obavim tavaf oko Kabe prije vukufa (stajanja) na Arefatu!

- Da! - odgovorio je.

Čovjek dalje reče:

- Ibn Abbas je rekao: Ne obilazi oko Kabe dok ne obaviš vukuf!

Ibn Omer na to reče:

- Obavljajući hadž Božiji Poslanik, a.s., je tavafio oko Kabe prije izlaska na Arefat! Pa je li preče da se ravnaš prema sunnetu Božijeg Poslanika, a.s., ili prema riječima Ibn Abbasa, ako iskreno govoriš!

U drugom rivajetu stoji:

- Vidjeli smo da je Božiji Poslanik, a.s., obukao ihrame za hadž pa obavljao tavaf oko Kabe a onda saj između Safe i Merve.

704. Prenosi se da je Amr ibn Dinar rekao:

- Pitali smo Ibn Omera, r.a., da li čovjek koji je došao obaviti umru pa obavio tavaf oko Kabe, a nije obavio saj između Safe i Merve, može spolno općiti sa svojom ženom, pa je rekao:

- Kada bi Božiji Poslanik, a.s., stigao (u Mekku), prvo bi obavio tavaf oko Kabe, zatim klanjao dva rekata iza Mekami-Ibrahima, a onda obavio saj između Safe i Merve sedam krugova! A vi u Božijem Poslaniku imate najbolji uzor.

O ulasku u Kabu te klanjanju i dovi u njoj

705. Prenosi se da je Ibn Omer, r.a., rekao:

- Na dan oslobođenja Mekke Božiji Poslanik, a.s., je došao u dvorište Kabe pa je poslao po Osmana ibn Talhu, koji je donio ključ, pa je onda otključao vrata Kabe. Zatim su u Kabu ušli Božiji Poslanik, a.s., Bilal, Usama ibn Zejd i Osman ibn Talha zaključavši iza sebe vrata. Zadržali su se unutra dosta dugo. Kad su konačno otvorili vrata, ja sam preduhitrio ostale ljude i prvi na izlazu dočekao Božijeg Poslanika, a.s., i Bilala koji je išao za njim pa sam upitao Bilala:

- Je li klanjao Božiji Poslanik, a.s., u Kabi?

- Jeste! - odgovorio je.

- A na kojem mjestu! - upitao sam.

- Između ona dva stupa koja su u pročelju! - odgovorio je Bilal.

Nisam se sjetio upitati ga koliko (rekata) je klanjao.

706. Prenosi se od Ibn Džurejdža da je rekao Ata'u:

- Jesi li čuo Ibn Abbasa kada je rekao: Naređeno vam je da obilazite oko Kabe, a ne da u nju ulazite!

Ata' odgovori:

- Nije on branio da se u nju ulazi, ali sam ga čuo kad kaže: - Obavijestio me je Usama ibn Zejd, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., kad je ulazio u Kabu, na svim stranama unutar nje učio dove, ali da nije u njoj klanjao, nego je tek kad je izašao klanjao dva rekata u pravcu Kabe, rekavši:

"Ovo je Kibla!"

- Koje su to njene strane, jesu li to možda bili uglovi! - upitao sam.

- Ne, nego iz kojeg god se pravca prema njoj okrene! - odgovorio je.

Hadž Božijeg Poslanika, a.s.

707. Džafer ibn Muhammed prenosi od svojeg oca da je rekao:

- Ušli smo kod Džabira ibn Abdullaha, r.a., pa je stao pitati ko je ko (od onih koji su došli) i kad je došao do mene, ja rekoh:

- Ja sam Muhammed ibn Ali ibn Husejn!

On je spustio ruku na moju glavu, zatim mi otkopčao najgornje dugme pa onda ono ispod njega, a zatim stavio svoj dlan na moja prsa, a bio sam u to vrijeme mlad momak, pa je rekao:

- Dobro mi došao bratiću, pitaj o čemu želiš!

I ja sam ga pitao (šta sam htio), a on je inače bio slijep.

Kad je nastupilo vrijeme namazu, on je ustao umotan u neki plašt koji je bio tako mali da bi, kako god bi ga stavio preko ramena, njegovi krajevi spadali, dok mu je ogrtač stajao na tronožnoj vješalici pokraj njega. Tako je (kao imam) klanjao sa nama.

- Pričaj mi o (Oproštajnom) hadžu Božijeg Poslanika, a.s.! - rekao sam mu (kasnije).

On je gestikulacijom ruke ukazao na broj devet i počeo govoriti:

- Božiji Poslanik, a.s., ostao je (u Medini) devet godina ne obavivši hadž. Desete godine objavio je svijetu da (te godine) Božiji Poslanik, a.s., ide na hadž. U Medinu je (zbog toga) došlo mnogo svijeta, jer su svi željeli obaviti hadž povodeći se (direktno) za Božijim Poslanikom, a.s., i postupajući onako kako on postupi.

Krenuli smo sa njim, i kad bijasmo u Zu-l-Hulejfi, Esma bint Umejs rodila je Muhammeda, sina Ebu Bekra, r.a., pa je poslala (nekoga) da pita Božijeg Poslanika, a.s., kako da postupi. Božiji Poslanik, a.s., joj je rekao:

"Okupaj se, pritegni sebi krpu (uložak) i stupi u ihram!"

Božiji Poslanik, a.s., klanjao je u džamiji (u Zu-l-Hulejfi) dva rekata, a onda uzjahao svoju devu Kasvu (pa krenusmo). Kad smo izašli na otvoreni prostor, dokle god mi se pogled pružao, vidio sam (oko Božijeg Poslanika, a.s., samo) jahače i pješake sprijeda, zdesna, slijeva i iza njega. Usred nas bio je Božiji Poslanik, a.s., kojemu se objavljuje Kur'an, a on zna njegovo tumačenje. I šta bi god on uradio, radili smo i mi.

Tako je izgovorio telbijju (ističući kroz nju Božije jedinstvo): "*Lebbejkellahumme lebbejk, lebbejke lā šerīke leke lebbejk, inne-l-hamde ve-n-ni'mete leke ve-l-mulk, lā šerīke lek!* - Odazivam Ti se Bože, odazivam Ti se! Odazivam Ti se, Ti nemaš partnera (u gospodarenju), odazivam Ti se! Zaista samo Tebi hvala pripada, i kod Tebe su sve blagodati i vlast! Ti nemaš partnera (u gospodarenju)!"

Ljudi su izgovarali telbijju onako kako je (i sada) izgovaraju i ništa više tu Božiji Poslanik, a.s., nije dodavao, nego se držao (ove forme) svoje telbijje.

Džabir, r.a., dalje priča:

- Zanijjetili smo samo za hadž, nismo znali za umru. Kad smo sa Poslanikom, a.s., stigli do Kabe, dotaknuo je ugao (Kabe), nakon čega je u žurnom hodu obišao tri kruga, a preostala četiri hodajući običnim hodom. Potom se probio do Mekami-Ibrahima (mjesto gdje je stajao Ibrahim, a.s.), gdje je proučio ajet: *Uzmite mjesto na kojem je stajao Ibrahim prostorom na kojem ćete klanjati!* (El-Bekare, 125.) i stao tako da se Mekami-Ibrahim nalazio između njega i Kabe. (Džafer ibn Muhammed ovdje kaže da mu je otac govorio da je Poslanik, a.s.) na dva rekata (namaza nakon tavafa) učio *Kul huvallahu ehad* i *Kul ja ejjuhe-l-kafirun.* Nakon toga se vratio do Ugla (Kabe) i dotakao ga pa onda izašao na vrata koja vode na Safu.

Kad se približio Safi, proučio je ajet: *Zaista Safa i Merva spadaju u Božije znakove...* (El-Bekare, 158.) i rekao:

"Započinjem s onim što je i Allah prvo spomenuo!" (prvo je spomenuta Safa pa Merva).

Tako je počeo prvo od Safe. Popeo se na nju toliko da je vidio Kabu, pa se okrenuo prema Kibli i stao učiti (izgovarajući riječi tevhida i tekbira):

"*Lā ilāhe illallāhu vahdehu lā šerīke leh, lehu-l-mulku ve lehu-l-hamdu ve huve 'alā kulli šejin kadīr. Lā ilāhe illallāhu vahdehu, endžeze va'dehu, ve nesare 'abdehu, ve hezeme-l-ahzābe vahdeh.* - Nema Boga osim Allaha, Jednog i Jedinog, Koji nema partnera! Njemu pripada sva vlast i zahvalnost i On je svemoćan. Nema Boga osim Allaha, Jednog i

Jedinog, Koji ispunjava Svoje obećanje i pomaže Svog roba i Sam poražava (neprijateljske) stranke!"

Zatim je tu proučio još neke dove a onda (ponovo) tri puta izgovorio gornje riječi. Uputio se potom na Mervu, i to tako da je kad se spustio na ravni dio terena ubrzao korak da bi od mjesta gdje počinje uspinjanje nastavio običnim hodom sve dok nije stigao na Mervu. Na Mervi je učinio isto što je učinio i na Safi. A kad je bio na Mervi u posljednjem krugu svoga obilaska, rekao je:

"Da je preda mnom ono što je sada iza mene (da sam znao), ne bih poveo hedja (životinju za kurban) i učinio bih (ove obrede koje smo obavili) umrom. Ko od vas nije poveo sa sobom hedja neka istupi iz ihrama, preinačujući to što je izvršio (tavaf i saj) u umru!"

Ustao je Suraka ibn Malik ibn Džu'šum i upitao:

- Božiji Poslaniče, je li to važi samo za ovu godinu ili ostaje kao pravilo i za ubuduće!

Božiji Poslanik, a.s., isprepleo je prste jedne ruke s drugom i rekao:

"Umra je ušla u hadž (dva puta), i ostaje kao pravilo za svagda!"

Alija je stigao iz Jemena sa devama Božijeg Poslanika, a.s., za kurbane i zatekao Fatimu, r.a., u nekoj haljini u boji i sa podvučenom surmom, jer bijaše već istupila iz ihrama, pa joj je za to prigovorio.

- Moj otac mi je to naredio! - objasnila je ona.

Kasnije, kad je bio u Iraku, Alija, r.a., je pričao:

- Otišao sam kod Božijeg Poslanika, a.s., ispričao mu to što je uradila Fatima i zamolio da mi objasni ono što je spomenula da joj je naredio, kazavši i to da sam joj ja zamjerio, pa je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Istinu je rekla! Istinu je rekla! A šta si ti rekao čineći nijjet za hadž?"

- Rekao sam: Bože, nijjetim ono što je zanijjetio Tvoj Poslanik!

Božiji Poslanik, a.s., reče:

"Ja imam hedja (životinju za kurbana), pa mi (zbog toga) nije dopušteno (istupiti iz ihrama prije upotpunjenja hadžskih obreda)!"

Inače, životinja pripremljenih za kurban, što onih koje je doveo Alija, r.a., iz Jemena, što opet onih koje je doveo Božiji Poslanik, a.s., bilo je stotinu.

Svi ljudi, osim Božijeg Poslanika, a.s., i onih koji su, kao i on, imali pripremljenu životinju za kurban, istupili su iz ihrama i potkratili kosu, da bi se, na dan tervije (osmi dan zu-l-hidždžeta) uputili na Minu i zanijjetili hadž. Božiji Poslanik, a.s., je jahao.

Na Mini je klanjao podne, ikindiju, akšam, jaciju i sabah pa onda još malo sačekao da izađe Sunce, naredivši (u međuvremenu) da mu se na Nemiri* podigne šator.

Tako je Božiji Poslanik, a.s., išao u pravcu Arefata ne zastajući nigdje prije Nemire, a Kurejšije su mislili da stoji kod Meš'aru-l-harama (na Muzdelifi), kao što su to oni činili u doba džahilijjeta. Na Nemiri je zatekao podignut mu šator u koji je odsjeo. Kad je Sunce zašlo, naredio je da mu se pripremi deva (za jahanje) pa je nastavio put i (ubrzo) stigao u unutrašnjost (arefatske) visoravni.

Na Arefatu je održao govor (u kojem je rekao):

"Zaista vam je vaša krv i vaša imovina sveta (zabranjena), poput svetosti ovog vašega dana, u ovom vašem mjesecu i ovom vašem gradu. Džahilijjet, sa svim onim što ga kao takvog karakterizira, metnut je pod moje noge! Krv iz džahilijjeta poništena je! Prvi od naših čiju krv poništavam jeste sin Rebi'e ibn Harisa, koji je bio na dojenju u plemenu Benu Sa'd pa su ga ubili pripadnici plemena Huzejl. Kamata iz džahilijjeta također je poništena! Prva kamata koju poništavam je kamata našeg čovjeka, Abbasa ibn Abdulmuttaliba, koja je u potpunosti poništena!

Bojte se Allaha u vezi sa ženama! Vi ih uzimate uz Allahovu milost i po Njegovoj riječi dopušteni su vam njihovi spolni organi. Vaše je pravo da im zabranite da u kuću puštaju ili komuniciraju sa onim koga vi mrzite. Ako to učine, istucite ih, ali ne pretjerano žestoko! Njihovo je pravo da im vi osigurate opskrbu i odjeću i ukažete milost i poštovanje. Ostavio sam vam nešto sa čim nikad nećete zalutati ako

* Lokalitet u neposrednoj blizini Arefata

ga se budete držali - Božiju Knjigu! Bit ćete pitani za mene pa šta ćete reći!"

- Svjedočimo da si dostavio (Allahovu poruku), obavio (svoju misiju) i uputio (potrebne) savjete! - rekoše oni.

Podigao je svoj kažiprst u pravcu neba pa onda u pravcu ljudi i rekao:

"Bože, budi mi svjedok! Bože, budi mi svjedok! Bože, budi mi svjedok!"

Nakon toga proučen je ezan i ikamet pa je klanjao podne. Onda je proučen ikamet pa je klanjao ikindiju i ništa drugo između ta dva namaza nije klanjao.

Nakon toga Božiji Poslanik, a.s., je uzjahao i stigao na mjesto stajanja (vukufa), gdje je okrenuo svoju devu prema stjenama (u podnožju Džebelu-r-rahmeta), tako da su oni koji su došli pješice stajali ispred njega. Bio je okrenut prema Kibli i ostao je stojeći sve dok Sunce nije zašlo, žutilo se smanjilo i (sunčeva) lopta izgubila.

Zatim je Božiji Poslanik, a.s., posadio (na devu) iza sebe Usamu i krenuo sa Arefata povukavši sebi uzdu deve toliko da je glavom dodirivala prednji dio sedla a desnom rukom je davao znak ljudima da budu tihi. Kad god bi naišao na neki duži pješčani trak, popustio bi devi malo uzde kako bi se ispela i tako stigao na Muzdelifu. Tu je klanjao akšam i jaciju sa jednim ezanom i dva ikameta, ne klanjajući između njih ništa (od nafila). Nakon toga Božiji Poslanik, a.s., je legao i spavao do zore da bi, kad je počelo svitati, klanjao sabah, nakon (proučenog) ezana i ikameta. Zatim je krenuo i jašući na devi stigao do Meš'aru-l-harama (na Muzdelifi). Okrenuvši se prema Kibli učio je dove, izgovarao tekbire *(Allahu ekber)*, tehlile *(La ilahe illallah)* i tevhide (*La ilahe illallah* kao i ostalo čime se ističe Allahova, dž.š., jednoća). Ostao je stojeći dok se nije jako razdanilo da bi onda, prije nego što je Sunce izašlo, krenuo posadivši iza sebe (na devu) Fadla ibn Abbasa, koji je bio čovjek lijepog izgleda, bjeloput i naočit.

Kad je Božiji Poslanik, a.s., krenuo, pored njega je jašući prošla skupina žena pa je Fadl stao gledati u njih. Božiji Poslanik, a.s., stavio je ruku pred njegovo lice, ali je Fadl okrenuo glavu na drugu stranu

da bi mogao gledati. Božiji Poslanik, a.s., prebacio je svoju ruku sada na drugu stranu, pred njegovo lice, i ponovo mu onemogućio gledanje.

Kad je stigao do Muhassira, ubrzao je malo hod pa okrenuo srednjim putem, koji izlazi do Velikog džemreta. Kad je stigao do džemreta, koje se nalazilo pokraj drveta, bacio je na njega sedam kamenčića izgovarajući prilikom svakog bacanja tekbir *(Allahu ekber)*. Kamenčići su bili toliki da ih je mogao bacati sa dva prsta, a bacao je iz pravca unutrašnjosti doline (tako da su mu Mina, Arefat i Muzdelifa bili sa desne, a Mekka sa lijeve strane).

Zatim je Božiji Poslanik, a.s., otišao na mjesto gdje se kolju kurbani i svojom rukom zaklao šezdeset i tri deve a onda dao (nož) Aliji, koji mu je bio ortak u kurbanu, da zakolje preostale.* Zatim je naredio da se od svakog kurbana uzme po jedan komad i stavi u lonac da se skuha. (Kad je bilo gotovo) njih dvojica su pojeli nešto od kurbanskog mesa i popili nešto od tečnosti u kojoj je meso kuhano.

Zatim je Božiji Poslanik, a.s., uzjahao i uputio se prema Kabi, gdje je učinio tavafi-ifadu i klanjao podne. Došao je potom kod Abdulmuttalibovih kojima je bila povjerena sikaja (napajanje hadžija vodom sa vrela Zemzem) i rekao:

"Zahvatite o Abdulmuttalibovi! Da se ne bojim da će svijet navaliti (kad vidi mene da to činim) i preoteti od vas sikaju, i ja bih sa vama zahvaćao i točio vodu!"

Oni su zahvatili vode i dali mu kofu pa se napio.

Telbijja i tekbir pri odlasku sa Mine na Arefat

708. Prenosi se da je Abdullah ibn Omer, r.a., rekao:

- Kad smo išli s Mine na Arefat, neki od nas su izgovarali telbijju, a neki tekbire.

* Tj. preostalih trideset i sedam, budući da ih je bilo stotina, kako je navedeno ranije.

709. Od Muhammeda ibn Ebu Bekra es-Sekafija, r.a., se prenosi da je on upitao Enesa ibn Malika kad su krenuli sa Mine na Arefat:

- Šta ste vi, kad ste na ovaj dan bili sa Božijim Poslanikom, a.s., učili!

- Neki od nas izgovarali su telbijju i niko im to nije zamjerio, a neki su učili tekbire i niko ni njima nije zamjerio - odgovori on.

O stajanju na Arefatu i riječima Uzvišenog: *Zatim krenite odakle kreću ostali ljudi...*

710. Prenosi se da je Aiša, r.a., rekla:

- Kurejšije i drugi koji su bili njihove vjere stajali su (obavljali vukuf) na Muzdelifi a (ta grupacija plemena) zvali su se Hums. Ostali Arapi stajali su (obavljali vukuf) na Arefatu i kad je došao islam, Uzvišeni Allah je naredio Svojem Poslaniku, a.s., da odlazi na Arefat i na njemu obavlja vukuf (stajanje) te da nakon toga krene sa njega. Na to se odnose riječi Uzvišenog Allaha: *Zatim krenite odakle kreću ostali ljudi...* (El-Bekare, 199.)

711. Prenosi se da je Džubejr ibn Mut'im, r.a., rekao:

- Izgubio sam jednu svoju devu pa sam krenuo na Dan Arefata tražiti je. Tamo sam vidio Božijeg Poslanika, a.s., kako stoji sa svijetom pa se upitah:

- Tako mi Boga, ovaj je od Humsa pa šta on radi ovdje (na Arefatu)?

A Kurejšije su bile jedno od plemena iz te grupacije.

O kretanju sa Arefata i namazu na Muzdelifi

712. Prenosi se od Kurejba da je on upitao Usamu ibn Zejda, r.a.:

- Šta ste radili kad si sjedio na devi iza Božijeg Poslanika, a.s., prilikom vraćanja navečer sa Arefata?

On reče:

- Kad smo došli do onog tjesnaca u kojem se hadžije zadrže da klanjaju akšam, Božiji Poslanik, a.s., je zaustavio svoju devu i obavio malu nuždu (nije spomenuo da li je sipao vodu). Zatim je zatražio vodu i uzeo abdest ne trošeći mnogo vode.

- Je li to za namaz, Božiji Poslaniče! - upitao sam ja.

"Namaz je tek pred tobom!" - odgovorio je.

Nakon toga je uzjahao pa smo stigli na Muzdelifu, gdje je proučio ikamet i klanjao akšam. Ljudi su se zaustavili na svojim mjestima ne raskomoćujući se dok nije proučen ikamet i klanjana jacija. Tek nakon toga su se raskomotili.

Kad sam upitao Usamu šta su radili (sutradan) kad su ustali, rekao je:

- Sa njim je na devu sjeo Fadl ibn Abbas, a ja sam nastavio pješke sa grupom Kurejšija koji su išli naprijed.

Način hoda pri povratku sa Arefata

713. Prenosi se od Urve da je rekao:

- Upitan je u mojem prisustvu Usama, r.a., (ili je rekao: Upitao sam Usamu ibn Zejda) koga je Božiji Poslanik, a.s., posadio na devu iza sebe:

- Kako je išao Božiji Poslanik, a.s., pri povratku sa Arefata!

- Išao je brzo koliko je mogao, a čim bi uhvatio slobodna prostora, još više bi ubrzavao! - odgovorio je on.

Klanjanje akšama i jacije na Muzdelifi

714. Prenosi se da je Ibn Omer, r.a., rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., sastavio je akšam i jaciju tako da ništa između njih nije klanjao. Akšam je klanjao tri rekata, a jaciju dva rekata. I Abdullah* ih je klanjao spojenima sve dok se nije preselio Allahu.

* Tj. Ibn Omer od kojeg se prenosi predmetni hadis.

Klanjanje akšama i jacije na Muzdelifi sa jednim ikametom

715. Prenosi se da je Se'id ibn Džubejr rekao:

- Prilikom našeg povratka sa Ibn Omerom sa Arefata došli smo na Muzdelifu, gdje nam je klanjao (kao imam) akšam i jaciju sa jednim ikametom. Nakon toga je krenuo rekavši:

- Ovako nam je klanjao Božiji Poslanik, a.s., na ovome mjestu!

Klanjanje sabah-namaza na Muzdelifi odmah po nastupu zore

716. Prenosi se da je Abdullah ibn Mesud, r.a., rekao:

- Vidio sam Božijeg Poslanika, a.s., da samo dva namaza klanja izvan njihovog vremena. To su akšam i jacija kad se klanjaju spojeni, i sabah-namaz na Muzdelifi odmah po nastupu zore prvog dana Kurban-bajrama.

Slabima je dozvoljen odlazak sa Muzdelife (na Minu) prije klanjanja sabah-namaza

717. Prenosi se da je Aiša, r.a., rekla:

- Sevda, koja je bila troma žena, zatražila je od Božijeg Poslanika, a.s., dopuštenje da krene sa Muzdelife prije njegova polaska i navale svijeta. On joj je to dozvolio pa je krenula, a mi smo ostali (na Muzdelifi) sve do svanuća da bismo krenuli onda kad je i on krenuo. Da sam i ja zatražila dopuštenje od Božijeg Poslanika, a.s., kao što je Sevda učinila, bilo bi mi to draže nego bilo šta drugo što bi me moglo obradovati!

Odlazak žena sa Muzdelife prije ostalih (hadžija)

718. Prenosi se od Abdullaha, Esminog oslobođenog roba, da je rekao:

- Dok smo bili (jednom za vrijeme hadža) na Muzdelifi, Esma me upita:

- Je li zašao Mjesec!

- Ne! - odgovorio sam.

Ona je jedan sat klanjala pa me onda ponovo upita:

- Sinko, je li zašao Mjesec!

- Da! - odgovorio sam.

- Kreći sa mnom! - reče mi.

Krenuli smo (na Minu), gdje je bacila kamenčiće na (Velikom) džemretu, a zatim klanjala (sabah) tamo gdje je odsjela.

- Gospođo, prerano smo (sve ovo obavili)! - rekao sam ja.

- Naprotiv, sinko, Božiji Poslanik, a.s., dopustio je ženama (da ovako postupe)! - reče ona.

Ranije slanje slabih sa Muzdelife

719. Prenosi se da je Ibn Abbas, r.a., rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., poslao me je sa Muzdelife noću sa stvarima, ili je rekao: sa slabijima, prije ostalih.

720. Prenosi se od Salima ibn Abdullaha da je Abdullah ibn Omer, r.a., (po)slao prije sebe svoje slabije ukućane pa su oni obavljali stajanje na Muzdelifi, kod Meš'aru-l-harama, u noći, čineći zikr Allahu, dž.š., onako kako su sami znali, da bi potom krenuli (na Minu) prije nego što imam obavi stajanje na (Muzdelifi) i krene (na Minu). Neki od njih uspijevali bi stići na Mini klanjati sabah-namaz, dok bi neki opet stigli poslije toga. I kada bi stigli, bacili bi kamenčiće na Džemretu-l-akabi.

Ibn Omer je govorio:

- Ovu olakšicu dao im je Božiji Poslanik, a.s.!

Telbijja hadžije sve do bacanja kamenčića na Džemretu-l-akabi

721. Ata' prenosi od Ibn Abbasa, r.a., da je Poslanik, a.s., prilikom polaska sa Muzdelife, stavio na devu iza sebe Fadla.

- Ibn Abbas me je obavijestio - kaže Ata' - da mu je Fadl pričao da Božiji Poslanik, a.s., nije prestajao sa telbijjom dok nije obavio bacanje kamenčića na Džemretu-l-akabi.

Bacanje kamenčića na Džemretu-l-akabi s unutrašnje strane doline i izgovaranje tekbira pri bacanju svakog kamenčića

722. Prenosi se od A'meša:

- Čuo sam Hadždžadža ibn Jusufa kada, držeći jednom hutbu, kaže sa minbera:

- Redajte Kur'an onako kako ga je Džibril poredao: Sura u kojoj se spominje krava pa sura u kojoj se spominju žene potom sura u kojoj se spominje Imranova porodica...!

Kad sam se susreo sa Ibrahimom, ispričao sam mu to što je Hadždžadž rekao pa ga je on prokleo (zbog nasilja po kojemu je bio poznat, kao i zbog toga što je tvrdio da ne treba govoriti: "Sura Krava", nego: "Sura u kojoj se spominje krava" itd.) i rekao:

- Pričao mi je Abdurrahman ibn Jezid da je bio sa Abdullahom ibn Mesudom kada je došao do Džemretu-l-akabe. Zašao je prvo u dolinu, zatim prišao (džemretu) sa strane, bacio sedam kamenčića izgovarajući sa svakim bačenim kamenčićem tekbir *(Allahu ekber)*, a ja sam mu rekao: - O Abdurrahmane, svijet baca na njega kamenčiće odozgo! A on mi reče: - Tako mi Onoga osim Koga drugog boga nema, ovo je mjesto na kojem je stajao onaj kome je objavljena Sura Bekare (Krava)!

723. Prenosi se od Abdurrahmana ibn Jezida da je Abdullah, vraćajući se sa Arefata, učio telbijju pa neki rekoše:

- Je li beduin ovaj čovjek?

Abdullah reče:

- Da li su to ljudi zaboravili ili su zalutali?! Čuo sam onoga kome je objavljena sura El-Bekare kako uči na ovom mjestu: "Odazivam Ti se Bože, odazivam Ti se!"

Bacanje kamenčića na Džemretu-l-akabi prvi dan Kurban-bajrama sa jahalice

724. Prenosi se da je Džabir, r.a., rekao:

- Vidio sam kako Božiji Poslanik, a.s., baca kamenčiće prvog dana Bajrama, sjedeći na devi, i čuo ga kad je rekao:

"(Činim ovo) da biste znali kako treba obavljati hadžske obrede, jer ne znam da li ću ja više obaviti hadž (nakon ovoga)!"

Veličina kamenčića na džemretima

725. Prenosi se da je Džabir, r.a., rekao:

- Vidio sam Božijeg Poslanika, a.s., kada baca na Džemre kamenčiće, koji su bili veličine graška!

Vrijeme bacanja (kamenčića)

726. Prenosi se da je Džabir, r.a., rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., bacao je kamenčiće na Džemretu prvi dan Kurban-bajrama prijepodne, a u drugim danima činio je to poslije podne.

Kamenčići na džemretu bacaju se pojedinačno

727. Od Džabira, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Potiranje (kamenom i slično nakon obavljene nužde) vrši se jednom po jednom, bacanje kamenčića na džemretima kamenčić po

kamenčić, saj između Safe i Merve krug po krug i tavaf oko Kabe (također) krug po krug! Kada se neko od vas potire (nakon obavljene nužde), neka to obavlja jednim po jednim (kamenom i slično)!"

Božiji Poslanik, a.s., brijao je glavu na svome hadžu

728. Od Ibn Omera, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., obrijao glavu na Oproštajnom hadžu.

O brijanju (glave) i kraćenju (kose)

729. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao (učeći dovu na hadžu):

"Bože, podari oprost onima koji obriju glavu (na hadžu)!"

Neki oko njega rekli su:

- Božiji Poslaniče, i onima koji potkrate kosu!

"Bože, podari oprost onima koji obriju glavu!" - ponovio je on.

- Božiji Poslaniče, i onima koji potkrate kosu! - opet su rekli oni.

"Bože, podari oprost onima koji obriju glavu!" - (još jednom) je ponovio on.

- Božiji Poslaniče, i onima koji potkrate kosu! - još jednom su rekli oni.

"I onima koji potkrate kosu!" - rekao je Božiji Poslanik, a.s.

Bacanje kamenčića, klanje kurbana i brijanje glave započinjući sa desnom stranom

730. Od Enesa ibn Malika, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., bacio kamenčiće na Džemretu-l-akabi pa onda otišao do hedja (životinje za kurban) i zaklao ga, a berber je (za to vrijeme) sjedio. Pokazao je (potom berberu) rukom na svoju glavu pa mu je obrijao desnu polovicu (glave) i to podijelio onima oko sebe a onda rekao:

"Obrij (i) drugu polovicu!"

"Gdje je Ebu Talha?" - upitao je poslije toga.

Kad se Ebu Talha javio, predao mu je drugu polovicu svoje kose.

Ko obrije glavu prije klanja kurbana ili zakolje kurban prije bacanja kamenčića

731. Prenosi se da je Abdullah ibn Amr ibn el-As, r.a., rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., sjedio je na devi dok su ga ljudi pitali (ono što ih je interesiralo) pa je jedan od njih upitao:

- Božiji Poslaniče, ja nisam znao da prvo treba baciti kamenčiće pa tek onda zaklati kurban pa sam zaklao kurban prije bacanja kamenčića!?

Božiji Poslanik, a.s., mu reče:

"Baci kamenčiće i ne brini (nema grijeha)!"

Drugi reče:

- Ja nisam znao da prvo treba zaklati kurban pa tek onda obrijati glavu i obrijao sam glavu prije klanja kurbana!?

"Zakolji kurban i ne brini (nema grijeha)!" - reče mu Božiji Poslanik, a.s.

Nisam čuo da je Božiji Poslanik, a.s., toga dana bio upitan i za bilo šta što je neko iz zaborava ili neznanja učinio prije nego što je trebalo ili neki drugi sličan problem, a da nije za to rekao:

"Učini to i ne brini (nema grijeha)!"

732. Prenosi se da je Abdullah ibn Amr ibn el-As, r.a., rekao:

- Dok je Božiji Poslanik, a.s., prvi dan Kurban-bajrama stajao kod Džemreta, prišao mu je neki čovjek i rekao:

- Božiji Poslaniče, ja sam obrijao glavu prije nego što sam bacio kamenčiće!

"Baci kamenčiće i ne brini (nema grijeha)!" - rekao mu je Božiji Poslanik, a.s.

Prišao je drugi i rekao:

- Ja sam zaklao kurban prije bacanja kamenčića!?

"Baci kamenčiće i ne brini (nema grijeha)!" - rekao mu je Božiji Poslanik, a.s.

"Baci kamenčiće i ne brini (nema grijeha)!" - rekao mu je Božiji Poslanik, a.s.

Nisam čuo da je Božiji Poslanik, a.s., toga dana bio upitan za bilo šta (od propusta) a da nije rekao:

"Učini to i ne brini (nema grijeha)!"

Stavljanje ogrlice kurbanu i njegovo obilježavanje pri oblačenju ihrama

733. Prenosi se da je Ibn Abbas, r.a., rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., klanjao je u Zu-l-Hulejfi podne. Potom je naredio da mu dovedu devu (koju je namijenio za kurban) pa ju je zasjekao (obilježio) na desnoj strani njene grbe tako da je potekla krv i objesio joj oko vrata dvije nalune. Zatim je uzjahao na svoju (jahaću) devu i kad je izašla sa njim na otvoreni prostor (mjesto Bejda), počeo je izgovarati telbujju za hadž.

Slanje i obilježavanje hedja (životinje za kurban) dok je čovjek van ihrama

734. Prenosi se od Amre bint Abdurrahman da je Ibn Zijad pisao Aiši da je Abdullah ibn Abbas rekao:

- Ko pošalje hedja (kurban) Kabi, zabranjeno mu je činiti sve ono što je zabranjeno hadžiji sve dok kurban ne bude zaklan! Ja sam poslala svoga hedja pa mi reci šta da uradim.

Aiša je odgovorila:

- Nije onako kako je rekao Ibn Abbas! Ja sam svojim rukama plela ogrlice za kurban (devu) Božijeg Poslanika, a.s., koje mu je on zatim svojim rukama stavio oko vrata a onda ga poslao po mome ocu (u Mekku). I Božijem Poslaniku, a.s., nije bilo zabranjeno ništa što mu je Allah inače dozvoljenim učinio dok se ne zakolje kurban.

735. Prenosi se da je Aiša, r.a., rekla:

- Božiji Poslanik, a.s., jednom je poslao Kabi brave, kojima je (kao biljeg) stavio oko vrata ogrlicu.

Jahanje deve (namijenjene za kurban)

736. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., vidio nekog čovjeka kako vodi devu, pa mu je rekao:

"Uzjaši je!"

- Božiji Poslaniče, to je deva koju sam namijenio za kurban! - reče čovjek.

"Uzjaši je!" - reče Božiji Poslanik, a.s., dodavši, nakon što mu je to dva ili tri puta rekao: "Šta ti je!"

737. Prenosi se od Ebu Zubejra da je rekao:

- Čuo sam kada su pitali Džabira ibn Abdullaha, r.a., o jahanju deve namijenjene za kurban, kako kaže:

- Čuo sam Božijeg Poslanika, a.s., kada kaže:

"Jašite na devama (namijenjenim za kurban) ako ste prinuđeni, dok ne nađete drugu jahalicu, ali lijepo prema njima postupajte!"

Postupak sa kurbanom (devom) koji se povrijedi ili oslabi prije vremena klanja

738. Od Ibn Abbasa, r.a., se prenosi da mu je Zu'ejb Ebu Kabisa pričao da je Božiji Poslanik, a.s., poslao jednom po njemu kurbana (devu), rekavši:

"Ako se povrijedi ili oslabi pa se pobojiš da će umrijeti, zakolji je i namoči nalune (koje su joj obješene na vratu kao biljeg) njenom krvlju, zatim je krvlju namaži i po strani (koja se vidi) i nemoj jesti od njenog mesa, ni ti ni oni koji su s tobom!"*

Učešće (više osoba) u (jednom velikom) kurbanu

739. Prenosi se da je Džabir ibn Abdullah, r.a., rekao:

- Krenuli smo sa Božijim Poslanikom, a.s., izgovarajući telbijju za hadž pa nam je naredio da se udružimo (više osoba) u jednom kurbanu, kada se radi o devi ili govedu, i to za svakih sedam od nas jedna životinja.

Kurban od goveda

740. Prenosi se da je Džabir ibn Abdullah, r.a., rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., prvog dana Kurban-bajrama, zaklao je za Aišu kravu.

Klanje kurbana sputanih u stojećem položaju

741. Od Zijada ibn Džubejra se prenosi da je Ibn Omer prišao nekom čovjeku koji je klao svoju devu (kurban) dok je klečala na koljenima pa je rekao:

- Digni je u stojeći položaj i sputaj joj (noge), onako kako je to činio Božiji Poslanik, a.s.!

Dijeljenje mesa, pokrovaca i koža kurbana kao sadake

742. Prenosi se da je Alija, r.a., rekao:

* To se radi da bi prolaznici znali da je to hedj i da od njega može jesti ko je siromah.

- Božiji Poslanik, a.s., naredio mi je da stojim kod njegovih (zaklanih) kurbana i dijelim (kao milostinju) njihovo meso, kožu i pokrovce. Naglasivši da ne dajem (ništa od toga) mesaru, rekao je:

"To ćemo mu posebno platiti!"

Tavafu-l-ifada (glavni tavaf) na dan klanja kurbana (prvi dan Kurban-bajrama)

743. Od Ibn Omera, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., na dan klanja kurbana došao u Mekku i obavio tavafu-l-ifadu pa se onda vratio na Minu i klanjao podne.

Nafi'je rekao:

- I Ibn Omer je na dan klanja kurbana dolazio (u Mekku) obaviti tavafu-l-ifadu pa se onda vraćao na Minu, gdje bi klanjao podne spominjući (tom prilikom) da je tako činio Božiji Poslanik, a.s.

Ko obavi (glavni) tavaf oko Kabe slobodan je od ihrama

744. Prenosi se od Ibn Džurejdža da je rekao:

Ata' mi je pričao da je Ibn Abbas rekao:

- Nijedan hadžija, kao ni onaj koji nije hadžija, neće obaviti tavaf oko Kabe a da poslije toga ne bude slobodan od ihrama!

Kad sam upitao Ata'a, na osnovu čega to govori, rekao je:

- Na osnovu riječi Uzvišenog Allaha: *...a zatim dolaze na mjesto (žrtvovanja) kraj Drevnoga hrama (Kabe).* (El-Hadždž, 33.)

- Ali, to se odnosi na (obilazak Kabe, koji je) nakon stajanja na Arefatu!? - rekao sam.

- Ibn Abbas, r.a., je rekao - reče on - odnosi se na (obilazak Kabe, koji je) nakon stajanja na Arefatu, a i na onaj koji je prije njega. A zaključio je to na osnovu naređenja Božijeg Poslanika, a.s., (ashabima)

da istupe iz ihrama, naređenje im je uputio za vrijeme Oproštajnog hadža (a bilo je to prija izlaska na Arefat).*

Onome koji je zanijjetio kiran (obavljanje i hadža i umre zajedno) dovoljan je jedan tavaf (koji će važiti) i za hadž i za umru

745. Od Aiše, r.a., se prenosi da je ona (kad su bili) na Serifu dobila menstruaciju, koja joj je prestala (kad su bili) na Arefatu, pa joj je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Tebi će saj (obilazak) između Safe i Merve biti dovoljan i za tvoj hadž i za umru!"

Kad istupa iz ihrama onaj ko je zanijjetio hadž i umru

746. Prenosi se da je Aiša, r.a., rekla:

- Kad smo za vrijeme Oproštajnog hadža krenuli sa Božijim Poslanikom, a.s., (u Mekku), među nama je bilo onih koji su zanijjetili umru, onih koji su zanijjetili hadž i umru (zajedno), kao i onih koji su zanijjetili (samo) hadž. Božiji Poslanik, a.s., zanijjetio je hadž.

Što se tiče onih koji su zanijjetili umru, oni su istupili iz ihrama (ranije), a što se tiče onih koji su zanijjetili hadž, ili hadž i umru (zajedno), oni nisu istupili iz ihrama prije dana klanja kurbana (prvi dan Kurban-bajrama).

Boravak i namaz na Muhassabu na dan odlaska sa Mine

747. Od Ibn Omera, r.a., se prenosi da su Božiji Poslanik, a.s., Ebu Bekr i Omer boravili na Ebtahu.

---

* Ibn Abbasovo argumentiranje predmetnim ajetom da je hadžija, kao i svaki onaj koji obavi tavaf oko Kabe, nakon toga obavezan skinuti ihrame je učigledno upitno i objašnjenje toga može se naći kod Nevevija - Bog mu se smilovao! Međutim, njegovo argumentiranje Poslanikovom, a.s., naredbom ashabima da skinu ihrame je snažno i mora biti uzeto u obzir. Nevevi na njega nije imao nikakva odgovora, osim što je ustvrdio da je to vrijedilo samo za tu godinu!

748. Prenosi se da je Aiša, r.a., rekla:

- Boravak na Ebtahu ne spada u sunnet, tu je Božiji Poslanik, a.s., boravio zato što mu je odatle bilo najpogodnije izaći, kada bi izlazio!

749. Prenosi se da je Ebu Hurejre, r.a., rekao:

- Dok smo boravili (jednom) na Mini, Božiji Poslanik, a.s., nam je rekao:

"Sutra ćemo odsjesti na Kinanovića kosi, gdje su se oni (Kinanije) zakleli jedni drugima na nevjerstvo!"

To je, ustvari, Muhassab, mjesto gdje su se Kurejšije i Kinanije obavezali jedni pred drugima da neće sa Hašimovićima i potomcima Abdulmuttaliba sklapati ni ženidbene niti kakve druge ugovore dok im ne predaju Božijeg Poslanika, a.s.

O konačenju onih koji su zaduženi za napajanje hadžija u Mekki u danima boravka na Mini

750. Od Ibn Omera, r.a., se prenosi da je Abbas ibn Abdulmuttalib, r.a., zatražio od Božijeg Poslanika, a.s., dopuštenje da u danima boravka hadžija na Mini konači u Mekki kako bi mogao obavljati svoju dužnost napajanja hadžija (kod Kabe) pa mu je Poslanik to dopustio.

751. Prenosi se od Bekra ibn Abdullaha el-Muzenija da je rekao:

- Sjedio sam sa Ibn Abbasom, r.a., kod Kabe kada mu je prišao neki beduin i rekao:

- Otkud to da vidim vaše amidžiće kako napajaju (hadžije) medom i mlijekom, a vi ih napajate nebizom!?* Je li to iz nužde ili zbog škrtosti?

Ibn Abbas je odgovorio:

- Hvala Bogu, nismo ni u kakvoj nuždi, a nismo ni škrti! Božiji Poslanik, a.s., je dojahao (jednom) sa Usamom i zatražio da se napije

* Ukusno piće sačinjeno od hurmi, grožđica, meda i drugog, koje ne opija ukoliko se ne bi ostavilo da odstoji duže vremena.

pa smo mu donijeli posudu sa nebizom. On se napio, pa pružio posudu s pićem Usami i rekao:

"Dobro ste učinili (sa ovim napitkom), tako činite (i ubuduće)!"

Mi to činimo, kao što vidiš, ne želeći mijenjati ono što je naredio Božiji Poslanik, a.s.

Boravak u Mekki onoga ko je učinio Hidžru iz nje nakon obavljenog hadža ili umre

752. Od Abdurrahmana ibn Humejda se prenosi (da je rekao) da je čuo Omera ibn Abdulaziza kada kaže ljudima koji su sjedili sa njim:

- Šta ste čuli (od Božijeg Poslanika, a.s.) u vezi sa boravkom u Mekki?

Saib ibn Jezid reče:

- Čuo sam Ala'a ibn Hadremija kada kaže da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Muhadžir, nakon što obavi hadžske obrede, može boraviti u Mekki tri dana!"

Neka niko ne napušta (Mekku) dok ne obavi oproštajni tavaf

753. Prenosi se da je Ibn Abbas, r.a., rekao:

- Ljudi su se (nakon obavljenog hadža) razilazili na sve strane pa je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Neka niko od vas nipošto ne napušta (Mekku), a da posljednje što u njoj obavi ne bude (oproštajni) tavaf oko Kabe!"

O ženi koja dobije menstruaciju prije oproštajnog tavafa

754. Prenosi se da je Aiša, r.a., rekla:

- Nakon što je obavila glavni tavaf (tavafu-l-ifadu), Safijja bint Hujejj je dobila menstruaciju. Ja sam to spomenula Božijem Poslaniku, a.s., pa on reče:

"Hoće li nas to zadržati?"

- Božiji Poslaniče, ona je došla u Mekku sa Arefata i obavila glavni tavaf (tavafu-l-ifadu), pa nakon toga dobila menstruaciju! - rekla sam.

Božiji Poslanik, a.s., reče:

"Neka onda (slobodno) krene kući!"

755. Prenosi se da je Ibn Abbas, r.a., rekao:

- Ljudima (koji su obavili hadž) naređeno je da posljednje što urade u Mekki bude (oproštajni) tavaf oko Kabe, jedino je žena koja dobije menstruaciju izuzeta od toga.

Dopuštenost umre u mjesecima hadža

756. Prenosi se da je Ibn Abbas, r.a., rekao:

- Smatrali su (ljudi) da je obavljanje umre u mjesecima hadža jedan od najvećih grijeha na Zemlji. Mjesec muharrem činili su saferom, pa su govorili:*

- Kad se leđa (deve) oporave (od posljedica tovara koji je nosila za vrijeme hadža) i (prođe toliko vremena da se njeni) tragovi zametnu (u pijesku) te kad mine mjesec safer, nastupa vrijeme umre onome koji je želi obaviti!

Božiji Poslanik, a.s., došao je sa svojim drugovima (u Mekku) četvrtog dana zu-l-hidždžeta s nijjetom da obave hadž pa im je naredio da (hadž koji su zanijjetili) pretvore u umru (i skinu ihrame). To se ljudima učinilo krupnim, pa su upitali:

- Kakvo skidanje ihrama, Božiji Poslaniče?

"Puno oslobađanje od ihrama!" - odgovorio je on.

* Poznata praksa predislamskih Arapa da svete mjesece premještaju na neka druga mjesta, kako ne bi bili brana namjerenim aktivnostima - rat, pljačka, ubistvo i sl. - koje se kose s njihovom svetošću.

Vrijednost umre u ramazanu

757. Od Ibn Abbasa, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao Umm Sinan, ženi ensarijki:

"Šta te je spriječilo pa nisi obavila sa nama hadž?"

Žena reče:

- Moj muž ima (samo) dvije deve! Na jednoj je on sa sinom krenuo na hadž, a s drugom je naš sluga natapao (usjeve)!

Božiji Poslanik, a.s., reče:

"Umra u ramazanu nadomjestit će hadž, odnosno hadž obavljen sa mnom!"

Koliko puta je Božiji Poslanik, a.s., obavio hadž

758. Prenosi se od Ebu Ishaka (Amr ibn Abdullah es-Subej'i) da je rekao:

- Pitao sam Zejda ibn Erkama:

- Koliko puta si išao u pohod (bitku) sa Božijim Poslanikom, a.s.?

- Sedamnaest puta! - odgovori on.

Ebu Ishak dalje prenosi:

- Zejd ibn Erkam mi je pričao da je Božiji Poslanik, a.s., vodio devetnaest bitaka (vojnih pohoda), a da je nakon Hidžre (samo) jednom obavio hadž (Oproštajni hadž). Ebu Ishak kaže:

- I drugi u Mekki!*

Koliko puta je Božiji Poslanik, a.s., obavio umru

759. Od Enesa, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., četiri puta obavio umru i svaki put je to bilo u mjesecu zu-l-ka'detu, osim onoga puta kada je umru obavio uz hadž. Prvu umru obavio je sa

* Spominje se da je Poslanik, s.a.v.s., obavio dva puta hadž, prije Hidžre.

Hudejbijje, tj. u vrijeme Hudejbijje, i bilo je to u zu-l-ka'detu, drugu je obavio, također, u zu-l-kadetu, i to već naredne godine, treću je obavio iz Dži'rane, u kojoj je vršio podjelu plijena iz Bitke na Hunejnu, i ona je, također, bila u mjesecu zu-l-ka'detu, a četvrtu umru obavio je uz hadž.

O kraćenju (kose) na umri

760. Od Ibn Abbasa, r.a., se prenosi da ga je Muavija ibn Ebu Sufjan, r.a., obavijestio sljedeće:

- Skratio sam (kosu) Božijem Poslaniku, a.s., miškasom* dok smo bili na Mervi (nakon saja).

Ili je rekao:

- Vidio sam kako mu neko krati (kosu) miškasom dok smo bili na Mervi.

Ženino naknadno obavljanje umre kad ima menstruaciju

761. Prenosi se da je majka pravovjernih (Aiša), r.a., rekla:

- Rekla sam Božijem Poslaniku, a.s.:

- Božiji Poslaniče, ljudi odlaze (svojim kućama) sa dva obavljena obreda (hadž i umra), a ja samo sa jednim!

Božiji Poslanik, a.s., joj reče:

"Sačekaj da ti prestane menstruacija pa onda izađi na Ten'im i zanijjeti odande pa ćemo se (mislim da je rekao: "sutra") naći tu i tu, ali (znaj) da je sevap od nje onoliki koliko truda (ili je rekao "troška") uložiš!"

Šta se kaže prilikom povratka s hadža ili nekog drugog puta

762. Prenosi se da je Abdullah ibn Omer, r.a., rekao:

---

* miškas - vrsta primitivnih makaza.

- Kada bi se Božiji Poslanik, a.s., prilikom povratka iz nekog vojnog pohoda ili izviđanja, ili sa hadža ili umre, ispeo na neki brdski prevoj ili uzvišicu, izgovorio bi tri puta tekbir *(Allahu ekber)*, pa bi onda rekao:

"Nema boga osim Allaha, Jedinoga, Koji nema ortaka. Njemu, Koji je svemoćan, pripada (sva) vlast i (sva) hvala. Vraćamo se, zahvalni našem Gospodaru, tevbu Mu čineći, robujući Mu i sedždu Mu čineći! Allah ispunjava Svoje obećanje, pomaže Svoga roba i Sam poražava (neprijateljske) stranke."

Zadržavanje i namaz u Zu-l-Hulejfi pri povratku sa hadža ili umre

763. Od Abdullaha ibn Omera, r.a., se prenosi da se je Božiji Poslanik, a.s., zadržavao u širokoj ravnici (Batha), koja se nalazi u Zu-l-Hulejfi, i tu klanjao.

I Ibn Omer je isto to činio.

764. Prenosi se od Nafi'a da se je Abdullah ibn Omer, r.a., kad bi se vraćao s hadža ili umre, zadržavao u širokoj ravnici (Batha), koja se nalazi u Zu-l-Hulejfi, u kojoj se je zadržavao i Božiji Poslanik, a.s. (prilikom povratka s hadža).

765. Od Ibn Omera, r.a., se prenosi da su Božijem Poslaniku, a.s., dok je bio u svom boravištu na ravnici u Zu-l-Hulejfi, došli (neki ljudi) i kazali:

- Nalaziš se u širokoj blagoslovljenoj ravnici (Batha)!

Musa kaže:

- Salem je sa nama boravio u dijelu džamije u kojemu je boravio i Abdullah (ibn Omer), tražeći mjesto na kojemu se zadržavao Božiji Poslanik, a.s. A to mjesto nalazi se niže džamije, koja je usred doline, i to (negdje) na sredini rastojanja između džamije i (pravca) Kible.

O svetosti Mekke, zabrani u njoj lova, sječe stabala i uzimanja onoga što se izgubi

766. Prenosi se da je Ebu Hurejre, r.a., rekao:

- Nakon što je Allah, dž.š., omogućio Božijem Poslaniku, a.s., oslobođenje Mekke, on (a.s.) ustao je među svijetom, zahvalio se Allahu i izrekao Mu pohvalu pa zatim rekao:

"Zaista je Allah spriječio slona da uđe u Mekku i darovao vlast u njoj Svome Poslaniku i vjernicima (koji ga slijede). U njoj nikome prije mene nije bilo dopušteno (da se ponaša suprotno režimu koji nalaže njen status svetoga grada). Meni je to dopušteno u jednom času (jednoga) dana i više nikome poslije mene neće biti dopušteno! Divljač u njoj se ne smije dirati, a trnje (drveće) ne smije se sjeći. I nije dozvoljeno (dirati) ono što se izgubi, osim onome koji bi ga oglašavao. Kome neko bude ubijen, može izabrati: ili da traži otkupninu (krvarinu) ili da ubije ubicu (krv za krv)!"

Abbas reče:

- Osim izhira (mirisna žukva), Božiji Poslaniče, jer ga mi stavljamo u naše kabure i naše kuće!

Božiji Poslanik, a.s., reče:

"Osim izhira!"

Ustade Ebu Šah, čovjek iz Jemena, i reče:

- Napišite mi, Božiji Poslaniče!

Božiji Poslanik, a.s., reče:

"Napišite Ebu Šahu!"

El-Velid kaže da je pitao El-Evzaija:

- Šta znače njegove riječi: "Napišite mi, Božiji Poslaniče!?"

- Ovaj govor koji je čuo od Božijeg Poslanika, a.s. - odgovorio je on.

767. Prenosi se da je Džabir, r.a., rekao:

- Čuo sam Božijeg Poslanika, a.s., kada kaže:

"Nikome nije dopušteno nositi u Mekki oružje!"

Ulazak Božijeg Poslanika, a.s., u Mekku na dan njenog oslobođenja, bez ihrama

768. Od Džabira ibn Abdullaha el-Ensarija, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., ušao u Mekku (Kutejbe kaže: ušao je na dan oslobođenja Mekke) sa crnim turbanom (na glavi), bez ihrama.

769. Prenosi se od Enesa ibn Malika da je Božiji Poslanik, a.s., ušao u Mekku, prilikom njenog oslobođenja, sa gvozdenom kacigom na glavi, pa mu je, kad je skinuo kacigu, prišao neki čovjek i rekao:

- Ibn Hatal se drži za pokrivač Kabe!*

"Ubijte ga!" - naredio je Božiji Poslanik, a.s.

O hidžru i vratima Kabe

770. Prenosi se da je Aiša, r.a., rekla:

- Upitala sam (jednom) Božijeg Poslanika, a.s., da li je hidžr (polukružnio zid uz Kabu) dio Kabe, pa je odgovorio:

"Jeste!"

- Zašto ga onda nisu ugradili u Kabu? - upitala sam.

"Tvoj narod nije imao dovoljno sredstava!" - odgovorio je.

- A zbog čega su vrata Kabe onoliko podignuta? - upitala sam.

Božiji Poslanik, a.s., reče:

"Tvoj narod je to tako uradio kako bi mogli puštati unutra koga hoće i spriječiti koga oni hoće da ne uđe! Da tvoj narod nije do nedavno bio u džahilijjetu, pa me strah njihova protivljenja, pobrinuo bih se da ugradim hidžr u Kabu, a vrata spustim na nivo zemlje."

O rušenju i gradnji Kabe

771. Prenosi se od Ataa da je rekao:

* Bio je od najvećih neprijatelja Poslanika i prihvatio se rukama za kabensku čohu ne bi li mu se muslimani smilovali.

- Kad je u pohodu Sirijaca za vrijeme Jezida ibn Muavije izgorjela Kaba, Ibn Zubejr je nije htio odmah obnavljati, nego je sačekao sezonu hadža kako bi ljude koji dođu i vide je u takvom stanju razdražio i nahuškao na Sirijce. Kad su ljudi došli obratio im se riječima:

- O ljudi, šta mi preporučujete? Da li da porušim ovo što je ostalo od Kabe pa je iznova sagradim ili da je pokušam popraviti?

- Ja mislim - reče Ibn Abbas - da je treba samo popraviti i to tako da joj i oblik i materijal od koga je sagrađena ostanu isti oni koji su bili u vrijeme kada je došao Poslanik, a.s., i kad su ljudi primali islam.

Ibn Zubejr reče:

- Da je nekome od vas izgorjela kuća, ne bi se smirio dok je ne bi obnovio, a šta tek kad je u pitanju Kuća vašeg Gospodara? Ja ću se Gospodaru svome obratiti istiharom tri puta a potom ću odlučiti.

I kad je tri puta obavio istiharu, odlučio se na rušenje. Plašeći se kakve nesreće niko se nije usuđivao popeti se i prvi početi sa rušenjem. Jedan čovjek se ipak usudio. Popeo se i bacio nekoliko kamenova. I tek kad su ostali vidjeli da mu se ništa neprijatno nije dogodilo, priključili su mu se i nastavili sa uklanjanjem kamenova sve do zemlje. Ibn Zubejr je potom načinio nekoliko stupova na koje je postavio zastirače da to posluži dok se ne izgradi Kaba. Ibn Zubejr je rekao:

- Čuo sam Aišu kad priča da je Poslanik, a.s., rekao: "Da ljudi nisu nedavno izašli iz nevjerstva i da imam sredstva koja bi mi to omogućila, dozidao bih hidžr (dio zida) u dužini od pet lakata, zatim bih načinio na Kabi jedna vrata na koja bi ljudi ulazili i druga na koja bi izlazili." Ja danas imam potrebna sredstva i ne bojim se reakcije ljudi.

Ata dalje prenosi:

- Pa je dozidao pet lakata hidžra tako da su se pokazali temelji koje su ljudi gledali. Na njima je sazidao građevinu. Kaba je bila duga osamnaest lakata, ali zbog onog što je doziđivao, izgledala mu je kratka pa ju je produžio za deset lakata. Načinio je dvoja vrata - jedna da bi se ulazilo a druga da bi se izlazilo na njih. Kad je Ibn Zubejr ubijen, Hadždžadž je napisao Abdulmeliku ibn Mervanu pismo u kojem ga

obavještava o smrti te o tome da je Ibn Zubejr zdanje postavio na temeljima koje su pregledali mekkanski uglednici. Odgovarajući mu na pismo Abdulmelik je napisao:

- Mi nemamo ništa s Ibn Zubejrovom mrljevinom. Što se tiče dužine Kabe koju je povećao, to prihvati, a što se tiče hidžra koga je dozidao, vrati to u pređašnje stanje i zazidaj vrata koja je načinio.

Hadždžadž je tako i učinio.

772. Od Ibn Kaze'a se prenosi da je Abdulmelik ibn Mervan tavafeći jednom oko Kabe rekao:

- Bog ubio Ibn Zubejra što laže na majku pravovjernih (Aišu, r.a.) tvrdeći da je čuo kako prenosi hadis Poslanika, a.s.: "O Aiša, da moj narod nije nedavno izašao iz nevjerstva, porušio bih Kabu pa bih na njoj dozidao hidžr, jer su načinili propust u gradnji."

Nato je Haris Ibn Abdullah ibn Ebu Rebi'a rekao:

- Ne govori tako, vladaru pravovjernih, ja sam čuo Aišu kad to priča.

Abdulmelik nato odgovori:

- Da sam to čuo prije nego što sam naredio rušenje, ostavio bih Kabu onakvom kakvom ju je načinio Ibn Zubejr.

O svetosti Medine, lovu i vegetaciji u njoj te dovi za nju

773. Od Abdullaha ibn Zejda ibn Asima, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Ibrahim je učinio svetom Mekku i učio dovu za njene stanovnike, a ja sam učinio svetom Medinu kao što je Ibrahim učinio Mekku i učio sam dove za izobilje i bereket u njoj dvostruko više nego što je Ibrahim učio za stanovništvo Mekke."

774. Od Sa'da ibn Ebu Vekkasa, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Posvećujem ono što se nalazi između dvije medinske labe* tako da tu nema sječe stabala ni lova - i dodao:

- Medina je bolja za njih, ako znaju. Niko je bez razloga neće napustiti a da Allah neće dovesti u nju boljeg od njega i niko u njoj ko podnese nedaće i oskudicu neće na Sudnjem danu ostati bez mog šefa'ata ili svjedočenja."

775. Od Amira ibn Sa'da se prenosi da je Sa'd, r.a., jašući prema svom dvorcu u Akiku zatekao nekog roba kako siječe stabla ili ih trese pa ga je lišio onoga što je imao na sebi.** Kad se Sa'd vratio, dođe mu porodica tog roba i zatraži da njemu ili njima vrati to što je oduzeo.

On reče:

- Bože sačuvaj da vratim išta od onoga što mi je Božiji Poslanik, a.s., kao plijen propisao.

I odbio im je vratiti oduzeto.

776. Od Enesa ibn Malika, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Bože, podari Medini dvostruko veći bereket od onoga koji ima Mekka."

777. Prenosi se od Ibrahima et-Tejmija da ja njegov otac rekao:

- Držeći nam hutbu, Alija ibn Ebu Talib, r.a., je rekao:

- Ko ustvrdi da mi za čitanje imamo išta drugo osim Božije knjige i ove sahife (dok je to govorio svitak papira bio je zadjenut za korice njegove sablje) slagao je. U njoj se nalaze propisi o godinama deva, o krvarini i odmazdi. U njoj je i hadis Poslanika, a.s.: "Medina je harem

---

* laba - predio sa crnim kamenjem na istočnom i zapadnom kraju grada.

** Tj. za kaznu ga je lišio dijela odjeće koju je taj rob imao na sebi, ostavljajući mu samo ono čime će pokriti sramne dijelove tijela.

(zabranjeno područje) od Ajra do Sevra (dva brda jedno na južnoj, a drugo na sjevernoj strani grada), ko u njoj uvede kakvu novotariju ili zaštiti novatora na njemu je prokletstvo Božije kao i prokletstvo meleka i svih ljudi. Na Sudnjem danu Allah od njega ništa neće primiti. Sigurnost i zaštita jednaka je za svakog muslimana, bez obzira na njegov rang u društvu. Na onome ko se predstavi tuđim potomkom ili robom također je prokletstvo Božije kao i prokletstvo meleka i svih ljudi. Na Sudnjem danu Allah od njega ništa neće primiti."

778. Ebu Hurejre, r.a., prenosi da bi se Božijem Poslaniku donosili prvi plodovi (kad prispiju) i on bi rekao:

"Bože, blagoslovi naš grad i naše plodove, povećaj nam nafaku, bereketom na bereket" - zatim bi ih dao najmlađem djetetu koje se tu nađe da pojede.

O poželjnosti života u Medini i strpljenja u nedaćama koje donosi taj život

779. Ebu Se'id oslobođeni rob Mehrijev prenosi da je došao u noćima smutnje* kod Ebu Se'ida el-Hudrija, r.a., da se posavjetuje o odlasku iz Medine i požali se na njene cijene te neimaštinu i mnogočlanost čeljadi koju hrani rekavši da nema snage podnijeti sve nedaće koje ga u Medini pogađaju.

- Ni govora - reče mu on - čuo sam Božijeg Poslanika, a.s., kad je rekao:

"Niko od muslimana koji umru strpljivo podnoseći nedaće u njoj neće na Sudnjem danu ostati bez mog šefa'ata ili svjedočenja."

780. Prenosi se od Aiše, r.a.:

- Stigli smo u Medinu u vrijeme neke epidemije. Obolio Ebu Bekr, obolio Bilal. Kad je Poslanik, a.s., vidio ashabe kako se žale, reče:

---

* Misli se na noći kad je opljačkana Medina, 63. godine po Hidžri.

"Bože, omili nam Medinu onako kako si nam omilio Mekku, pa i više. Učini je zdravom i bereketnom i preseli bolesti iz nje u Džuhfu."

U Medinu neće ući kuga i Dedždžal

781. Ebu Hurejre, r.a., prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Na prilazima Medini stoje meleci koji je štite od kuge i Dedždžala."

Medina izbacuje iz sebe ono što je ružno

782. Ebu Hurejre, r.a., prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Narod će dočekati vrijeme kada će čovjek pozivati svoga amidžića i rodbinu: - Požurimo u izobilje, požurimo u izobilje, a Medina im je bolja, kad bi samo znali. Tako mi Onoga Koji mi daje život, iz nje neće niko, ko je ne voli, odseliti, a da Allah umjesto njega neće boljega naseliti. Eto zar Medina odstranjujući ono što je loše nije poput kovačkog mijeha. Sudnji dan neće nastupiti sve dok Medina od sebe ne odstrani nevaljalce kao što kovački mijeh od željeza odstranjuje hrđu i otpad."

783. Prenosi se od Džabira ibn Semure da je čuo Božijeg Poslanika, a.s., kako govori:

"Allah je Medinu nazvao Taba."*

Allah će uništiti onoga ko stanovnicima Medine želi zlo

784. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Onome ko njenim stanovnicima", misleći na Medinu, "želi zlo, Allah će dati da nestane poput soli kad je voda rastopi."

---

* Prijatna, ugodna.

Podsticanje na boravak u Medini pri osvojenju velikih oblasti

785. Prenosi se od Sufjana ibn Ebu Zuhejra, r.a.:

- Čuo sam Božijeg Poslanika, a.s., kako govori:

"Bit će osvojen Jemen pa će neki ljudi pohrliti, vodeći svoje porodice i potčinjene potjerati svoje deve na put, a Medina im je bolja, kad bi samo znali. Zatim će biti osvojena Sirija pa će neki ljudi pohrliti, vodeći svoje porodice i potčinjene potjerati svoje deve na put, a Medina im je bolja, kad bi samo znali. Zatim će biti osvojen Irak, pa će neki ljudi pohrliti, vodeći svoje porodice i potčinjene potjerati svoje deve na put, a Medina im je bolja, kad bi samo znali."

Medina - nakon što je napuste njeni stanovnici

786. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a.:

- Čuo sam Božijeg Poslanika, a.s., kada kaže:

"Oni će napustiti Medinu, bez obzira na dobrotu koju ona predstavlja, tako da će po njoj hodati samo divljač - divlje zvijeri i ptice - potom će iz Muzejne izaći dvojica pastira goneći svoju stoku pastirskim povicima i zateći je nenaseljenom a kada stignu do Senijetu-l-veda'a njih dvojica će pasti na svoja lica."

Prostor između kabura* i minbera jedna je od džennetskih bašči

787. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Prostor između moje sobe (kuće) i moga minbera je jedna od džennetskih bašči a moj minber je na mom džennetskom vrelu (Havdu)."

---

* Autor je upotrijebio izraz kabur kako bi čitaocima bila jasnija ta relacija, budući da je Poslanik, a.s., ukopan na mjestu na kojem je i preselio, tj. u svojoj kući.

Uhud je brdo koje voli nas, a mi njega

788. Prenosi se da je Enes ibn Malik, r.a., rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., je gledajući Uhud rekao:

"Zaista je Uhud brdo koje voli nas, a mi volimo njega."

Sedla se pritežu samo radi tri mesdžida

789. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Vjerovjesnik, a.s., rekao:

"Sedla se pritežu samo radi tri mesdžida: Ovoga moga mesdžida, Mesdžidu-l-harama i Mesdžidu-l-aksaa."

Vrijednost namaza u dva sveta i časna mesdžida

790. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a.:

- Božiji Poslanik, s.a.v.s., je rekao:

"Namaz u ovom mome mesdžidu (u mojoj džamiji) vredniji je od hiljadu namaza obavljenih u nekom drugom mesdžidu, izuzev Mesdžidu-l-harama."

Pojašnjenje u vezi "mesdžida koji je utemeljen na bogobojaznosti"

791. Prenosi se od Ebu Seleme ibn Abdurrahmana da je rekao:

- Pored mene je naišao Abdurrahman ibn Ebu Se'id el-Hudri pa sam ga upitao: - Šta si čuo od svoga oca u vezi s mesdžidom koji je utemeljen na bogobojaznosti?

Odgovorio je:

- Meni je moj otac kazao: Primio me je Božiji Poslanik, a.s., u kući jedne od svojih supruga pa sam ga upitao: - O Božiji Poslaniče, koji je to mesdžid što je utemeljen na bogobojaznosti?

On je uzeo šaku pijeska, bacio je na zemlju i rekao:

"To je ovaj vaš mesdžid" - mesdžid u Medini.

- I ja svjedočim da sam čuo tvog oca da ga tako spominje (mesdžid utemeljen na bogobojaznosti).

Mesdžid Kuba' i njegova vrijednost

792. Prenosi se od Ibn Omera, r.a.:

- Božiji Poslanik, a.s., je dolazio jašući i pješačeći u Kuba' mesdžid pa je u njemu klanjao dva rekata.

793. Od Ibn Omera, r.a., se prenosi da je svake subote dolazio u Kuba' i da je govorio:

- Vidio sam Božijeg Poslanika, s.a.v.s., da ga posjećuje svake subote.

BRAK

Podsticanje na brak

794. Prenosi se od Alkame, r.a.:

- Išao sam na Mini sa Abdullahom pa ga susrete Osman, r.a. On zastade da sa njim popriča te mu Osman reče:

- Bi li ti da te oženimo mladom djevojkom. Ona bi te možda podsjetila na neke stvari iz tvoje prošlosti?

A Abdullah mu reče:

- Kad si već to rekao, čuo sam riječi Božijeg Poslanika, a.s.:

"O mladići! Ko od vas može, neka se ženi, jer se tako najbolje sačuva spolni organ. A ko nije u stanju, neka posti to je za njega škopljenje (zaštita)."

795. Prenosi se od Enesa, r.a., da se skupina ashaba Vjerovjesnika, a.s., raspitivala kod žena njegovih za njegove postupke mimo javnog života. Jedan od njih je rekao:

- Neću se nikako ženiti;

Drugi:

- Neću jesti meso;

Treći:

- Neću spavati na dušeku.

Božiji Poslanik, a.s., nakon zahvale Allahu, dž.š., je rekao:

"Šta je onima što su tako i tako govorili!!? Tako ne treba činiti jer ja i klanjam i spavam i postim i ne postim i ja se ženim, pa ko ne želi moju praksu sebi za primjer meni i ne pripada."

796. Prenosi se od Sa'da ibn Ebu Vekkasa, r.a., da je rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., zabranio je Osmanu ibn Maz'unu neženstvo, a da mu ga je dozvolio, i mi bismo se kastrirali.

Najbolje dunjalučko dobro je čestita supruga

797. Od Abdullaha ibn Omera, r.a, se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Dunjaluk je pun raznih užitaka među kojima je najveći - čestita supruga."

Ženidba vjernicom

798. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Vjerovjesnik, a.s., rekao:

"Ženu udaju četiri stvari: imetak, porijeklo, ljepota i vjera. Ti izaberi vjernicu, sve ćeš dobiti."

Ženidba djevojkom

799. Prenosi se od Džabira ibn Abdullaha, r.a.:

- Abdullah je umro, a iza sebe ostavio devet ili sedam kćeri. Ja se oženih nekom udovicom pa mi Božiji Poslanik, a.s., reče:

"Džabire, oženi li se to ti?"

- Jesam - rekoh.

"Je li djevojka ili udovica?" - upita on.

- Udovica, Božiji Poslaniče - odgovorih mu.

"Što ne uze mladu djevojku?" reče on "da je zabaviš, a i ona tebe." Ili je rekao "da je razveseliš, a i ona tebe."

Ja na to rekoh:

- Abdullah je umro i iza sebe ostavio devet ili sedam kćeri pa mi ne bijaše drago da dovedem njihovu vršnjakinju, već poželjeh dovesti ženu koja bi se o toj djeci pobrinula i olakšala im tešku situaciju.

Božiji Poslanik, a.s., reče:

"Allah ti to blagoslovio!" - Ili mi je nekako drukčije poželio dobro.

Nakon što brat vjernik dadne zaruku, u tome ne smije biti nadmetanja

800. Prenosi se od Abdurrahmana ibn Šumase da je čuo Ukbu ibn Amira, r.a., kako sa minbera govori da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Vjernik je vjerniku brat pa mu nije dozvoljeno miješati mu se u pazar ili u zaruku sve dok on ne odustane od toga."

Gledanje ženske osobe s ciljem sklapanja braka

801. Prenosi se da je Ebu Hurejre, r.a., rekao:

- Neki čovjek je došao Božijem Poslaniku, a.s., i rekao:

- Oženio sam se ensarijkom.

Vjerovjesnik, a.s., ga upita:

"Jesi li je vidio, kod ensarija ima nešto u očima!?"

- Vidio sam je - reče.

"Kolika je zaruka bila?"

po obronima ovog brda. Mi ti nemamo otkud dati, ali ćemo te možda poslati u misiju gdje ćeš to steći."

Pa je odaslao vojsku ka Beni Absu i sa njima ovog čovjeka.

Traženje pristanka na brak udovice i djevojke

802. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Udovica se ne vjenčava dok ne bude konsultirana, a djevojka dok se od nje ne zatraži pristanak."

Prisutni upitaše:

- Kako ona daje pristanak?

"Šutnjom."

803. Od Ibn Abbasa, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Udovica ima veća prava u donošenju odluka nego njen skrbnik, a od djevojke se traži pristanak. Njezin pristanak je njezina šutnja."

Uvjeti braka

804. Od Ukbe ibn Amira, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s. rekao:

"Najvažniji uvjet koji treba ispuniti jeste da nema zapreka bračnom odnosu."

Sklapanje braka sa maloljetnicom

805. Prenosi se da je Aiša, r.a., rekla:

- Božiji Poslanik, a.s., vjenčao me kad sam imala šest godina. Kad sam imala devet godina, preveo me sebi. Po dolasku u Medinu, mjesec dana sam osjećala malaksalost i groznicu (zbog toga mi je opadala kosa), pa sam ozdravila a kosa mi je počela bujati. Bila sam jednom na ljuljašci u društvu svojih drugarica kad dođe Umm Ruman pa me pozva, a ja joj se odazvah ne znajući šta će sa mnom. Ona me upravi ka vratima, a ja povikah: - Hej... Hej... - dok ne ostadoh bez daha.

Uvede me u (jednu) kuću gdje me dočekaše neke žene ensarijke:

- S hajrom i sa srećom, i s bereketom!

Ona me predade njima te me one okupaše i urediše, a mene je samo prijepodnevni dolazak Poslanika ushitio, i one me predadoše njemu.

Oslobađanje robinje i sklapanje braka s njom

806. Prenosi se od Enesa, r.a.:

- Božiji Poslanik, a.s., je napao Hajber pa smo jutarnji namaz klanjali vrlo rano pokraj njega. Onda su Vjerovjesnik, s.a.v.s., i Ebu Talha pojahali, a ja sam sa Ebu Talhom jahao istog konja sjedeći iza njega.

Dok je Vjerovjesnik, a.s., tjerao jahalicu hajberskim sokakom, moje koljeno je dodirivalo njegovo bedro. Ogrtač Božijeg Poslanika, a.s., znao se zavratiti pa sam mogao vidjeti bjelinu njegova bedra. Kada je ušao u naselje, uzviknuo je:

"Allahu ekber!!! Hajber je uništen! Kada mi uđemo u dvorište nekog naroda na njegovom prostoru, loše bude jutro onima koje smo upozoravali!"

Ovo je ponovio tri puta, a narod bijaše već otišao za svojim poslom.

- Muhammed, tako nam Allaha!!! - povikaše.

(Abdulaziz je rekao, a i neki od nas, da su rekli - Muhammed i njegova vojska!)

Zauzeli smo ga borbom, a ne primirjem. Kad su sakupljeni zarobljenici, dođe Dihje i reče:

- Božiji Poslaniče, bi li mi dao jednu djevojku zarobljenicu?

"Idi i uzmi jednu", reče mu.

On uze Safiju, kćer Hujejja, a Vjerovjesniku, a.s., dođe neki čovjek i reče:

- Božiji Poslaniče, jesi li to Dihji dao Safiju, kćer Hujejja, starješine plemena Kurejza i Nadir?! Ona bi odgovarala samo za tebe!

On reče:

"Pozovite mi ga s njom!"

On je dovede pa nakon što je pogleda, Vjerovjesnik, a.s., reče:

"Uzmi neku drugu zarobljenicu."

Pa ju je oslobodio i oženio se njome.

- O Ebu Hamza - reče mu Sabit - sa čim ju je darovao (kao mehr)?

- Njom samom, oslobodio ju je, pa se njome oženio.

Uzajamna ženidba bez vjenčanog dara *(šigar)*

808. Prenosi se od Ibn Omera, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., zabranio šigar, a šigar je kada dvojica ljudi, bez davanja vjenčanog dara, međusobno jedan za drugog uda svoju kćer.

Brak na određeno vrijeme (privremeni brak)

809. Prenosi se da je Kajs rekao:

- Čuo sam Abdullaha ibn Mesuda, r.a., kada govori:

- Bili smo sa Božijim Poslanikom, a.s., u vojnom pohodu bez žena pa smo pitali:

- Hoćemo li se kastrirati?

- To nam je zabranio, a onda nam dao olakšicu da se ženimo na određeno vrijeme uz simboličnu otpremninu.

Zatim je Abdullah proučio ajet: *O vjernici, nemojte zabranjivati prijatne stvari koje vam je Allah učinio dopuštenim i ne prelazite granice, jer Allah, doista, ne voli one koji granice prelaze.* (El-Mā'ide, 87.)

810. Prenosi se od Džabira ibn Abdullaha, r.a., da je rekao:

- U doba Božijeg Poslanika, a.s., i Ebu Bekra, mi smo se znali vjenčavati za šaku hurmi i na par dana, sve dok to zbog slučaja Amra ibn Hurejsa, Omer nije dokinuo.*

Ukidanje privremenog braka i njegova zabrana

811. Prenosi se od Alije ibn Ebu Taliba, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., na dan Hajbera zabranio privremeni brak i upotrebu mesa pitomog magarca za ishranu.

812. Od Rebia ibn Sebreta se prenosi da je njegov otac, koji je učestvovao sa Božijim Poslanikom u oslobađanju Mekke, rekao:

- U Mekki smo boravili petnaest dana pa nam je Božiji Poslanik, a.s., dozvolio privremeni brak. Izašli smo u grad ja i jedan čovjek iz mog naroda. On nije bio naočit, ja sam od njega bio ljepšeg izgleda, a svako od nas dvojice je imao ogrtač. Moj ogrtač je bio pohaban, a ogrtač moga amidžića bijaše nov i mekahan. Pošto stigosmo u donji ili gornji dio Mekke, susrete nas djevojka vitka kao mlada deva, dugog vrata, pa je upitasmo:

- Bi li ti ušla u privremeni brak sa jednim od nas dvojice?

- A šta dajete? - upita ona.

Mi raširismo svoje ogrtače, a ona nas poče zagledati. Moj drug osjeti da ga ona izbjegava gledati pa reče:

- Ovaj ogrtač je iznošen, a moj je nov i nježan!

A ona dva ili tri puta reče:

- Ovome ogrtaču ništa ne fali!

Zatim sam s njom stupio u privremeni brak i ostao u njemu sve

Omer saznao za zabranu te vrste braka, onda ga je i on dokinuo. (Nevevijev komentar 9/86)

813. Prenosi se od Sebreta el-Džuhenija, r.a., da je on bio sa Božijim Poslanikom, a.s., kada je rekao:

"O ljudi, bio sam vam dozvolio privremeni brak, Allah vam ga zabranjuje sve do Sudnjeg dana, pa kod koga od vas ima ijedna tako vjenčana žena, neka je pusti, a ništa od onog što ste im dali nemojte uzimati!"

Muhrim se ne smije zaručivati ni ženiti

814. Prenosi se od Nubejha ibn Vehba da je Omer ibn Ubejdullah htio vjenčati Talhu ibn Omera sa kćerkom Šejbe ibn Džubejra pa je poručio Ebanu ibn Osmanu, vođi karavane hadžija, da tome prisustvuje i Eban reče:

- Čuo sam Osmana ibn Affana, r.a., kad kaže da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Muhrim se ne može ženiti, niti koga vjenčavati, niti se zaručivati."

815. Prenosi se od Ibn Abbasa, r.a., da je rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., oženio se Mejmunom, a bio je muhrim.*

816. Prenosi se da je Jezid ibn Esamm, r.a. rekao:

- Govorila mi je Mejmuna bint el-Haris, r.a., da je nju Božiji Poslanik, a.s., oženio nakon što je skinuo ihram. Ona je, inače, meni i Ibn Abbasu bila tetka.

Zabrana sastavljanja u braku supruge i njezine tetke po ocu, ili po majci

817. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., zabranio da u istom braku budu četiri žene: supruga, njezina tetka po ocu te supruga i njezina tetka po majci.

---

* Tj. bio je u krugu Harema a nije bio u ihramima, što potvrđuje i naredni hadis.

Vjenčani dar Vjerovjesnika, a.s., njegovim suprugama

818. Prenosi se od Ebu Selame ibn Abdurrahmana da je kazao:

- Aišu, suprugu Vjerovjesnika, s.a.v.s., sam pitao:

- Koliki je bio vjenčani dar Božijeg Poslanika, a.s.?

Odgovorila je:

- Njegov vjenčani dar svojim ženama bio je dvanaest oka i nešš. A znaš li šta je nešš?

- Ne znam - rekoh.

A ona nastavi:

- To je pola oke. Sve to iznosi pet stotina dirhema i to je vjenčani dar Božijeg Poslanika, a.s., njegovim suprugama.

Vjenčanje uz vjenčani dar od pet dirhema zlata

819. Prenosi se od Enesa ibn Malika da je Božiji Poslanik, a.s., primijetio kod Abdurrahmana ibn Avfa, r.a., tragove žute boje pa ga je upitao:

"Šta je to?"

- Božiji Poslaniče, oženio sam se uz dar od pet dirhema zlata - odgovori on.

"Allah te usrećio! Napravi svadbu pa makar to bila jedna ovca!"

Sklapanje braka uz poučavanje Kur'anu kao vjenčanom daru

820. Prenosi se da je Sehl ibn Sa'd es-Sa'idi, r.a., rekao:

- Neka žena došla je Božijem Poslaniku, a.s., i rekla:

- Božiji Poslaniče, došla sam da ti se ponudim na dar.

Božiji Poslanik, a.s., je pomno pogleda, zatim obori glavu. Pošto žena vidje da ništa za nju nije odlučio, sjede. Tada ustade neki od njegovih ashaba i reče:

- Božiji Poslaniče, ako ti nije potrebna, vjenčaj je za mene.

"Imaš li ti išta za mehr?"

- Nemam ništa Božiji Poslaniče, tako mi Allaha!

"Idi kod svojih u porodici pa vidi hoćeš li šta naći", reče mu. Čovjek ode pa kad se vrati, reče:

- Tako mi Allaha, ništa nisam našao.

"Vidi makar kakav gvozdeni prsten", reče mu Božiji Poslanik, a.s.

On ode, pa kad se vrati reče:

- Nema ni gvozdenog prstena, ali imam ovaj izar (donji dio odjeće)! (Sehl kaže da nije imao ogrtač) Dat ću polovinu njoj!

Božiji Poslanik, a.s., reče:

"Šta da radiš sa njim! Ako ga ti obučeš neće moći ona, a ako ga ona obuče nećeš moći ti!?"

Čovjek sjede nakratko a onda ustade. Božiji Poslanik, s.a.v.s., ga vidje kako okreće leđa pa naredi da ga zovnu. Kad dođe, upita ga:

"Šta znaš iz Kur'ana?"

- Tu i tu suru (nabrojao je sure koje zna).

"Učiš li ih napamet?"

- Da - reče on.

"Idi, udao sam je za tebe onim što napamet znaš iz Kur'ana!"

O riječima Uzvišenog Allaha u ajetu: *Ti zanemaruješ i pozivaš sebi koju od njih hoćeš...*

821. Prenosi se od Aiše, r.a., da je rekla:

- Bila sam ljubomorna na žene koje su sebe nudile na dar Božijem Poslaniku, a.s., pa sam rekla:

- Zar može žena poklanjati sebe?

Nakon toga je Allah, dž.š., objavio: *Možeš zanemariti one među njima koje hoćeš i možeš pozvati sebi onu koju hoćeš, a možeš zatražiti onu koju si udaljio.* (El-Ahzab, 51.)

Rekla sam mu tada:

- Allaha mi, ja vidim kako ti Tvoj Gospodar požuruje da ti udovolji.

Sklapanje braka u ševvalu

822. Prenosi se od Aiše, r.a., da je rekla:

- Božiji Poslanik, a.s., me je vjenčao u ševvalu i preveo me sebi u ševvalu, pa koja je od žena Božijeg Poslanika, a.s., bila sretnija od mene!?

Neko je rekao da je Aiša voljela podsticati žene da sklapaju brak u ševvalu.*

Svadbena gozba

823. Prenosi se da je Enes ibn Malik, r.a., rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., nijednoj svojoj ženi nije napravio obilniju i bolju gozbu za svadbu kao Zejnebi!**

- Šta je za gozbu pripremio? - upita Sabit el-Bunani.

- Častio ih je hljebom i mesom dok ga sami nisu ostavili.

824. Prenosi se da je Enes ibn Malik, r.a., rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., oženio se i osamio sa svojom suprugom pa je moja majka Umm Sulejm napravila hranu hajs, stavila je u zemljani ćup i rekla mi:

- Enese, odnesi ovo Božijem Poslaniku, a.s., i reci: Ovo ti je poslala moja majka i poselamila te. I još reci: Božiji Poslaniče, ovo ti je nešto skromno od nas.

Onda sam ja to odnio Božijem Poslaniku, a.s., i rekao:

---

* Naime, ljudi su u predislamskom vremenu smatrali da se u tom mjesecu ne valja ženiti (Komentar Muslima 9/213).

** U drugoj predaji stoji da je napravio tu svečanost sa jednom ovcom.

- Moja te majka selami i još je rekla: Ovo je (Božiji Poslaniče) nešto skromno od nas.

On reče:

"Spusti to!" - pa dodade:

"Idi i zovi mi toga i toga i toga i toga i toga i toga i još koga sretneš!"

Poimenično je spominjao ljude pa sam ih ja tako i zvao i još koga sam susreo.

Neko je rekao:

- Pitao sam Enesa koliko vas je bilo?

- Otprilike, tri stotine - odgovori.

Božiji Poslanik, a.s., mi reče:

"Enese, daj zemljani vrč!"

Oni su ulazili dok se nije napunila sofa i soba pa onda Božiji Poslanik, a.s., reče:

"Neka posjedaju u halke deset po deset i neka svako jede ispred sebe!"

Jeli su do sitosti, grupa po grupa, izlazeći i ulazeći dok nisu svi završili sa jelom pa onda reče meni:

"Enese, diži to i nosi!"

Počeo sam nositi i ne znam da li je bilo više hrane pri donošenju ili pri odnošenju. Grupe ljudi su sjedile i razgovarale u kući Božijeg Poslanika, a.s., a sjedio je i Božiji Poslanik, a.s., dok je njegova supruga okrenula lice zidu. Njihovo pričanje izazvalo je kod Božijeg Poslanika neprijatnost pa je izašao kod svojih žena da ih poselami, a kad se vratio, čim su ga ugledali, shvatili su da su mu prešli u dosadu svojim čavrljanjem. Požurili su do vrata i svi izašli, a Božiji Poslanik, a.s., je ušao i spustio zastor, dok sam ja u sobi sjedio. Vrlo se malo zadržao prije nego što se preda mnom pojavi. Bijaše mu objavljen ajet koji Božiji Poslanik, a.s., kad izađe, pred svijetom prouči: *O vjernici, ne ulazite u prostorije Vjerovjesnikove, osim ako vam se dopusti radi jela, ali ne da čekate dok se ono pripremi; tek kad budete pozvani, onda uđite, i pošto jedete, raziđite se ne upuštajući se jedni s drugima u razgovor. To smeta*

Vjerovjesniku, a on se stidi da vam to rekne, a Allah se ne stidi istine. A ako od njih nešto tražite, tražite to od njih iza zastora. To je čistije i za vaša i za njihova srca. Vama nije dopušteno da Allahova Poslanika uznemirujete niti da se ženama njegovim poslije smrti njegove ikada oženite. To bi, uistinu, kod Allaha, bio veliki grijeh! (El-Ahzab, 53.)

Dža'd je za Enesa vezao riječi: - Ja sam najprije čuo ove ajete. Od tada su Vjerovjesnikove žene koristile zastor (kojim su se zaklanjale od pojedinih gostiju).

Prihvaćanje poziva na svadbu

825. Prenosi se od Nafia da je Ibn Omer, r.a., prenoseći od Vjerovjesnika, rekao:

"Kada neko od vas pozove svoga brata, neka mu se odazove", bilo to na svadbu ili na nešto slično.

826. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Kada neko od vas bude pozvan (na svadbu), neka se odazove pa ako bude zapostio nafilu neka blagosilja, a ako ne bude postio, neka se počasti hranom!"

827. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Vjerovjesnik, a.s., rekao:

"Najgore jelo je ono koje se služi na gozbi na kojoj se zabranjuje pristup onima koji bi joj se odazvali, a pozivaju se oni koji će odbiti poziv. Onaj ko se ne odazove na poziv, već je odbio poslušnost Allahu i Njegovom Poslaniku."

Šta treba reći neposredno prije susreta u bračnoj postelji

828. Prenosi se da je Ibn Abbas, r.a., rekao:

- Kad neko od vas poželi sastati se sa svojom suprugom u bračnoj postelji pa kaže: *Bismillah. Allahumme džennibne-š-šejtāne ve džennibi-š-*

šejtāne mā rezaktenā - U ime Allaha, Allahu moj, odbij šejtana od nas i od onog sa čim si nas opskrbio! - ako bi bilo suđeno da se pri tome susretu začne dijete, nikada mu šejtan ne bi mogao zlo nanijeti."

O riječima Uzvišenog Allaha: *Vaše supruge su vaše njive...*

829. Prenosi se od Ibn Munkedira da je čuo Džabira kako govori:

- Jevreji su govorili: - Kada čovjek sastavi svoj spolni organ sa spolnim organom svoje supruge prilazeći joj s leđa, dijete bude razroko..., pa je objavljen ajet: *Vaše supruge su vaše njive pa u vaše njive ulazite sa koje god hoćete strane.* (El-Bekare, 223.)

O supruzi koja odbije susret u bračnoj postelji

830. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Kada muž pozove svoju suprugu u bračnu postelju pa ona odbije doći i on ljut na nju zakonači, meleci tu ženu do sabaha proklinju."

Otkrivanje bračne intime

831. Od Ebu Se'ida el-Hudrija, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Među ljude koji će kod Allaha, dž.š., na Sudnjem danu imati najgore prebivalište, spada i čovjek koji se tjelesno sjedini sa svojom suprugom i ona sa njim, zatim priča drugima o bračnoj intimi."

Allah sakriva ljudske grijehe, a čovjek vlastiti grijeh otkriva

832. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je čuo Božijeg Poslanika, a.s., kada kaže:

"Cijelom mom Ummetu će se oprostiti, osim onima koji javno iznose ono što su zgriješili. U to spada i to da čovjek noću učini neki

grijeh pa osvane a njegov Gospodar (Allah Uzvišeni) mu to kao tajnu skarije, ali on rekne:

- O ti taj i taj, jučer sam učinio to i to - a bio je zanoćio tako da mu je njegov Gospodar to bio sakrio. On će zanaćati - njegov Gospodar će mu tajne stvari sakrivati, ali on će osvanjivati i Allahove tajne drugima otkrivati."

Izbjegavanje začeća sa suprugom ili robinjom

833. Prenosi se od Ebu Se'ida el-Hudrija da je rekao:

- U prisustvu Vjerovjesnika, a.s., spomenut je azl pa je upitao:

"Šta vam je to?"

A oni rekoše:

- To je kada čovjek ima suprugu dojilju sa kojom se spolno zadovoljava, a ne bi volio da zatrudni ili robinju s kojom se spolno zadovoljava, a ne bi volio da ona zatrudni (jer je više ne bi mogao prodati).

On reče:

"Nema zapreke da to radite, jer začeće je po Allahovoj odredbi!"

Ibn Avn veli da je razgovarao o ovome sa Hasanom koji reče:

- Allaha mi, ovo kao da je prijekor.

834. Prenosi se od Džabira ibn Abdullaha, r.a., da je rekao:

- Neki čovjek se obratio Božijem Poslaniku, a.s., rekavši da ima robinju s kojom pri spolnom općenju izbjegava začeće!

Božiji Poslanik, s.a.v.s., reče:

"To ne može spriječiti ono što Allah želi da bude."

Kasnije taj čovjek dođe i reče:

- Božiji Poslaniče, žena koju sam ti spominjao je zatrudnila.

Božiji Poslanik, a.s., reče:

"Ja sam Allahov rob i Njegov Poslanik."

Spolno općenje sa suprugom dojiljom

835. Prenosi se od Džudame bint Vehb el-Esedijje, sestre Ukašove, r.a., da je rekla:

- Bila sam prisutna kada je Božiji Poslanik, a.s., govorio svijetu:

"Mislio sam vam zabraniti spolno općenje sa suprugom dojiljom, pa kad sam se kod Bizantinaca i Iranaca uvjerio da to ne šteti djeci, odustao sam."

A onda su ga upitali o izbjegavanju trudnoće (azl) pa je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"To je skriveno zakopavanje živog djeteta."

Spolno općenje sa robinjom trudnicom

836. Prenosi se od Ebu Derdaa, r.a., da je jedanput neka žena koja je bila u poodmakloj trudnoći dovedena na ulaz vojnog šatora, pa je Vjerovjesnik, a.s., upitao:

"Možda bi onaj s njom ovakvom ušao u bračnu postelju!?"

- Bi - rekoše prisutni, a Božiji Poslanik, a.s., reče.

"Već sam naumio da takvoga prokunem prokletstvom koje će ući sa njim u njegov kabur! Kako bi dijete koje se treba roditi mogao odrediti za nasljednika kad mu to nije dozvoljeno?! Kako bi ga mogao uzeti za slugu, kad mu to nije dozvoljeno?!"

837. Prenosi se od Ebu Se'ida el-Hudrija, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., poslao vojsku na dan Hunejna u Evtas gdje su se sreli sa neprijateljem, sukobili se, pobijedili ih i stekli puno zarobljenica. Pošto su im robinje stavljene na raspolaganje, neki ljudi, ashabi Božijeg Poslanika, s.a.v.s., kao da su se snebivali spolno općiti sa zarobljenicama zbog njihovih muževa idolopoklonika, pa je Uzvišeni Allah u vezi s tim objavio: *Zabranjene su vam i udate žene osim onih koje zarobite.* (En-Nisā', 24.)

To znači da su vam one dozvoljene kada prođe vrijeme njihovog iddeta.

Raspored boravka kod supruga

838. Prenosi se od Enesa, r.a., da je rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., je imao devet supruga pa je napravio raspored da se prvoj supruzi ne vraća dok ne obiđe svih devet. One bi se sve sastajale u kući one kod koje je došao. Tako je jednom bio u Aišinoj kući kad dođe Zejneba i on pruži prema njoj ruku (misleći da je Aiša), pa Aiša povika:

- To je Zejneba!

Vjerovjesnik povuče ruku nazad, a njih dvije se počeše prepirati tako da to pređe u svađu. Utom je proučen ikamet za namaz pa u tom času naiđe Ebu Bekr i ču glasove njih dviju te reče:

- Izađi na namaz, Božiji Poslaniče, i naspi im zemlje u usta! Vjerovjesnik, a.s., izađe, a Aiša reče:

- Sad će Vjerovjesnik, a.s., obaviti svoj namaz pa će doći Ebu Bekr i onda sa mnom šta bude!

Kada je Vjerovjesnik, a.s., završio namaz, dođe Ebu Bekr i oštro se Aiši obrati:

- Zar i ti tako postupaš!?

Mužev boravak kod supruge koju je oženio kao djevojku i one koju je oženio kao udovicu

839. Od Umm Seleme, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., nakon što se njome oženio, kod nje boravio tri dana i rekao:

- Nije ti nikakvo poniženje kod tvojeg roda, ako hoćeš ostaću kod tebe i sedam dana, jer, ako i ostanem toliko, ostat ću i kod (drugih) svojih supruga po sedam noći!!

840. Prenosi se od Enesa ibn Malika da je rekao:

- Kada bi se oženio djevojkom poslije udovice, kod nje bi boravio sedam dana, a kada bi se oženio udovicom poslije djevojke ostao bi kod nje tri dana.

Halid kaže:

- Istinu bih rekao da sam kazao da je ovu predaju pripisao Poslaniku, međutim, rekao je samo:

- Tako je po sunnetu!

Kada neka od supruga svoj dan ustupi drugoj

841. Prenosi se od Aiše, r.a., da je rekla:

- Nisam vidjela ženu na čijem bih mjestu više voljela biti od Sevde bint Zem'a, koja je bila tako pronicljiva. Naime, nakon što je ostarila, ona je svoj dan u kome je imala pravo na Božijeg Poslanika, a.s., prepustila meni rekavši:

- Božiji Poslaniče, prepuštam svoj dan u kojem imam pravo na tebe Aiši.

Tako je Božiji Poslanik, s.a.v.s., dodijelio Aiši dva dana - njezin i Sevdin.

Nedodjeljivanje nekim ženama dana koji im pripada

842. Prenosi se da je 'Ata rekao:

- Sa Ibn Abbasom, r.a., prisustvovali smo dženazi Mejmune, supruge Vjerovjesnikove, a.s., u Serifu pa je Ibn Abbas rekao:

- Ovo je supruga Vjerovjesnika, s.a.v.s., pa kada podignete njezin tabut, nemojte ga ljuljati ni tresti, nego budite pažljivi. Njih je Božiji Poslanik, s.a.v.s., imao devet, kod njih osam imao je raspoređen termin, a kod jedne nije.

Ata je rekao:

- Ona kod koje nije bio određen termin jeste Safijja bint Hujejj ibn Ahtab.

Ko ugledna neku ženu (pa je poželi), neka sa svojom suprugom spolno općenje obavi, to će od njega grješnu pomisao odstraniti

843. Prenosi se od Džabira ibn Abdullaha, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., vidio neku ženu pa je otišao svojoj supruzi Zejnebi i našao je da jako trlja smočenu kožu za štavljenje. Zadovoljio je svoju (ljubavnu) želju, zatim izašao svojim ashabima i rekao:

"Zaista, žensko i dolazi i odlazi u liku šejtana, pa kad neko od vas ugleda neku ženu (pa je poželi), neka sa svojom suprugom spolno općenje obavi to će od njega grješnu misao odstraniti!"

Pažnja prema ženama i savjet u vezi s njima

844. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Vjerovjesnik, a.s., rekao:

"Ko vjeruje u Allaha i Sudnji dan, kada nešto vidi, neka govori ono što je dobro ili neka šuti! Prema ženama se lijepo ophodite! Žena je zaista stvorena od rebra, a ono je na vrhu najiskrivljenije. Ako ga počneš ispravljati, pući će, a ako ga pustiš, ostat će krivo. Prema ženama se lijepo ophodite!"

Mu'min svoju suprugu mu'minku ne smije mrziti.

845. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Neka vjernik svoju suprugu vjernicu ne mrzi, jer ako ona ima neku osobinu koja mu se ne sviđa, ima drugu koja mu se sviđa!"

Da ne bi Havve, nijedna žena ne bi iznevjerila svoga muža

846. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Da ne bi Benu Israila, hrana se ne bi kvarila, niti bi meso moglo zaudarati, a da ne bi Havve, nikada žena muža ne bi iznevjerila."*

* Misli se na njeno navođenje i podsticanje da prekrši zabranu i pojede voćku.

Ko se vrati sa putovanja, neka ne žuri sa spolnim općenjem dok se supruga ne dotjera

847. Prenosi se od Džabira ibn Abdullaha, r.a., da je rekao:

- Bili smo na nekom vojnom pohodu sa Božijim Poslanikom, a.s., pa kad smo se vraćali, brzo sam tjerao svoju, inače sporu, devu. Sustiže me iza leđa neki jahač i kopljem koje je imao podbode je pa ona poleti kao najbrža deva koju si ikad vidio. Obazrijeh se, kad za mnom Božiji Poslanik, a.s., koji me upita:

"Zašto žuriš Džabire?"

- Božiji Poslaniče, ja sam mladoženja - odgovorih mu.

"Jesi li se oženio djevojkom ili udovicom", upita.

- Udovicom - rekoh, a on će:

"Što ne uze djevojku, da je zabaviš, a i ona tebe!?"

Kad smo stigli do Medine i spremali se za ulazak, on reče:

"Polahko, da stignemo tek kad već nastupi noć, neka se supruge dotjeraju i izbriju oko stidnih mjesta!"

I još je rekao:

"Kad stigneš kući dobro pamet u glavu!" (Radi eventualnog supruginog hajza).

RAZVOD BRAKA

Čovjek koji se razvede sa suprugom kad ona ima hajz

848. Prenosi se od Nafi'a da se Ibn Omer, r.a., razveo sa suprugom u vrijeme kada je imala hajz pa je upitao Vjerovjesnika, a.s., u vezi s tim. On mu naredi da je vrati i zadrži do drugog hajza i još dok ne prođe vrijeme hajza, pa da se onda razvede prije nego što bi sa njom imao spolne odnose. To je obavezni priček koji je Svemoćni i Uzvišeni Allah naredio da se mora ispoštovati pri razvodu braka.

Ibn Omer je upitan o čovjeku koji se razveo sa suprugom kad je bila u hajzu pa je rekao:

- Ali ti si se s njom razveo jednom ili dva puta... Zaista je Božiji Poslanik, a.s., naredio da je ponovo vrati sebi i zadrži do drugog hajza i još dok ne prođe čišćenje (hajz), a onda da se s njom razvede prije nego što bi s njom imao spolno općenje. Ti si , naprotiv, pustio svoju ženu tri puta i time si učinio neposlušnost prema svom Gospodaru u pogledu Njegovih propisa vezanih za razvod braka. Ona je od tebe rastavljena!

849. Prenosi se da je Ibn Sirin rekao:

- Dvadeset godina sam proveo slušajući kako mi ljudi u koje ne sumnjam govore da se Ibn Omer, r.a., razveo sa suprugom tri puta, a bila je u hajzu pa mu je naređeno da je vrati ponovo. Nisam u njih sumnjao, ali nisam znao ni taj hadis sve dok nisam saslušao Ebu Gullaba Junusa ibn Džubejra el-Bahilija a on je bio pouzdan. On mi reče da je pitao Ibn Omera pa mu je odgovorio da se je potpuno bio razveo sa ženom dok je bila u hajzu te mu je naređeno da je ponovo vrati.

- Je li mu ipak tretirano kao razvod? - upitao sam, a on reče:

- Jest, jer mu taj njegov postupak ne opravdava ni slabost ni glupost!

Konačni razvod braka (od tri puta) u vrijeme Božijeg Poslanika

850. Prenosi se da je Ibn Abbas, r.a., rekao:

- U vrijeme Božijeg Poslanika, a.s., Ebu Bekra te dvije godine Omerova hilafeta razvod braka, kod kojeg bi suprug rekao svojoj supruzi tri puta u jednom mahu da je pušta, tretirao se samo jednim razvodom (tj. s mogućnošću opoziva te odluke). Potom je Omer ibn el-Hattab rekao:

- Ljudi to olahko čine stoga što im je data odstupnica. To bi im trebalo dokinuti.

Tada im je to dokinuo.

Ako čovjek pusti ženu i ona se potom uda za drugoga, ne može je ponovo sebi vratiti ako sa drugim nije imala spolni odnos

851. Od Aiše, r.a., se prenosi da se Rifa'a el-Kurezi razveo sa ženom koja se nakon toga udala za Abdurrahmana ibn Zubejra, nakon čega je došla kod Vjerovjesnika, a.s., i rekla:

- Božiji Poslaniče, bila sam udata za Rifa'a pa se od mene razveo konačnim razvodom i onda sam se udala za Abdurrahmana ibn Zubejra, ali mu "ono što ima" visi poput resa tkanine.

Ona uze dio svoje duge haljine, a Božiji Poslanik se veselo osmijehnu i reče:

"Možda bi ti voljela da se vratiš Rifa'i, ali to nije moguće prije nego što iskusiš njegov slatkić (novog muža) a on tvoj!"

Ebu Bekr es-Sidik je sjedio kod Božijeg Poslanika, s.a.v.s., a Halid ibn Se'id ibn el-'As pred vratima, jer mu nije bio dopušten ulaz pa Halid poče vikati:

- Ebu Bekre, zar ovu nećeš spriječiti da ovo iznosi pred Božijim Poslanikom, a.s.!?

Haram i riječi Moćnog i Uzvišenog: *O Vjerovjesniče, zašto sebi zabranjuješ ono što ti je Allah dopustio...* te neslaganja oko toga

852. Prenosi se da je Ibn Abbas, r.a., rekao:

- Kada čojvek sebi zabrani pristup do svoje supruge, to je zakletva za koju treba dati otkup, a *vi u Božijem Poslaniku, a.s., imate zaista najbolji uzor!* (El-Ahzab, 21.)

853. Prenosi se od Aiše, r.a., da je Vjerovjesnik, a.s., boravio kod Zejnebe bint Džahš i kod nje se hranio medom.

- Dogovorile smo se - veli Aiša - ja i Hafsa da ona od nas kod koje uđe Vjerovjesnik, a.s. kaže:

- Zaudaraš mi na megafir,* jeo si megafir.

Jednoj od njih dviju je ušao pa mu je to rekla, a on uzvrati:

- Kod Zejnebe bint Džahš sam jeo meda, ali neću više!

Zatim je objavljen ajet: *(O Vjerovjesniče), zašto sebi zabranjuješ ono što ti je Allah dozvolio...*, sve do riječi: *Ako se pokajete vas dvije...* (Et-Tahrim, 1-3.), koje su upućene Aiši i Hafsi. Riječi: *Kad je Vjerovjesnik jednoj od svojih žena potajno nešto kazao...*, u vezi su sa njegovom, s.a.v.s, izjavom: "Ne, nego sam meda uzeo."

854. Prenosi se da je Aiša, r.a., rekla:

- Božiji Poslanik, a.s., je volio slatkiše i med. Nakon što bi klanjao ikindija-namaz, posjećivao bi supruge i prilazio bi im. Tako je ušao kod Hafse i zadržao se duže nego inače te sam se raspitivala za razlog tome. Rečeno mi je da je Hafsi neka žena iz njenog plemena poklonila zdjelu meda pa je ona poslužila Božijeg Poslanika, a.s.

- Mi ćemo se prema njemu poslužiti lukavstvom - rekla sam i to spomenula Sevdi riječima:

- Kada ti dođe Božiji Poslanik pa ti se primakne, reci mu: - Božiji Poslaniče, jesi li to jeo megafir?

---

* nešto slatko neprijatna mirisa, kao smola.

neprijatni zadah pa će ti on reći:

"Hafsa me poslužila medom", a ti kaži:

- Pčele koje su pravile taj med sisale su sok smrdljivog drveta urfut. Ja ću mu to isto reći, a i ti, Safija, reci mu to!

On uđe Sevdi, koja mi je kasnije pričala:

- Tako mi Onoga osim koga drugog Boga nema, malo je falilo da mu još dok je bio na vratima ne kažem otvoreno za tvoj plan, ali sam se pobojala od tebe.

Nakon što joj se primakao Božiji Poslanik, s.a.v.s., rekla je:

- Božiji Poslaniče, jeo si megafir!

"Nisam", reče on, a ona upita:

- Kakav je ovo zadah?

"Hafsa me poslužila medom", odgovori on, a ona će:

- Pčele koje su pravile taj med sisale su sok smrdljivog drveta urfut.

Kada je došao kod mene, i ja sam mu to rekla, pa je otišao Safiji, pa mu je i ona rekla to isto. Pošto je (ponovo) došao Hafsi, upitala ga je:

- Hoćeš li, Božiji Poslaniče, da te poslužim medom?

"To mi nije potrebno."

Sevda reče:

- *Subhanallah*, mi smo mu, tako mi Allaha, zabranile med.

- Šuti! - rekla sam joj.

Stavljanje supruge pred izbor

855. Prenosi se da je Džabir ibn Abdullah, r.a., rekao:

- Ebu Bekr, r.a., je zatražio prijem kod Božijeg Poslanika, a.s., pa ispred njegovih vrata zateče svijet kako sjedi jer nikom od njih nije bio dopušten ulazak. Dozvoljen je Ebu Bekru, r.a., pa on uđe, a onda

se zaputi Omer, r.a., te zatraži prijem pa i njega primi. On zateče Vjerovjesnika, a.s., tužnog kako sjedi, a oko njega njegove supruge sjede pokunjene. (Omer) je pomislio:

- Reći ću nešto da nasmijem Vjerovjesnika, a.s., i reče:

- Božiji Poslaniče, da ti je bilo vidjeti Haridžinu kćerku! Tražila je od mene da troši pa sam ustao i zavrnuo joj šiju!

Božiji Poslanik, a.s., se nasmija i reče:

"I ove što su, kao što vidiš, oko mene, traže od mene da troše."

- Ebu Bekr se podiže Aiši pa je udari po vratu. Podiže se i Omer Hafsi te i on nju udari po vratu. Obojica su govorili:

- Tražite od Božijeg Poslanika ono što on nema.

A one će:

- Nismo, Allaha nam, od Božijeg Poslanika, a.s., nikada tražile ono što on nema!

Nakon toga on se izolirao od njih mjesec ili dvadeset devet dana pa mu je dostavljen ovaj ajet: *O Vjerovjesniče, reci svojim ženama...*, sve do riječi: *Allah je uistinu dobročiniteljkama pripremio veliku nagradu.* (El-Ahzab, 28-29.)

Počeo je od Aiše riječima:

"Aiša, hoću ti izložiti jednu stvar, ali bih volio da ne žuriš, nego se posavjetuj sa roditeljima!"

- Šta je to, Božiji Poslaniče? - upita ona.

On joj prouči gornji ajet, a ona reče:

- Zar o tebi da pitam roditelje za savjet!? Ja odabiram Allaha, i Njegovog Poslanika, i ahiret i molim te, nemoj nijednoj svojoj supruzi otkriti šta sam govorila.

On zaključi:

"Nijedna od mojih supruga neće za to upitati a da je ja neću obavijestiti da me Uzvišeni Allah nije poslao da budem grubijan niti svađalica, nego da podučavam i da olakšavam!"

856. Prenosi se od Mesruka:

- Neću se obazirati na to hoću li svoju suprugu staviti pred izbor jednom, stotinu ili hiljadu puta nakon što je ona izabrala mene, jer sam tražio mišljenje Aiše, r.a., pa je rekla:

- Nas je Božiji Poslanik stavljao pred izbor pa je li bilo razvoda braka!?

O riječima Uzvišenog: *A ako se vas dvije udružite protiv njega...*

857. Prenosi se da je Abdullah ibn Abbas, r.a., rekao:

- Proveo sam godinu dana u želji da Omera ibn el-Hattaba pitam o jednom ajetu, ali to nisam mogao iz strahopoštovanja prema njemu, sve dok nije krenuo na hadž pa sam krenuo i ja s njim. Vraćajući se usput on svrati u gustiš da obavi nuždu, a ja ga pričekah te se nakon toga zaputih s njim govoreći:

- O vladaru vjernika, koje dvije supruge su se udružile protiv Božijeg Poslanika, a.s.?

- Hafsa i Aiša - odgovori on, a ja rekoh:

- Allaha mi, ima godina kako te hoću o ovome pitati, ali nisam mogao iz strahopoštovanja prema tebi!

- Ne čini tako! Pitaj me o onome što misliš da ja znam, ako budem znao, ja ću ti reći - reče on i dodade:

- Allaha mi, mi u džahilijjetu ženama nismo dali nikakva prava sve dok Uzvišeni Allah nije objavio u vezi sa njima ono što je objavio i dodijelio im ono što je dodijelio.

Jednom prilikom o nečemu sam krojio sam planove, a moja supruga mi reče:

- Trebalo bi tako i tako.

- Šta ti imaš sa ovim!? I šta se ti opterećuješ mojim stvarima!? - rekoh, a ona mi uzvrati:

- Čudim ti se, o Ibnu-l-Hattabe. Ti se ne želiš konsultirati a tvoja kćer svojim razglabanjem ostavi Božijeg Poslanika, a.s., cijeli dan srditog!

Uzeo sam svoj ogrtač i smjesta otišao Hafsi te je upitah:

- Jesi li se ti kćeri ubjeđivala s Božijim Poslanikom tako da je ljut ostao cijeli dan?

- Mi se sa njim konsultiramo, tako mi Allaha! - reče ona, a ja je upozorih:

- Znaš li ti da te opominjem Allahovom kaznom i srdžbom Božijeg Poslanika, kćeri! Nemoj da te zavede ona koju je njena ljepota i ljubav Božijeg Poslanika, a.s., zanijela!

Zatim sam izišao i otišao kod Umm Seleme, jer sam joj bliži rod, te s njom porazgovarao, i ona mi reče:

- Čudim se tebi, o Ibnu-l-Hattabe! U sve si se upetljao pa čak se želiš umiješati i između Božijeg Poslanika, a.s., i njegovih supruga!

Ukorila me je i odvratila od mnogo čega što sam mislio pa iziđoh. Imao sam prijatelja ensariju, kad bih bio odsutan, on bi me izvještavao o novostima i obrnuto.

U to vrijeme smo živjeli pod strahom od napada jednog od gasanskih kraljeva. Pričalo se da hoće krenuti na nas pa smo bili njime preokupirani. Moj prijatelj ensarija stiže mi na vrata i zakuca vičući:

- Otvori!!!

- Jesu li Gasanci? - upitah, a on odvrati:

- Gore od toga! Božiji Poslanik, a.s., se odvojio od svojih supruga! sluga Božijeg Poslanika, a.s.

- Ovdje Omer! - rekoh ja. On mi dozvoli da uđem te mu ispričah sve ovo što mi se desilo. Kad sam ispričao ono sa Umm Selemom, Božiji Poslanik, s.a.v.s., se osmijehnu. Osim hasure ništa drugo nije imao ispod sebe a jastuk mu je bila kožica ispunjena palminim vlaknima, pokraj nogu je bila hrpa lišća mimoze. Blizu njegove glave bijaše obješena još neučinjena koža. Vidjevši kako su mu sa jedne strane ostali ocrtani tragovi hasure, ja zaplakah.

"Zašto plačeš?" - upita me on.

- Božiji Poslaniče, Kisra i Kajsar imaju šta imaju (od dunjaluka), a ti si Božiji Poslanik! - rekoh, a on odgovori:

"Zar ti ne bi bio zadovoljan da njima bude dunjaluk, a tebi ahiret?"

IDDET

O ženi koja se porodi nakon muževe smrti

858. Od Ubejdullaha ibn Abdullaha ibn Utbe se prenosi da je njegov otac pismom naredio Omeru ibn Abdullahu ibn Erkamu ez-Zuhriju da posjeti Subej'u bint el-Haris el-Eslemiju i upita je o njenom slučaju i o tome šta joj je Božiji Poslanik, a.s., odgovorio kad je od njega tražila fikhsko rješenje.

Omer ibn Abdullah napisa Abdullahu ibn Ukbetu odgovor obavještavajući ga da mu je Subej'a rekla kako je bila udata za Sa'da ibn Havla iz plemena Beni Amir ibn Luejj, učesnika Bitke na Bedru. On umrije na Oproštajnom hadždžu a ona se nedugo poslije njegove smrti porodi. Pošto se po isteku nifasa pridiže, poče se dotjerivati za prosce, a onda je posjeti Ebu Senabil ibn Ba'kek, čovjek iz plemena Benu Abduddar, i reče joj:

- Šta je ovo!? Izgleda da se dotjeruješ za udaju? Allaha mi, ti se ne možeš udati dok ne prođe četiri mjeseca i deset dana.

Subej'a je ispričala:

- Kad mi to reče, spremim se navečer te odem Božijem Poslaniku, a.s., da ga o tome upitam. On mi dade objašnjenje da sam ja nakon porođaja slobodna žena i naredi da se udam čim se ukaže prilika.

Ibn Šihab kaže:

- Smatram da nema smetnje da se žena uda odmah nakon porođaja i pored odljeva krvi, s tim da joj se muž ne primiče dok krvarenje ne prestane.

Izlazak razvedene žene radi obrezivanja palmi

859. Od Džabira ibn Abdullaha, r.a., se prenosi da je rekao:

- Moja se tetka razvela pa htjela obrezivati svoje palme, ali je neki čovjek u tome spriječi te ona ode Božijem Poslaniku, a.s., a on joj reče:

"Svakako! Obrezuj svoje palme, možda ćeš podijeliti sadaku ili učiniti kakvo dobro djelo."

Izlazak razvedene žene (puštenice) iz kuće, kada se plaši za sebe

860. Prenosi se da je Fatima bint Kajs rekla:

- Božiji Poslaniče, moj muž me razveo tri puta pa se bojim da ne uđe kod mene!

On joj je naredio da se preseli iz njegove kuće.

861. Od Ebu Seleme ibn Abdurrahmana ibn Avfa se prenosi da ga je Fatima bint Kajs izvijestila da je bila udata za Ebu Amra ibn Hafsa ibn Mugira te da se on od nje razveo konačnim razvodom. Tvrdila je da je potom otišla kod Božijeg Poslanika, a.s., da od njega traži savjet u pogledu preseljenja iz njene kuće te da joj je on, s.a.v.s., naredio da pređe kod Ibn Umm Mektuma koji je bio slijep.

Mervan je odbio potvrditi istinitost ove tvrdnje o pušteničinom napuštanju kuće. Urve kaže:

- Aiša je ovo Fatimi bint Kajs uvijek osporavala.

Udaja puštenice nakon iddeta

862. Od Fatime bint Kajs, r.a., se prenosi da se sa svojim mužem razvela konačnim razvodom braka pa joj Božiji Poslanik, a.s., nije odredio smještaj niti izdržavanje.

- Meni je Božiji Poslanik, a.s., rekao - govorila je ona - kada ti se završi vrijeme iddeta, obavijesti me! Pa sam ga obavijestila. Onda je zaprosiše Muavija, Ebu Džehm i Usame ibn Zejd. Božiji Poslanik, a.s., reče:

"Što se tiče Muavije, siromah je, Ebu Džehm puno tuče žene, ali evo Usame ibn Zejda."

- Ovakvog Usamu... Usamu! - odgovori žustro.*

Božiji Poslanik, a.s., joj reče:

"Pokornost Allahu i Njegovom Poslaniku su nešto najbolje za tebe!"

Ona je kasnije govorila:

- Udala sam se za njega i bila radosna.

Žalost za umrlim i odbacivanje surme u iddetu

863. Od Humejda ibn Nafia se za Zejnebu bint Ebu Seleme prenosi da ga je obavijestila o ova tri hadisa rekavši:

- Posjetila sam Umm Habibu, suprugu Božijeg Poslanika, a.s., kad joj je umro njen otac Ebu Sufjan. Umm Habiba zatraži da joj se donese (miris) parfem žute šafranove boje ili neki drugi te njime namirisa služavku i sebe po donjim krajevima lica, zatim reče:

- Nije mi stalo do mirisanja, nego sam čula Božijeg Poslanika, a.s., kako sa mimbera govori: "Nijednoj ženi koja vjeruje u Allaha i Sudnji dan nije dopušteno javno pokazivati žalost za umrlim više od tri dana, osim za mužem. Za njim je u žalosti četiri mjeseca i deset dana."

Zejneba dalje kaže:

- Posjetila sam Zejnebu bint Džahš kad joj je umro brat pa je zatražila da joj se donese miris kojim se namirisa i reče:

- Nemam ja, Allaha mi, neke potrebe za mirisom, nego sam čula Božijeg Poslanika, a.s., kako sa mimbera govori: "Ženi koja vjeruje u Allaha, dž.š., i Sudnji dan nije dopušteno javno pokazivati žalost za umrlim više od tri dana, osim za mužem - za njim je u žalosti četiri

* Tako je postupila iz prezira prema njemu jer je on bio oslobođeni rob.

- Čula sam svoju majku Umm Selemu kako govori: - Božijem Poslaniku, a.s., je došla neka žena i rekla:

- Božiji Poslaniče, mojoj kćerki je umro muž pa se ona žali na bolove u očima. Možemo li joj podvući surmu?

Božiji Poslanik, a.s., dva ili tri puta reče:

"Ne!" - zatim dodade:

"Valja joj čekati četiri mjeseca i deset dana! U džahilijjetu bi se neke od vas nakon godine dana čekanja bacale balegom!"

Humejd upita Zejnebu:

- Šta znači ovo da bi se bacale balegom nakon godinu dana čekanja?

Zejneba odgovori:

- U džahilijjetu kad bi ženi umro muž, ona bi ušla u nekakvu bijednu kućicu, obukla svoju najgoru odjeću, ne bi se mirisala niti što slično činila sve dok tako ne prođe godina dana. Onda bi joj doveli kakvu životinju: magarca, ovna ili neku pticu pa bi ona trljanjem o životinju prekinula rok čekanja do nove udaje. Malo koja životinja da ne bi krepala nakon tog čina. Poslije toga ona bi izašla vani i davala joj se balega pa bi se ona njome bacala. Tek nakon toga mogla bi se ponovo namirisati ili po svojoj volji činiti što drugo.

Odbacivanje mirisa i šminke kod žene u žalosti

864. Od Umm Atijje, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Žena za umrlim ne smije pokazivati žalost više od tri dana, osim za svojim mužem, za njim je u žalosti četiri mjeseca i deset dana. Ona ne smije oblačiti bojom ukrašavanu odjeću, osim odjeće od pređe. Ne smije podvlačiti surmu i ne smije se mirisati. Može samo malo kusta i azfara* uzeti kad se završi periodično čišćenje - menstruacija."

* kust i azfar - vrste mirisa koji su se koristili za neutraliziranje neugodnog mirisa

ZAKLINJANJE O VLASTITOJ NEVINOSTI (LI'AN)

O čovjeku koji sa svojom suprugom nađe nekog muškarca

865. Prenosi se od Sehla ibn Sa'da, r.a., da je Uvejmir el-'Adžlani došao kod Asima ibn 'Adija el-Ensarija i pitao ga:

- Šta misliš, kad bi neki čovjek zatekao sa svojom ženom drugoga, bi li ga ubio pa da vi ubijete njega ili bi postupio drukčije? Upitaj mi, Asime, o tome Božijeg Poslanika, a.s.!

Asim upita o tome Božijeg Poslanika, a.s., te Božiji Poslanik, a.s., izrazi odvratnost prema takvim postavkama i osudi ih tako da Asimu bijaše neugodno slušati to od Božijeg Poslanika, a.s. Pošto se vrati kući, dođe kod njega Uvejmir i upita ga:

- Asime, šta je kazao Božiji Poslanik a.s.?

Asim odgovori:

- Nisi mi s nekakvim dobrom došao! Božijem Poslaniku, a.s., ne bijaše drago pitanje koje sam mu postavio.

Uvejmir reče:

- Allaha mi, neću se proći dok ga ne upitam za to!

Otišao je Božijem Poslaniku, a.s., koga je zatekao među skupinom ljudi i rekao:

- Božiji Poslaniče, ako čovjek zatekne svoju ženu s drugim, hoće li ga ubiti pa da i vi ubijete njega ili treba drukčije postupiti?

Božiji Poslanik, a.s., reče:

"U vezi s tobom i tvojom suprugom stigla je objava, idi i dovedi je!"

Sehl kaže:

- Dok su se njih dvoje zaklinjali o svojoj nevinosti, ja sam sa ostalim svijetom bio kod Božijeg Poslanika, a.s. Kad su završili, Uvejmir reče:

- Božiji Poslaniče, ako bih je zadržao, to bi značilo da sam je potvorio pa ju je pustio tri puta, prije nego što mu je to Poslanik naredio.

Ibn Šihab kaže:

- Tako je to postalo praksom onih koji se zaklinju o vlastitoj nevinosti.

866. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Sa'd ibn Ubade, r.a., rekao:

- Božiji Poslaniče, kad bih sa svojom ženom zatekao kakva čovjeka je li tačno da ga ne bih smio dirati bez četiri svjedoka?

"Tačno je!" - reče Božiji Poslanik, a.s.

- Nipošto - reče on - Onoga mi koji te je poslao sa istinom, požurio bih prije toga da ga ubijem sabljom.

Božiji Poslanik, a.s., reče:

"Čujte šta vaš prvak govori! On je stvarno ljubomoran, no ja sam ljubomorniji od njega, a Allah je ljubomorniji od mene."

867. Prenosi se od Se'ida ibn Džubejra da je rekao:

- U vrijeme vladavine Mus'aba bio sam upitan da li treba razvesti dvoje koje se zaklinju o vlastitoj nevinosti. Nisam znao šta da kažem pa sam otišao kući Ibn Omera, r.a., u Mekki. Njegovom slugi sam rekao:

- Traži da me primi!

- On ima popodnevni odmor - odgovori on.

Pošto je čuo moj glas, on otud povika:

- Je li to Ibn Džubejr?

- Jeste, rekoh - a on uzvrati:

- Ulazi! Allaha mi, tebe je u ovo doba samo hitna stvar mogla dovesti!

Ja uđoh i zatekoh ga opružena na pokrovac što se stavlja ispod sedla a pod glavu je stavio jastuče napunjeno palminim vlaknima. Upitah ga:

- Trebaju li se razvesti dvoje koje se zaklinju o vlastitoj nevinosti?

- *Subhanallah* - reče on - svakako! Prvi koji je postavio to pitanje bio je taj i taj, rekavši:

- Božiji Poslaniče, šta misliš kako bi trebao postupiti između nas onaj koji bi svoju suprugu zatekao u razvratu? Ako bi pričao o tome, pričao bi o krupnoj stvari, isto tako je ako bi o tom i šutio!

Vjerovjesnik je šutio ne dajući mu nikakva odgovora, a on mu poslije izvjesnog vremena opet dođe.

- S onim o čemu sam te pitao ja sam stavljen na kušnju.

Allah Moćni i Uzvišeni objavi sljedeće ajete iz sure En-Nur: *A oni koji svoje supruge osumnjiče za blud...*, pa mu ih Božiji Poslanik, a.s., prouči, posavjetova ga, opomenu ga i obavijesti da je dunjalučka kazne blaža od ahiretske, a on reče:

- Jok, tako mi Onoga koji te je poslao sa istinom, ja nisam slagao na nju!

Zatim on pozva suprugu, posavjetova je, opomenu i obavijesti da je dunjalučka kazna blaža od ahiretske. Ona reče:

- Nije istina ono što govori, on je lažov tako mi Onoga koji te je poslao sa istinom.

On otpoče sa mužem koji se četiri puta Allahom zakle da govori istinu, a peti put da je Allahovo prokletstvo na njega ako laže, zatim to isto ponovi i sa suprugom, te se i ona četiri puta Allahom zakle da je on lažov a peti put da je Allahova srdžba na nju ako bude da je on govorio istinu. Nakon toga, on dokide njihov brak.

868. Od Ibn Omera, r.a., se prenosi da je rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., rekao je dvome koji se zaklinju o vlastitoj nevinosti:

"Račun ćete polagati pred Allahom, a jedno od vas dvoje laže. Ti protiv nje nemaš dokaze."

Muž reče:

- Šta je sa mojom imovinom kod nje, Božiji Poslaniče?

"Ne pripada tebi", reče Božiji Poslanik, a.s., "ako si joj dao mehr, pa imao si na raspolaganju njezin spolni organ, a ako si je potvorio, ta imovina treba da je od tebe dalje negoli sama supruga."

869. Od Ibn Omera, r.a., se prenosi da su se u vrijeme Božijeg Poslanika, a.s., neki čovjek i žena zaklinjali o vlastitoj nevinosti pa ih je Božiji Poslanik, a.s., rastavio a dijete dodijelio majci.

870. Prenosi se od Muhammeda (Ibn Sirina) da je rekao:

- Smatrajući da on o ovom pitanju raspolaže znanjem, pitao sam Enesa ibn Malika, r.a., pa reče:

- Hilal ibn Umejje je optužio svoju suprugu za preljubu sa Šerikom ibn Sahmaom, a bio je brat po majci Berra'u ibn Maliku i prvi je čovjek u islamu koji se sa svojom suprugom zaklinjao o vlastitoj nevinosti. Nakon što su obavili zaklinjanje, Božiji Poslanik, a.s., reče:

"Gledajte je, pa ako rodi dijete bijele puti, glatke kose i krivih očiju, ono je Hilala ibn Umejje, a ako rodi crno dijete, kovrdžave kose i tankih nožica, to je Šerika ibn Sahma."

Enes dodade:

- Obaviješten sam da je rodila crnooko dijete, kovrdžave kose, tankih nožica.

Nepriznavanje novorođenčeta kao svoga i pojava drugačijeg izgleda zbog prirodne sklonosti

871. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je neki beduin došao Božijem Poslaniku, s.a.v.s., i rekao:

- Božiji Poslaniče, moja supruga je rodila tamnoputo dijete i ja ga ne priznajem!

Vjerovjesnik, s.a.v.s., ga upita:

"Imaš li deva!"

- Imam - odgovori on, a Vjerovjesnik upita:

"Koje su boje?"

- Crvene - reče.

"A ima li među njima deva sivkaste boje?"

- Ima - reče.

"A otkud to?" - upita Božiji Poslanik, a on odgovori:

- Božiji Poslaniče, možda su neke nasljedne osobine.

Potom Božiji Poslanik, a.s., zaključi:

"Možda je i kod ovog djeteta nasljedna osobina izazvala promjenu."

Dijete pripada onome na čijoj postelji je rođeno

872. Prenosi se da je Aiša, r.a., rekla:

- Sporili se Sa'd ibn Ebu Vekkas i Abd ibn Zem'a oko nekog djeteta pa je Sa'd rekao:

- Ovo je, Božiji Poslaniče, sin moga brata Utbeta ibn Ebu Vekkasa. On mi je povjerio da je to njegov sin. Pogledaj mu lik!

Međutim, Abd ibn Zem'a reče:

- Ovo je moj brat, Božiji Poslaniče. Rodio se na postelji moga oca (od njegove robinje) kao njen produkt.

Božiji Poslanik, s.a.v.s., se zagleda u njegov lik i vidje očitu sličnost sa Utbetom, pa reče:

"Abde, on tebi pripada, jer dijete pripada onome na čijoj postelji je rođeno, a bludniku pripada kamenovanje. A ti Sevdo, kćeri Zem'ina, sklanjaj se od njega!"*

Aiša kaže: - Tako je on nikada nije vidio.

* To je iz predostrožnosti. Inače, po šerijatskim propisima on je njezin brat jer je vezan za njezinoga oca. Međutim, budući da je zamijećena očita sličnost s Utbom pobojao se da bi dijete moglo biti njegovo pa bi u tom slučaju u odnosu na Sevdu bilo stranac. Iz toga razloga joj je naredio da se, za svaki slučaj, zaklanja od njega.

Prihvaćanje mišljenja dobrog poznavaoca tragova (fiziognomiste)

873. Prenosi se da je Aiša, r.a., rekla:

- Došao mi je jednoga dana Božiji Poslanik, a.s., i rekao:

"Znaš li da me je posjetio Mudžezziz el-Mudlidži i da je vidjevši Usamu i Zejda, koji su platnom od kadife pokrili svoje glave pa su im se otkrila stopala, rekao:

- Zaista su ova stopala istoga porijekla."

O DOJENJU

Srodstvo po mlijeku čini zabranjenim ono što i srodstvo po krvi

874. Od Aiše, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, s.a.v.s., boravio kod nje kad je ona čula glas nekog čovjeka kaji se najavljuje da uđe u Hafsinu kuću.

- Rekla sam - veli Aiša - Božiji Poslaniče, ovaj čovjek se najavljuje da uđe u tvoju kuću:

"Vidio sam ga, to je taj i taj", reče Božiji Poslanik, a.s., misleći na Hafsinog amidžu po mlijeku.

Aiša veli:

- Kazala sam: - Božiji Poslaniče, da je živ taj i taj - misleći na svog amidžu po mlijeku - da li bi mogao da me posjećuje?

"Da", reče Božiji Poslanik, a.s., "srodstvo po mlijeku čini zabranjenim ono što čini i srodstvo po krvi."

Srodstvo po mlijeku obuhvaća i mušku liniju

875. Prenosi se od Aiše, r.a., da je rekla:

- Došao mi je moj amidža po mlijeku i zatražio dozvolu za ulazak u kuću pa sam to odbila dok ne pitam Božijeg Poslanika, a.s. Kad je on došao, rekla sam mu:

- Moj amidža po mlijeku tražio je da uđe u kuću pa sam to odbila.

Božiji Poslanik, a.s., reče:

"Neka ti tvoj amidža slobodno uđe u kuću."

Ja odvratih:

- Mene je dojila žena, a ne muškarac.

"On je tvoj amidža i neka ti slobodno uđe u kuću", zaključi Božiji Poslanik, a.s.

Srodstvo sa kćerkom brata po mlijeku

876. Prenosi se da je Alija, r.a., rekao:

- Božiji Poslaniče, zašto ti biraš sebi (druge) Kurejševićke, a naše zapostavljaš?

"Ima li koja kod vas?" - upita on, a ja rekoh:

- Ima, Hamzina kćer.

"Ona meni nije dopuštena, ona je kćerka moga brata po mlijeku."

Srodstvo sa pastorkom i supruginom sestrom

877. Prenosi se da je Umm Habiba bint Ebu Sufjan, r.a, rekla:

- Posjetio me je Božiji Poslanik, a.s., pa sam ga upitala:

- Bi li ti moju sestru, Ebu Sufjanovu kćer?

"Za šta?" - upita on, pa sam rekla:

- Da se oženiš.

"Bi li ti voljela?" - upita on, pa rekoh:

- Ja ti nisam jedina, a najviše bih voljela dobro dijeliti sa svojom sestrom.

"Ona meni nije dozvoljena" - reče on, a ja nastavih:

- Obaviještena sam da si zaprosio Durretu bint Ebu Seleme.

"Kćer Umm Seleme?" - upita on, a ja rekoh:

- Da.

On zaključi:

"Ona mi, i da nije pastorka pod mojim skrbništvom, ne bi bila dopuštena. Ona je kćer moga brata po mlijeku. Suvejba je i nju i mene dojila. Nemojte mi nuditi vaše kćerke, niti vaše sestre!"

Jedno ili dva dojenja

878. Prenosi se da je Ummu-l-Fadl, r.a., rekla:

- Dok je Božiji Poslanik, s.a.v.s., boravio u mojoj kući, dođe neki beduin i reče:

- Imao sam Božiji Vjerovjesniče jednu ženu pa sam se oženio još jednom. Moja prva žena smatra da je jednom ili dva puta podojila moju drugu ženu!

"Iz jednog ili dva dojenja ne proističe srodstvo", reče Allahov Vjerovjesnik, a.s.

Pet dojenja

879. Prenosi se da je Aiša, r.a., kazala:

- U Kur'anu je bio objavljen i ajet: *Deset dojenja čini zabranjenim...*, pa je taj ajet dokinut propisom o pet dojenja. Tako je Božiji Poslanik, s.a.v.s., i umro a taj propis je još bio učen kao sastavni dio Kur'ana.*

Dojenje odrasle osobe

880. Od Aiše, r.a., se prenosi da je Salim, Ebu Huzejfin oslobođeni rob, boravio sa Ebu Huzejfom i njegovom porodicom u njihovoj kući pa je (Sehla bint Suhejl - Ebu Huzejfina supruga) došla Vjerovjesniku, a.s., i rekla:

- Salim je dostigao zrelost i postao odrastao muškarac, raspoznajući ono što i oni raspoznaju, a ulazi u našu kuću. Meni se čini da Ebu Huzejfe zbog toga nešto ima u primisli.

"Podaj mu svoga mlijeka, postat će ti rod i nestat će kod Ebu Huzejfe te primisli", reče Vjerovjesnik, a.s.

---

* Posrijedi je derogacija - dokidanje teksta Objave ali ne i propisa. Kako je ona uslijedila dosta kasno, tako je Poslanik, a.s., i preselio a neki ljudi, koji nisu bili obaviješteni o tome da je taj ajet Objave dokinut, i dalje su ga učili kao sastavni dio Kur'ana, premda je on to prestao biti. Sam propis je, međutim, zadržan.

Ona se vrati, dade mu svoga mlijeka i Ebu Huzejfi spade teret sa duše.*

881. Od Zejnebe bint Umm Seleme se prenosi da je njena majka Umm Selema, supruga Vjerovjesnikova, a.s., govorila:

- Ostale supruge Vjerovjesnika, a.s., odbile su primiti u kuću bilo koga sa takvim srodstvom i rekle su Aiši.

- Mi to, Allaha nam, smatramo samo posebnom olakšicom koju je Božiji Poslanik, a.s., dao Salimu, a nama niko sa takvim dojenjem neće ući, niti nas vidjeti.

Dojenje i jeste radi gladi

882. Prenosi se da je Aiša, r.a., rekla:

- Posjetio me Božiji Poslanik, a.s., dok je kod mene sjedio jedan čovjek. To mu teško pade i na njegovom licu vidjeh srdžbu pa rekoh:

- Božiji Poslaniče, ovo je moj brat po mlijeku.

"Dobro razvidite ko su vam braća po mlijeku, jer dojenje i jeste radi gladi."**

---

* Ovaj propis je ili derogiran ili je važio samo za ovaj slučaj, budući da se srodstvo po mlijeku stječe samo u prve dvije godine života, kako je to precizirano u drugim, vjerodostojnim hadisima, te da mora biti najmanje pet dojenja, kako je to naznačeno u prethodnom hadisu.

** Tj. možda je neko podojen samo jednom ili nekoliko puta (manje od pet), tek toliko da mu se tom prilikom utoli glad. U tom slučaju dotični se ne smatra bratom po mlijeku.

IZDRŽAVANJE

Izdržavati prvo sebe pa porodicu pa bližu rodbinu

883. Prenosi se da je Džabir, r.a., rekao:

- Neki ensarija (u drugoj predaji stoji: po imenu Jakub) iz Beni Uzra je oslobodio svoga roba (u drugoj verziji nalazi se i dodatak: iz reda ensarija, po imenu Ebu Mezkur) očekujući smrt. Božiji Poslanik, s.a.v.s., saznade za to pa ga upita:

“Imaš li ti još išta od imetka?”

- Nemam - odgovori on, a Božiji Poslanik, a.s., povika:

“Ko će kupiti ovoga roba od mene?”

Otkupi ga Nuajm ibn Abdullah el-Adevi za osamsto dirhema pa Božiji Poslanik, a.s., donese taj novac, dade ga onom čovjeku, zatim reče:

“Troši prvo na sebe, bit će ti kao sadaka pa ako pretekne, onda na svoju porodicu i ako od porodice pretekne nešto, onda na svoju rodbinu a ako i od rodbine nešto protekne, onda ovako i ovako - dijeli ispred sebe, zdesna i slijeva.”

Izdržavanje posluge i grijeh onoga ko im ne bi dao hranu

884. Prenosi se od Hajsema da je rekao:

- Sjedili smo sa Abdullahom ibn Amrom, r.a., kad dođe njegov nadzornik. Pošto uđe, on ga upita:

- Jesi li slugama dao njihov obrok?

- Nisam - odgovori on, a Abdullah reče:

hranu.”

Vrijednost trošenja na porodicu

885. Od Sevbana, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Najvredniji novac koji čovjek troši je onaj koji se potroši na svoju porodicu pa onaj koji potroši na prijevozno sredstvo koje koristi na Božijem putu te novac koji potroši na svoje prijatelje na Božijem putu."

Ebu Kilab kaže:

- On je (Božiji Poslanik, a.s.) prvenstvo davao porodici.

Zatim je dodao:

- Ko bi mogao biti nagrađen većom nagradom od čovjeka koji izdržava sitnu djecu u porodici da bi ih zbrinuo ili da Allah da pa da se oni njime okoriste i učini ih neovisnim o drugim ljudima.

886. Prenosi se od Ebu Mesuda el-Bedrija da je Vjerovjesnik, a.s., rekao:

"Kada čovjek troši na izdržavanje svoje porodice nadajući se Allahovoj nagradi, to će mu biti sadaka."

Supruga može na prikladan način trošiti imetak svoga muža za potrebe svoje porodice

887. Od Aiše, r.a., se prenosi da je Hind došla Vjerovjesniku, a.s., i rekla:

- Božiji Poslaniče, Allaha mi, ranije na Zemlji nije bilo ukućana za koje bih više voljela da ih Allah ponizi do tvojih ukućana. A sada na Zemlji nema ukućana za koje bih više voljela da ih Allah osnaži od tvojih ukućana.

Vjerovjesnik, a.s., reče:

"Desit će se još više od toga,* tako mi Onoga u čijoj ruci je moj život!"

Zatim ona reče:

- Božiji Poslaniče, Ebu Sufjan je škrt čovjek pa je li meni grijeh da bez njegova znanja trošim njegov imetak za potrebe naše porodice.

---

* Tvoj iman će još više ojačati pa ćeš još više zavoljeti Allaha i Njegovog Poslanika.

"Nema grijeha da na prikladan način trošiš za porodične potrebe", zaključi Vjerovjesnik, a.s.

Izdržavanje puštenice

888. Prenosi se od Fatime bint Kajs, r.a., da je Vjerovjesnik, a.s., u pogledu puštenice rekao:

"Njoj ne treba osiguravati ni stan ni hranu."

889. Prenosi se da je Aiša, r.a., rekla:

- Fatimi nije hajr da ovo spominje. (Znači njene riječi u vezi sa stanom i ishranom)

890. Prenosi se da je Ebu Ishak rekao:

- Bio sam sa Esvedom ibn Jezidom sjedeći u velikoj džamiji a sa nama je bio i Eš-Ša'bi koji je od Fatime bint Kajs prenio hadis po kojem joj Božiji Poslanik, a.s., nije dodijelio stan niti ishranu. Esved je potom uzeo šaku kamenčića i bacio je na njega rekavši:

- Teško tebi što tako govoriš! Omer je rekao: - Mi nećemo napustiti Allahovu knjigu, niti Vjerovjesnikov, a.s., sunnet zbog riječi jedne žene za koju ne znamo da li je zapamtila ili zaboravila. Puštenici pripada stan i izdržavanje. Allah Moćni i Uzvišeni je rekao: *Iz njihovih kuća ih ne izgonite, a ni one neka ne izlaze, izuzev ako se dokaže da su učinile razvrat.** (Et-Talak, 1)

---

* Ed-Darekutni kaže: U Knjizi našega Gospodara potvrđeno je pravo na stanovanje, dok riječi koje se pripisuju Omeru, r.a.: - niti Vjerovjesnikov, a.s., sunnet - dodate, ne nalaze se u predaji, budući da ih ne navodi skupina pouzdanih prenoislaca, premda je sunnet apsolutno na strani Fatime, naime njena izjava u prethodnom hadisu: Njoj ne treba osiguravati ni stan ni hranu. Ovaj hadis nije u kontradikciji s ajetom na kojeg se poziva Omer, r.a., budući da je tu riječ o ženi koja nije definitivno raspuštena, a ne o onoj koja jest. Kada je Fatima bint Kajs čula da Mervan odbija akceptirati njezin hadis, kako je to navedeno u hadisu br. 861, rekla je: - Između mene i vas je Kur'an! (citirajući upravo ovaj ajet) - To se odnosi na razvod koji se još uvijek može povući, a šta ima nakon definitivnog razvoda!? Ovo sugerira njezino poznavanje fikhskih propisa.

OSLOBAĐANJE ROBOVA

Nagrada onome ko oslobodi roba vjernika

891. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je čuo Božijeg Poslanika, a.s., kada kaže:

"Ko oslobodi roba-vjernika njemu će Allah osloboditi od vatre svaki njegov dio tijela za dio tijela roba pa čak i spolni organ za spolni organ."

Da dijete svog roditelja oslobodi ropstva

892. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Dijete se roditelju može odužiti jedino u slučaju da ga nađe u ropstvu pa ga zatim otkupi i pusti na slobodu."

Oslobađanje roba odricanjem svog vlasničkog udjela u njemu

893. Od ibn Omera, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Ko se odrekne svog vlasničkog udjela u robu a imadne imetka u visini realne cijene roba, neka se iz toga isplati ostalim ortacima njihov udio i rob će se osloboditi na njegov račun. U suprotnom, on je oslobodio dio roba koji je posjedovao."

Mogućnost otkupa roba vlastitim radom

894. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Vjerovjesnik, a.s., rekao:

njemu, robovo potpuno oslobađanje je u imovini oslobodioca ako je ima, a ako je on nema, robu će se bez opstrukcija dati prilika da se radom ili sakupljanjem milostinje iskupi."

Bacanje kocke s ciljem izbora robova za oslabađanje iz ropstva

895. Od 'Imrana ibn Husajna, r.a., se prenosi da je neki čovjek na samrti oslobodio šest robova, a nije imao osim njih druge imovine, pa ih je Božiji Poslanik, a.s., pozvao i razvrstao u tri grupe, potom bacio kocku te dvojicu oslobodio, a četvoricu zadržao u ropstvu uputivši onom čovjeku oštre riječi.*

Pravo naslijeđa na imovinu oslobođenog roba pripada onome ko ga je oslobodio

896. Prenosi se da je Aiša, r.a., rekla:

- Posjetila me je Berira i rekla:

- Moji su odredili iznos od devet oka za devet godina, svake godine po oku, za moj otkup iz ropstva pa molim te pomozi mi?

Ja sam joj rekla:

- Ako tvoji vlasnici hoće, izbrojat ću im svu otkupninu odjednom, tebe ću osloboditi, samo da ja imam pravo na tvoje nasljedstvo, učinit ću tako.

Ona je to spomenula svojim vlasnicima pa su to odbili želeći da njima pripadne pravo na nasljedstvo pa mi je došla i to ispričala. Ja to nisam prihvatila pa mi je rekla:

- Nemoj, tako ti Allaha!

---

* Budući da čovjek svojim nasljednicima mora ostaviti najmanje dvije trećine svoga imetka, Poslanik, a.s., dotičnom čovjeku nije dopustio da sve robove oslobodi i tako svoje nasljednike liši ikakvog nasljedstva, budući da nije raspolagao nikakvom drugom imovinom. Robovi su tada predstavljali materijalnu vrijednost i mogli su biti unovčeni. (Prim. red.)

To je čuo Božiji Poslanik, a.s., i upitao me o čemu se radi pa kad ga obavijestih, reče:

"Otkupi je i oslobodi ropstva, uvjetujući vlasnicima pravo nasljedstva nad njenom imovinom, jer to pravo pripada onome ko roba oslobodi."

Ja sam tako i postupila, a navečer je Božiji Poslanik, a.s., održao govor prvo se zahvalivši Allahu i veličajući Ga onako kako Njemu dolikuje te je rekao:

"A sada da pređemo na stvar! Šta je nekim ljudima pa postavljaju neke uvjete kojih nema u knjizi Allaha Moćnog i Uzvišenog. Ono što se postavlja kao uvjet, a nije po knjizi Allaha Moćnog i Uzvišenog, ništavno je. Kada bi bilo postavljeno stotinu uvjeta, Allahova knjiga je preča i Allahov propis je jači. Zašto neko od ljudi između vas kaže: - Oslobodi ti toga i toga ropstva, a njegov imetak će pripasti meni! Pravo nasljedstva nad imovinom oslobođenog roba pripada njegovom oslobodiocu!"

Oslobođenoj robinji se daje pravo izbora u odnosu na njenog muža

897. Od Aiše, r.a., supruge Vjerovjesnika, a.s., se prenosi da je rekla:

- Berira je imala tri postupka (sunneta).

Prvo, pri njenom oslobađanju od ropstva dato joj je pravo izbora, hoće li ostati sa svojim mužem ili će se razvesti.

Drugo, dobila je neko meso kao poklon pa, dok je kameni ćup bio na vatri, dođe kod mene Božiji Poslanik, a.s., i zatraži da jede pa mu je donesen hljeb i neki od kućnih začina te on reče:

"Zar ja ne vidjeh na vatri kameni ćup s mesom?"

- Jesi, Božiji Poslaniče. To je meso koje je Beriri dato kao sadaka pa nam je bilo neprijatno da tebe njime počastimo - odgovoriše mu, a on reče:

"To je njoj sadaka, a nama poklon od nje."

I treće, Vjerovjesnik, a.s., je inače kazao u vezi s njom (Berirom):

"Pravo nasljedstva nad imovinom oslobođenog roba pripada njegovom oslobodiocu."

Zabrana prodaje ili poklanjanja prava na nasljedstvo imovine oslobođenog roba

898. Prenosi se od Ibn Omera, r.a., da je Vjerovjesnik, a.s., zabranio prodaju i poklanjanje prava na nasljedstvo imovine oslobođenog roba.

Ko se poziva da pravo nasljedstva ima neko drugi a ne onaj ko ga oslobodi, bez njegove dozvole

899. Prenosi se od Ebu Hurejre da je Vjerovjesnik, a.s., kazao:

"Ko se poziva da pravo nasljedstva ima drugi a ne onaj ko oslobodi roba, bez njegove dozvole, nad njim je prokletstvo Allahovo i meleka i svih ljudi. Allah od njih neće primiti ni farzove, ni nafile."

Ko istuče roba, treba ga i osloboditi

900. Prenosi se od Ebu Mesuda el-Ensarija, r.a., da je rekao:

- Tukao sam svoga roba (u drugoj predaji se još dodaje: pa je on govorio: - Utječem se Allahu. Kad ga je nastavio tući, on je govorio: - Utječem se Allahovom Poslaniku, nakon čega ga je ostavio) pa sam iza svojih leđa čuo neki glas:

"Ebu Mesude, znaj da je Allah moćniji od tebe više nego ti u odnosu na ovoga."

Okrenuh se, kad Božiji Poslanik, a.s., te rekoh:

- Božiji Poslaniče, neka je u ime Allaha slobodan!

On reče:

"Samo da nisi tako postupio, Vatra bi te opržila (ili: Vatra bi te dodirnula)!"

901. Prenosi se od Zazana da je Ibn Omer, r.a., pozvao svoga mladog roba i vidjevši ožiljak na njegovim leđima upitao ga:

- Jesam li ti nanio bol?

- Nisi - odogovori on, a ovaj reče:

- Oslobađam te ropstva.

Poslije toga uze nešto zemlje pa reče:

- Neću od ovoga imati nagradu ni ovoliko! Čuo sam Božijeg Poslanika kako govori:

"Ko samo malo žešće udari svoga roba zbog nečeg što nije uradio ili ga ošamari, mora ga zbog toga osloboditi."

902. Od Suvejda ibn Mukarrina, r.a., se prenosi da je neki čovjek ošamario njegovu robinju pa mu Suvejd reče:

- Zar nisi znao da je po licu zabranjeno udarati. Sjećam se da sam bio sa Božijim Poslanikom, a.s., sa još sedmericom, a imali smo samo jednog slugu, pa se neko od nas podboči i ošamari ga. Božiji Poslanik, a.s., nam naredi da ga oslobodimo.

Prijetnja onome ko optuži slugu za razvrat

903. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Ebu-l-Kasim, a.s., rekao:

"Ko optuži svoga slugu za razvrat, na Sudnjem danu bit će kažnjavan kaznom razvratnika, osim ako je optužba istinita."

Dobročinstvo prema potčinjenima u pogledu ishrane, odjeće i nepreopterećivanja

904. Prenosi se da je Ma'rur ibn Suvejd rekao:

- Išli smo sa Ebu Zerrom, koji je imao na sebi ogrtač isti kao i njegov sluga. Mi mu rekosmo:

- Ebu Zerre, da si oba sastavio, imao bi čitavo odijelo.

On odgovori:

- Između mene i jednog čovjeka muslimana, čija je majka bila strankinja, tekao je razgovor u kojem sam mu prigovarao zbog njegove majke. On se požalio Božijem Poslaniku, a.s., na mene pa mi, kad ga susretoh s njim, Vjerovjesnik, a.s., reče:

"Ti si čovjek u kome ima džahilijjeta!"

A ja rekoh:

- Ko vrijeđa ljude oni mu vrijeđaju oca i majku.

"Ti si čovjek u kome ima džahilijjeta! Oni su vaša braća koju je Allah vama u ruke predao. Zato, kad jedete, istom hranom i njih nahranite, istom odjećom ih odijevajte i preko njihovih mogućnosti ih ne opterećujte, a ako ih i opteretite, onda im pomozite."

905. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je rekao:

- Kazao je Božiji Poslanik, a.s.:

"Kad nekom od vas njegov sluga pripremi hranu pa mu je donese osjećajući njenu toplinu i paru, neka mu naredi da sjede sa njim i jede, a ako hrane bude vrlo malo, neka mu zalogaj-dva stavi u ruku."

Nagrada robu koji pošteno služi svome vlasniku i potpuno izvrši svoje dužnosti prema Allahu, dž.š.

906. Prenosi se od Ibn Omera, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Uistinu, ako jedan rob bude pošteno služio svome vlasniku i potpuno bude izvršavao svoje dužnosti prema Allahu, dž.š., imat će dvostruku nagradu."

907. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Poslušnom robu, koji je čestit vjernik, pripada dvostruka nagrada."

Ebu Hurejre kaže: - Tako mi Onoga koji raspolaže životom Ebu Hurejre, da nije džihada na Božijem putu te hadža i dobročinstva prema mojoj majci, najviše bih volio umrijeti kao poslušni rob.

Neko je rekao:

- Čuli smo da Ebu Hurejre nije obavio hadž sve dok mu majka nije umrla kako se od nje ne bi odvajao.

Prodaja roba u očekivanju smrti, kad nema druge imovine osim njega

O ovome govori hadis Džabira ibn Abdullaha, r.a., i naveden je u poglavlju o izdržavanju (pod brojem 883.).

KUPOPRODAJA

Kupoprodaja hrane trampom isto za isto

908. Prenosi se od Ma'mera ibn Abdullaha da je on svoga slugu otpremio sa zdjelom (sa'om) pšenice, rekavši mu:

- Prodaj to i kupi ječma!

On ode pa uze sa' i nešto više ječma za to. Pošto dođe Ma'meru i to mu ispriča, ovaj reče:

- Zašto si tako uradio?! Idi i vrati to, a uzmi ječma samo onoliko koliko si odnio pšenice. Ja sam uistinu čuo Božijeg Poslanika, a.s., kad je rekao:

"Hrana za hranu, količina za istu."

- U to vrijeme - kaže Ma'mer - naša je ishrana bio ječam.

Neko mu je rekao:

- Pa, ječam nije ravan pšenici!

- Bojim se da su slični (tj. da se na njih primjenjuje isti propis pa da ona razlika ne bude haram)! - kazao je.

Zabrana prodaje hrane prije nego što se osigura naplata

909. Od Ibn Abbasa, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao: "Ko kupi hranu neka je ne prodaje prije nego što je preuzme!"

Ibn Abbas kaže:

- Ja mislim da to važi za sve.

910. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je rekao Mervanu:

- Jesi li ti dozvolio prodaju s kamatom?

- Nisam to učinio - reče Mervan a Ebu Hurejre dodade:

Sulejman kaže:

- Gledao sam kako stražari ovakve papire oduzimaju ljudima iz ruku.

Prenošenje hrane ako se prodaje đuture

911. Od Ibn Omera, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Ko kupi hranu neka je ne prodaje prije nego što je potpuno ne preuzme!"

- Mi smo - reče - hranu kupovali od dolazećih karavana đuture pa nam je Božiji Poslanik, a.s., zabranio da je prodajemo dok je ne prenesemo s njenog mjesta.

Kupoprodaja robe koja je mjerljiva đuture

912. Od Ibn Omera, r.a., se prenosi da je rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., zabranio je prodaju hurmi na stablu za suhe mjerenjem - sirovog grožđa za suhe grožđice ili usjeva za gotovu hranu. Sve je to on zabranio.

Kupoprodaja zrelih hurmi razmjenom za istu količinu

913. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., i Ebu Se'ida, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., poslao na Hajber brata Beni Adija el-Ensarija postavivši ga za namjesnika. Kad je on jednom prilikom donio (određenu količinu) dobrih hurmi Božiji Poslanik, a.s., ga upita:

"Jesu li sve hurme na Hajberu ovakve?"

- Nisu, Božiji Poslaniče, tako mi Allaha, nego ih mi kupimo jedan sa‘ za dva sa‘a miješanih* - reče on, a Božiji mu Poslanik, a.s., kaza:

“Ne činite tako, nego istu količinu za istu ili prodajte svoje pa za ono što dobijete kupite od ovih koliko može; tako se mjeri.”

Kupoprodaja zrelih hurmi u hrpi

914. Od Džabira ibn Abdullaha, r.a., se prenosi da je rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., zabranio je da se prodaju zrele hurme u hrpi čija količina nije utvrđena, za utvrđenu količinu drugih hurmi.

Plodovi se ne prodaju nedozreli

915. Od Džabira, r.a., se prenosi da je rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., zabranio nam je prodaju nedozrelih plodova.

916. Prenosi se od Ebu-l-Bahterija da je rekao:

- Pitao sam Ibn Abbasa o prodaji hurmi pa reče:

- Božiji Poslanik, a.s., zabranio je prodaju hurmi prije nego što se mognu jesti i prije nego što se odredi mjera.

- Šta je ta mjera? - upitah, a neki čovjek pokraj njega odgovori:

- Dok se ne mognu procijeniti.

Zabrana prodaje ploda dok se ne pokaže njegova valjanost

917. Od Ibn Omera, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., zabranio prodaju hurmi dok ne zarude, a klasja dok ne poprimi boju zrelosti i time ne pokaže da nije zahvaćeno nikakvom bolešću - zabranio je to i prodavcu i kupcu.

* Tj. davali su dva sa‘a hurmi koje su oni posjedovali a koje su bile mješavina dobrog i lošeg kvaliteta.

Razmjena zrelih ubranih plodova za one koji su na grani *(muzabena)*

918. Od Bušejra ibn Jesara, oslobođenog roba Beni Harisa, se prenosi da su mu Rafi' ibn Hadidž i Sehl ibn Ebu Hajsema rekli da je Božiji Poslanik, a.s., zabranio razmjenu zrelih ubranih plodova za one koji su na grani. Iz toga je izuzeo samo one koji su urod nekolicine stabala palmi dobili na raspolaganje (*'araja*).*

Prodaja poklonjenog roda hurmi prema njegovoj procjeni

919. Od Zejda ibn Sabita, r.a., se prenosi da je rekao da je Božiji Poslanik, a.s., dao olakšicu u pogledu uroda palme koji je dobiven na raspolaganje (*'araja*), tj. da njega ukućani, dok je još na grani, mogu razmijeniti za već ubrane plodove, kako bi ih mogli jesti tako tek prispjele.

Koju je količinu neubranih palminih plodova dobivenih na raspolaganje dozvoljeno prodati

920. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., odobrio prodaju neubranih palminih plodova dobivenih na raspolaganje (*'araja*) u količini manjoj od pet odnosno ne većoj od pet tovara.

Davud kaže:

- Nisam siguran da li je rekao pet ili do pet tovara.

---

* 'Arāja (jedn. 'arijje) - to je jedno ili nekoliko stabala palmi koje čovjek pokloni nekom svom siromašnom rođaku ili komšiji u smislu da se okoristi njihovim jednogodišnjim urodom. Tako, kada prispije rod a s obzirom na njihovu neimaštinu, tj. nemogućnost da za novac sebi kupe zrelih ubranih datula, njima je Vjerovjesnik, izričući gornju zabranu, dopustio da te plodove na grani, koji su im poklonjeni, razmijene za određenu količinu ubranih plodova, kako oni i njihove porodice ne bi ostali željni datula.

Šteta nastala nakon prodaje plodova

921. Od Džabira ibn Abdullaha, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

“Kad bi ti svome bratu prodao neki urod pa taj urod nakon toga zahvati neka pošast, nije ti dozvoljeno da od njega išta uzimaš. Kako bi od svoga brata bespravno mogao uzeti njegov imetak?”

Zajmodavci mogu uzeti ono što nađu

922. Od Ebu Se'ida el-Hudrija, r.a., se prenosi da je rekao:

- Neki čovjek je u vrijeme Božijeg Poslanika, a.s., kupio urod koji mu je potom potpuno propao, što mu je prouzročilo veliki dug. Nato je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

“Dajte mu sadaku.”

Ljudi su mu davali svoje priloge, ali to ne bijaše dovoljno da podmiri čitav dug. Božiji Poslanik, a.s., je tada rekao njegovim vjerovnicima:

“Uzmite toliko koliko ima, više od toga vam ne pripada!”

Prodaja stabla oplođene hurme

923. Od Abdullaha ibn Omera, r.a., se prenosi da je čuo Božijeg Poslanika, a.s., kako govori:

“Plodovi oprašenog stabla hurme pripadaju prodavcu tog stabla, izuzev da kupac postavi drugačije uvjete.”

Davanje pod zakup za određenu količinu prinosa

924. Prenosi se od Zejda ibn Ebu Unejsa da je rekao:

- Govorio nam je Ebu-l-Velid el-Mekki na sijelu kod Ata'a ibn Ebu Rebbaha, pozivajući se na Džabira ibn Abdullaha, r.a., da je Božiji

Poslanik, a.s., zabranio davanje zemlje pod zakup *muhakalom*, *muzabenom* i *muhaberom*, kao i da se kupuju hurme dok ne zarude, ili ne požute, ili dok se ne mognu jesti. *Muhakala* je davanje zemlje pod zakup za količinu žitarica, *muzabena* je prodaja (plodova na grani) palmi za tovare hurmi, a *muhabera* je davanje zemlje pod zakup za trećinu, ili četvrtinu i slično.

Zejd kaže:

- Pitao sam Ata'a ibn Ebu Rebbaha:

- Jesi li ti čuo Džabira ibn Abdullaha da ovo prenosi od Božijeg Poslanika, a.s.?

- Jesam - reče on.

Zakup *(muavema)*

925. Prenosi se od Ebu Zubejra i Se'ida ibn Minaa da je Džabir ibn Abdullah, r.a., rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., zabranio je prodaju žita u klasu (*muhakala*), voća na grani (*muzabena*), zakup neobranog uroda (*muavema*) i izdavanje zemlje pod zakup bez obostranog rizika (*muhabera*).

Jedan od njih dvojice je rekao:

- *Muavema* je višegodišnji zakup uroda. Zabranio je *sun-ju*,* a dao je olakšicu (samo) u pogledu zamjene hurmi na grani za ubrane svježe ili suhe hurme.

926. Od Džabira, r.a., se prenosi da je rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., zabranio je višegodišnji zakup.

U rivajetu Ibn Ebu Šejbe stoji: "višegodišnji zakup roda".

---

* Tj. da se prilikom sklapanja kupoprodajnog ugovora iz cjeline onoga što se prodaje izuzme neka količina bez njezina preciziranja, npr. da prodavac rekne: "Prodajem ti ovu kamaru, no ne baš čitavu!", ili: "Ova stabla, plodove, platna..., osim nekolicine njih!"

Kupovina jednog roba za dva

927. Prenosi se od Džabira, r.a., da je rekao:

- Neki rob je došao Vjerovjesniku, a.s., i dao mu prisegu da će i on učiniti Hidžru. Vjerovjesnik nije znao da je on rob, pa kad je njegov vlasnik došao po njega, Vjerovjesnik, a.s., je rekao:

"Prodaj mi ga!" - i tako ga kupio za dva crna roba.

Poslije toga nije primao ničiju prisegu dok ga prethodno ne bi upitao da li je rob.

Kupovina ovce koja danima nije mužena da bi se prikazala kao muzara

928. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Ko kupi ovcu koja danima nije mužena da bi se prikazala kao muzara može tri dana birati hoće li je zadržati ili vratiti, a sa njom je dužan dati i sa' hurmi."

Zabrana kupoprodaje onoga što je haram jesti

929. Od Ibn Abbasa, r.a., se prenosi da je rekao:

- Do Omera je stigla vijest da je Semure prodao alkohol pa reče:

- Bog ga ubio, zar ne zna da je Božiji Poslanik, a.s., kazao:

"Allah je Jevreje prokleo - njima je loj zabranjen, a oni ga tope i prodaju."

Zabrana kupoprodaje alkohola

930. Od Abdurrahmana ibn Va'la es-Sebeija (Egipćanina) se prenosi da je pitao Abdullaha ibn Abbasa, r.a., o onome što se cijedi iz grožđa pa mu je rekao:

- Neki je čovjek poklonio Božijem Poslaniku, a.s., mješinu vina, pa ga je Božiji Poslanik, a.s., upitao:

"Znaš li ti da je to Uzvišeni Allah zabranio?"

- Ne znam - odgovorio je.

Potom je jednom čovjeku nešto potajno rekao, pa ga je Božiji Poslanik, a.s., upitao:

"Šta si mu to rekao?"

- Rekao sam mu da je proda - kazao je, i Božiji Poslanik, a.s., mu je nato rekao:

"Onaj koji je to zabranio za piće, zabranio ga je i za prodaju."

On je tada otvorio mješinu i prolio sve što je bilo u njoj.

Zabrana kupoprodaje lešine, kipova i svinja

931. Od Džabira ibn Abdullaha, r.a., se prenosi da je čuo Božijeg Poslanika, a.s., kako u Mekki, u godini njenog oslobođenja, govori:

"Allah i Njegov Poslanik su zaista zabranili kupoprodaju alkoholnih pića, lešine, svinja i kipova."

Neko je upitao:

- Božiji Poslaniče, znaš li da se lojem lešine mogu mazati čamci, masirati koža i ljudi ga mogu upotrebljavati za rasvjetu?

"Ali on je haram!", reče Božiji Poslanik, a.s., i dodade:

"Allah ubio Jevreje! Oni su, nakon što im je Svemoćni i Uzvišeni Allah zabranio loj lešine, uzeli pa ga topili i prodavali pa se hranili tom zaradom!"

Zabrana stjecanja zarade prodajom pasa, bludničenjem i vračanjem

932. Od Ebu Mesuda el-Ensarija, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., zabranio zarađivati na prodaji pasa, bludničenjem i vračanjem.

Zabrana prodaje mačke

933. Od Ebu Zubejra, r.a., se prenosi da je rekao:

- Pitao sam Džabira, r.a., o prodaji psa i mačke pa je rekao.

- Božiji Poslanik, a.s., je to osuđivao.

Zarada onoga koji pušta krv (čini *hidžamu*) je ružna zarada

934. Od Rafi'a ibn Hadidža, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Zarada od prodaje psa je ružna, zarada od bludničenja je ružna, zarada od puštanja krvi je ružna."

Dozvola davanja naknade onome ko pušta krv

935. Od Ibn Abbasa, r.a., se prenosi da je rekao:

- Božijem je Poslaniku, a.s., neki rob plemena Benu Bejada pustio krv pa mu je on, a.s., dao naknadu i razgovarao sa njegovim vlasnikom, koji mu je nakon toga smanjio materijalna izdvajanja koja su tražena od njega. Da je to bilo protuzakonito, njemu Vjerovjesnik, a.s., ne bi dao naknadu.

936. Prenosi se od Humejda da je rekao:

- Enes ibn Malik, r.a., upitan je o zaradi kupičara pa je rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., jednom je prilikom dozvolio da mu se pusti krv pa mu je to učinio Ebu Tajjibe te je on naložio da mu se daju dva sa'a hrane, a uz to je porazgovarao i s njegovim vlasnicima i oni su mu umanjili njegove materijalne obaveze. Zatim je rekao:

"Najbolji način liječenja jeste puštanje krvi ili je to jedan od najprimjerenijih vaših lijekova."

Kupoprodaja uz *habelu-l-habele*

937. Od Ibn Omera, r.a., se prenosi da je rekao:

- Ljudi su prije islama prodavali meso deve po principu *habelu-l-habele*, tj. da se proda meso deve koja nosi mladunče, s tim da se realizacija pogodbe izvrši tek nakon što to njezino mladunče i samo ponese mladunče. Božiji Poslanik, a.s., im je zabranio takvu praksu.

Zabrana razmjene *mulamesom* i *munabezom*

938. Od Ebu Se'ida el-Hudrija, r.a., se prenosi da je rekao:

- Božiji Poslanik, s.a.v.s., zabranio nam je dvije vrste razmjene robe i odjeće. Zabranio nam je u razmjeni *mulamesu* i *munabezu*. *Mulamesa* je kad dvojica ljudi jedan drugom noću ili danju samo opipaju odjeću (robu) bez podrobnijeg upoznavanja sa kvalitetom. A *munabeza* je kad dvojica ljudi jedan drugom samo dobace odjeću (robu) i to im bude razmjena, bez zagledanja ili potpunog uvida.

Neizvjesna kupoprodaja i kupoprodaja bacanjem kamenčića

939. Ebu Hurejre, r.a., je rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., zabranio je kupoprodaju bacanjem kamenčića i neizvjesnu kupoprodaju.*

Zabrana lažne ponude

940. Od Ibn Omera, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., zabranio lažnu ponudu (da bi se namamio potencijalni kupac).

* Prodaja bacanjem kamenčića je da kupac naprimjer rekne: - Sva roba na koju padnu kamenčići koje bacim ti je prodana. Neizvjesna kupoprodaja je svaka kupoprodaja čiji predmet nije dostupan, npr.: prodaja ribe u vodi, ptice u zraku i sl.

Nadmetanje u kupoprodaji

O tome imamo Ukbetov hadis koji je već spomenut u poglavlju o braku.

Zabrana kupovine nerastovarene robe

941. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Ne kupujte nerastovarenu robu. Ko je tako kupi i preuzme, (treba da zna) da vlasnik te robe kada dođe na pijacu ima pravo izbora."*

Neka onaj ko je u gradu ne prodaje za onoga ko je izvan grada

942. Od Ibn Abbasa, r.a., se prenosi da je rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., je zabranio da se presreću dobavljači i da onaj ko je u gradu prodaje za onoga ko je izvan grada.

Tavus kaže:

- Upitao sam Ibn Abbasa šta znači - onaj ko je u gradu za onoga ko je izvan grada?

Odgovorio je:

- Da mu ne bude nakupac.

Zabrana gomilanja robe za vrijeme oskudice

943. Od Ma'mera ibn Abdullaha, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Ko gomila robu, grješnik je."

Neko je Se'idu ibn Musejjebu rekao:

---

* Tj. kada se upozna s cijenama koje su na tržištu ima pravo tražiti da mu se vrati ta njegova roba.

- Pa i ti je gomilaš!?

- Gomilao ju je i Ma'mer, koji nam je kazivao ovaj hadis!* - kazao je on.

Sloboda izbora u kupoprodaji

944. Od Ibn Omera, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Od dvojice ljudi, koji prave pogodbu, svaki pojedinačno ima slobodu izbora sve dok se ne razdvoje, dok su zajedno ili dok jedan od njih onom drugom ne da pravo izbora. Ako jedan od njih onom drugom da izbor pa naprave pogodbu, kupoprodaja se treba smatrati završenom. Ako se raziđu nakon pogodbe a nijedan od njih ne odustane od nje, kupoprodaja će se i u tom slučaju smatrati završenom."

Iskrenost u kupoprodaji i obrazlaganju

945. Od Hakima ibn Hizama, r.a., se prenosi da je Vjerovjesnik, a.s., rekao:

"Kupac i prodavac imaju slobodu izbora sve dok se ne razdvoje, pa ako budu pravo govorili i obrazlagali, imat će bereket u svojoj kupoprodaji, a ako budu lagali i prikrivali, njihova kupoprodaja bit će lišena bereketa."

Ko bude varan u kupoprodaji

946. Od Ibn Omera, r.a., se prenosi da je rekao:

- Neki čovjek je pripomenuo Božijem Poslaniku, s.a.v.s., da u kupoprodaji često bude obmanut pa mu je Božiji Poslanik, s.a.v.s., rekao:

* Komentatori kažu da su obojica njih gomilali ulje i obojica su hadis razumijevali tako da se odnosi na gomilanje osnovnih namirnica u vrijeme njihove nestašice i neprodavanje istih dok im ne poraste cijena.

"Kad se pogađaš sa nekim, reci: - Neka ne bude podvale! *(Lā hilābe!)*"

On je pri pogodbi stalno govorio:

- Neka ne bude razočarenja! *(Lā hijābe!)**

Ko vara meni ne pripada

947. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., naišao pored gomile žita pa je uvukao ruku u njega i ustanovio da je vlažno.

"Šta je ovo?" - upitao je vlasnika.

- Kiša ga je pokvasila Božiji Poslaniče - rekao je on. Nato mu je Božiji Poslanik, a.s., kazao:

"Zašto vlažno žito nisi ostavio na površini, da ljudi to vide!? Ko vara meni ne pripada!"

Zamjena novca i kupoprodaja zlata za kovani srebreni novac

948. Prenosi se od Malika ibn Evsa el-Hadesana da je rekao:

- Počeo sam govoriti: - Ko mijenja novac (srebro za zlato)?

Talha ibn Ubejdullah, koji je bio kod Omera ibn el-Hattaba, r.a., reče:

- Pokaži nam svoje zlato, pa kad naš sluga dođe, dat ćemo ti za to srebro koje tražiš.

Tada Omer ibn el-Hattab reče:

- Ne može tako, Allaha mi! Trebate mu odmah dati kovani novac (srebro) koji mu pripada ili da mu vratite njegovo zlato, jer je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Kovani novac mijenjati za zlato je kamata, izuzev (trenutne zamjene) - evo ti, evo mi; mijenjati pšenicu za pšenicu je kamata,

---

* Naime, dotični je imao govornu mahanu pa je umjesto slova L izgovarao J, što je dovodilo do promjene u značenju.

izuzev (trenutne zamjene) - evo ti, evo mi; mijenjati ječam za ječam je kamata, izuzev (trenutne zamjene) - evo ti, evo mi; mijenjati hurme za hurme je kamata, izuzev obostrane razmjene - evo ti, evo mi."

Razmjena zlata za zlato, srebra za srebro, pšenice za pšenicu i ostaloga po principu količina za istu i iz ruke u ruku

949. Od Ubada ibn es-Samita, r.a., se prenosi da je rekao:

- Rekao je Božiji Poslanik, a.s.:

"(Razmjenjujte) zlato za zlato, srebro za srebro, pšenica za pšenicu, ječam za ječam, hurme za hurme, so za so, po principu količina za istu i iz ruke u ruku. Ako su posrijedi različite vrste i ako se razmjena vrši iz ruke u ruku, onda razmjenjujte kako hoćete."

Zabrana razmjene zlata za kovani novac uz odgodu plaćanja

950. Prenosi se da je Ebu-l-Minhala rekao:

- Jedan moj ortak je dao nešto srebrenog novca uz odgodu plaćanja do praznika ili do hadža, pa je došao meni i upoznao me s tim. Ja sam mu rekao da to nije uredu. Njegov odgovor je bio:

- To sam uradio na pijaci i niko mi to nije osporio.

Onda sam ja otišao Berau ibn Azibu i pitao ga o tome i on mi je rekao:

- Kad je Božiji Poslanik, a.s., došao u Medinu, zatekao nas je da i mi tako trgujemo pa je rekao: "Ono što je iz ruke u ruku, uredu je, ali ono što je uz odgodu - to je kamata!" Idi Zejdu ibn Erkamu, on se u trgovinu razumije bolje od mene.

Ja sam otišao do njega pa mi je i on rekao to isto.

Ne prodajite jedan zlatnik za dva niti jedan srebrenjak za dva

951. Od Osmana ibn Affana, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Ne prodajite jedan zlatnik za dva niti jedan srebrenjak za dva srebrenjaka!"

Razmjena ogrlice u kojoj ima zlata i bisera za zlato

952. Od Fedaleta ibn Ubejda el-Ensarija, r.a., se prenosi da je rekao:

- Božijem Poslaniku, a.s., na Hajberu je donesena ogrlica od zlata i bisera, kao ratni plijen, predviđen za prodaju, pa je on naredio da se iz ogrlice izdvoji zlato i rekao:

"Zlato za zlato, mjera za mjeru."

Kamata u novčanoj razmjeni

953. Prenosi se od Ata'a ibn Ebu Rebbaha da je Ebu Se'id el-Hudri susreo Ibn Abbasa, r.a., i upitao ga:

- Da li, u vezi s novčanom razmjenom o kojoj govoriš, ima nešto što si čuo od Vjerovjesnika, a.s., ili što si, pak, našao u Kur'anu?

On mu je rekao:

- Tebi ne bih mogao reći! Vi ste što se tiče Božijeg Poslanika, s.a.v.s., njega bolje poznavali nego ja, a što se tiče Allahove knjige, ni ja ne znam da to u njoj ima, nego mi je Usame ibn Zejd, r.a., govorio da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Odgođena isplata je, nesumnjivo, kamata!"

954. Od Ebu Nadra se prenosi sljedeće:

- Pitao sam Ibn Omera i Ibn Abbasa, r.a., o novčanoj razmjeni pa njih dvojica nisu imali nikave primjedbe u vezi s njom. Sjedio sam zatim kod Ebu Se'ida el-Hudrija i upitao ga o razmjeni novca; on mi je rekao:

- Ono što se (pri mijenjanju) doda je kamata.

Ja sam to, imajući u vidu mišljenje one prve dvojice, osporio no on mi je rekao:

- Govorim ti samo ono što sam čuo od Božijeg Poslanika, a.s. Njemu je nadzornik njegovih palmi donio sa‘ dobrih hurmi, a Vjerovjesnikove, a.s., hurme bile su slabog kvaliteta pa ga je Vjerovjesnik, a.s., upitao odakle mu to.

- Odnio sam dva sa‘a naših i time kupio ovaj sa‘ - rekao je on. - Ovima je na pijaci takva cijena, a ovima ovakva.

Na to mu je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

“Teško tebi, poslovao si s kamatom. Kad nešto takvo namjeriš, svoje hurme prodaj za onoliko kolika im je cijena pa onda za to kupi hurmi kakvih želiš.”

Ebu Se‘id kaže:

- Hoće li, dakle, prije biti kamata razmjena hurmi za hurme nego razmjena srebra za srebro!?

- Iza toga sam - kaže Ebu Nadr - ponovo otišao kod Ibn Omera i mi je tada to zabranio, a Ibn Abbasu nisam ni išao. Ebu Sahbā mi je pričao da je on o tome pitao Ibn Abbasa u Mekki te da je on to ocijenio pokuđenim.

Prokletstvo onoga ko uzima kamatu i onoga ko mu je daje

955. Od Džabira, r.a., se prenosi da je rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., prokleo je onoga ko uzima kamatu, onoga ko mu je daje, onoga ko je bilježi i one koji su joj svjedoci.

“Svi su oni jednaki” - rekao je.

Držanje onoga što je nedvosmisleno halal i izbjegavanje sumnjivih stvari

956. Od Nu‘mana ibn Beširа, r.a., se prenosi sljedeće:

- Čuo sam Božijeg Poslanika, s.a.v.s., kad je rekao (Nu‘man se pritom uhvatio za uši):

"Što je halal jasno je. Jasno je i ono što je haram. Između ovo dvoje ima nejasnih stvari koje mnogi ljudi ne poznaju. Ko bude izbjegavao nejasne stvari imat će čistu vjeru i čast, a ko se bude upuštao u nejasne stvari upustit će se i u haram, poput čobana koji čuva stado oko zabranjenog područja - uvijek postoji mogućnost da će mu stoka zaći tamo. Svaki vladar ima svoj zabran; Allahov zabran jest ono što je On proglasio haramom. U tijelu doista ima jedan organ: ako je on zdrav, zdravo je i čitavo tijelo, a ako je bolestan, bolesno je i čitavo tijelo - to je srce!"

O onome ko pozajmi pa vrati bolje od onoga što je pozajmio i riječima: "Među vama je najbolji onaj koji najbolje (uz)vrati (za) pozajmljeno"

957. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi sljedeće:

- Jednom čovjeku je Božiji Poslanik, a.s., nešto dugovao pa je dotični u vezi s tim prema njemu pokazao grubost, zbog čega su se ashabi htjeli okomiti na njega, no Vjerovjesnik im je rekao:

"Čovjek koji raspolaže nekim pravom ima pravo i kazati."

Zatim je rekao:

"Kupite mu devu iste starosne dobi i dadnite mu je!"

- Možemo naći samo bolju od njegove - rekli su.

"Kupite mu je i dadnite", kazao je Vjerovjesnik. "Među vama je najbolji onaj koji najbolje (uz)vrati (za) pozajmljeno."

Zabrana zaklinjanja u kupoprodaji

958. Od Ebu Katade el-Ensarija, r.a., se prenosi da je čuo Božijeg Poslanika, a.s., kad je rekao:

"Čuvajte se zaklinjanja u kupoprodaji, jer ono ubrza prodaju, a zatim uništi bereket."

959. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi sljedeće:

- Božiji Poslanik, s.a.v.s., je rekao:

"Sa trojicom Allah, dž.š., neće razgovarati, neće ih pogledati i neće ih (od grijeha) očistiti, već će oni imati bolnu patnju. To su: čovjek koji ima vode u pustinji, a ne da je putniku, čovjek koji se u predvečerje sa drugim čovjekom pogađa oko robe, krivo se zaklinjući Allahom u pogledu njezine nabavne cijene te čovjek koji izrazi lojalnost vladaru isključivo radi dunjalučkih interesa pa ako mu ih on osigura, bude mu lojalan, a ako ne osigura, ne bude."

Kupoprodaja deve uz uvjet korišćenja (jahanja) do određenog vremena (mjesta)

960. Od Džabira ibn Abdullaha, r.a., se prenosi sljedeće:

- Bio sam s Božijim Poslanikom, a.s., na jednom vojnom pohodu pa me on sustigao. Ja sam jahao svoju devu, koja je bila tako klonula da je jedva hodala.

"Šta joj je?" - upitao je Božiji Poslanik i ja sam rekao da je bolesna. On je tada prošao iza nje, potjerao je i blagoslovio i ona je od tada išla ispred svih drugih deva.

"Kako ti (sada) izgleda deva?" - upitao me je.

- Dobro - rekoh - tvoj bereket se odrazio na njoj.

"Bi li mi je prodao?" - upitao me je i ja sam se zastidio, budući da mi nismo imali druge deve za nošenje vode. Ipak sam rekao da hoću, s tim da je jašem dok ne stignem u Medinu. Potom sam mu rekao:

- Božiji Poslaniče, ja sam se tek oženio - pa zatražih dozvolu da požurim i on mi dozvoli, tako da sam prije ostalih stigao u Medinu. Kad sam došao, susreo me moj dajdža i upitao za devu, ja sam mu ispričao šta sam uradio i on me ukorio za to. Inače, kad sam tražio od Božijeg Poslanika, a.s., da me pusti, on me je pitao:

"Jesi li se oženio djevojkom ili već udavanom ženom?"

- Već udavanom - rekao sam.

"Zašto se nisi oženio djevojkom, da se igrate jedno s drugim?" - upitao je. Rekao sam mu:

- Božiji Poslaniče, moj otac je umro, odnosno poginuo kao šehid, pa su sa mnom ostale mlade sestre pa nisam htio da se oženim njihovom vršnjakinjom koja ih ne bi mogla odgajati i brinuti se o njima. Stoga sam oženio već udavanu ženu - ona može brinuti o njima i odgajati ih.

Nakon što je Božiji Poslanik, a.s., stigao u Medinu, ja sam mu poranio sa devom, a on mi isplati pogodbenu cijenu i uz to mi vrati devu!

Smanjenje duga

961. Od Ka'ba ibn Malika, r.a., se prenosi da se on u vrijeme Božijeg Poslanika, a.s., i to u džamiji, sporio s Ibn Ebu Hadredom oko jednog duga koji mu je ovaj dugovao. Pritom su toliko povisili glasove da ih je Božiji Poslanik čuo u svojoj kući pa je, sklonivši zastor sa svoje sobe, izišao među njih.

"Ka'be!" - zovnuo je Ka'ba ibn Malika.

- Tu sam, Božiji Poslaniče - odgovorio je on i Poslanik mu je rukom dao znak da prepolovi svoje potraživanje.

- Pristajem, Božiji Poslaniče - rekao je on, i Božiji Poslanik je onom drugom rekao:

"Ustani i izmiri preostali dio!"

O nepravdi imućnog koji odgađa vraćanje duga; o preusmjeravanju (ili prijenosu) duga

962. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Imućni koji odgađa vraćanje duga čini nepravdu, a ako neko od vas svoj dug prenese na imućnog, neka zajmodavac taj prijenos prihvati."

Odgađanje podmirenja duga čovjeku u nevolji i primanje svakakvog novca

- Šta si ti uradio?

- Ja sam s ljudima pravio ugovore pa sam onima koji su bili u nevolji produžavao rok vraćanja duga, a prihvatao sam i nepotpuno vraćeni dug.

To je bio razlog da mu je oprošteno.

Ebu Mesud kaže:

- I ja sam to čuo od Božijeg Poslanika, a.s.!

964. Od Abdullaha ibn Ebu Katade se prenosi da je Ebu Katade, r.a., od jednog čovjeka koji mu je nešto dugovao tražio da izmiri svoj dug, pa se dotični od njega skrivao. Kad ga je konačno pronašao, rekao mu je:

- Ja sam u nevolji.

- Jesi li u nevolji, tako ti Allaha? - upitao ga je i onaj mu je rekao:

- Jesam, tako mi Allaha!

Nato mu je Ebu Katade kazao:

- Ja sam zaista čuo od Božijeg Poslanika, a.s., kad je rekao:

"Koga raduje da bude sačuvan nevolja na Sudnjem danu neka nevoljniku produži rok isplate duga ili neka mu dug sasvim oprosti."

O onome ko zatekne svoju ličnu imovinu kod onoga koji je bankrotirao

965. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Kad neki čovjek bankrotira, a drugi nađe svoju robu kod njega, taj na tu robu ima najveće pravo."

Trgovina i zalog

966. Od Aiše, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik a.s., od nekog Jevreja kupio namirnica na veresiju a u zalog mu dao svoj željezni štit.

Plaćanje plodova unaprijed

967. Od Ibn Abbasa, r.a., se prenosi:

- Vjerovjesnik, a.s., je stigao u Medinu a njeni stanovnici su plaćali plodove unaprijed na godinu ili dvije pa je rekao:

"Ko bude unaprijed plaćao za hurme neka to učini za utvrđenu količinu i težinu te na određeno vrijeme."

Pravo preče kupnje

968. Od Džabira, r.a., se prenosi:

- Božiji Poslanik, a.s., zahtijevao je da se dā pravo preče kupnje u svakoj zajedničkoj imovini koja nije razdijeljena, odnosno koja je omeđena zajedničkim zidom. Nije ni jednom dozvoljeno da to prodaje dok prethodno s tim ne upozna svoga ortaka, pa će on to ili kupiti ili će zanemariti ponudu. Ako bi to prodao a da prethodno s tim nije njega upoznao, ortak bi i dalje imao pravo preče kupnje.

Zabadanje grede u komšijski zid

969. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Neka niko od vas svoga komšiju ne sprečava da pobode gredu u njegov zid."

Ebu Hurejre je zatim rekao:

- Šta je to? Vidim vas uklanjate gredu. Ja ću vam je, Allaha mi, zabosti u vaše plećke!*

---

* Ebu Hurejre je, razumije se, samo htio naglasiti važnost pridržavanja navedene Poslanikove preporuke.

Ko ošteti drugoga za pedalj zemlje, on će mu biti objyešen o vrat kroz sedam zemalja

970. Od Urveta ibn Zubejra, r.a., se prenosi da je Erva bint Uvejs optužila Se'ida ibn Zejda, r.a., da je prisvojio nešto njene zemlje. Zbog toga je pred Mervanom ibn Hakemom podigla parnicu pa je Se'id rekao:

- Zar da ja prisvojim nešto od njezine zemlje nakon onoga što sam čuo od Božijeg Poslanika, a.s.?

- A šta si čuo od Božijeg Poslanika, a.s.? - upita ovaj.

- Čuo sam Božijeg Poslanika, a.s., kako govori:

Ko bespravno prisvoji pedalj zemlje, on će mu biti obješen o vrat do sedam zemalja."

Mervan mu reče:

- Poslije ovoga ne tražim od tebe nikakav drugi dokaz!

Zatim Se'id reče:

- Bože moj, ako je svjesno lagala, oduzmi joj očinji vid i ubij je u njezinoj vlastitoj zemlji!

Urve kaže:

- I doista, prije nego je umrla izgubila je vid i dok je tako jedanput išla kroz svoje imanje, upala je u jednu rupu i umrla!

Kada u vezi s putom nema dogovora, tada mu širina treba biti sedam aršina

971. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Kada se ne možete usaglasiti u vezi s putom, tada mu širina ima biti sedam aršina."

OBRADA ZEMLJE

Zabrana davanja zemlje pod zakup

972. Od Džabira ibn Abdullaha, r.a., se prenosi da je Vjerovjesnik, a.s., rekao:

"Ko ima zemlje neka je obrađuje ili neka svome bratu (muslimanu) to omogući ne dajući je pod zakup."

Davanje zemlje pod zakup

973. Prenosi se da je Rafi' ibn Hadidž, r.a., rekao:

- Mi smo zemlju davali pod zakup za trećinu, četvrtinu i određenu količinu hrane pa nam jednog dana dođe neki čovjek, moj rod sa očeve strane, te reče:

- Nama je Božiji Poslanik, a.s., zabranio stvar od koje smo imali koristi, ali je za nas pokornost Allahu i Njegovom Poslaniku korisnija, zabranio nam je da zemlju dajemo pod zakup za trećinu, četvrtinu ili neku drugu količinu, a vlasnicima zemlje naredio je da obrađuju ili drugima omoguće da je obrađuju, a nije volio da se daje pod zakup ili tome slično.

Zakupnina zemlje u zlatu i srebru

974. Prenosi se da je Hanzale ibn Kajs el-Ensari rekao:

- Pitao sam Rafia ibn Hadidža, r.a., o davanju zemlje pod zakup u zlatu i srebru pa reče:

- Nema smetnje za to! Ljudi su u vrijeme Božijeg Poslanika, a.s., davali pod zakup prirriječna zemljišta i uzvišenja oko potoka ili neke obradive površine pa bi tako jedan stradavao, a drugi uspijevao ili bi

jedan uspijevao, a drugi stradavao. Osim ovog zakupa, ljudi nisu poznavali nikakav drugi pa ga je on zato osuđivao. A ako je posrijedi nešto utvrđeno i zajamčeno, nema smetnje.*

Najamni rad

975. Prenosi se da je Abdullah ibn es-Saib, r.a., rekao:

- Ušli smo kod Abdullaha ibn Ma'kila i pitali ga o davanju zemlje pod zakup uz podjelu prihoda pa on reče:

- Sabit je smatrao da je Božiji Poslanik, a.s., zabranjivao davati zemlju pod zakup uz podjelu prihoda, a naređivao je najamni rad i još je rekao:

- Za to nema smetnje.

Ustupanje zemlje na korišćenje

976. Prenosi se od Tavusa da je on uzimao zemlju pod zakup za dio prinosa. Amr veli da mu je rekao:

- O oče Abdurrahmanov, (bolje bi bilo) da se prođeš tog zakupa, jer je Božiji Poslanik, a.s., zabranio uzimanje zemlje pod zakup za dio prihoda.

On uzvrati:

- Amre, obavijestio me o tome onaj ko je znaniji od njih, misleći na Ibni Abbasa, r.a., da to Vjerovjesnik, a.s., nije zabranio. On je samo rekao: "Da neko od vas svome bratu ustupi zemlju bolje mu je, nego da naplati određeni iznos."

Davanje pod zakup i poslovanje sa zemljom za dio plodova voća i usjeva

977. Prenosi se da je Ibn Omer, r.a., rekao:

* Ovo sugerira da je uzrok osude i zabrane vjerovatnoća da će jedna od dvije strane biti oštećena, budući da nije poznat krajnji ishod prdmeta pogodbe.

- Božiji Poslanik, a.s., je davao Hajber u zakup za polovinu roda voća ili usjeva pa bi svojim ženama davao svake godine stotinu tovara, osamdeset tovara hurmi i dvadeset ječma. Kada je Omer, r.a., došao na vlast, napravio je diobu Hajbera* i žene Vjerovjesnika, a.s., ostavio da odaberu parcele zemlje i vode ili da im svake godine osigura spomenute tovare prinosa. One su izabrale različito. Neke su izabrale zemlju i vodu, a neke tovare prinosa svake godine. Aiša i Hafsa, r.a., izabrale su zemlju i vodu.

O onome ko zasadi sadnicu

978. Od Džabira, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Nema muslimana koji zasadi sadnicu a da mu se ono što se sa nje pojede neće računati kao sadaka, i ono što se sa nje ukrade kao sadaka, i ono što sa nje zvijer pojede kao sadaka, i što sa nje ptica pojede kao sadaka, a ako neko uzme sa nje neki dio, njemu će opet biti kao sadaka."

Prodavanje viška vode

979. Prenosi se da je Džabir ibn Abdullah, r.a., rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., zabranio je prodaju viška vode.

Zabrana uskraćivanja viška vode i trave

980. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Ne uskraćujte korišćenje viška vode, jer time uskraćujete ispašu stoci."

---

* Tj. podijelio ga je između onih kojima je pripadao, misli se na obradivo zemljište, nakon što ga je preuzeo od Židova kada ih je protjerao iz Hajbera.

OPORUKA, SADAKA, POKLON I DARIVANJE NA DOŽIVOTNO KORIŠĆENJE

Podsticanje na oporuku onoga ko ima nešto oporučiti

981. Od Salima preko Ibn Omera, r.a., se prenosi da je čuo Božijeg Poslanika, a.s., kad je rekao:

"Čovjek-musliman koji ima nešto za opuruku, neće biti ispravan ako zanoći tri noći, a ne bude imao napisanu oporuku."

Abdullah ibn Omer je rekao:

- Nije nijedna noć prošla otkako sam to čuo od Božijeg Poslanika, a.s., a da kod sebe nisam imao oporuku!

Prilikom oporuke ne premašuje se trećina

982. Prenosi se da je Sa'd ibn Ebu Vekkas, r.a., rekao:

- Božiji Poslanik a.s., me posjetio prilikom Oproštajnog hadža, kad sam bio tako bolestan da sam predosjećao smrt, pa ga upitah:

- Božiji Poslaniče, vidiš dokle su me bolovi doveli, a ja imam imanje i samo jednu kćer kao nasljednika, mogu li podijeliti dvije trećine svog imetka?

"Ne!", reče on, a ja nastavih:

- A mogu li polovinu?

"Ne, nego samo trećinu, i trećina je mnogo. Da ostaviš bogate nasljednike, bolje ti je nego da ih ostaviš siromašne pa da prosjače od ljudi. Ti nećeš ništa potrošiti želeći Allahovo zadovoljstvo a da za to nećeš biti nagrađen, pa čak i za zalogaj kojim hraniš svoju suprugu", reče on.

Ja ga upitah:

- Hoću li ja biti ostavljen ovdje (u Mekki) iza mojih drugova?

"Ti nećeš biti ostavljen, niti ćeš učiniti nešto tražeći Allahovo zadovoljstvo, a da nećeš time povećati svoj stepen i ugled. Možda Mekki)."

- Tako mu je izrazio žalost Božiji Poslanik, a.s., što će umrijeti u Mekki - veli prenosilac.

983. Od Ibn Abbasa, r.a., se prenosi da je rekao:

- Trebalo bi da ljudi smanjuju oporuku sa trećine na četvrtinu jer je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Trećina, i to je mnogo."

Poslanik, s.a.v.s., je oporučio Allahovu knjigu

984. Prenosi se da je Talha ibn Musarrif rekao:

- Pitao sam Abdullaha ibn Ebu Evfa, r.a., da li je Božiji Poslanik, a.s., nešto oporučio.

- Nije - reče on, a ja upitah:

- Pa zašto je propisana oporuka muslimanima i zašto im je naređena?

On reče:

- On je oporučio knjigu Allaha Moćnog i Uzvišenog (Kur'an).*

985. Prenosi se da je Aiša, r.a., rekla:

- Božiji Poslanik, a.s., nije ostavio ni zlatnika ni srebrenjaka ni ovcu, ni devu, niti je šta oporučio.

---

* Tj. da se postupa po njoj.

986. Od Esveda ibn Jezida se prenosi:

- Kod Aiše, r.a., su spominjali da je Aliji, r.a., ostavljena oporuka da bude halifa pa je rekla:

- Kad mu je mogao ostaviti oporuku? Na moje krilo je bio naslonjen dok je tražio lavor. Bio je sav opušten na mome krilu, a nisam ni osjetila da je već umro, pa kad mu je mogao ostaviti oporuku?

Oporuka Božijeg Poslanika da se mušrici protjeraju sa Arapskog poluotoka i da se dočekaju delegacije

987. Prenosi se od Se'ida ibn Džubejra da je Ibn Abbas, r.a., rekao:

- Četvrtak! Šta je četvrtak?

Zatim je zaplakao toliko da su mu suze nakvasile pijesak pa rekoh:

- Ibn Abbase, šta je četvrtak? - a on odvrati:

- Božijem Poslaniku, a.s., se pojačala bolest pa je rekao: "Dajte da vam napišem oporuku da poslije mene ne zalutate!" - pa su se počeli sporiti a kod Vjerovjesnika sporenje ne dolikuje.

Oni rekoše:

- Šta mu je, da li bunca!? Provjerite! - pa on reče:

"Pustite vi mene, ja sam dobro. Oporučujem vam troje: Protjerajte mušrike sa Arapskog poluotoka, delegacije dočekujte kao što sam ja dočekivao..." Treće je prešutio, ili je, možda, spomenuo, ali sam to zaboravio - kaže prenosilac.

Zabrana vraćanja onoga što je dato kao sadaka

988. Od Omera ibn el-Hataba, r.a., se prenosi:

- Dao sam borcu na Božijem putu kao sadaku jednog rasnog konja, ali ga je on slabo pazio. Pomislivši da bi ga možda jeftino prodao, upitao sam o tome Božijeg Poslanika, s.a.v.s., pa on reče:

"Nemoj da bi ga kupio! I ne vraćaj svoju sadaku, jer onaj ko se vraća na svoju sadaku sliči psu koji bljuje pa liže svoju bljuvotinu."

989. Od Ibn Abbasa, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Onaj ko se vraća na ono što je poklonio sličan je psu koji pobljuje, pa se vrati svojoj bljuvotini."

Darivanje jednom djetetu mimo ostale djece

990. Od Nu'mana ibn Bešira, r.a., se prenosi:

- Otac me darovao s nečim od svoje imovine pa je moja majka, Amra bint Revaha, rekla:

- Ne slažem se s tim dok ti to Božiji Poslanik, a.s., ne posvjedoči.

Otac me dovede Vjerovjesniku, a.s., želeći da mu on potvrdi ispravnost darivanja pa ga Božiji Poslanik, a.s., upita:

"Jesi li prema svakom svome djetetu isto ovako postupio?"

- Nisam - reče on.

"Bojte se Allaha i budite pravedni prema svojoj djeci!" - upozori ga Vjerovjesnik, a.s., pa se moj otac vratio i odustao od tog poklona.

991. Prenosi se od Nu'mana ibn Bešira da je rekao:

- Moj otac, noseći me, otišao je Božijem Poslaniku, a.s., i rekao mu:

- Božiji Poslaniče, potvrdi mi da mogu to i to od svoga imetka dati na dar Nu'manu.

"A jesi li svim svojim sinovima dao isto što i Nu'manu?" - upita ga Božiji Poslanik.

- Nisam - reče on.

"Traži, onda, mimo mene ko će ti to posvjedočiti"* - reče mu Božiji Poslanik.

Iza toga upita:

* Ovim se misli na osudu ovog čina, a ne da to neko drugi posvjedoči.

"Da li bi volio da su svi jednako dobri prema tebi?"

- Svakako - reče on.

"Stoga ne čini tako!" - reče Božiji Poslanik.

Darivanje na doživotno korišćenje

992. Prenosi se od Džabira, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Onaj koji drugom čovjeku i njegovom potomku dadne nešto na doživotno korišćenje rekavši: - Dajem ovo tebi i tvom potomku dok god bude iko od vas živ - to pripada onome kome je dato i njegovom potomku i ne vraća se prvom vlasniku, jer je on dao poklon koji nasljedstvo već obuhvaća."

993. Prenosi se od Džabira ibn Abdullaha, r.a., da je Božiji Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Čuvajte vašu imovinu i nemojte je uništavati. Ko dadne nekome nešto na doživotno korišćenje, to pripada onome kome je darovano, živom ili mrtvom, a i njegovom nasljedniku."

ŠERIJATSKO NASLJEDNO PRAVO

Niti musliman nasljeđuje nemuslimana, niti nemusliman muslimana

994. Od Usame ibn Zejda, r.a., se prenosi da je Vjerovjesnik, a.s., kazao:

"Musliman ne nasljeđuje nemuslimana, a ni nemusliman muslimana."

Dajte pravo nasljedstva onima kojima pripada

995. Od Ibn Abbasa, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Dajte (propisano) pravo nasljedstva onima kojima pripada, a ako od njih šta ostane, onda to dajte najbližem muškom srodniku."

Kelala - Nasljedstvo onih koji su bez bližih srodnika (roditelja i djece)

996. Od Džabira ibn Abdullaha, r.a., se prenosi:

- Došao mi je Božiji Poslanik, s.a.v.s., dok sam bio bolestan i bez svijesti pa je uzeo abdest a moji su me polili vodom od njegovog abdesta pa ja dođoh sebi i rekoh:

- Božiji Poslaniče, naslijedit će me jedino dalji rod.

Tada je objavljen ajet o nasljedstvu. Rekoh Muhammedu Ibn el-Munkederu: *Ovi od tebe traže tumačenje. Reci: "Allah će vam kazati propis o kelali..."* (En-Nisā', 176.), a on reče:

- Tako je objavljeno.

997. Prenosi se od Me'dana ibn Ebu Talhe da je Omer ibn el-Hattab, r.a., držao hutbu na džumi pa je spomenuo Allahovog Vjerovjesnika, a.s., i Ebu Bekra, r.a., a zatim kazao:

- Iza sebe neću ostaviti važnije stvari za mene od kelale. Nisam Božijeg Poslanika, a.s., zapitivao ni o čemu, kao što sam ga o kelali; a nije prema meni bio grub ni zbog čega drugog kao što je bio zbog nje. Prst mi je zabadao u moja prsa govoreći: "Omere, zar ti nije dovoljan ajet, koji se nalazi na kraju sure En-Nisā'."

Ako poživim, ja ću riješiti pitanje kelale tako da će to usvojiti i onaj ko uči i ko ne uči Kur'an.

Posljednji objavljeni ajet jeste ajet o kelali

998. Prenosi se od Beraa ibn Aziba, r.a., da je posljednja sura, koja je potpuno objavljena sura Et-Tevba, a posljednji ajet, ajet o kelali.

Imovina pripada nasljednicima

999. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da bi Božiji Poslanik, kada bi mu bio donesen mrtav čovjek pod dugom, upitao:

"Da li je ostavio sredstva da se dug vrati?"

Ako bi mu bilo rečeno da je osigurao izmirenje duga, on bi mu klanjao dženazu, a ako nije, rekao bi: "Klanjajte svome drugaru dženazu."

Nakon što mu je Allah, dž.š., otvorio riznice materijalnih dobara kazao je:

"Ja sam vjernicima preči nego oni sami sebi pa ko umre kao dužnik, ja ću vratiti dug za njega, a ko ostavi iza sebe imovinu, ona pripada njegovim nasljednicima."

VAKUF

Uvakufljuje se osnovni imetak, a sadaka se daje od prihoda uvakufljene imovine

1000. Prenosi se od Ibn Omera, r.a., da je rekao:

- Dobio Omer, r.a., zemlju na Hajberu pa je došao Božijem Poslaniku, a.s., da ga upita za savjet u vezi s time rekavši:

- Božiji Poslaniče, dobio sam na Hajberu zemlju. Nisam nikada dobio imovine draže od ove, šta mi savjetuješ u vezi s njom?

"Ako hoćeš, uvakufi zemlju a podijeli kao sadaku prihode", odgovori on.

Prenosilac dalje kaže:

- Omer, r.a., je uvakufio tako da se ta zemlja ne može prodavati niti kupovati, da se ne može nasljeđivati niti poklanjati.

On dalje kaže:

- Dao je prihode kao milostinju siromasima, rodbini, zarobljenicima, na Božijem putu, putnicima, gostu. Onome ko upravlja vakufom nema smetnje da od njega umjereno troši ili da nahrani prijatelja, ali ne i da ga izdržava iz njega.

Od čega čovjeku pristižu sevapi poslije njegove smrti?

1001. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Kada čovjek umre, prestaju mu teći sevapi za dobra djela, izuzev u tri stvari: trajne sadake, znanja koje korist pruža i čestitog djeteta koje uči dove za njega."

Sadaka za onoga koji je umro a nije ništa oporučio

Vidi hadis koji prenosi Aiša u poglavlju o zekatu pod rednim brojem 523.

ZAVJET

Zavjet se ispunjava ako je u (granicama) pokornosti Allahu

1002. Od Ibn Omera, r.a., se prenosi da je Omer ibn el-Hattab, r.a., pitao Božijeg Poslanika, a.s., koji je nakon povratka iz Taifa bio u Dži'rani sljedeće:

- Božiji Poslaniče, ja sam se u džahilijjetu zavjetovao da ću provesti u i'tikafu u Mesdžidu-l-haramu jedan dan, šta ti misliš o tome!

"Idi i provedi jedan dan", odgovori mu on.

Njemu je, inače, Božiji Poslanik bio dao robinju od petine (plijena), pa nakon što je Božiji Poslanik, a.s., oslobodio zarobljenike, Omer ibn el-Hatab ih je čuo kako govore:

- Oslobodio nas je Božiji Poslanik, a.s.!

Tada je upitao:

- Šta je ovo?

Oni mu rekoše:

- Božiji Poslanik, a.s., oslobodio je zarobljenike.

Omer reče:

- Abdullahu! Idi i pusti onu robinju.

Naredba naknadnog izvršenje zavjeta

1003. Prenosi se od Ibn Abbasa, r.a., da je rekao:

- Sa'd ibn Ubade je zatražio od Božijeg Poslanika, a.s., savjet o zavjetu njegove majke koja je umrla prije nego ga je izvršila pa je Poslanik rekao:

"Izvrši ga ti za nju!"

Ko se zavjetuje da će pješke ići do Kabe

1004. Prenosi se od Ukbe ibn Amira, r.a., da je rekao:

- Moja sestra se zavjetovala da će pješke ići do Bejtullaha pa je zatražila da umjesto nje upitam o tome Božijeg Poslanika, a.s. Ja sam ga upitao a on reče:

"Neka pješači, a neka i jaše!"

1005. Prenosi se od Enesa, r.a., da je Vjerovjesnik, a.s., vidio starca kako tetura naslanjajući se na dvojicu svojih sinova pa upita:

"Šta je ovome?"

- Dao je zavjet da će pješačiti - rekoše mu, a on zaključi:

"Svemoćnom i Uzvišenom Allahu nije potrebno da iko sebe muči!"

Pa je naredio da uzjaše.

Odvraćanje od zavjeta, jer to ne mijenja sudbinu

1006. Od Ibn Omera, r.a., se prenosi da je Vjerovjesnik, a.s., odvraćao od zavjetovanja, govoreći:

"Ono ne donosi dobro. Njime se zapravo uzima od onoga ko škrtari."

1007. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Vjerovjesnik, a.s., rekao:

"Zavjet čovjeku neće omogućiti ono što Allah nije odredio da mu se desi, nego se zavjet podudari sa sudbinom pa se njime izmami od škrtice ono što on od sebe ne bi želio dati."

Ne ispunjava se zavjet kojim bi se pokazala neposlušnost Allahu, niti zavjet u pogledu nečega što nije u čovjekovom vlasništvu

1008. Prenosi se od 'Imrana ibn Husajna, r.a., da je rekao:

- Plemena Sekif i Beni Ukajl su bila u savezništvu pa su Sekifljani zarobili dvojicu ljudi, ashaba Božijeg Poslanika, a.s., a drugi su ashabi zarobili jednog čovjeka iz Beni Ukajla uzevši s njime i devu Adbu. Naišao je kraj njega Božiji Poslanik, a.s., dok je ovaj bio svezan u konopcima pa reče:

- Muhammede!

On mu priđe i upita:

"Šta je s tobom?"

On nastavi:

- Zašto si priveo mene i devu "hadžijsku predvodnicu"? (nazvao ju je tako iz počasti)

Ističući značaj toga, on mu odgovori:

"Priveo sam te zbog zločina tvojih saveznika Sekifljana!"

Potom krenu od njega, a ovaj ga opet dozva i reče:

- Muhammede, Muhammede!

Božiji Poslanik, a.s., bijaše milosrdan i blag pa se vrati prema njemu i upita ga:

"Šta hoćeš?", a ovaj reče:

- Ja sam musliman!

"Da si to rekao dok si sobom raspolagao, spasio bi se u svakom pogledu!", reče mu on pa se okrenu i pođe, a ovaj ga opet pozva:

- Muhammede, Muhammede!

On se vrati i reče:

"Šta ti treba?"

- Gladan sam, daj mi da jedem! - reče on - I žedan sam, daj mi da pijem vode!

"E, to je ono što tebi treba dati!"

Razmijenjen je za dvojicu ljudi (muslimana).

Bila je zarobljena, također, i neka žena ensarijka, s kojom je zaplijenjena i deva Adba. Dok su noću držali svoje životinje pred svojim kućama, žena je bila svezana, ali se jedne noći oslobodila konopaca i

došla kod deva. Kad god bi se primakla nekoj devi, ona bi zarikala pa ih ona ostavi i zaputi se devi Adbi, koja ne riknu. Bila je to, inače, deva koja je bila dresirana. Ona sjede na njen zadnji dio, potjera je i ode. Primijetili su je i tražili je, ali im je uspjela umaći i zaklela se Allahu Svemoćnom i Svevišnjem da će je zaklati ako je On pomoću nje spasi.

Kad je stigla u Medinu, vidješe je neki ljudi i zavikaše:

- Evo Adbe, deve Božijeg Poslanika, a.s.

Ona reče kako se zavjetovala da će je zaklati ako je Allah pomoću nje spasi te odoše Božijem Poslaniku, a.s., koji, kada mu sve to izložiše, reče:

"*Subhanallah*! Kako je loše nagrađuje, zar da je zakolje ako je Allah pomoću nje spasi! Ne ispunjava se zavjet u kome ima grijeha, niti zavjet u pogledu nečega što nije u čovjekovom vlasništvu."

Iskupljenje za zavjet

1009. Od Ukbeta ibn Amira, r.a., prenose se riječi Božijeg Poslanika, a.s.:

"Iskupljenje za zavjet isto je kao i ono za zakletvu."

ZAKLETVE

Zabrana zaklinjanja roditeljima

1010. Od Omera ibn el-Hattaba, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Zaista vam Allah Svemoćni i Uzvišeni zabranjuje da se zaklinjete vašim roditeljima."

Omer je kazao:

- Tako mi Allaha, njima se više nikad nisam zakleo otkako sam čuo da je Božiji Poslanik, a.s., to zabranio, bilo ja lično, bilo da sam što prenosio od nekoga.

1011. Od Ibn Omera, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Ko se hoće zakleti neka se zakune samo Allahom."

Kurejšije su se zaklinjale svojim roditeljima pa je Poslanik rekao:

"Ne zaklinjite se svojim roditeljima."

Zabrana zaklinjanja kumirima

1012. Od Abdurrahmana ibn Semure, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Ne zaklinjite se kumirima ni svojim roditeljima."

Ko bi se zakleo Latom i Uzatom neka kaže *La ilahe illallah*, tj. neka obnovi iman

1013. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Ko se od vas zakune i u svojoj zakletvi kaže: "Lata mi" - neka kaže *La ilahe illallah* (neka obnovi iman), a ko svom prijatelju kaže: "Hajde da se kockamo, neka podijeli sadaku!"

U drugom rivajetu stoji: "Ko se zakune Latom i Uzzaom..."*

Poželjnost da se u zakletvi kaže: ako Bog da

1014. Od Ebu Hurejre, r.a., prenose se riječi Božijeg Poslanika, a.s.:

"Sulejman ibn Davud, vjerovjesnik Allahov, a.s., je rekao:

- Obići ću noćas sedamdeset svojih žena, i one će roditi dječake koji će se boriti na Allahovom putu.

Njegov prijatelj ili melek mu reče:

- Reci: Ako Allah da!

On to zaboravi i ne reče pa mu od svih njegovih žena samo jedna rodi i to polutana pa Božiji Poslanik, a.s., reče:

"Da je rekao: -Ako Allah htjedne! - ne bi prekršio svoju zakletvu, nego bi postigao ono što je želio."

Zakletva je prema nijjetu onoga ko se zakune

1015. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Zakletva je prema nijjetu onoga ko se zakune."

Ko svojom zakletvom nastoji oduzeti pravo nekog muslimana, ući će u Džehennem

1016. Prenosi se od Ebu Umame el-Harisija da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

* Lat i 'Uzza - najpoznatiji kumiri predislamskih Arapa.

"Ko svojom zakletvom nastoji oduzeti pravo nekog muslimana, Allah mu je Džehennem učinio boravištem, a zabranio mu je Džennet."

Neki čovjek upita:

- Božiji Poslaniče, a ako je posrijedi nešto sasvim malo?

"Makar bila i grančica misvak-drveta", zaključi on.

1017. Prenosi se od Vaila ibn Hudžera, r.a.:

- Došli su Božijem Poslaniku, a.s., jedan čovjek iz Hadremevta i drugi iz Kinde pa ovaj iz Hadremevta reče:

- Božiji Poslaniče, ovaj mi je oteo zemlju koja je pripadala mome ocu.

Onaj iz Kinde reče:

- To je moja zemlja, ja je obrađujem i on na nju nema nikakvo pravo.

Vjerovjesnik, a.s., upita onoga iz Hadremevta:

"Imaš li ti neki dokaz?"

- Nemam - odgovori, a on nastavi:

"Bit će ti kako se on zakune!"

- Božiji Poslaniče, ovo je čovjek grješnik. Ne obazire se na ono za šta se zakleo, ništa mu nije sveto - reče čovjek, a Vjerovjesnik, a.s., reče:

"Od njega ne možeš dobiti ništa do li to!"

Pošto se ovaj poče zaklinjati, Božiji Poslanik, s.a.v.s., reče:

"Ako se ovaj zaklinje da bi nepravedno koristio imovinu drugoga čovjeka, susrest će Allaha Uzvišenog okrenutog od sebe."

Ko se na nešto zakune pa vidi bolje rješenje, neka izvrši keffaret pa neka postupi kako je bolje

1018. Prenosi se od Ebu Musaa el-Eš'arija, r.a.:

- Došao sam Božijem Poslaniku, a.s., sa porodicom Eš'arija da od njega zatražimo deve za prijevoz pa on reče:

"Allaha mi, ja vas ne mogu nositi, niti imam nešto na čemu bih vas prevezao."

- Ostadosmo tu koliko je Allah htio, potom mu bijahu dovedene deve i on nam zapovijedi da uzmemo tri bjelogrbe deve. Pošto se udaljismo, neki između nas rekoše:

- Allah nas neće usrećiti. Došli smo Božijem Poslaniku, a.s., da zatražimo deve pa se zakleo da nas ne može prevesti, a zatim nam je dao deve...

Oni mu se vratiše i o tome ga obavijestiše pa on reče:

"Nisam vam ja osigurao prijevoz, nego Allah. Allaha mi, ja se, ako Allah da, ni na šta neću zakleti a da neću, čim vidim bolje rješenje, za zakletvu dati otkup i postupiti onako kako je bolje."

1019. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je rekao:

- Neki čovjek je ostao do kasno navečer kod Vjerovjesnika, a.s., pa kad se vrati kući, zateče djecu da spavaju. On se zakle da zbog svoje djece neće jesti, ali mu se nešto prohtije pa jede te dođe Božijem Poslaniku, a.s., i to mu ispriča a Božiji Poslanik, a.s., reče:

"Ko se na nešto zakune, pa vidi neko bolje rješenje, neka postupi kako je bolje, a za zakletvu neka izvrši iskup (*keffaret*)."

Iskupljenje za zakletvu

1020. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Allaha mi, veći je grijeh da čovjek u svojoj zakletvi ostane uporan a u tome bude šteta za njegovu porodicu, nego da prekrši zakletvu i za nju se iskupi, onako kako je to Allah propisao."

SVETOST ŽIVOTA, OSVETA I KRVARINA

Svetost života, imovine i časti

1021. Od Ebu Bekere, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Vrijeme je zaokruženo upravo onakvim kakvo je bilo na dan kada je Allah nebesa i Zemlju stvorio. Godina ima dvanaest mjeseci od kojih su četiri sveta. Tri su zaredom: zu-l-ka'de, zu-l-hidždže i muharrem, te redžeb, mjesec plemena Mudar, koji je između džumada i ša'bana." Potom upita:

"Koji je ovo mjesec?"

- Allah i Njegov Poslanik najbolje znaju - odgovorismo mi. On je zatim zašutio toliko da smo mi pomislili da će ga nazvati nekim drugim imenom, a on onda upita:

"Nije li ovo zu-l-hidždže?"

- Jeste - rekosmo, a on zapita:

"Koji je ovo grad?"

- Allah i Njegov Poslanik najbolje znaju - odgovorismo mi. On je zatim zašutio toliko da smo pomislili da će ga nazvati nekim drugim imenom, a on upita:

"Nije li ovo Mekka?"

- Jeste - rekosmo, a on zapita:

"Koji je ovo dan?"

- Allah i Njegov Poslanik najbolje znaju - odgovorismo mi. On je zatim zašutio toliko dugo da smo pomislili da će ga nazvati nekim drugim imenom, dok ne upita:

"Nije li ovo prvi dan Kurban-bajrama?"

- Jeste, Božiji Poslaniče - rekosmo, a on nastavi:

“Zaista su vam vaši životi i vaši imeci i vaša čast sveti kao što vam je svet ovaj dan u ovome gradu i u ovom mjesecu. Vi ćete se susresti sa vašim Gospodarem, pa će vas On za vaša djela pitati. Ne vraćajte se poslije mene nipošto u zabludu pa da se međusobno ubijate. Neka

Zatim je upitao:

“Eto, jesam li vam saopćio?”

Prvo za šta će se suditi na Sudnjem danu jeste ubistvo

1022. Od Abdullaha ibn Mesuda, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

“Prvo za šta će se suditi na Sudnjem danu jeste ubistvo.”

Kad je dozvoljeno ubiti muslimana

1023. Od Abdullaha ibn Mesuda, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

“Nije dozvoljeno ubiti muslimana koji govori *La ilahe illallah* i svjedoči da sam ja Allahov Poslanik, izuzev u jednom od tri slučaja: Kad kao oženjen učini blud, kad ubije drugog muslimana i kada napusti svoju vjeru i zajednicu (džemat).”

Propis za onoga ko napusti islam pa ubija i ratuje

1024. Prenosi se od Enesa ibn Malika, r.a., da je jedna grupa od osam osoba iz Ukle, došla Božijem Poslaniku, a.s., i dala prisegu na vjernost. Kasnije su se, međutim, požalili Božijem Poslaniku, a.s., da su im tijela oslabila i da im je zemlja oko Medine nezdrava pa im on reče:

"Zašto ne biste otišli sa nekim od naših pastira i uzimali devinu mokraću i mlijeko!"

- Hoćemo - rekoše.

Otišli su, pili mokraću i mlijeko deva i ozdravili, ali su onda ubili pastira i otjerali deve. Božiji Poslanik, a.s., je čuo za to pa je poslao za njima potjeru koja ih uhvati i dovede. On je naredio da im se izosijecaju ruke i noge i da im se povade oči,* a zatim su ostavljeni na sunčevoj žegi dok nisu pomrli.

Grijeh prvog ubice

1025. Prenosi se od Abdullaha ibn Mesuda, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Nijedan čovjek neće bespravno biti ubijen, a da prvi Ademov sin neće imati udio u grijehu prolijevanja njegove krvi, jer je on prvi u praksu uveo ubistvo."

Čime čovjek sebi oduzme život time će biti kažnjavan i u Džehennemu

1026. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Ko se ubije željeznim predmetom tim predmetom će u džehennemskoj vatri udarati sebe po stomaku ostajući u njoj trajno, zauvijek. Ko popije otrov i tako se ubije, pit će ga u džehennemskoj vatri ostajući u njoj trajno, zauvijek. Ko se (namjerno) strmoglavi sa brda i tako se ubije strmoglavit će se u vatri džehennemskoj ostajući u njoj trajno, zauvijek."

1027. Prenosi se od Sevra ibn Sa'da es-Sa'dija, r.a., da se Allahov Poslanik susreo jednom sa mušricima pa su poveli boj. Pošto Božiji Poslanik, a.s., povuče svoju vojsku, povukoše i oni svoju. Među

---

* Tako je sa njima postupio jer su i oni pastirima izvadili oči.

ashabima Božijeg Poslanika, a.s., bijaše neki čovjek koji ne ostavi nijednog jedinog bjegunca a da ga ne stiže i ne ubi svojom sabljom. Ashabi rekoše:

- Niko od nas ih nije nanizao na svoju sablju (dobro se borio) kao taj i taj, a Božiji Poslanik, a.s., reče:

"On je džehennemlija, sigurno."*

Neko između ljudi reče:

- Ja ću mu biti stalno pratilac.

On ga je tako stalno i pratio. Ako bi ovaj zastao, i on bi stao za njim, ako bi ovaj požurio, žurio bi i on za njim. Taj čovjek zatim bijaše žestoko ranjen pa prije nego što će umrijeti, postavi rukohvat sablje na zemlju, a vrh između svojih grudi, zatim se navali na sablju i sam ubi sebe. Čovjek koji ga je pratio dođe Božijem Poslaniku, a.s., i zavika:

- Svjedočim da si ti Allahov Poslanik!

"Zašto to?" - upita on, a ovaj nastavi.

- Sjećaš se onog čovjeka za koga si ti rekao da je džehennemlija, pa se ljudi tome čudili, a ja sam rekao: Pratit ću ga ja za vas!? Išao sam za njim sve dok nije žestoko ranjen i vidio sam kako je, prije nego što će umrijeti, postavio rukohvat svoje sablje na zemlju, a vrh između svojih grudi, zatim se navalio na sablju i ubio sam sebe.

Božiji Poslanik, a.s., reče:

"Čovjek, doista, može biti džehennemlija a da se ljudima čini da on postupa onako kako džennetlija postupa, a isto tako, može biti džennetlija, a da se ljudima čini da on postupa onako kako postupa džehennemlija."

Ko ubije kamenom treba ga ubiti na isti način

1028. Prenosi se od Enesa ibn Malika, r.a., da je nađena neka djevojka izubijane glave između dva kamena pa su je upitali:

---

* Ovom čovjeku je bilo ime Kuzman, navodi Hatib i veli da je bio od munafika.

- Ko ti je ovo učinio? Je li taj i taj, pa je li taj i taj, dok joj nisu tako spomenuli nekakvog Jevreja. Tada je klimnula glavom pa je Jevrej priveden i nakon što je to potvrdio, Božiji Poslanik, a.s., je naredio da mu se glava izubija kamenom.

Ujedanje za ruku i izbijanje zuba

1029. Od Imrana ibn Husajna, r.a., se prenosi da je jedan čovjek ugrizao drugoga za ruku te je ovaj istrgnuo svoju ruku, a onome iščupao prednji zub ili zube. On zatraži od Božijeg Poslanika, a.s., da tog čovjeka pozovu na sud (jer mu je izbio zube), pa mu Božiji Poslanik, a.s., reče:

"Šta ti tražiš od mene? Hoćeš li da mu naredim da ti u usta stavi svoju ruku pa da mu je odgrizeš kao što životinja grize!? Daj ti svoju ruku, neka ti je on odgrize pa je onda trgni sebi!!! (ako misliš da ti je on kriv!)"*

Za ranjavanje sljeduje odmazda, osim ako se zadovolje otkupninom

1030. Prenosi se od Enesa, r.a., da je Rebiova sestra Umm Haris ranila nekog čovjeka pa su se parničili kod Božijeg Poslanika, a.s., koji reče:

"Pravično poravnanje! Pravično poravnanje!", a Rebiova majka upita:

- Božiji Poslaniče, zar da on na toj i toj izvrši pravično poravnanje!?** Allaha mi, neće to izvršiti nad njom.

"Subhanallah! Umm Rebia, pravično poravnanje je u Allahovoj knjizi propisano!" - reče Božiji Poslanik, a.s., a ona će:

---

* Poslanik njemu nije stvarno naredio taj čin, nego mu je osporio njegov zahtjev za nadoknadom. U drugoj predaji stoji da mu je rekao da nema pravo na naknadu.

** Tj. zar da i on nju sada rani!?

- Neće, Allaha mi! Nad njom se, Allaha mi, to nikada neće izvršiti.*

Ona je tako govorila sve dok ovi nisu prihvatili otkupninu pa Božiji Poslanik, a.s., reče:

"Ima zaista takvih Allahovih robova da bi im On uvijek uslišao želje, kad god bi Ga stali preklinjati."

Kad neko prizna ubistvo pa bude isporučen srodniku (staratelju) ubijenog, a ovaj ga oslobodi

1031. Prenosi se od Alkame ibn Vaila da mu je njegov otac, r.a., ispričao sljedeće:

- Sjedio sam sa Božijim Poslanikom, a.s., kad dođe neki čovjek vodeći drugog svezanog komadom kolana pa reče:

- Božiji Poslaniče, ovaj je ubio moga brata!

"Jesi li ga ubio?" - upita Božiji Poslanik, a.s.

Onaj čovjek se opet ubaci:

- Ako ne prizna, ja ću donijeti očit dokaz protiv njega.

- Jesam, ubio sam ga - reče ovaj.

"A kako si ga ubio?" - upita on.

- On i ja smo tresli lišće sa nekog drveta pa mi je počeo psovati i naljutio me pa sam ga udario sjekirom po tjemenu i ubio ga - reče on.

Božiji Poslanik, a.s., ga upita:

"Imaš li ti išta svoje lično da se iskupiš?"

- Ja osim odjeće i sjekire nemam ništa - odgovori on.

"Da li bi te tvoj narod otkupio?" - upita ga Božiji Poslanik.

---

* Ovdje nije posrijedi odbijanje vjerskog propisa, već se radi o njezinom nastojanju da one koje imaju pravo na pravičnu nadoknadu privoli da pristanu na iskupninu, odnosno da navede Vjerovjesnika, s.a.v.s., da se kod njih zauzme za to. Ona se zaklinjala vjerujući da suprotna strana neće dopustiti da njezina zakletva bude prekršena, navodeći ih tako na oprost.

- Ja kod svojih ne vrijedim toliko - odgovori on, a Božiji Poslanik, a.s., dobaci onaj komad kolana čovjeku koji ga je doveo i reče:

"Evo ti ovaj tvoj saputnik."

On ga povede, pa kad se okrenuo, Božiji Poslanik, a.s., reče:

"Ako ga ubije isti je kao i on."

Ovaj se vrati i reče:

- Božiji Poslaniče, čuo sam kako kažeš da sam, ako ga ubijem, isti kao i on, a preuzeo sam ga prema tvom naređenju.

Božiji Poslanik, a.s., upita:

"Bi li ti volio da on ponese i tvoj grijeh i grijeh ubijenoga?"*

- Volio bih Vjerovjesniče - reče on.

Božiji Poslanik, a.s., reče:

"To ti je za to."

Ovaj baci komad kolana i pusti onog čovjeka na slobodu.

Krvarina za ženu koja bude udarena po stomaku pa rodi (pobaci) dijete i umre te krvarina za novorođenče

1032. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je rekao:

- Dvije žene iz plemena Huzejl su se potukle pa je jedna od njih ovu drugu kamenjem gađala i ubila i nju i ono šta je bilo u njenom stomaku. Otvorili su sudski proces kod Božijeg Poslanika, a.s., pa je on presudio da za novorođenče otkupnina bude rob ili robinja, a za ženu da krvarinu plati njena muška rodbina (*akila*), te da je naslijedi njeno dijete i ostali članovi njezine porodice.** Hamel ibn en-Nabiga el-Huzeli reče:

- Božiji Poslaniče, kako da platim krvarinu za ono što nije ni pilo, ni jelo, ni progovorilo, niti je proplakalo, za to nema krvarine!

---

* Grijeh ubijenoga - tj. vlastiti grijeh koji je počinio ubivši ga, i "tvoj grijeh", tj. bol koji ti je prouzrokovao ubivši ti brata.

** U drugim djelima se navodi da je ubijena žena imala još jedno dijete i muža, upravo kao i ona koja ju je ubila.

Božiji Poslanik, a.s., reče:

"Ovaj je uistinu brat vračara zbog ovih rima koje je izrekao."

Slučajevi u kojima se ne plaća krvarina

1033. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Za ozljede u bunaru (koji čovjek iskopa u svojoj zemlji pa neko upadne) nema krvarine, za ozljede u jami ili rudniku nema krvarine, za ozljede od nerazumnog (životinje i sl.) nema krvarine, a za pronađeno zakopano blago se plaća petina."

ZAKLETVA ONIH KOJI SE OPTUŽE ZA UBISTVO

Onaj ko se zaklinje u tom slučaju

1034. Od Sehla ibn Ebu Hasme, od najstarijih ljudi njegovog naroda se prenosi da su Abdullah ibn Sehl i Muhajjis izašli na Hajber zbog neimaštine koja ih je zadesila. Muhajjisu je neko došao i rekao mu da je Abdullah ibn Sehl ubijen i bačen u jedan izvor ili plitak bunar, pa ode Jevrejima i reče im:

- Allaha mi, vi ste ga ubili!

- Mi ga, tako nam Allaha, nismo ubili! - rekoše oni pa on ode svojim saveznicima i to im ispriča. Otpočeše govoriti on i njegov brat Huvejs, koji je od njega stariji, i Abdurrahman ibn Sehl. Muhajjis, koji je bio na Hajberu, poče pričati, ali mu Božiji Poslanik, a.s., reče:

"Pusti starijeg, pusti starijeg!"

Govorio je Huvejs pa Muhajjis, nakon čega Božiji Poslanik, a.s., reče:

"Trebaju platiti krvarinu za vašeg prijatelja ili ćemo im najaviti rat."

Božiji Poslanik, a.s., im je u vezi s ovim poslao i pismo pa oni odgovoriše:

- Mi ga, tako nam Allaha, nismo ubili.

Božiji Poslanik, a.s., reče Huvejsu, Muhajjisu i Abdurrahmanu.

"Hoćete li se i vi zakleti pa da naplatite krvarinu za vašeg prijatelja?"

- Nećemo - rekoše.

"Jevreji su se zakleli?" - reče on.

- Nisu oni muslimani - rekoše oni.

Božiji Poslanik, a.s., im od sebe isplati krvarinu te im posla stotinu deva koje su im dovedene čak u njihovo dvorište pa Sehl reče:

- Udarila me je nogom jedna od njih ružičaste boje.

Priznavanje zakletve za ono za šta je data (u džahilijjetu)

1035. Od jednog ashaba ensarije se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., potvrdio zaklinjanje kakvo je prakticirano prije islama.

KAZNE

Kazne za zinaluk neženjenih i ženjenih

1036. Prenosi se da je Ubade ibn es-Samit, r.a., rekao:

- Kada bi Božijem Poslaniku, a.s., dolazila objava, bio bi u teškom stanju i promijenila bi mu se boja lica. Tako je jednog dana došla Objava i on je bio takav. A kad se smirio, reče:

"Uzmite od mene (propis), za njih je Allah odredio rješenje: Ženjen sa udavanom, neoženjen sa neudavanom. Za udatu (ili oženjenog) propisuje se stotinu bičeva, zatim ubistvo kamenovanjem, a za neoženjenog (ili neudatu) stotinu bičeva, zatim godinu dana progonstva."

Kamenovanje oženjenog čovjeka ili udate žene zbog zinaluka

1037. Od Ubejdullaha ibn Abdullaha ibn Utbeta se prenosi da je čuo Abdullaha ibn Abbasa, r.a., kad govori:

- Omer ibn el-Hattab, r.a., je sjedeći na minberu Božijeg Poslanika, a.s., rekao:

- Allah je poslao Muhammeda, a.s., sa istinom i objavio mu knjigu pa je u njoj bio ajet o kamenovanju.* Mi smo ga učili, čuvali i pamtili napamet. Božiji Poslanik, a.s., je kamenovao a i mi smo nakon njega kamenovali. Ja se bojim da tokom vremena neko od ljudi ne kaže: - Mi u Allahovoj knjizi ne možemo naći ništa o kamenovanju! - pa da zalutaju napuštajući propis koji je Allah objavio. Zaista je kamenovanje dužnost koja treba biti izvršena nad oženjenim muškarcima i udatim

---

* Misli na ajet: *Ako starac i starica počine blud, kamenujte ih...* , koji je dokinut i nije uvršten u konačni tekst Objave, s tim da je njegov propis ostao važeći.

ženama, koji učine zinaluk za koji postoje jasni dokazi, trudnoća ili priznanje.

Kazna za onoga ko prizna sopstveni zinaluk

1038. Prenosi se da je Džabir ibn Semure, r.a., rekao:

- Božijem Poslaniku, a.s., doveden je neki čovjek niskog rasta, raščupane kose, mišićav, ogrnut plaštom. Bio je učinio zinaluk pa ga Božiji Poslanik, a.s., dva puta vrati nazad. A zatim naredi da bude kamenovan. Potom Božiji Poslanik, a.s., reče:

"Kad god smo mi odlazili u boj boreći se na Allahovom putu, pojedinci među vama su ostajali iza nas sa seksualnim nagonom poput onoga u jarca, da nekoj ženskoj daruju nešto tečnosti. Kad god mi Allah omogući da kaznim nekog takvog, kaznit ću ga da bude pouka drugima."

Prenosilac (Šu'be) veli da je ovo govorio Se'idu ibn Džubejru, pa je on rekao:

- On ga je četiri puta vratio! A u jednom rivajetu stoji da ga je vratio dva ili tri puta.

Odbijanje priznanja zinaluka četiri puta, rupa za kamenovanog, odgađanje izvršenja kazne nosećoj ženi dok ne rodi te dženaza-namaz kamenovanoj osobi

1039. Prenosi se od Burejda, r.a., da je Maiz ibn Malik el-Eslemi došao Božijem Poslaniku, a.s., i rekao:

- Božiji Poslaniče, ja sam sebi nanio zulum i učinio zinaluk, želio bih da me očistiš od ovog grijeha. On ga vrati, ali čovjek opet sutradan dođe, pa reče:

- Božiji Poslaniče, učinio sam zinaluk.

On ga i drugi put vrati. Zatim Božiji Poslanik, a.s., posla poruku njegovima, pitajući:

- Znate li vi za kakav mentalni nedostatak kod njega? Da li mu u tom pogledu nešto osporavate?

Oni odgovoriše:

- Mi ga znamo kao potpuno pametnog, prema onome što mi možemo vidjeti, on je među najboljim od nas.

Čovjek mu dođe i treći put pa Božiji Poslanik, a.s., ponovo poruči njegovim raspitujući se o njegovom stanju. Oni ga opet obavijestiše da on nema nedostatka, ni tjelesnog, ni mentalnog. Kad je došao četvrti put, naredi da se za njega iskopa jama i da bude kamenovan.

Došla je i jedna Gamidijka* rekavši:

- Božiji Poslaniče, ja sam učinila zinaluk, očisti me ovog grijeha, molim te.

On je vrati, a sutradan ona upita:

- Božiji Poslaniče, zašto me vraćaš? Možda ćeš me vraćati kao i Maiza, a ja sam, Allaha mi, i zatrudnjela.

"Neću! Idi dok se ne porodiš", reče on.

Kad se porodila, donijela je dijete zamotano u nekakvo platno i rekla:

- Evo, ja sam rodila.

"Idi i doji ga sve dok ga ne bude trebalo odbiti od mlijeka", reče joj on.

Pošto ga odbi od mlijeka, donese mu dijete sa komadom hljeba u ruci i reče:

- Božiji Poslaniče, ovo je onaj što sam ga odbila od mlijeka, počeo je jesti hranu.

On uruči dijete nekom muslimanu, a zatim naredi da se za nju iskopa jama u visini njenih prsa te da je svijet kamenuje. Halid ibn Velid prihvati za kamen i baci ga na njenu glavu, a krv ga po licu poprska pa je on poče grditi. Vjerovjesnik, a.s., čuvši kako je on grdi, reče:

"Polahko, Halide! Tako mi Onoga koji raspolaže mojim životom, ona se toliko iskreno pokajala da bi i onome ko čini nepravdu (varajući pri trgovini i sl.) bilo oprošteno kad bi se tako pokajao."

Potom je naredio da joj se klanja dženaza-namaz, koji je on lično kao imam klanjao. Nakon toga je zakopana.

Kamenovanje Jevreja pod islamskom vlašću zbog zinaluka

1040. Od Abdullaha ibn Omera, r.a., se prenosi da su Božijem Poslaniku, a.s., dovedeni neki Jevrej i Jevrejka koji su počinili zinaluk pa je Božiji Poslanik, a.s., otišao Jevrejima i upitao:

"Šta je u Tevratu propisano za onoga ko učini zinaluk?"

- Mi im unakazimo lica pa ih postavimo na dva magarca okrenuvši im lica prema repu, a onda se takvi vode po gradu - odgovoriše oni.

Božiji Poslanik, a.s., reče:

"Dajte Tevrat ako govorite istinu!"

Oni ga donesoše i počeše čitati, a kad dođoše do stavka o kamenovanju, mladić koji ga je čitao stavi svoju ruku preko ajeta o kamenovanju i pročita ono ispred i iza njega te Abdullah ibn Selam, koji je bio sa Božijim Poslanikom, reče:

- Naredi mu da digne ruku.

On je podiže a ispod nje stavak o kamenovanju. Božiji Poslanik, a.s., naredi te njih dvoje kamenovaše. Abdullah ibn Omer kaže:

- Bio sam sa onima koji su ih kamenovali i vidio njega kako nju štiti svojim tijelom.

Bičevanje robinje kad učini zinaluk

1041. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., upitan o robinji koja učini zinaluk, a nije udata, pa je odgovorio:

"Ako učini zinaluk, bičujte je, ako potom opet učini zinaluk, ponovo je bičujte, a ako i nakon toga učini zinaluk, bičujte je i prodajte, makar i za kolan od sedla."

Ibn Šihab kaže:

- Ne znam je li to poslije trećeg ili poslije četvrtog bičevanja.

Pravo vlasnika da izvrši kaznu nad svojim robom

1042. Od Ebu Abdurrahmana, r.a., se prenosi da je rekao Alija, r.a., na hutbi:

- Ljudi, izvršite propisanu kaznu nad vašim robljem, bili ženjeni ili neženjeni. Neka od robinja Božijeg Poslanika, s.a.v.s., je učinila zinaluk pa mi je naredio da je izbičujem. Međutim, ona tek što se bijaše porodila pa sam se pobojao da je ne ubijem ako bih je bičevao i to spomenuh Vjerovjesniku, a.s., a on reče:

"Dobro si postupio!"

U jednom rivajetu se dodade: "Pusti je dok se ne oporavi!"

KAZNA ZA KRAĐU

Šta obavezuje na odsijecanje ruke

1043. Prenosi se od Aiše, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Ruku kradljivcu odsjeći ako je ukrao četvrt zlatnog dinara ili nešto što je više od te vrijednosti."

Odsijecanje ruke za krađu u vrijednosti od tri srebrenjaka

1044. Prenosi se od Ibn Omera, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., odsjekao ruku kradljivcu štita, čija vrijednost je iznosila tri srebrenjaka (dirhema).

Odsijecanje ruke zbog ukradenog jajeta

1045. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Allah prokleo kradljivca! Ukrade jaje pa mu bude odsječena ruka ili ukrade konopac pa mu bude odsječena ruka."

Zabrana zauzimanja za neizvršenje propisane kazne

1046. Prenosi se od Aiše, r.a., supruge Vjerovjesnikove, a.s., da su se Kurejšije bili zabrinuli za jednu ženu Mahzumijku* koja je nešto ukrala, u vrijeme Vjerovjesnika, a.s., pri osvojenju Mekke, pa rekoše:

- Ko bi se za nju zauzeo kod Božijeg Poslanika, a.s.?

Zatim rekoše:

- Ko bi se usudio drugi doli miljenik Božijeg Poslanika, a.s., Usame ibn Zejd.

Ona bijaše dovedena Božijem Poslaniku, a.s., pa se Usame ibn Zejd poče za nju zauzimati, ali se Božijem Poslaniku, a.s., promijeni boja lica, pa reče:

"Zar ti posreduješ za neku od Allahovih kazni?"

Usame mu reče:

- Božiji Poslaniče, moli Allaha da mi oprosti.

Navečer je Božiji Poslanik, a.s., ustao i održao govor iskazavši prvo zahvalu Allahu Svevišnjem kako to samo Njemu i dolikuje, potom je rekao:

"A sada da pređemo na stvar. One prije vas je upropastilo to što nisu izvršavali kaznu nad nekim ko ukrade ako je plemićkog porijekla, a izvršavali su je kad ukrade neko slabijeg porijekla. Tako mi Onoga Koji raspolaže mojim životom, kada bi Fatima, kći Muhammedova, ukrala, ja bih joj zaista odsjekao ruku."

Zatim je naredio, i toj ženi je odsječena ruka.

Aiša, r.a., je rekla:

- Divna li je kasnije bila njena tevba. Ona se udala i dolazila mi poslije toga, a ja sam Božijem Poslaniku, a.s., prenosila molbu za ono što joj je bilo potrebno.

---

* Tj. iz plemena Mahzum.

KAZNA ZA ALKOHOL

Koliko se bičuje onaj ko pije alkohol

1047. Prenosi se da je Hudajn ibn el-Munzir Ebu Sasan rekao:

- Bio sam prisutan kod Osmana ibn Affana, r.a, kad mu dovedoše Velida koji je nakon što je klanjao dva rekata sabah-namaza, upitao:

- Hoćete li da vam još klanjam?

Posvjedočiše dvojica ljudi protiv Velida. Jedan od njih, Humran, reče da je ovaj pio alkohol, a drugi posvjedoči kako ga je vidio da povraća. Osman reče:

- Ne bi ga mogao ni povraćati da ga nije popio.

Zatim reče:

- Alija, ustani i bičuj ga!

- Hasane, ustani i bičuj ga! - reče Alija.

Hasan, kao zamjerajući Osmanu, reče:

- Nek sprovodi i teškoću onaj ko u slasti uživa lahkoću!

- Abdullah ibn Dža'fere, ustani i bičuj ga!

On ga je i bičevao, a Alija, r.a., brojao, pa kad stiže do četrdeset reče:

- Prestani!

Zatim dodade:

- Vjerovjesnik, a.s., je udarao četrdeset bičeva, i Ebu Bekr, r.a., četrdeset, a Omer, r.a., osamdeset. Sve je to po sunnetu, ali ovoliko je meni najdraže.

- Ni zbog koga ko podlegne usljed moga izvršavanja kazne bičevanja nad njim ne bih osjetio grižnju savjesti, izuzev zbog alkoholičara - ako bi on pri bičevanju podlegao, ja bih za njega platio krvarinu, jer Vjerovjesnik, s.a.v.s., za njega nije ustanovio bičevanje.*

* Naime, i Buharija i Muslim bilježe hadis koji prenosi Enes, u kojem stoji da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., za pijenje alkohola naređivao da se dotični izudara palminom

Niže kazne bičevanjem

1049. Prenosi se od Ebu Burda el-Ensarija, r.a., da je čuo Božijeg Poslanika, a.s., kad kaže:

"Izuzev kazni (bičevanjem) koje je Allah propisao, niko ne smije biti bičevan više od deset udaraca bičem."

Ko zasluži kaznu pa se ona nad njim izvrši, iskupio se

1050. Prenosi se od Ubade ibn es-Samita, r.a., da je rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., nas je obavezao, kao što je obavezao i žene, da Allahu ni na koji način širka ne činimo, da ne krademo, da ne činimo zinaluk, da ne ubijamo našu djecu, da ne lažemo i ne potvaramo jedni druge. Pa ko uspije u tome imat će kod Allaha nagradu. Ko zasluži kaznu pa se ona nad njim izvrši, to će mu biti iskupljenje, a onaj čiji prijestup Allah, dž.š., ostavi u tajnosti, prepušten je Allahu, ako hoće kaznit će ga, a ako hoće oprostit će mu.

---

granom i obućom, dok je Ebu Bekr udarao četrdeset udaraca. Isto tako Muslim bilježi hadis u kojem stoji da je pred Vjerovjesnika doveden jedan čovjek koji je pio alkohol pa je on naredio da mu se s dvije palmine grane udari oko četrdeset udaraca! Priređivač ove skraćene verzije Muslimove zbirke je, međutim, ovaj hadis izostavio. Kažnjavanje alkoholičara bičevanjem ustanovljeno je kasnije - po jednima za vrijeme Ebu Bekra, a po drugima za vrijeme Omer, r.a. (V. Muhammed, Siddik Hasan Han El-Kanudži, Er-Revda en-nedijje, Mektebetu-l-Kevser, Rijad, 1996. 4. izdanje, 2. svezak, str. 611.)

SUĐENJE I SVJEDOČENJA

Presuda se donosi na osnovu izloženog i vješto prezentiranog dokaza

1051. Prenosi se od Umm Seleme, r.a., supruge Vjerovjesnika, s.a.v.s., da je Božiji Poslanik, a.s., jednom prilikom čuo galamu parničara pred vratima svoje sobe pa je izašao i rekao:

"Ja sam samo čovjek kome dolaze parničari. Moguće je da neko od njih bude rječitiji od onog drugog pa da pomislim da on govori istinu i donesem presudu u njegovu korist. Ali, kome ja tako dosudim pravo drugog muslimana, neka zna da je to dio Džehennema pa neka ga prihvati ili neka ostavi."

Zagriženi parničar

1052. Od Aiše, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Najmrži čovjek Allahu je zagriženi parničar."

Sudi se i na osnovu zakletve optuženog

1053. Prenosi se od Ibn Abbasa, r.a., da je Vjerovjesnik, a.s., rekao:

"Kad bi ljudima bilo davano na osnovu njihovih optužbi, oni bi od drugih ljudi tražili i krv i imovinu njihovu, međutim, okrivljeni ima pravo na zakletvu."

Sudi se na osnovu zakletve i svjedoka

1054. Prenosi se od Ibn Abbasa, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., izricao presudu na osnovu zakletve i svjedoka.

Sudija ne smije donositi presudu u srdžbi

1055. Prenosi se da je Abdurrahman ibn Ebu Bekre rekao:

- Moj otac je poslao Ubejdullahu ibn Ebu Bekri, sudiji u Sidžistanu, pismo koje sam ja lično napisao:

- Nemoj suditi dvojici dok si u srdžbi jer sam čuo Božijeg Poslanika, a.s., kad govori:

"Neka niko dvjema stranama ne sudi dok je u srdžbi."

Kad sudija sudi nepristrasno pa presudi ispravno ili pogriješi

1056. Od Amra ibn el-Asa, r.a., se prenosi da je čuo Božijeg Poslanika, a.s., kako govori:

"Kad sudija nepristrasno sudi pa donese ispravnu presudu, imat će dvostruku nagradu. Ako nepristrasno sudi pa i pogriješi, imat će jednu nagradu."

Različite presude nepristrasnih sudaca

1057. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Vjerovjesnik, a.s., rekao:

"Dok su dvije žene bile zajedno sa po jednim svojim sinom, naiđe vuk i pojede jedno dijete. Jedna od njih reče onoj drugoj:

- Tvoga sina je pojeo.

- Pojeo je tvoga sina! - reče ona druga

Otišle su zajedno Davudu, a.s., da im presudi, pa on presudi u korist starije. Zatim su istupile pred Sulejmana, sina Davudova, a.s., i obavijestile ga o sporu pa on reče:

- Dajte mi nož da ga raspolovim za vas dvije.

- Nemoj, Allah ti se smilovao, to je njen sin - reče mlađa, i on donese presudu da mlađoj pripadne dijete."

Ebu Hurejre kaže:

- Allaha mi, do tog dana nikad nisam čuo za nož da se kaže "sikkin", mi smo stalno govorili "mudjeh".

Sudac miri protivničke strane

1058. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Kupio neki čovjek posjed u kome je kasnije našao ćup sa zlatom pa je rekao ranijem vlasniku:

- Uzmi svoje zlato! Ja sam od tebe kupio zemlju, a ne zlato.

- Ja sam tebi prodao zemlju i ono što je na njoj! - uzvrati prodavac.

Odu oni zajedno nekom čovjeku da im presudi pa ih on upita:

- Imate li vi djece?

Jedan reče:

- Ja imam sina!

- Ja imam kćerku - reče drugi.

Onaj čovjek im presudi:

- Oženite tog mladića tom djevojkom, dio toga potrošite na sebe a dadnite i sadaku.

Najbolji svjedok

1059. Prenosi se od Zejda ibn Halida el-Džuhenija da je Vjerovjesnik, a.s., rekao:

"Da vas obavijestim o tome koji je svjedok najbolji? To je onaj koji svoje svjedočenje izloži još prije nego što se to od njega zatraži."

NAĐENA STVAR

Propis oko nađene stvari

1060. Od Zejda ibn Halida ibn Zejda el-Džuhenija, ashaba Božijeg Poslanika, a.s., se prenosi da je rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., upitan je o nađenom zlatu ili srebru pa je rekao:

"Utvrdi identitet kanapa i kese u kojoj se to nalazilo, zatim godinu dana to oglašavaj pa ako ne saznaš ko je vlasnik, troši ga, ali neka ti bude kao stvar povjerena na čuvanje, pa ako ti se ikad javi vlasnik, predaj mu ga."

Upitan je i o izgubljenoj devi pa je rekao:

"Šta se ona tebe tiče? Pusti je, ona ima svoje tabane (kopito) i svoju mješinu za vodu (grbu), dolazi na vodu i brsti žbunje sve dok je njen vlasnik ne nađe."

Upitan je i o (izgubljenoj) ovci pa je rekao:

"Nju uzmi, jer će ona pripasti ili tebi, ili tvome bratu, ili vuku."

Izgubljena stvar hadžije

1061. Od Abdurrahmana ibn Osmana et-Tejmija, r.a., se prenosi da je Vjerovjesnik, a.s., zabranio (da se uzima) izgubljena stvar hadžije.

Bit će izgubljen onaj ko uzme sebi izgubljenu stvar

1062. Prenosi se od Zejda ibn Halida el-Džuhenija, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Ko uzme sebi izgubljenu stvar, bit će i sam izgubljen ukoliko ne bude oglašavao."

1063. Prenosi se od Ibn Omera, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Neka niko ničiju stoku ne muze, izuzev sa dopuštenjem njenog vlasnika! Zar bi neko od vas volio da ko provali na njegov čardak, obije njegovu ostavu i odnese namirnice? Stoka svojim vlasnicima u svojim vimenima skuplja hranu pa neka niko nipošto ne muze tuđu stoku bez dopuštenja njenog vlasnika."

GOSTOPRIMSTVO

Propis u vezi s onim ko odbija primiti gosta

1064. Prenosi se da je Ukbe ibn Amir, r.a., rekao:

- Pitali smo:

- Božiji Poslaniče, ti nas šalješ u misije pa mi znamo doći ljudima koji neće da nas ugoste, šta nam savjetuješ?

Božiji Poslanik, a.s., nam je odgovorio:

"Ako dođete narodu koji vam pruži sve što je potrebno gostu, vi to prihvatite, a ako ne postupe tako, vi sami uzmite od njih pravo koje gostima pripada."

Obaveznost gostoprimstva

1065. Od Ebu Šurejha el-Huzaija, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s. rekao:

"Gostoprimstvo traje tri dana, a poputbina (posebna pažnja i gošćenje) za gosta je za dan i noć. Nijednom čovjeku muslimanu nije dopušteno da kod svoga brata (muslimana) boravi toliko da ga navede na grijeh!"

Neki su upitali:

- Božiji Poslaniče, kako ga može navesti na grijeh?

"Boraveći kod njega, a da ovaj nema čime da ga počasti."

1066. Prenosi se da je Ebu Se'id el-Hudri, r.a., rekao:

- Dok smo putovali jednom sa Božijim Poslanikom, a.s., dođe neki čovjek na svojoj jahalici pa poče zagledati desno-lijevo te Božiji Poslanik, a.s., reče:

"Ko ima viška devu neka je ustupi onome ko je nema, a ko ima višak poputbine neka time snabdije onoga ko je nema."

Spominjao je i druge vrste imovine dok nismo uvidjeli da niko od nas nema pravo na neki višak.

Naredba o sakupljanju poputbine kad je nema dovoljno i potpomaganje u tome

1067. Prenosi se od Ijasa ibn Seleme da je njegov otac, r.a., rekao:

- Išli smo jednom sa Božijim Poslanikom, a.s., u vojni pohod pa nas je zadesila oskudica toliko da smo namjeravali zaklati nekoliko deva. Međutim, Vjerovjesnik, a.s., naredi da skupimo na jedno mjesto svu hranu s kojom raspolažemo pa prostrijesmo kožni prostirač na koji bijaše sakupljena poputbina ljudi. Ja sam se protezao na nožne prste da procijenim koliko toga ima i zaključio da tu ima hrane koliko mesa od jedne koze, a nas je bilo četrnaest stotina (1400). Jeli smo dok se svi nismo zasitili, potom smo napunili naše putne torbe, a Vjerovjesnik, a.s., je upitao:

"Ima li vode za abdest?"

Potom, veli, dođe neki čovjek noseći kožnu zdjelu u kojoj je bilo nešto malo vode, on to izli u neki vrč, pa smo se svi mi abdestili polijevajući vodu obilno, a bilo nas je četrnaest stotina. Potom dođoše osmorica nekih ljudi pa upitaše:

- Ima li čiste vode?

Božiji Poslanik, a.s., odgovori:

"Voda za abdest je potrošena."

DŽIHAD

O riječima Svevišnjeg Allaha: *Ne misli da su umrli oni koji su ubijeni na Allahovom putu...* i spominjanje šehidskih duša

1068. Prenosi se od Mesruka da je rekao:

- Pitali smo Abdullaha ibn Mesuda, r.a., o ajetu: *I nipošto ne misli da su mrtvi oni koji su poginuli na Allahovom putu. Naprotiv, oni su živi, u počastima su kod svoga Gospodara* (Alu 'Imran, 169.), pa je odgovorio:

- I mi smo, zaista, pitali o tome pa je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Njihove duše su u njedrima zelenih ptica, one imaju svjetiljke (kandilje) koje su obješene o Arš, u Džennetu se kreću kuda žele, a onda se vraćaju kod tih svjetiljki pa im se jasno pojavi njihov Gospodar pitajući ih:

- Želite li štogod?

- Šta bismo mogli poželjeti kad se krećemo Džennetom kud želimo? - odgovore oni, a on im to isto tri puta ponudi. Pošto uvide da će im to pitanje i dalje biti postavljano, onda kažu:

- Gospodaru naš, željeli bismo da nam duše vratiš u naša tijela, pa da na tvom putu ponovo poginemo!

Pošto vidi da nemaju potrebe ni za čim, on ih prestane nuditi."

Džennetska vrata su ispod sjenki sablji

1069. Prenosi se od Ebu Bekra ibn Abdullaha ibn Kajsa da je njegov otac rekao:

- Čuo sam svoga oca kad je u prisustvu neprijatelja prenio riječi Božijeg Poslanika, a.s.:

"Džennetska vrata su pod sjenkama sablji!"

Tada ustade neki čovjek bijedne vanjštine i upita:

- O Ebu Musa, jesi li ti čuo Božijeg Poslanika, a.s., da to kaže?

- Jesam - odgovori on.

Potom se, veli, vrati svojim drugovima i reče:

- Šaljem vam selam! - a zatim slomi korice svoje sablje i baci ih te

Podsticanje na džihad i njegova vrijednost

1070. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Allah je zagarantirao: Onome ko krene na put samo zato da bi se na Mome putu borio, vjerujući u Mene i u poslanike Moje - Ja sam garancija da ću ga uvesti u Džennet ili ga vratiti u prebivalište njegovo, odakle je krenuo, sa nagradom, ili plijenom kojega je stekao! Tako mi Onoga u čijoj ruci je Muhammedov život nema nijedne rane koju neko zadobije na Allahovom putu a da se ona neće pojaviti na Sudnjem danu onakva kakva je zadobijena, njena boja bit će boja krvi, a miris će biti miris miska. Tako mi Onoga koji raspolaže životom Muhammedovim, kad ne bih otežao muslimanima, nikada ne bih izostao iza vojne jedinice koja se bori na Allahovom putu. Ja, međutim, ne mogu sviju opremiti za borbu niti oni sami imaju te mogućnosti, a teško bi im palo da ne pođu sa mnom. Tako mi Onoga koji raspolaže mojim životom, volio bih se boriti na Allahovom putu pa poginuti, zatim se boriti pa poginuti, pa se opet boriti pa poginuti."

Podizanje ranga *(deredže)* čovjeku zbog džihada

1071. Od Ebu Se'ida el-Hudrija, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Ebu Se'ide, onome ko je zadovoljan što mu je Allah gospodar, islam vjera a Muhammed, a.s., vjerovjesnik, Džennet je zagarantiran."

Ebu Se'id se tome začudi pa reče:

- Ponovi mi to, Božiji Poslaniče!

On to učini, zatim reče:

"Ima još jedna stvar zbog koje Allah čovjeka uzdigne za stotinu deredža u Džennetu, između svake deredže je razmak koliki je između nebesa i Zemlje."

- Koja je to stvar Božiji Poslaniče? - upita.

"Džihad na Allahovom putu, džihad na Allahovom putu!" odgovori on.

Najbolji čovjek je onaj ko se bori na Allahovom putu životom i imovinom

1072. Od Ebu Se'ida el-Hudrija, r.a., se prenosi da je neki čovjek došao Vjerovjesniku, a.s., i upitao:

- Ko je najbolji čovjek?

"Čovjek koji se bori na Allahovom putu svojim životom i imovinom", odgovori on.

- Ko onda? - upita ovaj.

"To je vjernik u nekom od planinskih tjesnaca koji Allahu ibadeti, i ljude poštedi svoga zla", odgovori on.

Ko umre, a nije se borio niti je to imao na umu

1073. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Ko umre, a nije se borio niti to imao na umu, umro je sa dijelom licemjerstva pri sebi."

Abdullah ibn el-Mubarek kaže:

- Koliko mi vidimo, tako je bilo za života Božijeg Poslanika, s.a.v.s.*

* U "Komentaru" stoji: "Očigledno je i u punom je suglasju s vjerodostojnim sunnetom, da Poslanikov iskaz ima opći smisao te njegovo ograničavanje samo na period Poslanikova života nema nikakva uporišta.

Vrijednost džihada na moru

1074. Od Enesa ibn Malika, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., znao posjetiti Umm Haram bint Milhan,* pa bi ga ona počastila hranom, a bila je udata za Ubadu ibn es-Samita. Tako je jednog dana Božiji Poslanik, a.s., ušao kod nje te ga ona počasti hranom, zatim sjede da mu izbišće glavu. Božiji Poslanik, a.s., zaspa, zatim se probudi osmjehujući se.

- Ja sam ga upitala - kaže ona:

- Zašto si se nasmijao, Božiji Poslaniče?

On odgovori:

"Pokazani su mi ljudi, moji sljedbenici, kao borci na Allahovom putu kako po pučini ovoga mora plove poput kraljeva u počivaljkama ili baš kao carevi na prijestoljima."

- Rekla sam - veli ona - Božiji Poslaniče, moli Allaha da i ja budem sa njima!

On prouči dovu za nju zatim spusti glavu i zaspa, a onda se probudi osmjehujući se.

- Upitala sam - veli ona - šta te, Božiji Poslaniče, navodi na osmijeh?

- Pokazani su mi ljudi, moji sljedbenici, kao borci na Allahovom putu (kao što je kazao i prvi put) - odgovori on, pa sam, veli, zamolila:

- Božiji Poslaniče, moli Allaha da i ja budem sa njima!

"Ti ćeš biti od ovih prvih", odgovori on.

Umm Haram se u vrijeme Muavije vozila po moru (sa vojskom), a kad se vratila na kopno, pala je sa svoje jahalice i umrla.

Vrijednost pograničnog bdijenja *(ribata)* na Allahovom putu

1075. Prenosi se od Selmana, r.a., da je čuo Božijeg Poslanika, a.s., kad kaže:

---

* Poslanikov bliski rod.

"Dan i noć (borbe i) straže je vredniji od mjesec dana dobrovoljnog posta po danu, a klanjanja po noći. Ako stražara zadesi smrt, nagrada za to njegovo djelo će mu neprestano pristizati, imat će opskrbu, a bit će zaštićen od kaburskih iskušenja."

Jedan jutarnji ili večernji pohod na Allahovom putu vredniji je nego sav dunjaluk i ono što je na njemu

1076. Prenosi se od Enesa, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Zaista je jedan jutarnji ili večernji pohod na Allahovom putu vredniji nego sav dunjaluk i ono što je na njemu."

Ajet: *Zar one koji hadžije napajaju vodom...*

1077. Prenosi se da je Nu'man ibn Bešir, r.a., rekao:

- Bio sam uz minber Božijeg Poslanika, a.s., kad neki čovjek reče:

- Poslije primanja islama ni na kakav drugi posao se neću obazirati, osim napajanja hadžija vodom.

Drugi reče:

- Poslije primanja islama ja se ni na kakav drugi posao neću obazirati, osim održavanja Mesdžidu-l-harama.

Treći reče:

- Borba na Allahovom putu je vrednija stvar od ovoga što vi rekoste.

Omer, r.a., ih ukori riječima:

- Ne podižite glas kod minbera Božijeg Poslanika, a.s., petak je, nego kad obavim džuma-namaz ja ću otići kod njega i pitati ga o ovome oko čega se ne slažete.

Svevišnji Allah je potom objavio ajet: *Zar su oni koji hadžije napajaju vodom i oni koji održavaju Mesdžidu-l-haram ravni onome ko vjeruje u Allaha i Sudnji dan i na Allahovom putu se bori. Oni kod Allaha nisu jednaki. Allah idolopoklonicima neće ukazati na Pravi put.* (Merjem, 19.)

Podsticanje na priželjkivanje šehidske smrti

1078. Prenosi se od Sehla ibn Hunejfa, r.a., da je Vjerovjesnik, a.s., rekao:

"Onoga ko Allaha iskreno zamoli da mu podari šehidsku smrt, Allah će uzdići na stepene šehida pa makar umro na svojoj postelji."

Vrijednost šehidske smrti

1079. Prenosi se od Enesa, r.a., da je Vjerovjesnik, a.s., rekao:

"Niko ko uđe u Džennet neće poželjeti da se vrati na dunjaluk taman kad bi mu pripalo sve što je na Zemlji, osim šehida. On će, pošto vidi kakve su mu počasti date, poželjeti da se vrati i da deset puta pogine."

Nijjet za djela

1080. Od Omera ibn el-Hattaba, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Za djela će se nagraditi prema namjeri. Čovjek će dobiti jedino ono što je uistinu smjerao. Pa ko se preseli (učini hidžru) radi Allaha i Njegovog Poslanika, njegova hidžra će i biti Allahu i Njegovom Poslaniku, a onaj ko se preseli radi ovosjvetske koristi, koju bi postigao, ili ako je to radi neke žene, kojom bi se oženio, njegova hidžra će i biti onome čemu ju je učinio."

Allahovo zadovoljstvo šehidima i njihovo zadovoljstvo Allahom

1081. Od Enesa, r.a., se prenosi da je rekao:

- Došli su Vjerovjesniku, a.s., neki ljudi i rekli mu:

- Pošalji sa nama ljude da nas podučavaju Kur'anu i Sunnetu!

On im posla sedamdeset ljudi ensarija i znanih karija, učača Kur'ana, među kojima bijaše i moj dajdža Haram. Oni su inače noću učili Kur'an proučavajući (islam) zajednički i obrazujući se, a danju su osiguravali vodu za džamiju i sabirali drva pa ih prodavali te kupovali hranu beskućnicima i sirotinji, koji su živjeli na džamijskim sofama. Njih je Vjerovjesnik, s.a.v.s., poslao, ali su ih ovi presreli i poubijali prije nego što su stigli na predviđeno mjesto. Poručili su:

- Naš Allahu, prenesi poruku od nas našem Vjerovjesniku da smo se sa Tobom susreli i da smo Tobom zadovoljni, te da si Ti zadovoljan nama.

Neki je čovjek prišao sleđa Haramu, Enesovom dajdži i probo ga kopljem a Haram reče:

- Pobijedio sam, tako mi Gospodara Kabe!

Tada je Božiji Poslanik, a.s., rekao svojim ashabima:

"Vaša su braća zaista poubijana, a kazali su: Naš Allahu, prenesi od nas poruku našem Vjerovjesniku da smo se sa Tobom susreli i da smo Tobom zadovoljni i da si Ti zadovoljan nama."

Pet je vrsta šehida

1082. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Neki je čovjek idući putem naišao na trnovitu granu pa je sklonio ustranu te mu je Allah izrazio zahvalnost i oprostio mu."

I još je kazao:

"Šehida je pet vrsta - ko umre od kuge, od bolesti probavnih organa, utopljenik, ko umre pod ruševinama i onaj ko pogine boreći se na Allahovom putu, putu Onoga koji je Svemoćni i Uzvišeni."

Smrt od kuge za svakog muslimana je šehidska smrt

1083. Prenosi se od Hafse bint Sirin da je rekla:

- Pitao me je Enes ibn Malik:

- Od čega je umro Jahja ibn Ebu Umre?

- Od kuge - odgovorila sam.

On je nato rekao:

Šehidu su, osim duga, svi grijesi oprošteni

1084. Prenosi se od Abdullaha ibn Amra ibn el-Asa, r.a., da je Vjerovjesnik, a.s., rekao:

"Šehidu su, osim duga, svi grijesi oprošteni."

1085. Prenosi se od Ebu Katade, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., ustao između njih i pripomenuo da su borba na Allahovom putu i vjerovanje u Allaha najvredniji poslovi. Neki čovjek se na to pridiže i upita:

- Božiji Poslaniče, reci mi, ako bih ja poginuo na Allahovom putu, da li bi bili oprošteni moji grijesi?

Božiji Poslanik, a.s., mu odgovori:

"Da, ako bi poginuo na Allahovom putu, a bio strpljiv, nadajući se Allahovoj nagradi, stupajući naprijed, ne bježeći."

Zatim Božiji Poslanik, a.s., priupita:

"Kako ti ono reče?"

A on ponovi:

- Šta misliš, ako bih ja poginuo na Allahovom putu, da li bi bili oprošteni moji grijesi?

Božiji Poslanik, a.s., odgovori:

"Da, ako bi bio strpljiv i nadao se Allahovoj nagradi te stupao naprijed, ne bježeći, izuzev duga. Džibril, a.s., mi to reče!"

Ko pogine braneći svoju imovinu - šehid je

1086. Prenosi se da je Ebu Hurejre, r.a., kazao:

- Božijem Poslaniku, a.s., došao je neki čovjek i upitao ga:

- Božiji Poslaniče, šta ću ako dođe neko i hoće mi oteti imovinu?

"Ne daj mu svoju imovinu!" - odgovori on.

- A šta ako me on napadne? - upita ovaj.

"Ti se brani!" - odgovori on.

- A šta ako me on ubije? - upita dalje.

"Ti si šehid" - odgovori on.

- A šta ako ja ubijem njega? - upita.

"On će u Džehennem!" - odgovori Božiji Poslanik, a.s.

Ajet: *Među vjernicima su neki ljudi koji su ispunili zavjet dat Allahu*

1087. Prenosi se od Sabita da je Enes, r.a., kazao:

- Moj amidža, po kome sam dobio ime, nije učestvovao u Bici na Bedru uz Božijeg Poslanika, a.s., pa mu je to teško palo te je rekao:

- Bio sam odsutan sa prve bitke koju je vodio Božiji Poslanik, a.s., ali ako mi Svemoćni i Uzvišeni Allah omogući da se borim uz Allahovog Poslanika, a.s., vidjet će Uzvišeni Allah šta ću ja napraviti.

- Bojao se da kaže bilo šta drugo - veli prenosilac i nastavi:

- Bio je na Uhudu uz Božijeg Poslanika, pa ga je sreo Sa'd ibn Muaz, a Enes mu reče:

- Ebu Amre, kuda?! - potom nastavi:

- Aaah (mirišući), zaista ja osjećam miris Dženneta pod Uhudom.

A onda se ode boriti protiv mušrika sve dok nije poginuo. Na tijelu mu je nađeno preko osamdeset rana, nešto od udarca sabljom, a nešto od uboda kopljem ili strijelom. Njegova sestra a moja tetka Rubi'a bint en-Nadr je kazala:

- Svoga brata sam prepoznala jedino po jagodicama njegovih prstiju.

Tada je objavljen je ovaj ajet: *Ima vjernika koji su ispunili zavjet dat Allahu. Neki su poginuli, a neki očekuju da poginu, ništa ne mijenjajući od zavjeta.* (El-Ahzab, 23.)

Smatrali su da je objavljen u povodu ovoga šehida i njegovih drugova.

O onome ko se bori da Allahova riječ nadvlada

1088. Od Ebu Musa el-Eš'arija, r.a., se prenosi da je neki beduin došao Vjerovjesniku, a.s., i rekao:

- Božiji Poslaniče, neki čovjek može se boriti radi plijena, drugi da bi se proslavio, treći radi položaja. Čija borba je borba na Allahovom putu?

"Onaj ko se bori da Allahova riječ nadvlada - on je na Allahovom putu!" - odgovori Božiji Poslanik, a.s.

Borac dvoličnjak (da bi ga vidjeli i za njega čuli)

1089. Od Sulejmana ibn Jesara, r.a., se prenosi da je rekao:

- Ljudi su se podvojili u vezi s Ebu Hurejrom pa mu Natil, Šamijac, reče:

- Učitelju, prenesi mi hadis koji si čuo od Božijeg Poslanika, a.s.

- Hoću - reče on - čuo sam Božijeg Poslanika, a.s., kad kaže:

"Prvi čovjek kome će se suditi na Sudnjem danu jeste šehid. Bit će izveden pred Allaha pa će mu On predstaviti blagodati koje mu je bio dao. On će priznati da su mu one bile na raspolaganju pa će ga Allah upitati:

- Šta si činio dok su ti bile na raspolaganju?

- Borio sam se u Tvoje ime sve dok nisam i poginuo kao šehid - odgovorit će on, a Allah će reći:

- Lažeš! Naprotiv, ti si se borio zato da se kaže: - Hrabar je - pa eto, tako je i govoreno.

Potom će biti naređeno i on će biti naglavačke odvučen i bačen u Džehennem.

Potom će čovjek koji se bavio naukom i druge njoj podučavao te Kur'an učio, biti izveden pred Allaha pa će mu On predstaviti blagodati koje mu je bio dao. On će priznati da su mu one bile na raspolaganju pa će ga Allah upitati:

- Šta si učinio dok su ti bile na raspolaganju?

- Izučavao sam nauku i druge njoj produčavao i Kur'an u Tvoje ime učio - odgovorit će on, a Allah će reći:

- Lažeš! Naprotiv, ti si se bavio naukom zato da se kaže: - Učenjak je - a Kur'an si učio da se kaže: - On je učač Kur'ana - pa eto, tako je i govoreno.

Potom će biti naređeno i on će biti naglavačke odvučen i bačen u Džehennem.

Zatim će čovjek kome je Allah dao u izobilju svakovrsnog imetka biti izveden pred Allaha pa će mu On predstaviti blagodati koje mu je bio dao. On će priznati da su mu one bile na raspolaganju pa će ga Allah upitati:

- Šta si učinio dok su ti bile na raspolaganju?

- Nisam propustio nijednu priliku u kojoj bi Ti volio da se potroši, a da ja nisam trošio u Tvoje ime - odgovorit će on, a Allah će reći:

- Lažeš! Naprotiv, to si činio da se kaže: - Darežljiv je - pa eto, tako je i govoreno.

Potom će biti naređeno i on će biti naglavačke odvučen i bačen u Džehennem.

Veličina nagrade za borbu

1090. Prenosi se od Bera'a, r.a., da je rekao:

- Neki čovjek iz ensarijskog plemena Benu-n-Nebit je došao i rekao:

- Svjedočim da nema drugog Boga sem Allaha i da si ti Njegov rob i Njegov poslanik.

Zatim krenu naprijed u borbu te poginu pa Vjerovjesnik, a.s., reče:

"Radio je malo, a nagrađen obilato."

Borac koji pretrpi gubitak i onaj koji se vrati sa ratnim plijenom

1091. Od Abdullaha ibn Omera, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

- Nema nijedne ratne jedinice ili izvidnice koja izvrši napad pa osvoji ratni plijen bez ikakvih gubitaka, a da neće odmah dobiti dvije trećine svoje nagrade, a također nema nijedne ratne jedinice ili izvidnice koja se ne vrati sa ratnim plijenom i uz to pretrpi gubitke, a da neće dobiti svoje nagrade u potpunosti.

Opremanje borca

1092. Od Zejda ibn Halida el-Džuhenijja, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Ko opremi borca na Allahovom putu i sam je borac, a borac je i onaj ko se brine o borčevoj porodici."

Ratna oprema bolesnog borca daje se onome ko je sposoban za borbu

1093. Prenosi se od Enesa, r.a., da je neki mladić iz Eslema rekao:

- Božiji Poslaniče, ja bih se želio boriti, ali nemam ništa sa čim bih se opremio za borbu.

"Idi tome i tome, on se već bio opremio, ali se razbolio!" - reče mu Poslanik.

Ovaj ode i reče:

- Božiji Poslanik te poselamio i poručio ti da mi daš ono sa čim si se bio opremio.

- O ta i ta, daj mu ono sa čim sam se bio opremio i ništa od toga nemoj ostavljati, tako ti Allaha, šta god od toga ostaviš, Allah ti u tome neće dati bereket.

Svetost boraca

1094. Prenosi se od Selmana ibn Burejde da je njegov otac prenio riječi Božijeg Poslanika, a.s.:

"Ljudi koji su ostali kod kuće dužni su poštovati supruge boraca kao svoje majke. Nema nijednog čovjeka koji je ostao kod kuće da se brine o čeljadima borca, varajući ih, a da neće na Sudnjem danu pred njim biti zaustavljen pa će on (borac) od njegovih dobrih djela moći uzeti šta god želi - pa šta mislite?"

Hadis Muhammeda, a.s.: "Neprekidno, sve do Sudnjega dana, među mojim sljedbenicima bit će skupina onih koji će se zalagati za istinu"

1095. Prenosi se od Sevbana, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Neprekidno, sve do Sudnjeg dana, među mojim sljedbenicima će biti skupina onih koji će se zalagati za istinu. Njima neće naškoditi onaj ko ih napusti. Oni će biti takvi sve dok ne dođe Allahova odredba."*

1096. Prenosi se od Abdurrahmana ibn Šumase el-Mehrija da je rekao:

- Bio sam kod Mesleme ibn Muhalleda, a tu je bio i Abdullah ibn Amr ibn el-As, pa Abdullah reče:

---

* Allahova odredba - misli se na vjetar koji će puhnuti pred Smak svijeta i usmrtiti svakog vjernika. Pod sintagmom "sve do Sudnjeg dana" misli se: tik do njega, kad će puhnuti ovaj vjetar. Pod izrazom "skupina" misli se na učenjake hadisa i sunneta, kako to kategorično tvrdi imam Ahmed i drugi autoriteti.

- Strahote Sudnjeg dana zadesit će samo najgora stvorenja, one koji su gori od ovih iz džahilijjeta. Za šta god budu Allaha molili, to će im odbiti.

Dok su oni tako razgovarali, približi se Ukbe ibn Amir, r.a., pa mu Meslema reče:

- Slušaj šta kaže Abdullah.

Ukbe reče: - On to zna bolje, što se mene tiče, ja sam čuo Božijeg Poslanika, a.s., kad kaže: "Neprekidno će se jedna skupina mojih sljedbenika boriti za Allahovu stvar obuzdavajući svoje neprijatelje. Ko se njima suprotstavi, neće im moći nauditi. I Sudnji dan će ih na tome zateći."

- Svakako, reče Abdullah i nastavi hadis dalje: "Zatim će Allah dati jedan vjetar, mirišljav poput miska čiji dodir je nježan poput dodira svile, koji neće izostaviti nikoga u čijem srcu bude koliko zehr imana, pa će ga usmrtiti. Ostat će živi samo najgori ljudi. Njih će zadesiti strahote Sudnjeg dana."

1097. Prenosi se od Sa'da ibn Ebu Vekkasa, r.a., da je rekao:

- Kazao je Božiji Poslanik, a.s.:

"Neprekidno će se sve do Sudnjeg dana stanovnici Šama zalagati za istinu."

Kad jedan čovjek ubije drugoga pa oba uđu u Džennet

1098. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Allah se osmjehuje dvojici ljudi od kojih je jedan ubio onog drugog, a oba će ući u Džennet."

Prisutni upitaše:

- Kako to, Božiji Poslaniče? - a on odgovori:

"Ovaj prvi pogine i bude uveden u Džennet, zatim ovom drugom, ubici, Allah primi pokajanje i uputi ga u islam pa se ode boriti na Allahovom putu pa pogine kao šehid."

Ko ubije nevjernika pa ustraje na Pravom putu, neće ući u Džehennem (sa njim zajedno)

1099. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Nikako se neće u Džehennemu zajedno naći dvojica od kojih bi jedan onom drugom mogao štetiti. To su nevjernik i vjernik, koji ga je ubio, pa potom živio ispravno."*

Vrijednost stavljanja na raspolaganje svoje deve na Allahovom putu

1100. Prenosi se od Ebu Mesuda el-Ensarija da je rekao:

- Neki čovjek je doveo devu žigosanu na nosu i rekao:

- Stavljam je na raspolaganje na Allahovom putu.

"Na Sudnjem danu za nju ćeš dobiti sedam stotina deva. Svaka će biti žigosana na nosu", reče mu Božiji Poslanik, a.s.

1101. Prenosi se od Ebu Mesuda el-Ensarija, r.a., da je rekao:

- Neki je čovjek došao Vjerovjesniku, a.s., i rekao:

- Moja jahalica je uginula pa mi nađi drugu!

"Nemam", odgovori mu on.

Tada neki čovjek reče:

- Božiji Poslaniče, ja ću ga uputiti na nekoga ko će ga povesti

dobro učini."

---

* Značenje hadisa je dvojako. Prema jednima smisao hadisa je sljedeći: ako bi vjernik, koji je ubio nevjernika, ušao u Džehennem, neće jedan drugom štetiti. Prema drugima, hadis ima obrnuto značenje, naime: ako bi nevjernik ubio vjernika a potom postao vjernik i živio ispravno, njih dvojica se neće sresti u Džehennemu.

O ajetu: *Protiv njih pripremite snagu koliko god možete...*

1102. Prenosi se od Ukbe ibn Amra, r.a., da je rekao:

- Čuo sam Božijeg Poslanika, a.s., kad sa minbera uči ajet: *Protiv njih pripremite snagu koliko god možete...* (El-Enfal, 60.), pa reče:

"Zar nije snaga u streljaštvu! Zar nije snaga u streljaštvu! Zar nije snaga u streljaštvu!" (rekao je to tri puta).

Podsticanje na streljaštvo

1103. Prenosi se od Ukbe ibn 'Amira, r.a., da je čuo Božijeg Poslanika, a.s., kad govori:

"Mnoge zemlje ćete osvojiti a Allah će vas zaštititi zla vaših neprijatelja. Neka nikoga od vas to ne odvratiti od treniranja svojom strijelom."

1104. Prenosi se od Abdurrahmana ibn Šumase da je Fukim el-Lahmi rekao Ukbi ibn Amiru, r.a.:

- Ti promašuješ između ove dvije mete jer si star, to je teško za tebe.

Ukbe mu reče:

- Ne bih se bavio time da nisam čuo riječi Božijeg Poslanika, a.s.

Haris reče:

- Pitao sam Ebu Šumasu koje su to riječi? On odgovori:

- Rekao je: "Ko bude poznavao streljaštvo pa ga napusti, on nama ne pripada", ili "neposlušan je."

U kikama konjskih griva je hajr sve do Sudnjega dana

1105. Prenosi se od Džerira ibn Abdullaha, r.a., da je rekao:

- Vidio sam Božijeg Poslanika, a.s., kako svojim prstima uvija kiku na grivi konja i govori: "Konji su pod obavezom, u kikama njihovih griva je hajr sve do Sudnjeg dana, a to su nagrada i ratni plijen."

1106. Od Enesa, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao: "Bereket je u kikama konjskih griva."

Antipatija prema putonogosti kod konja (ili sputavanju konja)

1107. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je rekao:

- Allahov Poslanik nije volio šikal (sputavanje konja u tri noge).

A u jednom drugoj predaji stoji: "Šikal je kad konj ima na zadnjoj desnoj nozi bijelu pjegu a isto tako i na lijevoj prednjoj ili na desnoj prednjoj, a na lijevoj zadnjoj."*

Utrka konja i njihovo uvježbavanje

1108. Prenosi se od Ibn Omera, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., organizirao trku uvježbanim konjima od Hafje do Senijjetu-l-veda'a gdje je bio cilj. Organizirao je i trku neuvježbanim konjima od Senijje do Mesdžida Benu Zurejka. Među učesnicima je tada bio i Ibn Omer.

Oni koji su opravdano izostali iz borbe i ajet: *Vjernici koji se ne bore nisu ravni onima koji se bore...*

1109. Prenosi se od Ebu Ishaka da je čuo Beraa, r.a., da je, govoreći o ajetu: *Vjernici koji se ne bore nisu ravni onima koji se na Allahovom putu bore...*, rekao: - Božiji Poslanik, a.s., naredio je Zejdu pa je on donio plećku deve i zapisao ga. Ibn Umm Mektum se požalio na svoju nesposobnost (sljepilo) pa je objavljen kompletan ajet: *...vjernici koji se ne bore nisu ravni onima koji se na Allahovom putu bore, izuzev nesposobnih vjernika...* (En-Nisā', 95.)

* Po ovoj drugoj verziji, aludira se na to da se konju unakrsno svežu dvije noge.

Bolest kao zapreka za borbu

1110. Prenosi se od Džabira, r.a., da je rekao:

- Bili smo sa Vjerovjesnikom, a.s., u jednoj bici pa je on rekao:

"U Medini ima takvih ljudi takvih koji bi s vama prevalili svaku razdaljinu i prešli svaku dolinu. Njih je zadržala samo bolest."

RATNI POHODI

Vojni i izvidnički zapovjednici i davanje im potrebnih uputstava

1111. Prenosi se od Burejda da je rekao:

- Kada bi Božiji Poslanik, a.s., postavljao nekoga za zapovjednika vojske ili neke izvidnice, posebno bi mu oporučio bogobojaznost, a muslimane koji su sa njim na dobročinstvo. Rekao bi:

"Napadajte u ime Allaha, na Allahovom putu, borite se protiv onoga ko ne vjeruje u Allaha. Napadajte i ne pravite utaju plijena ili prevaru, nemojte unakaziti i ne ubijajte djecu, a kada se sa idolopokloničkim neprijateljem sretneš, ponudi mu tri mogućnosti, pa koju god prihvati i ti je prihvati i pusti ih na miru.

Pozovi ih u islam pa ako ti se odazovu, ti to uvaži i pusti ih na miru.

Zatim ih pozovi da se premjeste iz svoga u muhadžirsko prebivalište* i reci im da će, ako to učine, imati prava kao što ih imaju i muhadžiri, a i obaveze kao što ih imaju muhadžiri. A ako se odbiju preseliti, kaži im da će imati status nomada muslimana. Nad njima će se primjenjivati propisi Allahovi koji se primjenjuju nad svim vjernicima, a plijen i harač će dobiti samo ako se budu borili uz muslimane, zajedno s njima.

Ako oni sve ovo odbiju, traži od njih glavarinu (*džizju*), pa ako je budu davali, ti je primi od njih i pusti ih na miru. Ako oni ovo odbiju, traži od Allaha pomoć i kreni u borbu protiv njih. Kada budeš opsjedao one koji su u utvrđenjima pa ti izraze spremnost da se stave pod zaštitu Allahovu i zaštitu Njegovog Vjerovjesnika, nemoj im dati garanciju Allahovu, niti garanciju Njegovog Vjerovjesnika, nego im

---

* Tj. da napuste područje kojim vlada nevjerstvo i presele se u muslimansko područje.

daj svoju garanciju i garanciju svojih boraca. Uistinu je manji grijeh ako prekršite vaše garancije i garancije vaših boraca, nego ako prekršite Allahovu garanciju i garanciju Njegovog Poslanika. A kada budeš opsjedao one koji su u utvrđenjima pa ti izraze spremnost da im presudiš Allahovom presudom nemoj to činiti, nego im presudi svojom presudom, jer ti ne znaš hoćeš li u tome pronaći Allahovu presudu ili nećeš."

Abdurrahman (ibn Mehdi) kaže:

- Govorio je tako, ili slično tome.

Nalog izaslanicima da olakšavaju

1112. Prenosi se od Ebu Musaa, r.a., da je Vjerovjesnik, a.s., poslao njega i Muaza u Jemen rekavši im:

"Olakšavajte, a nemojte otežavati, unosite radost, a nemojte zastrašivati, poslušajte jedan drugog, a nemojte se razmimoilaziti."

Izaslanstvo i zastupanje borca od strane onih koji su ostali kod kuće

1113. Prenosi se od Ebu Se'ida el-Hudrija, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., poslao Hasana plemenu Benu Lihjan sa porukom da od svaka dva čovjeka jedan krene u borbu pa je onima koji su ostali kod kuće rekao:

"Ko se od vas bude brinuo za porodicu borca i njegovu imovinu kao dobročinitelj, imat će polovinu nagrade borca."

Određivanje granice između maloljetnosti i punoljetstva na osnovu davanja ili uskraćivanja dozvole za borbu

1114. Prenosi se da je Ibn Omer, r.a., rekao:

- Mene je Božiji Poslanik, a.s., dobro osmotrio na dan Bitke na Uhudu, a imao sam četrnaest godina pa mi nije odobrio da se i ja borim. Pregledao me je i na dan Hendeka, kad sam imao petnaest godina a onda mi odobrio da se borim.

Nafi' kaže:

- Došao sam Omeru ibn Abdulazizu, kao halifi, i prenio mu ovaj hadis a on reče: - Ovo je granica između maloljetnosti i punoljetstva - pa je svojim namjšstenicima naložio da mobiliziraju mladiće koji imaju petnaest godina, a da one koji imaju manje od toga ostave kod kuća.

Zabrana putovanja u neprijateljsku zemlju sa Kur'anom

1115. Od Ibn Omera, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., zabranio da se putuje u neprijateljsku zemlju sa Kur'anom iz bojazni da ga neprijatelj ne omalovaži.

Putovanje plodnim i neplodnim krajem i odmor na putu

1116. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Kad putujete plodnim krajem, dadnite devi njeno sljedovanje sa zemlje, kad putujete sušnim krajem, prođite to brže, a kad se noću odmarate, klonite se puta jer je on noću sklonište životinjama."

Putovanje je jedna vrsta patnje

1117. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Putovanje je jedna vrsta patnje. Ono svakoga sprečava da normalno spava, jede i pije pa čim neko od vas izvrši zadatak, neka što brže ide svojoj porodici."

Pokuđeno je nenadano noću bahnuti kući

1118. Od Džabira ibn Abdullaha, r.a., se prenosi da je rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., zabranio je da čovjek nenadano noću bahne kući sumnjajući u ukućane i istražujući njihove propuste.

1119. Od Enesa, r.a., se prenosi da Božiji Poslanik, a.s., nije noću kucao svojoj porodici, nego im je dolazio ujutro ili navečer.

Pozivanje u vjeru prije borbe i iznenadni napad na neprijatelja

1120. Prenosi se da je Ibn Avn rekao:

- Napisao sam pismo Nafiu pitajući ga o pozivanju u vjeru prije borbe. Zatim je on meni poslao odgovor:

- To je bilo u početku islama. Božiji Poslanik, a.s., izvršio je napad na Benu Mustalik kada to nisu očekivali i dok je njihova stoka napajana vodom. One koji su se borili on je ubijao. Zarobio je zarobljenike i toga dana je dobio (Jahja veli: Mislim da je rekao) Džuvejriju ili Bettetu bint el-Haris.

Ovaj hadis mi je prenio Abdullah ibn Omer, r.a., koji je bio u toj vojni.

Vjerovjesnikova, a.s., pisma vladarima sa pozivom Uzvišenom Allahu

1121. Prenosi se od Enesa, r.a., da je Vjerovjesnik, a.s., slao pisma Kisri, Kajsaru, Nedžašiji i svim silnicima pozivajući ih Allahu, a to nije bio onaj Nedžašija kojem je klanjao dženazu.

Pismo Božijeg Poslanika, a.s., Heraklu sa pozivom u islam

1122. Prenosi se od Ibn Abbasa, r.a., da ga je Ebu Sufjan obavijestio, iz usta u usta, rekavši:

- Za vrijeme Hudejbijskog ugovora o miru između mene i Božijeg Poslanika, a.s., ja sam išao na put, i dok sam bio u Šamu, bijaše doneseno pismo Božijeg Poslanika, a.s., Heraklu, kralju Bizantije. Dihje el-Kelbi ga je donio i predao namjesniku Busre pa ga je ovaj uručio Heraklu. Herakle upita:

- Ima li ovdje ikoga od naroda ovoga čovjeka koji tvrdi da je vjerovjesnik?

- Ima - rekoše mu.

Tako sam ja sa jednom grupom Kurejšija bio pozvan i ušao sam kod Herakla. On nas je postavio ispred sebe da sjedimo i upitao:

- Ko je od vas u najbližem srodstvu sa ovim čovjekom koji tvrdi da je vjerovjesnik.

- Ja sam - rekao je Ebu Sufjan.

Onda su mene postavili da sjedim pred njim, a iza mene moje društvo. Potom je pozvao prevodioca i kazao mu:

- Kaži im da ću ga pitati o čovjeku koji tvrdi da je vjerovjesnik, pa ako mi on nešto slaže, neka ga oni isprave.

Ebu Sufjan je - veli - rekao:

- Tako mi Allaha, da se nisam bojao da će se pričati da sam lažac slagao bih tada.

Potom je rekao svome prevodiocu.

- Pitaj ga kakvog je on kod vas porijekla!

Odgovorio sam:

- On je kod nas plemičkoga roda.

- Je li mu ko od predaka bio kralj? - upita on.

- Nije - rekoh.

- Jeste li ga sumnjičili za laž prije nego što je počeo govoriti to što govori? - upita.

- Nismo - rekoh.

- A ko su mu pristalice? Plemstvo ili običan svijet? - upita.

- Običan svijet - rekoh.

- Da li im se broj povećava ili smanjuje? - upita.

- Ne smanjuje, nego povećava - rekoh.

- Da li je iko zbog nezadovoljstva prema njemu napustio njegovu vjeru nakon što ju je primio? - upita.

Rekao sam:

- Nije - a on upita:

- Jeste li se borili protiv njega?

- Jesmo - rekoh.

- Kakva je bila borba sa njim? - upita.

Rekao sam: To je bio rat nadmetanjem, nekad on pobijedi nas, a nekad mi njega.

- Hoće li iznevjeriti - upita.

- Neće - rekoh - ali mi smo sada s njim pod ugovorom pa ne znam šta će učiniti. I tako mi Allaha, nisam protiv njega mogao dodati ijednu riječ sem ovoga.

- Da li je iko prije njega govorio ono što on govori? - upita.

- Nije - rekao sam.

On svome prevodiocu reče:

- Kaži mu: Pitao sam te o njegovom porijeklu pa si ustvrdio da je plemićkog roda. Tako su i svi Božiji Poslanici bili najboljeg plemićkog roda u svom narodu.

Pitao sam te da li je neko od njegovih predaka bio kralj pa si utvrdio da nije. Da je neko od njegovih predaka bio kralj, rekao bih da traži vlast svojih predaka.

Pitao sam te o njegovim pristalicama, jesu li od najobičnijeg svijeta ili od onih najviđenijih pa si rekao da su od običnog svijeta. Takvi su bili i pristalice svih Božijih poslanika.

Pitao sam te da li ste ga sumnjičili za laž prije nego što je počeo govoriti to što govori pa si tvrdio da niste. Tvrdim da on nikako ne bi mogao biti istinoljubiv prema ljudima, a onda lagati na Boga.

Pitao sam te da li je iko zbog nezadovoljstva prema njemu napustio njegovu vjeru nakon što ju je primio, pa si ustvrdio da nije. Takvo je vjerovanje kada srce osjeti njegovu slast.

Pitao sam da li im se broj povećava ili smanjuje, pa si rekao da se povećava. Tako bude sa pravom vjerom sve dok se objava ne upotpuni.

Pitao sam te da li ste se borili protiv njega, pa si tvrdio da jeste, i da je to bio rat nadmetanjem između njega i vas, i da je on nekad pobjeđivao vas, a nekad vi njega. Tako isto su Božiji poslanici bili stavljeni na kušnju, ali su na kraju bili pobjednici.

Pitao sam te hoće li on iznevjeriti, pa si rekao da neće, tako isto ni Božiji poslanici nisu nikad iznevjerili.

Pitao sam te da li je iko prije ovoga govorio ovo što on govori, pa si rekao da nije. Ja velim: Da je iko prije njega ovako nešto govorio, rekao bih da je to čovjek koji se povodi za onim što je rečeno prije njega.

Zatim upita:

- Šta vam naređuje?

Ja sam odgovorio:

- Naređuje nam namaz, zekat, održavanje rodbinskih veza i da budemo pošteni.

On tada reče:

- Ako je istina to što o njemu govoriš, on je zaista vjerovjesnik. Znao sam da će se on pojaviti, ali nisam mislio da će biti iz vašeg naroda. Kad bih znao da mogu doći do njega, volio bih se sa njim susresti, a kad bih uz njega bio, ja bih mu noge prao. Njegova vlast će sigurno obuhvatiti ono što je pod mojim nogama.

Zatim zatraži pismo Božijeg Poslanika, a.s., pa ga pročita, a u njemu je stajalo:

"U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog. Od Muhammeda Božijeg poslanika, Heraklu kralju Bizantije. Neka je selam - spas onome ko slijedi uputu. Da pređem na stvar: Pozivam te islamskom načelu - Kelimei-šehadetu. Primi islam, bit ćeš spašen. Primi islam, Allah će ti dati dvostruku nagradu. A ako odbiješ, nosit ćeš grijeh i svojih podanika. *O sljedbenici knjige, dođite da se okupimo oko jedne riječi i nama i vama zajedničke: da se nikome osim Allahu ne klanjamo, da nikoga Njemu kao božanstvo ne pridružujemo i da jedni druge pored Allaha*

bogovima ne držimo. Pa ako oni ne pristanu, vi recite: Budite svjedoci da smo mi muslimani." (Alu 'Imran, 64.)

Pošto završi s čitanjem pisma, povisiše se glasovi i poveća galama, a po njegovoj naredbi mi bijasmo izvedeni. Rekao sam svojim drugovima kad smo izašli:

- Zaista je zagospodarila stvar sina Ebu Kebša,* boji ga se i kralj Beni-l-Asfera! Bio sam ubijeđen u pobjedu stvari Božijeg Poslanika, a.s., sve dok Allah nije dao da i sam primim islam.

Vjerovjesnikovo, a.s., pozivanje Allahu i podnošenje uznemiravanja licemjera

1123. Od Usame ibn Zejda, r.a., se prenosi da je Vjerovjesnik, a.s., pojahao magarca na kome je bio samar, a pod njim pokrivač od fedekijske kadife. Posadio je iza svojih leđa Usamu i pošao posjetiti Sa'da ibn Ubadu iz Benu-l-Harisa ibn Hazredža. To je bilo prije Bitke na Bedru. Naišli su pored jedne mješovite skupine muslimana, idolopoklonika i Jevreja. Tu su bili i Abdullah ibn Ubejj kao i Abdullah ibn Revvaha. Pošto prašina što ju je magarac izazvao zahvati tu skupinu, Abdullah ibn Ubejj svojim ogrtačem pokri sebi nos i reče:

- Ne dižite nam prašinu!!!

Božiji Poslanik, a.s., se zaustavi i sjaha pa ih pozva Allahu učeći im Kur'an, a Abdullah ibn Ubejj reče:

- O čovječe, od ovog našeg ništa bolje nema. Ako je to što govoriš istina, nemoj našu družinu uznemiravati, nego se vrati svome sedlu pa ko ti od nas dođe, njemu pričaj.

Abdullah ibn Revvaha, r.a., reče:

- Neka to bude u našem društvu, zaista mi to volimo.

Tada muslimani, idolopoklonici i Jevreji počeše jedni druge grditi toliko da su htjeli jedni na druge skočiti, a sve vrijeme Vjerovjesnik,

---

* Misli se na Allahovog Poslanika, s.a.v.s.

a.s., ih je stišavao pa onda uzjaha na svoga magarca. Kad stiže do Sa'da ibn Ubade, reče:

"Moj Sa'de, ti ne ču šta je kazao Ebu Hubab (Abdullah ibn Ubejj), rekao je tako i tako."

On mu reče:

- Božiji Poslaniče, oprosti mu i prođi ga se. Allaha mi, tebi je Allah dao ono što je dao, a stanovnici Medine su se usaglasili da ustoliče i postave tebe za vođu. Pošto je Allah tako postupio sa istinom koju ti je dao, to je kod ovoga izazvalo zavist i srdžbu u kojima se guši, pa je to učinilo od njega to što si vidio.

Vjerovjesnik, a.s., mu oprosti.

Zabrana izdaje

1124. Od Ebu Se'ida, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Svaki će izdajnik na Sudnjem danu imati zastavu koja će biti uzdignuta srazmjerno visini njegove izdaje. A nema većeg izdajnika, ni veće izdaje, od one koja dođe od vođe naroda."

Držanje obećanja

1125. Prenosi se da je Huzejfe ibn el-Jeman, r.a., rekao:

- Mene je od učešća u Bici na Bedru spriječilo jedino to što sam sa svojim babom Husejlom bio na putu pa su nas ščepali kurejšijski nevjernici i rekli:

- Vi hoćete Muhammedu!

- Mi nećemo njemu, mi želimo samo u Medinu - rekli smo.

Onda smo im se Allahom zakleli i obavezali se da ćemo se zaputiti pravo u Medinu i da se nećemo boriti uz njega. Došli smo, potom, Božijem Poslaniku, a.s., i obavijestili ga o svemu tome, a on reče:

"Idite (pravo u Medinu). Mi ćemo ispuniti zakletve koje smo u ime Allaha dali i moliti Ga da nas protiv njih pomogne."

Ne priželjkujte susret sa neprijateljem, a ako do njega dođe, izdržite

1126. Od Ebu Nadra se prenosi da je jedan čovjek iz Eslema, po imenu Abdullah ibn Ebu Evfa, inače ashab Vjerovjesnika, a.s., pisao Omeru ibn Ubejdullahu kad je išao u El-Hururiju, obavještavajući ga da je Božiji Poslanik, a.s., jednog dana, kad se susreo sa neprijateljem, čekao da Sunce klone zapadu pa ustao i rekao im:

"Nemojte priželjkivati susret sa neprijateljem i molite Allaha za zdravlje, ali kada ih već susretnete, budite izdržljivi i znajte da se Džennet nalazi pod sjenama sablji."

Poslije toga Vjerovjesnik, a.s., je ustao učeći dovu:

"Allahu moj, Objavitelju Knjige, Pokretaču oblaka, pobjedniče neprijateljskih saveznika, natjeraj ih u bijeg i razdrmaj ih."

U drugom rivajetu stoji "I pomozi nas protiv njih."

Dova protiv neprijatelja

O tome je govorio prethodni hadis Abdullaha ibn Ebu Evfaa, r.a.

1127. Od Enesa, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., na dan Bitke na Uhudu učio:

"Allahu moj, zaista ako je Tvoja volja (da nas oni pobijede), Ti nećeš biti obožavan na Zemlji."

Rat je varka

1128. Prenosi se od Džabira, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., rekao: "Rat je varka."

Potpomaganje idolopoklonicima pri vojnom pohodu

1129. Od Aiše, r.a., supruge Vjerovjesnika, a.s., se prenosi da je rekla:

- Božiji Poslanik, a.s., je krenuo ka Bedru pa kad je bio u Harretu-l-Veberi* sustiže ga neki čovjek, koji je bio poznat po odvažnosti i snazi, pa kad ga vidješe ashabi Božijeg Poslanika, a.s., obradovaše se. Pošto dođe do njega, reče Božijem Poslaniku, a.s.:

- Došao sam da te slijedim i da sa tobom postignem uspjeh.

"Vjeruješ li u Allaha i Njegovog Poslanika?" - upita Božiji Poslanik, a.s.

- Ne! - odgovori on, a Vjerovjesnik, a.s., nastavi:

"Vrati se, ja se neću potpomagati mnogobošcima."

- Potom je - veli ona - otišao, pa kad smo bili kod Šedžereta onaj čovjek ga sustiže i reče mu isto što i prvi put, a i Vjerovjesnik, a.s., mu odgovori kao i prvi put:

"Vrati se, ja se neću potpomagati mnogobošcima."

Zatim se on vratio i kad je Vjerovjesnik, a.s., bio u Bejdi, on ga opet sustiže. Pa ga Vjerovjesnik upita isto što i prvi put:

"Vjeruješ li u Allaha i Njegovog Poslanika?"

- Da - odgovori on.

Božiji Poslanik, a.s., mu reče:

"Pođi onda."

O učešću žena u vojnim pohodima

1130. Prenosi se od Enesa da je Umm Sulejm, r.a., na dan Bitke na Hunejnu uzela jedan nož i držala ga kod sebe pa ju je vidio Ebu Talha i rekao:

- Božiji Poslaniče, ovo je Umm Sulejm, ima kod sebe nož.

---

* Mjesto četiri milje udaljeno od Medine

Božiji Poslanik, a.s., je upita:

"Kakav je to nož?"

- Uzela sam ga zato da rasporim njime stomak svakom mnogobošcu ako mi se približi - odgovori ona.

Božiji Poslanik, a.s., se poče osmjehivati, a ona reče:

- Božiji Poslaniče, poubijaj ove slobodarce* što si im oprostio, a koji su poraženi od tebe!

Božiji Poslanik, a.s., reče:

"O Umm Sulejm, Svemoćni i Uzvišeni Allah je dovoljan i On postupa najbolje."

1131. Prenosi se da je Enes ibn Malik, r.a., rekao:

- Na dan Bitke na Uhudu ljudi su se dali u bijeg ostavljajući Vjerovjesnika, a.s., a Ebu Talha, koji je bio strijelac jakog trzaja, napravio je ispred Vjerovjesnika, a.s., štit svojim tijelom. Toga dana je dva ili tri luka slomio. Tako bi čovjek koji bi tuda prolazio, noseći tobolac sa strijelama, govorio:

- Ostavit ću ih Ebu Talhi!

Vjerovjesnik, a.s., se uspravio da pogleda ljude pa mu Ebu Talha reče:

- Vjerovjesniče, draži si mi od oca i majke, ne uspravljaj se da te ne pogodi neka od strijela ovih ljudi, moja prsa neka budu ispred tvojih.

Vidio sam Aišu bint Ebu Bekr i Umm Sulejmu, r.a., kako žurno hodaju toliko da sam im nogavice vidio. One su nosile na svojim leđima mješine sa vodom, sipale ih u usta borcima dok ih ne isprazne ponovo se vraćale da ih napune pa ih opet sipale u usta borcima. Dva ili tri puta je Ebu Talhi ispadala iz ruke sablja usljed drijemeža.

---

* To su oni koji su islam primili nad dan oslobođenja Mekke. Tako su nazivani stoga što je Vjerovjesnik, s.a.v.s., prema njima bio blagodaran saopćivši im da su slobodni. U njihovom islamu bilo je slabosti, pa je Umm Sulejm bila uvjerena da su oni licemjeri i da zaslužuju da budu pogubljeni, što zbog njihova poraza (od strane Poslanika) što zbog drugih stvari.

1132. Prenosi se od Umm Atijje ensarijke, r.a., da je rekla:

- Išla sam sedam puta u borbu uz Božijeg Poslanika, a.s., zauzimala sam položaj u pozadini, spremala im hranu, liječila ranjenike i brinula o bolesnima.

Zabrana ubijanja žena i djece u borbi

1133. Prenosi se da je Abdullah ibn Omer, r.a., rekao:

- Neka žena je nađena na jednom od bojišta ubijena pa je Božiji Poslanik, a.s., zabranio da se ubijaju žene i djeca.

Nenamjerno pogađanje neprijateljskih žena i djece u noćnim napadima

1134. Prenosi se da je Sa'b ibn Džessame, r.a., rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., upitan je o čeljadima idolopoklonika, jer se napada i noću i može se pogoditi neko od njihovih žena i djece, pa je rekao:

"Oni su njihovi."

Sječa i spaljivanje palmi neprijatelja

1135. Od Abdullaha ibn Omera, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., posjekao palme Benu Nadira i spalio ih, a Hassan, r.a., je o tome iskazao stihove:

Zadesi prvake Benu Luejja veliki požar u Bevejri.

Uzimanje hrane sa neprijateljske teritorije

1136. Prenosi se od Abdullaha ibn Mugaffela, r.a., da je rekao:

- Na dan Hajbera zapao me je ranac loja pa sam ga prigrlio i rekao: Danas nikome ništa od ovoga neću dati! Kad se obazrijeh, ugledah Božijeg Poslanika, a.s., kako se osmjehuje.

Dozvola plijena iznimno ovom (Muhammedovom, a.s.) Ummetu

1137. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Neki od vjerovjesnika* je krenuo na vojni pohod pa je svome narodu kazao:

- Neka sa mnom ne ide onaj ko je upriličio vjenčanje sa suprugom i namjerava u bračnu postelju s njom, a još to nije učinio, niti onaj ko pravi kakvu građevinu, a još je nije ukrovio, kao ni onaj ko je kupio brave ili deve koje su steone pa čeka da donesu mlade na svijet. Tako je on krenuo u bitku dok nije došao do određenog naselja u ikindijsko doba ili približno njemu pa reče Suncu:

- Tebi se naređuje, a i ja sam onaj kome se naređuje. Allahu moj, malo mi ga zaustavi.

Ono mu je zastalo sve dok mu Allah nije dao pobjedu. Pošto sakupiše ratni plijen vatra se sa nebesa upravi prema njemu da ga spali, ali ga ne spali pa (vjerovjesnik) reče:

- Neko između vas je nešto sakrio. Neka mi iz svakog plemena dođe po jedan čovjek dâ prisegu na vjernost.

Tako su oni davali prisegu na vjernost. Kada se ruka jednog čovjeka zalijepila za njegovu ruku, on reče:

- Iz vašeg plemena su oni koji su nešto sakrili, neka mi dođe cijelo pleme da mi izrazi vjernost.

Ono je došlo i davalo prisegu pa kad se ruka dvojice ili trojice ljudi zalijepi za njegovu, on reče:

- Među vama je onaj ko sakriva. Vi ste nešto sakrili!

---

* To je bio Juše' ibn Nun, kao što se spominje u drugim predajama.

Oni mu iznesoše nešto od zlata poput kravlje glave pa to staviše sa ostalim plijenom što bijaše na jednoj čistini te dođe vatra i sve to proguta.

Ratni plijen nikome nije bio dozvoljen prije nas. To je zato što je Uzvišeni Allah vidio našu slabost i nemoć pa ga je nama učinio dopuštenim."

Ratni plijen

1138. Prenosi se od Mus'aba ibn Sa'da da je njegov otac rekao:

- Četiri ajeta su objavljena u vezi sa mnom.

Njega je zapala sablja pa ju je donio Vjerovjesniku, a.s., i rekao:

- Božiji Poslaniče, daj mi je kao ratni plijen!

"Ostavi je!" - reče mu on.

On ustade, a Vjerovjesnik, a.s., mu reče:

"Ostavi je tamo odakle si je uzeo!"

On se opet pridiže i reče:

- Božiji Poslaniče, daj mi je kao ratni plijen!

"Ostavi je!" - reče mu on opet.

Ovaj se pridiže i reče:

- Božiji Poslaniče, daj mi je, zar da budem kao neko ko je ostao bez dobitka?

Božiji Poslanik, a.s., mu reče:

"Ostavi je tamo odakle si je uzeo."

Onda je objavljen ovaj ajet: *Pitaju te o (ratnom) plijenu. Reci: "Plijen pripada Allahu i Poslaniku."** (El-Enfal, 1.)

---

* Muslim ne navodi koja su tri preostala ajeta objavljena u vezi s njim; to skraćenje uslijedilo je od strane njegovog šejha Muhammeda ibn el-Metnija. Međutim, imam Ahmed navodi i druga dva ajeta: *O vjernici, vino i kocka i kumiri i strelice za gatanje su odvratne stvari...* (El-Mā'ide, 90.) *Mi smo svakog čovjeka zadužili da bude dobar prema roditeljima svojim...* (El-'Ankebut, 8.), dok Nevevi navodi da je četvrti ajet: *I ne tjeraj od sebe one koji se ujutro i navečer Gospodaru svome mole...* (El-En'am, 52.).

Predavanje ratnog plijena od strane izvidničke čete

1139. Prenosi se da je Ibn Omer, r.a., rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., poslao je u Nedžd jednu izvidničku četu, u kojoj sam se i ja nalazio, pa smo zaplijenili deve i stoku tako da je udio svakog od nas dostigao po dvanaest deva, a Božiji Poslanik, a.s., nam je to podijelio devu po devu.

Izdvajanje petine od ratnog plijena

1140. Od Ibn Omera, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., davao ratnog plijena izvidničkih četa svakom od njih pojedinačno, mimo onog dijela za svu vojsku, pri čemu je u svemu tome petina bila obavezna.

Dodjela opreme ubijenog neprijatelja borcu koji ga je ubio

1141. Prenosi se od Ebu Katade, r.a., da je rekao:

- Na dan Bitke na Hunejnu izašli smo sa Božijim Poslaniku, a.s., na bojište pa nakon što smo se sukobili sa neprijateljem, muslimani su uzmicali, a i ponovo prelazili u napad. Ja sam vidio jednog čovjeka mušrika kako savladava jednog muslimana pa sam se stuštio prema njemu i stigao ga sleđa te ga udario iza vrata. On se okrenu prema meni pa me stegnu u zagrljaj - takav da sam osjetio od toga miris smrti. Potom ga smrt stiže i on me pusti pa sustigoh Omera ibn el-Hattaba, r.a., i on reče:

- Šta ima za ljude!?

- Ima Allahova odredba - rekoh ja.

Iza toga ljudi se vratiše a Božiji Poslanik, a.s., sjede i reče:

"Ko je ubio nekog neprijateljskog borca, za šta ima pouzdan dokaz, pripast će mu njegova oprema kao plijen."

Ja se digoh i upitah:

- Ima li iko da mi posvjedoči?

Zatim sjedoh. Pa ponovo ustadoh i upitah:

- Ko će mi posvjedočiti?

Onda sam sjeo. Onda sam ustao i po treći put to upitao pa Božiji Poslanik, a.s., upita:

"Šta je s tobom, Ebu Katade?"

Ja mu ispričah šta se desilo pa neko od ljudi reče:

- Rekao je istinu, Božiji Poslaniče. Plijen tog ubijenog je kod mene, pa mu podaj iz njega njegovo pravo.

Ebu Bekr es-Siddik, r.a., reče:

- Ne, Allaha mi! Neće se kačiti za jednog od Allahovih lavova koji se bore radi Allaha i Njegovog Poslanika, a.s., pa da mu on daje svoj plijen.

Božiji Poslanik, a.s., reče:

"U pravu je, uruči ga isključivo njemu!"

On ga meni dade, pa sam prodao pancir i za njega kupio bašču u Beni Selemi i to je bio moj prvi kapital koji sam zadobio u islamu.

Dodjela opreme ubijenih nekom od zaslužnih boraca na osnovu samostalnog rješenja

1142. Prenosi se da je Abdurrahman ibn Avf, r.a., rekao:

- Prilikom mog stajanja u bojnom stroju na dan Bitke na Bedru pogledao sam desno i lijevo od sebe i vidio da sam između dvojice mladih momaka ensarija. Volio sam da sam bio između dvojice snažnijih od njih. Jedan od njih dvojice me dotaknu pa upita:

- Amidža, znaš li ti Ebu Džehla?

- Znam - rekoh mu - a šta ti on treba?

- Čuo sam da on psuje Božijeg Poslanika, a.s. Tako mi Allaha koji raspolaže našim životom, ako ga vidim, moje lice neće se rastaviti od njegovog sve dok od nas dvojice ne umre onaj kome prvom bude suđeno - odgovori on.

Ja se tome začudih, kad me dotaknu onaj drugi i reče to isto. Nisam dugo proveo pa sam vidio Ebu Džehla kako se kreće tamo-amo između ljudi pa rekoh:

- Vidite li? Ovo je čovjek o kome se raspitujete.

Oni pohitaše prema njemu i udariše ga svojim sabljama te ga ubiše, zatim odoše Božijem Poslaniku, a.s., pa ga obavijestiše o tome, a on upita:

"Ko ga je od vas dvojice ubio?"

Obojica odgovoriše:

- Ja sam ga ubio.

"A jeste li obrisali vaše sablje?" upita on.

- Nismo - odgovoriše.

On pogleda obje sablje i reče:

"Obojica ste ga ubili."

Donese odluku da njegov plijen pripadne Mu'azu ibn Amru ibn el-Džemuhu (jer ga je on prvi ranio). A ova dvojica o kojima je bila riječ su: Mu'az ibn Amr ibn el-Džemuh i Mu'az ibn 'Afra.*

*** Također u predajama stoji da ga je Ibn Mesud dokrajčio.**

Uskraćivanje opreme ubijenog zaslužnom borcu na osnovu vlastitog mišljenja

1143. Prenosi se da je Avf ibn Malik, r.a., rekao:

- Neki je čovjek iz Himjera ubio jednog neprijateljskog borca i zatražio njegov plijen pa mu ga Halid ibn Velid, r.a., koji im je bio namjesnik, nije dao. Avf ibn Malik ode Božijem Poslaniku, a.s., i obavijesti ga o tome pa on upita Halida:

"Šta te je spriječilo da mu dadneš njegov plijen?"

On odgovori:

- Smatrao sam da mu je previše, Božiji Poslaniče.

Poslanik, a.s., reče:

"Dadni mu ga!"

Halid je prolazio pored Avfa pa ga ovaj povuče za ogrtač, zatim reče:

- Jesam li uradio ono što sam ti rekao u vezi sa Božijim Poslanikom, a.s.?*

Božiji Poslanik, a.s., to ču pa ga obuze srdžba i reče:

"Halide, ne daj mu ga. Ne daj mu ga, Halide! Zar ćete vi moje namjesnike zapostavljati? Primjer vas i njih je kao primjer čovjeka kome su date na čuvanje deve ili ovce pa ih čuva, zatim dođe vrijeme njihovoga napajanja vodom i on ih potjera prema izvoru pa one zagaze u njega te piju bistru vodu ostavljajući mutnu. I vama pripada ono što je čisto, a njima ono što je zamućeno."

Dodjela čitave opreme zaslužnom borcu

1144. Prenosi se da je Seleme ibn Ekve', r.a., rekao:

- Bili smo sa Božijim Poslanikom, s.a.v.s., u vojnom pohodu na Hevazin pa kad smo s njim doručkovali, dođe neki čovjek na devcu crvene boje. Natjera ga da klekne pa istrgnu usukano uže zadnjeg kolana sa njega pa sveza devca njime, a onda pođe doručkovati ljudima i stade razgledati. Naše jahalice su bile malobrojne i slabe a neki od nas su bili i pješaci. On odjednom potrča pa priđe svome devcu i odveza mu uže, zatim ga natjera da klekne i sjede na njega pa ga potjera i on potrča noseći ga, a za njim pođe jedan čovjek na sivoj devi.

Selema dalje veli:

- I ja sam brzo potrčao te stigao do sapi deve a onda prošao naprijed do sapi devca dok ga nisam uhvatio za ular i natjerao da klekne. Pošto on spusti svoje koljeno na zemlju, ja izvukoh iz korica svoju sablju i njome usmrtih čovjeka (jahača). Vratih se vodeći devca, a na njemu

---

* U predaji koju navodi imami Ahmed stoji da je Avf rekao: - Ako vidim lice Božijeg Poslanika, s.a.v.s., ja ću ga, zasigurno, izvijestiti o ovome!

bijaše prtljag i oružje onoga čovjeka. Dočeka me Božiji Poslanik, a.s., i ljudi uz njega pa on upita:

"Ko je ubio ovog čovjeka?"

- Ibnu-l-Ekve' - odgovoriše oni.

"Njemu pripada kompletna oprema ovog čovjeka" - reče Božiji Poslanik, a.s.

Davanje ratnog plijena i otkup muslimana za neprijateljske zarobljenike

1145. Prenosi se od Ijasa ibn Seleme da je njegov otac, r.a., rekao:

- Imali smo vojni pohod na Fezaru a zapovjednik nam je bio Ebu Bekr, za našeg emira, vojskovođu, postavio ga je Božiji Poslanik, a.s. Kad smo bili na sahat do vode, Ebu Bekr nam naredi da se odmorimo, zatim izvrši napad i stiže do vode, pobi one koji su mu se oružjem suprotstavili i uze zarobljenike. Ja ugledah skupinu svijeta među kojima bijaše žena i djece pa se pobojah da mi ne umaknu u brdo te bacih jednu strijelu između njih i brda. Oni, pošto vidješe strijelu, stadoše. Ja ih privedoh goneći ih ispred sebe, a među njima bijaše jedna žena iz Benu Fezara sa kožnim ogrtačem i svojom kćerkom, jednom od najljepših Arapkinja. Ja ih potjerah ispred sebe sve dok ne stigoh Ebu Bekru pa mi Ebu Bekr dade njenu kćer kao ratni plijen. Stigosmo u Medinu a da joj ja ni odjeću ne otkrih. Susrete me Božiji Poslanik, a.s., na čaršiji pa mi reče:

"Pokloni mi tu ženu, Selema!"

A ja rekoh:

- Božiji Poslaniče, ona me očarala svojom ljepotom, a ja joj nisam otkrio odjeću.

Sutradan me Božiji Poslanik ponovo susreo na čaršiji, pa mi reče:

"Selema, pokloni mi tu ženu, divan li je tvoj otac!"

- Ona je tvoja Božiji Poslaniče! - rekoh ja - a tako mi Allaha, nisam joj ni otkrio odjeću.

Nju je Božiji Poslanik, a.s., poslao Mekelijama i za nju otkupio muslimane koji su u Mekki bili zarobljeni.

Raspodjela dobara i petine u mjestima koja se oslobode borbom

1146. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"U svakom mjestu koje budete oslobodili i u njemu boravili vi imate svoj udio. Od (dobara) onog mjesta koje se ne pokori Allahu i Njegovom Poslaniku jedna petina pripada Allahu i Njegovom Poslaniku, a ostalo pripada vama."

U što se troši plijen koji se osvoji bez borbe

1147. Prenosi se da je Malik ibn Evs rekao:

- Poslao jednom prilikom po mene Omer ibn el-Hattab, r.a., pa sam došao kod njega kad je dan već bio poodmakao i zatekao ga kod kuće kako sjedi na krevetu od pletenog pruća naslonjen na kožni jastuk. (Kad sam ušao) rekao mi je:

- Malik, neki iz tvog naroda (plemena) su dolazili i ja sam naredio da im se uruči jedan skroman poklon, uzmi ga i podijeli između njih.

- Volio bih kad bi koga drugog time zadužio - rekao sam.

- Uzmi to, Malik, (i podijeli kako sam naredio) - reče on.

Ušao je (zatim) Jerfa (vratar Omera, r.a.) i upitao:

- Možeš li, o vladaru pravovjernih, primiti Osmana, Abdurrahmana ibn Avfa, Zubejra i Sa'da!

- Mogu - rekao je Omer pa ih vratar obavijesti i oni uđoše.

Vratar ponovo dođe i upita:

- Možeš li primiti Abbasa i Aliju!

- Mogu - reče on.

(Nakon što uđoše) Abbas reče:

- Vladaru pravovjernih, presudi između mene i ovoga (pa ga je nazvao kojekakvim epitetima).

Ljudi (grupa gore spomenutih ashaba) koji su tu bili prisutni, a koji su čini mi se već ranije bili došli, rekoše:

- Da, vladaru pravovjernih, presudi između njih i rastereti ih.

Omer reče:

- Polahko, zaklinjem vas Bogom, Čijim izunom opstoje nebesa i Zemlja, zar ne znate da je Božiji Poslanik, a.s., rekao: "Nas se ne nasljeđuje, ono što ostavimo je sadaka."

Oni rekoše:

- Da, znamo!

Zatim se okrenuo prema Abbasu i Aliji, r.a., i kazao:

- Zaklinjem vas Bogom, Čijim izunom opstoje nebesa i Zemlja, zar ne znate da je Božiji Poslanik, a.s., rekao: "Nas se ne nasljeđuje, ono što ostavimo je sadaka."

Oni rekoše:

- Da, znamo!

Omer reče:

- Uzvišeni Allah je Božijem Poslaniku, a.s., odredio nešto što nikome osim njega nije odredio: *Plijen od stanovnika sela i gradova koji Allah Poslaniku Svome daruje pripada Allahu i Poslaniku Njegovom...* (El-Hašr, 7.)

Nisam siguran da li je proučio i ajet prije ovoga, a onda je (Omer) nastavio:

- Pa je Božiji Poslanik, a.s., razdijelio među vama imovinu plemena Benu Nadir, ne prigrabivši je mimo vas samo za sebe. I tako je taj imetak ostao. Božiji Poslanik je od toga uzeo tek toliko da pokrije troškove za jednu godinu i ostavljao bi od njega najbolji imetak.

Zatim je (Omer) rekao:

- Zaklinjem vas Bogom, Čijim izunom opstoje nebesa i Zemlja, znate li vi to!

- Da, znamo! - rekli su oni.

Potom je zakleo Abbasa i Aliju onako kako je zakleo i ove ljude:

- Znate li vi to!

- Da, znamo! - rekli su oni.

Zatim je (Omer) nastavio:

- Kad je umro Božiji Poslanik, a.s., Ebu Bekr, r.a., rekao je da je zamjenik Božijeg Poslanika, a.s., pa ste mu vas dvojica došli, jedan tražeći nasljedstvo od svog bratića (Abbas), a drugi nasljedstvo svoje supruge od njenoga oca (Alija). Ebu Bekr vam je naveo hadis Božijeg Poslanika, a.s., u kojem on kaže: "Nas se ne nasljeđuje, ono što mi ostavimo je sadaka." Vi ste ga zbog toga proglasili lažovom, pokvarenjakom i izdajnikom, a Bog zna da je on govorio istinu i bio dobročinitelj te bio na Pravome putu i slijedio istinu. Potom je umro Ebu Bekr pa je upravljanje imovinom od Božijeg Poslanika prešlo na mene da biste onda vi i mene proglasili lažovom, pokvarenjakom i izdajnikom, a Bog zna da ja govorim istinu i činim dobro, da sam na Pravome putu i da slijedim istinu. Kad sam ja postao upraviteljem ostavštinom (Božijeg Poslanika), došli ste mi vas dvojica tražeći jednu te istu stvar - da vam dam (ostavštinu Božijeg Poslanika, a.s.) na upravljanje. Ja sam vam je dao pod uvjetom da se pred Bogom obavežete da ćete postupati sa njom onako kako je postupao Božiji Poslanik, a.s., i vi ste je pod takvim uvjetima preuzeli. Je li tako!

- Da, tako je! - odgovorili su.

- Nakon toga ste mi došli tražeći da presudim između vas. Ne, tako mi Boga, nikad do Kijametskog dana neću presuditi na način koji je u suprotnosti sa sunnetom Božijeg Poslanika, a.s. A vi ako ne možete upravljati (tom ostavštinom) kako treba, vratite je meni!

1148. Od Aiše, r.a., se prenosi da je Fatima, kćerka Božijeg Poslanika, a.s., poslala (nekoga svoga) Ebu Bekru es-Siddiku da zatraži njeno nasljedstvo od Božijeg Poslanika, a.s., od onoga što mu je Allah od plijena odredio u Medini i Fedeku, te petine od plijena na Hajberu.

Ebu Bekr je (na to) rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., rekao je: "Nas se ne nasljeđuje, ono što mi ostavimo je sadaka." Muhammedova, a.s., porodica ima pravo izdržavanja iz ovoga imetka, a ja, tako mi Boga, u postupanju sa ostavštinom Božijeg Poslanika, a.s., ništa neću mijenjati u odnosu na njeno stanje iz vremena Božijeg Poslanika, a.s. Sigurno ću postupati sa njom onako kako je postupao Božiji Poslanik, a.s.

Tako je Ebu Bekr odbio išta (od ostavštine Božijeg Poslanika, a.s.) predati Fatimi, koja ga je zbog toga ignorirala, ne obraćajući mu se više sve do svoje smrti. Poslije Božijeg Poslanika, a.s., živjela je šest mjeseci. Kad je umrla, njen muž, Alija ibn Ebu Talib, zakopao ju je noću ne pozivajući Ebu Bekra i lično joj klanjavši dženazu. Za života Fatiminog svijet je zamjerio Aliji, ali je on nakon njene smrti počeo iznalaziti načina da se pomiri sa Ebu Bekrom i javno ga prizna za halifu, što nije bio učinio u toku tih (šest) mjeseci. Poručio je Ebu Bekru da dođe kod njega zamolivši ga da ne vodi sa sobom nikoga (ne želeći, prije svega, da vidi Omera ibn el-Hattaba). Omer je (na to) rekao Ebu Bekru:

- Nemoj im, tako ti Boga, ulaziti sam!

Ebu Bekr je rekao:

- Šta li bi mi mogli uraditi! Tako mi Boga, svakako ću otići kod njih!

Ebu Bekr je ušao kod njih pa je Alija izgovorio Kelimei-šehadet, a zatim rekao:

- Mi smo, o Ebu Bekre, spoznali tvoju vrijednost i sve ono čime te je Allah darovao. Nismo ti zavidni na dobru koje ti je Allah podario, ali si ti mimo nas svojevoljno postupio. Smatrali smo da imamo neko svoje pravo zbog srodstva sa Božijim Poslanikom, a.s.

Alija nije prestao govoriti sve dok se oči Ebu Bekra nisu orosile suzama pa je, kad je Alija završio, rekao:

- Tako mi Onoga u Čijoj je ruci moja duša, draže mi je ispoštovati rodbinske veze Božijeg Poslanika, a.s., negoli vlastite! A što se tiče nesporazuma nastalog između tebe i mene u vezi sa ovom imovinom, ja zaista ništa krivo tu nisam uradio niti sam bilo šta od onoga što sam vidio da čini Božiji Poslanik, a.s., propustio učiniti.

Alija reče Ebu Bekru:

- Poslije podne ću ti prisegu dati (javno te priznati halifom).

Kad je Ebu Bekr klanjao podne, ispeo se na minber i izgovorio Kelimei-šehadet, zatim spomenuo slučaj Alije i njegovog kašnjenja sa prisegom te njegovu ispriku za to kašnjenje i na kraju izgovorio istigfar.

Alija ibn Ebu Talib je izgovorio Kelimei-šehadet, a zatim istaknuo i priznao pravo Ebu Bekra naglasivši da ga na to što je činio nije potakla zavist prema Ebu Bekru, niti nijekanje onoga čime ga je Allah odlikovao.

- Mislili smo - rekao je on - da nam (kao nasljednicima) pripada dio (te imovine) i da nam se to bespravno osporava, pa smo se zbog toga ljutili.

Muslimani su se obradovali tome (Alijinom gestu), ponovo postali bliski Aliji i kazali su:

- Pravu si stvar učinio!

1149. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Moji nasljednici ni dinara (od onoga što ostavim iza sebe) neće međusobno podijeliti. Ono što ostavim je sadaka, izuzev troškova za moje žene i plaće za upravitelja imovinom."

Dva dijela konjaniku a jedan pješaku

1150. Od Abdullaha ibn Omera, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., kada bi dijelio plijen, za konja(nika) dodjeljivao dva dijela, a za čovjeka (pješaka) jedan dio.

Žene nemaju svoj udio u ratnom plijenu, već dobijaju darove; djeca se u vojnim pohodima ne smiju ubijati

1151. Prenosi se od Jezida ibn Hurmuza da je Nedžda poslao Ibn Abbasu pismo u kojemu ga pita za pet stvari. Ibn Abas je (kad je pročitao pismo) rekao:

- Kad ne bih na taj način prešućivao ono što znam (kršeći tako kur'anski propis), ne bih mu odgovorio.

U pismu Nedžde stajalo je sljedeće:

- Kaži mi da li je Božiji Poslanik, a.s., u vojnim pohodima angažirao žene? Da li je tim ženama dodjeljivao (ravnopravan) udio u plijenu? Da li je (u vojnim pohodima) ubijao djecu? Kad kod jetima prestaje status jetima? I kaži mi kome pripada petina!

Ibn Abbas mu je napisao sljedeće:

- Pitao si me u svome pismu da li je Božiji Poslanik, a.s., u vojnim pohodima angažirao žene! Da, žene su išle sa njim u vojne pohode, gdje su bile zadužene za liječenje ranjenika. Od plijena su dobijale neke darove, ali im nije pripadao (ravnopravan) udio u ratnom plijenu. Božiji Poslanik, a.s., nije ubijao djecu pa ni ti ne smiješ ubijati djecu! Pitao si me, dalje, kad kod jetima prestaje status jetimstva! Života mi, čovjeku i brada počne rasti a on još uvijek nije sposoban sebi zaraditi, niti drugome nešto pružiti! Kad počne uzimati sebi od dobara koja drugi ljudi sebi uzimaju, prestaje mu status jetimstva. I na kraju, pitao si, kome pripada petina!? Mi smo govorili da pripada nama (nasljednicima Božijeg Poslanika, a.s.), ali su nam to naše vlasti osporile.*

Vezivanje i ostavljanje zarobljenika i pokazivanje milosti prema njima

1152. Prenosi se da je Ebu Hurejre, r.a., rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., poslao je u pravcu Nedžda grupu konjanika koja je dovela sa sobom jednog čovjeka iz plemena Benu Hanife, po imenu Sumama ibn Usal, koji je bio starješina stanovnicima Jemame. (Kad su ga doveli), svezali su ga za jedan od stupova džamije.

Božiji Poslanik, a.s., mu je prišao i kazao:

* Tj. smatraju da naše raspolaganje time nije decidno određeno te da je preče da ga troše u opće dobro. Pod "našim vlastima" mislio je na vladare iz dinastije Umejjevića.

"Šta ima kod tebe, Sumama?"

On je odgovorio:

- Kod mene ima dobro! Ako me ubiješ, ubit ćeš nekoga ko je prolio krv! Ako pokažeš prema meni milost, pokazat ćeš je onome koji je zahvalan! A akoli, pak, budeš tražio novac, traži i dobit ćeš koliko god ti je drago!

Božiji Poslanik, a.s., ga je ostavio, da bi mu dva dana poslije toga prišao i kazao:

"Šta ima kod tebe, Sumama?"

On je odgovorio:

- Ono što sam ti već rekao. Ako pokažeš prema meni milost, pokazat ćeš je onome koji je zahvalan! Ako me ubiješ, ubit ćeš nekoga ko je prolio krv! A akoli, pak, budeš tražio novac, traži i dobit ćeš koliko god ti je drago!

Božiji Poslanik, a.s., ga je ostavio još jedan dan, a onda prišao i kazao:

"Šta misliš Sumama šta ću s tobom učiniti?"

On je odgovorio:

- Mislim ono što sam ti već rekao. Ako pokažeš milost, pokazat ćeš je prema onome koji je zahvalan! Ako me ubiješ, ubit ćeš nekoga ko ima krv! A akoli, pak, budeš tražio novac, traži i dobit ćeš koliko god ti je drago!

Božiji Poslanik, a.s., tada je naredio:

"Oslobodite Sumamu!"

Sumama je nakon toga otišao do palmi nedaleko od džamije (gdje se nalazila voda), okupao se, zatim ušao u džamiju i rekao:

- Svjedočim da neme boga osim Allaha i svjedočim da je Muhammed Njegov rob i Njegov poslanik!

Zatim je nastavio:

- Muhammede! Tako mi Boga, na Zemlji nije bilo lica koje mi je

a sad mi je tvoja vjera draža od svake druge vjere! Tako mi Boga, nije mi bilo mržeg grada od tvojega, a sad mi je tvoj grad najdraži na svijetu. Tvoji konjanici su me pokupili dok sam bio na putu da obavim umru pa šta mi sad predlažeš?

Božiji Poslanik, a.s., ga je obradovao naredivši mu da obavi umru.

Kad je stigao u Mekku, neko ga je upitao:

- Jesi li ti to promijenio vjeru!

On je odgovorio:

- Ne, nego sam prihvatio islam s Božijim Poslanikom, a.s.! I, tako mi Boga, neće vam iz Jemame stići ni zrno pšenice prije nego to Božiji Poslanik odobri.

Udaljavanje Jevreja iz Medine

1153. Prenosi se da je Ebu Hurejre, r.a., rekao:

- Dok smo jednom bili u džamiji, izašao nam je Božiji Poslanik, a.s., i rekao:

"Krenite ka Jevrejima!"

Pošli smo sa njim pa ih je Božiji Poslanik, a.s., kad smo stigli do njih, pozvao i kazao:

"O Jevreji! Prihvatite islam, bit ćete spašeni i sigurni!"

Oni su rekli:

- Ti si svoj zadatak izvršio, o Ebu-l-Kasime!

Božiji Poslanik, a.s., im zatim reče:

"To (vaše priznanje da sam vas pozvao) sam i želio! Prihvatite islam, bit ćete spašeni i sigurni!"

Oni su rekli:

- Ti si svoj zadatak izvršio, o Ebu-l-Kasime!

Božiji Poslanik, a.s., im zatim reče:

"To sam i želio!"

Kad im je i treći put to ponovio, dodao je:

"Znajte da ova zemlja pripada Allahu i Njegovom Poslaniku i da ja želim da vas udaljim iz ove zemlje. Ko od vas ima imovine (nekretnina) neka je proda, jer ono što ostane (neprodato) pripast će Allahu i Njegovom Poslaniku!"

Protjerivanje Jevreja i kršćana sa Arapskog poluotoka

1153-a. Od Omera ibn el-Hattaba, r.a., se prenosi da je čuo Božijeg Poslanika, a.s., kada kaže:

"Protjerat ću, zasigurno, Jevreje i kršćane sa Arapskog poluotoka, tako da će ostati na njemu samo muslimani!"

Propis o onome koji napadne i prekrši ugovor

1154. Prenosi se da je Aiša, r.a., rekla:

- U Bici na Hendeku bio je ranjen Sa'd, i to tako što ga je jedan Kurejšija, po imenu Ibnu-l-Arika, pogodio u središnju venu na ruci. Božiji Poslanik, a.s., mu je unutar džamije postavio šator i smjestio ga tu kako bi ga mogao često obilaziti. Kad se Božiji Poslanik, a.s., vratio sa Hendeka, odložio je oružje i okupao se. Tada mu je došao Džibril, otresajući prašinu sa svoje glave i rekao:

- Odložio si oružje!? Tako mi Boga, mi nismo oružje odložili! Idi i bori se protiv njih!

Božiji Poslanik, a.s., reče:

"Protiv koga?"

Džibril je pokazao prema (plemenu) Benu Kurejza pa je Božiji Poslanik, a.s., poveo borbu protiv njih sve dok nisu prihvatili njegovu presudu, koju je Poslanik prepustio Sa'du, a on je rekao:

- Presudit ću među njima tako da se oni koji su se borili poubijaju, njihovi potomci i žene uzmu u zarobljeništvo, a imovina razdijeli.

Hišam kaže: Otac mi je rekao da je čuo kako je Božiji Poslanik, a.s., (na te Sa'dove riječi) kazao:

"Presudio si im u skladu sa Allahovim, dž.š., propisom!"

U drugoj predaji stoji: "Presudio si po Allahovom propisu!"

U verziji koju prenosi Murre stoji: "Presudio si onako kako presuđuje vladar!"

HIDŽRA I VOJNI POHODI

Hidžra Vjerovijesnika, a.s., i njegovi znakovi

1155. Prenosi se od Ebu Ishaka da je čuo El-Beraa ibn Aziba, r.a., kada je rekao:

- Došao je Ebu Bekr es-Siddik u kuću moga oca i kupio od njega sedlo pa rekao Azibu:

- Pošalji sa mnom svoga sina da ponese sedlo do moje kuće!

Otac mi reče da to učinim pa sam ponio sedlo, a moj je otac sa njim izašao da preuzme novac za sedlo.

Moj otac je kazao Ebu Bekru:

- O Ebu Bekre, ispričaj mi kako ste ti i Božiji Poslanik, a.s., putovali noću (za vrijeme Hidžre iz Mekke u Medinu)!?

- Hoću! - reče on, pa poče pričati:

- Putovali smo cijelu tu noć (i nastavili izjutra) sve do pred podne, i to putem koji je bio pust i kojim niko nije prolazio. Naišli smo zatim na jednu visoku stijenu pod kojom se nalazio hlad, jer to mjesto još nije bilo zahvatilo sunce, i tu kod stijene se zaustavili. Ja sam prišao i rukama zaravnao mjesto u hladu na kojem će prileći Božiji Poslanik, a.s. Prostro sam zatim jednu kožicu i rekao mu:

- Lezi, Božiji Poslaniče, a ja ću malo osmotriti okolicu!

Legao je, a ja sam krenuo u osmatranje. Ugledah jednog pastira kako se približava stijeni tražeći hlada kao i mi. Presreo sam ga i upitao:

- Čiji si ti, mladiću?

On je odgovorio:

- Jednog čovjeka iz Medine.

- Imaju li mlijeka tvoje ovce? - upitao sam.

- Imaju! - odgovorio je.

- Pa, hoćeš li mi namusti? - upitao sam.

- Hoću - odgovorio je i uhvatio jednu ovcu.

- Očisti joj vime od dlaka, zemlje i prašine! - rekao sam mu.

Pa sam vidio Bera'a kako udara rukom o ruku (opisujući to čišćenje).

On je to učinio a zatim mi namuzao nešto mlijeka u drvenu posudu koju je imao uza se. Ja sam inače imao jednu zdjelu od kože iz koje sam poljevao Božijem Poslaniku, a.s., da pije ili uzme abdest. Vratio sam se do Božijeg Poslanika, a.s., ne namjeravajući ga odmah buditi, ali sam ga zatekao budnog. U mlijeko sam nalio vode kako bi se malo rashladilo, zatim sam rekao Božijem Poslaniku, a.s.:

- Božiji Poslaniče, popij ovog mlijeka!

Popio je toliko da sam ja bio zadovoljan, a zatim rekao:

"Je li vrijeme da krenemo?"

- Jeste, vrijeme je - rekao sam.

Krenuli smo kad se Sunce nagelo zapadu.

Suraka ibn Malik nas je slijedio pa sam ja rekao:

- Božiji Poslaniče, sustignuti smo!

"Ne boj se, Allah je sa nama!" - rekao je (na to) Božiji Poslanik, a.s., zatim je zazvao Allahovo prokletstvo na Suraku pa je Allah dao da se Surakin konj zaglibi do trbuha u zemlju, iako je tlo bilo čvrsto.

Suraka je povikao:

- Znam da ste zazvali na mene Božije prokletstvo. Uputite mu sada dovu da me izbavi pa ću ja odvratiti od vas potjeru.

(Božiji Poslanik, a.s.) je uputio dovu pa se Suraka izbavio i vratio nazad govoreći svima koje je susretao da na toj strani nemaju šta tražiti. Tako je sve (koji su tragali za Božijim Poslanikom, a.s.) odvratio ispunivši tako obećanje koje nam je dao.

O Bici na Bedru

1156. Od Enesa, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., kad je čuo da dolazi Ebu Sufjan, konsultirao ashabe (o tome šta da se

preduzme). Govorio je Ebu Bekr, pa se okrenuo od njega. Zatim je govorio Omer, pa se okrenuo od njega. Ustao je, zatim, Sa'd ibn Ubada i rekao:

- Želiš nas čuti, Božiji Poslaniče?! Tako mi Onoga u čijoj je ruci moja duša, kad bi nam naredio da konje u more natjeramo, mi bismo ih natjerali! Kad bi nam naredio da ih podbodemo i potjeramo do Berki-l-Gimada,* mi bismo ih potjerali!

Božiji Poslanik, a.s., pozvao je ljude pa su krenuli i stigli na Bedr, gdje su (nakon toga) došle kurejšijske vodonoše. Sa njima je bio i jedan crni rob, koji je pripadao plemenu Benu-l-Hadždžadž. Ashabi Božijeg Poslanika, a.s., su ga uhvatili i stali ispitivati o Ebu Sufjanu i njegovoj družini.

- Ne znam ništa o Ebu Sufjanu - rekao je on - ali tu su Ebu Džehl, Utba, Šejba i Umejja ibn Halef.

Kad je to rekao, oni su ga stali tući pa je kazao:

- Dobro, kazat ću vam! Tu je Ebu Sufjan.

Kad su ga prestali tući i nastavili sa ispitivanjem, rekao je:

- Ja o Ebu Sufjanu ništa ne znam, ali su tu među ostalima Ebu Džehl, Utba, Šejba i Umejja ibn Halef.

Kad je to kazao, ponovo su ga stali tući. Kad je Božiji Poslanik, a.s., koji je do tada klanjao, vidio šta rade, preselamio je i rekao:

"Tako mi Onoga u čijoj je ruci moja duša, vi ga tučete kad vam govori istinu, a puštate ga kad vam laže!"

Tada je Božiji Poslanik, a.s., također, rekao:

"Ovdje će poginuti taj i taj!"

(Govoreći to) spuštao je svoju ruku na pojedina mjesta i niko od spomenutih nije se udaljio pri pogibiji od mjesta na koje je Božiji Poslanik, a.s., svojom rukom pokazao.

1157. Prenosi se da je Enes ibn Malik, r.a., rekao:

* To je najudaljenije područje Hedžera, na jugu Arabije.

- Božiji Poslanik, a.s., poslao je Busejsu da izvidi šta radi karavana Ebu Sufjana. Kad se vratio, u kući nije bilo nikoga osim mene i Božijeg Poslanika, a.s., (Prenosilac kaže: Ne znam zašto je izuzeo i neke Poslanikove žene). Saopćio mu je vijest pa je Božiji Poslanik, a.s., izašao i rekao (ljudima):

"Imamo obaviti jedan posao, pa ko ima uza se jahalicu, neka pojaše sa nama! Neki ljudi zatražiše dopuštenje da odu po svoje jahalice koje su bile izvan grada, ali im on reče:

"Ne, samo oni koji imaju jahalice uza se."

Tako su Božiji Poslanik, a.s., i njegovi drugovi krenuli i uspjeli stići na Bedr prije mnogobožaca (mušrika). Kad su mnogobošci stigli, Božiji Poslanik, a.s., reče (svojim drugovima):

"Neka ni slučajno niko od vas ne čini ništa prije mene!"

Kad su se mnogobošci približili, Božiji Poslanik, a.s., reče (svojim drugovima):

"Krenite u Džennet, koji je širok koliko nebesa i Zemlja!"

Nato Umejr ibn el-Humam el-Ensari reče:

- Božiji Poslaniče! Kažeš Džennet, koji je širok koliko nebesa i Zemlja?!

"Da!" - reče Božiji Poslanik, a.s.

- Oh, oh! - povika Umejr.

Božiji Poslanik, a.s., ga upita:

"Zašto uzvikuješ oh, oh!"

- Ništa, Božiji Poslaniče, tako mi Boga - reče on - osim želje da i ja budem jedan od džennetlija.

"Ti si onda zaista džennetlija!" - reče mu Božiji Poslanik, a.s.

On potom izvadi iz svoje torbe nekoliko hurmi i stade ih jesti, kazavši:

- Ako poživim toliko da mognem pojesti ove svoje hurme, bit će to dug život.

Zatim je prosuo ono što mu je bilo ostalo od datula i bacio se u borbu sve dok nije poginuo.

O pomoći meleka, otkupu zarobljenika i dozvoli ratnog plijena

1158. Prenosi se od Ibn Abbasa da mu je Omer ibn el-Hattab, r.a., rekao:

- Kad je Božiji Poslanik, a.s., na dan Bitke na Bedru pogledao u mušrike, kojih je bilo hiljadu, a njegovih drugova tristo devetnaest, okrenuo se prema Kibli, ispružio ruke i obratio se svome Gospodaru:

"Gospodaru moj, ispuni ono što si mi obećao! Gospodaru moj, daj mi ono što si mi obećao! Gospodaru moj, ako ova skupina muslimana strada, ti nećeš biti obožavan na Zemlji!"

Nije prestajao moliti Svoga Gospodara, ispruženih ruku i okrenut prema Kibli, dok mu nije spao ogrtač sa ramena. Tada mu je prišao Ebu Bekr, prihvatio njegov ogrtač i vratio mu ga na ramena. Onda je stao iza njegovih leđa i rekao mu:

- Božiji Vjerovjesniče, dovoljno si molio svoga Gospodara, on će ispuniti ono što ti je obećao.

Allah, dž.š., objavio je tada ajet: *I kad ste od Gospodara svoga pomoć zatražili, On vam se odazvao: "Poslat ću vam u pomoć hiljadu meleka koji će jedni za drugima dolaziti."* (El-Enfal, 9.)

I tako ga je Allah pomogao melecima.

Ebu Zumejl kaže:

- Pričao mi je Ibn Abbas da je tog dana jedan od muslimana, dok je progonio jednog mušrika, čuo iznad sebe udarac biča i glas konjanika koji je govorio:

- Naprijed Hajzume.*

Vidio je tada kako mušrik ispred njega pogođen pada na zemlju. Kad mu je prišao, vidio je svjež ožiljak na njegovom nosu i brazgotinu na licu kakvu ostavi udarac bičem, i čitavo lice mu biješe pomodrilo. Ensarija je to (kasnije) ispričao Božijem Poslaniku, a.s., koji je rekao:

"Istinu si kazao, to je bila pomoć sa trećeg neba!"

Toga dana ubili su sedamdeset i zarobili sedamdeset mušrika.

* Ime konja kojeg je jahao melek.

Ebu Zumejl prenosi dalje od Ibn Abbasa:

Kad su zarobili zarobljenike, Božiji Poslanik, a.s., obratio se Ebu Bekru i Omeru:

"Šta da radimo sa ovim zarobljenicima?"

Ebu Bekr reče:

- Božiji Vjerovjesniče, sve su to amidžići i druga rodbina! Predlažem da uzmeš od njih otkupninu kojom ćemo se ojačati pred nevjernicima

- Ne, tako mi Boga, Božiji Poslaniče - rekao sam - ne slažem se sa Ebu Bekrom! Ja predlažem da nas pustiš da im odrubimo glave. Pusti Aliju nek ubije Ukajla, mene da ubijem tog i tog (svoga zeta)... Sve su to nevjernički vođe i prvaci!

Božiji Poslanik priklonio se mišljenju Ebu Bekra ne prihvaćajući moj prijedlog.

Sutradan, kad sam došao, zatekao sam Božijeg Poslanika, a.s., i Ebu Bekra kako sjede i plaču. Upitao sam:

- Božiji Poslaniče, kaži mi zašto plačete ti i tvoj drug!? Ako vidim da je to za plača, da i ja plačem. A ako nije, pravit ću se da plačem, pošto vas dvojica plačete.

Božiji Poslanik, a.s., reče:

"Plačem zbog uzimanja otkupnine koje su mi predložili tvoji drugovi, jer mi je pokazana njihova patnja koja je bliža od ovoga stabla (koje je stajalo nedaleko od Božijeg Poslanika, a.s.)"

Tada je Uzvišeni Allah objavio ajet: *Nijednom vjerovjesniku nije dopušteno držati zarobljenike dok ne izbori pobjedu na Zemlji; vi želite prolazna dobra ovoga svijeta, a Allah želi onaj svijet. Allah je silan i mudar. Da nije ranije Allahove odredbe, snašla bi vas patnja velika zbog onoga što ste uzeli. Sada jedite ono što ste zaplijenili, kao dobro i lijepo, i bojte se Allaha. Allah zaista prašta i milostiv je.* (El-Enfāl, 67.-69.)

Tako im je Allah dopustio plijen.

Obraćanje Vjerovjesnika, a.s., ubijenim *(mušricima)* nakon Bitke na Bedru

1159. Od Enesa ibn Malika, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., ostavio ubijene (mušrike) na Bedru tri dana a potom došao tamo i obratio im se:

"O Ebu Džehle ibn Hišame, o Umejja ibn Halefe, o Utba ibn Rebi'a, o Šejba ibn Rebi'a! Eto, zar ne nađoste istinitim ono što vam je obećao Allah? Ja sam, zaista, našao da je ono što mi je Allah obećao istina."

Kad je Omer, r.a., čuo riječi Božijeg Poslanika, a.s., rekao je:

- Kako da oni čuju (tvoje riječi) i kako da ti odgovore kad su već postali mrtva tijela?!

Božiji Poslanik, a.s., reče:

"Tako mi Onoga u čijoj je ruci moja duša, vi ništa bolje od njih ne čujete ono što govorim, samo što oni ne mogu odgovoriti!"

Potom su dovučeni (sa bojišta) i bačeni u jedan stari bunar na Bedru.

O Bici na Uhudu

1160. Od Enesa ibn Malika, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., u Bici na Uhudu bio opkoljen (od strane mušrika) sa grupom ashaba od kojih je bilo sedam ensarija i dvojica Kurejšija. Kad su mu se (mušrici) primakli, rekao je:

"Ko ih odbije od nas, ima Džennet!" (ili je rekao) "bit će sa mnom u Džennetu."

(Nato) je istupio jedan od ensarija i stao se boriti sve dok nije poginuo.

Kad su mu se ponovo približili, rekao je:

"Ko ih odbije od nas, ima Džennet!" (ili je rekao) "bit će sa mnom u Džennetu."

Ponovo je istupio jedan od ensarija i stao se boriti sve dok i on nije poginuo.

Tako se to ponavljalo dok svih sedam ensarija nije izginulo. Nakon toga, Božiji Poslanik, a.s., rekao je dvojici svojih drugova:

"Nismo bili pravedni prema našim drugovima (ensarijama)."*

Ranjavanje Vjerovjesnika, a.s., u Bici na Uhudu

1161. Prenosi se od Ebu Hazima da je čuo kad su pitali Sehla ibn Sa'da es-Sa'idija o ranjavanju Božijeg Poslanika, a.s., u Bici na Uhudu, pa je rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., zadobio je (na Uhudu) ranu na licu, polomljen mu je zub (sjekutić uz očnjak) i smrskana mu kaciga na glavi. Kćerka Božijeg Poslanika, a.s., Fatima, ispirala mu je krv dok joj je Alija ibn Ebu Talib polijevao iz štita. Kad je Fatima vidjela da voda samo povećava krvarenje, uzela je komad hasure i spalila je pa je pepeo posula po rani i tako zaustavila krvarenje.

1162. Od Enesa, r.a., se prenosi da je Božijem Poslaniku, a.s., u Bici na Uhudu polomljen zub (sjekutić uz očnjak) i da je zadobio na glavi povredu iz koje je tekla krv.

Rekao je (Božiji Poslanik, a.s.):

"Kako da se spasi narod koji ranjava svoga vjerovjesnika i izbija mu zub, a on ih poziva Allahu!?"

Tada je Uzvišeni Allah objavio:

Od tebe ništa ne zavisi... (Alu 'Imran, 128.)

Borba Džibrila i Mikaila uz Vjerovjesnika, a.s., u Bici na Uhudu

1163. Prenosi se da je Sa'd ibn Ebu Vekkas, r.a., rekao:

---

* Tj. trebalo je da najprije ta dvojica Kurejšija iziđu pred neprijatelja a ne da ispred sebe puštaju ensarije koji su ginuli jedan za drugim.

- U toku Bitke na Uhudu vidio sam sa desne i lijeve strane Božijeg Poslanika, a.s., dva čovjeka u bijeloj odjeći, koje nikad prije niti ikad kasnije nisam vidio. Bili su to Džibril i Mikail, a.s.

U jednom drugom rivajetu stoji još: - ...koji su se uz njega žestoko borili.

Uzvišeni Allah se žestoko srdi na onoga koga ubije Božiji Poslanik, a.s.

1164. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Uzvišeni Allah se žestoko srdi na ljude koji su ovo učinili Božijem Poslaniku, a.s.!"

Tom prilikom pokazao je na svoj izbijeni zub.

Također je kazao Božiji Poslanik, a.s.:

"Uzvišeni Allah se žestoko srdi na čovjeka koga ubije Božiji Poslanik, a.s., na Božijem putu."

Neprijatnosti koje je Božiji Poslanik, a.s., doživio od svog naroda

1165. Prenosi se da je Aiša, r.a., supruga Božijeg Poslanika, a.s., upitala jednom Božijeg Poslanika, a.s.:

- Božiji Poslaniče, da li si doživio dan teži od onog na Uhudu?

Božiji Poslanik, a.s., rekao je:

"Doživio sam svašta od tvoga naroda! Najteže što sam doživio je ono što se dogodilo na Akabi, kad sam (pozvao ljude da prihvate islam i) predstavio se Ibn Abdujalilu ibn Abdukulalu, a on nije reagirao onako kako sam ja želio. Krenuo sam odatle zabrinut i nisam sebi došao sve dok nisam stigao do Karnu Se'aliba,* gdje sam podigao glavu i ugledao jedan oblak koji me natkrilio a u njemu spazio Džibrila. On me je pozvao i rekao:

* To je mikat za stanovnike Nedžda.

- Uzvišeni Allah je čuo šta ti je rekao i čime ti je uzvratio tvoj narod, pa ti je poslao Meleka brda, da mu zapovjediš šta da s njima učini.

Melek brda me je pozvao, nazvao mi selam i rekao:

- O Muhammede, Uzvišeni Allah je čuo šta ti je rekao tvoj narod! Ja sam Melek brda, kojeg ti je poslao Uzvišeni Allah da mi zapovjediš šta da s njima učinim. Ako želiš, ja ću nad njima sklopiti dva ahšeba."*

Božiji Poslanik, a.s., mu je rekao:

"Ne, nego želim da im (mušricima) Allah dadne potomstvo koje će samo Allaha obožavati i neće mu ništa pridruživati!"

1166. Prenosi se da je Džundub ibn Sufjan, r.a., rekao:

- Kad je u jednoj bici krvario prst Božijeg Poslanika, a.s., rekao je:

"Ti si samo jedan prst koji krvari, a to što te je zadesilo na Božijem je putu!"

1167. Prenosi se da je Ibn Mesud, r.a., rekao:

- Dok je Božiji Poslanik, a.s., jednom prilikom klanjao kod Kabe, nedaleko odatle sjedio je Ebu Džehl sa nekim svojim društvom. Pošto na dan ranije bijaše zaklana (i oderana) deva, Ebu Džehl reče:

- Koji će od vas otići i donijeti utrobu zaklane deve tog i tog plemena i staviti je Muhammedu za vrat kad bude na sedždi?

Ustao je jedan od najnesretnijih među njima i donio utrobu, pa kad je Vjerovjesnik, a.s., pao na sedždu, stavio mu je za vrat.

Onda su se toliko stali smijati da su se povijali jedan prema drugom.

Ja sam stajao i gledao. Da sam imao zaštitu, ja bih to zbacio sa Poslanika, s.a.v.s. Vjerovjesnik, a.s., ostao je na sedždi ne dižući glavu.

Jedan čovjek je otišao i obavijestio Fatimu, r.a., koja je došla, tada je bila djevojčica, i skinula mu crijeva sa vrata. Potom se okrenula prema njima i izružila ih.

---

* Dva brda s dvije strane Mekke: Ebu Kubejs i brdo koje stoji nasuprot njega.

Kad je Božiji Poslanik, a.s., završio namaz, podigao je glas i zazvao na njih Božije prokletstvo. Inače, on je, kad bi prokljinjao, proklinjao tri puta, a kad bi iskao šta od Allaha, dž.š., iskao bi, također, tri puta. Nakon toga tri puta je kazao:

"Gospodaru moj, Tebi prepuštam Kurejšije!"

Kad su čuli njegov glas, uplašili su se kletve i prestali se smijati, a on je nastavio:

"Gospodaru moj, Tebi prepuštam Ebu Džehla ibn Hišama, Utbu ibn Rebi'u, Šejbu ibn Rebi'u, El-Velida ibn Ukbu, Umejju ibn Halefa, Ukbu ibn Ebu Mu'ajta..." Spomenuo je i sedmog, kojeg ja nisam upamtio. I, tako mi Onoga koji je Muhammeda, a.s., poslao s istinom, sve ove koje je imenovao vidio sam poginule u Bici na Bedru, nakon čega su dovučeni i bačeni u jedan stari bunar koji se tamo nalazio.

Ebu Ishak kaže:

- El-Velid ibn Ukba je greškom spomenut u ovome hadisu.*

Strpljivost vjerovjesnika u neugodnostima koje su im priređivali njihovi sunarodnici

1168. Prenosi se da je Abdullah ibn Mesud, r.a., rekao:

- Kao da gledam Božijeg Poslanika, a.s., kako, spominjući jednog od vjerovjesnika, koga je tukao njegov narod a on je, brišući krv sa svoga lica govorio:

"Gospodaru moj, oprosti mom narodu, jer oni ne znaju!"

Pogibija Ebu Džehla

1169. Od Enesa ibn Malika, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Ko će nam otići da vidi šta radi Ebu Džehl?"

* Naime, riječ je o El-Velidu ibn Utbi, kao što se spominje u drugim Muslimovim predajama.

Krenuo je Ibn Mesud i zatekao ga na zemlji, jer ga već bjehu savladala dvojica Afraovih sinova. On ga je uhvatio za bradu i rekao:

- Ti li si Ebu Džehl!?

Ebu Džehl reče:

- Nije kriv onaj koga ste ubili (ili je rekao: "koga je ubio njegov narod!")

Ebu Midžlez kaže da je Ebu Džehl rekao:

- Žao mi je samo što pogidoh od ruku seljaka!

Pogibija Ka'ba ibn el-Ešrefa

1170. Od Džabira, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Ko se javlja za Ka'ba ibn el-Ešrefa? On je mnogo zla učinio Allahu i Njegovom Poslaniku!"

Muhammed ibn Meslema se javi i upita:

- Želiš li da ga ubijem?

"Da!" - odgovori Božiji Poslanik, a.s.

- Dopusti mi da (mu štošta) kažem! - reče on.

"Dopuštam ti!" - reče Božiji Poslanik, a.s.

Otišao je nakon toga kod Ka'ba ibn el-Ešrefa, i kazao mu, ispričavši kako se među njima odvijao razgovor:

- Ovaj čovjek (Božiji Poslanik, a.s.) traži materijalna izdvajanja - uvukao nas je u teškoće!

Kad je čuo Ka'ba da kaže:

- Tako mi Boga, još i veće ćete vi neprijatnosti zbog njega doživjeti, Muhammed ibn Meslema reče:

- Mi sada njega slijedimo i ne bismo ga voljeli napustiti dok ne vidimo na šta će njegova stvar izaći. Htio sam od tebe nešto uzeti u zajam.

- Šta ćeš mi u zalog ostaviti? - reče Ka'b.

- Šta želiš? - reče on.

Ka'b reče:

- Ostavi mi u zalog vaše žene!

- Ti si jedan od najljepših Arapa - reče Muhammed - pa kako da ti založimo naše žene!?

- Ostavi mi, onda, vašu djecu! - reče Ka'b.

- Onda će neko od naše djece biti vrijeđano - govorit će mu da je založeno za dvije mjerice (sa'a) datula - reče on pa nastavi:

- Ostavit ćemo ti u zalog naše oružje!

- Dobro! - reče Ka'b.

Dogovorili su se da dođe sa El-Harisom, Ebu 'Absom ibn Džebrom i Abbadom ibn Bišrom. I oni su došli u noći, pozvali ga i on je sišao.

Sufjan kaže:

- Drugi, sem Amra, pripovijedaju:

- Njegova žena mu je rekla:

- Čujem neki glas koji mi izgleda kao glas krvi!

Ka'b je na to rekao:

- To je Muhammed ibn Meslema sa svojim bratom po mlijeku i Ebu Nailom! Častan čovjek kada bi noću bio pozvan i na ubod (kopljem), odazvao bi se!

Muhammed ibn Meslema je rekao (svojim drugovima):

- Kada dođe, ja ću ga ščepati rukama za glavu, pa kad ga se domognem, vi ga dokusurite!

Kada je sišao, bio je uređen i namirisan pa mu rekoše:

- Lijepo mirišeš!

- Da - reče on - oženjen sam tom i tom, a ona je najmirisnija Arapkinja. Dopuštaš li mi da ga pomirišem? - upita Meslema.

- Da, pomiriši! - reče.

Uzeo ga je i pomirisao, a onda upitao:

- Dopuštaš li mi da ga ponovo pomirišem?

On ga je (tada) dograbio za glavu i rekao:

- Dokusurite ga!

I oni su ga ubili.

Bitka Zat er-Rika‘

1171. Prenosi se da je Ebu Musaa, r.a., rekao:

- Izašli smo sa Božijim Poslanikom, a.s., u jedan pohod. Bilo nas je šestorica, a imali smo jednu devu koju smo naizmjenice jahali, pa smo izranjavali noge. Moje noge bile su pune žuljeva, čak su mi i nokti otpadali. Noge smo obmotavali nekakvim krpama pa je zbog toga (ovaj pohod) nazvan Bitka Zat er-Rika‘ (Bitka sa zakrpama).

Ebu Burde kaže:

- Ebu Musa je ispričao ovaj hadis, a zatim se pokajao zbog toga. Kao da nije želio da nešto što je uradio bude razglašeno...

U drugom rivajetu još stoji: - A Allah za to nagrađuje.

O bici sa saveznicima, tj. Bici na Hendeku

1172. Ibrahim et-Tejmi od svoga oca prenosi sljedeće:

- Kad smo jednom bili kod Huzejfe, jedan čovjek reče:

- Da sam živio u vrijeme Božijeg Poslanika, a.s., borio bih se uz njega i pokazao bih se u borbi!

Huzejfe na to reče:

- Misliš da bi zbilja tako činio!? Kad smo mi jedne noći bili sa Božijim Poslanikom, a.s., u Bici na Hendeku puhao je jak i hladan vjetar. Božiji Poslanik, a.s., nam se obratio:

"Koji od vas ode i vidi šta radi neprijateljska vojska, Allah će ga smjestiti sa mnom u Džennet!"

Mi smo šutjeli. Pošto niko od nas ništa nije odgovorio, on je ponovio:

"Koji od vas ode i vidi šta radi neprijateljska vojska, Allah će ga smjestiti sa mnom u Džennet!"

Mi smo i dalje šutjeli. Pošto niko od nas opet ne odgovori, on reče:

- Ustani, Huzejfe, i donesi nam vijesti o neprijatelju!

Pošto me po imenu oslovio, nisam imao izbora, morao sam ustati, a on još reče:

"Idi i donesi mi vijesti o neprijatelju, ali pazi da ih ne navučeš na mene!"

Kad sam odatle krenuo, išao sam kao da se krećem po hamamu. Kad sam stigao (u blizinu neprijateljskog tabora), vidio sam Ebu Sufjana kako grije leđa uz vatru, pa sam uzeo strijelu i nategnuo luk da ga pogodim, ali sam se sjetio da mi je rekao Božiji Poslanik, a.s., da pazim da ih ne navučem na njega. A da sam gađao, pogodio bih ga.

Vraćajući se ponovo sam išao kao da se krećem po hamamu, a kad sam stigao i obavijestio Božijeg Poslanika, a.s., o stanju neprijateljske vojske završivši tako zadatak, osjetio sam hladnoću. Božiji Poslanik, a.s., me je ogrnuo krajem svoga ogrtača u kojem je klanjao pa sam prespavao sve do zore. Božiji Poslanik, a.s., me je probudio rekavši:

"Ustaj spavalčino!"

1173. Prenosi se da je El-Bera, r.a., rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., u Bici na Hendeku prenosio je sa nama zemlju toliko da se od zemlje nije vidjela bjelina njegova tijela (stomaka). Za to vrijeme govorio je:

"Tako mi Boga,
Da tebe nije mi ne bismo puta znali,
Ne bismo dijelili niti bi klanjali!
Spokoj nam ti svoj podari
Makar nas odbile vođe i vladari."

Prenosilac kaže da je možda govorio:

"Nas odbiše vođe i prvaci,
Al je naše geslo: smutnju odbaci!"

Izgovarao je to podignutim glasom.

1174. Od Enesa ibn Malika, r.a., se prenosi da su na dan Hendeka neki ashabi Božijeg Poslanika, a.s., govorili:

- Mi koji smo dali Muhammedu vječnu prisegu na islam (ili na džihad)!

Nato je Vjerovjesnik, a.s., rekao:

"Gospodaru moj, pravi hajr je hajr ahireta... Pa Ti oprosti i ensarijama i muhadžirima!"

Spominjanje plemena Benu Kurejza

1175. Prenosi se da je Abdullah ibn Omer, r.a., rekao:

- U Bici na Hendeku Božiji Poslanik, a.s., naredio je i oglasio da niko podne-namaz* ne klanja prije nego što stigne do Benu Kurejze. Neki su se ljudi pobojali da će im proći namaz pa su klanjali prije nego što se tamo stiglo, dok su drugi kazali:

- Klanjat ćemo samo tamo gdje nam je rekao Božiji Poslanik, a.s., makar nam i prošlo vrijeme namaza!

Bez obzira kako je ko postupio, Božiji Poslanik, a.s., nikog ni iz jedne od tih grupa nije ukorio.

O pohodu zvanom Zu Kared

1176. Od Ijasa ibn Seleme se prenosi da mu je otac ispričao sljedeće:

- Kad smo došli sa Božijim Poslanikom, a.s., na Hudejbijju, bilo nas je četrnaest stotina. Tu je bilo pedeset ovaca koje nisu bile napojene. Božiji Poslanik, a.s., sjeo je kraj bunara, proučio dovu ili je pljucnuo u bunar i voda je nadošla pa smo se napili i napojili (životinje).

Nakon toga Božiji Poslanik, a.s., nas je pozvao (pa smo se okupili) ispod jednog stabla i stali mu davati prisegu. Ja sam dao prisegu među

* Kod Buharije se kaže: "ikindija-namaz".

prvima i ljudi su nastavili dalje jedan po jedan davati prisegu. Kad je Božiji Poslanik, a.s., bio negdje oko sredine skupa, rekao je:

"Daj prisegu, Selema!"

- Dao sam je, Božiji Poslaniče, među prvima! - rekao sam.

"Daj ponovo!" - rekao je Božiji Poslanik, a.s.

Tada je vidio da nemam (ratne) opreme pa mi je dao jedan štit i nastavio sa primanjem prisega. Pred kraj toga čina ponovo je rekao:

"Zar mi nećeš dati prisegu, Selema?"

- Dao sam ti prisegu, Božiji Poslaniče, već dva puta! - rekao sam.

"Daj ponovo!" - rekao je on.

Ja sam mu i po treći put dao prisegu nakon čega me je upitao:

"Selema, gdje je onaj štit što sam ti dao?"

- Božiji Poslaniče - rekao sam - susreo me moj amidža Amir koji je, također, bez opreme pa sam ga njemu dao.

Božiji Poslanik, a.s., se nasmijao i rekao:

"Ti si kao onaj što je nekad rekao: Gospodaru moj, podari mi druga koji će mi biti draži od mene samoga!"

Zatim smo sa mušricima izmijenili glasnike i dogovorili primirje.

Ja sam, inače, pratio Talhu ibn Ubejdullaha, služeći mu, pojeći i timareći mu konja i slično. Jeo sam od njegove hrane, ostavio sam svoju porodicu i imovinu učinivši tako hidžru Allahu i Njegovom Poslaniku, a.s.

Kad smo se izmirili sa Mekelijama i izmiješali se sa njima, prišao sam jednom drvetu, očistio trnje i legao uz stablo. Onda su tu došla četverica mušrika iz Mekke i stali klevetati Božijeg Poslanika, a.s. Pošto mi je to smetalo, prebacio sam se do drugog drveta da bi oni okačili svoje oružje i legli.

Nedugo zatim iz doline se čuo glas nekoga ko je vikao:

- O muhadžiri! Ubijen je Ibn Zunejm!

Dograbio sam sablju i skočio na onu četvericu koji su spavali. Pokupio sam njihovo oružje u naramak i uzviknuo:

- Tako mi Onoga Koji je časnim učinio Muhammedovo lice, nijedan od vas neće podići glavu a da mu je ne odrubim!

Nakon toga odveo sam ih do Božijeg Poslanika, a.s.

Moj amidža Amir je pred Božijeg Poslanika, zajedno sa sedamdeset drugih mnogobožaca, doveo i jednog čovjeka iz roda Abelat po imenu Mikrez, vodeći ga vezanog i jašući na oklopljenom konju.

Božiji Poslanik, a.s., ih je pogledao i rekao:

"Pustite ih! To im je prvi i posljednji put da pogriješe!"

Tako ih je Božiji Poslanik, a.s., pomilovao, a Allah, dž.š., objavio je ajet: *On je zadržao ruke njihove od vas i vaše od njih usred Mekke, i to nakon što vam je pružio mogućnost da ih pobijete - a Allah dobro vidi ono što vi radite.* (El-Feth, 24.)

Zatim smo krenuli, vraćajući se u Medinu.

Zaustavili smo se na jednom mjestu tako da nas je od mušričkog plemena Lihjan dijelilo samo jedno brdo. Božiji Poslanik, a.s., zatražio je od Allaha, dž.š., oprost grijeha za onoga ko se te noći ispenje na to brdo, kao prethodnica Božijem Poslaniku, a.s., i njegovim ashabima.

Selema je rekao:

- Te noći sam se dva ili tri puta peo (na to brdo).

Nakon toga stigli smo u Medinu.

Božiji Poslanik, a.s., poslao je kasnije po svom slugi Rebbahu deve (na pašu i pojenje). Izašao sam sa njim i ja vodeći Talhinog konja da pase sa devama. Već sljedećeg jutra Abdurrahman el-Fezari pobio je pastire i otjerao sve deve Božijeg Poslanika, a.s.

Rekao sam Rebbahu:

- Uzmi ovog konja i odvedi ga Talhi ibn Ubejdullahu, zatim obavijesti Božijeg Poslanika, a.s., da su mušrici napali na njegovu stoku.

Zatim sam se popeo na brežuljak i okrenuo se u pravcu Medine.

- Neprijatelj! - povikao sam tri puta, zatim pojurio za tom grupom ljudi gađajući ih strijelama i vičući u redžezu:*

* redžez - vrsta rime.

"Ja sam Ibn el-Ekve', a ovo je kobni dan!"

Sustigao sam jednog od njih, odapeo strijelu i njen vrh se zabio u njegova pleća.

- Primi je! - rekao sam i nastavio pjevati:

"Ja sam Ibn el-Ekve', a ovo je kobni dan!"

Tako sam ih, tako mi Boga, nastavio gađati i smicati, da bih, kad se jedan od konjanika privratio, prišao jednom drvetu, sjeo na njegovo stablo a onda odapeo strijelu i pogodio ga.

Kad su zamakli u tjesnacu brda kraj kojeg su prolazili (pošto više nisam mogao gađati strijelama), ja sam se ispeo na brdo i počeo obrušavati na njih kamenje. Tako sam ih pratio i smicao dok sve deve Božijeg Poslanika, a.s., nisu ostale iza mojih leđa. Nastavio sam ih i dalje slijediti i gađati tako da su pobacali više od trideset ogrtača i trideset kopalja kako bi lakše mogli bježati. Sve što su bacali ja sam obilježavao kamenjem, kako bi ih mogli prepoznati (i pronaći) Božiji Poslanik, a.s., i njegovi drugovi.

Kad su stigli do uskog dijela puta u brdu, došao im je sin Bedra el-Fezarija pa su sjeli užinati, dok sam ja, za to vrijeme sjedio na vrhu jednog brežuljka.

El-Fezari je upitao:

- Šta je ovo što vidim?

Oni su odgovorili:

- Ovaj nam zadade puno jada! Tako mi Boga, ne pušta nas još od zore pa smo pogubili sve što smo imali uza se!

El-Fezari reče:

- Neka ga se jedna grupa od vas proba dočepati, recimo četverica!

Tako su se četverica od njih stali peti uz brdo prema meni pa sam, kad su prišli dovoljno da me mogu čuti, rekao:

- Znate li ko sam ja?

- Ne! - rekli su i upitali:

- A ko si ti?

lice Muhammeda, a.s., nijednog od vas neću progoniti a da ga ne uhvatim, a niko od vas ko me bude progonio neće me se dočepati!

Neko od njih reče:

- I ja mislim tako!

Potom su se oni vratili. I dok sam još uvijek bio na istom mjestu, ugledao sam konjanike Božijeg Poslanika, a.s., kako zalaze među stabla. Prvi je išao El-Ahrem el-Esedi, za njim Ebu Katade el-Ensari, potom El-Mikdam ibn el-Esved el-Kindi. Dograbio sam uzde El-Ahremovog konja, a mnogobošci su se dali u bijeg.

- Čuvaj ih se Ahreme! - rekao sam - da te ne odsijeku prije nego što stigne Božiji Poslanik, a.s., sa ashabima.

On reče:

- Selema! Ako vjeruješ u Allaha i Sudnji dan, i ako znaš da su Džennet i Džehennem istina, nemoj me sprečavati da poginem kao šehid!

Ja sam ga potom pustio i on se sukobio sa Abdurrahmanom. Ubio je Abdurrahmanovog konja. Međutim Abdurrahman ga udari i ubi, te se dočepa njegovog konja. Zatim je Ebu Katade, vitez Božijeg Poslanika, a.s., sustigao Abdurrahmana i ubio ga.

I, tako mi Onoga Koji je oplemenio lice Muhammeda, a.s., ja sam ih slijedio trčeći toliko da više iza sebe nisam vidio ni traga ni prašine drugova Božijeg Poslanika, a.s. Pred zalazak Sunca oni su se zaputili prema jednom tjesnacu, poznatom pod imenom Zu Kared, u kojem je bilo vode, da bi utolili žeđ. Kad su vidjeli da trčim za njima, odustali su ne okusivši ni kapi vode. Bježali su teško se uspinjući brdskom stazom, pa sam sustigao jednog od njih, odapeo strijelu i pogodio ga u hrskavicu na zglobu plećke.

- Primi je! - rekao sam pa nastavio pjevati:

"Ja sam Ibn el-Ekve', a ovo je kobni dan!"

- O, majka te tvoja izgubila! Ti si taj Ekve' što nam cijeli dan ne da mira! - reče čovjek.

- Da, ja sam taj, o neprijatelju samoga sebe, koji te cijeli dan progoni! - rekao sam.

Na toj uskoj brdskoj stazi izgubili su dva konja, koja sam ja uhvatio i odveo Božijem Poslaniku, a.s.

Sustigao me je zatim Amir sa mješinom razblaženog (kiselog) mlijeka i mješinom vode. Uzeo sam abdest i napio se a zatim sam došao do Božijeg Poslanika, a.s., koji se nalazio kod one vode sa koje sam najurio neprijatelje.

Poslanik već bijaše prikupio sve deve kao i ostalo što sam spasio od mušrika, uključujući i sva koplja i ogtrače koje su pobacali bježeći, dok je Bilal zaklao jednu od deva koje sam izbavio od napadača i pekao je Božijem Poslaniku, a.s., neke dijelove od njene džigerice i grbe. Obratio sam se Božijem Poslaniku, a.s.:

- Božiji Poslaniče! Pusti me da odaberem stotinu ljudi i krenem sa njima za mušricima, sve ćemo ih pobiti!

Božiji Poslanik, a.s, se nasmijao toliko da su mu se vidjeli (zubi) očnjaci pri svjetlu vatre a onda kazao:

"Selema! Misliš li da bi to zaista uspio?"

- Da! - odgovorio sam - tako mi Onoga koji te počastio!

Božiji Poslanik, a.s., reče:

"Oni sada uživaju gostoprimstvo na teritoriji plemena Gatafan."

Došao je, potom, neki čovjek iz plemena Gatafan i rekao:

- Zaklao im je taj i taj devu (ili bravče), ali su, tek što su je oderali, ugledali prašinu, pa su, misleći da vi dolazite, pobjegli.

Sljedećeg jutra, kad smo ustali, Božiji Poslanik, a.s., je rekao:

"Kao najbolji naš konjanik pokazao se Ebu Katade, a kao najbolji pješak Selema!"

Potom mi je Božiji Poslanik, a.s., dao dva dijela - jedan kao udio konjanika, a drugi kao udio pješaka - oba je meni dao da bi me, potom, posadio iza sebe da zajedno jašemo vraćajući se u Medinu.

Dok smo tako jahali, jedan čovjek, koga još niko ne bijaše uspio pobijediti na utrkama, reče:

- Zar nema niko ko bi se potrkao sa mnom do Medine?

- Ima li koga? - ponavljao je više puta.

Kad sam čuo kako to uporno ponavlja, rekao sam:

- Zar ni prema kome nemaš respekta ni strahopoštovanja?

- Ne! - rekao je - izuzev prema Božijem Poslaniku, a.s.

- Božiji Poslaniče, - rekao sam - pusti me, molim te, da se potrčem sa njim!

"Hajde, ako želiš!" - reče on.

- Spremi se! - rekao sam, zatim sam skočio na zemlju i počeo trčati.

Preko jednog ili dva uzvišenja trčao sam nešto sporije, kako se ne bih premorio, da bih dalje nastavio držeći za njim korak. Kad smo ponovo naišli na uzvišenje, opet sam isto postupio, a zatim povećao brzinu kako bih ga sustigao. Kucnuo sam ga zatim po ramenima i rekao:

- Izgubio si, tako mi Boga!

- I ja mislim - rekao je on.

Zatim sam ga prestigao i prvi stigao do Medine.

Tako mi Boga, nakon toga smo samo tri noći ostali u Medini, a onda smo izašli sa Božijim Poslanikom, a.s., na Hajber.

Moj amidža Amir spjevao je tada pjesmu u stihovima (u redžezu):

"Tako mi Boga, bez Kog puta ne bismo znali,
ne bismo udijeljivali niti bi klanjali.
Spašava nas jedino dobrota Tvoja,
pa nas ti učvrsti kad dođe do boja.
I dušama našim ti podaj spokoja."

Božiji Poslanik, a.s., upitao je:

"Ko je ovaj?"

- Ja sam Amir - odgovorio je.

"Tvoj Gospodar ti je već oprostio!" - rekao je Božiji Poslanik, a.s.

Inače, nikoga za koga bi Božiji Poslanik, a.s., mahsuz zatražio od Allaha, dž.š., oprost, ne bi mašio šehadet (pogibija na Božijem putu).

Kasnije je Omer ibn el-Hattab, jašući na svojoj devi, rekao:

- Božiji Vjerovjesniče, nekako mi je žao što ti spomenu Amira (jer će poginuti)!

Kad smo stigli na Hajber, njihov vođa Merhab istupio je i stao vitlati sabljom govoreći u stihu:

"Hajber zna da sam ja, Merhab,
do zuba naoružan i provjereni junak,
koji kad se borba zapodjene kao oganj bukti."

Na mejdan mu je izašao moj amidža Amir, govoreći, također, u stihu:

"Hajber zna da sam ja, Amir,
do zuba naoružan i junak
koji ne preza od avanture."

Izmijenili su po dva udarca, zatim se Merhabova sablja obrušila po Amirovom štitu. On je pokušao uzvratiti odozdo, ali se njegova sablja odbila i presjekla mu središnju venu na ruci od čega je i podlegao.

Čuo sam neke od ashaba Božijeg Poslanika, a.s., kako kažu:

- Propade Amirov posao! Sam sebe je ubio!

Otišao sam kod Božijeg Poslanika, a.s., plačući i rekao mu:

- Božiji Poslaniče! Propade Amirov posao!

"Ko je to rekao?" - upita Božiji Poslanik, a.s.

- Neki od tvojih drugova! - odgovorio sam, ali on reče:

"Slagao je onaj ko je to rekao! Naprotiv, on će imati dvostruku nagradu!"

Poslao me je, zatim, Aliji koji je bolovao od upale očiju, i rekao:

"Predat ću zastavu čovjeku koji voli Allaha i Njegovog Poslanika; i koga voli Allah i Njegov Poslanik."

Otišao sam po bolesnog Aliju i sa njim krenuo Božijem Poslaniku, a.s. Kad smo došli Božiji Poslanik, a.s., mu je pljucnuo u oči pa je Alija ozdravio i nakon toga mu je predao zastavu.

Merhab je istupio i počeo u stihu govoriti:

"Hajber zna da sam ja, Merhab,
do zuba naoružan i provjereni junak,
koji kad se borba zapodjene kao oganj bukti."

Alija na to, također, u stihu kaza:

"Ja sam onaj koga je majka lavom nazvala,
ko šumski lav sam opaka izgleda,
obilato uzimam mjeru svakome ko mi zaprijeti."

Udario je, zatim, Merhaba po glavi i ubio ga. Potom je pod njegovim vođstvom izborena pobjeda (tj. osvojen je Hajber).

O Hudejbiji i primirju Vjerovjesnika, a.s., sa Kurejšijama

1177. Prenosi se da je El-Bera ibn Azib, r.a., rekao:

- Kad je Vjerovjesnik, a.s., bio spriječen od (hodočašćenja) Kabe, postigao je dogovor sa stanovnicima Mekke da uđe (u Mekku) i proboravi u njoj tri dana, pod uvjetom da ni on ni njegovi drugovi ne nose sa sobom oružje, osim dvoje: sablju i njenu futrolu, da ne izvedu sa sobom nikoga od njenog stanovništva i da nikoga ne sprečavaju da, ako želi, ostane u Mekki.

Božiji Poslanik, a.s., obratio se Aliji:

"Zapiši uvjete na koje smo se obavezali!"

(Počeo mu je diktirati):

"U ime Allaha Milostivog, Samilosnog! Ovo je sporazum koji je napravio Muhammed, Božiji poslanik..."

Mušrici ga prekidoše rekavši:

- Da te smatramo Božijim poslanikom, mi bismo te slijedili! Nego, napiši ti: Muhammed sin Abdullahov.

Božiji Poslanik, a.s., naredi onda Aliji da to prebriše, ali Alija reče:

- Ne, tako mi Boga, neću to prebrisati!

"Pokaži mi mjesto gdje je to napisano!" - reče Božiji Poslanik, a.s.

Alija mu je pokazao gdje to piše, pa je on prebrisao napisano i umjesto toga upisao:* sin Abdullahov.

Proboravili su u Mekki tri dana da bi treći dan mušrici rekli Aliji:

- Ovo je po ugovoru tvoga prijatelja zadnji dan (vašeg boravka u Mekki), zato mu reci neka izlazi!

Alija je obavijestio Božijeg Poslanika, a.s., o tome, pa je on rekao: "Da!" - te napustio Mekku.

1178. Prenosi se da je Enes ibn Malik, r.a., rekao:

- Za vrijeme povratka (Božijeg Poslanika, a.s., i njegovih ashaba) sa Hudejbije, kada su bili tužni i potišteni, objavljeni su ajeti: *Mi ćemo ti dati sigurnu pobjedu, da bi ti Allah ranije i kasnije krivice oprostio, da bi blagodat Svoju tebi potpunom učinio, da bi te na Pravi put uputio i da bi te Allah pobjedonosnom pomoći pomogao. On uliva smirenost u srca vjernika kako bi još više učvrstili vjerovanje koje već imaju - a vojske nebesa i Zemlje su Allahove; Allah sve zna i mudar je - da bi vjernike i vjernice uveo u džennetske bašče kroz koje će rijeke teći, u kojima će vječno boraviti, i da bi prešao preko hrđavih postupaka njihovih - a to je u Allaha veliki uspjeh.* (El-Feth, 1.-5.)

Božiji Poslanik, a.s., je tada na Hudejbiji zaklao kurban i rekao: "Objavljen mi je ajet koji mi je draži od čitavog dunjaluka!"

O Bici na Hajberu

1180. Prenosi se da je Ebu Hurejre, r.a., rekao:

- Izašli smo sa Vjerovjesnikom, a.s., na Hajber, gdje nam je Allah omogućio pobjedu. Nismo tu imali plijena u zlatu i srebru, ali smo zaplijenili dosta opreme, hrane i odjeće. Nakon toga zaputili smo se prema dolini. Sa Poslanikom, a.s., bio je jedan rob koga mu je poklonio neki čovjek iz plemena Džuzam, po imenu Rufa'a ibn Zejd, od roda Benu Dubejb. Kad smo se spustili u dolinu, rob Božijeg Poslanika,

* U predaji koju navode Buharija i Ahmed stoji: Pa je Vjerovjesnik, s.a.v.s., uzeo pismo, a inače nije bio vičan pisanju, pa je upisao...

a.s., ustao je da rasedla njegovu devu, ali ga je tada pogodila strijela, od čega je i preminuo.

Mi smo kazali:

- Mubarek mu bio šehadet (poginuo je kao šehid), Božiji Poslaniče!

Božiji Poslanik, a.s., nato reče:

"Ne, tako mi Onoga u čijoj je ruci Muhammedova duša, ogrtač koji je na njemu bukti u plamenu, ugrabio ga je na Hajberu ne čekavši raspodjelu plijena."

To je na ljude ostavilo jak dojam pa je jedan čovjek donio remen ili dva remena i kazao:

- Božiji Poslaniče, uzeo sam ovo na Hajberu!

Božiji Poslanik, a.s., rekao je na to:

"Remen od vatre! ili: Dva remena od vatre!"

Muhadžiri vraćaju darove ensarijama, nakon pobjeda u kojima su zadobili nešto imovine

1181. Prenosi se da je Enes ibn Malik, r.a., rekao:

- Kad su muhadžiri preselili iz Mekke u Medinu, došli su praznih ruku. Ensarije, koji su posjedovali zemlju i imanja, podijelili su sa njima zemlju uz dogovor da im daju polovicu prihoda svake godine, poštedivši tako sebe od poslova i direktnog pomaganja muhadžirima.

Majka Enesa ibn Malika, Umm Sulejm, koja je bila, također, majka i Abdullaha ibn Ebu Talhe, Enesovog brata po majci, dala je Božijem Poslaniku, a.s., nekoliko palmi sa hurmama koje je on ustupio svojoj štićenici, Umm Ejmen, majci Usame ibn Zejda.

Ibn Šihab pripovijeda:

- Pričao mi je Enes ibn Malik da su muhadžiri, nakon što su okončali borbu sa stanovnicima Hajbera i vratili se u Medinu, vraćali ensarijama darove u plodovima koje su im ovi bili darovali. Tako je i Božiji Poslanik, a.s., vratio mojoj majci njene palme, Umm Ejmen umjesto njih (neke palme) iz svog vrta.

Ibn Šihab kaže, također:

- Umm Ejmen, majka Usame ibn Zejda, r.a., bila je robinja Abdullaha ibn Abdulmuttaliba. Bila je porijeklom iz Abesinije. Kad je Amina rodila Božijeg Poslanika, nakon što mu je umro otac, Umm Ejmen ga je njegovala sve dok nije porastao. Poslanik ju je oslobodio i udao za Zejda ibn Harisa. Umrla je pet mjeseci nakon Poslanikove, a.s., smrti.

Oslobođenje i ulazak u Mekku nasilu i uz borbu te Poslanikov oprost njenim stanovnicima

1182. Prenosi se od Abdullaha ibn Rebbaha, a on prenosi od Ebu Hurejre, r.a., da je rekao:

- Muaviji su dolazile razne delegacije za vrijeme ramazana. Mi smo jedni drugima spravljali hranu (za iftar), a Ebu Hurejre je bio taj koji nas je ponajviše pozivao svojoj kući. Odlučio sam spremiti hranu i pozvati ih sebi na iftar. Naredio sam da se pripremi hrana pa kad sam susreo Ebu Hurejru, rekoh:

- Večeras ja pozivam na iftar!

- Preduhitrio si me! - rekao je on.

- Da - odgovorio sam.

Okupili su se kod mene pa je Ebu Hurejre rekao:

- Da vam, o ensarije, ispričam jedan hadis o vama!

Spomenuo je oslobođenje Mekke i počeo pričati:

- Kad je Božiji Poslanik, a.s., stigao pred Mekku, postavio je Zubejra na čelo jednog krila, Halida na čelo drugog, a Ebu Ubejdu na čelo pješadije bez oklopa. Sve tri te grupe zaputile su se prema središnjem dijelu doline. Božiji Poslanik, a.s., bio je sa jednom velikom formacijom vojnika. Kada me je ugledao, rekao je:

"Ebu Hurejre!"

- Odazivam ti se, Božiji Poslaniče - rekao sam ja.

"Pozovi mi (samo) ensarije!" - rekao je Božiji Poslanik, a.s.

Pozvao sam ih pa su došli i okupili se oko njega.

Kurejšije su (za to vrijeme) okupili veliki broj svojih pristalica iz raznih plemena, rekavši (između sebe):

- Proturit ćemo ove ljude naprijed pa ako nešto naprave, bit ćemo uz njih, a ako nastradaju, dat ćemo ono što se od nas traži.

Božiji Poslanik, a.s., reče, propratívši riječi gestikulacijom rukama:

"Pogledajte šta je pristalica i vojske Kurejšija! Krenite i srest ćemo se na Saffi!"

Krenuli smo. Svako od nas ko je htio ubiti nekoga od njih ubio ga je. Međutim, niko od njih (mušrika) ništa prema nama nije poduzimao.

Došao je, zatim, Ebu Sufjan i rekao:

- Božiji Poslaniče, istrijebiše se Kurejšije! Od danas nema Kurejšija!

Božiji Poslanik, a.s., tada reče:

"Ko uđe u kuću Ebu Sufjana, siguran je!"

Nato ensarije rekoše jedni drugima:

- Božijeg Poslanika uhvatila je nostalgija za njegovom čaršijom i samilost prema svome narodu!

Došla je potom objava. A kad bi objava dolazila, mi bismo to vidjeli, pa se niko od nas ne bi obraćao Božijem Poslaniku, a.s., dok se objavljivanje ne završi.

Kad se objavljivanje završilo, Božiji Poslanik, a.s., reče:

"O ensarije!"

- Odazivamo ti se, Božiji Poslaniče! - odgovoriše oni. Poslanik nastavi:

"Rekli ste da je Božijeg Poslanika uhvatila nostalgija za njegovom čaršijom!"

- Da, bilo je tako! - priznadoše oni. Poslanik još reče:

"Ni govora! Ja sam Božiji rob i Božiji poslanik! Učinio sam Hidžru Allahu i vama! Živjet ću sa vama i umrijeti sa vama!"

Oni mu tada pristupiše plačući i govoreći:

- Tako nam Boga, to što smo rekli, rekli smo samo iz želje da se ne odvajamo od Allaha i Njegovog Poslanika!

Božiji Poslanik, a.s., na to reče:

"Allah i Njegov Poslanik vam vjeruju i prihvaćaju vašu ispriku!"

Ljudi su, potom, krenuli prema kući Ebu Sufjana, dok su neki pozatvarali svoja vrata. Božiji Poslanik, a.s., krenuo je prema Kabi i stigao do Hadžeru-l-esveda, kojeg je dodirnuo, a onda počeo obilaziti oko Kabe. Naišao je, zatim, pored Kabe na jedan kip, koga su (mušrici) obožavali. Prišao mu je i vrhom luka, kojeg je držao u ruci za zakrivljeni njegov dio, stao bosti kip u oko, govoreći:

Došla je istina, a laž je propala! (El-Isrā, 81.)

Kad je završio sa tavafom, došao je na Safu i ispeo se toliko da je mogao vidjeti Kabu. Podigao je, zatim, ruke i stao zahvaljivati Allahu i upućivati mu razne dove.

Izbacivanje kipova koji su se nalazili oko Kabe

1183. Prenosi se da je Abdullah ibn Mesud, r.a., rekao:

- Kad je Božiji Poslanik, a.s., ušao u Mekku, oko Kabe se nalazilo tristo šezdeset kipova. On ih je stao bosti štapom kojeg je imao u ruci, govoreći:

Došla je istina, a nestalo je laži; laž zaista nestaje! (El-Isrā, 81.)

Istina je došla, a laž ne može ni stvoriti niti isponova proživjeti! (Sebe', 49.)

Ibn Ebu Omer na ovu predaju dodaje: - Na dan oslobođenja.

Nakon oslobođenja Mekke (nijedan) Kurejšija neće biti ubijen zavezan u okovima

1184. Abdullah ibn Muti' prenosi od svog oca da je rekao:

- Na dan oslobođenja Mekke čuo sam Božijeg Poslanika, a.s., kad kaže:

"Od danas pa do Sudnjega dana (nijedan) Kurejšija neće biti ubijen zavezan u okovima!"

Poslije oslobođenja Mekke prisega se daje na islam, džihad i činjenje dobra

1185. Prenosi se da je Mudžaši‘ ibn Mesud, r.a., rekao:

- Nakon oslobođenja Mekke došao sam kod Božijeg Poslanika, a.s., sa bratom Ebu Ma‘bedom i rekao mu:

- Božiji Poslaniče, doveo sam ga da ti dadne prisegu na Hidžru!

Božiji Poslanik, a.s, reče:

“Hidžra je prošla sa onima koji su je učinili!”

- Pa, na šta da ti prisegne? - upitao sam.

“Na islam, džihad i činjenje dobra.” - odgovori Božiji Poslanik, a.s.

Ebu Osman en-Nehdi kaže:

- Kad sam (kasnije) susreo Ebu Ma‘beda i ispričao mu to što je rekao Mudžaši‘, on je potvrdio da je to istina.

Nakon oslobođenja Mekke nema hidžre - ima samo džihad i iskren nijjet

1186. Prenosi se da je Aiš, r.a., rekla:

- Kad je Božiji Poslanik, a.s., bio upitan o Hidžri, rekao je:

“Nakon oslobođenja Mekke nema hidžre, ima samo džihad i iskren nijjet! Zato, ako budete pozvani u borbu, odazovite se!”

Kome je (bilo) teško učiniti Hidžru neka čini što više dobra

1187. Od Ebu Se‘ida el-Hudrija, r.a., se prenosi da je neki beduin upitao Božijeg Poslanika, a.s., o Hidžri, pa je on rekao:

“Teško tebi, značaj Hidžre je ogroman! Imaš li ti deva?”

- Imam - odgovorio je.

“A daješ li na njih zekat?” - upitao je Božiji Poslanik, a.s.

- Dajem - odgovorio je.

Božiji Poslanik, a.s., onda reče:

"Čini što više dobra ma gdje se nalazio, Allah te neće ni najmanje oštetiti u onome što uradiš (od dobrih djela)."

Kome je dopušten beduinski život nakon što je učinio Hidžru

1188. Od Seleme ibn el-Ekve'a, r.a., se prenosi da je on ušao kod Hadždžadža, pa ga je on upitao:

- O Ibn el-Ekve', jesi li se to ti ponovo vratio beduinskom (predislamskom) životu?

- Ne, nisam, nego mi je Božiji Poslanik, a.s., dopustio da živim (kao nomad) u pustinji.

Bitka na Hunejnu

1189. Prenosi se od Kesira ibn Abbasa ibn Abdulmuttaliba da je Abbas rekao:

- Kad sam sa Božijim Poslanikom, a.s., bio u Bici na Hunejnu, ja i Ebu Sufjan ibn el-Haris ibn Abdulmuttalib pratili smo Božijeg Poslanika, a.s, koji je jahao na svojoj bijeloj mazgi, koju mu je poklonio Ferva ibn Nufasa el-Džuzami, i nikako se nismo odvajali od njega.

Kad su se susreli muslimani i nevjernici, muslimani su se okrenuli i počeli bježati, a Božiji Poslanik, a.s., je stao tjerati svoju mazgu prema nevjernicima. Ja sam uhvatio uzde mazge Božijeg Poslanika, a.s., htijući je spriječiti da ne trči, dok je Ebu Sufjan uhvatio za uzengije.

Božiji Poslanik, a.s., reče:

"Ebu Abbase, zovi one sa Semure!"*

Ja, koji sam inače imao jak glas, povikao sam što sam jače mogao:

- Gdje su oni sa Semure?

I, tako mi Boga, oni se učas blago odazvaše:

---

* Tj. one koji su mu pod drvetom koje se tako zvalo dali svečanu prisegu da će mu u cijelosti biti poslušni.

- Tu smo! Odazivamo ti se!

Dadoše se potom odmah u borbu sa nevjernicima.

Među ensarijama čuo se povik:

- O skupino ensarija! O skupino ensarija!

Povik se zatim ograničio samo na Benu el-Harisa ibn el-Hazredža, pa se čulo:

- O Benu el-Harise ibn el-Hazredže! O Benu el-Harise ibn el-Hazredže!

Božiji Poslanik, a.s., gledao je kako se bore izdižući se na svojoj mazgi (kako bi bolje vidio), a zatim je rekao:

"Tako je to kad se borba rasplamsa!"

Potom je Božiji Poslanik, a.s., uzeo nekoliko kamenčića i bacio ih u pravcu nevjernika, rekavši:

"Poraženi su, tako mi Gospodara Muhammedova!"

Okrenuo sam se da pogledam (kako se odvija borba) i vidjeh da je ona u punom jeku, ali, tako mi Boga, tek što je Božiji Poslanik, a.s., bacio prema njima one kamenčiće, vidjeh kako njihova snaga jenjava i kako se sve više daju u bijeg.

1190. Ebu Ishak prenosi da je neki čovjek došao kod El-Bera'a i upitao ga:

- Je li istina da ste bili počeli bježati na Hunejnu, o Ebu Umara?

On je odgovorio:

- Svjedok sam da se Božiji Vjerovjesnik, a.s., nije okrenuo (nije bježao). Naši slabije opremljeni borci, koji su bili bez štitova i oklopa, bili su krenuli na pripadnike tog plemena Hevazin, koji su inače dobri strijelci. Oni su ih zasuli vatrom strijela u tolikoj mjeri da su izgledali kao jata skakavaca, pa su se povukli i došli do Božijeg Poslanika, a.s., čiju je mazgu vodio Ebu Sufjan ibn el-Haris, r.a.

Božiji Poslanik, a.s., je sjahao i počeo učiti dovu tražeći od Allaha pomoć:

"Ja sam vjerovjesnik, nema laži! Ja sam sin Abdulmuttallibov! Gospodaru moj, spusti svoju pomoć i pobjedu!"

El-Bera' kaže:

- Tako mi Boga, kad se borba rasplamti, mi bismo se Poslanikom, a.s., štitili (on nam je bio glavno pouzdanje) i jedino hrabri među nama kročili su paralelno s njim.

1191. Prenosi se da je Seleme ibn el-Ekve' rekao:

- Kad smo bili sa Božijim Poslanikom, a.s., u Bici na Hunejnu i susreli se sa neprijateljem, ja sam krenuo naprijed uspinjući se jednom uskom stazom. Tu me je dočekao jedan neprijateljski vojnik, prema kome sam odapeo strijelu. On se nakon toga izgubio i ne znam šta je dalje bilo sa njim. Vidio sam, zatim, kako se jednom drugom stazom pomaljaju neprijateljski vojnici i susreću se sa ashabima Božijeg Poslanika, a.s., koji se okreću i povlače.

Krenuo sam, zatim, nazad, kao poražen, sa dva ogrtača, od kojih sam jedan obukao a drugi ogrnuo oko sebe. Razvezao mi se ogrtač koji je bio oko pasa pa sam ih oba uzeo i vratio se poražen. Prošao sam pored Božijeg Poslanika, a.s., koji je bio na svojoj sivoj mazgi.

Božiji Poslanik, a.s., mi reče:

"Ibn el-Ekve' je vidio nešto jezivo!"

Kad su se okupili oko Božijeg Poslanika, a.s., on je sišao s mazge, zagrabio sa zemlje pregršt prašine, okrenuo se prema neprijateljskoj vojsci i rekao:

"Lica im se izobličila!"

Sa tom pregršti prašine oči svakog od njih napunile su se prašinom pa su se dali u bijeg. Tako ih je Uzvišeni Allah porazio, a Božiji Poslanik, a.s., je među muslimanima podijelio plijen koji je iza njih ostao.

Bitka na Taifu

1192. Prenosi se da je Abdullah ibn Omer, r.a., rekao:

- Božiji Poslank, a.s., opkolio je stanovnike Taifa, ali ništa im nije uspio učiniti pa je rekao:

"Hajdemo se mi, s Božijom pomoći, vratiti!"

Njegovi drugovi rekoše:

- Da se vratimo ne uspijevši ga osvojiti?

Božiji Poslanik, a.s., nato im reče:

"Krenite, onda, u boj!"

Oni napadoše, ali zadobiše rane pa im Božiji Poslanik, a.s., reče:

"Sutra putujemo!"

Njima se to dopalo pa se Božiji Poslanik, a.s., nato nasmijao.

Broj bitaka (pohoda) koje je vodio Božiji Poslanik, a.s.

1193. Ebu Ishak prenosi da je Abdullah ibn Jezid izašao sa ljudima da klanja namaz i uči dovu za kišu pa je klanjao dva rekata a onda počeo učiti dovu.

- Tog dana sam - kaže Ebu Ishak - susreo Zejda ibn Erkama, od koga me je dijelio samo jedan (ili me nije dijelio nego jedan) čovjek, pa sam ga upitao:

- Koliko je vojnih pohoda izveo Božiji Poslanik, a.s?

On je odgovorio:

- Devetnaest pohoda.

- Koliko puta si ti sa njim odlazio u pohod? - upitao sam.

- Sedamnaest puta - odgovorio je on.

- A koji je bio prvi pohod Božijeg Poslanika, a.s.? - upitao sam.

- Bio je to pohod na Zat el-'Usejr (ili el-'Ušejr)! - odgovorio je on.

1193-a. Prenosi se da je Burejde, r.a., rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., izveo je devetnaest pohoda. Lično se borio u njih osam.

VOĐSTVO I HILAFET

Halife iz plemena Kurejš

1194. Od Abdullaha ibn Omera, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Ova stvar (hilafet) ostat će među Kurejšijama dok je dvojice živih od ljudi!"*

1195. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Ljudi u vezi sa ovim (hilafetom) slijede Kurejšije, musliman onoga od njih koji je musliman, a nevjernik onoga od njih koji je nevjernik."

1196. Prenosi se da je Amir ibn Sa'd ibn Vekkas rekao:

- Napisao sam pismo Džabiru ibn Semuri i poslao ga po svom momku Nafi'u zatraživši da mi napiše nešto (od važnijih stvari) koje je čuo od Božijeg Poslanika, a.s., pa mi je napisao sljedeće:

- Čuo sam Božijeg Poslanika, a.s., kako jednog petka, uoči onog dana kada je kamenovan El-Eslemi, kaže:

"Vjera islam će ostati uspravna do Sudnjega dana ili dok se ne promijeni nad vama dvanaest halifa, sve Kurejšija."

Čuo sam, također, kada kaže:

"Mala skupina muslimana osvojit će Bijelu kuću - Dvor kralja Kisre ili njegovih potomaka."

---

* U predaji koju bilježi Buharija stoji: "Dok bude i dvojice od njih", tj. Kurejšije će vršiti zadaću halife. Hadis je obavijest u značenju zapovijedi, poput Vjerovjesnikove, s.a.v.s., izjave: "Imami će biti iz reda Kurejšija", koja se prenosi vjerodostojno *(sahih)*. Štaviše, hafiz Ibn Hadžer kaže da je apsolutno neupitna *(mutevatir)*.

Čuo sam, također, kada kaže:

"Pred Kijamet će se pojaviti puno lažova pa ih se čuvajte!"

Čuo sam, također, kada kaže:

"Kad Allah nekome od vas dadne kakvo dobro, neka (u korišćenju tim dobrom) počne od sebe zatim od članova svoje porodice!"

I čuo sam, također, kada kaže:

"Ja sam vaša prethodnica na Havdu (džennetsko vrelo)."

Imenovanje i neimenovanje nasljednika *(halife)*

1197. Prenosi se da je Ibn Omer, r.a., rekao:

- Kad sam jednom bio kod Hafse, r.a., rekla mi je:

- Tvoj otac neće imenovati iza sebe nasljednika (halifu).

- Ne, neće to učiniti! - rekao sam.

- Hoće! - rekla je ona.

Zarekao sam se da ću porazgovarati o tome sa njim, no šutio sam dok nisam narednog dana izišao, ne spominjući mu to, a bilo mi je kao da u svojoj desnoj ruci brdo nosim. Vratio sam se. Kad sam ušao kod njega, upitao me je za stanje ljudi i ja sam mu pričao šta sam imao, a onda sam rekao:

- Čuo sam neke ljude kako pričaju nešto za šta sam se zarekao da ću ti kazati! Kažu, naime, da ti nećeš odrediti iza sebe nasljednika (halifu). Kada bi ti došao čobanin ili pastir ostavivši svoje stado, ti bi rekao da ga je izgubio, a čuvanje (upravljanje) ljudima je mnogo teže!

Moje riječi su ga zatekle pa je jedan čas oborio glavu zatim je podigao prema meni i rekao:

- Allah, dž.š., čuva svoju vjeru! Ako ne odredim sebi nasljednika (halifu), ja ću postupiti kao što je postupio Božiji Poslanik, a.s., a ako, pak, imenujem nasljednika, postupit ću kako je postupio Ebu Bekr!

Tako mi Boga, čim je spomenuo Božijeg Poslanika, a.s., i Ebu Bekra, znao sam da nikoga neće izjednačiti sa Božijim Poslanikom, a.s. i da neće odrediti sebi nasljednika (halifu).

Budite vjerni halifama kojima ste dali prisegu, jednom po jednom

1198. Prenosi se od Ebu Hazima da je rekao:

- Sjedio sam uz Ebu Hurejru, r.a., pet godina i slušao ga kako priča o Božijem Poslaniku, a.s. Jednom prilikom čuo sam kada kaže da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Izrailićanima su vladali vjerovjesnici i to tako da, čim bi preminuo jedan, naslijeđivao bi ga drugi. Poslije mene više neće biti vjerovjesnika, ali će biti halifa i bit će ih mnogo."

- Pa šta nam preporučuješ? - upitali su ga (ljudi).

"Ostanite vjerni onome kome ste dali prisegu na vjernost! Prema njima izvršavajte svoje obaveze, a Allah će njih pitati za ono što im je prepustio na upravljanje."

1199. Prenosi se od Abdurrahmana ibn Abdurrabbilka'be da je rekao:

- Zatekao sam jednom prilikom Abdullaha ibn Amra ibn el-Asa, r.a., kako sjedi u hladu Kabe, a oko njega sjedi grupa ljudi. Prišao sam, sjeo kod njega i čuo ga kako govori:

- Kada smo bili sa Božijim Poslanikom, a.s., na jednom putovanju, zaustavili smo se na jednom mjestu radi odmora. Neki (od nas) zabavili su se (tu) oko popravljanja svojih šatora, neki se nadmetali u gađanju strijelom, dok su se neki opet bavili svojim jahaćim životinjama. Zatim nas je telal Božijeg Poslanika, a.s., pozvao da se okupimo oko Božijeg Poslanika, a.s., koji nam kaza:

"Svaki vjerovjesnik prije mene imao je zadatak da upućuje svoj narod na ono što je znao da je dobro za njih i da ih upozorava na ono što je znao da je loše po njih. Ovaj vaš narod (Ummet) najzdraviji će biti u svome početku, dok će pri svome završetku biti pogođen smutnjom i raznim drugim nedaćama, od kojih će svaka naredna biti teža od one prethodne. Desit će se jedna nesreća pa će vjernik kazati:

- Ova će me uništiti!

Međutim ta nesreća bit će otklonjena, ali će se desiti druga pa će kazati:

- Ovo je ta koja će me uništiti!

Onaj od vas koji želi biti sačuvan od Vatre i uveden u Džennet neka smrt dočeka vjerujući u Allaha i Sudnji dan i neka drugima čini ono što želi da njemu drugi čine. Ko se opredijeli za nekog vođu (imama) i dadne mu prisegu (na vjernost) neka mu koliko god može bude pokoran, a ako se javi (u to vrijeme) neki drugi (imam) i počne se sporiti s njim (oko vlasti), udarite na (ubijte) onoga drugog!"

Primaknuo sam mu se i upitao ga:

- Tako ti Boga, jesi li ti to čuo (lično) od Božijeg Poslanika, a.s.?

Dotaknuvši rukama svoje uši pa ih onda spustivši na svoje srce, on reče:

- Čuo sam to svojim ušima i primio svojim srcem!

Ja sam onda rekao:

- Ovaj tvoj amidžić, Muavija, naređuje nam da na svakakav (nepošten) način stječemo imetak i da se međusobno ubijamo, a Uzvišeni Allah kaže: *O vjernici, jedni drugima na nedopušten način imanja ne prisvajajte, - ali, dopušteno vam je trgovanje uz obostrani pristanak - i jedni druge ne ubijajte! Allah je, doista, prema vama milostiv.* (En-Nisā', 29.)

On je nakon toga jedan časak zašutio, pa onda rekao:

- Budi mu pokoran u onome u čemu je on pokoran Allahu, a odbij pokornost u stvarima u kojima je on nepokoran Allahu, dž.š.

Prisezanje na vjernost dvojici halifa

1200. Od Ebu Se'ida el-Hudrija, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Kada se dadne prisega na vjernost dvojici imama, ubijte onoga drugog!"

Svi ste vi pastiri i svi ste odgovorni za svoje stado

1201. Od Ibn Omera, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Svi ste vi pastiri i svi ste odgovorni za svoje stado! Vladar je pastir i odgovoran je za svoje stado! Muškarac je pastir svojim ukućanima i odgovoran je za (sve) njih! Žena je pastir u kući i pastir je djeci svoga muža - odgovorna je za njih! Rob je pastir imovini svoga gospodara i odgovoran je za nju! (Kao što vidite) svi ste vi pastiri i svi ste odgovorni za svoje stado!

Pokuđeno je tražiti upravni položaj i žuditi za njim

1202. Od Abdurrahmana ibn Semure se prenosi da mu je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Abdurrahmane, nemoj tražiti vlast, jer ako je tako zadobiješ, zbog toga što si je sam tražio, bit ćeš prepušten samome sebi (da se snalaziš obnašajući je), ali ako je zadobiješ bez iskanja, bit ćeš pomognut u njenom obnašanju!"

1203. Od Ebu Zerra, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Ebu Zerre, ja mislim da si ti slab, a pošto ti želim ono što i sebi, savjetujem ti da ne prihvaćaš vlast, čak ni nad dvojicom. I svjetujem ti da se ne prihvaćaš odgovornosti za imovinu siročeta!"

1204. Od Ebu Zerra, r.a., se prenosi da je on rekao Božijem Poslaniku, a.s.:

- Božiji Poslaniče, zar mi nećeš povjeriti neku funkciju?

On ga je potapšao po ramenu i rekao:

"Ebu Zerre, ti si slab, a funkcija je emanet! Na Sudnjem danu funkcija će donijeti sramotu i kajanje onima koji je ne budu ispravno obnašali i izvršavali obaveze koje ona zahtijeva od njega."

Mi u svome poslu funkcije ne povjeravamo onima koji ih traže

1205. Prenosi se od Ebu Burde da je Ebu Musa rekao:

- Došao sam jednom prilikom Božijem Poslaniku, a.s., sa dvojicom ljudi eš'arija. Jedan bijaše sa moje desne, a drugi sa lijeve strane. Obojica su tražili neku funkciju.

Kad smo ušli, Božiji Poslanik, a.s., je čistio zube misvakom. Reče:

"Šta kažeš, Ebu Musa?" (Možda me je oslovio sa: Abdullah ibn Kajse!)

Ja sam rekao:

- Tako mi Onoga Koji te je s istinom poslao, nisu mi kazali šta je u njihovim dušama pa nisam znao da su došli tražiti funkciju.

Kao da i sada vidim dotrajali misvak u njegovim ustima dok govori:

"Mi u svom poslu funkcije ne povjeravamo onima koji ih traže! Nego, idi ti, o Ebu Musa!" (Možda me je opet oslovio sa: Abdullah ibn Kajse!)

Tako je poslao Ebu Musaa u Jemen, a iza njega poslao je tamo Mu'aza ibn Džebela.

I kad je Mu'az ibn Džebel došao kod njega, Ebu Musa mu je dodao jastuk i rekao:

- Sjedi!

Mu'az je tada ugledao tu svezanog čovjeka pa je upitao:

- Šta je ovo?

Ebu Musa je odgovorio:

Ovaj je bio jevrej pa je primio islam, pa se potom ponovo vratio jevrejstvu!

Mu'az reče:

- Neću sjesti dok ovaj ne bude ubijen, kako nalaže presuda Allaha i Njegovog Poslanika!

- Sjedi! - rekao mu je Ebu Musa.

- Neću sjesti dok ovaj ne bude ubijen, kako nalaže presuda Allaha i Njegovog Poslanika!

Kad se ista situacija ponovila i po treći put, Ebu Musa je naredio da se taj čovjek pogubi.

Kasnije, kada su njih dvojica razgovarali o noćnom klanjanju, Mu'az je rekao:

- Što se mene tiče, ja noću i spavam i klanjam. Za svoje spavanje se nadam nagradi kao što se nadam i za svoje klanjanje.

Ako imam naređuje bogobojaznost i ako je pravedan, pripada mu nagrada

1206. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Imam je štit iza kojega se bori i za koji se zaklanja! Ako on naređuje bogobojaznost i ako je pravedan, pripada mu za to nagrada. Ako naređuje ono što nije dobro, bit će odgovoran za to!"

Pravedno upravljanje

1207. Od Abdullaha ibn Omera, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Pravedni će kod Allaha biti smješteni u ložama od nura (svjetlosti), na desnu stranu od Allaha, a Njegove obje strane su desne. To čeka one koji pravedno postupaju kad su na vlasti, u svojoj porodici, kao i u bilo čemu drugom što im je povjereno na upravu."

Okrutnost i blagost pri upravljanju

1208. Prenosi se da je Abdurrahman ibn Šumasa rekao:

- Došao sam kod Aiše, r.a., da je nešto upitam pa me ona upita:

- Koji si ti?

- Ja sam Egipćanin! - odgovorio sam.

Ona zatim upita:

- Kako se vaš pretpostavljeni (komandant) odnosio prema vama u ovom pohodu?

- Ni u čemu se prema nama nije ružno odnosio - odgovorio sam i dodao:

- Kad bi nekome od nas uginula deva, dao bi mu drugu. Ako bi ostao bez roba, dao bi mu drugoga. Ako bi nekom zatrebalo sredstava, on bi mu ih dao.

Aiša, r.a., reče:

- Ono što je on uradio sa mojim bratom, Muhammedom ibn Ebu Bekrom, ne sprečava me da kažem nešto što sam čula od Božijeg Poslanika, a.s., baš u ovoj mojoj kući. On, a.s., rekao je:

"Gospodaru moj, prema onome iz mog Ummeta ko bude okrutan pri obnašanju vlasti, Ti budi okrutan, a prema onome ko bude blag i dobrostiv, Ti budi blag i dobrostiv!"

Vjera je savjetovanje

1209. Od Temima ed-Darija, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Vjera je savjetovanje!"

- Kome pripada (savjetovanje)? - upitali smo.

On, a.s., odgovorio je:

"Allahu, Njegovoj knjizi, Njegovom Poslaniku, imamima među muslimanima, ali i običnom narodu."

1210. Prenosi se da je Džerir rekao:

- Dao sam prisegu Božijem Poslaniku, a.s., da ću klanjati namaz, davati zekat i da ću savjetovati svakog muslimana!

Ko vara i ne savjetuje svoje potčinjene

1211. Prenosi se od El-Hasena da je rekao:

- Ubejdullah ibn Zijad posjetio je Ma'kila ibn Jesara el-Muzenija dok je ovaj bolovao svoju smrtnu bolest, pa mu je Ma'kil rekao:

- Ispričat ću ti jedan hadis koji sam čuo od Božijeg Poslanika, a.s., a koji ti ne bih pričao kad bih znao da ću još poživjeti. Čuo sam Božijeg Poslanika, a.s., kada kaže:

"Svakom čovjeku kome Allah povjeri upravu pa on bude varao svoje potčinjene i kao takav umre, Allah će uskratiti Džennet."

1212. Prenosi se od El-Hasena da je 'Aiz ibn Amr, r.a., koji je inače bio ashab Božijeg Poslanika, a.s., došao kod Ubejdullaha ibn Zijada i rekao:

- Sinko moj, ja sam čuo Božijeg Poslanika, a.s., kada kaže:

"Zaista je najgori pastir grubijan! Čuvaj se da i ti ne budeš takav!"

Ubejdullah ga pozva da sjedne pa onda reče:

- Ti si samo trina (loš ostatak) među ashabima Božijeg Poslanika, a.s.!

'Aiz ibn Amr na to reče:

- Među ashabima Božijeg Poslanika, a.s., nema trine! Trina su oni koji nisu bili ashabi i koji su kasnije došli!

Prikrivanje ratnog plijena od strane pretpostavljenih i velika prijetnja zbog toga

1213. Prenosi se da je Ebu Hurejre, r.a., rekao:

- Jednoga dana Božiji Poslanik, a.s., spomenuo je među nama krađu ratnog plijena pa je ističući težinu toga grijeha, rekao:

"Neka niko od vas sebi ne dozvoli da ga ja sretnem na Sudnjem danu a na vratu mu bude deva koja riče, a on mi se obrati: - Poslaniče, spasi me!

Ja ću tada reći: - Ne mogu ti ništa pomoći jer sam te upozorio na to.

Neka niko od vas sebi ne dozvoli da ga ja sretnem na Sudnjem danu a na vratu mu bude konj koji hrže, a on mi se obrati: - Poslaniče, spasi me!

Ja ću tada reći: - Ne mogu ti ništa pomoći jer sam te upozorio na to.

Neka niko od vas sebi ne dozvoli da ga ja sretnem na Sudnjem danu a na vratu mu bude brav koji bleji, a on mi se obrati: - Poslaniče, spasi me!

Ja ću tada reći: - Ne mogu ti ništa pomoći jer sam te upozorio na to.

Neka niko od vas sebi ne dozvoli da ga ja sretnem na Sudnjem danu a na vratu mu bude čovjek koji se dere, a on mi se obrati: - Poslaniče, spasi me!

Ja ću tada reći: - Ne mogu ti ništa pomoći jer sam te upozorio na to.

Neka niko od vas sebi ne dozvoli da ga ja sretnem na Sudnjem danu a na vratu mu bude platno koje se vihori, a on mi se obrati: - Poslaniče, spasi me!

Ja ću tada reći: - Ne mogu ti ništa pomoći jer sam te upozorio na to.

Neka niko od vas sebi ne dozvoli da ga ja sretnem na Sudnjem danu a na vratu mu bude zlato i srebro, a on mi se obrati: - Poslaniče, spasi me!

Ja ću tada reći: - Ne mogu ti ništa pomoći jer sam te upozorio na to."

Ono što pretpostavljeni (emir ili namjesnik) utaji spada u varanje (krađu ratnog plijena)

1214. Prenosi se od 'Adijja ibn Umejre el-Kindija da je čuo Božijeg Poslanika, a.s., kada kaže:

"Onaj između vas kome povjerimo neki posao pa on utaji koliko jednu iglu ili nešto veće od toga, doći će na Sudnji dan noseći to (i odgovarati za prevaru koju je tim činom počinio)."

Kao da gledam kako mu, nakon toga, prilazi jedan crn čovjek ensarija i kaže:

- Božiji Poslaniče, predajem ti posao koji si mi povjerio!

"Šta je tebi?" - upita ga Božiji Poslanik, a.s.

On reče:

- Čuo sam kada si rekao tako i tako!

Božiji Poslanik, a.s., mu na to reče:

"Tome još dodajem: Onaj između vas kome povjerimo neki posao, neka i sitne i krupne stvari vezane za njega prikaže pa ono što mu se od toga dadne, neka uzme, a ono što mu se zabrani, neka ostavi!"

Darovi pretpostavljenom (službeniku)

1215. Prenosi se da je Ebu Humejd es-Sa'idi, r.a., rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., angažirao je jednog čovjeka iz plemena El-Esed, po imenu Ibn el-Lutbijje, na prikupljanju zekata među pripadnicima plemena Benu Sulejm, koji je, kad je došao radi svođenja računa, rekao:

- Ovo pripada vama, a ovo je poklonjeno meni!

Božiji Poslanik, a.s., mu reče:

"Zašto nisi sjedio u kući svoga oca i matere i čekao da ti stignu darovi, ako istinu govoriš?!"

Nakon toga Božiji Poslanik, a.s., održao nam je hutbu (govor), kojom prilikom se prvo zahvalio Allahu i veličao Ga, pa potom rekao:

"Ja pojedince između vas angažiram na poslovima koje mi je Allah povjerio pa mi neko od takvih dođe i kaže:

- Ovo je vaš dio sredstava, a ovo je meni darovano!

Zašto taj nije sjedio u kući svoga oca i matere i čekao da mu dođe hedija ako istinu govori?! Tako mi Boga, niko od vas neće uzeti sebi od tih sredstava ništa, osim dijela koji je propisan, a da neće na Sudnjem danu susresti Allaha zatovaren time što je uzeo! Ja svakako znam neke među vama koji će se s Allahom susresti zatovareni devom koja riče, govečetom koje muče ili bravčetom koje bleči!"

Podigao je zatim svoje ruke toliko da se pokazala bjelina ispod njegovih pazuha i rekao:

"Gospodaru moj! Jesam li dostavio (uputu, opomenu)?"

Sve to ja sam očima svojim vidio i ušima svojim čuo.

Prisega Božijem Poslaniku, a.s., "pod drvetom" da nema bježanja

1216. Prenosi se da je Džabir ibn Abdullah, r.a., rekao:

- Na Hudejbiji nas je bilo hiljadu i četiristo. Tu smo davali prisegu Božijem Poslaniku, a.s., dok ga je Omer, r.a., držao za ruku stojeći ispod jednog drveta akacije.

Prisegu smo davali da nećemo bježati, nismo mu dali prisegu na smrt.

1217. Prenosi se od Salima ibn Ebu Dža'da da je rekao:

- Pitao sam Džabira ibn Abdullaha o onima koji su dali prisegu "pod drvetom" pa je rekao:

- Da nas je bilo sto hiljada, bilo bi nam dovoljno (vode u bunaru, nakon što je Božiji Poslanik, a.s., proučio dovu)!* Inače bilo nas je hiljadu i pet stotina.

1218. Prenosi se od Abdullaha ibn Ebu Evfa da je rekao:

- Onih koji su dali prisegu "pod drvetom" bilo je hiljadu i tristo,** a jednu osminu muhadžira sačinjavali su pripadnici plemena Eslem.

Prisega na smrt

1219. Prenosi se od Jezida ibn Ubejda da je upitao Selemu:

- Na šta ste davali prisegu Božijem Poslaniku, a.s., na Hudejbiji?

- Na smrt! - odgovorio je on.***

---

* Vidi hadis br. 1176.

** Najviše je predaja da ih je bilo 1400, mada su i druge predaje ispravne. Izgleda da ih je bilo nešto više od 1400 pa ko je računao taj višak zaokružio je na 1500, a ovi što su rekli 1300, nisu sve izbrojali precizno. (Nevevijev komentar 13/5)

*** U hadisu broj 1216 se kaže da nije bilo prisege na smrt, a ovdje se spominje. Prisega da se ne bježi znači: strpljivost sve dok ne pobijedimo ili ne budemo ubijeni, ustvari, znači prisegu i spremnost na smrt, ali ne znači da je sama smrt cilj prisege. (Nevevijev komentar 13/6)

Prisega na slušanje i pokornost onoliko koliko je moguće

1220. Prenosi se da je Ibn Omer, r.a., rekao:

- Božijem Poslaniku, a.s., davali smo prisegu na slušanje i pokornost. On je tom prilikom govorio:

"Onoliko koliko budeš u stanju!"

Prisega na slušanje i pokornost, izuzev u slučaju otvorenog nevjerstva

1221. Prenosi se od Džunade ibn Ebu Umejje da je rekao:

- Ušli smo kod Ubade ibn es-Samita dok je bio bolestan i kazali mu:

- Ispričaj nam, Bog ti zdravlje dao, neki hadis koji si čuo od Božijeg Poslanika, a.s., koji će nam svakako biti od koristi!

On poče pričati:

- Božiji Poslanik, a.s., nas je pozvao pa smo mu dali prisegu. Ono na šta smo se obavezivali bilo je poslušnost i pokornost, bilo nam to drago ili mrsko, teško ili lahko, da drugima dajemo prednost nad nama te da ne protuslovimo našim pretpostavljenima, izuzev u slučaju da vidimo otvoreno nevjerstvo, za koje nam je Allah dao jasan dokaz.

Provjeravanje vjernica prilikom davanja prisege

1222. Prenosi se da je Aiša, r.a., supruga Božijeg Poslanika, a.s., rekla:

- Prilikom dolaska Božijem Poslaniku, a.s., radi davanja prisege, vjernice su provjeravane prema riječima Uzvišenog Allaha: *O Vjerovjesniče, kada ti dođu vjernice dati prisegu da neće Allahu ništa pridruživati, da neće krasti i blud činiti, da neće djecu svoju ubijati, da neće muževima tuđu djecu podmetati i da ti neće ni u čemu što je dobro poslušnost odricati - ti prisegu njihovu prihvati i moli Allaha da im oprosti; Allah, zaista, mnogo prašta i On je milostiv.* (El-Mumtehane, 12.)

Koja od vjernica bi ovo prihvatila, položila bi ispit, a Božiji Poslanik, a.s., bi onima koje kažu da pristaju, rekao:

"Idite! Dale ste prisegu!"

Tako mi Boga, Božiji Poslanik, a.s., nikad se prema ženama nije odnosio drukčije nego što mu je Allah, dž.š., naredio. Njegova ruka nikad nije dirnula ruku žene, koja bi mu davala prisegu. Kad bi mu davale prisegu, on bi (samo) rekao:

"Završile ste, dale ste prisegu!"

Pokornost imamu (emiru)

1223. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Ko se meni pokorava pokorava se i Allahu, a ko je meni nepokoran, nepokoran je i Allahu. Ko je pokoran mome emiru, pokoran je i meni, a ko je nepokoran mome emiru, nepokoran je i meni!"

Slušanje i pokornost onome ko radi po Allahovoj, dž.š., knjizi

1224. Jahja ibn Husajn prenosi od svoje nene, Umm el-Husajn, da je rekla:

- Kad sam sa Božijim Poslanikom, a.s., bila na Oproštajnom hadžu, čula sam kad je, između ostalog, rekao:

"Kad bi vam za imama bio postavljen crni rob, koji bi postupao po Allahovoj, dž.š., knjizi, morali biste ga slušati i pokoravati mu se!"

Nema pokornosti onome ko se ne pokorava Allahu, već samo u onom što je dobro

1225. Od Alije, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., postavio na čelo jedne vojne formacije čovjeka koji je jednom prilikom naložio vatru i rekao svojim potčinjenima:

- Uđite u vatru!

Jedni od njih pođoše ući, ali im drugi rekoše:

- Pa, ljudi, valjda smo mi od vatre pobjegli! (primajući islam)

Kad je to, kasnije, ispričano Božijem Poslaniku, a.s., on reče onima koji su bili riješili ući u vatru:

"Da ste u vatru ušli, ostali biste u njoj do Kijametskoga dana!"

Drugu grupu je pohvalio rekavši:

"Nema pokornosti onome ko se ne pokorava Allahu, pokoravajte se samo u onome što je dobro!"

Ako vam se naredi nešto što izvodi iz Allahove, dž.š., pokornosti, nemojte poslušati

1226. Od Ibn Omera, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Čovjek musliman mora poslušati i pokoriti se, bilo mu drago ili ne, izuzev u slučaju kada se od njega traži nešto što izvodi iz Allahove, dž.š., pokornosti! Pa, ako mu se takvo nešto naredi, neka odbije poslušnost!"

Pokornost emirima (zapovjednicima) čak i ako oni uskrate tuđa prava

- Selema ibn Jezid el-Džu'fi upitao je jednom Božijeg Poslanika, a.s.:

- Božiji Vjerovjesniče, kad bi naši pretpostavljeni (zapovjednici) tražili od nas da izvršavamo svoje obaveze prema njima, a oni svoje obaveze prema nama ne izvršavali, šta nam savjetuješ da u tom slučaju činimo?

Božiji Poslanik, a.s., okrenuo se od njega (ne dajući mu odgovor) pa ga ovaj još jednom ili dva puta upita ostajući ponovo bez odgovora. El-Eš'as ibn Kajs ga je onda povukao sebi i rekao:

- Slušajte i pokoravajte se! Oni su odgovorni za ono na šta su se obavezali, a vi za ono na šta ste se vi obavezali!

U drugom rivajetu stoji da ga je El-Eš'as ibn Kajs povukao, a da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Slušajte i pokoravajte se! Oni su odgovorni za ono na šta su se obavezali, a vi za ono na šta ste se vi obavezali!"

Najbolji i najgori imami (pretpostavljeni)

1228. Od Avfa ibn Malika, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Najbolji imami (pretpostavljeni) su vam oni koje volite i koji vas vole, koji vas blagosiljaju a i vi njih blagosiljate, a najgori imami (pretpostavljeni) su oni koje vi mrzite i koji vas mrze, koje vi proklinjete i koji vas proklinju!"

Upitali su:

- A hoćemo li na takve podići svoje sablje, Božiji Poslaniče?

On je odgovorio:

"Ne, dokle god budu namaz sa vama obavljali! Ako kod vaših pretpostavljenih vidite nešto što nije u skladu sa islamskim propisima, zamrzite njihovo djelo, ali ne otkazujte poslušnost!"

Preziranje postupaka imama (vođa) ne ustajući protiv njih oružano dok se drže namaza

1229. Od Umm Seleme, r.a., supruge Božijeg Poslanika, a.s., se prenosi da je Poslanik, a.s., rekao:

"Nad vama će upravljati emiri (imami) koji će činiti stvari koje ćete vi odobravati, ali i one koje nećete odobravati. Onaj između vas koji prezre (ono ružno što budu činili) bit će čist (od grijeha), kao i onaj koji im to ospori. Međutim, ko bude zadovoljan i bude ih slijedio (neće biti čist niti sačuvan)."

- Božiji Poslaniče! Zar se nećemo boriti protiv takvih emira?

"Ne, dokle god budu čuvali namaz!" - odgovorio je Božiji Poslanik, a.s.

To jest, onaj ko srcem prezire - srcem i osporava.

Strpljivost u slučaju kada su pretpostavljeni (emiri) nepravedni

1230. Od Usejda ibn Hudajra, r.a., se prenosi da je jedan čovjek ensarija, dok je bio nasamo sa Božijim Poslanikom, a.s., rekao:

- Zar nećeš i mene imenovati upraviteljem, kao što si to učinio s tim i tim?!

Božiji Poslanik, a.s., mu je rekao:

"Vi ćete poslije mene sretati imame (vođe, zapovjednike) koji će se silnički ponašati pa se strpite dok me ne sretnete kod Havda (vrela)!"

Kad se pojavi smutnja, držite se džemata

1231. Prenosi se da je Huzejfe ibn el-Jeman, r.a., rekao:

- Ljudi su pitali Božijeg Poslanika, a.s., o dobru, a ja sam ga, bojeći se da me ne stigne kakvo zlo, pitao o zlu:

- Božiji Poslaniče! Mi smo bili u džahilijjetu i zlu pa nam je Allah poslao ovo dobro! Da li će nakon ovog dobra ponovo biti zla? - upitao sam.

"Hoće!" - odgovorio je on.

- A hoće li poslije toga zla opet biti dobra? - upitao sam.

"Hoće - odgovorio je on - ali stanje se neće potpuno pročistiti!"

- Po čemu će se to vidjeti? - upitao sam.

On je odgovorio:

"Vidjet ćeš ljude koji ne postupaju po mom sunnetu, već slijede običaje koji nisu naši. Neke njihove postupke ćeš odobravati a neke ne!"

Ja sam, dalje, upitao:

- A hoće li poslije tog dobra ponovo biti zla?

"Hoće!" - odgovorio je on i pojasnio:

"To su pozivatelji (da'ije, koji stoje) na džehennemskim vratima! Ko im se odazove bacat će ga u Džehennem."

- Božiji Poslaniče - rekao sam - opiši nam ih!

Božiji Poslanik, a.s., reče:

"Da! Bit će to ljudi iz našega naroda, koji će našim jezikom govoriti!"

- Božiji Poslaniče, ako to dočekam, šta da radim? - upitao sam.

"Drži se muslimanskog džemata i njihovog imama!" - odgovorio je.

- A ako ne bude među muslimanima džemata ni imama? - upitao sam.

On odgovori:

"Izoliraj se od svih frakcija, makar se zubima držao za korijen nekog drveta i ostao tako dok ti ne dođe smrt."

Ko izađe iz pokornosti i izdvoji se od džemata

1232. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Ko izađe iz pokornosti, izdvoji se od džemata i tako umre, umrijet će džahilijjetskom smrću. Ko se bude borio pod nekom nejasnom zastavom nošen rodbinstvom, zagovarajući ili potpomažući neku frakciju (pristranost), pa tako pogine, poginut će džahilijjetskom pogibijom. Ko ustane protiv moga Ummeta, udarajući i po pobožnima i po grješnicima ne obazirući se na one koji su istinski vjernici i ne poštujući obaveze prema onima prema kojima se obavezao, nije moj niti sam ja njegov!"

1233. Prenosi se od Nafi'a da je Abdullah ibn Omer, r.a., došao jednom u vrijeme Jezida ibn Muavije kod Abdullaha ibn Muti'a (u vrijeme smutnje) pa je Abdullah ibn Muti' rekao:

- Dajte Ebu Abdurrahmanu jastuk!

- Nisam ti došao sjediti - reče on - došao sam ti kazati jedan hadis koji sam čuo od Božijeg Poslanika, a.s.:

"Ko izađe iz pokornosti susrest će se sa Allahom na Sudnjem danu lišen svih argumenata. Ko umre, a ne imadne nad sobom pretpostavljenog (imama), umrijet će džahilijjetskom smrću!"

O razjedinjavanju Ummeta

1234. Prenosi se od Arfedže, r.a., da je čuo Božijeg Poslanika, a.s., kada kaže:

"Događat će se razne smutnje i izazovi pa ko pokuša razjediniti ovaj Ummet kad je on jedinstven, sabljom udarite po njemu, ma ko to bio!"

Ko potegne na nas oružje, ne pripada nama

1235. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Ko potegne na nas oružje, ne pripada nama! Ko nas vara, također, ne pripada nama!"

Držanje za Allahovo, dž.š., uže i nerazjedinjavanje

1236. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Allah vam je zadovoljan s tri stvari, a nezadovoljan, također, s tri: zadovoljan je da Ga obožavate, da mu ništa ne pridružujete i da se zajednički držite Njegova užeta ne razjedinjujući se; a nezadovoljan je besposlenom pričom, prevelikim zapitkivanjem i upropaštavanjem imetka!"

Odbacivanje novotarija

1237. Prenosi se od Sa'da ibn Ibrahima da je on upitao El-Kasima ibn Muhammeda za čovjeka koji je imao tri kuće pa oporučio od svake od njih po jednu trećinu. On reče da sve to kad se sastavi sačinjava jednu kuću. Zatim je rekao:

- Obavijestila me je Aiša, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Ko uradi nešto na način na koji mi to ne radimo, uradio je novotariju!"

O onome koji naređuje dobro, ali ga ne čini

1238. Od Usame ibn Zejda, r.a., se prenosi da mu je neko rekao:

- Što ne bi ušao kod Osmana i razgovarao s njim?

On je odgovorio:

- Zar mislite da ja razgovaram sa njim samo kada vi slušate? Tako mi Boga, ja sam sa njim nasamo razgovarao o mnogim stvarima, pazeći (samo) da ne budem prvi koji bi neke stvari spomenuo. Ni za koga od svojih pretpostavljenih ja ne kažem da je najbolji među ljudima nakon što sam čuo Božijeg Poslanika, a.s.:

"Na Sudnjem danu bit će u vatru bačen jedan čovjek kome će iskiljati crijeva pa će on oko njih kružiti kao što magarac kruži po vršaju. Stanovnici Džehennema će se okupiti oko njega i pitati:

- Čovječe, šta je s tobom? Zar ti nisi naređivao dobro i odvraćao od zla? .

On će odgovoriti:

- Jesam, naređivao sam dobro, ali ga nisam činio, a i zlo sam zabranjivao, ali sam ga činio!

LOV I KLANJE ŽIVOTINJA

Lov strijelom i bismilla prilikom gađanja

1239. Od Adijja ibn Hatima, r.a., se prenosi da mu je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Kad pošalješ svoga psa (za lovinom), izgovori bismillu pa ako donese lovinu i ona bude živa, zakolji je. Ako ga stigneš, a on bude već usmrtio lovinu, ali nije od nje jeo, ti možeš njeno meso jesti. Ali, ako uz svoga psa zatekneš i nekog drugog psa, a lovina bude već usmrćena, nemoj jesti njeno meso, jer ne znaš koji pas ju je usmrtio. Ako, pak, budeš lovio strijelom, izgovori (prilikom gađanja) bismillu. Ako se desi da lovinu nađeš tek nakon jednoga dana i na njoj bude trag samo tvoje strijele, možeš, ako želiš, jesti njeno meso. Ali, ako se desi da je nađeš utopljenu u vodi, nemoj njenoga mesa jesti!"

O lovu pomoću luka - sa dresiranim ili nedresiranim psom

1240. Prenosi se od Ebu Sa'lebe el-Hašenija, r.a., da je on jednom prilikom došao kod Božijeg Poslanika, a.s., i rekao:

- Božiji Poslaniče! Mi se nalazimo na teritoriji naroda koji slijedi Božiju knjigu (jevreji ili kršćani) i jedemo iz njihovog posuđa. (Osim toga) to je teritorija na kojoj se lovi. Ja lovim pomoću luka i sa dresiranim ili nedresiranim psom pa mi reci šta nam je u takvoj situaciji dozvoljeno (halal) jesti!?

Božiji Poslanik, a.s., reče:

"Što se tiče teritorije naroda koji slijedi Božiju knjigu i jela iz njihovog posuđa, ako nađete neko drugo posuđe, vi nemojte jesti iz njihovog, ali ako ne nađete, operite ga pa onda iz njega jedite! Što se, pak, tiče lova na tom teritoriju, ono što pomoću luka uloviš jedi, nakon što izgovoriš bismillu! Možeš, također, nakon što izgovoriš

bismillu, jesti i ono što uloviš uz pomoć dresiranog psa. Čak i lovinu koju je ulovio nedresiran pas, možeš jesti ukoliko je stigneš zaklati (prije nego što je on usmrti)!"

Lov kopljem i bismilla prilikom slanja psa

1241. Od Adijja ibn Hatima, r.a., se prenosi da je on pitao Božijeg Poslanka, a.s., o lovu pomoću koplja pa mu je odgovorio:

"Ako je lovina pogođena oštricom, jedi njeno meso! Ali, ako ona bude pogođena pljoštimice pa lovina podlegne usljed siline udarca, nemoj njeno meso jesti!"

Pitao sam ga, također, o psu, pa je rekao:

"Ako svoga psa pošalješ izgovorivši bismillu, jedi od mesa koje donese. Ali, ako pas bude jeo od mesa te lovine, nemoj jesti njeno meso, jer je on to za sebe ulovio!"

Upitao sam dalje:

- Ako pored svoga zateknem pored lovine i nekog drugoga psa pa ne budem znao koji od njih ga je dohvatio?

On odgovori:

"Nemoj u tom slučaju jesti meso ulovljene životinje, jer ti si za svoga a ne za nekog drugoga psa bismillu izgovorio!"

Kad se naknadno stigne do gađane lovine

1242. Od Ebu Sa'lebe, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., u vezi sa lovinom do koje se stigne (tek) nakon tri dana, rekao:

"Jedite njeno meso ako se nije počelo kvariti!"

Dopušteno je posjedovati psa radi lova i čuvanja stoke

1243. Od Ibn Omera, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Ko posjeduje psa, izuzev lovačkog ili ovčara, svakodnevno će mu se nagrada umanjivati za dva kirata!"*

1244. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Ko nabavi sebi psa, izuzev ovčara, lovačkog ili psa čuvara usjeva, svakodnevno će mu se nagrada umanjivati za jedan kirat!"

Ez-Zuhri tvrdi da je Ibn Omer, kad mu je spomenut ovaj hadis koji prenosi Ebu Hurejre, rekao:

- Neka se Allah smiluje Ebu Hurejri! On se bavio zemljoradnjom!**

O ubijanju pasa

1245. Prenosi se da je Džabir ibn Abdullah, r.a., rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., naredio nam je da ubijamo pse. I kad bi došla iz pustinje (unutrašnjosti) neka žena sa psom, mi bismo ga ubili!

Nakon toga zabranio je da ih ubijamo i rekao:

"Ubijte (samo) crnoga psa, koji ima na sebi dvije bijele tačke - jer to je šejtan!"

Zabrana bacanja kamenčića prstima

1246. Prenosi se od Se'ida ibn Džubejra da je neki rođak Abdullaha ibn Mugaffela, r.a., bacio kamenčić palcem i kažiprstom pa mu je on to zabranio rekavši:

- Božiji Poslanik, a.s., zabranio je bacanje kamenčića na taj način!

"Tako se ne može uloviti nikakva lovina niti uništiti neprijatelj. Tako se može samo izbiti zub ili oko!"

---

* kirat (karat) - mjerna jedinica.

** Ova Ibn Omerova opaska veoma je upitna budući da je Ez-Zuhri generacija iza njega i nije ga mogao zateći živog da bi mogao čuti od njega te riječi.

Kad je rođak ponovo to učinio, Se'id mu je rekao:

- Govorim ti da je Božiji Poslanik, a.s., to zabranio, a ti to jednako radiš, nikad ti više ništa neću reći!

da je rekao:

- Ušao sam jednom sa svojim djedom Enesom ibn Malikom, r.a., u kuću El-Hakima ibn Ejjuba. Vidjesmo tu neke ljude kako kokoš kao metu gađaju. Enes im reče:

- Božiji Poslanik, a.s., zabranio je da se (kao meta) postavi neka domaća životinja i da se gađa!

1248. Prenosi se od Se'ida ibn Džubejra da je rekao:

- Ibn Omer je prošao jednom pored grupe mladića Kurejšija koji su postavili (kao metu) neku pticu i gađali je ostavljajući vlasniku ptice svaku strijelu koja promaši. Kad su vidjeli Ibn Omera, razišli su se a Ibn Omer je upitao:

- Ko je ovo uradio? Allah je prokleo onoga ko tako radi! Božiji Poslanik, a.s., prokleo je onoga ko postavi sebi za metu nešto što ima dušu.

Klanje treba obaviti na lijep način i sa oštrim nožem

1249. Prenosi se da je Šeddad ibn Evs, r.a., rekao:

Dvije stvari sam upamtio od Božijega Poslanika, s.a.v.s.:

"Allah je propisao u svemu lijepo postupanje. I kada ubijate, ubijajte na lijep način. Kada koljete, koljite na lijep način, dobro naoštrivši nož i što udobnije povalivši životinju koju koljete!"

Klanje predmetom koji će izazvati odlijevanje krvi te zabrana klanja zubima i noktima

1250. Od Rafi'a ibn Hadidža, r.a., se prenosi da je jednom prilikom rekao Božijem Poslaniku, a.s.:

- Božiji Poslaniče! Mi ćemo se sutra susresti sa neprijateljem a nemamo noževa!?

Božiji Poslanik, a.s., mu reče:

"Zakolji nečim što će izazvati odlijevanje krvi i izgovori bismillu pa nakon toga jedi (meso te zaklane životinje). Ne smiješ klati zubima ili noktima, jer zubi spadaju u kosti a noktima kolju Abesinci!"

Sutradan smo zaplijenili stado deva i brava iz kojeg se izdvojila jedna deva, koju je jedan (od naših ljudi) gađao strijelom i oborio pa je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Među ovim devama ima deva divljih poput prave divljači, pa kad na takvu naiđete, slobodno ovako postupite!"

KURBAN

Deset dana prije Kurban-bajrama, onome ko odluči zaklati kurban, nije dozvoljeno šišanje i rezanje noktiju

1251. Od Umm Seleme, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Kad neko od vas pripremi životinju za kurban pa se pojavi mlađak mjeseca zu-l-hidždžeta, neka nipošto ne uzima ništa od svoje kose i nek ne podrezuje svoje nokte!"

Vrijeme klanja kurbana

1252. Prenosi se da je Džundub ibn Sufjan, r.a., rekao:

- Jednom sam prisustvovao klanjanju bajram-namaza za Božijim Poslanikom, a.s. Kad je završio s namazom i predao selam, on je vidio meso kurbana, koji bijaše zaklan prije nego što je završeno klanjanje namaza, pa je rekao:

"Onaj ko je zaklao kurban prije nego što je klanjao, neka umjesto njega zakolje drugi, a onaj ko nije tako učinio, neka u ime Allaha zakolje svoj kurban!"

Kurban zaklan prije bajram-namaza, nije kurban

1253. Od El-Bera'a ibn Aziba, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Ono sa čime prvo započinjemo ovaj dan jeste klanjanje bajram-namaza a nakon toga se vraćamo (kući) i koljemo kurban. Ko tako postupi, postupio je po našem sunnetu. A onaj ko zakolje prije namaza, meso takve životinje isto je kao i meso svake druge životinje, koju zakolje svojoj čeljadi. Ono nema nikakve veze sa kurbanom!"

Ebu Burda ibn Nijar, r.a., bio je jedan od onih koji su ranije zaklali kurban pa je rekao:

- Imam jednu mladu ovcu koja je bolja od onih koje su propisane dobi!

Božiji Poslanik, a.s., mu reče:

"Dobro, zakolji je, ali takva ubuduće neće zadovoljavati (zbog toga što je mlađa od propisane dobi)!"

Starost životinje koja se može zaklati u kurban

1254. Od Džabira ibn Abdullaha, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Koljite kao kurban samo one životinje koje zadovoljavaju propisanu dob! Jedino u slučaju da ne možete naći takvu, možete zaklati mlado bravče (koje je ispod godine dana starosti)."

Mlado bravče kao kurban

1255. Prenosi se da je Ukbe ibn Amir, r.a., rekao:

- Dijelio jednom Božiji Poslanik, a.s., među nama brave za kurban i meni je zapalo neko mlado bravče (ispod godinu dana starosti) pa sam rekao:

- Božiji Poslaniče, ja sam dobio mlado bravče!

On, a.s., reče:

"Zakolji ga kao kurban!"

Klanje dva šarena rogata ovna svojom rukom uz bismillu i tekbir

1256. Prenosi se da je Enes, r.a., rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., klao je za kurban dva bijela rogata ovna. Vidio sam kako ih lično, svojim rukama, kolje pritisnuvši im vratove svojim stopalom. Prilikom klanja proučio je bismillu i tekbir.

Vjerovjesnik, a.s., klao je kurban za sebe, za svoju porodicu i svoj Ummet

1257. Od Aiše, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., naredio da mu se nabavi rogat ovan, crnih nogu, stomaka i oko očiju. Kad mu je doveden radi klanja, rekao joj je:

"Aiša, dodaj mi nož!"

Kad mu pružih nož, on reče:

"Naoštri ga kamenom!"

Kad sam to uradila, uzeo je nož, prihvatio ovna, povalio ga i zaklao, rekavši:

"U ime Allaha! Gospodaru moj, primi kurban od Muhammeda, Muhammedove porodice i Muhammedova Ummeta!"

Zabranjeno je jesti meso kurbana nakon (što prođu) tri dana

1258. Prenosi se od Ebu Ubejda, oslobođenog roba Ibn Ezhera, da je klanjao bajram za Omerom ibn el-Hattabom, r.a., zatim za Alijom ibn Ebu Talibom, r.a., koji je prvo klanjao bajram-namaz a onda održao hutbu i tom prilikom je rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., zabranio vam je da jedete meso vaših kurbana duže od tri noći (dana) i zato to ne činite!"

Dopušteno je jesti kurbansko meso duže od tri dana, ostavljati i dijeliti kao sadaku

1259. Abdullah ibn Ebu Bekr prenosi da je Abdullah ibn Vakid rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., zabranio je da se kurbansko meso jede duže od tri dana pa sam to, kaže Abdullah ibn Ebu Bekr, spomenuo Amri, koja reče:

- Istinu je rekao! Ja sam čula Aišu, r.a., kada kaže:

- U vrijeme Božijeg Poslanika, a.s., neka beduinska naselja je za vrijeme Kurban-bajrama bila zahvatila glad pa je Božiji Poslanik, a.s., tada rekao:

"Možete upotrebu kurbanskog mesa rastezati (do) tri dana pa što nakon toga preostane podijelite kao sadaku!"

Kad su protekla tri dana, neki su rekli:

- Božiji Poslaniče, neki ljudi od svojih kurbana prave mješine i nose u njima loj!

"Pa što to?" - upitao je Božiji Poslanik, a.s.

- Zato što si ti zabranio da se kurbansko meso jede duže od tri dana.

Božiji Poslanik, a.s., reče:

"Ja sam vam to zabranio zbog gladi koja je zahvatila beduine. Stoga (ubuduće) jedite, ostavljajte i dijelite kurbansko meso kao sadaku!"

O zabrani klanja kubana pri prvom porođaju deve (radi bereketa) te kurbanu u mjesecu redžebu

1260. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Nema kurbana pri prvom porođaju deve i u prvoj trećini mjeseca redžeba!"*

Klanje kurbana u ime nečega mimo Allaha

1261. Prenosi se da je Ebu et-Tufejla Amir ibn Vasile, r.a., rekao:

Kad sam jednom bio kod Alije ibn Ebu Taliba, r.a., došao mu je neki čovjek i upitao:

- Šta je tebi Božiji Poslanik, a.s., tajno povjeravao?

---

* Arapi su inače u džahilijjetu prinosili prvorođeno devče kao žrtvu božanstvima, radi bereketa.

Alija, r.a., se naljutio i rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., meni nikakve tajne nije povjeravao krijući ih od drugih ljudi, ali mi je rekao četiri (važne stvari).

- Koje su to stvari, o vladaru pravovjernih? - upitao je čovjek.

Alija, r.a., je odgovorio:

- Allah je prokleo onoga ko prokune svoga roditelja, prokleo je i onoga ko prinese kurban u ime nečega mimo Allaha te onoga ko pruži utočište inovatoru u vjeri i onoga ko pomjeri međaš na imanju.

PIĆE

Zabrana alkohola

1262. Od Ibn Omera, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Sve što opija neka je vrsta alkohola, a sve vrste alkoholnih pića su haram (zabranjene)!"

1263. Od Alije ibn Ebu Taliba, Allah ga počastio, se prenosi da je rekao:

- Imao sam jednu staru devu koju mi je Božiji Poslanik, a.s., dodijelio iz petine plijena dobijenog na dan Bedra, pa sam se, kad sam se htio ženiti sa Fatimom, kćerkom Božijeg Poslanika, a.s., dogovorio sa jednim čovjekom zlatarom, koji je bio iz plemena Kajnuka', da pođe sa mnom da donesemo mirisne žukve koju bih prodao zlatarima i osigurao tako novac za svadbu. Dok su moje dvije deve stajale pred kućom jednog ensarije, ja sam se zabavio oko prikupljanja opreme za njih - samara, zobnice i užadi. I kad sam se vratio sa pripremljenom opremom, očima svojim nisam mogao povjerovati - obje deve bile su sa odsječenim grbama, rasporenim stomacima i izvađenim džigericama.

- Ko je to učinio? - upitao sam (ljude koji su se tu zatekli).

Oni su odgovorili:

- Učinio je to Hamza ibn Abdulmuttallib! Eno ga u onoj kući pije sa nekom grupom ensarija. Pjevačica i njegova družina zapjevali su mu pjesmu: Zar deve, o Hamza, nemaju grbe?! Nato je on ustao sa sabljom u ruci, rasjekao devama grbe, rasporio stomake i izvadio džigerice.

Alija, r.a., dalje priča:

- Krenuo sam do Božijeg Poslanka, a.s., i kad sam tamo stigao, zatekao sam kod njega Zejda ibn Harisu. Božiji Poslanik, a.s., vidio je po izgledu moga lica da se desilo nešto strašno pa je upitao:

"Šta je s tobom?"

- Božiji Poslaniče - rekao sam - tako mi Boga, nikad nisam doživio nešto slično onome što mi se danas desilo! Hamza je nasrnuo na moje dvije deve, razrezao im grbe i rasporio stomake. I eno ga sada u jednoj kući, pije sa društvom!

Božiji Poslanik, a.s., zatražio je svoj ogrtač, obukao ga i krenuo. Ja i Zejd ibn Harisa krenuli smo za njim i stigli tako do kuće u kojoj se nalazio Hamza. Božiji Poslanik, a.s., zatražio je dopuštenje da uđe pa su dopustili i mi smo ušli i zatekli ih kako piju.

Božiji Poslanik, a.s., je izgrdio Hamzu zbog onoga što je učinio, a Hamza je crvenim očima pogledao prema njemu. Prvo je gledao u visinu njegovih koljena zatim u visinu pupka a onda je podigao oči i pogledao ga u lice.

- Vi ste samo robovi mome ocu! - reče napokon.

Božiji Poslanik, a.s., vidjevši da je on pijan, odustade od svoje namjere, povuče se i izađe iz kuće. Za njim smo i mi izašli.

Sve što opija haram je

1264. Od Džabira, r.a., se prenosi da je neki čovjek, iz Džejšana iz Jemena, upitao Božijeg Poslanika, a.s., o nekom piću od kukuruza, koje oni tamo u svojoj zemlji piju, a zovu ga mizr (neka vrsta piva), pa je Božiji Poslanik, a.s., upitao:

"Da li ono opija?"

- Da - odgovorio je čovjek.

Božiji Poslanik, a.s., onda reče:

"Sve što opija zabranjeno je (haram je) piti! Allah je obećao da će one koji piju opojna pića napajati gnojnom ilovačom."

- A kakva je to gnojna ilovače, Božiji Poslaniče? - upitali su prisutni.

"To je piće stanovnika Džehennema!" - odgovorio je Božiji Poslanik, a.s.

Svako opojno piće je zabranjeno

1265. Prenosi se da je Aiša, r.a., rekla:

- Božiji Poslanik, a.s., upitan je o bit'u (vino od meda), pa je rekao: "Sve što opija zabranjeno je (haram)!"

Ko na ovome svijetu pije opojna pića neće ih, ako se ne pokaje, piti na onome svijetu

1266. Od Ibn Omera, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Ko na ovome svijetu pije opojna pića neće ih, ako se ne pokaje, piti na onom svijetu!"

Opojna pića prave se od datula i grožđa

1267. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je čuo Božijeg Poslanika, a.s., kada kaže:

"Opojna pića su sa ova dva drveta - palme i vinove loze!"

Opojno piće od zrelih i nezrelih datula

1268. Prenosi se da je Enes ibn Malik, r.a., rekao:

- Dok sam jednom prilikom točio piće Ebu Talhi, Ebu Dudžani i Muazu ibn Džebelu, r.a., koji su bili sa jednom grupom ensarija, ušao je kod nas neko i rekao:

- Nova vijest! Objavljen je ajet o zabrani alkohola.

Mi smo toga dana prestali piti. Pili smo piće spravljano od mješavine nezrelih i zrelih datula.

Katade kaže da je Enes ibn Malik rekao:

- U vrijeme kada je zabranjen alkohol, većina opojnih pića spravljala se od mješavine nezrelih i zrelih datula.

Opojna pića spravljaju se od pet stvari

1269. Prenosi se da je Ibn Omer, r.a., rekao:

- Omer, r.a., držao je jednom prilikom hutbu sa mimbera Božijeg Poslanika, a.s., pa je zahvalio Allahu i veličao Ga a onda rekao:

- Zabrana alkohola kada je došla odnosila se na opojna pića spravljana od pet stvari: pšenice, ječma, datula, grožđica i meda, a alkohol je sve ono što pomućuje pamet.

Postoje tri stvari, o ljudi, koje bih volio da nam je Božiji Poslanik, a.s., do kraja pojasnio! To su: nasljedstvo djeda, status daljnje rodbine (kelala)* i neki vidovi kamate.

Zabranjeno je zajedno pokiseliti grožđice i datule

1270. Od Džabira ibn Abdullaha el-Ensarija, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., zabranio da se zajedno pokisele grožđice i datule, kao i dozrele i nedozrele datule.**

1271. Od Ebu Se'ida el-Hudrija, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Ko od vas hoće popiti nebiz*** neka ga pije od samih grožđica, samih datula ili samih nedozrelih datula!"

Zapranjeno je kiseljenje u bundevi i nakatranisanoj posudi

1272. Prenosi se od Zazana da je jednom prilikom rekao Ibn Omeru, r.a.:

---

* Prije svega kod raspodjele imetka umrloga, koji nije za sobom ostavio ni djeteta ni roditelja.

** Ova se mješavina brzo pretvara u alkohol

*** nebiz - iscijeđen sok od namočenog grožđa, datula i sl.

- Nabroj mi svojim jezikom ona pića koja je Božiji Poslanik, a.s., zabranio piti pa mi onda to pojasni na našem jeziku, jer vi imate svoj jezik koji se pomalo razlikuje od našega.

Ibn Omer, r.a., reče:

- Božiji Poslanik, a.s., zabranio je (da se kao posuda za kiseljenje koristi) hantem (ćup) a to ti je džerre (ćup). Zabranio je duba' (bundeva) a to ti je kar'a (tikva). Zabranio je muzeffet (nakatranisana posuda) a to ti je mukajjer (nakatranisana posuda). Zabranio je nekir a to ti je palmin trupac koji se odsiječe i dobro izdubi! On je naredio da se kiseli u mješinama.

Dopušteno je kiseljenje u posudi od kamena

1273. Prenosi se da je Džabir ibn Abdullah, r.a., rekao:

- Piće za Božijeg Poslanika, a.s., kiselilo se u mješini, a ako ne bi bilo mješine, onda bi mu kiselili u posudi od kamena.

Posuda ništa ne čini dopuštenim niti zabranjenim

1274. Od Burejde, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Bio sam vam zabranio da kiselite u nekim vrstama posuda, ali posuda ništa ne čini dopuštenim niti zabranjenim. (Važno je znati da) sve što opija zabranjeno je (haram)."

Može se kiseliti u nenakatranisanom ćupu

1275. Prenosi se da je Abdullah ibn Omer, r.a., rekao:

- Kad je Božiji Poslanik, a.s., zabranio da se (voće) kiseli u nekim posudama, ljudi su kazali:

- Ne mogu svi naći odgovarajuće posude!

Nakon toga, Božiji Poslanik, a.s., dopustio je da se kiseli u ćupovima koji nisu nakatranisani.

Koliko dugo može stajati pokiseljeno voće

1276. Prenosi se da je Ibn Abbas, r.a., rekao:

Voće za Božijeg Poslanika, a.s., pokiselilo bi se spočetka noći pa bi on to pio sutradan, sutra navečer, prekosutra, prekosutra navečer i treći dan do ikindije. Ako bi nakon toga nešto ostalo, dao bi to slugi da popije ili bi naredio da se prolije.

1277. Prenosi se da je Aiša, r.a., rekla:

- Voće za Božijeg Poslanika, a.s., kiselili smo u mješini čiji bi se gornji dio zavezao i na njoj ostavio jedan otvor. Pokiselili bismo ga izjutra pa bi on to pio navečer ili bismo pokiselili navečer pa bi on to pio izjutra.

Pravljenje sirćeta od vina

1278. Od Enesa, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., upitan o pravljenju sirćeta od vina, pa je rekao:

"Ne, ne može to!"

Liječeje alkoholom

1279. Od Vaila el-Hadremija se prenosi da je Tarik ibn Suvejd el-Džu'fi, r.a., upitao Božijeg Poslanika, a.s., o opojnim pićima pa mu je rekao da su ona zabranjena i da ih ne smije spravljati. Tarik je onda rekao:

- Spravljam ih isključivo radi liječenja!

Božiji Poslanik, a.s., na to mu reče:

"Opojna pića nisu lijek, ona su bolest!"

O pokrivanju posuda

1280. Prenosi se da je Ebu Humejd es-Sa'idi, r.a., rekao:

- Donio sam Božijem Poslaniku, a.s., iz Neki'a jednu posudu mlijeka koje nije bilo pokriveno, pa mi je rekao: "Zašto je nisi pokrio? Da si makar preko nje stavio kakav štapić!"

Ebu Humejd reče:

- Naređeno nam je da noću mješine zavežemo i vrata zaključamo.

Pokrijte posudu i zavežite mješinu

1281. Od Džabira ibn Abdullaha, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Kad nastupi predakšamsko vrijeme, uvedite svoju djecu u kuću, jer se u to vrijeme šejtani razmiljuju. A kad prođe jedan sat (neko vrijeme), smjestite ih u postelju i s bismillom zatvorite vrata pa šejtan neće moći otvoriti vrata. Zavežite tada, sa bismillom, svoje mješine i sa bismillom pokrijte svoje posude, barem nešto metnuvši preko njih. Na kraju pogasite svjetiljke!"

1282. Od Džabira ibn Abdullaha, r.a., se prenosi da je čuo Božijeg Poslanika, a.s., kada kaže:

"Pokrijte svoje posude i zavežite mješine, jer u godini ima jedna noć kada dolazi zaraza (kuga), koja neće proći ni kraj jedne posude bez poklopca ili mješine koja nije zavezana a da ne ubaci u nju zarazu."

U drugoj predaji, El-Lejs ibn Sa'd kaže:

- Stranci kod nas čuvaju se toga u mjesecu decembru!

O konzumiranju meda, nebiza, mlijeka i vode

1283. Prenosi se da je Enes, r.a., jednom prilikom rekao:

- Iz ove svoje čaše davao sam Božijem Poslaniku, a.s., da pije sve vrste napitaka - med, nebiz,* vodu i mlijeko.

---

* nebiz - sok od smočenog voća

1284. Prenosi se da je El-Bera', r.a., rekao:

- Kad se Božiji Poslanik, a.s., zaputio iz Mekke u Medinu pa njegovim tragom krenuo Suraka ibn Malik ibn Džu'šum, Božiji Poslanik, a.s., zazvao je na njega Božije prokletstvo i nakon toga je Surakin konj potonuo u zemlju.

Suraka je tada rekao:

- Zamoli Allaha da me izbavi pa ću ti se ja odužiti!

Božiji Poslanik, a.s., uputio je dovu Allahu pa je Suraka bio izbavljen.

Nakon toga Božiji Poslanik, a.s., je ožednio pa je Ebu Bekr es-Siddik kazao:

- Kad smo naišli na jednog pastira, uzeo sam posudu i namuzao u nju nešto mlijeka koje sam potom donio Božijem Poslaniku, a.s., i on je popio toliko da sam ja bio zadovoljan.

1285. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da su u noći Isra'a u Jerusalimu Božijem Poslaniku, a.s., bile donesene dvije čaše, u jednoj vino a u drugoj mlijeko. Božiji Poslanik, a.s., pogledao je u čaše pa odabrao mlijeko na što mu je Džibril, a.s., rekao:

- Hvala Allahu Koji te je uputio na ono što je ispravno (prirodno)! Da si uzeo vino, tvoj Ummet bi skrenuo s Pravoga puta!

Pijenje iz čaše (pehara)

1286. Prenosi se da je Sehl ibn Se'id, r.a., rekao:

- Božijem Poslaniku, a.s., spomenuta je jedna žena Arapkinja pa je naredio Ebu Usejdu da pošalje po nju. Ovaj je to učinio pa je žena došla i odsjela u utvrđenju plemena Benu Sa'ide. Božiji Poslanik, a.s., zaputio se tamo i kad je stigao, ušao je kod nje i zatekao je oborene glave. Kad je sa njom malo progovorio, žena je rekla:

- Utječem se Allahu od tebe!

Božiji Poslanik, a.s., reče:

"Zaštićena si od mene!"

Prisutni rekoše ženi:

- Znaš li ti ko je ovo?

- Ne znam! - odgovorila je ona.

Oni rekoše:

- Ovo je Božiji Poslanik, a.s., i došao te zaprositi!

- Isuviše sam ja nesretna (da bi me to zapalo)! - reče ona.

Sehl dalje prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., krenuo odatle istoga dana pa su on i njegovi ashabi potom odsjeli u šatoru (kampu) plemena Benu Sa'ide.

"Daj nam da pijemo!" - rekao mi je.

Ja sam izvadio evo ovaj pehar (čašu) i dao mu da pije iz nje.

Ebu Hazim u vezi s tim kaže:

- Sehl je izvadio taj pehar (čašu) pa smo se iz njega napili. Kasnije je taj pehar zatražio Omer ibn Abdulaziz, r.a., kao poklon i on mu ga je poklonio.

Zabranjeno je izvrtati otvor mješine

1287. Prenosi se da je Ebu Se'id el-Hudri, r.a., rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., zabranio je da se izvrću mješine i pije sa njihova otvora.*

Zabranjeno je piti iz zlatnog i srebrenog posuđa

1288. Prenosi se da je Abdullah ibn Ukejm rekao:

- Kad smo bili jednom prilikom sa Huzejfom u Medainu, on je

* Od Aiše, r.a., se prenosi da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., "zabranio da se pije (izravno) iz otvora na mješini, budući da odatle zaudara!" Ova njezina izjava se prenosi vjerodostojno.

- Naredio sam mu da mi ne donosi piće u ovakvim posudama, jer je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Nemojte piti iz zlatnog i srebrenog posuđa i nemojte oblačiti

1289. Od Umm Seleme, r.a., supruge Božijeg Poslanika, a.s., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Onaj ko pije iz srebrenog posuđa sipa u svoj stomak džehennemsku vatru!"

Po drugoj predaji, uz srebreno, spomenuto je i zlatno posuđe.

Prvo pije onaj koji je sa desne strane

1290. Prenosi se da je Enes ibn Malik, r.a., rekao:

- Došao je jednom prilikom Božiji Poslanik, a.s., kod nas u kuću pa je zatražio da nešto popije. Ja sam pomuzao ovcu, pomiješao mlijeko sa vodom iz ovog svog bunara i dao to Božijem Poslaniku, a.s., da pije.

Božiji Poslanik, a.s. se napio, a sa njegove lijeve strane nalazio se Ebu Bekr, spram njega Omer, r.a., a sa desne strane mu se nalazio jedan beduin.

Kad se Božiji Poslanik, a.s., napio, Omer reče:

- Daj Ebu Bekru, Božiji Poslaniče!

Božiji Poslanik, a.s., pruži piće onome beduinu, umjesto Ebu Bekru ili Omeru, i reče:

"Oni koji su sa desne strane! Oni koji su sa desne strane! Oni koji su sa desne strane!"

Enes kaže:

- To je sunnet! To je sunnet! To je sunnet!

Traženje dopuštenja od mlađih da bi prvo pili stariji

1291. Od Sehla ibn Sa'ide es-Sa'idija, r.a., se prenosi da je jednom prilikom Božijem Poslaniku, a.s., sa čije desne strane se nalazio jedan dječak, a sa lijeve neki stariji ljudi, doneseno neko piće pa se on napio a potom obratio dječaku:

"Dopuštaš li da prvo dadnem ovim ljudima da se napiju?"

- Ne, tako mi Allaha! - odgovorio je dječak - ne mogu svoj red (udio) od tebe prepustiti nikome!

Čuvši odgovor, Božiji Poslanik, a.s., mu je posudu sa pićem dao u ruke.

Zabranjeno je puhati u posudu

1292. Od Ebu Katade, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., zabranio da se puše u posudu.

Božiji Poslanik, a.s., bi odahnuo prilikom pijenja

1293. Prenosi se da je Enes, r.a., rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., odahnuo bi prilikom pijenja tri puta, govoreći:

"Tako se bolje gasi žeđ, zdravije je i hranljivije!"

Enes, dalje, kaže:

- Zato i ja odahnem kad pijem tri puta.

Zabranjeno je piti stojeći

1294. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Neka niko od vas nipošto ne pije stojeći! Ko to zaboravi pa se napije, neka pokuša to povratiti!"

Dopušteno je vodu sa Zemzema piti stojeći

1295. Prenosi se da je Ibn Abbas, r.a., rekao:

- Dao sam Božijem Poslaniku, a.s., da se napije vode sa Zemzema, pa se on napio stojeći. Inače se, kad je zatražio da pije, nalazio kod Kabe.

JELO

Spominjanje Božijeg imena prije jela

1296. Prenosi se da je Huzejfe, r.a., rekao:

- Kad smo za sofrom bili s Vjerovjesnikom, a.s., mi nismo htjeli jesti sve dok s jelom ne bi započeo Božiji Poslanik, a.s. Tako smo jedanput s njim bili za sofrom kad dođe jedna djevojka, baš kao da ju je neko gurao pred sobom, i pođe spustiti ruku na jelo. Međutim, Božiji Poslanik, a.s., je uhvati za ruku. Utom dođe neki beduin, izgledalo je kao da je i njega neko gurao, pa Poslanik i njega uhvati za ruku.

"Šejtan drži da mu je dostupno svako jelo", rekao je Božiji Poslanik, a.s., "nad kojim nije spomenuto Božije ime. Evo, došao je s ovom djevojkom da preko nje dođe do hrane, pa sam je ja uhvatio za ruku, a onda je došao s ovim beduinom da se preko njega dočepa hrane, pa sam i njega uhvatio za ruku. Tako mi Onoga u čijoj je ruci moja duša, šejtanova ruka se nalazi u mojoj ruci, s rukom ove djevojke!"

U drugoj verziji još stoji: Zatim je spomenuo Božije ime i počeo jesti.

1297. Od Džabira ibn Abdullaha, r.a., se prenosi da je on čuo Božijega Poslanika, a.s., kako kaže:

"Kad čovjek uđe u svoju kuću i pri ulasku spomene Allaha, dž.š., kao i pri jelu, šejtan (svojima) rekne: - Nemate ni konačišta ni večere! A kad uđe i pri ulasku ne spomene Boga, šejtan rekne: - Našli ste konačište! Kad još ni pri jelu ne spomene Allaha, on rekne: - Našli ste i konačište i večeru!"

Jedenje desnom rukom

1298. Od Ibn Omera, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Kad neko od vas jede, neka jede svojom desnom rukom i kada pije, neka pije desnom rukom, jer šejtan jede lijevom rukom i pije lijevom rukom!"

1299. Od Ijasa ibn Seleme el-Ekvea, r.a., se prenosi ono što je njemu kazivao njegov otac - da je jedan čovjek pred Božijim Poslanikom, a.s., jeo lijevom rukom pa mu je on rekao:

"Jedi svojom desnom rukom!"

- Ne mogu! - kazao je.

"Dabogda i ne mogao!" - rekao mu je Poslanik, jer je njega od toga priječila samo oholost. I on ruku više nikada nije mogao podići do usta!

Jedenje ispred sebe

1300. Prenosi se da je Omer ibn Ebu Seleme, r.a., rekao:

- Bio sam u kući Božijega Poslanika, a.s., i moja je ruka na sve strane letjela po zdjeli.

"Dječače", rekao mi je on, "spomeni Allaha, jedi desnom rukom, i jedi ispred sebe!"

Jedenje s tri prsta

1301. Prenosi se da je Kab ibn Malik, r.a., rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., jeo je s tri prsta i, prije no što bi obrisao ruku, on bi je oblizao.

Kad neko jede, neka obliže svoju ruku ili neka dadne da mu to učini neko drugi

1302. Od Ibn Abbasa, r.a., se se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Kad neko od vas nešto jede, neka ne briše ruku prije nego je obliže ili je ne dadne nekome drugom da mu to učini!"

Oblizivanje prstiju i zdjele

1303. Od Džabira, r.a., se prenosi da je Vjerovjesnik, a.s., naredio da se obližu i prsti i zdjela.

"Vi ne znate u kojem se dijelu nalazi bereket!" - rekao je.

Brisanje zalogaja koji je ispao i njegovo jedenje

1304. Od Džabira, r.a., se prenosi da je čuo Vjerovjesnika, a.s., kad je rekao:

"Vama u svemu prisustvuje šejtan, pa čak i kad jedete. Stoga, ako nekome od vas ispadne zalogaj, neka sa njega odstrani nečist i neka ga pojede; neka ga ne ostavlja šejtanu. A kad završi s jelom, neka obliže svoje prste, jer on ne zna u kojem dijelu njegove hrane se nalazi bereket!"

O zahvaljivanju Bogu na jelu i piću

1305. Prenosi se od Enesa ibn Malika, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Allah, doista, voli da Mu čovjek, kad nešto pojede, na tome izrazi zahvalu i kad nešto popije, da Mu i na tome izrazi zahvalu!"

Polagat će se račun za nasladivanje jelom i pićem

1306. Prenosi se da je Ebu Hurejre, r.a., rekao:

- Jednoga dana ili jedne noći Božiji Poslanik, a.s., je izišao napolje pa je neočekivano naišao na Ebu Bekra i Omera, r.a.

"Zašto ste vi u ovo doba izvan svojih kuća?!" - upitao ih je.

- Gladni smo, Božiji Poslaniče! - kazali su.

"I ja sam!" - rekao je on. "Tako mi Onoga u čijoj je ruci moja duša, isto to je i mene izvelo vani! Hajdemo!"

Oni su pošli sa njim i on je došao kod jednog ensarije, no njega nije bilo kući. Kad ga je njegova žena ugledala, rekla je:

- Dobrodošao, bujrum!

"Gdje je domaćin?" - upitao je Poslanik.

- Otišao je donijeti nam svježe vode - rekla je.

Utom je izbio i domaćin pa je, ugledavši Božijega Poslanika, a.s., i dvojicu njegovih drugova, rekao:

- Danas niko nema časnijih gostiju od mene!

Zatim je otišao i donio veliku palminu granu na kojoj je bilo i nedozrelih datula, i zrelih, i svježih.

- Jedite, za sada, ovo! - kazao je i uzeo veliki nož.

"Nemoj zaklati onu koja daje puno mlijeka!" - rekao mu je Božiji Poslanik, a.s.

On im je zaklao jednu ovcu i oni su jeli i meso, i datule s one grane, i pili (svježu vodu). Kad su se zasitili i napojili, Božiji Poslanik, a.s., je rekao Ebu Bekru i Omeru, r.a.:

"Tako mi Onoga u čijoj je ruci moja duša, na Sudnjem danu ćete, sigurno, biti pitani za ovo uživanje. Glad vas je istjerala iz vaših kuća a, evo, (prije nego što ste se i vratili) imadoste ovaj užitak!"

Odazivanje komšijinom pozivu na jelo

1307. Od Enesa, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., imao komšiju Perzijanca koji je pravio ukusan umak pa ga je jedanput spravio i za Božijega Poslanika, a.s., i došao ga pozvati sebi.

"A ona?!" - upitao je Poslanik, misleći na Aišu.

- Ona ne! - kazao je on i Božiji Poslanik reče:

"Neću ni ja!"

Čovjek je ponovo došao pozvati ga i Božiji Poslanik, a.s., je upitao:

"A ona?"

- Ona ne! rekao je, i Poslanik kaza:

"Neću ni ja!"

On ga je opet pozvao i Poslanik je upitao:

"A ona?"

- Može i ona! - rekao je čovjek pri trećem pozivu i njih dvoje su ustali i idući jedno za drugim otišli do kuće toga čovjeka.

O onome koji bude pozvan na jelo pa za njim krene još neko

1308. Prenosi se da je Ebu Mesud el-Ensari, r.a., rekao:

- Bio je jedan ensarija, po imenu Ebu Šuajb. Imao je momka mesara. Jedanput je vidio Božijega Poslanika, a.s., i na njegovom licu prepoznao glad.

- Pobogu - rekao je svom momku - spravi nam kakve hrane, za pet osoba. Kao petoga želim pozvati Vjerovjesnika, a.s.!

Momak je tako spremio hranu a onda otišao do Vjerovjesnika, a.s., i pozvao ga kao petoga. Jedan čovjek je išao za njima pa kad je došao do ulaza, Vjerovjesnik, a.s., reče:

"Ovaj je išao za nama pa ako hoćeš, upusti ga unutra, a ako nećeš, neka se vrati nazad!"

- Nipošto - kazao je on - Neka i on uđe, Božiji Poslaniče!

O davanju prednosti gostu

1309. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je jedan beduin došao kod Božijega Poslanika, a.s., i rekao: - Gladan sam!

On je odmah javio jednoj svojoj ženi i ona je rekla:

- Tako mi Onoga koji te s Istinom posla, ja kod sebe imam samo vode!

On je zatim javio drugoj, ali je i ona kazala isto. I svaka je rekla:

- Tako mi Onoga koji te s Istinom posla, ja kod sebe imam samo vode!

"Ko će ovoga noćas ugostiti, Bog mu se smilovao?!" - upitao je.

Jedan ensarija se digao i rekao:

- Ja ću, Božiji Poslaniče! - i odveo ga do svoje kuće. - Ima li šta kod tebe? - upitao je, potom, svoju ženu. - Nema - kazala je - izuzev dječije hrane. - Zavaraj ih nečim - rekao joj je - pa kad nam gost uđe, utrni lampu i predoči mu nas kao da jedemo, pa kad i on priđe jelu, ti ustani i ugasi lampu! Tako su posjedali i gost je jeo. Kad je svanulo, otišao je kod Vjerovjesnika, a.s., i on mu je rekao:

"Allahu se dopalo kako ste sinoć postupili prema svom gostu!"

Hrana dvojice je dovoljna trojici

1310. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Hrana dvojice je dovoljna trojici, a hrana trojice četverici!"

1311. Od Džabira ibn Abdullaha, r.a., se da je čuo Božijega Poslanika, a.s., kad je rekao:

"Hrana jednog čovjeka je dovoljna dvojici, hrana dvojice je dovoljna četverici a hrana četverice je dovoljna osmerici!"

Vjernik jede u jedno crijevo a nevjernik jede u sedam crijeva

1312. Od Džabira ibn Omera, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Vjernik jede u jedno crijevo a nevjernik jede u sedam crijeva!"

1313. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božijem Poslaniku, a.s., došao jedan gost koji je bio nevjernik pa je Božiji Poslanik, a.s., naredio da mu se pomuze jedna ovca. Ovca je pomužena i on je

popio njeno mlijeko. Potom je pomužena druga i on je popio i njeno mlijeko. Tako je popio mlijeko od sedam ovaca. Zatim je, kad je osvanuo, primio islam. Božiji Poslanik, a.s., je naredio da mu se (opet) pomuze jedna ovca i on je popio njeno mlijeko. Naredio je da mu se pomuze i druga, no njeno mlijeko nije mogao popiti. Nato je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Vjernik pije u jedno crijevo a nevjernik pije u sedam crijeva!"

O jedenju tikve

1314. Prenosi se da je Enes ibn Malik, r.a., rekao:

- Jedan čovjek je pozvao Božijega Poslanika, a.s., pa sam i ja pošao sa njim. Tamo je iznesen umak u kojem je bilo tikve i Božiji Poslanik, a.s., je jeo tu tikvu i dopadalo mu se. Kad sam to vidio, stao sam tikvu tiskati pred njega, sam je ne jedući. Poslije toga sam i ja zavolio tikvu!

Najbolji začin je sirće *(el-hall)*

1315. Od Talhe ibn Nafia se prenosi da je on čuo Džabira ibn Abdullaha, r.a., kako kaže:

- Božiji Poslanik, a.s., me je jednoga dana uzeo za ruku i odveo svojoj kući. Tamo je pred njega iznesen izlomljen kruh i on je upitao:

"Zar nema kakva začina?"

- Nema - rekli su mu - osim nešto malo sirćeta.

"Pa, sirće i jest najbolji začin!" - kazao je.

Džabir kaže: - Otkako sam to čuo od Vjerovjesnika, a.s., od tada i ja volim sirće!

Talha kaže: - Ja sirće volim otkako sam ovo čuo od Džabira!

O jedenju datula i bacanju košpica između dva prsta

1316. Prenosi se da je Abdullah ibn Busr, r.a., rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., je došao kod moga oca i mi smo pred njega iznijeli neko jelo i *vatbu* (vrsta jela, spravljena od datula, sira i masla, op. prev.) i on je to jeo. Potom su iznijete datule i on ih je jeo a košpice je izbacivao između svoja dva prsta, kažiprsta i srednjaka.

Šube kaže: - To je samo moje mišljenje, tj. da je on košpice bacao između dva prsta!

Potom mu je doneseno piće i on se napio, a onda ga dao onome koji je bio s njegove desne strane. Moj otac je, uzevši za povodac njegove jahaće životinje, rekao:

- Uputi za nas dovu Allahu!

"Bože, podaj im bereket u onome što im dadneš, oprosti im i smiluj im se!" - kazao je.

Jedenje datula sjedeći na stražnjici usađenih potkoljenica

1317. Prenosi se da je Enes ibn Malik, r.a., rekao:

- Božijem Poslaniku, a.s., su iznesene datule i on ih je stao dijeliti, sve poskakujući. Jeo ih je brzo.

U drugoj verziji stoji: - Vidio sam Vjerovjesnika, a.s., kako jede datule sjedeći na stražnjici usađenih potkoljenica.

U kući u kojoj nema datula čeljad su gladna

1318. Od Aiše, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Aiša, u kući u kojoj nema datula, čeljad su gladna. Aiša, u kući u kojoj nema datula čeljad su gladna ili će njena čeljad ogladnjeti!"

To je rekao dvaput ili triput.

Zabrana jedenja dviju datula istodobno

1319. Prenosi se da je Džebele ibn Suhajm rekao:

- Ibn Zubejr, r.a., je nama davao datula, a ljude je tada bila zadesila glad i mi smo jeli. I dok smo mi jeli, Ibn Omer nas je obilazio i govorio: - Nemojte jesti po dvije datule, jer je Božiji Poslanik, a.s., zabranio jedenje po dvije datule, izuzev da se za to zatraži dopust od svoga brata!

Šube kaže: - Držim da je ovu riječ, tj. *el-isti'zan*, traženje dopusta, Ibn Omer dodao od sebe!

Jedenje krastavaca sa svježim datulama

1320. Prenosi se da je Abdullah ibn Dža'fer, r.a., rekao:

- Vidio sam Božijega Poslanika, a.s., kako jede krastavice sa svježim datulama.

O crnim plodovima misvaka

1321. Prenosi se da je Džabir ibn Abdullah, r.a., rekao:

- S Vjerovjesnikom, a.s., smo bili u klancu Zahran pa smo počeli brati plodove misvakova drveta. Nato je Vjerovjesnik, a.s., rekao:

"Berite samo one crne!"

- Božiji Posllaniče - kazali smo mi - baš kao da si čuvao stada?!

"I jesam!" - rekao je. "A zar ima vjerovjesnika da ga nije čuvao?!"

Nekako je tako rekao.

O jedenju zečijeg mesa

1322. Prenosi se da je Enes ibn Malik, r.a., rekao:

- Išli smo jednom prilikom i u klancu Zahran poplašili zeca te su ljudi potrčali za njim. No, umorili su se, a ja sam nastavio trčati sve dok ga nisam uhvatio. Donio sam ga Ebu Talhi i on ga je zaklao i njegovo stegno i butove poslao Božijem Poslaniku, a.s. Ja sam to odnio Božijem Poslaniku, a.s., i on je to primio.

O jedenju guštera

1323. Od Abdullaha ibn Abbasa se prenosi da je njemu Halid ibn el-Velid, r.a., (za kojeg se kaže da je Božija sablja) ispričao kako je jedanput s Božijim Poslanikom, a.s., došao kod Mejmune, Vjerovjesnikove žene, koja je bila njegova i Ibn Abbasova tetka, i kod nje zatekao pečena guštera* kojega je iznijela njena sestra Hufejda ibn el-Haris, iz Nedžda. Ona je guštera donijela pred Božijega Poslanika, a.s. - a pred njega se rijetko kad iznijelo neko jelo a da se njemu ne bi reklo od čega je i kako se zove. Božiji Poslanik, a.s., je pružio ruku prema gušteru. Jedna od prisutnih žena je rekla:

- Kažite Božijem Poslaniku, a.s., šta iznosite pred njega! - i one su rekle:

- To je gušter, Božiji Poslaniče.

Božiji Poslanik, a.s., je tada povukao ruku i Halid ibn el-Velid je upitao:

- Je li gušter zabranjen, Božiji Poslaniče?

"Nije", kazao je on, "no u mom zavičaju nije bilo guštera pa ih ja ne volim."

Halid kaže: - Ja sam guštera privukao sebi i pojeo ga, a Božiji Poslanik, a.s., je gledao; nije mi branio.

1324. Od Ebu Se'ida, r.a., se prenosi da je neki beduin došao kod Božijega Poslanika, a.s., i upitao ga:

- Ja živim u jednoj kotlini u kojoj ima mnogo guštera; oni su glavna hrana mojoj čeljadi?!

Poslanik je šutio. Mi smo rekli:

- Upitaj ga ponovo! - i on ga je ponovo pitao, ali mu on opet nije odgovorio. Nakon njegovog trećeg pokušaja, Božiji Poslanik, a.s., ga je zovnuo:

"Hej, ti! Allah je jedno jevrejsko pleme prokleo, rasrdio se na njega i pretvorio ga u puzeće životinje, pa može biti da su gušteri od njih. Ja ih, stoga, ne jedem, ali ih ne zabranjujem!"

---

* Riječ je o posebnoj vrsti guštera čije je meso jestivo - nap. red.

Jedenje skakavaca

1325. Prenosi se da je Abdullah ibn Ebu Evf, r.a., rekao:

- S Božijim Poslanikom, a.s., smo učestvovali u sedam bitaka. Jeli smo skakavce!

Jedu se morske životinje i ono što more izbaci

1326. Prenosi se da je Džabir, r.a., rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., nas je poslao da presretnemo jednu kurejševićku karavanu. Odredio nam je za vođu Ebu Ubejdu. Za prehranu nam je, ne imavši ništa drugo, dao jedan ranac datula i Ebu Ubejde nam je davao sve jednu po jednu datulu.

- Kako ste ih jeli? - pitao sam ga.

- Sisali smo ih - kazao je - onako kao što sisa malo dijete, potom bismo na to pili vodu i to bi nam bilo dovoljno za taj dan, sve do večeri. Još smo svojim štapovima otresali lišće s mimoza pa ga kvasili vodom i jeli. Tako smo izašli na obalu mora i na morskoj obali smo ugledali nešto poput ogromne pješčane dine. Prišli smo mu, kad to bijaše jedna riba koja se zove ulješura. Ebu Ubejde je rekao:

- Crkotina. Potom je dodao: - Međutim, mi smo izaslanici Božijega Poslanika, a.s., na Božijem smo putu, u nuždi smo pa, prema tome, jedite!

Na tome smo ostali mjesec dana - a bilo nas je tri stotine - tako da smo se i udebljali. Iz duplje njenoga oka smo salo izvlačili velikim vrčevima a nju sijekli na komade veličine bika. Ebu Ubejde je od nas uzeo trinaestericu i posadio ih u duplju njenoga oka i uzeo je jedno njeno rebro i uspravio ga, zatim je stavio sedlo na najvećeg devca kojeg smo imali i on je prošao ispod njega. Spravili smo njenog mesa čak i za puta pa kad smo došli u Medinu, otišli smo kod Božijega Poslanika, a.s., i to mu ispričali. On je rekao:

"To je opskrba koju vam je Allah izvadio (iz mora)! Imate li malo

Tako smo i Božijem Poslaniku poslali malo njenoga mesa i on je to pojeo.

O jedenju konjskoga mesa

1327. Od Džabira ibn Abdullaha, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., za vrijeme Bitke na Hajberu zabranio da se jede meso domaćeg magarca, a da je dopustio jedenje konjskoga mesa.

1328. Prenosi se da je Esma, r.a., rekla:

- Mi smo za života Božijega Poslanika, a.s., zaklali jednoga konja i pojeli ga.

Zabrana jedenja mesa pitomog magarca

1329. Prenosi se da je Ebu Sa'lebe, r.a., rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., je zabranio meso domaćih magaraca.

1330. Prenosi se da je Enes, r.a., rekao:

- Kad je Božiji Poslanik, a.s., osvojio Hajber, mi smo izvan sela uhvatili neke magarce i dio njih bili skuhali. Utom je izaslanik Božijega Poslanika, a.s., stao vikati:

- Allah i Njegov Poslanik vam zabranjuju to meso, jer je to nečist, šejtanska rabota!

Lonci su odmah bili isprevrtani, zajedno s onim što je bilo u njima, pa su se i oni s tim tumbusali.

Zabrana jedenja mesa svih životinja koje imaju očnjake

1331. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenose sljedeće Vjerovjesnikove, a.s., riječi:

"Meso svake životinje koja ima očnjake je zabranjeno."

Zabrana svih ptica grabljivica (koje imaju kandže)

1332. Prenosi se da je Ibn Abbas, r.a., rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., je zabranio jedenje svih životinja koje imaju očnjake i svih ptica koje imaju kandže.

Pokuđenost jedenja bijelog luka

1333. Od Ebu Ejjuba, r.a., se prenosi da je Vjerovjesnik, a.s., jedanput odsjeo kod njega. On je bio u donjem dijelu kuće, a Ebu Ejjub u gornjem dijelu. Jedne noći Ebu Ejjub je primijetio: Hodamo nad glavom Božijega Poslanika, a.s.?! Onda su se izmaknuli i noć proveli na jednoj strani. Potom je to ispričao Vjerovjesniku, a.s., i on je rekao:

"Donji dio je prijatniji."

- Neću da budem u gornjem dijelu zgrade u čijem donjem dijelu se ti nalaziš! - rekao je on, pa su se zamijenili: Vjerovjesnik, a.s., je prešao u gornji dio, a Ebu Ejjub u donji. On je Vjerovjesniku, a.s., spravljao hranu, pa kad bi mu ona (tj., njeni ostaci, op. prev.) bila vraćena, pitao je na kojem je mjestu Poslanik spuštao svoje prste pa bi na to mjesto i on stavljao svoje prste. Jedanput mu je spravio jelo u kojem je bilo bijelog luka pa kad mu je bilo vraćeno nazad, pitao je gdje je Vjerovjesnik, a.s., stavljao svoje prste; rečeno mu je:

- Nije nikako ni jeo!

To ga je jako uznemirilo pa se ispeo do njega i upitao ga:

- Da nije haram - zabranjen?!

"Nije", odgovorio je Vjerovjesnik, a.s., "no, ne volim ga!"

- Ono što ti ne voliš ili što nisi ni volio, ne volim ni ja! - rekao je. Još je rekao: - Vjerovjesnik, a.s., je bio posjećivan (tj., dolazili su mu meleci i Objava, op. prev.).

O nekuđenju hrane

1334. Prenosi se da je Ebu Hurejre, r.a., rekao:

- Nikada nisam vidio Božijega Poslanika, a.s., da kudi neko jelo: kad bi mu se svidjelo, on bi ga jeo, a kad mu se ne bi dopalo, šutio je!

ODJEĆA I NAKIT

Svilu na ovome svijetu oblači onaj ko na ahiretu neće imati ništa, no dopušteno je koristiti je i stjecati zaradu

1335. Prenosi se da je Ibn Omer, r.a., rekao:

- Omer ibn el-Hattab, r.a., je vidio Utarida el-Temimija kako je na trgu postavio jedan prugast ogrtač, protkan zlatnim i svilenim nitima - a on je bio čovjek blizak vladarima te je to dobijao od njih - pa je rekao:

- Božiji Poslaniče, ja sam vidio Utarida, na trgu je postavio prugast ogrtač, protkan zlatnim i svilenim nitima pa što ga ne bi kupio da ga obučeš kada ti dođu arapska izaslanstva!? I mislim da je rekao: - Da ga obučeš petkom!

Božiji Poslanik, a.s., mu je odgovorio:

"Svilu na ovom svijetu oblači samo onaj koji ništa neće imati na ahiretu!"

Nakon toga, Božiji Poslanik, a.s., je dobio nekoliko takvih ogrtača pa je jedan poslao Omeru, jedan Usami ibn Zejdu a jedan je dao Aliji ibn Ebu Talibu, rekavši:

"Napravi od njega velove svojim ženama!"

Utom je došao Omer, noseći svoj ogrtač. - Božiji Poslaniče - rekao je - ti meni posla ovo, a jučer si se onako izrazio o Utaridovom ogrtaču?!

"Ja ti to nisam poslao da ga oblačiš", odgovorio mu je on, "već sam ti ga poslao da se njime okoristiš."

Usame je, međutim, obukao svoj ogrtač pa ga je Božiji Poslanik, a.s., tako pogledao da mu je odmah bilo jasno da on osuđuje taj njegov gest. - Božiji Poslaniče - kazao mu je - zašto me gledaš tako, pa ti si mi ga poslao?!

"Nisam ti ga poslao da ga oblačiš", rekao mu je on, "već da od njega načiniš velove svojim ženama!"

Ko svilu bude oblačio na ovome svijetu, neće je oblačiti na ahiretu

1336. Od Halife ibn Ka'ba Ebu Zibjana se prenosi da je čuo Abdullaha ibn Zubejra kad je, držeći hutbu, rekao:

- Nemojte odijevati svoje žene u svilu, jer sam čuo Omera ibn Hattaba koji je čuo Allahovog Poslanika da je rekao:

"Nemojte oblačiti svilu, jer ko je bude oblačio na ovome svijetu, taj je neće oblačiti na ahiretu!"

Bogobojazni ljudi ne trebaju oblačiti svilene ogrtače

1337. Prenosi se da je Ukbe ibn Amir, r.a., rekao:

- Božijem Poslaniku, a.s., je poklonjen jedan svileni ogrtač i on ga je obukao a zatim u njemu i klanjao. Kada je predao selam, grubo ga je strgnuo sa sebe, poput onoga kome nije drag. Zatim je rekao:

"Ovo bogobojaznima ne treba!"

Zabranjeno je oblačiti svilu, osim u razmjeri dva prsta

1338. Prenosi se da je Ebu Osman rekao:

- Bili smo u Azerbejdžanu kad nam je Omer, r.a., napisao:

- O Utbe ibn Ferkad! (Imetak koji je kod tebe) nije tvoj, niti tvoga oca, niti tvoje majke, pa nahrani muslimane u njihovim kućama onim čime i sebe hraniš u svojoj kući. Dobro se čuvajte naslađivanja, mnogobožačke odjeće i oblačenja svile, jer Božiji Poslanik, a.s., je zabranio nošenje svilene odjeće, osim za ovoliko - pa nam je Božiji Poslanik, a.s., digao svoj srednji prst i kažiprst i priljubio ih jedan uz drugi.

Zuhejr kaže da je Asim rekao:

- Ovako stoji u pismu.

I Zuhejr je podigao svoja dva prsta.

1339. Od Suvejda ibn Gafle se prenosi da je Omer ibn el-Hattab u Džabiji držao hutbu, pa je rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., je zabranio oblačenje svile, osim u razmjeri dva prsta, ili tri, ili četiri!

Zabrana oblačenja kaftana (ogrtača) od brokata

1340. Prenosi se da je Džabir ibn Abdullah, r.a., rekao:

- Jednoga dana je Vjerovjesnik, a.s., obukao kaftan od svilena brokata koji mu je neko bio poklonio, no ubrzo ga je skinuo i poslao ga Omeru ibn el-Hattabu, r.a.

- Zašto ga tako brzo skide, Božiji Poslaniče?! - upitali su i on je rekao:

"Zabranio mi ga je Džebrail, a.s.!"

Utom mu je došao Omer, plačući. - Božiji Poslaniče - rekao je - nešto što se tebi nije dopalo, dao si meni. Zašto si mi to učinio?!

"Nisam ti ga dao da ga oblačiš", rekao mu je Poslanik, a.s., "već da ga prodaš!"

I on ga je prodao za dvije hiljade dirhema.

Dopušteno je oblačenje svile kad za to postoji razlog

1341. Od Enesa ibn Malika, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., Abdurrahmanu ibn Avfu i Zubejru ibn Avvamu dopustio da na jednom putovanju obuku svilene košulje zbog svrbeža kojeg su imali, odnosno zbog neke bolesti. U drugoj verziji stoji da su se njih dvojica Božijem Poslaniku, a.s., žalili na vaške.

Dopuštanje fine odjeće načinjene od svilenog brokata

- Esma me je poslala Abdullahu ibn Omeru, r.a., s porukom: Čula sam da zabranjuješ tri stvari: epoletu na odjeći, grimiznu podsedlicu i post čitavog mjeseca redžeba?!

Abdullah mi je odgovorio: - To što spominješ redžeb pa - šta je s onim koji stalno posti?! Što se, pak, tiče epolete na odjeći, ja sam čuo Omera ibn el-Hattaba kad je rekao da je čuo Božijega Poslanika, a.s., kako kaže: "Svilu nosi onaj koji neće imati ništa...!" - pa sam se pobojao da epoleta ne bude pravljena baš od nje, a što se tiče grimizne podsedlice pa evo Abdullahove podsedlice, evo je grimizna (tj., grimizne je boje, a nije svilena, op. prev.)!

Ja sam se zatim vratio Esmi i tako joj ispričao. Ona je rekla:

- Ovo je džubbe Božijega Poslanika, a.s. - pa mi je iznijela jednu grubu, tajlesansku džubbu, poput one sirvanijske, čiji je džepni umetak bio načinjen od svilena brokata i čiji su izrezi bili opšiveni brokatom. - Bila je kod Aiše, sve do njene smrti - kazala je - pa kad je ona umrla, ja sam je uzela sebi. Oblačio ju je Vjerovjesnik, a.s., i mi je peremo (i tu vodu koristimo) za bolesnike, tražeći u tome lijek!

Cijepanje svilene odjeće i pravljenje od nje velova za žene

1343. Od Alije ibn Ebu Taliba, r.a., se prenosi da je Ukejdir Duma Vjerovjesniku, a.s., poklonio jednu svilenu odjeću, pa ju je on dao Aliji, Allah njegovo lice učinio plemenitim.

"Napravi od toga velove za Fatime!"* - rekao mu je.

Zabrana nošenja kasijskog odijela (prugasta sa slikama), žute odjeće obojene šafranom i zlatnog prstenja

1344. Od Alije ibn Ebu Taliba, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., zabranio nošenje kasijskog odijela (prugasto sa slikama), žute

* Radi se o tri Fatime: Fatima, kćerka Božijega Poslanika, a.s., Fatima bint Esed, majka Alije ibn Ebu Taliba i Fatima, kćerka Hamze ibn Abdulmuttaliba.

odjeće obojene šafranom, zlatnog prstenja i učenje Kur'ana u *ruku'* položaju!*

1345. Prenosi se da je Abdullah ibn Amr ibn el-As, r.a., rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., je na meni ugledao dvije žute haljinke obojene šafranom, pa mi je rekao:

"Takvu odjeću nose nevjernici pa je nemoj i ti oblačiti!"

- Hoću li je izaprati? - upitao sam i on mi je rekao:

"Ne, nego je spali!"

O zabrani farbanja šafranovom bojom

1346. Prenosi se da je Enes ibn Malik, r.a., rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., je zabranio muškarcu da se farba šafranovom bojom.

O farbanju kose i zamjeni sijedih dlaka

1347. Prenosi se da je Džabir ibn Abdullah, r.a., rekao:

- Na dan oslobođenja Mekke doveden je Ebu Kuhafa, r.a., a glava i brada su mu bili bijeli poput segame (vrsta rastinja s izrazito bijelim cvjetovima i plodovima, op. prev.).

"Ovo nečim zamijenite", rekao je Božiji Poslanik, a.s., "no, izbjegavajte crnu boju!"

Farbanjem se razlikuje od Jevreja i kršćana

1348. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Vjerovjesnik, a.s., rekao:

"Jevreji i kršćani se ne farbaju pa - vi budite drukčiji od njih!"

---

* Tj. u položaju kao kad se čini pregib u namazu.

O nošenju ukrasnog šarenog ogrtača

1349. Prenosi se da je Katade rekao:

- Pitali smo Enesa ibn Malika koja je odjeća bila najdraža Božijem Poslaniku, a.s., odnosno koja mu se najviše dopadala, i on je rekao:

- Hibera (tj., ukrasni jemenski ogrtač, ukrašen sa više boja, op. prev.).

O nošenju ogrtača na kojem je naslikano devino sedlo

1350. Prenosi se da je Aiša, r.a., rekla:

- Jednoga jutra Vjerovjesnik, a.s., je negdje pošao a na sebi je imao ogrtač na kojem je, crnom kostrijeti, bilo naslikano devino sedlo.

O nošenju grube košulje i iskrpljene odjeće

1351. Prenosi se da je Ebu Burde rekao:

- Došao sam kod Aiše, r.a., i ona nam je iznijela jednu grubu košulju kakve se prave u Jemenu i pokrivač - ono što zovu zakrpnjača - i zaklela se Bogom da je Božiji Poslanik, a.s., umro u tome!

O (vunenim) pokrivačima

1352. Prenosi se da je Džabir, r.a., rekao:

- Kad sam se oženio, Božiji Poslanik, a.s., me je upitao:

"Jesi li nabavio (vunene) pokrivače?"

- Otkud nam pokrivači?! - kazao sam i on je rekao:

"No, bit će ih!"

Džabir kaže:

- I moja žena je imala jedan pokrivač, pa sam joj ja govorio: - Nosi ga od mene! - a ona je odgovarala: - Pa, Božiji Poslanik, a.s., je rekao: "Bit će ih!"

Nabavka neophodne posteljine

1353. Od Džabira ibn Abdullaha, r.a., se prenosi da mu je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Jedna posteljina je za muža, druga za njegovu ženu, treća za gosta a četvrta je za šejtana!"

Postelja napravljena od kože napunjena palminim vlaknima

1354. Prenosi se da je Aiša, r.a., rekla:

- Postelja Božijega Poslanika, s.a.v.s., na kojoj je spavao, bila je načinjena od kože i napunjena palminim vlaknima.

O oblačenju jedne odjeće bez otvora i sjedanju na podvijena koljena te o ogrtanju u jedan haljetak

1355. Od Džabira, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., zabranio da se jede lijevom rukom, da se hoda sa samo jednom obuvenom nogom, da se nosi odjeća bez otvora i da se ogrće samo jednim haljetkom, usljed čega bi se moglo otkriti stidno mjesto!

Zabrana ležanja na leđima i stavljanja jedne noge preko druge

1356. Od Džabira ibn Abdullaha, r.a., se prenosi da je Vjerovjesnik, a.s., rekao:

"Neka niko od vas, nipošto, ne legne na leđa pa jednu nogu prebaci preko druge!"

Dopuštenost ležanja na leđima s jednom nogom preko druge

1357. Abbad ibn Temim od svoga amidže prenosi da je on vidio Božijega Poslanika, a.s., kako u džamiji leži na leđima jednu nogu prebacivši preko druge.

O podizanju donjeg dijela odjeće do sredine potkoljenica

1358. Prenosi se da je Ibn Omer, r.a., rekao:

- Naišao sam pored Božijega Poslanika, a.s., a donji dio moje odjeće bio je prilično spušten.

“Abdullah, podigni odjeću!” - kazao mi je i ja sam je podigao.

“Još!” - rekao je i ja sam je još podigao, i danas se toga držim.

- Dokle (si je podigao)? - upitali su ga neki ljudi i on je rekao:

- Do sredine potkoljenica!

Allah neće ni pogledati onoga ko iz obijesti bude vukao svoju odjeću

1359. Prenosi se da je Muhammed ibn Zijad rekao:

- Čuo sam Ebu Hurejru, r.a., kako, vidjevši jednog čovjeka kako vuče svoju odjeću, udara nogom o zemlju - a bijaše to namjesnik Bahrejna - i govori: - Stiže namjesnik! Stiže namjesnik! - kaže:

- Božiji Poslanik, a.s., je rekao:

“Allah, zbilja, neće ni pogledati onoga koji iz obijesti bude vukao svoju odjeću!”

Tri su osobe kojima se Allah neće obratiti, niti ih pogledati

1360. Od Ebu Zerra, r.a., se prenosi da je Vjerovjesnik, a.s., rekao:

“Tri su osobe kojima se Allah na Sudnjem danu neće obratiti, neće ih pogledati i neće ih očistiti; njima slijedi bolna patnja!”

Božiji Poslanik, a.s., je to ponovio tri puta, našta je Ebu Zerr kazao:

- Ti su baš propali i sve izgubili! Ko su oni, Božiji Poslaniče?!

“Onaj ko (iz obijesti, op. prev.) pusti da mu se odjeća vuče po zemlji”, rekao je, “onaj koji nabija na nos dobro koje je nekome učinio i onaj koji svoju robu prodaje lažno se zaklinjući!”

O onome koji iz uobraženosti bude vukao svoju odjeću

1361. Od Abdullaha ibn Omera, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Onaj ko, iz uobraženosti, bude vukao svoju odjeću (po zemlji, op. prev.) - njega Allah neće ni pogledati na Sudnjem danu!"

Dok je jedan išao kočoperno, zadivljen samim sobom, učinjeno je da propadne u zemlju

1362. Ebu Hurejre, r.a., od Vjerovjesnika, a.s., prenosi sljedeće:

"Dok je jedan čovjek išao zadivljen svojom bujnom kosom i sa svoja dva ogrtača, pod njim se iznenada provalila zemlja; on će u nju tako utanjati sve do Smaka svijeta!"

Meleki neće ući u kuću u kojoj se bude nalazio pas ili slika

1363. Od Mejmune, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., jednoga jutra osvanuo potišten pa mu je ona kazala:

- Božiji Poslaniče, ja te nikada ranije ne vidjeh takvoga?!

"Džebrail, a.s., mi je rekao da će doći kod mene", rekao je on, "a evo ga nema a, Allaha mi, nikad mi nije iznevjerio obećanje!?"

Božiji Poslanik, a.s., je čitav taj dan ostao takav. Zatim je posumnjao u jedno kuče koje se nalazilo (pod krevetom) u našoj kući pa je izneseno napolje i on je svojom rukom uzeo vode i poprskao mjesto na kojem je ono bilo. Kad se spustila noć, došao mu je Džibril, a.s., i on mu je rekao:

"Obećao si mi da ćeš mi još jučer doći?!"

- Jesam - rekao je on - ali mi ne ulazimo u kuću u kojoj se nalazi pas ili slika!

Kad je bilo sljedeće jutro, Božiji Poslanik, a.s., je naredio ubijanje pasa. Naredio je da se pobiju čak i psi koji su čuvali male bašče i samo je poštedio one koji su čuvali velike bašče!

1364. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., je rekao:

"Meleki ne ulaze u kuću u kojoj se nalaze kipovi ili slike!"

Meleki ne ulaze u kuću u kojoj se nalazi slika, osim ako se radi o nekom motivu na haljinci

1365. Busr ibn Se'id prenosi od Zejda ibn Halida a on od Ebu Talhe, ashaba Božijega Poslanika, a.s., da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Meleki, zbilja, ne ulaze u kuću u kojoj ima slika!"

Busr kaže:

- Netom iza toga Zejd se razbolio i mi smo ga otišli obići kad - na vratima mu zavjesa i na njoj slika! Ja sam Ubejdullahu el-Havlaniju, pastorku Mejmune, žene Vjerovjesnikove, a.s., rekao:

- Zar nam Zejd nije jučer govorio o slici?!

- Nisi čuo kad je rekao - kazao je Ubejdullah: "Osim ako se radi o nekom motivu na haljinci!"*

Odbojnost prema bošči na kojoj se nalaze likovi i pravljenje jastuka od nje

1366. Prenosi se da je Aiša, r.a., rekla:

- Božiji Poslanik, a.s., je jednom došao kod mene a ja bijah ostavu prekrila boščom na kojoj su bili iscrtani likovi pa kad ju je ugledao, strgnuo ju je a lice mu je promijenilo boju.

"Aiša", rekao mi je, "kod Allaha će, na Sudnjem danu, najteže biti kažnjeni oni ljudi koji se s uzvišenim Bogom budu natjecali u stvaranju!"

Aiša kaže: - I mi smo tu bošču pocijepali i od nje napravili jedan ili dva jastuka!

---

* Tj. koje nisu obješene na počasnom mjestu ili ovdje misli na slike prirode a ne živih bića.

1367. Prenosi se da je Aiša, r.a., rekla:

- Božiji Poslanik, a.s., se vratio s jednog putovanja a ja sam na svoja vrata bila stavila resasti ćilim na kojem su se nalazile slike krilatih konja i on mi je naredio da to uklonim!

O šiltetu na kojem su bile slike i o pravljenju jastučića od njega

1368. Od Aiše, r.a., se prenosi da je ona kupila jedno šilte na kojem su se nalazile slike pa kad ga je ugledao Božiji Poslanik, a.s., zastao je na vratima i nije htio ući - pa sam na njegovu licu primijetila - odnosno - pa se na njegovom licu mogao primijetiti - prijezir.

- Božiji Poslaniče - rekla je ona - kajem se Allahu i Njegovu Poslaniku, no - šta sam to pogriješila?!

"Kakvo je ovo šilte?" - upitao je Božiji Poslanik, a.s.

- Kupila sam ga tebi - kazala je ona - da sjediš na njemu i da se na njega naslanjaš!

"Oni koji su pravili ove slike", rekao je Božiji Poslanik, a.s., "oni će biti stavljeni na muke i bit će im rečeno: - Oživite to što ste stvorili!" Zatim je rekao: "Kuća u kojoj se nalaze slike - u nju ne ulaze meleci!"

U drugoj verziji stoji: - Ja sam uzela to šilte i od njega načinila dva jastučeta i on se u kući naslanjao na njih.

Kažnjavanje slikara na Sudnjem danu

1369. Prenosi se da je Se'id ibn Ebu-l-Hasan rekao:

- Jedan čovjek je došao kod Ibn Abbasa i rekao:

- Ja pravim ove slike pa mi kaži kako islam gleda na to!

- Priđi bliže! - rekao mu je on. I dotični se približio.

- Još bliže! - rekao je i on se primakao tako da mu je Ibn Abbas na glavu stavio svoju ruku.

- Hoćeš li da ti kažem šta sam čuo od Božijega Poslanika, a.s.? Čuo sam ga kad je rekao:

"Svaki će slikar u vatru i svakom liku kojeg je naslikao bit će data duša i svaki taj lik će ga u Džehennemu mučiti!"

Zatim mu je rekao: - Ako ipak hoćeš slikati, slikaj drveće i ono što nema duše!

Žestoka prijetnja slikarima

1370. Prenosi se da je Ebu Zur'a rekao:

- Ja sam s Ebu Hurejrom ušao u Mervanovu kuću pa kad je on u njoj ugledao slike, rekao je:

- Čuo sam Božijega Poslanika, a.s., kad je rekao:

"Allah, dželle šanuhu, kaže: - Ima li većega nasilnika od onog koji stane stvarati kao što Ja stvaram!? Hajde, nek stvore zrno kukuruza, nek stvore zrno pšenice, nek stvore zrno ječma!"

Zabrana nošenja zlatnog prstenja, pijenja iz srebrenog posuđa i oblačenja svile i svilenog brokata

1371. Prenosi se da je El-Bera ibn Azib, r.a., rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., nam je sedam stvari naredio, a sedam zabranio. Naredio nam je: posjećivanje bolesnika, klanjanje dženaze, nazdravljanje onome koji kihne, priznavanje zakletve ili onoga na što smo se zakleli, pomaganje onoga kome je učinjena nepravda, odazivanje onome koji pozove i širenje selama. Zabranio nam je: prstenje ili nošenje prstenja od zlata, pijenje iz srebrenog posuđa, svilene prekrivače, oblačenje prugaste odjeće sa likovima, oblačenje svilene odjeće, odjeće od grubog brokata i odjeće od svilenog brokata.

O bacanju zlatnog prstena

1372. Od Ibn Abbasa, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., na ruci jednog čovjeka ugledao zlatan prsten pa ga je skinuo i bacio.

"Hoćete vatrenu žeravicu pa to stavljate na ruku!" - rekao je.

Kad je Božiji Poslanik, a.s., otišao, tom je čovjeku bilo rečeno:

- Uzmi svoj prsten pa ga iskoristi!

- Ne, tako mi Allaha - kazao je on - nikad ga ne bih uzeo, pošto ga je bacio Božiji Poslanik, a.s.!

1373. Od Abdullaha ibn Omera, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., bio sebi napravio jedan zlatan prsten, pa kad ga je stavljao na ruku, njegov dragi kamen je okretao prema unutrašnjosti dlana te su tako radili i drugi. Onda se jedanput ispeo na minber i skinuo ga.

"Ja sam ovaj prsten stavljao na ruku", rekao je, "i njegov dragi kamen okretao unutra!" Zatim ga je bacio, i rekao: "Allaha mi, više ga nikada neću staviti!" Zatim su i svi ostali pobacali svoje prstenje.

Vjerovjesnik, a.s., je nosio prsten od srebra na kojem je pisalo: Muhammed, Božiji poslanik. Taj prsten su, poslije njega, nosile i halife

1374. Prenosi se da je Ibn Omer, r.a., rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., je napravio jedan srebren prsten. Taj se prsten nalazio na njegovoj ruci, zatim na ruci Ebu Bekra, r.a., pa na Omerovoj, r.a., ruci, a zatim na ruci Osmana, r.a., sve dok mu nije ispao u bunar Eris. Na njemu je bilo ugravirano: Muhammed, Božiji poslanik.

1375. Od Enesa ibn Malika, r.a., se prenosi da je Vjerovjesnik, a.s., nosio jedan srebren prsten u koji je ugravirao: Muhammed, Božiji poslanik. On je ljudima rekao:

"Ja sam sebi uzeo prsten od srebra i u njega utisnuo riječi: Muhammed, Božiji poslanik - pa neka niko ništa ne utiskuje preko toga!"

1376. Od Enesa, r.a., se prenosi da je Vjerovjesnik, a.s., bio nakanio pisati perzijskom kisri, bizantijskom caru i negusu pa mu je rečeno:

- Oni ne primaju pismo koje nije opečaćeno!

Tada je Božiji Poslanik, a.s., napravio jedan prsten od srebra i u njega ugravirao: Muhammed, Božiji poslanik.

O srebrenom prstenu, čiji je dragi kamen bio etiopski te o nošenju prstena na desnoj ruci

1377. Od Enesa ibn Malika, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., na svojoj desnoj ruci nosio srebren prsten i da je njegov dragi kamen bio etiopski a okrenuo bi ga prema dlanu.

O navlačenju prstena na mali prst lijeve ruke

1378. Prenosi se da je Enes, r.a., rekao:

- Prsten Vjerovjesnika, a.s., se nalazio na ovom prstu! - pa je pokazao mali prst lijeve ruke.

O zabrani nošenja prstena na srednjem prstu i na onom do njega

1379. Prenosi se da je Alija, r.a., rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., mi je zabranio da stavljam prsten na ova dva prsta - pa je pokazao na srednji prst i kažiprst.

O obući i čestoj upotrebi obuće

1380. Prenosi se da je Džabir ibn Abdullah, r.a., rekao:

- Čuo sam Vjerovjesnika, a.s., kako na jednoj našoj vojni kaže:

"Što više nosite obuću jer je čovjek jahač sve dok na nozi bude imao obuću!"

Kad se nazuva obuća treba započeti s desnom nogom, a kad se izuva s lijevom

1381. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi daje Vjerovjesnik, a.s., rekao:

"Kad neko od vas bude nazuvao obuću, neka započne s desnom nogom, a kad je bude izuvao, neka započne s lijevom te neka obje obuje ili obje izuje!"

Zabrana hodanja u jednoj cipeli

1381-a. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Vjerovjesnik, a.s., rekao:

"Neka niko od vas ne hoda u jednoj cipeli;* neka obje obuje ili neka obje izuje!"

Zabrana brijanja samo jednog dijela glave

1382. Od Ibn Omera, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., zabranio ostavljanje kose sa strana glave (*kaze*').

- Ja sam - kaže on - upitao Nafia šta je to *kaze*' i on mi je rekao:

- Da se djetetu jedan dio glave obrije, a drugi ostavi!

Zabrana ženi da uplete tuđu kosu

1383. Od Esme, kćerke Ebu Bekrove, r.a., se prenosi da je jedna žena došla kod Vjerovjesnika, a.s., i rekla:

- Božiji Poslaniče, ja imam kćerku na udaju koja je dobila ospice pa joj je kosa opala - da li da joj upletem tuđu kosu?

"Allah je prokleo i onu koja upliće tuđu kosu, i onu kojoj se kosa upliće!" - odgovorio je on.

---

* Misli se na bilo koju vrstu obuće.

O zabrani ženi da bilo šta upliće u svoju kosu

1384. Prenosi se da je Džabir ibn Abdullah, r.a., rekao:

- Vjerovjesnik, a.s., je zabranio da žena bilo šta upliće u svoju kosu.

1385. Od Humejda ibn Abdurrahmana ibn Avfa se prenosi da je on, kad je obavljao hadž, čuo Muaviju ibn Ebu Sufjana, r.a., kako stojeći na minberu, uzima podrezan čeoni uvojak, koji je u ruci držao njegov gardist i kaže:

- Hej Medinjani, gdje su vaši učenjaci? Čuo sam Božijega Poslanika, a.s., kako nešto ovakvo zabranjuje i kako kaže:

"Potomci Israilovi su propali onda kad su njihove žene počele ovo nositi!"

O prokletosti onih koje tetoviraju i koje prave razmake među sjekutićima

1386. Prenosi se da je Abdullah ibn Mesud, r.a., govorio:

- Allah je prokleo one žene koje tetoviraju, koje traže da im se tetovira, one koje drugim ženama čupaju dlake s lica (obrve) i koje, zarad gizdanja, prave razmake među sjekutićima pa tako mijenjaju ono što je Bog stvorio!

Kad je to čula jedna žena, koja je učila Kur'an, iz plemena Benu Esed, po imenu Umm Jakub, došla je kod njega i upitala ga:

- Šta znači to što sam čula da ti proklinješ one žene koje tetoviraju, one kojima se tetovira, koje sebi čupaju obrve i koje, zarad gizdanja, prave razmake među sjekutićima pa tako mijenjaju ono što je Bog stvorio?

- Zašto da ne proklinjem one koje je prokleo Božiji Poslanik, a.s., a što se nalazi i u Božijoj knjizi?!

- Pročitala sam sve što se nalazi između dvije korice Mushafa, no takvo nešto nisam našla! - kazala je ona.

- Ako si to pročitala - rekao je on - onda si i našla. Allah, dželle šanuhu, naime, kaže: *Ono što vam Poslanik naredi to prihvatite, a što vam zabrani toga se klonite!* (El-Hašr, 7.)

- Ali nešto od toga ja evo sad mogu vidjeti i na tvojoj ženi! - kazala je ona.

- Idi, i pogledaj! - rekao je on i ona je ušla kod Abdullahove žene, no ništa od toga nije vidjela. Potom se vratila kod njega i rekla:

- Nisam ništa vidjela!

- Da je toga bilo - kazao je on - mi ne bismo niti bili sa njom!

O hvalisanju onim što se ne posjeduje

1387. Od Esme, r.a., se prenosi da je jedna žena došla kod Vjerovjesnika, a.s., i rekla:

- Ja imam inoču, pa je li mi grijeh da se hvalim onim što mi moj muž nije dao?

Božiji Poslanik, a.s., joj je kazao:

"Onaj ko se hvališe onim što nije u njegovu posjedu je poput onoga koji oblači dvije lažne odjeće!"

O odjevenim, a ipak golim ženama

1388. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Dvije kategorije stanovnika Vatre ja za svoga života još nisam vidio: ljude koji imaju bičeve poput kravljih repova, kojim udaraju ljude, i odjevene, a ipak gole žene, koketne, zavodljiva hoda, ukrivljenih glava, poput grba dugovratih deva. One neće unići u Džennet, niti će osjetiti njegov miris, premda se njegov miris osjeća na velikoj udaljenosti!"

Kidanje ogrlica s vratova životinja

1389. Od Ebu Bešira el-Ensarija, r.a., se prenosi kako je on bio s Božijim Poslanikom, a.s., na nekom od njegovih putovanja pa je, kako

kaže, Božiji Poslanik, a.s., poslao izaslanika sa porukom (Abdullah ibn Ebu Bekr kaže: - Mislim da je još rekao: - A ljudi su bili u svojim konačištima):

"Neka nipošto na vratu neke deve ne ostane nijedna ogrlica od žice - ili je rekao samo: ogrlica - a da ne bude raskinuta!"

Malik kaže: - Mislim da se to odnosi na ogrlice koje su stavljene radi ukrasa!

Meleki ne prate društvo koje prati pas ili zvono

1390. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Meleki ne prate društvo u kojem ima pas ili zvono!"

1391. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Vjerovjesnik, a.s., rekao:

"Zvono - to su šejtanove trube!"

1392. Prenosi se da je Džabir ibn Abdullah, r.a., rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., je zabranio udaranje po licu i žigosanje po licu.

1393. Od Naima Ebu Abdullaha, Umm Selemina oslobođenog roba, se prenosi da je on čuo Ibn Abbasa, r.a., kako kaže:

- I Božiji Poslanik, a.s., je ugledao magarca žigosana lica pa je to osudio.

Zatim je (Ibn Abbas) rekao:

- Allaha mi, ja ću ga stoga žigosati na najudaljenijem dijelu od lica!

Potom je zatražio da se njegovom magarcu žig udari na izbočini iznad kukova (sapima). Tako je on bio prvi koji je žigosao butove!

Žigosanje sitne stoke po ušima

1394. Prenosi se da je Enes, r.a., rekao:

- Došli smo kod Božijega Poslanika, a.s., i zatekli ga kako u toru žigom obilježava sitnu stoku (mislim da je još rekao:) po ušima!

O žigosanju tovarnih životinja

1395. Prenosi se da je Enes, r.a., rekao:

- Kad se Umm Sulejm porodila, rekla mi je:

- Enese, vidiš ovoga dječaka: nemoj da bi mu išta bilo dato sve dok ga ujutro ne odneseš kod Vjerovjesnika, a.s., da mu on svježom datulom protrlja desni!

- I ja sam ujutro otišao kod njega - kaže on - i zatekao ga u bašči kako žigoše devu na kojoj je bio na dan oslobođenja Mekke. Na sebi je imao crnoporubljeni, dževnijski ogrtač.

LIJEPO PONAŠANJE

Vjerovjesnikove, a.s., riječi: "Nadijevajte moje ime, no nemojte sebi davati i moj nadimak!"

1396. Od Enesa, r.a., se prenosi da je jedan čovjek u El-Beki'u* dozivao drugog čovjeka:

- O, Ebu-l-Kasime! - pa mu se okrenuo Božiji Poslanik, a.s.

- Božiji Poslaniče - kazao je dotični - nisam mislio na tebe; zvao sam drugoga!

"Nadijevajte moje ime", rekao je Božiji Poslanik, a.s., "no, nemojte sebi davati i moj nadimak!"

Nadijevanje imena po Muhammedu, a.s.

1397. Prenosi se da je Džabir ibn Abdullah, r.a., rekao:

- Jednome od nas je rođen dječak i on mu je dao ime Muhammed. Njegovi bližnji su mu rekli:

- Mi ti nećemo dopustiti da ga nazoveš imenom Božijega Poslanika, a.s.! - i on je svoga sina uprtio na leđa i s njim otišao kod Vjerovjesnika, a.s.

- Božiji Poslaniče - kazao mu je - meni je rođen sin pa sam ga ja nazvao Muhammedom, no moji bližnji su mi rekli da mi neće dopustiti da ga nazovem imenom Božijega Poslanika, a.s.!

"Nazivajte se mojim imenom", rekao je Božiji Poslanik, a.s., "no, nemojte sebi davati i moj nadimak jer, ja sam Kasim (Djelilac), ja dijelim među vama!"

---

* El-Beki' - poznati mezarluci u Medini.

Najdraža imena Bogu Uzvišenome jesu: Abdullah i Abdurrahman

1398. Od Ibn Omera, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Bogu su, zbilja, najdraža vaša imena: Abdullah i Abdurrahman!"

Davanje novorođenčetu imena Abdurrahman

1399. Prenosi se da je Džabir ibn Abdullah, r.a., rekao:

- Jednome od nas je rođen dječak i on mu je dao ime Kasim i mi smo mu rekli:

- Mi te nećemo zvati Ebu-l-Kasimom (tj. ocem Kasimovim, što je bio i nadimak Božijega Poslanika, a.s., op. prev.), niti ćemo te time obasuti radošću!

Stoga je on otišao kod Vjerovjesnika, a.s., i tako mu to ispričao a on mu je rekao:

"Svome sinu dadni ime Abdurrahman!"

Davanje novorođenčetu imena Abdullah te njegovo milovanje i blagosiljanje

1400. Od Urve ibn Zubejra i od Fatime, kćerke Munzira ibn Zubejra se prenosi sljedeće:

- Esma, kćerka Ebu Bekrova, je Hidžru učinila kad je bila noseća s Abdullahom ibn Zubejrom, pa kad je stigla u Kuba, tu je rodila Abdullaha a potom je otišla kod Božijega Poslanika, a.s., da mu on protrlja desni. Božiji Poslanik, a.s., ga je uzeo od nje, metnuo ga sebi u krilo a onda zatražio jednu datulu.

Aiša kaže:

- Mi smo se malo zadržali prije nego što smo je našli i Poslanik ju je sažvakao a onda je stavio u njegova usta. Tako mu je prvo ušla u stomačić pljuvačka Božijega Poslanika, a.s.

Esma dalje kaže:

- Zatim ga je pomilovao rukom, blagoslovio ga i dao mu ime Abdullah. Kasnije je on, kad mu je bilo sedam ili osam godina, došao Božijem Poslaniku, a.s., izraziti svoju prisegu na vjernost, Zubejr mu je to bio naredio, i Božiji Poslanik, a.s., se nasmijao vidjevši ga kako ide prema njemu. Potom mu je prisegnuo na vjernost!

1401. Prenosi se da je Enes ibn Malik, r.a., rekao:

- Sin Ebu Talhe se razbolio a Ebu Talha je otišao od kuće. Utom je dijete umrlo. Kad se Ebu Talha vratio, upitao je:

- Šta mi je sa sinom?

- Mirniji je no što je bio! - kazala je Umm Sulejm pa mu je primaknula večeru i on je večerao a onda s njom imao odnos. Kad je završio, ona je rekla:

- Zakopajte dijete!

Kad je svanulo, Ebu Talha je otišao kod Božijega Poslanika, a.s., i izvijestio ga o tome.

"Jeste li sinoć imali bračni odnos?" - upitao ga je i on je kazao da jesu. "Bože, blagoslovi ih!" - kazao je Poslanik i ona je poslije rodila dječaka. Ebu Talha mi je rekao:

- Odnesi ga Vjerovjesniku, a.s.! - i ja sam ga donio kod Vjerovjesnika, a.s., a ona je uz njega poslala i datula. Vjerovjesnik, a.s., ga je uzeo i upitao:

"Ima li nešto uz njega?"

- Da - rekli su - ima datula.

Vjerovjesnik, a.s., je uzeo jednu datulu, iživakao je a onda je izvadio iz svojih usta i stavio je u usta djeteta. Onda mu je protrljao desni i dao mu ime Abdullah.

O nadijevanju imena Allahovih vjerovjesnika i dobrih ljudi

1402. Prenosi se da je Mugire ibn Šu'be, r.a, rekao:

- Kad sam došao u Nedžran, pitali su me: Vi učite: *O, sestro Harunova!** - a Musa je prije Isaa bio na toliko i toliko vremena?! Kad sam došao kod Božijega Poslanika, a.s., upitao sam ga o tome i on mi je rekao:

"Oni su običavali nadijevati imena svojih vjerovjesnika i dobrih ljudi koji su živjeli prije njih!"

Nadijevanje novorođenčetu imena Ibrahim

1403. Prenosi se da je Ebu Musa, r.a., rekao:

- Meni se našao dječak pa sam s njim otišao kod Vjerovjesnika, a.s. On mu je nadjenuo ime Ibrahim i datulom mu protrljao desni.

Nadijevanje novorođenčetu imena Munzir

1404. Prenosi se da je Sehl ibn Sa'd rekao:

- Kad je rođen Munzir ibn Ebu Usejd, r.a., donesen je kod Božijega Poslanika, a.s., i Vjerovjesnik ga je stavio sebi na stegno. Ebu Usejd je bio u sjedećem položaju i, kako je Vjerovjesniku nešto ispred njega privuklo pažnju, tako je Ebu Usejd zatražio svog sina pa je on podignut sa stegna Božijega Poslanika, a.s., i vraćen nazad. Utom je Božiji Poslanik, a.s., ponovo pažnju svratio na njega.

"Gdje je dijete?" - upitao je.

- Uzeli smo ga, Božiji Poslaniče! - rekao je Ebu Usejd.

Tu mu je i nadjenuo ime Munzir.

---

* Misli se na 28. ajet sure Merjem: *O, sestro Harunova, otac ti nije bio nevaljao, a ni mati tvoja nije bila nevaljalica!* (U Korkutovom prijevodu: *Ej ti, koja u čednosti ličiš Harunu...*)

Promjena imena nabolje

1405. Od Ibn Omera se prenosi da se jedna Omerova, r.a., kćerka zvala 'Āsija (Neposlušna), pa joj je Božiji Poslanik, a.s., dao ime Džemila (Lijepa).

Predijevanje imena Berra u Džuvejrija

1406. Prenosi se da je Ibn Abbas, r.a., rekao:

- Džuvejrijino ime je bilo Berra (Poslušnost), pa ga je Božiji Poslanik, a.s., promijenio u Džuvejrija (Robinjica). Nije volio da se rekne: Otišao je od poslušnosti!

Predijevanje imena Berra u Zejneba

1407. Prenosi se da je Muhammed ibn Amr ibn Ata rekao:

- Ja sam svojoj kćerki dao ime Berra, pa mi je Zejneba, kćerka Ebu Seleme, rekla:

- Božiji Poslanik, a.s., je zabranio nadijevanje tog imena. I meni je bilo dato ime Berra pa je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Nemojte sami sebe proglašavati dobricama! Allah najbolje zna ko je od vas dobar!"

- Pa kakvo da joj nadjenemo ime? - upitali su ga i on je rekao:

"Nadjenite joj ime Zejneba!"

O nazivanju grožđa kermom (plemenitošću)

1408. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Nipošto nemojte grožđe zvati *kermom,* jer *kerm* - to je musliman!"*

* Razlog ove zabrane nalazi se u tome što su Arapi vinovu lozu nazivali kermom držeći da vino u onome koji ga pije pobuđuje plemenitost. Kad je stigla zabrana

1409. Od Vaila ibn Hadžera, r.a., se prenosi da je Vjerovjesnik, a.s., rekao:

"Nemojte govoriti: vinova loza (*kerm*), već recite: grožđe i loza (*habla*)!"

Zabrana da se neko zove: Efleh, Rebbah, Jesar i Nafi'

1410. Prenosi se da je Semure ibn Džundub, r.a., rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., nam je zabranio da naše robove zovemo s ova četiri imena: Efleh, Rebbah, Jesar i Nafi'!

1411. Od Semure ibn Džunduba, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., je rekao:

"Allahu, dželle šanuhu, su najdraže četiri izreke: *Subhanallah, Elhamdu lillah, La ilahe illallah* i *Allahu ekber* - i svejedno je koju ćeš od njih prvu kazati. I svoga dječaka nipošto nemoj zvati Jesarom (Blagostanje), niti Rebahom (Dobit), niti Nedžihom (Uspjeli), niti Eflehom (Uspješni), jer ćeš upitati: Je li on tamo? Možda ne bude, pa će reći: Nije! Eto, to su ta četiri imena i nemojte dodavati ništa na moj govor!"

Olakšica u tome

1412. Prenosi se da je Džabir ibn Abdullah, r.a., rekao:

- Vjerovjesnik, a.s., je bio naumio zabraniti nadijevanje imena: Ja'la (Uzdignuti), Bereket (Berićet), Efleh (Uspješni), Nafi' (Korisni) i njima slična imena, ali se o tome kasnije nije izjašnjavao, ništa o tome nije rekao i u tome je i preselio ne zabranivši ih. Isto je to bio naumio i Omer, ali je odustao od toga.

---

upotrebe vina, Poslanik im je to zabranio kako bi time omalovažio vino i potvrdio strogu zabranu njegove upotrebe pojasnivši da je vjerničko srce ustvari sama plemenitost, jer je ono mjesto pobožnosti. (prim. red.)

O nazivima: rob, robinja, patron i gospodin

1413. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., je rekao:

"Nemojte reći: Napoji svoga gospodara! Nahrani svoga gospodara! Posvijetli svome gospodaru!... Nemojte reći: moj gospodar, već recite: moj gospodin, moj patron! Nemojte reći: Moj rob, moja robinja..., već recite: Moja djevojka, moj momak, moj dječak!"

Davanje nadimaka malom djetetu

1414. Prenosi se da je Enes ibn Malik, r.a., rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., je imao najljepše ponašanje. Ja sam imao brata koji se zvao Ebu Umejr - Otac Omerice (a mislim da je rekao i), a bio je dojenče pa kad bi Božiji Poslanik, a.s., došao i ugledao ga, šaleći se s njim, govorio je:

"Ebu Omerče, šta radi slavujče!?"

Čovjek čovjeku može reći: sinčiću moj

1415. Prenosi se da je Mugire ibn Šu'bet, r.a., rekao:

- Niko toliko kao ja nije pitao Božijega Poslanika, a.s., o Dedždžalu.

"Sinčiću moj", odgovarao je on, "zašto te on toliko muči, ta on tebi neće nauditi!?"

- Tvrde da su s njim i čitave rijeke vode - govorio sam - i brda hljeba!

"On je Allahu manji od toga!" - odgovarao je.

Najgore ime kod Boga ima onaj ko se prozove vladarem svih vladara

1416. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Vjerovjesnik, a.s., rekao:

"Najgore ime kod Boga ima onaj ko se prozove vladarem svih vladara!"

U drugoj verziji se još dodaje: "Nema vladara osim Boga!"

Ebu Sufjan, tj. Ibn Ujejne, kaže:

- Kao što je, npr., šahin šah.

Ahmed ibn Hanbel kaže: - Upitao sam Ebu Amra o značenju riječi *ahne'* (najgore, najprezrenije) i on mi je rekao: - Znači: najbjednije!

Musliman kod muslimana ima pravo na pet stvari

1417. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Musliman je prema svom bratu dužan pet stvari: otpozdraviti mu, nazdraviti kad kihne, odazvati mu se na poziv, obići ga kao bolesnika i klanjati mu dženazu!"

1418. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Musliman je prema muslimanu dužan šestero."

- Šta je to, Božiji Poslaniče? - upitali su ga i on je rekao:

"Kad ga susretneš, pozdravi ga, kad te pozove odazovi mu se, kad te upita za savjet posavjetuj ga, kad kihne i izrazi zahvalu Allahu nazdravi mu (sa: *Jerhamukellah*), kad se razboli obiđi ga i kad umre otiđi mu na dženazu!"

Zabrana sjedenja na raskršćima i davanje putu njegova prava

1419. Od Ebu Se'ida el-Hudrija, r.a., se prenosi da je Vjerovjesnik, a.s., rekao:

"Strogo se čuvajte sjedenja po raskršćima!"

- Božiji Poslaniče - kazali su - mi to ne možemo izbjeći; tu vodimo razgovore!?

"Ako već ne možete bez toga", rekao im je Božiji Poslanik, a.s., "onda putu dadnite njegovo pravo!"

- A šta je njegovo pravo? - upitali su i on je rekao:

"Oboriti pogled, ne uznemiravati, otpozdraviti i podsticati dobro a suzbijati zlo!"

Jahač pozdravlja pješaka, manja grupa pozdravlja veću

1420. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Jahač će pozdraviti pješaka, pješak onoga koji sjedi a manja grupa veću grupu!"

Traženje dopuštenja za ulazak i nazivanje selama

1421. Ebu Burda od Ebu Musaa el-Eš'arija prenosi sljedeće:

- Ebu Musa je došao kod Omera ibn el-Hattaba i rekao:

- Es-selamu alejkum. Ovdje Abdullah ibn Kajs - no on mu nije dao znak da uđe.

- Es-selamu alejkum - ponovio je on. - Ovdje Ebu Musa. Es-selamu alejkum - ovdje El-Eš'ari. Zatim se udaljio.

- Vratite ga, vratite ga! - viknuo je Omer i on je došao.

- Ebu Musa - kazao je - zašto si otišao? Ja sam bio zauzet!

- Čuo sam Božijega Poslanika, a.s., - rekao je on - kad je kazao:

"Traži dozvolu za ulazak triput pa ako ti se dadne znak da uđeš, uđi, u protivnom, vrati se!"

- Morat ćeš mi za to donijeti pouzdanu potvrdu - rekao mu je - u protivnom ću ja učiniti to i to!

Kad je Ebu Musa otišao, Omer, r.a., je rekao:

- Ako nađe pouzdanu potvrdu, večeras ćete ga vidjeti kod minbera, a ako je ne nađe neće ga biti tamo!

Kad je navečer došao, vidjeli su ga tamo i Omer je upitao:

- Ebu Musa, šta imaš kazati? Jesi li našao?

- Jesam! - rekao je. - Ubej ibn Ka'b!

- Pouzdan - rekao je on i upitao ga: - Ebu Tufejle, šta to ovaj govori?

- Ibn el-Hattabe - kazao mu je on - ja sam čuo Božijega Poslanika, a.s., kad je to rekao, pa nemoj slučajno da bi opterećivao ashabe Božijega Poslanika, a.s.!

- *Subhanallah!* - rekao je Omer. - Samo sam čuo nešto u šta sam htio do kraja biti siguran!

Dizanje zastora je znak za ulazak

1422. Od Ibn Mesuda, r.a., se prenosi da mu je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Znak ti je da možeš ući kod mene: da se podigne zastor, i da čuješ moje oglašavanje, kako bih ti, eventualno, mogao zabraniti ulazak!"

Ružno je reći: Ja! pri traženju dozvole za ulazak

1423. Prenosi se da je Džabir ibn Abdullah, r.a., rekao:

- Pokucao sam kod Vjerovjesnika, a.s., i on je upitao:

"Ko je?"

- Ja sam! - rekao sam, na šta je on kazao:

"Ja! Ja!"

U drugoj predaji još stoji: - Kao da mu to nije bilo drago!

Zabrana provirivanja prilikom traženja dopusta za ulazak

1424. Od Sehla ibn Sa'da el-Saidija, r.a., se prenosi da je jedan čovjek provirivao kroz vrata u sobu u kojoj je bio Božiji Poslanik, a.s., dok se češljao metalnim češljem. Primijetivši ga, Božiji Poslanik, a.s., je rekao:

"Da sam znao da me promatraš, ubo bih te u oko! Traženje dopuštenja i jeste propisano zbog mogućnosti viđenja!"

Provirivanje u nečiju kuću bez dopuštenja ukućana pri čemu onome ko proviruje bude izbijeno oko

1425. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Ako bi ti neko provirivao bez tvoga dopuštenja pa ti na njega baciš kamen i izbiješ mu oko - ne bi ti to bilo grijeh!"

O iznenadnom viđenju i skretanju pogleda

1426. Prenosi se da je Džerir ibn Abdullah, r.a., rekao:

- Upitao sam Božijega Poslanika, a.s., o iznenadnom viđenju, pa mi je naredio da u tom slučaju skrenem svoj pogled!

Ko pride nekom društvu pozdravit će i sjesti

1427. Prenosi se da je Ebu Vakid el-Lejsi, r.a., rekao:

- Dok je Božiji Poslanik, a.s., u džamiji sjedio s ljudima, došla su trojica ljudi. Dvojica od njih su se uputila prema Božijem Poslaniku, a.s., a treći se je okrenuo i otišao. Od te dvojice jedan je ugledao prazno mjesto u halki i tu sjeo, dok je drugi sjeo iza njih. Kad je Božiji Poslanik, a.s., završio, upitao je:

"Hoćete li da vam kažem o ovoj trojici? Jedan je tražio utočište kod Allaha pa mu je Allah našao mjesto, drugi se zastidio pa se i Allah njega zastidio a treći se okrenuo pa se i Allah okrenuo od njega!"

Zabranjeno je dići nekoga s njegova mjesta pa tu sjesti

1428. Ibn Omer, r.a., od Vjerovjesnika, a.s., prenosi sljedeće:

"Neka niko ne diže nekoga s njegova mjesta da bi on sjeo na to mjesto, već proširite krug i napravite mjesta!"

U drugoj predaji još stoji:

- Upitao sam: Samo petkom?

"Petkom i izvan petka!" - rekao je.

Tako Ibn Omer, kad bi mu neko ustao da on sjedne, nije htio sjesti na njegovo mjesto.

Kad neko ustane s mjesta pa se ponovo vrati, on na to mjesto ima prednost

1429. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Kad jedan od vas ustane (a u verziji hadisa koju prenosi Ebu Avana: Ko ustane sa mjesta gdje je sjedio pa se ponovo vrati), on na to mjesto ima prednost!"

Zabrana sašaptavanja dvojice u prisustvu trećega

1430. Od Abdullaha ibn Mesuda, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Kad vas bude troje, neka se dvoje ne sašaptava mimo trećega, sve dok se ne pomiješate s ljudima kako taj treći ne bi bio povrijeđen!"

Pozdravljanje djece

1431. Prenosi se da je Sejjara rekao:

- Išao sam sa Sabitom el-Bunanijem pa kad je naišao pored neke djece, pozdravio ih je. Onda je Sabit ispričao kako je on išao s Enesom, pa je i on naišao pored djece i pozdravio ih, a onda je Enes ispričao da je i on išao s Božijim Poslanikom, a.s., koji je on naišao pored djece i pozdravio ih!

Nemojte vi prvi pozdravljati Jevreje i kršćane

1432. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Nemojte vi prvi pozdravljati Jevreje i kršćane, a kada u putu sretnete nekoga od njih, primorajte ga da prođe tamo gdje je najtješnje!"

Otpozdravljanje sljedbenicima Knjige

1433. Prenosi se da je Džabir ibn Abdullah, r.a., rekao:

- Neki Jevreji su pozdravili Božijega Poslanika, a.s., rekavši:

- Es-sam alejkum (Otrov neka je na vas), Ebu-l-Kasime!

"I na vas!" - odgovorio je on.

Aiša je na to srdito rekla: - Zar nisi čuo šta su rekli?

"Da", kazao je on, "čuo sam i odgovorio im. Naše dove protiv njih će biti uslišane a njihove protiv nas neće!"

Zabrana izlaska ženama nakon što je naređen hidžab

1434. Od Aiše, r.a., se prenosi da su Vjerovjesnikove, a.s., žene izlazile noću radi fizioloških potreba na otvorenom prostoru, što je bio jedan širok plato, a Omer ibn el-Hattab, r.a., je često govorio Božijem Poslaniku, a.s.:

- Pokrij svoje žene! - no Božiji Poslanik, a.s., to nije činio.

Jedne noći, u kasno doba, izašla je Vjerovjesnikova, s.a.v.s., žena Sevda bint Zem'a, a bila je visoka stasa, i Omer joj je doviknuo:

- Prepoznali smo te, Sevdo! - sve ne bi li bio objavljen propis o pokrivanju. Aiša kaže:

- Pa je (Allah, dželle šanuhu) i objavio propis o pokrivanju!

Dopuštanje ženama da mogu izlaziti zarad obavljanja svojih potreba

1435. Prenosi se da je Aiša, r.a., rekla:

- Sevda, r.a., je, nakon što nam je propisano pokrivanje, izašla radi svoje potrebe, a ona je bila krupna žena, krupnija od drugih, i bilo je lahko prepoznati je. Tako ju je ugledao i Omer ibn el-Hattab pa joj je doviknuo:

- Sevdo, Bogami se nama ne možeš sakriti pa gledaj kako ćeš izlaziti!

Ona se vratila poražena nazad dok se Božiji Poslanik, s.a.v.s., nalazio u mojoj kući. I dok je on večerao i u ruci držao oglođalu kost, ona je unišla i rekla:

- Božiji Poslaniče, ja sam izašla napolje i Omer mi je rekao tako i tako!

Utom je njemu stigla objava pa je i prestala a on je u ruci jednako držao oglođalu kost, ne ispuštajući je, pa je rekao:

"Eto, dopušteno vam je da izlazite napolje zarad svojih potreba!"

Stavljanje iza sebe žene koja ima svoga muhrima

1436. Prenosi se da je Esma, kćerka Ebu Bekra, r.a., rekla:

- Kada me je Zubejr oženio, na zemlji nije imao nikakva imetka, nikakva posjeda, ničeg osim svog konja pa sam mu ja hranila konja, davala mu šta mu je trebalo, brinula se o njemu, mljela koštice njegovu dromedru, hranila ga, sipala mu vodu i šilom mu zašivala veliku kofu te mijesila tijesto. No nisam bila vična pravljenju hljeba pa su mi hljeb pravile moje komšinice, ensarijke, koje su bile iskrene žene. Sa Zubejrove zemlje, koja je bila udaljena dvije trećine ferseha (jedan ferseh = tri milje, op. prev.), ja sam na glavi prenosila koštice sa zemlje koju mu je dao Božiji Poslanik, a.s. Jednom sam tako išla, s košticama na glavi pa sam naišla na Božijega Poslanika, a.s., koji je bio s jednom grupom svojih ashaba. On me je zovnuo i rekao: "Ih, ih!" - kako bi me stavio iza sebe (na devu). Ja sam se zastidjela, a bila mi je poznata i tvoja ljubomora.

Zubejr je na to rekao: - Gore je to što si na glavi nosila koštice, nego što si iza njega jahala! Nakon toga mi je Ebu Bekr poslao služavku i ona me je riješila brige o konju pa kao da me je oslobodila ropstva!

Kad se prođe pored nekoga, a on bude sa nekom ženom, neka rekne: Ovo je ta i ta!

1437. Prenosi se da je Safijja, kćerke Hujejjova, r.a., rekla:

- Vjerovjesnik, a.s., je bio u i'tikafu i ja sam ga noću došla posjetiti. Pošto sam s njim porazgovarala, pošla sam i on me pošao ispratiti - a ona je stanovala u kući Usame ibn Zejda, r.a. Utom su naišla dvojica ensarija pa kad su ugledali Vjerovjesnika, a.s., požurili su.

"Polahko, vas dvojica!" - viknuo im je Vjerovjesnik, a.s. "Ovo je Safijja, kćerka Hujejjova!"

- *Subhanallah*, Božiji Poslaniče! - rekli su oni.

"Šejtan čovjekom kola poput krvi", kazao je on, "pa sam se pobojao da u vaša srca ne ubaci kakvo zlo!" - ili je rekao: "nešto".

Zabranjeno je muškarcu zanoćiti kod žene bez pristanka mahrema

1438. Od Džabira, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Dakle, muškarac nipošto neće zanoćiti kod žene, osim ako joj je muž ili bliža rodbina!"

1439. Od Ukbe ibn Amira, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Strogo vodite računa o tome da ne ulazite kod tuđih žena!"

Jedan ensarija je upitao:

- Božiji Poslaniče, a šta misliš o djeveru?

- Djever je smrt!" - rekao je.

Lejs ibn Sa'ad kaže: - Djever je mužev brat i njemu slična muževljeva rodbina: njegov amidžić i sl.!

Zabrana ulaženja kod žena čiji su muževi odsutni

1440. Od Abdullaha ibn Amra ibn el-'Āsa, r.a., se prenosi da je nekoliko ljudi iz plemena Benu Hašim unišlo kod Esme, kćerke Umejsove, a zatim je za njima ušao i Ebu Bekr es-Siddik, r.a., koji je tada njome bio oženjen, pa mu nije bilo drago kad ih je ugledao. On je to onda ispričao Božijem Poslaniku, a.s., rekavši mu:

- Nisam vidio ništa ružno!

"Allah ju je zaštitio od toga!" - kazao je Božiji Poslanik, a.s., a potom se uspeo na minber i rekao: "Neka nijedan muškarac, od danas, ne ulazi kod žene čiji muž bude odsutan, osim ako s njim bude još jedan čovjek ili još dvojica!"

Zabranjeno je dvospolcu (muhannes) ulaziti kod žena

1441. Prenosi se da je Aiša, r.a., rekla:

- Kod Vjerovjesnikovih, a.s., žena je dolazio jedan dvospolac (muhannes, hermafrodit) i one su ga smatrale osobom koja nema potrebe za ženom. Tako je jedanput Vjerovjesnik, a.s., došao i zatekao ga kod jedne od svojih supruga kako opisuje neku ženu:

- Kad prilazi, prilazi s četiri (trbušna nabora), a kad odlazi, odlazi sa osam!

Vjerovjesnik, a.s., je na to rekao:

"Ovaj, kako vidim, zna šta se tu nalazi! Neka više ne dolazi kod vas!"

Od tada ga više nisu puštale u kuću.

Gašenje vatre prije spavanja

1442. Prenosi se da je Ebu Musa, r.a., rekao:

- U Medini je jedne večeri izgorjela kuća zajedno s ukućanima pa kad je Božijem Poslaniku, a.s., ispričano šta se desilo, on je rekao:

"Vatra je vaš neprijatelj, pa kada pođete na spavanje, ugasite je!"

RUKJA (LIJEČENJE UČENJEM I ZAPISIMA)

O Džibrilovoj, a.s., rukji Vjerovjesniku, a.s.

1443. Prenosi se da je Vjerovjesnikova, a.s., žena Aiša, r.a., rekla:

- Kada bi se razbolio Božiji Poslanik, a.s., njemu bi učio rukju Džibril, a.s., ovako: *Bismillāhi jubrīke, ve min kulli dā'in ješfīke, ve min šerri hāsidin izā hasede ve šerri kulli zī 'ajn* - U ime Boga, On će sa tebe skinuti ovo i izliječiti te od svake bolesti; i od zla svakog zavidljivca kada zavidi, i od svakog urokljiva oka!

1444. Abdulaziz ibn Suhejb prenosi od Ebu Nadre, a ovaj od Ebu Se'ida, da je Džibril, a.s., jedanput došao kod Vjerovjesnika, a.s., i upitao ga:

- Tužiš li se na nešto, Muhammede?

"Tužim", kazao mu je pa mu je Džibril rekao: *Bismillāhi erkīke min kulli šej'in ju'zīke, min šerri kulli nefsin ev 'ajnin hāsidin Allahu ješfīke, bismillahi erkīke* - U ime Allaha ti rukju učim: od svega što ti pričinjava bol, od svake duše ili oka zavidnoga neka te Allah izliječi! U ime Allaha ti rukju učim!

O tome kako su Jevreji napravili sihir Vjerovjesniku, a.s.

1445. Prenosi se da je Aiša, r.a., rekla:

- Jedan Jevrejin iz plemena Benu Zurejk, po imenu Lebid ibn el-Easam, je Božijem Poslaniku, a.s., napravio sihir tako da mu se počelo pričinjavati da je nešto uradio a on to nije bio uradio. Onda je jednoga dana ili jedne noći, molio i molio pa je zatim rekao:

"Aiša, znaš li da mi je Allah dao odgovor na ono što sam ga molio?! Došla su mi neka dva čovjeka i jedan od njih mi je sjeo pored glave a

drugi pored nogu. Onaj koji mi je bio kod glave upitao je onoga pored nogu ili je onaj koji je bio kod nogu upitao onoga pored glave:

- Od čega je bolestan?

- Opsihren je.

- Ko ga je opsihrio?

- Lebid ibn el-Easam.

- Na šta mu je napravio sihir?

- Na češalj i dlake koje su bile na njemu, u čatrnji s otpadnutim datulinim cvatom.

- A gdje je to?

- U bunaru Zu Ervan!

Božiji Poslanik, a.s., je potom s nekoliko svojih ashaba otišao tamo. Poslije mi je rekao:

"Allaha mi, Aiša, voda mu je baš poput rastopine kne, a palme poput šejtanskih glava!"

- Božiji Poslaniče - rekla sam ja - zašto ga (tj. češalj nisi izvadio i) nisi spalio?

"Ne", odgovorio je. "Što se mene tiče, Allah me je izliječio; nisam htio zlom zaokupiti ljude. Naredio sam da se bunar zatrpa."

Učenje sura Felek i Nas nad bolesnikom i puhanje u njega

1446. Prenosi se da je Aiša, r.a., rekla:

- Kad bi se neko od njegovih čeljadi razbolio, Božiji Poslanik, a.s., bi nad njim učio sure Felek i Nas i pritom puhao u nj. Tako sam i ja, kad se on razbolio smrtnom bolešću, puhala u njega i potirala ga njegovom rukom, jer je njegova ruka bila bereketnija od moje!

Iscjelivanje Bismillom i traženjem utočišta i zaštite kod Allaha

1447. Od Osmana ibn Ebu-l-'Āsa es-Sekafija, r.a., se prenosi da se on Božijem Poslaniku, a.s., požalio na bol koju je osjećao u svome

tijelu otkako je bio primio islam, našta mu je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Stavi ruku na mjesto na kojem osjećaš bol i triput reci: *Bismillah*. Potom reci sedam puta: *E'ūzu billahi ve kudretihi min šerri mā edžidu ve uhāziru* - Kod Allaha, i u Njegovoj moći, tražim utočište od zla kojeg osjećam i od kojega strahujem!"

Traženje utočišta kod Allaha od šejtanovog zbunjivanja u namazu

1448. Od Ebu-l-Alaa se prenosi da je Osman ibn Ebu-l-'Ās otišao kod Vjerovjesnika, a.s., i rekao mu:

- Božiji Poslaniče, između mene, moga namaza i moga učenja u namazu, ubacuje se šejtan i zbunjuje me!?

"To je šejtan po imenu Hinzeb", odgovorio mu je Poslanik. "Kad osjetiš njegovo prisustvo, zatraži kod Boga utočište od njega i triput pljucni na svoju lijevu stranu!"

- I ja sam tako postupio - kaže on - i Allah je to odagnao od mene!

Iscjeljivanje ugrizene osobe Fatihom

1449. Od Ebu Se'ida el-Hudrija, r.a., se prenosi da je nekoliko ashaba Božijega Poslanika, a.s., bilo na putu pa kad su prolazili kroz jedno arabljansko naselje, zatražili su da ih ugoste, no oni ih nisu htjeli primiti. Mještani su ih pitali:

- Da među vama nema kakva iscjelitelja - prvaka ovoga naselja je nešto ujelo ili mu se nešto drugo desilo?

Jedan od ashaba je rekao: - Ima! - pa je otišao do tog čovjeka i iscjeljivao ga učeći mu Fatihu i čovjek je ozdravio! Na ime toga mu je poklonjeno stado sitne stoke, ali je on to odbio uzeti, rekavši - dok o tome ne upoznam Božijega Poslanika. Potom je otišao kod Božijega Poslanika, a.s., i to mu ispričao.

- Božiji Poslaniče - rekao je - Allaha mi sam ga iscjeljivao samo Fatihom!

On se nasmiješio i rekao mu:

"A otkud znaš da se njome liječi?! Primite od njih onaj dar i uvrstite i mene u dobitnike!"

Iscjeljivanje od svake otrovnice

1450. Prenosi se da je El-Esved rekao:

- Upitao sam Aišu, r.a., o iscjeljivanju i ona mi je rekla:

- Božiji Poslanik, a.s., je jednoj ensarijskoj porodici dopustio iscjeljivanje od ujeda svake otrovnice!

Iscjeljivanje od bubuljica (ili čireva)

1451. Prenosi se da je Enes ibn Malik, r.a., rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., je dopustio iscjeljivanje od uroka, otrovnica i bubuljica (koje se pojave na bokovima).

Iscjeljivanje od ujeda akrepa (škorpiona)

1452. Prenosi se da je Džabir, r.a., rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., je bio zabranio iscjeljivanje. Utom su kod njega došli neki iz porodice Amra ibn Hazma i rekli mu:

- Božiji Poslaniče, mi smo prakticirali iscjeljivanje; radili smo to kod ujeda akrepa, no ti si iscjeljivanje zabranio?!

Potom su mu pokazali kako su to činili (proučili) i on je rekao:

"Ne vidim ništa loše. Ko od vas bude mogao koristiti svome bratu, neka mu koristi!"

1453. Prenosi se da je Ebu Hurejre, r.a., rekao:

- Jedan čovjek je došao kod Vjerovjesnika, a.s., i rekao mu:

- Božiji Poslaniče, šta sam sve pretrpio od akrepa koji me jučer ugrizao!

"Samo da si", kazao mu je on, "kad si zanoćio rekao: *E'ūzu bikelimātillāhi-t-tāmmāti min šerri mā haleka* - Utječem se Allahovim potpunim riječima od zla onoga što je stvorio! - ne bi ti naudio!"

Urokljivo oko je istina i kad vas neko zamoli da mu se okupate, okupajte mu se

1454. Od Ibn Abbasa, r.a., se prenose sljedeće Vjerovjesnikove riječi:

"Urokljivo oko je istina, i ako ima išta da pretiče sudbinu, onda je to urokljivo oko, zato: kad vas neko zamoli da mu se okupate (operete), okupajte se!"*

Iscjeljivanje od urokljiva oka

1455. Prenosi se da je Aiša, r.a., rekla:

- Božiji Poslanik, a.s., mi je naređivao da tražim iscjeljivanje od urokljiva oka!

1456. Prenosi se da je Džabir ibn Abdullah, r.a., rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., je Hazmovoj porodici dopustio iscjeljivanje od ujeda zmije. Jedanput je Esmu, kćerku Umejsovu, upitao:

"Zbog čega se to, vidim, tijela čeljadi moga brata tope (mršavi su) i zahvaća ih nemoć?!"

- Nije ništa drugo - kazala je ona - do to da su vrlo osjetljivi na urokljivo oko!

"Iscjeljuj ih!" - rekao je i ja sam mu pokazala kako to činim. "Iscjeljuj ih!" - rekao je.

* Ko je urokljiv treba se saprati i vodom kojom se saprao okupati se ona osoba koju je pogodio urok, kao što se to pojašnjava u drugim hadisima.

Iscjeljivanje od zlog pogleda

1457. Od Umm Seleme, r.a., supruge Božijega Poslanika, a.s., se prenosi da je Božiji Poslanik, s.a.v.s., ugledavši promjenu boje (tj. ugledavši žutilo) na licu služavke u Umm Seleminoj kući, rekao:

"Na njoj je zao pogled, pa joj potražite iscjelitelja!"

Iscjeljivanje zemnim prahom

1458. Od Aiše, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., kad bi mu se neko požalio na nešto što je imao pri sebi, na kakvu krastu (čir) ili ranu, ovako činio prstom - i Sufjan je kažiprst stavljao u zemlju - pa ga onda dizao i govorio: "U ime Allaha je zemni prah zemlje naše s pljuvačkom nekoga od nas, neka time izliječen bude bolesnik naš, s pomoću Gospodara našega!"

Ibn Ebu Šejba kaže: "Liječi se bolesnik naš!" a Zuhejr: "Neka izliječen bude bolesnik naš!"

1459. Od Havle, kćerke Hakimove, Sulejmijke, se prenosi da je čula Božijega Poslanika, a.s., kad je rekao:

"Ko dođe u neko mjesto i rekne: *E'ūzu bikelimātillāhi-t-tāmmāti min šerri mā haleka* - Utječem se Allahovim potpunim riječima od zla onoga što je stvorio! - ništa mu neće nauditi, sve dok ne ode iz toga mjesta!"

Domaćinovo iscjeljivanje čeljadi kad se razbole

1460. Prenosi se da je Aiša, r.a., rekla:

- Kad bi se neko od nas razbolio, Božiji Poslanik, a.s., bi ga potrao svojom desnom rukom i govorio:

"*Ezhibi-l-be'se Rabbe-n-nāsi, vešfi Ente-š-Šāfī, lā šifā'e illā šifā'uke, šifāen lā jugādiru sekamen* - Otkloni nevolju, Gospodaru ljudi, i izlječenje dadni, Ti si istinski Izlječitelj! Nema izlječenja do tvog izlječenja. Podaj takvo izlječenje koje neće ostaviti nikakvu bolest!"

Tako sam i ja, kad se razbolio Božiji Poslanik, a.s., i kad je već bio otežao, uzela njegovu ruku da i ja njemu uradim ono što je on bio radio, no on je svoju ruku izvukao iz moje i rekao:

"Bože moj, oprosti mi i uvedi me u Nebesko Društvo!"

Ja sam potom pogledala i on je, utom, umro!

1461. Od Aiše, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., iscjeljivao ovakvom rukjom:

"Ezhibi-l-be'se Rabbe-n-nasi, bijedike-š-šifāu, lā kāšife lehū illā Ente - Otkloni nevolju, Gospodaru ljudi, u Tvojoj je Ruci izlječenje i niko ga, osim Tebe, ne može donijeti!"

Rukja ima svoje mjesto ukoliko u njoj nema širka

1462. Prenosi se da je Avf ibn Malik el-Ešdžai, r.a., rekao:

- Mi smo prije islama prakticirali učenje rukje pa smo upitali:

- Božiji Poslaniče, kako ti gledaš na to?

"Pokažite mi kako ste to radili", kazao je on, "jer rukja ima svoje mjesto ukoliko u njoj nema širka!"

BOLEST I LIJEČENJE

O bolu i bolesti koje zadese vjernika

1463. Prenosi se da je Abdullah ibn Mesud, r.a., rekao:

- Došao sam kod Božijega Poslanika, a.s., a on je bio u groznici pa sam stavio ruku na njega i rekao mu:

- Božiji Poslaniče, zbilja imaš jaku groznicu!

"Imam", kazao je on. "Ja dobijam groznicu kao vas dvojica!"

- To stoga što ćeš imati i dvostruku nagradu?! - upitao sam i on je rekao:

"Da. I nema nijednoga muslimana kojeg zadesi kakva neugodnost - bolest ili šta drugo - a da mu Allah time ne skine njegovih grijeha onako kako drvo sa sebe skine lišće!"

O vrijednosti obilaženja bolesnika

1464. Od Sevbana, r.a., se prenosi da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Kad jedan musliman posjeti svoga bolesnog brata, on bude među ustrgnutim džennetskim voćem sve dok se ne vrati!"

1465. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Allah, dželle šanuhu, će na Sudnjem danu reći:

- O sine Ademov, Ja sam se razbolio a ti Me nisi obišao!

- Gospodaru - kazat će on - kako da Ti budeš bolestan kad si Ti Gospodar svjetova?!

- Zar nisi znao - reći će On - da je taj i taj Moj rob bio bolestan, pa ga nisi obišao? Zar ne znaš da bi, da si ga posjetio, kod njega Mene našao!?

- O sine Ademov, Ja sam od tebe tražio da Me nahraniš, a ti Me nisi nahranio!

- Gospodaru - kazat će on - kako da Te nahranim, kad si Ti Gospodar svjetova!?

- Zar ti nije bilo poznato - reći će On - da te je taj i taj Moj rob zamolio da ga nahraniš pa ga nisi nahranio?! Zar ne znaš da bi, da si ga nahranio, to našao kod Mene!

- O sine Ademov, tražio sam od tebe da Me napojiš, pa Me nisi napojio?!

- Gospodaru - kazat će on - kako da Te napojim, kad si Ti Gospodar svjetova!?

- Taj i taj Moj rob te molio da ga napojiš, pa ga nisi napojio - kazat će On - a da si ga napojio, to bi našao kod Mene!"

Ne reci: Loš sam!

1466. Od Aiše, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Nemojte nipošto reći: - Loš sam (*habuset nefsi*)! Nego recite: - Loše sam (*lekiset nefsi*)!"*

Za svaku bolest ima lijek

1467. Od Džabira, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Za svaku bolest ima lijek, pa kad lijek bude primjeren bolesti tada, uz Božiju pomoć, dolazi do izlječenja!"

* Obje riječi imaju isto značenje, ali je prva zabranjena zbog odvratnosti njene forme. Poslanik je ashabe podučavao bontonu izražavanja govoreći im da koriste lijepe izraze a da se klone ružnih.

Vrućica je zapah vrućine džehennemske pa je vodom ohladite

1468. Od Esme, r.a., se prenosi da je kod nje dovedena jedna žena koja je imala vrućicu, pa je ona zatražila vode i polila je po njenim njedrima. Ona kazuje da je Božiji Poslanik, a.s., govorio:

"Ohladite je vodom! Ona je zapah vrućine džehennemske!"

Vrućica skida grijehe

1469. Od Džabira ibn Abdullaha, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., jedanput došao kod Umm Saib, ili kod Umm Musejjeb, i upitao je:

"Šta ti je, Umm Saib - ili Umm Musejjeb - zašto se tako treseš?!"

- Vrućica - kazala je ona. - Ne dao Allah u njoj nikakva bereketa!

"Nemoj koriti vrućicu", rekao joj je on, "jer ona sa sinova Ademovih skida grijehe onako kako mijeh skida hrđu sa gvožđa!"

O padavici i nagradi za nju

1470. Od Ataa ibn Ebu Rebbaha se prenosi sljedeće:

- Ibn Abbas mi je jedanput rekao:

- Hoćeš li da ti pokažem ženu koja će biti stanovnica Dženneta?!

- Dakako da hoću! - kazao sam ja i on mi je rekao:

- Evo, ova crna žena je došla kod Vjerovjesnika, a.s., i rekla mu:

- Ja imam padavicu - pri čemu mi se otkriva tijelo - pa uputi dovu Bogu za mene!

"Ako hoćeš, strpi se", kazao joj je on, "pa da ti pripadne Džennet, a ako hoćeš, ja ću uputiti dovu Allahu, dž.š., da te izliječi!?"

- Strpit ću se! - rekla je ona. - No, meni se pritom otkriva tijelo, pa uputi dovu Allahu da mi se to ne dešava! - i on joj je za to uputio dovu!

Telbina umiruje bolesnikovo srce

1471. Od Aiše, r.a., žene Vjerovjesnikove, a.s., se prenosi da je ona, kad bi umro neko od njene familije pa se tim povodom sakupile žene, nakon što bi se one razišle - izuzimajući njenu bližu rodbinu i bliske prijateljice - zatražila lonac telbine (jelo od mlijeka, mekinja i meda); to bi se onda skuhalo, a potom bi se napravila popara i telbina bi se polila po njoj.

- Jedite! - kazala bi ona - čula sam Božijega Poslanika, a.s., kad je rekao: "Telbina umiruje bolesnikovo srce i ublažava tugu!"

Liječenje davanjem meda

1472. Prenosi se da je Ebu Se'id el-Hudri, r.a., rekao:

- Jedan čovjek je došao kod Vjerovjesnika, a.s., i rekao mu:

- Stomak moga brata se razvezao (ima proljev)!

Božiji Poslanik, a.s., mu je kazao:

"Podaj mu meda!"

On mu je dao meda a onda opet došao i rekao:

- Dao sam mu meda, no to mu je stanje samo još pogoršalo!

Poslanik mu je triput isto rekao, a on je došao i četvrti put.

"Podaj mu meda!" - kazao je Poslanik.

- Ama, davao sam mu, ali je to njemu stanje činilo samo još gorim! - rekao je.

"Allah je rekao istinu", kazao je Božiji Poslanik, a.s., "a stomak tvoga brata laže!"

On mu je potom dao meda i on je ozdravio!

Liječenje kimom

1473. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je on čuo Božijega Poslanika, a.s., kad je rekao:

"U crnoj sjemenki (*habbe sevdā*) se nalazi lijek za svaku bolest, osim za onu koja truje!"

Ona koja truje - to je smrt, a crna sjemenka je kim".

Ko sjutra pojede datule adžva neće mu nauditi otrov i sihir

1474. Od Sa'da ibn Ebu Vekkasa, r.a., se prenosi da je čuo Božijega Poslanika, a.s., kad je rekao:

"Ko sjutra pojede sedam datula adžva, toga dana mu neće nauditi ni otrov, ni sihir!"

1475. Od Aiše, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"U alijskoj adžvi* je lijek. One su protuotrov (ako se jedu) u rano jutro."

Jelengljiva spada u manu i njen sok je lijek za oko

1476. Se'id ibn Zejd, r.a., prenosi sljedeće Vjerovjesnikove, a.s., riječi:

"Jelengljiva spada u manu, koju je Allah, dž.š., spuštao Musau, a.s., i njen sok je lijek za oko!"

Liječenje alojinim drvetom *(karom)*

1477. Od Ubejdullaha ibn Abdullaha ibn Utbe ibn Mesuda se prenosi da mu je Umm Kajs bint Mihsan - jedna od prvih muhadžirki koje su Božijem Poslaniku, a.s., dale prisegu na vjernost - sestra Ukkaše ibn Mihsana, iz plemena Benu Esed ibn Huzejma, ispričala kako je sa svojim sinom, dojenčetom, stegnutog vrata zbog glavobolje (koju je

* alijska adžva - vrsta datule

"Zašto davite djecu tim vezivanjem?! Uzmite alojino drvo (tj. *kar*), u njemu se nalazi sedam lijekova, od kojih je i onaj za upalu pluća!"

Ubejdullah kaže:

- Ispričala mi je i to da se taj njen sin umokrio u krilu Božijega Poslanika, a.s., pa je Božiji Poslanik, a.s., zatražio vode i njome samo poprskao svoju odjeću, ne opravši je u cjelini.

Liječenje sa spravljenim lijekom

1478. Prenosi se da je Aiša, r.a., rekla:

- Mi smo Božijem Poslaniku, a.s., kad je jednom bio bolestan, spravljali lijek i davali mu ga s jedne strane usta i on nam je išaretom pokazao da to ne činimo.

- Bolesnikova odbojnost prema lijeku! - govorili smo mi. Međutim, kad se pridigao, rekao je:

"I svakom od vas će se spravljati lijek i davati mu se sa strane usta, izuzev Abbasa: on nije bio među vama!"

O puštanju krvi i ušmrkavanju lijeka (kroz nos)

1479. Od Ibn Abbasa, r.a., se prenosi da je Vjerovjesnik, a.s., zatražio da mu se pusti krv i da je kupičaru platio za to što je uradio. A lijek je ušmrkavao u nos.

Liječenje kupicom i spaljivanjem

1480. Prenosi se da je Asim ibn Omer ibn Katade rekao:

- Kod nas je, u našu familiju, došao Džabir ibn Abdullah, r.a., i jedan čovjek se požalio na čireve ili na nekakve rane.

- Na šta se tužiš? - upitao ga je on i taj mu je rekao:

- Na čireve koji su mi postali skoro nepodnošljivi!

- Dječače - kazao je on na to - dovedi mi nekoga ko kupicom pušta krv!

- Šta će ti kupičar, Ebu Abdullahu?! - upitao ga je onaj.

- Želim na to mjesto svezati kupicu! - kazao je, na šta mu je onaj rekao:

- Allaha mi, (bojim se da) muha me dotakne ili me odjeća dodirne pa me uvrijedi, bude mi teretli!

Vidjevši da on nije raspoložen za to, kazao je:

- Čuo sam Božijega Poslanika, a.s., kad je rekao:

"Ako u vašim lijekovima ima kakva dobra, onda se ono nalazi u kupičinoj krpi, u medovini ili u spaljivanju vatrom!" I Božiji Poslanik, a.s., je rekao: "A ja ne volim pržiti!"

Utom je doveden kupičar pa mu je on pustio krv i kod njega je nestalo onoga na šta se tužio!

1481. Od Džabira se prenosi da je Umm Selema, r.a., zamolila Božijega Poslanika, a.s., da joj dopusti upotrebu kupice pa je Vjerovjesnik, a.s., od Ebu Tajbe zatražio da joj kupicom pusti krv.

- Mislim - kaže on - da je još rekao:

- On je bio njezin brat po mlijeku ili dječak, koji još nije bio doživio punoljetstvo!

Liječenje presijecanjem krvne žile i spaljivanjem

1482. Od Džabira, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., Ubejju ibn Ka'bu poslao jednog ljekara i on mu je presjekao jednu krvnu žilu a onda je na njemu spalio!

Liječenje rana spaljivanjem

1483. Prenosi se da je Džabir, r.a., rekao:

- Sa'd ibn Muaz je pogođen u središnju venu na ruci pa mu je Vjerovjesnik, a.s., svojom rukom, oštrim željezom, zaustavio krvarenje spaljivanjem. Potom je to oteklo i on mu je opet spaljivao!

Liječenje alkoholom

O tome postoji hadis kojeg prenosi Vail ibn Hudžr, r.a., a koji je ranije naveden u poglavlju o napicima. (broj 1279)

KUGA

O kugi kao kazni pa "nemojte ići u mjesto koje je zahvaćeno njome i nemojte bježati iz mjesta u kojem ona hara"

1484. Od Usame ibn Zejda, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

- Ta patnja ili bolest jest kazna kojom su bili kažnjeni neki raniji narodi i još uvijek se zadržala na Zemlji - pojavi se, pa se izgubi - i ko čuje da se pojavila u nekom području, neka nipošto ne ide tamo, a ko se zatekne u području u kojem se pojavi, neka nipošto odatle ne bježi!"

1485. Od Abdullaha ibn Abbasa, r.a., se prenosi da je Omer ibn el-Hattab, r.a., krenuo prema Šamu pa kad je bio u Sergu (mjesto iza Hidžaza, u pravcu Šama), tu su ga susreli vojnici: Ebu Ubejde ibn el-Džerrah i njegovi ljudi i obavijestili ga da je u Šamu zavladala epidemija. Omer je na to rekao: - Pozovi mi prve muhadžire! - i ja sam ih pozvao te se on stao s njima savjetovati upoznavši ih s tim da u Šamu hara epidemija. Oni su o tome imali različita mišljenja. Jedni su govorili:

[illegible]

Poslanika, a.s., i držimo da ih ne bi trebao uvlačiti u tu epidemiju!

- Raziđite se! - kazao je i rekao mi da pozovem ensarije. Ja sam ih pozvao pa se on i s njima stao savjetovati, no i oni su se ponašali poput muhadžira i, kao i oni, imali različita mišljenja o tome.

- Raziđite se! - kazao je i rekao mi da pozovem kurejševićke starješine - muhadžire, koji su islam primili prije oslobođenja Mekke, a koji su se tu nalazili, i ja sam ih pozvao; svi oni su bili istog mišljenja.

- Mislimo da bi ljude trebao vratiti nazad - kazali su - i ne uvlačiti ih u tu epidemiju!

Potom je Omer sazvao zbor i ljudima rekao:

- Sutra ujutro se vraćam u Medinu, pa se i vi zato pripremite!

Ebu Ubejde ibn el-Džerrah je na to kazao:

- Zar ćemo bježati od Allahove odredbe?!

Omer mu je rekao:

- Ih, da to kaže neko drugi, Ebu Ubejde! - Omer nije volio da mu se neko suprotstavlja - Da, eto od Allahove odredbe bježimo Allahovoj odredbi! Šta misliš, kad bi ti imao deve pa se s njima spustio u jednu dolinu sa dvije strane: jednom plodnom i jednom neplodnom - ako bi ih napasao na plodnoj strani, zar to ne bi bilo po Allahovoj odredbi i zar ne bi bilo po Allahovoj odredbi ako bi ih napasao i po neplodnoj strani?!

Utom je došao Abdurrahman ibn Avf, koji je uslijed neke svoje potrebe bio odsutan, pa je rekao:

- Ja znam nešto o tome - čuo sam Božijega Poslanika, a.s., kad je rekao:

"Kada čujete da u nekom području vlada epidemija, nemojte tamo ići, a ako epidemija zavlada u mjestu u kojem se vi nalazite nemojte, bježeći od nje, napuštati to mjesto!"

Nato je Omer izrekao zahvalu Allahu i udaljio se!

ZLOSLUTNJA I ZARAŽAVANJE

Nema zaražavanja, nema zloslutnje, nema odlaganja svetih mjeseci i nema hame

1486. Ebu Selema ibn Abdurrahman od Ebu Hurejre, r.a., prenosi sljedeće:

- Kad je Božiji Poslanik, a.s., rekao: "Nema zaražavanja, nema odlaganja svetih mjeseci i nema hame!" - jedan beduin je kazao:

- Božiji Poslaniče, a šta je s devama koje u pustinji budu poput gazela pa dođe šugav mužjak, zađe među njih i sve ih ošuga!?

"A ko je zarazio njega?!" - upitao je Poslanik.

U drugoj verziji ovoga hadisa stoji:

"Nema zaražavanja, nema zloslutnje,* nema odgađanja svetih mjeseci i nema hame!"**

Bolestan hajvan (stoka) neće dolaziti kod zdravoga

1487. Od Ibn Šihaba se prenosi da je njemu Ebu Selema ibn Abdurrahman ibn Avf kazivao da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Nema zaražavanja!"

Božiji Poslanik, a.s., je također rekao:

"Bolestan hajvan neće se miješati sa zdravim!"

Ebu Selema kaže:

---

* Sova ili kakva ptica po kojoj su ljudi gatali: ako dođe na nečiju kuću, tu će navodno neko uskoro umrijeti.

** Naime, predislamski Arapi su vjerovali da iz glave ubijenoga izlazi jedna životinja - hama - ili se, pak, rodi iz njegove krvi, i da vrišti sve dotle dok se za nj ne naplati krvarina. Ovim se to vjerovanje odbacuje kao neosnovano.

- Ebu Hurejre je to oboje prenosio od Božijega Poslanika, a.s., a onda je prestao govoriti "Nema zaražavanja!" - dok je jednako govorio: "Bolestan se neće miješati sa zdravim!"

- Ja sam te, Ebu Hurejre, slušao kad si nam, pored ovoga hadisa, kazivao i drugi hadis kojega više ne spominješ! - rekao mu je El-Haris ibn Ebu Zubab (inače Ebu Hurejrin amidžić). - Govorio si: - Božiji Poslanik, a.s., je rekao: "Nema zaražavanja!"

Međutim, Ebu Hurejre je odbijao to priznati; govorio je: "Bolestan se neće miješati sa zdravim!" A El-Haris je jednako tvrdio svoje, sve dok se Ebu Hurejre nije rasrdio i smrsio mu nešto na etiopskom jeziku.

- Znaš li šta sam rekao? - upitao je El-Harisa.

- Ne znam! - kazao je on i Ebu Hurejre mu je rekao:

- Rekao sam: Nije tačno!

Ebu Seleme kaže:

- Ebu Hurejre nam je, života mi moga, kazivao da je Božiji Poslanik, a.s., rekao: "Nema zaražavanja!" - te ne znam da li je to Ebu Hurejre smetnuo s uma ili je jedno drugo dokinulo!*

Nema proricanja zvijezdom

1488. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Nema zaražavanja, nema hame, nema nagovještavanja kiše zvijezdom i nema odgađanja svetih mjeseci (u islamu)!"

Nema zloduha

1489. Od Džabira, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Nema zaražavanja, nema zloslutnje i nema zloduha (u islamu)!"

* Ebu Seleme, r.a., smatra da je ovo jedini hadis kojeg je Ebu Hurejre zaboravio, kao što se na to ukazuje u Buharijinoj predaji.

O izbjegavanju doticaja s oboljelim (zaraženim)

1490. Prenosi se da je Šerid rekao:

- U deputaciji plemena Sekif nalazio se i jedan čovjek koji je imao lepru pa mu je Vjerovjesnik, a.s., samo poslao poruku:

"Prihvatili smo tvoju prisegu (bez rukovanja), pa se vrati nazad!"

O dobrom predznaku

1491. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je čuo Vjerovjesnika, a.s., kad je rekao:

"Nema slutnje. Najbolja slutnja jest dobar znak (*fe'l*)!"

- A šta je to dobar znak? - upitali su prisutni i on je rekao:

"To je lijepa riječ koju čuje neko od vas!"

Baksuznost je u kući, ženi i konju

1492. Ibn Omer, r.a., prenosi sljedeće Vjerovjesnikove, a.s., riječi:

"Ako u baksuznosti ima ičeg istinitog, onda se to nalazi u konju, ženi i kući (ako su loši)!"

1493. Džabir ibn Abdullah prenosi sljedeće riječi Božijega Poslanika, a.s.:

"Ako baksuznosti i u čemu ima, ima je u kući, slugi i konju (ako su loši)!"

GATANJE

Zabrana odlaženja gataru i spominjanje crte koja se povlači (pri gatanju)

O tome postoji hadis koji prenosi Muavija ibn el-Hakem, r.a., a koji je naveden u poglavlju o namazu, pod brojem 333.

O onome šta džinni upamte

1494. Prenosi se da je Aiša, r.a., rekla:

- Neki ljudi su Božijeg Poslanika, a.s., upitali o gatarima pa im je Božiji Poslanik, a.s., rekao: "Oni ništa ne znaju!"

- Ali, Božiji Poslaniče - rekli su oni - oni pokatkad reknu nešto što se pokaže istinitim?!

"To bude istinita riječ", kazao je Božiji Poslanik, a.s., "koju neki džinn uhvati pa je, poput kokoške, iskvoca u uho svog prijatelja, ali je oni pomiješaju s više od stotinu laži!"

O gađanju šejtanā zvijezdama kad oni stanu prisluškivati

1495. Prenosi se da je Abdullah ibn Abbas, r.a., rekao:

-Jedan Vjerovjesnikov, a.s., ashab (u drugoj verziji stoji: neki ashabi, ensarije) kazivao mi je da je jedne večeri, dok su oni sjedili s Božijim Poslanikom, a.s., nebom proletjela zvijezda i za sobom ostavila svijetao trag.

"Šta ste prije islama govorili", upitao ih je Božiji Poslanik, a.s., "kad biste vidjeli ovakvo nešto?"

- Allah i Njegov Poslanik najbolje znaju; - rekli su oni - govorili smo: Noćas je rođen veliki čovjek! ili: - Umro je neki velikan!

"Ova se zvijezda ne odapinje ni zbog čijeg života ili smrti", kazao je Božiji Poslanik, a.s. "Radi se o tome da, kada naš Gospodar, uzvišeno i blagoslovljeno neka je ime Njegovo, nešto odredi, oni koji nose Arš tad tespih izreknu. Zatim tespih izreknu stanovnici neba koje je do njih i tako sve dok izricanje tespiha ne dođe do stanovnika ovog najnižeg neba. Onda oni koji se nalaze do nosača Arša upitaju nosače Arša: - Šta je rekao Gospodar vaš? - pa im oni reknu šta je rekao. Onda stanovnici nebesa stanu pitati jedni druge sve dok vijest ne stigne i do ovog najnižeg neba. Tu džinni to ujagme i doture svojim prijateljima zbog čega bivaju gađani zvijezdama. Ono što donesu onakvo kakvo jeste - to je istina; međutim, oni u to upetljavaju i dodaju!"

Ko ode kod nekog gatara, od njega neće biti primljen namaz

1496. Safijja (tj. kćerka Ebu Ubejdova) od jedne Vjerovjesnikove, a.s., žene prenosi sljedeće Vjerovjesnikove riječi:

"Ko ode kod nekog gatara pa ga upita o nečemu, njemu četrdeset noći neće biti priman namaz!"

ZMIJE I OSTALO

Zabrana ubijanja kućnih zmija

1497. Od Ibn Omera se prenosi da je čuo Božijega Poslanika, a.s., kako, naređujući ubijanje pasa, kaže:

"Ubijajte zmije i pse! Ubijajte one otrovnice koje na leđima imaju dvije bijele pruge i one kusorepe, jer one zasljepljuju vid i čine da trudnice pobacuju svoj plod!"

Zuhri kaže: - To uočavamo i iz njihova otrova, a Bog najbolje zna!

Salim prenosi da je Abdullah ibn Omer kazao:

- Nakon toga, koju god sam zmiju vidio, ja sam je ubio. Dok sam tako jednoga dana prežao neku kućnu zmiju, pored mene je naišao Zejd ibn el-Hattab ili Ebu Lubaba i vidjevši me kako je prežam, rekao mi:

- Polahko, Abdullah!

- Božiji Poslanik, a.s., je naredio da se ubijaju! - kazao sam ja, na šta mi je on rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., je zabranio ubijanje kućnih zmija!

Kada se ugleda zmija pokućarka, tri puta joj treba reći da izađe

1498. Od Ebu Saiba, oslobođenog roba Hišama ibn Zuhre, r.a., se prenosi da je on ušao u kuću kod Ebu Se'ida el-Hudrija koga je zatekao u namazu te sjeo čekajući ga da završi s namazom i utom, u jednom kraju kuće, u palminoj grani punoj datula, čuo pokrete i okrenuo se. Kad - tamo bijaše zmija! - Odmah sam skočio da je ubijem, no on mi je išaretom pokazao da sjednem pa sam sjeo. Kad je završio, pokazao mi je na jednu kuću u blizini i rekao mi:

- Vidiš li ovu kuću?

- Vidim - kazao sam i on mi je rekao:

- Tu je bio jedan naš mladić, koji se tek bio oženio. Kad smo mi s Božijim Poslanikom, a.s., krenuli prema hendeku (da ga kopamo), taj je mladić u po bijela dana zatražio od Božijega Poslanika, a.s., dopust i tako se vraćao kući. Jedanput je, također, od njega zatražio dopust, pa mu je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Ponesi sa sobom i oružje, jer - plašim se za tebe od plemena Kurejza!"

Čovjek je uzeo svoje oružje i vratio se nazad. Tamo je svoju ženu zatekao kako stoji na vratima pa je pošao prema njoj da je ubode kopljem - budući ga je bila uhvatila ljubomora - no ona mu je rekla:

- Sebi koplje i ulazi u kuću da vidiš šta me je istjeralo!

Kada je ušao, ugledao je ogromnu zmiju, sklupčanu na postelji te se ustremio na nju kopljem i probo je njime. Zatim je izašao i koplje zabo na ulazu u kuću, a ona se utom izvila na njega i ne zna se ko je prije umro - zmija ili mladić! Potom smo otišli kod Božijega Poslanika, a.s., i to mu ispričavši rekli:

- Zamoli Allaha da nam ga oživi!

On je rekao:

"Zamolite Boga da vašem prijatelju oprosti grijehe! U Medini ima džina koji su primili islam, pa kada neku od njih (zmija) ugledate, tri puta tražite od nje da iziđe. Ako vam se i nakon toga pojavi, ubijte je, jer je to šejtan!"

Ubijanje zmija

1499. Prenosi se da je Abdullah ibn Mesud, r.a., rekao:

- Bili smo s Vjerovjesnikom, a.s., u jednoj pećini kad mu je objavljeno: *Ve-l-murselāti 'urfen* - Tako mi onih koji se jedan za drugim šalju!, (El-Murselat, 1.) i mi smo objavu svježu preuzimali iz njegovih usta kad je pred nas izašla zmija. On je rekao: "Ubijte je!" i mi smo pohitili prema njoj da je ubijemo, no ona nam je umakla. "Allah ju je zaštitio od vašeg zla", kazao je Božiji Poslanik, a.s., "kao što je i vas sačuvao njenoga zla!"

O ubijanju guštera

1500. Od Sa'da ibn Ebu Vekkasa, r.a., se prenosi da je Vjerovjesnik, a.s., naredio da se ubije gek (vrsta guštera, op. prev.), nazvavši ga pokvarenjačićem (*fuvejsik*).

1501. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Ko jednim udarcem ubije geka, imat će toliko i toliko sevapa; ko ga ubije s dva udarca, imat će toliko i toliko sevapa, tj. manje od prvoga, a ko ga ubije trećim udarcem, imat će toliko i toliko sevapa, tj. manje od drugoga!"

U drugoj verziji hadisa stoji:

"Ko ubije geka jednim udarcem bit će mu upisano stotinu sevapa, ko ga ubije s dva udarca imat će nešto manje sevapa a s tri udarca još manje!"

O ubijanju mrava

1502. Ebu Hurejre, r.a., prenosi sljedeće Vjerovjesnikove, a.s., riječi:

"Jedan vjerovjesnik se sklonio pod jedno drvo pa ga je ujeo mrav i on je odmah zatražio da se pokupi njegova poputbina te je izveden ispod tog drveta. Zatim je naredio i mravinjak je spaljen a onda mu je Allah objavio: "Ta, zar nije (te ujeo) samo jedan mrav!"

O ubijanju mačaka

1503. Od Abdullaha ibn Omera, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Jedna je žena kažnjena zbog mačke: držala ju je zatvorenu sve dok nije uginula, pa je zbog nje ušla u vatru, jer kada ju je zatvorila nije je ni hranila ni pojila a niti ju je pustila da jede zemljine kukce i gmizavce!"

O miševima; o tome da bi oni mogli biti bića koja su doživjela izobličenje

1504. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Jedne je jevrejske zajednice nestalo i ne zna se šta je bilo sa njom. Moglo bi biti da su pretvoreni u miševe! Zar ne vidite da, kad se miševima stavi devino mlijeko, neće da ga piju, a kad im se stavi ovčije mlijeko, piju ga!?"

Ebu Hurejre kaže:

- Kad sam ovaj hadis ispričao Ka'bu on me je upitao:

- Jesi li ga, zbilja, čuo od Božijega Poslanika, a.s.?

- Jesam! - rekao sam. - Poslanik je ne jedanput tako rekao!

- Pa zar ja čitam Tevrat?! - upitao sam ga ja.

U drugoj verziji stoji: - Pa zar je meni objavljen Tevrat?!

Pojenje životinja

1505. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Dok je jedan čovjek išao putem, obuzela ga je žeđ pa je našao jedan bunar, spustio se do njega i napio se, a potom izašao. U tom je usta te tako iznio vodu i njome napojio psa. Allah mu je zahvalio za to i oprostio mu grijehe!"

- Božiji Poslaniče - upitali su ga - zar ćemo i za takve stvari biti nagrađeni?!

"Za svaku živu jetru (dobročinstvo prema živim bićima) ima nagrada!" - kazao je on.

PJESNIŠTVO I SLIČNO

O poeziji i njenom recitiranju

1506. Prenosi se da je Šerid, r.a., rekao:

- Jedanput sam išao s Božijim Poslanikom, a.s., i on me je upitao:

"Znaš li nešto od pjesništva Umejje ibn Ebu Salta?"

- Znam - rekao sam i on je kazao:

"Hajde da čujem!"

Ja sam mu izrecitirao jednu strofu, i on mi je rekao:

"Još!"

Ja sam mu izrecitirao još jednu strofu i on mi je opet rekao:

"Još!" - tako da sam mu izrecitirao stotinu strofa!

Najistinitija riječ koju je izrekao jedan pjesnik

1507. Od Ebu Hurejre, r.a., se se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Najistinitija riječ koju je izrekao pjesnik jest riječ Lebidova: - Zar nije sve osim Allaha laž?!"

Pokuđenost pretjeranog učenja poezije

1508. Od Sa'd ibn Ebu Vekkasa, r.a., se prenosi da je Vjerovjesnik, a.s., rekao:

"Bolje vam je da svoja prsa napunite gnojem i da vam ih gnoj sva izjede, nego da ih napunite poezijom!"

Bacanje prašine u lice onima koji izriču hvalospjeve

1509. Od Hemmama ibn el-Harisa se prenosi da je jedan čovjek stao izricati hvalospjeve Osmanu, r.a., što je uzrujalo Mikdada pa je kleknuo na koljena - a bio je krupan čovjek - i dotičnome stao u lice bacati sitne kamenčiće.

- Šta ti je?! - upitao ga je Osman i on je rekao:

- Čuo sam Božijega Poslanika, a.s., kad je rekao:

"Kad vidite one koji izriču hvalospjeve, u lice im bacite prašine!"

O pokuđenosti razmetanja i hvalisanja

1510. Ebu Bekre, r.a., prenosi da je kod Vjerovjesnika, a.s., spomenut neki čovjek pa je jedan od prisutnih rekao:

- Božiji Poslaniče, niko nije, osim Božijega Poslanika, bolji od njega u tome i tome!

Na to je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Teško tebi, ti svome prijatelju odsiječe vrat!" To je ponovio više puta, a potom je kazao: "Kad neko od vas bude hvalio svoga brata, što je neizbježno, neka rekne: Mislim da je taj takav - ako bude smatrao da je takav - a nikoga ne bih proglašavao svecem prije nego to učini Allah!"

O igranju tavle *(nerdešir)**

1511. Od Burejde, r.a., se prenosi da je Vjerovjesnik, a.s., rekao:

"Ko igra tavle, on baš kao da je svoju ruku umočio u svinjsko meso i krv!"

---

* Vrsta kockarske igre, koja je zabranjena

SNOVI

O Vjerovjesnikovim, a.s., snoviđenjima

1512. Od Enesa ibn Malika, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Jedne noći sam sanjao kao da se nalazimo u kući Ukbeta ibn Rafi'a i da smo posluženi svježim Ibn Tabovim hurmama. To sam protumačio tako da ćemo mi na ovome svijetu imati visok položaj, a da i na onome svijetu konačnica pripada nama te da je naša vjera ojačala!"*

1513. Od Ebu Muse el-Eš'arija, r.a., se prenosi da je Vjerovjesnik, a.s., rekao: "Sanjao sam da se selim iz Mekke u neko mjesto u kojem ima mnogo palmi, pa sam pomislio da bi to mogla biti Jemama ili Hedžer (mjesto u Bahrejnu, op. prev.), no ispostavilo se da je to Medina, Jesrib. U tom snu sam još vidio kako sam zamahnuo sabljom i kako se njen početni dio slomio, a to je bilo ono što je zadesilo vjernike u Bici na Uhudu. Zatim sam njome zamahnuo i drugi put, pa se ona povratila i boljom nego što je bila ranije - bila je to pobjeda koju nam je Allah dao i postignuto jedinstvo muslimana. Još sam vidio i (zaklane) krave i (čuo riječi): Allah je dobar - to je simboliziralo one vjernike (koji su poginuli) u Bici na Uhudu dok je ono "dobar" podrazumijevalo dobro koje je Allah kasnije dao te nagradu za iskrenost koju nam je Allah podario nakon Bitke na Bedru."

konačnica. *Ukbeh* - vlastito ime osobe, izvedeno od istog korijena, *tabe* - biti dobar, dobro stajati, popraviti se. *Tāb* - vlastito ime osobe izvedeno od istog korijena. *Ibn Tāb* je poznata vrsta hurmi, a naziv su dobile po Ibn Tābu, čovjeku koji je živio u Medini. (nap. prev.)

Vjerovjesnikovo, a.s., viđenje u snu Musejlime el-Kezzaba i El-Ansijja el-Kezzaba

1514. Prenosi se da je Ibn Abbas, r.a., rekao:

- Musejlima el-Kezzab je, za vrijeme Vjerovjesnika, s.a.v.s., došao u Medinu i stao govoriti:

- Ako bi Muhammed nakon sebe poslanstvo prepustio meni, ja bih ga slijedio!

U Medinu je bio došao s velikim brojem pripadnika svoga naroda. Vjerovjesnik, a.s., se zaputio k njemu u društvu sa Sabitom ibn Kajsom ibn Šemmasom, noseći u ruci komad gole palmine grane. Zaustavivši se pred Musejlimom, koji je bio okružen svojim ljudima, rekao mu je:

"Da od mene zatražiš ovaj komad palmine grane, ni njega ti ne bih dao i nikad neću prijeći preko onoga što je Bog odredio u vezi s tobom. Ako se okreneš (od moga poziva), sigurno će te Allah preklati! Ja te, doista, vidim onakvim kakav si mi pokazan u snu, a evo Sabita, on će ti to kazati umjesto mene!"

Zatim se okrenuo i otišao od njega. Ibn Abbas kaže:

- I ja sam se raspitivao o Vjerovjesnikovim, a.s., riječima: "Ti si, doista, onakav kakav si mi pokazan u snu!" - pa mi je Ebu Hurejre ispričao da je Vjerovjesnik, a.s., rekao:

"Dok sam jedanput spavao, sanjao sam da u ruci držim dvije zlatne narukvice koje su me zabrinule. Utom mi u snu bi objavljeno da ih otpuhnem pa sam ih otpuhnuo i one su odletjele. Protumačio sam ih kao dvojicu lažnih poslanika koji će se pojaviti poslije mene (tj., poslije objave moga poslanstva, op. prev.): jedan od njih El-Ansi iz San'e (u Jemenu), a drugi Musejlima iz Jemame!"

Vjerovjesnikove, a.s., riječi: "Ko me vidi u snu, stvarno me je vidio!"

1515. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je čuo Božijega Poslanika, a.s., kad je rekao:

"Ko me vidi u snu, taj će me vidjeti i na javi, odnosno bit će kao da me je, doista, i vidio na javi; šejtan ne može poprimiti moje obličje!"

On još kaže da Ebu Selema prenosi od Ebu Katade da je Božiji Poslanik, a.s., je rekao:

"Ko me vidi (u snu), vidio je istinu!"

Istiniti snovi su od Allaha, a sanjarije su od šejtana

1516. Od Ebu Seleme se prenosi da je čuo Ebu Katadu a on da je čuo Božijega Poslanika, a.s., gdje kaže:

"Istiniti snovi (*ru'ja*) su od Allaha, a sanjarije (*hulm*) su od šejtana. Pa ko od vas usnije nešto ružno, neka tri puta pljucne na svoju lijevu stranu i neka kod Allaha zatraži utočište od zla tih sanjarija - tako mu one neće naškoditi!"

On kaže: - Ja sam znao sanjati takve snove koji su mi bili teži od nekog brda, pa kad sam čuo ovaj hadis, više ne obraćam pažnju na njih.

Lijepi snovi su od Allaha, a ko usnije nešto ružno neka nikome ne priča o tome

1517. Prenosi se da je Ebu Seleme rekao:

-Ja sam sanjao snove koji su me činili bolesnim pa kad sam jednom susreo Ebu Katadu, on mi je rekao:

- I ja sam, zbilja, sanjao snove koji su od mene pravili bolesnika, sve dok nisam čuo Božijega Poslanika, a.s., kako kaže:

"Lijepi snovi su od Allaha. Pa ko od vas usnije nešto lijepo neka to ispriča samo onome koga voli, a ko usnije nešto ružno neka triput pljucne na svoju lijevu stranu i neka kod Allaha zatraži utočište od šejtanova zla i zla tih sanjarija i neka ih nikome ne kazuje - tako mu neće naškoditi!"

Kad čovjek usnije nešto ružno neka prouči euzubillu i neka se prevrne na drugu stranu

1518. Od Džabira, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Kad neko od vas usnije nešto ružno neka triput pljucne na svoju lijevu stranu, neka triput prouči euzubillu i neka se prevrne na drugu stranu!"

Istiniti vjernikovi snovi jedan su od četrdeset i šest dijelova vjerovjesništva

1519. Od Ubade ibn Samita, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Istiniti vjernikovi snovi jedan su od četrdeset i šest dijelova vjerovjesništva!"

Kad se primakne vrijeme, muslimanova snoviđenja skoro da nikad neće omahnuti

1520. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Vjerovjesnik, a.s., rekao:

"Kad se primakne vrijeme (tj., kad se vrijeme sasvim približi svome isteku na ovome svijetu, op. prev.), muslimanova snoviđenja skoro da nikad neće omahnuti, a najistinitije snove će od vas sanjati onaj koji bude najistinitije zborio. Snovi jednog muslimana jesu jedan od četrdeset i pet dijelova vjerovjesništva. Tri su vrste snova: lijepi snovi, koji su radostan nagovještaj koji dolazi od Allaha, ražalošćujući snovi, koji su od šejtana i snovi koji nastaju kao posljedica čovjekove autosugestije. Kad neko od vas bude sanjao nešto ružno, neka ustane pa neka klanja i neka o tome ne priča ljudima!"

On kaže: - Volim (sanjati) sputu (*kajd*) a ne volim okov (*gull*). Sputa je postojanost u vjeri! Ne znam da li je ovo zadnje sastavni dio hadisa, ili su to Ibn Sirinove riječi.

Šta se prenosi o tumačenju snova

1521. Od Ubejdullaha ibn Abdullaha ibn Utbe se prenosi da je Ibn Abbas, r.a., kazivao:

- Jedan čovjek je došao kod Vjerovjesnika, a.s., i rekao mu:

- Božiji Poslaniče, sinoć sam sanjao jedan oblak koji luči maslo i med i vidio sam ljude kako iz njega pregrštima uzimaju, neki mnogo, neki malo, i još sam vidio kako se sa neba na zemlju spusti nekakvo uže, i vidjeh tebe kako se uhvati za njega i uspe se, potom se iza tebe za njega uhvati još neki čovjek, pa se i on uspe; zatim se za njega uhvati drugi čovjek, pa se uspe i on, zatim još jedan, no njemu se uže prekide, pa mu bi nadovezano, te se i on uspe!

Na to je Ebu Bekr, r.a., kazao:

- Božiji Poslaniče, draži si mi i od moga oca, pusti me, molim te, i ja ću ga, posigurno, protumačiti!

"Hajde, protumači ga!" - rekao mu je Božiji Poslanik, a.s.

- Što se tiče oblaka - kazao je Ebu Bekr - to je oblak islama, maslo i med koji se luče - to je Kur'an, njegova slast i mehkoća. To što neki ljudi pregrštima uzimaju od toga - to su oni koji mnogo, odnosno malo uče Kur'an. Uže koje je s neba spušteno na zemlju - to je istina na kojoj si ti, koje se držiš - njome te Allah uzdiže. Nje će se držati i onaj koji dođe iza tebe pa će se i on njome uzdići. Potom će se nje prihvatiti i sljedeći pa će se i on njome uzdići. Onda će je se prihvatiti drugi čovjek, no njemu će se prekinuti a zatim će mu biti nadovezano, pa će se i on njome uzdići. Eto, Božiji Poslaniče, draži si mi i od oca moga i od majke moje, hajde, reci mi, jesam li ga pravilno protumačio, ili nisam?!

Božiji Poslanik, a.s., mu je odgovorio:

"Jedan dio si protumačio pravilno, a drugi nisi!"

- Allaha mi ćeš mi, Božiji Poslaniče - kazao je on - reći gdje sam pogriješio!

"Ne zaklinji se!" - rekao mu je Poslanik, a.s.

Ne treba pričati kad se šejtan s nekim poigrava u snu

1522. Od Džabira ibn Abdullaha, r.a., se prenosi da je jedan beduin došao kod Vjerovjesnika, a.s., i rekao mu:

- Božiji Poslaniče! Sanjao sam da mi je odsječena glava pa se zakotrljala a ja sve trčim za njom!

Božiji Poslanik, a.s., je beduinu kazao:

"Nemoj ljudima kazivati o šejtanovom poigravanju s tobom u snu!"

On još kaže:

- Čuo sam Vjerovjesnika, a.s., kako drži hutbu i kaže:

"Kad se šejtan s nekim od vas poigrava u snu, neka taj nipošto ne priča o tome!"

VRLINE

VJEROVJESNIKOVE, S.A.V.S., VRLINE

Odabranost Vjerovjesnika, a.s.

1523. Od Vaila ibn el-Eskaa, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Allah Uzvišeni je od potomstva Ismailova, a.s., odabrao pleme Kinanu, a od Kinane je odabrao (njegov ogranak, op. prev.) Kurejš, od Kurejša Benu Hašim a od Benu Hašima je odabrao mene!"

Vjerovjesnikove riječi: "Ja sam prvak Ademova potomstva"

1524. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Ja ću, na Sudnjemu danu, biti prvak (ukupnoga) Ademova potomstva; bit ću prvi nad kim će se otvoriti mezar i bit ću prvi zagovornik i prvi čije će zauzimanje biti uvaženo!"

Primjer upute i znanja s kojim je poslan Vjerovjesnik, a.s.

1525. Od Ebu Musaa el-Eš'arija, r.a., se prenosi da je Vjerovjesnik, a.s., rekao:

"Uputa i znanje s kojima me je poslao Allah Uzvišeni jesu poput kiše koja se spusti na zemlju. A zemlje ima kvalitetne, one koja primi vodu i iz nje ponikne ispaša i mnogo bilje; a ima i one koja zadržava vodu pa Allah nju tako učini korisnom ljudima te oni iz nje piju, napajaju i napasaju (svoja stada); ima, međutim, i one koja je samo besplodna ravan: niti zadržava vodu, niti i iz nje niče bilje! To je, eto,

primjer za one koji razumiju Allahovu vjeru i koje je Allah naputio kako će se koristiti onim s čime me On poslao - oni steknu znanje, pa ga i na druge prenose; i primjer za one koji tome ne pridadnu nikakva značaja i ne prihvate Božiju uputu s kojom sam poslan!"

1526. Od Ebu Musaa se prenosi da je Vjerovjesnik, a.s., rekao:

"Ja i ono s čime me je Allah poslao smo poput čovjeka koji je došao svome narodu i rekao mu: Narode, svojim sam očima vidio vojsku! Ja vas, doista, najozbiljnije upozoravam: spašavajte se! Jedan dio njegova naroda mu povjeruje i oni poskoče odmah te krenu spremni, dok drugi dio naroda njegov poziv shvati kao lažan te ostanu na svome mjestu. Ove vojska ranim jutrom iznenadi i dokrajči ih sve do jednoga. To je primjer za one koji me poslušaju i povedu se za onim što donosim i primjer za one koji mi neposluh iskažu i koji istinu koju donosim smatraju neistinom."

Konačnica svih vjerovjesnika - njihovo zaključenje s Vjerovjesnikom, a.s.

1527. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., kazao:

"Ja i vjerovjesnici koji su bili prije mene smo poput čovjeka koji je sagradio građevinu pa je dotjerao i uljepšao, ali je u jednom uglu nedostajala samo (još) jedna cigla. Ljudi su obilazili oko nje, divili joj se i govorili: - Zašto nije stavljena ova cigla? Eto, ja sam ta cigla i ja sam posljednji vjerovjesnik!"

a.s., kazao:

"Ja zbilja znam jedan kamen u Mekki koji je meni selam nazivao prije mojega poslanstva; i sada ga znam!"

Između Vjerovjesnikovih, a.s., prstiju teče voda

1529. Prenosi se od Enesa ibn Malika, r.a., da se Vjerovjesnik, a.s., jedanput sa svojim ashabima nalazio u Zevrai (mjesto u Medini, negdje između gradske pijace i mesdžida) pa je zatražio čašu vode a onda u nju stavio svoju šaku i između njegovih prstiju je potekla voda! Tom vodom su svi njegovi ashabi uzeli abdest.

- Koliko ih je bilo, Ebu Hamza? - upitao je Enes.

- Bilo ih je, po prilici, tri stotine! - odgovorio je Ebu Hamza.

Vjerovjesnikova, a.s., znamenja u vodi

1530. Prenosi se da je Muaz ibn Džebel, r.a., rekao:

- U godini u kojoj se zbila Bitka na Tebuku mi smo krenuli s Božijim Poslanikom, a.s., i on je spajao namaze - klanjao je spojeno podne i ikindija-namaz te akšam i jaciju također. Tako je jednom odgodio namaz sve do isteka namaskog vremena - spojeno je klanjao podne i ikindiju, zatim je klanjao spojeno akšam i jaciju. Potom je rekao:

"Sutra ćete, ako Bog da, doći kod Tebuškog vrela, a do njega nećete stići prije nego što dan poprilično odmakne, pa neka onaj koji tamo stigne ničim ne dotiče vodu dok ja ne dođem!"

Kad smo mi došli do vrela, prije nas su bila stigla neka dvojica ljudi, a iz vrela je curilo poput šnjire, vrlo tanko. Božiji Poslanik, a.s., je njih dvojicu upitao:

"Jeste li imalo zahvaćali vode?" Oni su odgovorili da jesu i Vjerovjesnik ih je zato ukorio i rekao im dvije-tri riječi. Onda su ljudi rukama malo-pomalo zahvaćali vode i skupljali je u nešta. Božiji Poslanik, a.s., je zatim u tome oprao svoje ruke i lice, a onda tu vodu vratio u izvor i voda je otud potekla u jakom mlazu ili je rekao: obilno (Ebu Ali nije bio siguran koju je od te dvije riječi on upotrijebio), tako da su se napili svi ljudi. Potom je rekao: "Muaze, ako poživiš dugo, vrlo brzo ćeš vidjeti kako će se ovo mjesto ispuniti baščama!"

Vjerovjesnikova, a.s., bereketnost u hrani

1531. Prenosi se od Džabira, r.a., da je neki čovjek došao kod Vjerovjesnika, a.s., i od njega zatražio hrane pa mu je on dao pola tovara ječma. Taj čovjek, njegova žena i gosti im, jeli su od toga sve dok to on jedanput nije izvagao. Potom je došao kod Vjerovjesnika, a.s., i on mu je rekao:

"Da to nisi izvagao, i dalje biste odatle jeli a količina bi ostajala nepromijenjena!"

1532. Prenosi se da je Džabir ibn Abdullah, rekao:

- Kad je iskopan hendek, ja sam kod Božijega Poslanika, a.s., opazio da mu se stomak sav usukao od gladi pa sam se iskrao do svoje žene i upitao je ima li šta od hrane - jer sam primijetio da je Božiji Poslanik, a.s., silno gladan. Ona mi je izvadila jednu torbicu u kojoj je bio jedan sa' ječma, a imali smo i jedno živinče pa sam ga ja zaklao a ona je ječam samljela. Potom je to sasula u moju zdjelu a ja sam živinče iskomadao onako u ćupu. Krenuo sam prema Božijem Poslaniku, a.s.

- Nemoj me obrukati pred Božijim Poslanikom, a.s., i pred onima koji budu sa njim! - rekla mi je ona.

Ja sam onda otišao kod Poslanika i potajno mu rekao:

- Božiji Poslaniče, mi smo zaklali jedno živinče koje smo imali a (žena je) samljela i jedan sa' ječma koji smo posjedovali pa, hajde bujrum ti i ovi koji su s tobom!

Božiji Poslanik, a.s., je na to viknuo:

"Hej vi koji ste kopali kanal, Džabir vam je evo spremio gozbu, pa hajte, dobro došli! Nipošto nemojte vaditi svoje zdjele za hranu", rekao je još Poslanik, "i nikako ne pecite tijesto dok ja ne dođem!"

Tako sam ja došao (kod jela), a onda je, predvodeći ljude, stigao i Božiji Poslanik, a.s. Kad sam došao kod svoje žene, ona je zakukala:

- Bože dragi! Zhala sam! - i ja sam joj objasnio da sam ja učinio sve onako kako mi je rekla.

Kada sam Poslaniku iznio tijesto koje smo bili pripremili, on je u njega pljucnuo i blagoslovio ga, potom se okrenuo našoj zdjeli sa hranom pa i u nju pljucnuo i blagoslovio je, a onda je rekao:

"Pozovi kuharicu, neka i ona s tobom peče! Vadi hranu iz zdjele, a zdjelu nemoj spuštati!"

Njih je bilo hiljada i ja se kunem Allahom da su svi jeli koliko su htjeli, sve dok se nisu najeli, a naša zdjela sa hranom je jednako kvrckala (na vatri) i naše se tijesto (ili kako kaže Ed-Dahhak) jednako peklo (kao da nije ni dirnuto)!

1533. Prenosi se da je Abdurrahman ibn Ebu Bekr, r.a., rekao:

- Nas je s Božijim Poslanikom, a.s., bilo stotinu i trideset, i Vjerovjesnik je upitao:

"Ima li neko od vas kakve hrane?"

Neki čovjek imade sa sobom jedan sa' hrane ili otprilike toliko pa je to zamiješeno, a onda je naišao neki idolopoklonik, visok, raščupane kose, sa sitnom stokom.

"Je li za prodaju ili je za darovanje?" - upitao ga je Vjerovjesnik, a.s., ili je rekao: "Ili je za poklon?"

- Samo je za prodaju - odgovorio mu je pa je Poslanik kupio jednu ovcu.

Potom je ovca pripremljena i Božiji Poslanik, a.s., je zatražio da se je rasporedio u dvije zdjele i mi smo svi iz njih jeli, i do sitosti se najeli, a u tim zdjelama je još i ostalo hrane, pa sam ja to natovario na devu! - ili je nešto slično rekao.

1534. Prenosi se od Abdurrahmana ibn Ebu Bekra, r.a., da su ljudi sofe bili siromasi i da je Božiji Poslanik, a.s., jedanput rekao:

"Kod koga bude hrane za dvoje, neka povede troje, a kod koga bude bilo hrane za četvero, neka povede i petoga, šestoga!" - ili kako

se već izrazio - i Ebu Bekr je poveo troje i s njima otišao a Allahov Vjerovjesnik, a.s., je otišao s njih desetero.

On dalje kaže:

- Bio je, dakle, on, ja te moji otac i mati - i nisam siguran da li je rekao: I moja žena i sluga (koji je služio) između naše i Ebu Bekrove kuće.

Zatim je rekao:

- Ebu Bekr, r.a., je večerao kod Vjerovjesnika, a.s., a zatim se kod njega zadržao sve dok nije klanjana jacija. Potom se (s namaza) opet vratio i ostao sve dok Božiji Poslanik, a.s., nije zadrijemao pa je stigao tek kad je noć bila već podobro odmakla. Njegova žena ga je upitala:

- Šta te to zadržalo od tvojih gostiju? - ili je rekla: - od tvoga gosta?

- A zar im nisi dala večeru? - upitao je on.

- Odbili su - odgovorila je ona - dok ti ne dođeš. Nudili su im, ali ih nisu mogli uvjeriti.

On dalje kaže:

- I ja sam otišao i sakrio se, a on je rekao:

- Tupane jedan! Osakatio dabogda! - i dobro me naružio.

- Jedite, prisjelo vam dabogda! - dodao je. - Ja ga, Allaha mi, neću ni okusiti!

I gle: koji god bismo zalogaj mi uzeli, ispod njega bi hrane nadošlo još više! Mi smo se tako svi najeli, a jela je bilo više nego na početku. Ebu Bekr, r.a., je tad pogledao u hranu, a nje je bilo koliko i ranije ili čak više.

- Šta je to, sestro Benu Firasa?! - upitao je svoju ženu.

- Tako mi radosti moga oka (tj. tako mi Vjerovjesnika), sada je ima tri puta više no što je bilo!

Tada je i Ebu Bekr malo pojeo te hrane.

- Ono je bilo od šejtana! - rekao je, misleći na zakletvu koju je izrekao.

Zatim je pojeo još jedan zalogaj, a potom hranu odnio do Božijega Poslanika, a.s., tako da se ona našla kod njega. Između nas i jednog plemena postojao je sporazum čija je valjanost bila istekla pa smo se mi podijelili na dvanaestericu, a sa svakim čovjekom je bilo još ljudi, sami Bog zna koliko. On je tu hranu poslao sa njima i svi su je oni jeli! - ili je tome nešto slično rekao.

O Vjerovjesnikovoj, a.s., bereketnosti u mlijeku

1535. Prenosi se da je El-Mikdad, r.a., rekao:

- Došao sam sa dvojicom svojih prijatelja, a i oči i uši su nas bile izdale od umora, pa smo se počeli obraćati ashabima Božijega Poslanika, a.s., ali nas niko od njih nije primao. Kad smo došli kod Vjerovjesnika, a.s., on je zajedno sa nama pošao svojim ukućanima i mi smo tamo zatekli tri mlade koze. Vjerovjesnik, a.s., je rekao:

"Muzite ih i među nama dijelite mlijeko!"

Mi smo ih muzli i svaki od nas je pio ono što mu je pripadalo, dok smo Vjerovjesniku, a.s., ostavljali njegov dio. On je noću dolazio i nazivao selam tako da onoga ko je spavao ne bi probudio, a ko je bio budan mogao ga je čuti. Potom je odlazio u mesdžid i klanjao a onda bi prilazio svome mlijeku i pio ga. Meni je jedne noći došao šejtan, a već sam ranije bio popio svoju porciju mlijeka, i rekao mi:

- Muhammed odlazi kod ensarija, darivaju ga i on od njih svašta dobija te mu je ovaj gutljaj sasvim nepotreban!

Tako sam prišao njegovom mlijeku i popio ga! No, čim se mlijeko slilo u moj stomak, kad sam shvatio da više povratka nema, šejtan me odmah počeo navoditi na kajanje.

- Šta to, bolan, uradi!? - govorio je. - Zar popi Muhammedovo mlijeko?! Ta, kad dođe, pa ga ne nađe, proklet će te i ti si gotov! Izgubit ćeš i ovaj i onaj svijet!

Ja sam na sebi imao ogrtač pa kad bih njime pokrio noge, otkrio bih glavu, a kad bih pokrio glavu, ostale bi mi otkrivene noge. Nikako mi nije dolazio san. Moja dva prijatelja nisu učinila ono što sam ja

učinio pa su oni spavali. Utom je stigao Vjerovjesnik, a.s., i nazvao selam, kako je to činio i ranije, a potom otišao do mesdžida i klanjao a onda prišao svojoj porciji mlijeka, otkrio je i u njoj nije našao ništa! Tada je glavu podigao prema nebu i ja sam pomislio: Sada priziva prokletstvo na mene. Ja sam gotov! Međutim, on je govorio:

"Bože moj, Ti nahrani onoga ko nahrani mene i napoji onoga ko mene napoji!"

Ja sam tada ogrtač navukao na sebe, uzeo nož i otišao do koza. Birao sam među njima najdeblju namjeravajući je zaklati za Božijega Poslanika, a.s., kad pogledah, bila je sa punim vimenom mlijeka. Onda ustanovih da su sve koze imale puna vimena mlijeka te uzeh posudu Muhammedove, a.s., porodice, koju su oni bili izdvojili za mužu. U nju sam namuzao toliko mlijeka da se pjena dizala iznad njenoga vrha. Zatim sam otišao kod Božijega Poslanika, a.s., i on me upitao:

"Jeste li vi noćas popili svoje porcije?"

- Pij, Božiji Poslaniče! - rekao sam mu i on je pio, a onda i mene ponudio.

- Božiji Poslaniče, pij! - rekao sam opet i on je opet pio. Zatim je ponovo ponudio i mene pa kad sam vidio da se napio i da sam se i ja tako uvrstio u one za koje je on Allahu uputio dovu, od smijeha sam se zavalio na zemlju!

"Je li opet neka tvoja vragolija, Mikdade?!" - kazao je on, a ja sam mu rekao:

- Božiji Poslaniče, sa mnom se to i to zbilo i ja sam to i to učinio!

"To nije ništa drugo doli milost od Allaha Uzvišenoga (tj. da poteče toliko mlijeko kad nije vrijeme za mužu)!" - kazao je. "No, zašto me nisi obavijestio pa da probudimo i onu dvojicu prijatelja da se i oni napiju mlijeka?!"

- Tako mi Onoga Koji te s istinom posla - rekao sam mu - ne interesira me nakon što si se ti napio i ja s tobom ko će poslije od ljudi piti!

Bereketnost Vjerovjesnikova, a.s., u maslu

1536. Od Džabira se prenosi da je Umm Malik, r.a., Vjerovjesniku, a.s., poklanjala maslo u svojoj mješini koja joj je služila za tu svrhu. Kad bi joj došla njena djeca i od nje iskala smoka (rastopljenog masla, umaka, op. prev.), a kod njih nimalo ne bi bilo, ona bi uzimala mješinicu iz koje je darivala Vjerovjesnika, a.s., i u njoj bi nalazila masla. To joj je tako podmirivalo potrebu za smokom u njenoj kući sve dok je jedanput nije iscijedila. Kad je otišla kod Vjerovjesnika, a.s., on ju je upitao:

"Jesi li je iscijedila?" - i kad je rekla da jeste, on je kazao:

"Da si je onako ostavila, ono bi još (po)trajalo!"

Drveće ide za Vjerovjesnikom, a.s.

1537. Prenosi se da je Ubade ibn el-Velid ibn Ubade ibn es-Samit rekao:

- Ja i moj otac smo se zaputili u mahalu u kojoj su živjele ensarije, tragajući za znanjem koje su posjedovali, dok su još među živima. Prvi na koga smo naišli bio je Ebu-l-Jeser, ashab Božijega Poslanika, a.s., s kojim je bio i njegov momak sa smotkom nekakvih listova. Ebu-l-Jeser je na sebi imao burdu i meafirij (vrsta odjeće koja se pravila u mjestu koje se zvalo Meafir) a isto tako je bio odjeven i njegov momak.

- Amidža - rekao mu je moj otac - ja ti na licu vidim znak ljutnje!?

- Jakako! - odgovorio je on. - Ja sam kod jednog čovjeku iz plemena Benu Haram imao nekakva duga pa sam otišao kod njegovih, nazvao selam i upitao je li on kući. Oni su mi rekli da nije tu, no pred mene je izašao njegov sinčić i ja sam ga upitao gdje mu je otac.

Kad je izašao, ja sam ga upitao [illegible]
rekao:

- Sve ću ti, Boga mi, kazati istinu! Ta, Allaha mi, i pobojao sam se da ti neću kazati nešto što nije, i da ti neću što obećati, a onda te iznevjeriti - ta ti si ashab Božijega Poslanika, a.s., a ja sam u vrlo teškoj materijalnoj poziciji!

- Allaha ti?! - zakleo sam ga, i on je rekao:

- Allaha mi.

- Allaha ti?

- Allaha mi.

- Allaha ti?

- Allaha mi.

- Onda je -kaže - uzeo dokument (koji je sačinjen prilikom davanja pozajmice, op. prev.) i svojom rukom ga pobrisao.

- Ako mi ga budeš u stanju vratiti, vrati mi - rekao mu je - a ako ne budeš, halalim ti ga! Ta, ja sam bio prisutan, a svjedokom su mi ova moja dva oka (dva prsta je stavio na svoje oči), i ova dva uha, i svjesnost srca moga (pokazao je na svoje srce), kad je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Ko pričeka dužnika koji je u teškom materijalnom stanju ili mu dug sasvim otpiše, Allah će ga smjestiti u Svoj hlad!"

Ja sam mu rekao:

- Amidža, zašto ne uzmeš burdu tog svog momka a njemu ne dadneš svoj meafirij, a od njega ne uzmeš njegov meafirij i ne dadneš mu svoju burdu - tako bi odjeća bila ukras i na tebi i na njemu!

On me je pomilovao po kosi i rekao:

- Bože moj, spusti na njega Svoj blagoslov! (Zatim je nastavio:) - Bratiću, ove su oči gledale, ove su uši slušale i ovo srce je razumjelo (i koju i vi oblačite?

- Prema tome, lakše je meni da ja njemu dadnem nešto od ovosvjetske vrijednosti, nego da on meni, na Sudnjem danu, uzme od mojih dobročinstava!

Mi smo zatim nastavili dalje, dok nismo došli u džamiju kod Džabira ibn Abdullaha. Zatekli smo ga u namazu, ogrnutog samo jednim haljetkom. Ja sam onda prekoračivao preko ljudi dok nisam sjeo između njega i Kible.

- Allah ti se smilovao - rekao sam mu - kako to da klanjaš u jednom haljetku, a ogrtač ti tu pored tebe!?

On me tada ovako rukom udario po prsima - pa je raširio prste i iskrivio ih u obliku luka - i rekao:

- Htio sam da mi dođe glupan poput tebe da vidi kako ja to činim pa da tako uradi i on! Jedanput nam je Božiji Poslanik, a.s., došao u džamiju noseći u ruci granu datule. U pravcu džamijske Kible je ugledao nečiji ispljuvak pa ga je tom granom obrisao. Potom se okrenuo prema nama i upitao:

"Ko bi od vas volio da se Allah okrene od njega?"

Nas je strah obuzeo, a on je opet upitao:

"Ko bi od vas volio da se Allah okrene od njega?"

Mi smo i dalje bili u strahu, a on je opet upitao:

"Ko bi od vas volio da se Allah okrene od njega?"

- Niko to od nas ne bi volio, Božiji Poslaniče! - rekli smo mi - našta je on kazao:

"Pa, znajte, kada neki od vas ustane da klanja, ispred njega je Allah Uzvišeni pa neka niko nipošto ne pljuje ispred sebe niti na svoju desnu stranu; neka pljune na svoju lijevu stranu, pod svoju lijevu nogu. Ako ga ipak pretekne ispljuvak, neka tada svojom odjećom postupi ovako!"

Zatim je smotao svoju odjeću, jedan dio preko drugoga, i kazao:

"Dajte mi kakav miris!"

Jedan mladić iz mahale je odmah skočio i otrčao svojoj kući te na dlanu donio mirisa od šafrana. Božiji Poslanik, a.s., je uzeo taj miris i njime namirisao vršak grane a zatim time premazao mjesto na kojem je bio trag onoga ispljuvka.

Džabir je onda rekao:

- Eto, zbog toga ste miris od šafrana unijeli u vaše džamije...

Mi smo bili s Božijim Poslanikom, a.s., u vojnom pohodu Batnu Buvat kad je on tjerao El-Medždija ibn Amra el-Džuhenija. Jednoga devca je na smjenu jahalo nas peterica, šesterica i sedmerica. Kad je red došao na jednog ensariju, čiji je i bio devac, on ga je natjerao da klekne pa ga je uzjahao i onda mu naredio da ustane. Devac je, međutim, s tim malo otezao pa mu je čovjek rekao:

- Hajde, Allah te prokleo!

"Ko je taj što proklinje svoga devca?" - upitao je Božiji Poslanik, a.s.

- Ja, Božiji Poslaniče - rekao je dotični, našta je Poslanik kazao:

"Siđi sa njega! Nemoj ići sa nama s prokletim! Nemojte sami sebe proklinjati, nemojte proklinjati svoju djecu niti svoju imovinu da ne potrefite onaj momenat kod Allaha kad On udovoljava molbi, pa da tako udovolji i tom vašem traženju!"

I išli smo s Božijim Poslanikom, a.s., pa kad se primakla noć, stigli smo nedaleko od jedne arapske vode, Božiji Poslanik, a.s., je upitao:

"Ko će otići ispred nas i glinom ograditi jedan bazen (da se tako sakupi dovoljno vode na jednom mjestu, op. prev.) pa da se napije on a da napoji i nas?"

Ja sam ustao i rekao:

- Evo jednoga, Božiji Poslaniče! - a on je upitao:

"Ko će još poći s Džabirom?"

Ustao je Džebbar ibn Sahr i nas dvojica smo otišli do bunara i iz njega u bazen izlili jednu ili dvije oveće kofe, potom smo bazen oblijepili zemljom i u njega ljevali vodu sve dok ga nismo napunili. Prvi koji nas je ugledao bio je Božiji Poslanik, a.s.

"Dopuštate li?" - upitao je.

- Svakako, Božiji Poslaniče - odgovorili smo mi i on je svoju devu doveo do vode da je napoji. On je sebi privukao njenu uzdu i ona je razmaknula noge i pomokrila se. Poslanik ju je zatim okrenuo i naredio joj da klekne a onda je prišao izvoru i iz njega se abdestio. I ja sam s

istog tog mjesta uzeo abdest, dok je Džebbar ibn Sahr otišao obaviti nuždu. Božiji Poslanik, a.s., je potom ustao da klanja. Ja sam na sebi imao jedan ogrtač i pokušao sam mu poravnati krajeve, ali uzaludno. Ogrtač je imao rese pa sam ih ja opustio i onda poravnao obje strane i na njima skupio vrat tako ih pridržavajući. Zatim sam prišao i stao s lijeve strane Božijega Poslanika, a.s., a on me je uzeo za ruku i okretao me sve dok me nije postavio sa svoje desne strane. Utom je stigao Džebbar ibn Sahr pa se i on abdestio a onda prišao i stao s lijeve strane Božijega Poslanika, a.s. Božiji Poslanik je tada nas obojicu uzeo za ruke i postavio iza sebe. On je stalno pogledao na mene, a ja to nisam primjećivao. Kad sam to opazio, on mi je pokazao rukom da se pritegnem na sredini pa kad je završio namaz, kazao je:

"Džabire!"

- Odazivam ti se, Božiji Posianiče! - rekao sam.

"Kad je (ogrtač) širok, tad mu poravnaj krajeve, a kad je uzak, onda ga pritegni oko struka!"...

I išli smo s Božijim Poslanikom, a.s., a dnevna hrana svakoga od nas bila je samo jedna hurma, i svaki bi je sisao a potom je stavljao u odjeću. Mi smo svojim lukovima tresli lišće i jeli ga, pa su nam se od toga izranjavala usta. Jednom čovjeku jedanput nije dopala ni hurma i mi smo ga sve pridizali i uspravljali u putu (toliko je bio iznemogao). Onda smo potvrdili da on, zbilja, nije dobio svoju hurmu pa mu je data i on je ustao i uzeo je...

I išli smo s Božijim Poslanikom, a.s., pa smo se zaustavili u jednoj širokoj dolini. Božiji Poslanik, a.s., je otišao obaviti nuždu a ja sam krenuo za njim u kožnoj zdjelici noseći nešto vode. Poslanik je razgledao oko sebe i nije vidio ništa čime bi se mogao zaklonuti. Na kraju doline ugledao je dva drveta i Božiji Poslanik, a.s., je pošao prema jednome od njih, uzeo za jednu njegovu granu i rekao:

"Pođi sa mnom, s Allahovim dopustom!" - i ono je krenulo za njim, poput devca probodena nosa, koji se umiljava svojemu vodiču!

Kad je došao kod drugog drveta, i tu je uzeo za jednu njegovu granu i rekao:

"Pođi sa mnom, s Allahovim dopustom!" - pa je i ono krenulo.

Kad je bio tačno na sredini između ta dva drveta, sastavio ih je i rekao:

"Spojite mi se, s Allahovim dopustom!" - i ona su se ispreprela!

Džabir dalje kaže:

- Ja sam tada krenuo nazad, žureći što sam mogao više, strahujući da će Božiji Poslanik, a.s., osjetiti moju blizinu pa se udaljiti (Muhammed ibn Ubad kaže: ... pa se odmaknuti), a onda sam sjeo i zamislio se. Slučajno sam se okrenuo i ugledao kako otud prilazi Božiji Poslanik, a ona dva drveta se razdvajaju i svako se ispravlja u svoj uobičajeni položaj. Onda sam vidio kako Božiji Poslanik malo zastade i učini pokret glavom (Ebu Ismail je glavom pokazao na desnu i lijevu stranu), a onda nastavi put. Kad je došao do mene, upitao me je:

"Džabire, jesi li vidio gdje sam ja zastao?"

- Jesam, Božiji Poslaniče - odgovorio sam.

"Otiđi do ona dva drveta", kazao je, "i sa svakog od njih otkini po jednu granu i ponesi ih pa kada budeš na onom mjestu gdje sam se ja zustavio, jednu granu spusti na svoju desnu, a drugu na lijevu stranu!"

Džabir kaže:

- I ja sam ustao i uzeo jedan kamen te ga očistio od zemlje i naoštrio a potom sam otišao do ona dva drveta i sa svakog od njih odsjekao po jednu granu a zatim sam se, vukući grane, vratio nazad. Kad sam bio na onom mjestu na kojem se bio zaustavio Božiji Poslanik, a.s., jednu granu sam spustio na desnu, a drugu na lijevu stranu. Došavši kod njega, rekao sam:

- Uradio sam, Božiji Poslaniče, šta si tražio, no zbog čega!?

"Prolazio sam pored dva kabura čiji su stanovnici upravo bili kažnjavani, pa sam poželio da im se, mojim šefaatom, otkloni patnja za vrijeme dok te dvije grane budu zelene!"

Kad smo se vratili do mjesta gdje smo se bili zaustavili, Božiji Poslanik, a.s., je rekao:

"Džabire, pozovi ljude da se abdeste!"

- Hajde, abdestite se! Hajde, abdestite se! Hajde, abdestite se! - vikao sam. Potom sam rekao:

- Božiji Poslaniče, kod ljudi nema ni kapi vode!

Međutim, kako je jedan ensarija, na svome magarcu, na prečki od palmina drveta, u nekoj svojoj pohabanoj mješini za Božijega Poslanika, a.s., hladio vodu, Poslanik mi je rekao:

"Otiđi do tog i tog ensarije i vidi ima li štogod u njegovoj mješini!"

Ja sam tako otišao do njega i zavirio u mješinu, a u njoj je, na onom širokom otvoru, bila ostala još samo jedna kapljica. Da sam je istresao, ona suhoća bi je upila u sebe. Stoga sam otišao kod Božijega Poslanika, a.s., i rekao mu:

- Božiji Poslaniče, u mješini sam našao samo jednu kapljicu, na onom širokom otvoru, ako bih je istresao, suhi bi je dio upio u sebe!

"Idi, i donesi mi je!" - kazao je, i ja sam je donio, a on ju je uzeo u svoju ruku pa je nešto govorio, ja ne znam šta, i stiskao je rukom a onda je vratio meni i rekao:

"Džabire, zatraži veliki čanak!"

Ja sam pozvao vlasnika čanka i čanak mi je bio donijet. Ja sam ga stavio pred njega, a Božiji Poslanik je u njemu učinio pokret rukom (pa je ispružio ruku i raširio prste) te je stavio na njegovo dno i rekao mi:

"Uzmi, Džabire, to prospi na mene i reci: Bismillah!"

I ja sam prosuo na njega i rekao: Bismillah, i vidio kako između prstiju Božijega Poslanika, a.s., izbija voda, zatim kako izbija iz čanka i ide u krug, sve dok se čanak nije napunio.

"Džabire" - rekao mi je Poslanik - "pozovi sve one koji trebaju vodu!"

Svi su došli, napili se i sebi natočili vode a ja sam još pitao:

- Je li iko ostao a da mu treba voda?

Božiji Poslanik, a.s., je izvadio ruku iz čanka a on je još do vrha bio pun.

Ljudi su se nakon toga Božijem Poslaniku, a.s., požalili na glad, pa im je on rekao:

"Možda će vas Allah Uzvišeni nahraniti!"

Utom smo izbili na obalu mora i more se je zatalasalo i izbacilo nekakvu životinju. Mi smo na jednoj njenoj strani potpalili vatru te kuhali, pržili i jeli sve dok se nismo dobro najeli.

Džabir dalje kaže:

- Ja, taj i taj, taj i taj... - i nabrojao je petericu - ušli smo u njenu očnu duplju, tako da nas niko nije vidio. Kad smo izašli, uzeli smo jedno njeno rebro i savili ga u luk. Zatim smo pozvali najkrupnijeg čovjeka među nama, zatražili najveću devu i najveće jastuče koje se stavlja na devinu grbu i taj čovjek je prošao ispod tog rebra a da nije trebao pogeti glavu!

Raspolućenje Mjeseca

1538. Prenosi se da je Abdullah ibn Mesud, r.a., rekao:

- Dok smo mi bili na Mini s Božijim Poslanikom, a.s., Mjesec se je raspolutio na dva dijela: jedna polovina je bila iza a druga ispred brda, i Božiji Poslanik, a.s., nam je rekao:

"Budite svjedoci!"

1539. Od Enesa ibn Malika, r.a., se prenosi da su stanovnici Mekke tražili od Božijega Poslanika, a.s., da im pokaže kakav znak pa im je on pokazao raspolućenje Mjeseca - dva puta!

Zaštita Vjerovjesnika, a.s., od onih koji ga hoće povrijediti

1540. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Ebu Džehl upitao:

- Je li Muhammed ikada svoje lice zaprašio pred vama?*

Rečeno mu je da jeste i on se zakleo:

- Tako mi Lata i Uzzaa, ako ga ja vidim da to čini, zgazit ću mu njegov vrat ili ću mu posigurno lice zabiti u prašinu!

---

* Tj. je li se ikada licem spustio na tlo, učinio sedždu.

Potom je otišao do Božijega Poslanika, a.s., i zatekao ga kako klanja, a odlučio je da će mu zgaziti vrat. Međutim, iznenadilo ih je kad su ga vidjeli kako uzmiče, štiteći se rukama. Kad su ga upitali šta mu je, odgovorio je:

- Između mene i njega bješe nekakav kanal, pun vatre, i nekakva strahota, i krila...!

Božiji Poslanik, a.s., je rekao:

"Da mi se je primakao, meleci bi ga rastrgali na komade!"

Tim povodom je Allah uzvišeni objavio (ne znam da li je i ovo sastavni dio hadisa koji se prenosi od Ebu Hurejre ili je nešto što je prenosilac čuo sa druge strane): *Uistinu, čovjek se uzobijesti čim se neovisnim osjeti, a Gospodaru tvome će se svi doista vratiti! Vidje li ti onoga koji brani robu da molitvu obavi? Reci mi ako on misli da je na Pravom putu ili ako traži da se kumirima moli, reci mi, ako on poriče i glavu okreće* (tj. Ebu Džehl) - *zar on ne zna da Allah sve vidi? Ne valja to! Ako se ne okani, dohvatit ćemo ga za kiku, kiku lažnu i grješnu, pa neka on pozove društvo svoje - Mi ćemo pozvati zebanije. Ne valja to! Ti njega ne slušaj!* (El-'Alek, 6-19.)

U jednoj predaji on kaže:

- I naredio mu je ono što mu je naredio.

U drugoj predaji stoji: *Pa neka on pozove društvo svoje*, tj. narod svoj.

Zaštita Vjerovjesnika, a.s., od onog ko ga je namjerio ubiti

1541. Prenosi se da je Džabir ibn Abdullah, r.a., rekao:

- S Božijim Poslanikom smo išli u jedan vojni pohod u pravcu Nedžda, pa smo Božijega Poslanika, a.s., sustigli u dolini punoj drače. On je sišao pod jedno drvo i svoju sablju okačio za njegovu granu a ostali su se razišli po dolini sklanjajući se pod hlad drveća. Poslanik je (kasnije) kazivao:

"Malo zatim mi je, dok sam ja spavao, došao neki čovjek i uzeo mi sablju. Kad sam se ja probudio, on je već stajao nad mojom glavom. Nisam ni osjetio kad je sablja bljesnula u njegovoj ruci, i on me upita:

- Ko će te spasiti od mene?!

Allah! - rekao sam, i on me ponovo isto upitao, i ja sam opet rekao: Allah! On je onda sablju vratio u korice i eno ga, sad sjedi tamo!"

I Božiji Poslanik, a.s., se više nije bavio njime!

O otrovu i jedenju zatrovane ovce

1542. Prenosi se od Enesa da je jedna Jevrejka Božijem Poslaniku, a.s., donijela zatrovanu ovcu pa je on jeo njenoga mesa. Potom je dovedena pred njega i on ju je upitao o tome.

- Htjela sam te ubiti! - rekla je.

"Allah ti nije dao da to učiniš!" - kazao je Poslanik; ili je rekao: - da mi to učiniš!

- Zar je nećemo pogubiti!? - upitali su i on je odgovorio odrično.

(Enes) kaže:

- Ja još uvijek na nepcu Božijega Poslanika, a.s., prepoznajem taj njen čin! (tj. primjećujem posljedice djelovanja tog otrova u promjeni boje na njegovom nepčanom ispupčenju - prim. red.).

Tačnost Vjerovjesnikove, a.s., procjene

1543. Prenosi se da je Ebu Humejd, r.a., rekao:

- Mi smo, povodom Bitke na Tebuku, išli s Božijim Poslanikom, a.s., i u Vadu-l-Kurau smo naišli na bašču neke žene.

"Hajde, procijenite je!" - rekao je Poslanik i mi smo je procijenili.

Njegova procjena je bila (da težina usjeva u toj bašči iznosi) deset tovara.

"Vidi koliko će tačno biti usjeva dok se mi ne vratimo, ako Bog da!" - rekao je Poslanik onoj ženi, i mi smo pošli dalje, dok nismo stigli do Tebuka.

"Večeras će vam puhati jak vjetar", rekao nam je Božiji Poslanik, a.s., "pa neka niko ne izlazi na njega. Ko ima devu, neka je dobro priveže!"

I puhnuo je jak vjetar, a jedan čovjek je izašao na njega i vjetar ga je ponio i bacio ga na planinski predio plemena Tajj. Potom je Božijem Poslaniku, a.s., došao izaslanik Ibnu-l-Almaa, vladara Ejle, s nekakvom porukom, i pritom mu poklonio mazgu bijele boje. Božiji Poslanik mu je odgovorio na poruku i njemu poklonio ogrtač. Utom smo mi krenuli nazad i kad smo bili u Vadu-l-Kurau, Božiji Poslanik, a.s., je upitao onu ženu koliko je bilo plodova.

- Deset tovara! - rekla je.

Poslanik je kazao:

"Ja žurim pa ko hoće neka požuri sa mnom, a ko hoće neka se zadrži!"

I mi smo pošli, pa kad smo bili nadomak Medine, Poslanik je rekao:

"Evo Tabe! Evo Uhuda! Uhud je brdo koje nas voli i kojeg mi volimo!"

Zatim je rekao:

"Najbolje ensarijske kuće jesu kuće Benu Nedžara, zatim kuće Benu Abdu-l-Ešhela, pa Benu Abdu-l-Harisa ibn el-Hazredža, pa kuće Benu Sa'ide. Ta, u svakoj ensarijskoj kući ima dobra!"

Utom smo sustigli Sa'da ibn Ubadu i Ebu Usejd je rekao:

- Vidje li ti kako Božiji Poslanik, a.s., po dobru spomenu ensarijske kuće pa nas stavi na zadnje mjesto?!

Onda je Sa'd naišao na Poslanika pa mu je rekao:

- Božiji Poslaniče, ti si po dobru spomenuo ensarijske kuće a nas si stavio na zadnje mjesto!

"A zar vam nije dovoljno", kazao mu je Poslanik, "da i vi budete od onih dobrih?"

O Poslanikovim riječima: "Ja vas za obašvu vučem da ne upadnete u vatru!"

1544. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Primjer mog slučaja je primjer čovjeka koji je potpalio vatru pa kad je ona obasjala svoju okolicu, leptiri i one životinje koje lete na vatru su počeli padati u nju. Taj čovjek ih stane odvraćati, no one uporno nasrću u nju. Eto, to je primjer mog slučaja sa vama: ja vas za obašvu vučem - Bježite od vatre! Bježite od vatre! - a vi me nadjačavate i nasrćete u nju!"

Vjerovjesnik, a.s., je imao najveće znanje o Allahu i on Ga se je najviše bojao

1545. Prenosi se da je Aiša, r.a., rekla:

- Božiji Poslanik, a.s., je u pogledu jednoga propisa dao olakšicu, no neki ljudi su je izbjegavali prihvatiti. Kad je Vjerovjesnik, a.s., saznao za to, naljutio se tako da mu se ljutnja mogla vidjeti i na licu. Potom je kazao:

"Šta misle neki ljudi - oni izbjegavaju ono u čemu je meni data olakšica, a ja, tako mi Allaha, bolje od njih poznajem Allaha i više Ga

Vjerovjesnik, a.s., je bio daleko od svakog grijeha i dosljedno je štitio sve Allahove, dž. š., svetinje

1546. Prenosi se da je Aiša, r.a., Vjerovjesnikova, s.a.v.s., supruga, rekla:

- Kad god je Božiji Poslanik, a.s., imao izbor između dvije stvari, uvijek se opredjeljivao za lakšu od njih, ukoliko nije bila grijeh. Ako bi, pak, bila grijeh, on bi je najstrožije izbjegao. I nikad se Božiji Poslanik, a.s., nije svetio za neki svoj hater, već samo ukoliko bi bila povrijeđena neka Allahova, dž.š. zabrana (svetinja)!

Vjerovjesnik, a.s., je znao klanjati tako dugo da bi mu noge natekle a njegovo pojašnjenje bilo je: "Zar neću biti zahvalni rob!"

1547. Od El-Mugire ibn Šu'beta, r.a., se prenosi da je Vjerovjesnik, a.s., klanjao tako dugo da bi mu noge naticale pa mu je rečeno:

- Zašto se izlažeš tolikom naporu, kad ti je Allah oprostio i ranije i kasnije grijehe!?

On je odgovorio:

"Pa kako da ne budem zahvalan rob!"

O Vjerovjesnikovim, a.s., riječima: "Ja ću vas predvoditi na Izvor!"

1548. Prenosi se od Džunduba, r.a., da je čuo Vjerovjesnika, a.s., kad je kazao:

"Ja ću vas predvoditi na Izvor!"

O Vjerovjesnikovom, a.s., izvoru, njegovoj veličini i dolasku njegova Ummeta

1549. Od Abdullaha ibn Amra ibn el-Asa, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Moj izvor je onoliki koliko se prijeđe za mjesec dana putovanja, jednaka mu je širina i dužina, voda mu je bjelja od srebra, miris mu je ugodniji od miska a krčazi (na njemu su) poput zvijezda na nebu - pa ko se napije iz njega, više nikada neće ožednjeti!"

On je još rekao:

- Esma, kćerka Ebu Bekrova, r.a., je rekla da je Božiji Poslanik, a.s., je kazao:

"Ja ću, doista, biti na tom izvoru da vidim ko će mi od vas doći, a neki će ljudi biti spriječeni pa ću ja reći: - Gospodaru moj, oni su moji i od moga ummeta! - no reći će mi se: - A zar ti ne znaš šta su oni uradili poslije tebe! Nisu ostali dugo a da se nisu vratili svojim ranijim putevima!

- Stoga je - kaže on - Ibn Ebu Mulejka govorio:

- Bože moj, mi Ti se utječemo od toga da se našim ranijim putevima vratimo ili da budemo odvraćeni od naše vjere!

1550. Prenosi se od Harise ibn Vehba, r.a., koji kaže da je čuo Vjerovjesnika, a.s., kad je rekao da je njegov izvor onoliki koliko je između Sane i Medine. Na to ga je El-Mustevrid upitao:

- A jesi li ga čuo kad je rekao: "posuđe"?

- Nisam - rekao je on, na šta je El-Mustevrid kazao:

- Posuđe na njemu izgleda poput zvijezda!

1551. Od Ibn Omera, r.a., se prenosi da je Vjerovjesnik, a.s., rekao:

"Pred vama je Izvor (čija je veličina koliko je) između Medine Džirbae i Ezruha!"

U drugoj varijanti se kaže: "moj izvor".

U trećoj varijanti stoji: - Ubejdullah kaže: - I ja sam ga upitao - tj. Nafi'a - i on mi je rekao: - To su dva mjesta u Šamu. Između njih je razdaljina tri noći hoda. U drugoj varijanti se kaže: - tri dana hoda.

1552. Od Džabira ibn Semure, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Dakako, ja ću vas predvoditi na Izvor. Razdaljina između njegovih krajeva je onolika koliko je između Sane i Ejle. Ibrici koji su na njemu su poput zvijezda!"

1553. Prenosi se da je Ebu Zerr, r.a., rekao:

- Božiji Poslaniče - upitao sam - kakvo je (po)suđe na Izvoru? - i on mi je rekao:

"Tako mi Onoga u čijoj je ruci Muhammedova duša, posuđe na Izvoru je brojnije od zvijezda i planeta na nebu u vedroj noći! Ko se iz njega napije, više neće ožednjeti. U njega se, na njegovu kraju, ulijevaju dva slivnika iz Dženneta. Ko se napije iz njega, više ožednjeti neće.

Širina mu je jednaka dužini: onolika je koliko je između Ammana i Ejle. Voda mu je bjelja od mlijeka, a slađa od meda!"

1554. Od Sevbana, r.a., se prenosi da je Allahov Vjerovjesnik, a.s., rekao:

"Ja ću, zbilja, na mjestu na kojem će se piti iz moga izvora, pomicati ljude kako bi mogli prići stanovnici Jemena; udarit ću svojim štapom kako bi im potekla voda!"

Potom je upitan o širini Izvora, pa je rekao:

"Odavde od mene pa do Ammana!"

Upitan je i o njegovom piću pa je rekao:

"Bjelje je od mlijeka a slađe od meda! U njega dotiče kroz dva slivnika, koji mu se pružaju iz Dženneta: jedan je od zlata a drugi od srebra!"

1555. Od Ukbe ibn Amira, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., jednom izašao i poginulima na Uhudu klanjao dženazu, a potom otišao do minbera i rekao:

"Ja ću vas predvoditi i svjedočit ću protiv vas! Ja, Allaha mi, evo sada gledam svoj izvor! Meni su, doista, dati ključevi riznica zemlje, ili ključevi zemlje, i ja se, Allaha mi, ne plašim da ćete se poslije mene vratiti mnogoboštvu, ali se bojim da ćete se natjecati u zadobijanju tih ključeva!"

O Vjerovjesnikovu, a.s., izgledu, o njegovu poslanju i životnoj dobi

1556. Prenosi se da je Enes ibn Malik, r.a., rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., nije bio ni previše visok, niti nizak. Nije bio ni pretjerano bijel, a ni crn, niti mu je kosa bila sasvim kovrdžava a ni potpuno opuštena. Allah, dž.š., mu je poslao objavu kad je napunio četrdeset godina. U Mekki je (primajući objavu) proveo deset godina,*

* Enes ibn Malik, r.a., u drugim hadisima prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., primao objavu u Mekki 13 godina, što je ispravno.

a deset godina u Medini. Allah ga je pozvao Sebi kad je napunio šezdeset godina* a u svojoj glavi i bradi nije imao ni dvadeset bijelih dlaka!

1557. Prenosi se da je El-Bera, r.a., rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., je bio čovjek srednjega rasta, širokih ramena, velike bujne kose (koja mu je dopirala) do resica uha, a na njemu crven ogrtač... Ništa ljepše od njega ja nisam vidio!

1558. Prenosi se da je Ebu et-Tufejl, r.a., rekao:

- Ja sam vidio Božijega Poslanika, a.s., i na zemaljskoj kugli nema više nikoga ko ga je vidio!

- Kako je izgledao? - upitao sam ga i on mi je rekao:

- Bio je svjetlije boje kože, srednje visine, ni debeo ni mršav!

Muslim kaže:

- Ebu et-Tufejl je umro stote godine i bio je posljednji živi ashab Božijega Poslanika, a.s.

O pečatu poslanstva

1559. Prenosi se da je Džabir ibn Semure, r.a., rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., je bio prosijed, u prednjem dijelu glave i brade. Kad bi namazao kosu, sijede vlati se ne bi razaznavale, no ukazivale su se kad bi bio nepočešljan; i imao je gustu bradu.

Jedan čovjek je upitao:

- Je li mu lice bilo poput sablje!? - A on je odgovorio:

* Tačan rivajet je da je živio 63 godine, kao što je to rečeno u hadisu broj 1593.

1560. Prenosi se da je Es-Saib ibn Jezid, r.a., rekao:

- Mene je moja tetka odvela kod Božijega Poslanika, a.s., i rekla mu:

- Božiji Poslaniče, ovaj moj sestrić je bolestan! - i on mi je rukom potrao glavu i uputio za me dovu da imadnem bereketa. Zatim je uzeo abdest i ja sam se napio vode od njegova abdesta a onda sam stao iza njegovih leđa i među plećkama sam mu vidio pečat, poput dugmeta na šatoru!

1561. Prenosi se da je Abdullah ibn Serdžis, r.a., rekao:

- Ja sam vidio Vjerovjesnika, a.s., i s njim sam jeo hljeba i mesa (ili je rekao: poparu)

Ja sam ga upitao:

- Je li Vjerovjesnik, a.s., zatražio za tebe oprost?

- Jest - rekao mi je - kao što ga je zatražio i za tebe! Zatim je proučio ajet: *I traži oprosta za grijehe svoje, i za vjernike i vjernice!* (Muhammed, 12.) Još je rekao:

- Zatim sam prošao iza njega i vidio pečat poslanstva; nalazio se među plećkama, u gornjem dijelu lijeve plećke. (Izgledao je) kao skupljena šaka i na njemu je bio mladež, poput grudnih bradavica!

O ustima Vjerovjesnika, a.s., o njegovim očima i peti

1562. Prenosi se da je Džabir ibn Semure, r.a., rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., je imao krupna usta, crvenkasto oko (tj. bjelinu oka mu je prekrivalo blago crvenilo, op. prev.) i suhonjave pete.

Ja sam upitao Semmaka: - Šta znači: krupna usta?

-Velika usta - odgovorio je.

- A šta znači: crvenkasto oko? - upitao sam i on mi je rekao:

- Duga kosina oka.

- A suhonjava peta? - upitao sam.

- Peta sa malo mesa - odgovorio je.

O izgledu Vjerovjesnikove, a.s., brade

1563. Prenosi se da je Enes ibn Malik, r.a., rekao:

- Mrzio je da čovjek sebi iz kose ili iz brade čupa bijele dlake. Božiji Poslanik, a.s., se nije farbao, a bijele su mu se dlake nalazile u bradi odmah ispod usne, na solufama i tu i tamo poneka u kosi.

O Vjerovjesnikovim, a.s., sijedim dlakama

1564. Prenosi se da je Ebu Džuhajfe, r.a., rekao:

- Vidio sam Božijega Poslanika, a.s., bijela, već osijedjela. Hasan, sin Alijin, r.a., je bio nalik na njega.

O Vjerovjesnikovoj, a.s., kosi

1565. Od Enesa, r.a., se prenosi da je kod Božijega Poslanika, a.s., kosa padala po ramenima.

1566. Od Enesa, r.a., se prenosi da je kosa Božijega Poslanika, a.s., bila do polovice ušiju.

O tome kako je Vjerovjesnik, a.s., svoju kosu držao opuštenom i kako ju je češljao na razdjeljak

1567. Prenosi se da je Ibn Abbas, r.a., rekao:

- Sljedbenici Knjige su svoju kosu držali opuštenom, dok su je mnogobošci češljali na razdjeljak. Božiji Poslanik, a.s., je volio biti poput sljedbenika Knjige u onome što mu nije bilo naređeno pa je i

Božiji Poslanik, a.s., kosu na prednjem dijelu glave držao samo raščešljanom, dok ju je kasnije češljao na razdjeljak.

O smiješenju Božijega Poslanika, a.s.

O tome govori hadis koji prenosi Džabir ibn Semura i on je već naveden u Poglavlju o namazu.

O tome kako je Vjerovjesnik, a.s., bio stidniji od čedne djevojke u njenoj kopreni

1568. Prenosi se da je Ebu Se'id el-Hudri, r.a., rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., je bio stidniji od čedne djevojke u njenoj kopreni. Kad bi šta prezreo, mi bismo to prepoznali na njegovu licu.

O tome kako je od Vjerovjesnika, a.s., dopirao lijep miris i kako je njegov dodir bio nježan

1569. Prenosi se da je Enes ibn Malik, r.a., rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., je imao blistav ten a njegov je znoj bio poput bisera. Kad bi hodao, lelujao bi se poput lađe. Nisam dotaknuo ni brokat ni svilu nježniju od dlana Božijega Poslanika, a.s., niti sam pomirisao ni misk ni amber ugodniji od mirisa samog Božijeg Poslanika, a.s.!

1570. Prenosi se da je Džabir ibn Semure, r.a., rekao:

- S Božijim Poslanikom, a.s., sam klanjao sabah-namaz (salatu-l-ula) pa kad je izašao i pošao kući, i ja sam izašao sa njim. Naišla su neka djeca i on je pomilovao obraze svakoga od njih, jednog po jednog. Pomilovao je i mene po obrazu i ja sam od njegove ruke osjetio

O tome kako se Vjerovjesnik, a.s., preznojavao kad bi mu dolazila objava, čak i kad je vrijeme bilo hladno

1571. Prenosi se da je Aiša, r.a., rekla:

- Dešavalo se da Božijem Poslaniku, a.s., objava dođe u hladno jutro - njegovo čelo bi tada svo bilo u znoju!

1572. Od Aiše, r.a., se prenosi da je El-Haris ibn Hišam upitao Vjerovjesnika, a.s.:

- Na koji način ti dolazi objava?

"Nekada mi dođe poput zvonjave zvona", odgovorio mu je on, "i taj oblik mi je najteži. Zatim to ode od mene i ja budem svjestan šta mi je objavljeno. Nekad (to bude) melek u liku čovjeka i ja upamtim ono što mi rekne!"

O mirisu Vjerovjesnikova, a.s., znoja

1573. Prenosi se da je Enes, r.a., rekao:

- Kod nas je došao Vjerovjesnik, a.s., i legao popodne i zaspao, pa se je preznojio. Moja majka je donijela jednu staklenu posudu i u nju kupila njegov znoj. Utom se Vjerovjesnik, a.s., probudio i upitao je:

"Umm Sulejm, šta to radiš?"

- Ovo je tvoj znoj - odgovorila je. - Koristimo ga kao miris! On je najljepši miris!

O bereketu od Vjerovjesnikova, a.s., znoja

1574. Prenosi se od Enesa ibn Malika, r.a., da je rekao:

- Vjerovjesnik, a.s., je ulazio u kuću Umm Sulejme i spavao na njenoj postelji dok bi ona bila izvan kuće. Jedanput je došao i zaspao na njenoj postelji a utom je i ona došla pa joj je rečeno:

- Eno Vjerovjesnika, a.s., spava ti u kući, na tvojoj postelji!

Ona je prišla, a on se bio preznojio i znoj mu se sakupio na komad kože na postelji. Ona je zatim otvorila svoju kutijicu za nakit i započela kupiti taj znoj pa ga potom cijediti u svoju staklenu bočicu. Vjerovjesnik, a.s., se prenuo i upitao je:

"Šta to radiš, Umm Sulejm?"

- Božiji Poslaniče - rekla je ona - nadamo se da će ovo biti bereketno za našu djecu!

"Dobro si postupila!" - kazao je on.

O Vjerovjesnikovoj, a.s., bliskosti s ljudima i njihovu traženju bereketa preko njega

1575. Prenosi se da je Enes ibn Malik, r.a., rekao:

- Kad bi Božiji Poslanik, a.s., klanjao u rano jutro, medinske sluge bi dolazile s posudama u kojima je bilo vode i koja god bi mu zdjela bila prinesena, on bi u nju zamočio ruku. Nekada bi oni dolazili i u hladna jutra, no on je i tada zamakao svoju ruku!

1576. Prenosi se da je Enes, r.a., rekao:

- Ja sam vidio kako Božijega Poslanika, a.s., brije brico a njegovi ashabi sve obilaze oko njega: nisu htjeli da nijedna dlaka padne, osim u ruku nekoga od njih!

1577. Prenosi se od Enesa, r.a., da je jedna žena bila malo poremećena u pameti, no rekla je:

- Božiji Poslaniče, trebam te nešto!

"O majko toga i toga", odgovorio joj je on, "pogledaj što me trebaš, pa da ti udovoljim potrebi!"

Zatim se s njom izdvojio ukraj puta, dok ona nije obavila šta je htjela.*

---

* To nije bilo izvan očiju javnosti, jer se Poslanik s njom samo izdvojio od ljudi.

Božiji Poslanik, a.s., je bio najmilostiviji čovjek prema djeci i svojoj čeljadi

1578. Prenosi se da je Enes ibn Malik, r.a., rekao:

- Nisam vidio nikoga ko je bio milostiviji prema svojoj čeljadi od Božijega Poslanika, a.s. Ibrahim je bio na dojenju kod neke medinske porodice pa je on odlazio tamo a s njim i mi. Tako je ušao u jednu kuću, u kojoj se je sve pušilo, jer je dojiljin muž bio kovač. On ga je uzeo i poljubio ga a potom se vratio.

Amr kaže:

- Kad je Ibrahim umro, Božiji Poslanik, a.s., je rekao:

"Ibrahim je zbilja moj sin i umro je kao dojenče. On ima dvije dojilje koje će dovršiti njegovo dojenje u Džennetu!"

1579. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je El-Akre ibn Habis vidio kako Vjerovjesnik, a.s., ljubi Hasana, pa je rekao:

- Ja imam desetero djece i niti jednog od njih još nisam poljubio!

Nato je Božiji Poslanik, a.s., kazao:

"(Pravilo je:) ko prema drugome ne bude imao milosti, ni prema njemu se milosti neće imati!"

Vjerovjesnikova, a.s., milost prema ženama i njegova naredba onim koji su ih prevozili da budu nježni

1580. Prenosi se da je Enes, r.a., rekao:

"Božiji Poslanik, a.s., je bio na jednom od svojih putovanja, gdje je jedan crni mladić po imenu Endžeša vodio deve. Božiji Poslanik, a.s., mu je na to rekao:

"Endžeša, žene prevozi nježno!"

O Vjerovjesnikovoj, a.s., hrabrosti i njegovom prethođenju u borbi

1581. Prenosi se da je Enes ibn Malik, r.a., rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., je bio najbolji, najdarežljiviji i najhrabriji čovjek! Jedne noći Medinjani su se uplašili i neki ljudi su krenuli u pravcu odakle je dopirao glas, no Božiji Poslanik, a.s., je naišao na njih vraćajući se odatle - bio je prije njih otišao tamo, na neosedlanu konju Ebu Talhe, sa sabljom oko vrata. Govorio im je:

"Nema straha, ne bojte se!"

Konj je bio začuđujuće brz, pravi rasni! Inače smo ga poznavali kao vrlo spora i slabo pokretna!

Vjerovjesnik, a.s., je imao najljepše ponašanje

1582. Prenosi se da je Enes, r.a., rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., je bio čovjek najljepšeg ponašanja. On me je tako jedanput poslao da obavim neki posao i ja sam (najprije) rekao: - Bogami, neću otići! Međutim, u sebi sam ipak osjećao obavezu da odem tamo gdje mi je naredio Allahov Vjerovjesnik, a.s., i tako sam krenuo, te naišao pored neke djece koja su se igrala na trgu. Istom, Božiji Poslanik, a.s., me otpozada uze za potiljak. Ja pogledah u njega a on se smijaše.

"Enesiću", upitao je, "jesi li išao tamo gdje sam ti rekao?"

- Da, Božiji Poslaniče - odgovorio sam - evo me, idem. - Allaha mi - kaže dalje Enes - devet godina sam ga služio a on mi nikada nije rekao za nešto što sam uradio: Zašto si uradio to i to, niti za nešto što nisam uradio: Zašto to i to nisi uradio!

O tome kakav je bio Vjerovjesnikov, a.s., govor

1583. Prenosi se da je Urve ibn ez-Zubejr, rekao:

- Ebu Hurejre je kazivao: - Čuj, domaćice! Čuj, domaćice! - a Aiša je, Allah njome bio zadovoljan, klanjala.

Kad je završila namaz, rekla je Urvi:

- Ču l' ti onoga kako maloprije govoraše? Vjerovjesnik, a.s., je, međutim, kazivao tako da je neko, ako bi htio, mogao izbrojati sve njegove riječi!

Božiji Poslanik, a.s., nas umjereno ili povremeno savjetovaše

1584. Prenosi se da je Šekik Ebu Vail rekao:

- Abdullah nam je svakoga četvrtka držao ders pa mu je jedan čovjek rekao:

- O oče Abdurrahmanov, nama je tvoj govor vrlo prijatan i mi ga puno volimo. Zbilja bismo voljeli kad bi ti nama držao govor svakoga dana!

- Od toga me sprečava samo to - odgovorio je on - što ne bih volio prijeći vam u dosadu. Naime, Božiji Poslanik, a.s., je nama držao ders samo u određenim danima, ne želeći u nama izazvati odbojnost!

O tome kako je Vjerovjesnik, a.s., bio najdarežljiviji čovjek u dobru

1585. Prenosi se da je Ibn Abbas, r.a., rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., je bio najdarežljiviji čovjek, a osobito je bio darežljiv u mjesecu ramazanu. Džibril, a.s., ga je posjećivao svake godine u ramazanu sve dok on ne bi prošao. Božiji Poslanik, a.s., bi mu tada izlagao Kur'an i kad kod bi ga Džibril posjetio, Božiji Poslanik, a.s., bi bio darežljiviji i od blagoslovljena vjetra.

Od Vjerovjesnika, a.s., nikada ništa nije zaiskano a da on to nije dao

1586. Prenosi se da je Džabir ibn Abdullah, r.a., rekao:

- Od Božijega Poslanika, a.s., nikada ništa nije zaiskano a da on nije dao.

1587. Od Enesa, r.a., se prenosi da je neki čovjek od Vjerovjesnika, a.s., zatražio ovce između dva brda (veliko stado) pa mu ih je on dao. Potom je dotični čovjek otišao kod svoga naroda i rekao im:

- Narode, primite islam, jer Muhammed, a.s., zbilja obilato dariva i nimalo se ne plaši siromaštva!

Enes kaže:

- Premda su neki ljudi primili islam radi dunjaluka, islam im je ubrzo potom postajao draži od cijelog dunjaluka i svega što je na njemu.

O Vjerovjesnikovu, a.s., davanju - o zapremini i mnoštvu tog davanja

1588. Prenosi se da je Ibn Šihab rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., je bio u vojnom pohodu kad je oslobađana Mekka a potom je izašao s ostalim muslimanima koji su bili s njim i u Hunejnu su zapodjenuli borbu. Tu je Allah pomogao Svoju vjeru i muslimane pa je Božiji Poslanik, a.s., tada Safvanu ibn Umejji dao stotinu grla stoke, zatim još stotinu, pa još stotinu.

Ibn Šihab kaže:

- Meni je Se'id ibn el-Musejjeb kazivao da je Safvan (kasnije) pričao:

- Bogami, Božiji Poslanik, a.s., mi je davao to što je davao a bio mi je, zbilja, najmrži čovjek! Tako mi je on nastavio davati sve dok mi nije postao najmiliji čovjek!

O Poslanikovim, a.s., obećanjima

1589. Od Džabira ibn Abdullaha, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Da nam je došlo blago iz Bahrejna, ja bih tebi dao ovoliko, ovoliko i ovoliko!" - pokazujući sa obije ruke.

No, Vjerovjesnik, a.s., je preselio prije nego što je pristiglo blago iz Bahrejna pa je ono predato Ebu Bekru. On je naredio telalu da oglasi:

- Ko je kod Vjerovjesnika, a.s., imao kakva obećanja ili dug, neka dođe!

Ja sam odmah ustao i rekao:

- Vjerovjesnik, a.s., je zbilja rekao: "Da nam je došlo blago iz Bahrejna, ja bih tebi dao ovoliko, ovoliko i ovoliko!"

Ebu Bekr je jedanput zahvatio rukama a onda mi rekao:

- Izbroj ga!

Ja sam izbrojao, bilo je pet stotina. On mi je rekao:

- Uzmi dvaput toliko!

O broju Vjerovjesnikovih, a.s., imena

1590. Od Džubejra ibn Mut'ima, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Ja imam više imena: ja sam Muhammed, ja sam Ahmed, ja sam El-Mahi (Brisač) kojim Allah briše nevjerstvo, ja sam El-Hašir (Sabirač) kod čijih će se nogu sabirati ljudi, ja sam El-'Akib (Začeljiti) poslije kojeg nema više nikoga!"

A Allah ga je nazvao i Milostivim i Samilosnim.

1591. Prenosi se da je Ebu Musa el-Eš'ari, r.a., rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., je nama kazivao svoja imena, pa je rekao:

"Ja sam Muhammed, Ahmed, El-Mukaffi (Zadnji poslati), El-Hašir (Sabirač), Nebijju-t-tevbeti (Vjerovjesnik pokajanja) i Nebijju-r-rahmeti (Vjerovjesnik milosti)!"

Koliko je Vjerovjesnik, a.s., proboravio u Mekki a koliko u Medini

1592. Prenosi se da je Ibn Abbas, r.a., rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., je trinaest godina u Mekki primao objavu, a u Medini je primao deset godina. Kad je umro, imao je šezdeset i tri godine.

1593. Prenosi se da je Ibn Abbas, r.a., rekao:

- Božiji Poslanik, s.a.v.s., je u Mekki proveo petnaest godina: slušavao je zvuk i viđao svjetlost sedam godina, a nije vidio ništa, a osam godina mu je spuštana objava; u Medini je proveo deset godina.*

Koliko je Vjerovjesnik, a.s., imao godina kad je preselio

1594. Prenosi se da je Enes ibn Malik, r.a., rekao:

- Kad je umro, Božiji Poslanik, a.s., je imao šezdeset tri godine, i Ebu Bekr es-Siddik je umro kad mu je bilo šezdeset tri, i Omer kad mu je bilo šezdeset tri godine!

1595. Prenosi se da je Ammar, oslobođeni rob Benu Hašima, rekao:

Upitao sam Ibn Abbasa:

- Koliko je Božiji Poslanik, a.s., imao godina kad je umro? - i on mi je rekao:

- Nisam znao da neko, poput tebe, iz njegove familije, to ne zna!

- Ja sam njih pitao o tome - odgovorio sam - pa su mi oni različito rekli. Stoga bih volio znati šta ti kažeš o tome.

- Znaš li računati? - upitao je on i kad sam rekao da znam, rekao mi je:

- Bilo mu je četrdeset kad je primio prvu objavu, onda je živio petnaest godina u Mekki, između sigurnosti i straha a deset godina je prošlo otkako je u Medini!

Već ranije je naveden Enesov hadis (br. 1556) u kojem se kaže da je Vjerovjesnik, a.s., kad je preselio, imao šezdeset godina.

* Ovo je usamljena (šâzz) predaja, a tačno je ono što je u prethodnom hadisu, br. 1592. Pogledaj i hadis br. 1556.

Kad se Allah smiluje nekom ummetu, on njegova poslanika usmrti prije njega

1596. Od Ebu Musaa, r.a., se prenose da je čuo Vjerovjesnika, a.s., kad kaže:

"Uzvišeni Allah, kad se hoće smilovati nekom ummetu, vjerovjesnika tog ummeta usmrti prije njega pa ga tako učini njihovim prethodnikom, njihovim pretečom. A kad hoće uništiti jedan ummet, on njega kazni za života njegova vjerovjesnika - uništava ga a vjerovjesnik to gleda pa mu to uništavanje bude nadoknadaa za laži i nepokornost koje je morao podnositi."

O riječima Uzvišenoga: *Tako mi Gospodara tvoga, oni neće vjerovati sve dok tebe ne uzmu za presuditelja!*

1597. Od Abdullaha ibn ez-Zubejra, r.a., se prenosi da je jedan ensarija kod Božijega Poslanika, a.s., optužio Ez-Zubejra za jarugu kojom je voda kamenjarem tekla ravnicom, a kojom su oni zaljevali palmino drveće.

- Pusti vodu nek' teče! - govorio je taj ensarija, no Ez-Zubejr je to odbijao učiniti. Tako su se sporili kod Božijega Poslanika, a.s., pa je Poslanik rekao Zubejru:

"Zalij ti, Zubejre, a onda pusti vodu i svome komšiji!"

Na to se ensarija rasrdio, pa je rekao:

- Božiji Poslaniće, je li to zato što je on tvoj tečić!?

Lice Allahovog Vjerovjesnika je promijenilo boju pa je rekao:

"Zubejre, zalij a onda zadrži vodu sve dok ne dođe do vrha pregrade!"

Ez-Zubejr kaže:

- Mislim da je u vezi s tim objavljen ajet: *Tako mi Gospodara tvoga, oni neće vjerovati sve dok tebe ne uzmu za presuditelja!* (En-Nisā', 65.)

O Vjerovjesnikovim, a.s., sljedbenicima i riječima Uzvišenoga: *Nemojte pitati o stvarima koje će vas, ako vam se reknu, okahariti!*

1598. Prenosi se da je Enes ibn Malik, r.a., rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., je saznao nešto o svojim ashabima pa je održao govor i rekao:

"Predočeni su mi Džennet i Džehennem i ja nikad kao danas ne vidjeh poziciju dobra i zla. I da vi znate ono šta ja znam, malo biste se smijali a mnogo plakali!"

(Enes dalje) kaže:

- Ashabima Božijega Poslanika, a.s., nije bilo težega dana od toga: pokrili su se po glavama i čulo se njihovo šmrcanje. Utom je Omer ibn el-Hattab, r.a., ustao i rekao:

- Zadovoljni smo što nam je Allah gospodar, što nam je islam vjera a Muhammed poslanik!

Zatim se digao (dotični) čovjek i upitao:

- Ko je moj otac?!

On je odgovorio:

"Tvoj otac je taj i taj."

Tim povodom je objavljen ovaj ajet: *O, vi koji vjerujete, nemojte pitati o stvarima koje će vas, ako vam se otkriju, okahariti!* (El-Maide, 101.)

1599. Od Sa'da ibn Ebu Vekkasa, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Najviše se o muslimane ogriješio onaj musliman koji je postavio pitanje o nečem što muslimanima nije bilo zabranjeno, pa im je to zabranjeno zbog njegova zapitkivanja!"

1600. Od Enesa, r.a., se prenosi da je neki čovjek upitao:

- Božiji Poslaniče, gdje je moj otac?

"U vatri!" - odgovorio mu je Poslanik, pa kad se čovjek okrenuo i pošao, on ga je pozvao i rekao mu:

"I moj i tvoj otac su, zbilja, u vatri!"

O odustajanju od onoga što je Vjerovjesnik, a.s., zabranio i izbjegavanju neslaganja s njim u određenom pitanju

1601. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je on čuo Božijega Poslanika, a.s., kad je rekao:

"Ono što vam ja zabranim, klonite se toga, a što vam naredim, izvršavajte to koliko možete, jer one koji su bili prije vas upropastilo je mnoštvo zapitkivanja i neslaganje s njihovim vjerovjesnicima!"

O onome što je Vjerovjesnik, a.s., rekao o nekom vjerskom propisu i razlika između toga i određenog mišljenja o nekom dunjalučkom pitanju

1602. Prenosi se da je Talha ibn Ubejdullah, r.a., rekao:

- Ja sam s Božijim Poslanikom, a.s., prolazio pored nekih ljudi koji su se nalazili na vrhovima palmi pa je on upitao:

"Šta ovi rade?"

- Oplođivaju - odgovorili su. - Muško sjeme stavljaju u žensko i palma tako bude oplođena.

"Ne vjerujem da to išta koristi!" - rekao je Božiji Poslanik, a.s., pa kad su oni čuli šta je rekao, prestali su to činiti. Kad je o tome obaviješten Božiji Poslanik, a.s., on je rekao:

"Ako im je to bilo od koristi, neka nastave tako činiti, jer sam ja samo izrekao svoje mišljenje i vi ga ne morate uvijek prihvatiti. Međutim, kada vam kazujem nešto od Allaha, to bezrezervno prihvatite, jer ja nikada neću slagati na Allaha Uzvišenoga!"

O žudnji za viđenjem Vjerovjesnika, a.s., i čežnji za njim

1603. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Tako mi Onoga u čijoj je ruci Muhammedova duša, neki od vas će posigurno dočekati dan kad me više neće vidjeti! Potom bi im viđenje mene među njima bilo draže od čeljadi im i imetka!"

Ebu Ishak (Ibrahim ibn Sufjan) kaže:

- Ja to razumijem ovako: Da me vidi s njima, bilo bi mu draže od čeljadi mu i imetka, ali me neće vidjeti! Ja smatram da je redoslijed riječi u ovom hadisu ispreturan!

O onima koji bi više voljeli vidjeti Vjerovjesnika, a.s., nego svoju čeljad i svoj imetak

1604. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Oni koji će me iz moga Ummeta najviše voljeti bit će neki ljudi koji će doći poslije mene - svaki od njih bi više volio mene vidjeti, nego svoju čeljad i svoj imetak!"

VJEROVJESNICI I NJIHOVE ODLIKE

O započinjanju stvaranja Adema, a.s.

1605. Prenosi se da je Ebu Hurejre, r.a., rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., me je uzeo za ruku i rekao:

"Allah Uzvišeni je stvorio Zemlju u subotu, planine na njoj je stvorio u nedjelju, drveće u ponedjeljak, sve ružno stvorio je u utorak, u srijedu je stvorio svjetlost a u četvrtak je razasuo životinje; Adema je stvorio u petak, u ikindijskom vremenu, na kraju svega stvorenoga, u posljednjim satima petka, negdje između ikindije (el-asr) i noći!"

O odlici Ibrahima el-Halila, a.s.

1606. Prenosi se da je Enes ibn Malik, r.a., rekao:

- Jedan čovjek je došao kod Božijega Poslanika, a.s., i rekao:

- O najbolji čovječe!

Nato mu je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"To je (najbolji čovjek je) Ibrahim, alejhi-s-selam!"

Sunnećenje Ibrahima, a.s.

1607. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Vjerovjesnik Ibrahim, a.s., se osunnetio sjekirom (bi-l-kadum)* kad mu je bilo osamdeset godina!"

---

* Prema mišljenju nekih stručnjaka, sintagma *bi-l-kadum* koja znači: sjekirom, ali i: u Kadumu, znači da je on taj čin obavio u jednom mjestu u Siriji koje se zvalo Kadum.

O riječima Ibrahima, a.s.: - *Gospodaru moj, pokaži mi kako oživljavaš mrtve!* i o spomenu Luta i Jusufa, a.s.

1608. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao: "Mi bismo prije trebali sumnjati negoli Ibrahim kad je rekao: - *Gospodaru moj, pokaži mi kako oživljavaš mrtve! - Zar ne vjeruješ! - reče on. - Dakako da vjerujem - odgovori - no da mi se srce moje smiri!* (El-Bekare, 260) I nek' se Allah smiluje Lutu: on je pribjegavao snažnom okrilju, a da sam ja ostao u zatvoru koliko je ostao Jusuf, ja bih se odazvao pozivu!"

O riječima Ibrahimovim, a.s.: - *Ja sam bolestan!* - zatim: - *Učinio je to ovaj ovdje najveći!* - i kad je rekao za Saru: - *Ona je moja sestra!*

1609. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao: "Ibrahim, a.s., nikada ništa nije slagao, osim u tri slučaja. U dva slučaja se ticalo Allahova Bića; kad je rekao: - *Ja sam bolestan!* (Es-Sāffāt, 89.) i drugi put kad je rekao: - *Učinio je to ovaj ovdje najveći!* (El-Enbija, 63.) Jednom je bilo u vezi sa Sarom, jer je bio došao u zemlju jednog tiranina a s njim je bila i Sara, koja je bila jedna od najljepših žena. On je njoj rekao:

- Ako ovaj tiranin bude znao da si mi ti žena, on će mi te uzeti. Stoga, ako te bude pitao, reci mu da si moja sestra, jer mi ti i jesi sestra u islamu, budući da ja na čitavoj Zemlji i ne znam nijednog drugog muslimana osim mene i tebe!

Kad su zašli u to područje, jedan tiraninov čovjek ju je vidio i prenio mu:

- U tvoje područje je zašla jedna žena, koja ne bi trebala pripasti nikome drugome doli tebi! - pa je on poslao po nju te mu je dovedena.

Ibrahim, a.s., je stupio u namaz. Kad je ona ušla kod tiranina, on se nije mogao suzdržati i pružio je svoju ruku prema njoj i ruka mu se ukočila pa joj je on rekao:

- Zamoli Allaha da mi oslobodi ruku, a ja ti zuzvrat neću ništa nažao učiniti! - i ona je zamolila, no on je opet pokušao.

Ovog puta mu se ruka još jače stegla pa joj je ponovo rekao da zamoli Allaha, i ona je to učinila, a on je opet pokušao. Ruka njegova se stisnula još više nogoli dva prethodna puta. Tada joj je rekao:

- Zamoli Allaha da mi oslobodi ruku i Allah ti je, eto, jamac da ti ništa nažao neću učiniti!

Ona je zamolila Allaha i njegova je ruka bila oslobođena. On je pozvao onoga koji ju je doveo i rekao mu:

- Ti si mi doveo šejtana a ne insana! Izvedi je iz mog područja i podaj joj na dar Hadžeru!

Ona se okrenula i pošla, a kad ju je Ibrahim, a.s., ugledao, završio je namaz i upitao je:

- Šta ima? Šta je bilo?!

- Dobro je! - odgovorila je ona. - Allah je spriječio ruku razvratnikovu i još mi je podario sluškinju!"

Ebu Hurejre kaže: - To je vaša pramajka, o sinovi vode nebesa (Arapi)!

O spominjanju Musaa, a.s., i o riječima Uzvišenoga: *Allah je njega proglasio čistim od onoga što su oni kazali, i on je kod Allaha viđen, ugledan*

1610. Prenosi se da je Ebu Hurejre, r.a., rekao:

- Musa, a.s., je bio stidan čovjek, pa ga stoga niko nije vidio gola. Jevreji su zato govorili:

- Sigurno je kilav!

Tako se on jedanput kupao kod jedne male vode, stavivši svoju odjeću na kamen. Utom je taj kamen krenuo, žureći, a Musa je pošao za njim, sve ga udarajući štapom.

- Hej kamenu, daj mi moju odjeću! Hej kamenu, daj mi moju odjeću! - i tako se zaustavio pred jednom grupom Jevreja.

O tome je objavljeno: *O vi koji vjerujete, nemojte biti poput onih koji su uznemiravali Musaa, pa je njega Allah proglasio čistim od onoga što su oni kazali, i on je kod Allaha viđen, ugledan.* (El-Ahzab, 69.)

O Musaovu susretu s Hidrom, a.s.

1611. Od Se'ida ibn Džubejra se prenosi da je rekao Ibn Abbasu:

- Nevf el-Bikali tvrdi da Musa, a.s., poslanik koji je poslat Jevrejima, nije onaj Musa koji se susreo s Hidrom!

On mu je rekao:

- Laže Allahov neprijatelj! Ja sam čuo Ubejja ibn Ka'ba kad je rekao: - Čuo sam Božijega Poslanika, a.s., kad je rekao: "Musa se jedanput digao da Jevrejima održi govor pa ga je neko upitao: - Koji je čovjek najučeniji? - i on je rekao: - Ja sam najučeniji! Allah ga je za to ukorio, budući da znanje nije pripisao Njemu, pa mu je objavio: - Na mjestu gdje se sastaju dva mora ima jedan od Mojih robova koji je učeniji od tebe! - Gospodaru, kako ja mogu doći do njega? - upitao je Musa. Bješe mu rečeno: - Ponesi jednu ribu u vrećici, pa gdje je izgubiš, na tom mjestu ćeš ga naći! I on je krenuo a s njim je pošao i njegov sluga - Jošia ibn Nun. Musa, a.s., je u vrećici nosio ribu i tako su on i njegov sluga išli sve dok nisu došli do jedne stijene. Tu su prilegli, a riba u vrećici se pokrenula i tako se izmigoljila iz vrećice i pala u more. Allah joj je onemogućio plivanje po vodi tako da je izgledala kao kakva izraslina. Riba je tako iskliznula, a Musa i njegov sluga su jednako bili ushićeni i nastavili ići preostali dio dana i noći jer mu je to njegov saputnik zaboravio ispričati. Kad je Musa, a.s., osvanuo, svome slugi je rekao: - *Daj nam našu hranu! Ta, umorismo se od ovog našeg putovanja!* (El-Kehf, 62. i dalje) A nije osjetio umor sve dok nije prešao mjesto koje mu je bilo naznačeno. - *Vidi! - reče on - kad smo se sklonuli kod one stijene, ja sam zaboravio ribu! Sam šejtan me je naveo da zaboravim, da je se ne sjetim! A ona se na čudan način ponašala u moru!* Musa je rekao: - *To je ono što želimo! I oni se hitro vratiše natrag slijedeći tragove svoje!* Tj. njih dvojica su se vraćala nazad istim putem kojim su bili došli, dok nisu stigli do one stijene. Musa je tu ugledao jednog čovjeka, koji je spavao prekriven odjećom, pa mu je nazvao selam. Hidr ga je upitao: - Otkud u tvojoj zemlji selam?! - Ja sam Musa - rekao je on. - Musa Benu Israilićana! - upitao je. - Da! - odgovorio je on. - Ti imaš jednu vrstu znanja od Allaha - rekao mu je - kojem te je

Allah naučio a koje ja ne znam. A i ja imam jednu vrstu znanja od Allaha, kojem me je Allah naučio, a koje ti ne znaš! *Musa, a.s., mu je rekao: - Hoćeš li da te slijedim, s tim da me ti naučiš onome čemu si ti ispravno naučen? - Ti se sa mnom nećeš moći strpjeti - odgovorio mu je* Hidr *- a kako bi se i mogao strpjeti za nešto za šta ne posjeduješ znanje!? - Naći ćeš me, ako Bog da, strpljivim - rekao je* Musa. *- Ništa ti neću protusloviti! - Ako me budeš slijedio - rekao je* Hidr *- onda me niočem ništa ne pitaj, sve dok ti ja sam ne kažem!* - Hoću! - rekao je Musa i njih dvojica su krenuli po obali mora. Utom je pored njih naišla lađa i njih dvojica su one na lađi zamolila da ih povezu. Oni su prepoznali Hidra pa su ih ukrcali bez ikakve nadoknade. Malo zatim, Hidr je prišao jednoj dasci na lađi i izvadio je. Nato mu je Musa rekao: - Ljudi nas povedoše bez ikakve nadoknade, a ti se okomi na njihovu lađu da je probušiš i potopiš one na njoj! Ti učini nešto neprimjereno! *On reče: - Ne rekoh li ja da se ti sa mnom nećeš moći strpjeti!? - Ne zamjeri mi što zaboravih! - odgovori mu* Musa. *- I nemoj mi suviše otežavati poziciju!* Potom su njih dvojica izašla sa lađe i dok su tako išli obalom mora, ugledali su jednog dječaka kako se igra s ostalom djecom. Hidr ga uhvati za glavu, svojom rukom je otkinu i tako ga ubi! Musa reče: *- Zar ubi nevino čeljade koje nikoga nije ubilo?! Ti učini nešto neprihvatljivo!* On reče: *- Ne rekoh li ja da se ti sa mnom nećeš moći strpjeti!?* Musa mu nato - u formi koja je snažnija od one prve - odgovori; on *reče: - Ako te, poslije ovoga, i o čemu više upitam, nemoj se više sa mnom družiti! Eto sam ti se izvinio! I njih dvojica krenuše dalje i kad dođoše do stanovnika jednoga sela, oni od njih zatražiše hrane, no oni odbiše da ih ugoste. U selu nađoše jedan zid, koji samo što se nije srušio, pa ga on popravi.* Reče: - Naget je! Hidr ovako pokaza rukom pa ga i popravi. - Mi dođosmo kod ovih ljudi - reče Musa - a oni nam ne iskazaše gostoprimstvo i ne dadoše nam hrane, a *kad bi htio, mogao bi im za to uzeti i nadoknadu! - Ovo je razlaz između mene i tebe - reče mu on. - Sad ću ti ja objasniti ono u čemu se ti nisi mogao strpjeti.*

Božiji Poslanik, a.s., je rekao:

"Neka se Allah smiluje Musau: volio bih da se je još strpio, pa da nam se još štogod kaže o njima dvojici!"

I još je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"A nije čudo što je Musa zaboravio!"

Također je rekao: "Utom je doletio vrabac i spustio se na rub lađe te kljucnuo u more. Hidr je Musau rekao: - I moje i tvoje znanje nije od Allahova znanja zahvatilo više nego je ovaj vrabac zahvatio od mora!"

Se'id ibn Džubejr kaže: - Ibn Abbas, r.a., je učio ovako: *Ispred njih* se nalazio jedan vladar koji je silom uzimao svaku ispravnu lađu!*

I još je učio: *A što se dječaka tiše, on bješe nevjernik!*

O Vjerovjesnikovim, a.s., riječima: "Nemojte među Allahovim vjerovjesnicima praviti razliku!"

1612. Prenosi se da je Ebu Hurejre, r.a., rekao:

- Dok je jedan Jevrejin izlagao svoju robu, u njoj je pronašao nešto što mu se nije dopalo ili čime nije bio zadovoljan (Abdulaziz nije siguran kako se tačno izrazio Ebu Hurejre), pa je rekao:

- Ne, tako mi Onoga koji Musaa odabra nad svim drugim ljudima!

To je čuo jedan ensarija, pa ga je ošamario. - Kažeš: Tako mi Onoga koji Musaa odabra nad svim drugim ljudima - rekao mu je - a među nama se nalazi Božiji Poslanik, a.s.!

Dotični Jevrejin je zatim otišao kod Božijega Poslanika, a.s., i rekao mu:

- O Ebu-l-Kasime, ja sam pod zaštitom i ugovorom, a taj i taj me je ošamario!

Onda je Božiji Poslanik, a.s., upitao:

"Zašto si ga ošamario?"

- Božiji Poslaniče, on je rekao: Tako mi Onoga koji Musaa odabra nad svim drugim ljudima, a ti si među nama!

---

* U izvorniku doslovno stoji: *Iza njih...* pa je vjerovatno posrijedi Ibn Abbasovo tumačenje ovoga ajeta, kao i ajeta koji slijedi: *Što se onoga dječaka tiče - roditelji njegovi su vjernici, pa smo se pobojali da ih on neće na nasilje i nevjerovanje navratiti...*, kad bi Ibn Abbasov dodatak: *on bješe nevjernik,* bio zapravo njegovo tumačenje tog iskaza.

Božiji Poslanik, a.s., se nato tako rasrdio da mu se ljutnja jasno razaznavala na licu. Zatim je rekao:

"Nemojte praviti razliku među Allahovim vjerovjesnicima! Eto, puhnuće se u rog pa će umrijeti svi oni i na nebesima i na Zemlji, osim onih koje Allah poštedi toga. Zatim će se puhnuti i po drugi put, i ja ću biti prvi koji će biti proživljen ili ću biti među prvima, no ugledat ću Musaa kako se drži za Arš. Ne znam da li mu je uračunata ona njegova nesvijest kad je bio na Turu ili će biti proživljen prije mene! A, neću reći ni da je iko bolji od Junusa ibn Mateja!"

O smrti Musaa, a.s.

1613. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Melek smrti je došao kod Musaa, a.s., i rekao mu: - Odazovi se svome Gospodaru! Nato ga je Musa, a.s., udario po oku tako da ga je oslijepio! Melek smrti se potom vratio Allahu Uzvišenome i rekao Mu: - Ti mene posla robu koji ne želi umrijeti i on me oslijepi u jedno oko! Allah mu je tada povratio oko i rekao mu: - Vrati se Mome robu i reci mu: - Želiš živjeti?! Ako već toliko želiš živjeti, onda stavi svoju ruku na leđa vola, pa koliko ti ruka obuhvati volovih dlaka, toliko ćeš godina živjeti! - A nakon toga!? - upitao je Musa. - Nakon toga ćeš umrijeti - rečeno mu je. - Onda sada, ubrzo! - rekao je. - Gospodaru, usmrti me nedaleko od svete zemlje, koliko se može baciti kamenom!"

Božiji Poslanik, a.s., je još rekao: "Allaha mi, da smo tamo, ja bih vam pokazao njegov mezar; nalazi se pored puta, kod jedne crvene dine!"

O Vjerovjesnikovim, a.s., riječima: "Prošao sam pored Musaa, a.s., a on je klanjao u svome kaburu!"

1614. Od Enesa ibn Malika, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Došao sam Musau (a u Heddabovoj verziji: Prošao sam pored Musaa) u noći u kojoj mi se desio Isra', kod crvene dine, a on stoji, klanja u svome kaburu!"

O spominjanju Jusufa, a.s.

1615. Prenosi se da je Ebu Hurejre, r.a., rekao da je neko upitao:

- Božiji Poslaniče, ko je najplemenitiji čovjek?

"Onaj ko je najbogobojazniji!" - odgovorio je on.

- Ne, nismo mislili na to - rekli su oni.

"Onda Jusuf", odgovorio je. "On je Allahov vjerovjesnik, sin Allahova vjerovjesnika, koji je sin Allahova vjerovjesnika a koji je opet sin Allahova prijatelja!"

- Ne, nismo mislili na to! - rekli su oni.

"Znači, pitate me o karakternim osobinama Arapa!", rekao je. "Oni od njih koji su bili najbolji u Dobu neznanja (džahilijjetu), oni su najbolji i u islamu, ukoliko su bili u stanju raspoznati Istinu (iza fekuhu)!"

O spominjanju Zekerijaa, a.s.

1616. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Zekerija je bio tesar."

1617. Ebu Hurejre, r.a., prenosi od Vjerovjesnika, a.s., da je rekao:

"Uzvišeni Allah je rekao: Niti jedan Moj rob ne bi trebao kazati: Ja sam bolji od Junusa ibn Mateja!"

O spominjanju Isaa, a.s.

1618. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Ja sam Isau ibn Merjem najbliskiji i na ovome svijetu i na ahiretu!"

- Kako, Božiji Poslaniče? - upitali su i on je rekao:

"Vjerovjesnici su braća po očevima, dok su im majke različite. Vjera im je jedna, a između nas dvojice nije bilo nijednog vjerovjesnika!"

Šejtan dotakne svako novorođenče; jedino to nije učinio s Merjemom i njezinim sinom, a.s.

1619. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Nijedno se dijete ne rodi a da ga ne bocne šejtan! Tako ono svako zavrišti od tog uboda. Izuzetak su samo Sin Merjemin i njegova majka!"

Ebu Hurejre je zatim rekao:

- Možete, ako želite, proučiti (ono što je učila Merjemina majka): *Ja nju i njen porod zaštićujem Tobom od šejtana prokletoga!* (Alu 'Imran, 36.)

Isa, a.s., je rekao: "Vjerujem u Allaha, a sebi ne vjerujem!"

1620. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Polsanik, a.s., je rekao:

"Isa, sin Merjemin, je ugledao jednoga čovjeka kako krade, pa mu je rekao:

- Kradeš!?

- Ne, tako mi Onoga osim Kojeg drugog boga nema! - odgovorio mu je dotični.

Nato je Isa rekao:

- Vjerujem u Allaha, a sebi ne vjerujem!*

* Tj. vjerujem onome ko se zakleo Allahom a ne shvatam da je ono što sam vidio krađa, jer je možda taj čovjek uzeo ono što njemu pripada.

ODLIKE VJEROVJESNIKOVIH ASHABA

Odlike Ebu Bekra es-Siddika, r.a., i Poslanikove riječi: "Šta misliš o dvojici kod kojih je treći Allah!?"

1621. Od Enesa ibn Malika, r.a., se prenosi da je Ebu Bekr es-Siddik, r.a., rekao:

- Kad smo bili u pećini, ja sam iznad naših glava ugledao noge idolopoklonika pa sam rekao: - Božiji Poslaniče, ako ijedan od njih pogleda pod svoje noge, vidjet će nas pod svojim nogama!

"Ebu Bekre!" - odgovorio je on - "šta misliš o dvojici s kojima je treći Allah!?"

O Poslanikovim riječima: "Najpovjerljiviji koji se sa mnom družio i ko me je najobilnije materijalno pomagao, bio je Ebu Bekr!"

1622. Od Ebu Se'ida el-Hudrija, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., sjeo na minber i rekao:

"Jednom čovjeku je Allah dao da izabere između toga da mu dadne ono najljepše na ovome svijetu i između onoga što je kod Allaha pa je on izabrao ono što je kod Allaha!"

Nato je Ebu Bekr, r.a., zaplakao i plačući rekao:

- Za te bismo žrtvovali i očeve naše i majke naše!

(Ebu Se'id el-Hudri) kaže:

- Taj koji je bio stavljen pred izbor bio je, ustvari, Božiji Poslanik, a.s., a Ebu Bekr ga je najbolje od nas poznavao.

Božiji Poslanik, a.s., je još rekao:

"Najpovjerljiviji koji se sa mnom družio i ko me je najobilnije materijalno pomagao bio je Ebu Bekr pa da sam ikoga sebi uzeo za

prijatelja (halila), uzeo bih za prijatelja Ebu Bekra! No, ostaje bratstvo u islamu. U džamiji posigurno neće ostati nijedna praznina, osim one koja ostane iza Ebu Bekra!"

Vjerovjesniku, a.s., najdraži čovjek je Ebu Bekr es-Siddik, r.a.

1623. Prenosi se od Ebu Osmana da je rekao:

- Meni je Amr ibn el-As ispričao da ga je Božiji Poslanik, a.s., poslao za vojskovođu u bici Zatu-s-selasil - pa sam ja otišao kod njega i upitao ga:

- Ko je tebi od ljudi najdraži?

"Aiša" - rekao je on.

- A od muškaraca? - upitao sam.

"Njen otac!" - rekao je.

- A zatim?

"Zatim Omer!" - kazao je i nastavio nabrajati ljude.

Sva dobročinstva su se našla pri Es-Siddiku; njegov ulazak u Džennet

O ovome postoji hadis koji se prenosi od Ebu Hurejre a koji je već naveden u poglavlju o zekatu (broj 543).

O Vjerovjesnikovim, a.s., riječima: "Ja vjerujem u to a vjeruju i Ebu Bekr i Omer!"

1624. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Dok je jedan čovjek vodio kravu koju je bio natovario, krava se okrenula prema njemu i rekla: - Ja nisam stvorena za ovo; ja sam stvorena za oranje!"

Ljudi su, zgranuti i zaprepašćeni, rekli:

- Zar krava da govori!

Na to je Božiji Poslanik, a.s., kazao:

"Ja vjerujem u to a vjeruju i Ebu Bekr i Omer!"

Ebu Hurejre kaže da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Dok je jedan pastir bio kod svoga stada, na stado je nasrnuo vuk i uhvatio jednu ovcu. Pastir se dao u potragu za njim, sve dok je nije oteo od njega. Vuk se okrenuo prema njemu i rekao mu: - Koga će ona imati na Sudnjem danu kad joj ne bude bilo drugog pastira osim mene?!"

Ljudi su rekli:

- Subhanallah! - na šta je Božiji Poslanik, a.s., kazao:

"Ja vjerujem u to a vjeruju i Ebu Bekr i Omer!"

Es-Siddik i El-Faruk bijahu stalno uz Vjerovjesnika, a.s.

1625. Prenosi se da je Ibn Abbas, r.a., rekao:

- Omer ibn el-Hattab, r.a., je bio položen na svoj krevet i ljudi su se natiskali oko njega, za njega upućivali dove, izražavali mu zahvalnost i blagosiljali ga prije nego što će biti podignut. Među njima sam bio i ja, no na mene niko nije obraćao pažnju. Tek, neko me je straga uzeo za rame i ja sam se osvrnuo i ugledao Aliju, r.a. Predao je rahmet Omeru i rekao:

- Nisi iza sebe ostavio nikoga s čijim bih djelima volio susresti Allaha, onako kako bih Ga volio susresti s tvojim djelima! A, tako mi Allaha, ja čvrsto vjerujem da će te Allah pridružiti dvojici tvojih prijatelja, jer toliko puta sam čuo Božijega Poslanika, a.s., kako kaže: "Došao sam ja, Ebu Bekr i Omer... Ušao sam ja, Ebu Bekr i Omer... Izašao sam ja, Ebu Bekr i Omer...", i ja se doista nadam, ili vjerujem da će te Allah pridružiti njima dvojici.

Određivanje Es-Siddika, r.a., za zamjenika

1626. Od Ebu Mulejke se prenosi sljedeće:

- Čuo sam Aišu, r.a., koju su upitali koga bi Božiji Poslanik, a.s., imenovao svojim nasljednikom da je to htio učiniti, kad je rekla:

- Ebu Bekra.

- A nakon Ebu Bekra? - upitali su, i ona je odgovorila:

- Omera.

- A nakon Omera?

- Ebu Ubejdu ibn el-Džerraha - rekla je i s tim završila.

1627. Od Muhammeda ibn Džubejra ibn Mut'ima se bilježi predaja, koju on prenosi od svoga oca, da je neka žena nešto iskala od Božijega Poslanika, a.s., pa je on rekao da svrati kod njega.

- Božiji Poslaniče, šta ako ja dođem pa te ne nađem? - upitala je, i moj otac misli da je pritom mislila na njegovu smrt.

"Ako ne nađeš mene, otiđi kod Ebu Bekra!" - odgovorio joj je Poslanik.

1628. Prenosi se da je Aiša, r.a., rekla:

- Božiji Poslanik, a.s., mi je u svojoj bolesti rekao:

"Pozovi mi svog oca, Ebu Bekra, i svoga brata pa da sačinim pismenu oporuku, jer se ja bojim da neko ne gaji kakve nade i da neko ne rekne: Ja sam preči! - a Allah i vjernici odbijaju svakog drugog osim Ebu Bekra!"

Odlike Omera, r.a.

1629. Od Ebu Se'ida el-Hudrija, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Dok sam spavao, sanjao sam kako mi se ljudi predočavaju, a na njima košulje: neke su dopirale do prsa, neke ispod toga, a kad je prošao Omer ibn el-Hattab, on je svoju košulju vukao!"

- Kako si to protumačio, Božiji Poslaniče? - upitali su ga i on je rekao:

"Vjera!"

1630. Od Abdullaha ibn Omera, r.a., se bilježe sljedeće riječi koje je on navodio od Božijega Poslanika, a.s.:

"Dok sam spavao, sanjao sam kako mi je data jedna čaša s mlijekom pa sam ja pio iz nje do te mjere da sam uistinu vidio kako mi to protiče kroz nokte! Potom sam ostatak dao Omeru ibn el-Hattabu."

- Kako si to protumačio, Božiji Poslaniče? - upitali su i on je rekao:

"Znanje!"

1631. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je čuo Božijega Poslanika, a.s., kako kaže:

"Dok sam spavao, sanjao sam kao da sam na jednom bunaru na kojem je stajala kofa pa sam iz bunara vadio koliko je Allah htio, potom je kofu uzeo Ibn Ebu Kuhafa (Ebu Bekr), pa je i on iz bunara izvadio jednu ili dvije velike kofe i u tom njegovom vađenju je bilo neke slabosti, neka mu Allah oprosti, a potom je kofa narasla golema pa ju je uzeo Ibn el-Hattab. Nisam vidio nijednog junaka da je tako grabio kao Omer ibn el-Hattab, tako da su ljudi napojili čak i svoje deve!"

1632. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Spavajući, sanjao sam sebe u Džennetu. Vidim neka žena se abdesti pored jednog dvorca i ja upitah: Čije je ovo? - Omera ibn el-Hattaba! - odgovorili su. Meni je utom naumpala Omerova ljubomora, pa sam okrenuo nazad!

Ebu Hurejre kaže:

- I Omer, i svi mi koji smo bili na tom skupu s Božijim Poslanikom, a.s., smo plakali. Omer je govorio: - Žrtvovao bih za tebe i oca i majku svoju, Božiji Poslaniče, zar da ja na tebe budem ljubomoran?!

1633. Prenosi se da je Sa'd ibn Ebu Vekkas, r.a., rekao:

- Omer je pokucao kod Božijega Poslanika, a.s., a kod njega su bile neke žene Kurejšijke koje su mu govorile visokim tonovima i

tražile od njega više no što im je dao, pa kad su čule Omera, ustale su i požurile staviti mahrame. Božiji Poslanik, a.s., je potom upustio Omera i smijao se.

- Allah ti dao da se dovijeka smiješ, Božiji Poslaniče! - rekao je Omer, na šta je Božiji Poslanik, a.s., kazao:

"Začudio sam se ovima koje su bile kod mene: kad su čule tvoj glas, pohitile su pokriti se mahramama...!"

- A ti si, Božiji Poslaniče - rekao je Omer - preči da imaju strahopoštovanja! Zatim je rekao: - A vi, koje ste same sebi neprijatelji, zar imate strahopoštovanja prema meni, a nemate ga prema Božijem Poslaniku, a.s.?!

- Da - odgovorile su mu one. - Ti si grublji i osorniji od Božijega Poslanika, a.s.!

Božiji Poslanik, a.s., je rekao:

"Tako mi Onoga u čijoj je ruci moja duša, šejtan te nikada nije susreo da ideš jednim a da se on nije zaputio drugim putem!"

1634. Od Aiše, r.a., se prenosi da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"U narodima koji su bili prije vas bilo je onih kojima je kazivano (*muhaddesun*), pa ako i jedan takav bude u mom Ummetu, bit će to Omer ibn el-Hattab!"

Ibn Vehb kaže: - Riječ: muhaddesun (oni kojima je kazivano) znači *mulhemun* (oni koji su imali nadahnuće).

1635. Od Ibn Omera, r.a., se prenosi da je Omer, r.a., rekao:

- Pogodio sam tri propisa svoga Gospodara Uzvišenog u tri slučaja: u vezi sa Mekami Ibrahimom, u vezi sa hidžabom i u vezi sa zarobljenicima na Bedru!

1636. Prenosi se da je Ibn Omer, r.a., rekao:

- Kad je umro Abdullah ibn Ubejj ibn Selul, kod Božijeg Poslanika, a.s., je došao njegov sin Abdullah ibn Abdullah i od njega zatražio

njegovu košulju kako bi u nju umotao svog oca, i Poslanik mu ju je dao. Potom ga je zamolio da mu klanja dženazu i Božiji Poslanik, s.a.v.s., je ustao da mu klanja dženazu, no ustao je i Omer, r.a., pa Božijega Poslanika, a.s., povukao za odjeću i rekao mu:

- Božiji Poslaniče, zar ćeš mu klanjati dženazu, a Allah ti je zabranio da mu je klanjaš?!

Božiji Poslanik, a.s., mu je odgovorio:

"Allah mi je dao da izaberem - *Svejedno molio ti za njih oprost ili ne molio, čak i sedamdeset puta molio za njih, Allah im neće oprostiti!* (El-Munafikun, 6.) - pa ja ću dodati na sedamdeset!

Omer je rekao:

- On je, doista, munafik!

No, Božiji Poslanik, a.s., mu je klanjao dženazu, a potom je Allah Uzvišeni objavio: *Ni jednom od njih, kad umre, nikad nemoj klanjati dženazu, i nemoj stajati nad njegovim kaburom!* (Et-Tevbe, 84.)

O odlikama Osmana ibn Affana, r.a.

1637. Prenosi se da je Aiša, r.a., rekla:

- Božiji Poslanik, a.s., je ležao u mojoj kući, otkrivenih stegana ili potkoljenica pa je došao Ebu Bekr, r.a., i tri puta je tražio dozvolu za ulazak pa ga je on pustio unutra, i dalje ležeći, te je tako razgovarao. Zatim je došao Omer, r.a., i tri puta je tražio dozvolu za ulazak pa je on i njega pustio unutra, ostajući i dalje u ležećem položaju, i tako razgovarao. Potom je došao Osman, r.a., i tri puta je tražio dozvolu za ulazak. Božiji Poslanik, a.s., je tad sjeo i poravnao svoju odjeću.

Muhammed (ibn Ebu Harmele) kaže:

- To ne kažem samo za jedan dan!

Osman je ušao i porazgovarao, a kad je izašao, Aiša je rekla:

- Kad je došao Ebu Bekr, ti mu se nisi posebno obradovao i nisi mu posvetio naročitu pažnju; isto tako i kad je došao Omer, no kad je došao Osman, ti si sjeo i poravnao svoju odjeću?!

"Kako da se ne postidim čovjeka kojeg se i meleci stide!?" - odgovorio je on.

1638. Prenosi se da je Se'id ibn el-Musejjeb rekao:

- Ebu Musa el-Eš'ari, r.a., mi je kazivao da je jedanput uzeo abdest u svojoj kući i izašao napolje.

- Vala ću se držati Božijega Poslanika, a.s., i današnji dan provesti sa njim! - rekao je i otišao u mesdžid i tamo pitao za Vjerovjesnika, a.s.

- Otišao je u ovom pravcu - rekli su mu.

- Ja sam pošao za njim - kaže on - jednako pitajući za njega - sve dok nije stigao do bunara po imenu Urejs. - Tu sam - kaže - sjeo uz vrata, koja su bila od palminih grana. Kad je Božiji Poslanik, a.s., obavio svoju potrebu i abdestio se, ja sam mu prišao. Zatekao sam ga kako sjedi na ivici bunara, otkrio noge i spustio ih u bunar. Nazvao sam mu selam i onda se udaljio te sjeo kod vrata rekavši: E, danas ću zbilja biti vratar Božijega Poslanika, a.s.! Onda je došao Ebu Bekr i gurnuo vrata. - Ko je? - upitao sam ja. - Ebu Bekr - rekao je. - Sačekaj! - rekao sam mu a on je rekao: - Da, sačekat ću. Potom sam otišao i rekao: - Božiji Poslaniče, tu je Ebu Bekr, traži da uđe. "Upusti ga", rekao je Poslanik, "i obraduj ga Džennetom!" Ja sam se vratio nazad i rekao Ebu Bekru: - Uđi. Božiji Poslanik ti otkriva radosnu vijest: da ćeš biti džennetlija! I Ebu Bekr je ušao i sjeo s desne strane Božijega Poslanika, a.s., na ogradu bunara i spustio noge u bunar, onako kako je to učinio i Božiji Poslanik, a.s., otkrivši potkoljenice. Ja sam se vratio nazad te sjeo, a bio sam ostavio svoga brata da se abdesti pa da dođe za mnom. Rekao sam: - Ako Allah onome (tj. njegovom bratu) bude želio dobro, On će ga dovesti! Utom je neko zadrmao vrata i ja sam upitao: - Ko je? - Omer ibn el-Hattab - odgovorio je. - Sačekaj! - rekao sam i otišao do Božijega Poslanika, a.s., nazvao mu selam i ćeš biti džennetlija! I on je ušao i sjeo s Božijim Poslanikom, s njegove

lijeve strane, i noge spustio u bunar. Ja sam se ponovo vratio i sjeo. - Ako Allah onome (tj. njegovom bratu) bude želio dobro - rekao sam - On će ga dovesti! Malo zatim neko je zadrmao vratima i ja sam upitao: - Ko je? - Osman ibn Affan - rekao je, i ja sam mu rekao da sačeka. Potom sam otišao do Vjerovjesnika, a.s., i izvijestio ga o njegovu dolasku. On je rekao: "Upusti ga, i obraduj ga Džennetom, uz kušnju koja će ga zadesiti!" Ja sam se vratio i rekao: - Uđi. Božiji Poslanik, a.s., ti otkriva radosnu vijest: da ćeš biti džennetlija, uz nekakvu kušnju koja će te zadesiti! On je ušao i, vidjevši da je strana bunara popunjena, sjeo je na drugu stranu, njima sučelice.

Šerik kaže: - Se'id ibn el-Musejjeb je rekao: - Ja sam to protumačio kao položaje koje će zauzeti njihovi kaburi!

O odlikama Alije ibn Ebu Taliba, r.a.

1639. Prenosi se da je Sa'd ibn Ebu Vekkas, r.a., rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., je prilikom Bitke na Tebuku kao svog zamjenika (u Medini) odredio Aliju ibn Ebu Taliba, na šta mu je on rekao:

- Božiji Poslaniče, ostavljaš me među ženama i djecom!?...

"Zar ne želiš", kazao mu je Poslanik, "da u odnosu na mene budeš kao što je bio Harun u odnosu na Musaa, s tim što poslije mene nema više vjerovjesnika?!"

1640. Od Sehla ibn Sa'da, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., na dan Hajbera rekao:

"Doista ću ovu zastavu dati čovjeku preko kojeg će Allah dati pobjedu - taj čovjek voli Allaha i Njegova Poslanika a i Allah i Njegov Poslanik vole njega!"

Ljudi su te noći nagađali kome bi od njih mogla biti uručena zastava, i kad je svanulo, svi su poranili do Božijega Poslanika, svaki se nadajući da bi je on mogao dobiti. Poslanik je upitao:

"Gdje je Ali ibn Ebu Talib?"

- Božiji Poslaniče - odgovorili su - nešto se žali na oči.

"Pošaljite nekog po njega!" - rekao je Poslanik, i oni su mu ga doveli. Božiji Poslanik, a.s., je pljucnuo u njegove oči, za njega uputio dovu i on je ubrzo bio dobro, kao da ga ništa nije ni boljelo. Zatim je Poslanik njemu uručio zastavu, a Alija, r.a., je rekao:

- Božiji Poslaniče, borit ću se protiv njih sve dok ne budu poput nas!

"Idi polahko", kazao mu je Poslanik, "dok ne zađeš u njihovo područje. Zatim ih pozovi u islam i upoznaj ih kakve im on obaveze nalaže prema Bogu, jer, Allaha mi, bolje ti je da Allah preko tebe uputi samo jednog čovjeka, nego da imaš najbolje blago!"

1641. Prenosi se da je Sehl ibn Sa'd, r.a., rekao:

- Za namjesnika Medine imenovan je neki čovjek iz porodice Mervanove i on je pozvao Sehla ibn Sa'da i od njega zatražio da huli na Aliju. Kad je Sehl to odbio, on mu je rekao:

- Ako nećeš to, onda reci: - Allah prokleo Ebu Turaba!

Sehl je rekao:

- Aliji, r.a., nije bilo dražeg imena od imena Ebu Turab* i bilo mu je najdraže kad bi ga neko njime zovnuo!

- Ispričaj nam o tome - rekao mu je dotični namjesnik - kako je prozvan Ebu Turabom!

- Božiji Poslanik, a.s., je došao kod Fatime, r.a., i nije našao Aliju u kući.

"Gdje ti je amidžić?" - upitao je i ona mu je rekla:

- Između mene i njega izbila je prepirka, pa se on naljutio na mene i kod mene nije proveo podnevni odmor!

Božiji Poslanik, a.s., je jednom čovjeku rekao:

"Pogledaj gdje je!" - i kad se čovjek vratio, rekao je:

- Božiji Poslaniče, eno ga u džamiji, spava!

* Dosl.: Prašnjavko.

Božiji Poslanik, a.s., je otišao do njega a on je ležao. S jedne strane mu je bio spao ogrtač pa mu se na tom mjestu bila zemlja zalijepila. Božiji Poslanik, a.s., ga je brisao i govorio:

"Diži se, Ebu Turabe! Ustaj, Ebu Turabe!"

1642. Prenosi se da je Ebu Osman rekao:

- U nekim od tih dana, u kojima je Božiji Poslanik, a.s., ratovao, niko nije ostajao s Božijim Poslanikom, a.s., osim Talhe i Sa'da (kako su pričala njih dvojica)!

O odlikama Ez-Zubejra ibn el-Avama, r.a.

1643. Prenosi se od Muhammeda ibn el-Munkedira da je čuo Džabira ibn Abdullaha, r.a., kad je rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., je na dan Bitke na Hendeku pozivao i podsticao ljude na borbu pa se prijavio Ez-Zubejr. Zatim ih je opet podsticao i ponovo se javio Ez-Zubejr pa još jednom i opet Ez-Zubejr! Vjerovjesnik, a.s., je tada rekao:

"Svaki vjerovjesnik je imao svoje pomagače (apostole), a moj pomagač je Ez-Zubejr!"

1644. Prenosi se da je Abdullah ibn ez-Zubejr rekao:

- Ja i Omer ibn Ebu Seleme smo, kad je bila Bitka na Hendeku, bili sa ženama u dobrim utvrđenjima pa se on jedanput meni sageo da ja gledam,* a jedanput ja njemu da gleda on. Ja sam prepoznavao svog oca kad je prolazio na konju, pod oružjem, u pravcu Benu Kurejze. Meni je kazivao Abdullah ibn Urve, pozivajući se na Abdullaha ibn ez-Zubejra, koji je njemu pričao:

- Ja sam to rekao svom ocu, a on me upitao:

- Zar si me vidio, sine?!

- Jesam - rekao sam, a on je dodao:

* Tj. da stanem na njegova leđa - op. prev.

- Allaha mi, Božiji Poslanik, a.s., mi je tada spomenuo oba svoja roditelja; rekao je:

"Zalog su ti moji, i otac i mati!"

1645. Od Urve ibn ez-Zubejra se prenosi da mu je Aiša, r.a., rekla:

- Tvoji roditelji su, Allaha mi, bili od onih koji su se odazvali Allahu i Poslaniku nakon što su zadobili rane!

U jednoj drugoj predaji stoji: - Mislila je na Ebu Bekra i Ez-Zubejra.

O odlikama Talhe i Ez-Zubejra, r.a.

1646. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., jedanput stajao na brdu Hira pa se ono počelo tresti.

"Smiri se, Hira", rekao je Božiji Poslanik, a.s., "jer na tebi nije niko drugi doli vjerovjesnik, ili siddik, ili šehid!"

Na brdu su tada bili: Vjerovjesnik, a.s., Ebu Bekr, Omer, Osman, Alija, Talha, Ez-Zubejr i Sa'd ibn Ebu Vekkas, r.a.

O odlikama Sa'da ibn Ebu Vekkasa, r.a.

1647. Prenosi se da je Aiša, r.a., rekla:

I dok smo bili u tome, čuli smo zveckanje oružja i Poslanik je upitao:

"Ko je?!"

- Sa'd ibn Ebu Vekkas - rekao je.

"Šta te dovelo ovamo?" - upitao je Poslanik.

- U meni se javio strah za Božijega Poslanika, a.s., pa sam došao da ga čuvam! - pa je Božiji Poslanik, a.s., za njega uputio dovu, a potom zaspao.

1648. Od Amira ibn Sa'da, koji to kazuje od svoga oca, se prenosi da je Vjerovjesnik, a.s., njemu, u Bici na Uhudu, spomenuo oba svoja roditelja. On kaže:

- Jedan idolopoklonik je upao među muslimane i među njima napravio pravi pokolj pa je Vjerovjesnik, a.s., njemu rekao:

"Bacaj, zalog su ti moji i otac i mati!"

- Ja sam prema njemu - kaže on - odapeo strijelu koja nije imala oštrog šiljka, pa sam ga pogodio u bok i on je pao. Tad mu se otkrilo njegovo sramotno mjesto, a Božiji Poslanik, a.s., se tako nasmijao da sam mu ja vidio zadnje kutnjake!

1649. Od Mus'aba ibn Sa'da, koji to kazuje od svoga oca, r.a., se prenosi da je o njemu objavljeno više ajeta u Kur'ana. On kaže:

- Sa'dova majka se zaklela da s njim više neće progovoriti ni riječi sve dok ne porekne svoju vjeru te da neće ništa ni jesti ni piti. Rekla mu je:

- Tvrdiš da ti je Allah naredio dobročinstvo prema roditeljima, pa evo, ja sam ti majka, i ja ovo tražim od tebe!?

On kaže:

- Tako je provela tri dana a onda se, iscrpljena, onesvijestila.

Tad je jedan njen sin, koji se zvao Umara, ustao i dao joj vode, a ona je počela kleti Sa'da. Tim povodom Uzvišeni Allah je u Kur'anu objavio: *Mi smo svakog čovjeka zadužili da bude dobar prema roditeljima svojim!* (El-Ankebut, 8.) *A ako te budu nagovarali da Meni pripisuješ sudruga, onoga o kome ti ništa ne znaš, ti ih ne slušaj i prema njima se, na ovome svijetu, velikodušno ponašaj!* (Lukman, 15.)

On kaže:

- Božiji Poslanik, a.s., je zadobio veliki plijen u kojem se našla i jedna sablja. Ja sam je uzeo i s njom otišao kod Božijega Poslanika, a.s., i rekao mu:

- Dodijeli je meni, jer ti znaš mene!

"Vrati je tamo odakle si je uzeo!" - rekao mi je i ja sam otišao nazad pa kad sam je htio baciti na mjesto na kojem se nalazio sakupljeni plijen, u meni se nešto pobunilo i ja sam se ponovo vratio Poslaniku i opet je zatražio za sebe. On mi je oštro rekao:

"Vrati je tamo odakle si je uzeo!"

Tada je Allah Uzvišeni objavio: *Pitaju te o plijenu...* (El-Enfal, 1.)

On kaže:

- Ja sam se razbolio pa sam poslao po Vjerovjesnika, a.s. Kad je došao, rekao sam mu:

- Pusti me da svoj imetak podijelim kako ja hoću! - no on je to odbio.

- Onda polovinu!? - rekao sam pa je on i to odbio.

- Onda trećinu!? - upitao sam i on je zašutio. Kasnije je trećina bila dopuštena.

On još kaže:

- Naišao sam na jednu grupu ensarija i muhadžira i oni su mi rekli:

- Dođi da ti dadnemo hrane i da ti vina natočimo! - a to je bilo prije nego što je vino zabranjeno. Ja sam otišao kod njih u vrt, kad pred njima pečena devina glava i mješina s vinom. S njima sam jeo i pio, a onda spomenuo ensarije i muhadžire.

- Muhadžiri su bolji od ensarija! - rekao sam, a jedan čovjek je uzeo donju vilicu i njome me udario tako da mi je ozlijedio nos. Odatle sam otišao kod Božijega Poslanika, a.s., i ispričao mu šta se desilo pa je Allah Uzvišeni, u vezi sa mnom, objavio ono o alkoholu: *Vino i kocka i kumiri i strelice za gatanje su odvratne stvari, šejtanovo djelo, zato se toga klonite!* (El-Māide, 90.)

1650. Prenosi se da je Sa'd, r.a., rekao:

- Nas šesterica smo bili s Vjerovjesnikom, a.s., kad su mu idolopoklonici rekli:

- Otjeraj ih, oni nemaju smjelosti protiv nas!

Tu sam bio ja, Ibn Mesud, neki čovjek iz plemena Huzejl, Bilal i još dvojica ljudi čija mi imena nisu poznata. Božijeg Poslanika, a.s., se

to jako dojmilo i on se bio zamislio. Uzvišeni Allah je tim povodom objavio: *I ne tjeraj od sebe one koji se ujutro i navečer Gospodaru svome mole želeći naklonost Njegovu!* (El-En'ām, 52.)

O odlikama Ebu Ubejde ibn el-Džerraha, r.a.

1651. Prenosi se da je Huzejfe, r.a., rekao:

- Stanovnici Nedžrana su došli kod Božijega Poslanika, a.s., i rekli mu:

- Božiji Poslaniče, pošalji nam jednog pouzdanog čovjeka! - i on im je rekao:

"Doista ću vam poslati čovjeka plaho pouzdana, plaho pouzdana!"

Ljudi su izgledali ko će to biti i on je poslao Ubejdu ibn el-Džerraha!

O odlikama Hasana i Husejna, r.a.

1652. Prenosi se da je Seleme ibn el-Ekve', r.a., rekao:

- Ja sam vodio Vjerovjesnikovu mazgu Šehbau, na kojoj je bio Allahov Vjerovjesnik, a.s., te Hasan i Husejn, sve dok ih nisam uveo u Vjerovjesnikovu odaju. Jedan je bio ispred, a drugi iza njega!

1653. Prenosi se da je Ebu Hurejre, r.a., rekao:

- Ja sam, u neko doba dana, izišao s Božijim Poslanikom, a.s. On meni ništa nije govorio, a nisam ni ja njemu sve dok nije došao na trg Benu Kajnukaa. Kad je otišao do Fatiminog, r.a., šatora upitao je:

"Ima li tamo Lukea... Ima li tamo Lukea?"* - misleći na Hasana, r.a.

Pretpostavljali smo da ga njegova mati zadržava kako bi ga oprala i pripravila mu mirisnu ogrlicu, jer je on ubrzo došao trčeći i njih dvojica su zagrlili jedan drugoga. Božiji Poslanik, a.s., je rekao:

"Bože moj, ja ga doista volim! Voli ga i Ti, i voli onoga ko njega voli!"

---

* Luke' - ime koje, pored ostaloga, znači: bezub, krezav - prim. prev.

O odlikama Fatime, r.a., kćerke Božijega Poslanika, a.s.

1654. Od Misvera ibn Mahreme, r.a., se prenosi da je Alija ibn Ebu Talib, r.a., bio zaprosio Ebu Džehlovu kćerku, a već je bio oženjen Fatimom, Vjerovjesnikovom, a.s., kćerkom. Kad je to čula Fatima, r.a., otišla je do Vjerovjesnika, a.s., i rekla mu:

- Tvoj narod priča da se ti nećeš naljutiti zbog svojih kćeri, a evo Alija ženi kćerku Ebu Džehla!

Misver kaže:

- Vjerovjesnik, a.s., je tada ustao i ja sam čuo kad je izgovorio šehadet; zatim je rekao:

"Pređimo na temu. Ja sam oženio Ebu-l-Asa ibn er-Rebi'a, on se meni obratio i povjerovao mi, a Fatima, kćerka Muhammedova, moja je krv i ja ne želim da je dovode u iskušenje. Tako mi Allaha, kćerka Božijega Poslanika i kćerka Allahova neprijatelja se nikada neće naći zajedno kod jednog čovjeka!"

Potom je Alija, r.a., odustao od prošnje.

1655. Prenosi se da je Aiša, r.a., rekla:

- Sve žene Vjerovjesnikove, a.s., su bile kod njega, nijedna još nije bila otišla. Utom je izbila Fatima, r.a., a njen hod se niučemu nije razlikovao od hoda Božijega Poslanika, a.s. Kad ju je ugledao, srdačno ju je dočekao.

"Dobro mi došla, kćeri!" - rekao je i posadio je pored sebe.

Potom joj je nešto šapnuo na uho i ona je jako zaplakala. Vidjevši takvu njenu žalost, on joj je i drugi put nešto šapnuo i ona se nasmiješila! Ja sam joj rekla:

- Božiji Poslanik, a.s., je tebi, pored svih svojih žena, povjerio tajnu, a ti u plač!

Kad je Božiji Poslanik, a.s., ustao, upitala sam je:

- Šta ti je rekao Božiji Poslanik, a.s.?

- Nikada nisam odavala tajnu Božijega Poslanika! - rekla je.

Kad je Božiji Poslanik, a.s., umro, ja sam joj rekla:

- Zaklinjem te pravom koje ja imam kod tebe, nisi mi ispričala šta ti je rekao Božiji Poslanik, a.s.!

- Da, sada ti mogu reći - rekla je. - Kad mi je prvi put šapnuo na uho, rekao mi je da ga je Džibril svake godine preslušavao Kur'an jedanput ili dvaput,* i da ga je tada dva puta preslušao.

"I mislim", rekao je, "da mi se primakao smrtni čas, pa se čuvaj Allaha i budi strpljiva - Divan sam ti ja prethodnik bio!"

Ja sam nato, kako si vidjela, zaplakala, pa kad je vidio moju žalost, opet mi je šapnuo na uho.

"Fatima, zar ti nije dosta to što ćeš biti među najuglednijim ženama vjernicama ili među najuglednijim ženama ovoga Ummeta?!"

Nato sam se ja, kako si vidjela, nasmijala!

O odlikama Vjerovjesnikove, a.s., porodice

1656. Prenosi se da je Aiša, r.a., rekla:

- Božiji Poslanik, a.s., je izašao jednoga jutra, a na njemu je bio vunen ogrtač išaran crnim vlaknima. Onda je došao Hasan, sin Alijin, i on ga je stavio pod ogrtač, zatim je došao Husejn pa je i on ušao sa njim; potom je došla Fatima, r.a., i on je i nju stavio pod ogrtač i na koncu je došao i Alija pa je uveo i njega. Zatim je proučio: *Allah želi da od vas, o Porodice Poslanikova, grijehe odstrani, i da vas potpuno očisti!* (El-Ahzab, 33.)

1657. Prenosi se da je Jezid ibn Hajjan rekao:

- Ja, Husajn ibn Sebra i Omer ibn Muslim smo otišli kod Zejda ibn Erkama i kad smo sjeli kod njega, Husajn mu je rekao:

- Zejde, ti si mnogo dobro iskusio: vidio si Božijega Poslanika, a.s., slušao si njegove riječi, zajedno sa njim ratovao, klanjao za njim...

* "ili dvaput" - to su riječi prenosioca ove predaje, koji nije bio siguran da li je jedanput ili dvaput. U drugim verzijama taj dodatak se ne navodi.

Zejde, zbilja si mnogo dobro iskusio, pa hajde, kazuj nam šta si čuo od Božijega Poslanika, a.s.!

- Bratiću moj - rekao mu je on - moje su godine poodmakle i već sam u dubokoj starosti pa sam dijelom zaboravio ono što sam bio pojmio od Božijega Poslanika, a.s. Zato, ono što vam ispričam, vi to prihvatite, a što vam ne ispričam, pa nemojte me time obavezivati.

Zatim je rekao: - Jedanput je Božiji Poslanik, a.s., ustao i počeo nam govoriti, kod jedne vode po imenu Humma, između Mekke i Medine. Izrazio je zahvalu Allahu i izrekao Mu primjerenu pohvalu, pa nam upućivao pouke i opominjao. Onda je kazao:

"Pređimo na stvar! Zar ne, ljudi, da sam i ja samo čovjek! Uskoro će stići izaslanik moga Gospodara i ja ću se odazvati. Vama ostavljam dvije veličanstvene stvari. Prva od njih je Allahova knjiga. U njoj je sva uputa i svo svjetlo pa dobro prihvatite Allahovu knjigu i čvrsto se nje držite! - pa je nastavio podsticati na Allahovu knjigu i razvijati želju za njom. Zatim je rekao: "I moja porodica! Podsjećam vas na Allaha u pogledu moje porodice! Podsjećam vas na Allaha u pogledu moje porodice!" Tri puta je ponovio.

Husajn mu je rekao:

- A ko je njegova porodica, Zejde? Zar to nisu njegove žene?! Ko je njegova porodica?

On mu je odgovorio:

- I njegove žene su njegova porodica. No, njegova porodica jesu svi oni kojima je, nakon njega, zabranjena sadaka!

- A ko su ti? - upitao je Husajn.

- To su - odgovorio je - Alijina porodica, Akilova porodica, Džaferova porodica i Abbasova porodica.

- Svima njima je zabranjena sadaka?! - upitao je Husajn.

- Da - kazao je on.

O odlikama Aiše, majke pravovjernih, Vjerovjesnikove žene, r.a.

1658. Od Aiše, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Tri noći sam te sanjao: dovodio mi te melek zaogrnutu u skupocjenu svilu i govorio mi: - Ovo ti je žena! Ja sam otkrivao lice te žene i to si bila ti pa sam govorio: - Ako je ovo od Allaha, On će to i realizirati!"

1659. Od Aiše, r.a., se prenosi da joj je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Ja, doista, znam kada si ti sa mnom zadovoljna, a kad si ljuta na mene!"

- Odakle to znaš?! - upitala sam.

"Kad si sa mnom zadovoljna", odgovorio je, "ti tada rekneš: - Ne, tako mi Muhammedova, a.s., Gospodara! - a kad si ljuta na mene, rekneš: - Ne, tako mi Ibrahimova Gospodara!"

- Jest, Allaha mi, Božiji Poslaniče - rekla sam mu - no, ja tada izbjegavam samo tvoje ime!

1660. Od Aiše, r.a., se prenosi da se ona igrala s djevojkama (lutkama) kod Božijega Poslanika, a.s.

- Meni su - kaže ona - dolazile moje prijateljice pa su se krile od Božijega Poslanika, a.s., a Božiji Poslanik, a.s., ih je diskretno slao meni!

1661. Od Aiše, r.a., se prenosi da su ljudi vodili računa o tome da, kad je bio Aišin dan (tj. kad je Vjerovjesnik boravio kod nje, op. prev.), donesu poklone, nastojeći tako steći naklonost Božijega Poslanika, a.s..

1662. Prenosi se da je Aiša, r.a., Vjerovjesnikova, s.a.v.s., žena, rekla:

- Vjerovjesnikove, s.a.v.s., žene su mu poslale Fatimu, njegovu kćerku, i ona je zatražila dopuštenje da uđe, a on je ležao sa mnom pod mojim vunenim pokrivačem pa joj je rekao da može ući.

- Božiji Poslaniče - rekla je - tvoje su me žene poslale do tebe, mole te da budeš pravedan u pogledu Ebu Kuhafine kćerke (tj. Aiše, op. prev.)! - a ja sam šutjela.

Božiji Poslanik, a.s., joj je rekao:

"Eh, kćeri, zar i ti ne voliš ono što ja volim?!"

- Dakako da volim! - odgovorila je.

"Pa voli i ovu!" - kazao joj je on.

Čuvši to od Božijega Poslanika, a.s., Fatima je ustala i otišla nazad do Poslanikovih žena te im ispričala šta je rekla ona, a šta je njoj rekao Božiji Poslanik, a.s.

- Ne vidimo da si nam bila i od kakve koristi! - kazale su joj one - pa hajde se opet vrati Božijem Poslaniku, a.s., i reci mu: - Tvoje te žene preklinju da budeš pravedan u pogledu Ebu Kuhafine kćeri!

- Bogami mu više nikada neću govoriti o njoj! - odgovorila je ona.

Aiša dalje kaže:

- Potom su Vjerovjesnikove, a.s., žene poslale Zejnebu bint Džahš, r.a., Vjerovjesnikovu ženu, koja se bila sa mnom nadmetala za mjesto kod Božijega Poslanika, a.s., a ja nikada nisam vidjela da je neka žena bila bolja u vjeri od Zejnebe, da se više bojala Allaha, da je bila iskrenija u govoru, da je više pazila na rodbinske veze, da je više davala sadaku, da se više žrtvovala za djelo kojim se nastojao steći sevap i približiti se Allahu uzvišenom! Jedino je imala jaku huju, no ona joj je brzo jenjavala. Tako je i ona od Božijega Poslanika, a.s., zatražila dopuštenje da uđe, a on je jednako bio sa mnom pod vunenim pokrivačem, baš onako kako je bio i kad je ušla Fatima. Božiji Poslanik, a.s., joj je rekao da može ući i ona je rekla:

- Božiji Poslaniče, tvoje su me žene poslale do tebe, mole te da budeš pravedan u pogledu Ebu Kuhafine kćerke!

Aiša dalje kaže:

- Potom se okrenula prema meni i dugo sa mene nije skidala pogled. Ja sam pratila Božijega Poslanika, a.s., i pratila njegov pogled - hoće li mi dopustiti da joj uzvratim. Zejneba još nije bila ni završila, a ja sam razumjela da Božijem Poslaniku, a.s., ne bi bilo mrsko da ja

nadvladam! Pošto sam se ja okrenula prema njoj, tako sam se okomila na nju da joj nisam dala dahnuti! Božiji Poslanik, a.s., je, smiješeći se, rekao:

"Ona je Ebu Bekrova kćerka!"

1663. Prenosi se da je Aiša, r.a., rekla:

- Božiji Poslanik, a.s., je provjeravao redoslijed kod svojih žena govoreći: "Gdje sam danas?... Gdje ću biti sutra?" - iščekujući dan kad će doći red na mene. I kad je po redu došao dan da bude kod mene, Allah ga je uzeo Sebi na mojim prsima!

1664. Od Aiše, r.a., se prenosi da je ona čula Božijega Poslanika, a.s., kako govori prije nego što će umrijeti, naslonjen na njena prsa; ona je osluškivala, a on je govorio:

"Oprosti mi, moj Bože, smiluj mi se i pridruži me (Sebi kao) Saputniku!"

1665. Od Aiše, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., dok je još bio zdrav, govorio:

"Nijednom vjerovjesniku ne dođe smrtni čas prije nego što mu se pokaže njegovo mjesto u Džennetu; zatim mu se dâ da izabere (da to bude tada ili kasnije)!"

Aiša kaže:

- Kad je smrt spuštena Božijem Poslaniku, a.s., dok mu se glava nalazila na mom krilu, on je nakratko pao u nesvijest. Zatim je došao svijesti i pogled prikovao za strop govoreći:

"Uzvišenog Saputnika, Bože moj!"

Ja sam rekla u sebi: - Znači, neće odabrati nas! - jer sam ja znala šta nam je govorio dok je još bio zdrav: "Nijednom vjerovjesniku ne dođe smrtni čas prije nego mu se pokaže njegovo mjesto u Džennetu; zatim mu se da da izabere!" Tako su posljednje riječi koje je izgovorio Božiji Poslanik, a.s., bile: "Uzvišenog Saputnika, Bože moj!"

1666. Prenosi se da je Aiša, r.a., rekla:

- Božiji Poslanik, a.s., je kad bi polazio na put kockom odlučivao koju će od žena povesti sa sobom. Jedanput je kocka pala na mene i Hafsu pa smo obje krenule sa njim. Kad bi se smrklo, Božiji Poslanik, a.s., je išao sa mnom i razgovarao, pa mi je Hafsa rekla:

- Bi li ti noćas jahala moju devu, a ja tvoju, pa da vidimo i ti i ja!?

- Dobro - rekla sam i uzjahala Hafsinu devu, a Hafsa je uzjahala moju. Utom je Božiji Poslanik, a.s., prišao mojoj devi, na kojoj je bila Hafsa, pa joj je nazvao selam i s njom išao dalje sve dok se nisu zaustavili. Ja sam osjećala veliku prazninu što on nije pored mene pa se u meni probudila ljubomora. Kad su se zustavili, ja sam nogom stala u žukvu i govorila:

- Gospodaru, sveži mi kakva akrepa ja l' zmiju da me ujede! Tvoj je poslanik pa mu ne mogu ništa reći!

1667. Od Ebu Musaa, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

“Mnogi muškarci su postigli savršenstvo, a od žena su savršenstvo dostigle samo Merjema bint Imran i Asija, žena Faraonova, dok je prednost Aiše nad ostalim ženama poput prednosti potkriže nad ostalim jelima!”

1668. Od Aiše, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

“Aiša, ovo je Džibril, naziva ti selam!”

- Neka je i na njega mir i milost Božija! - rekla sam ja. On je vidio ono što ja nisam vidjela.

1669. Prenosi se da je Aiša, r.a., rekla:

- Jedanaest žena je zasjelo pa su se među sobom dogovorile i tvrdo se obavezale da ništa neće prešutjeti o svojim muževima. Prva je rekla:

- Moj muž je poput žgoljave deve na vrhu neprohodne planine: niti je možeš jahati niti je vrijedi zaklati.

Druga je rekla:

- Ja ništa neću kazati o svome mužu, jer se plašim da ću ga zbrisati: ako bih išta kazala o njemu, kazala bih samo žalost i tugu!

Treća je rekla:

- Moj muž je glupi dugonja, ako išta progovorim, bit ću puštena, a ako budem šutjela, nit ću biti udata ni neudata!

Četvrta je rekla:

- Moj muž je poput tihamske noći: niti je plaho vreo, niti je plaho hladan, niti se plašim njegove zlobe, niti mi smeta njegovo prisustvo!

Peta je rekla:

- Moj muž je, kad uđe, kao panter,* a kada izađe kao lav, i nikad ne pita za ono na šta je svikao!

Šesta je rekla:

- Moj muž kad jede sve pred sobom pomete, a kad pije sve iskapi; kad legne, umota se u posteljinu i okrene ustranu i nikad ne zavuče ruku pod moju haljinu da vidi tugu moju!

Sedma je rekla:

- Moj muž nikad ni u čemu nije bio uspješan, nesposoban je spavati sa ženom i ništa ne kopča; svaka bolest je i njegova bolest. S njim sam ili razbijene glave, ili s kakvim prijelomom, ili i s jednim i drugim zajedno!

Osma je rekla:

- Moj muž je lijep miris, a dodir mu je nježan kao zečiji!

Deveta je rekla:

- Moj muž je vlasnik kuće na visokim stupovima, vitkog je rasta, čuven po svome gostoprimstvu; njegova kuća je svakome pri ruci!

Deseta je rekla:

- Moj muž je Malik (Posjednik). Od svega što posjeduje Malik je opet bolji! Mnoštvo deva on ima, rijetko kad ih na ispašu pušta da se odmah nađu pri ruci čim bahne kakav gost. Kad čuju zvuk lire (tj.

---

* Tj. samo spava ili se baca na mene da me tuče, odnosno da opći sa mnom bez ikakve predigre.

zabavljanje i uveseljavanje gostiju, op. prev.), one zasigurno znaju da će neka od njih zaklana biti!

Jedanaesta je rekla:

- Moj muž je Ebu Zerr. A kakav je Ebu Zerr? On je nakit mojega uha i nabreklost mojih mišica. On me tako tetoši da mi i sama duša radost pokazuje. Našao me je u porodici s malim stadom, u jadu i čemeru pa me je učinio stanovnicom mjesta gdje konji hrzaju, gdje deve ječe, gdje ima puno goveda koja vrhu žito i gdje ljudi jedu samo oguljenu hranu. Kod njega ja nikada za riječ izrečenu ne bijah ukorena. Jutrom se izležavah koliko htjedoh i takvo obilje za popiti imadoh da ni za čim više marila nisam. A majka Ebu Zerrova (moja svekrva), kakva je ona?! Sve su joj ostave goleme i pune, a kuća prostranstvo pravo. A sin Ebu Zerrov (moj sin Zerr), kakav je on?! Postelja mu je tako uređena da je glatka kao oguljena palmina grana, a hrana mu je koljenica mlade jarice. Kćerka Ebu Zerrova, moja kćerka, kakva je ona?! Ona ima svu pažnju svoga oca i majke, odjeća joj je sva popunjena tijelom, što izaziva srdžbu njene komšinice. A služavka Ebu Zerrova, kakva je ona?! Ta nije posvuda širila naše riječi, nije nam rasipala hranu i nije razbacivala po kući smeće. Ebu Zerr je jedanput izašao kad se bućkalo tek pomuženo mlijeko pa je susreo jednu ženu s kojom su bila dva njena sinčića, poput risova malih, koji su joj se pod pasom igrali s dva njena nara..., pa je mene pustio, a oženio se njome! Ja sam se, nakon njega, udala za jednog uglednog gospodina, koji uzjaha plaha konja, uze hattijsko koplje i dotjera mi mnogo blago, i od svake njegove vrste dade i meni dio i reče mi: - Jedi, majko Zerrova! A snadbij i čeljad svoju! Ali, da sam sakupila sve ono što mi je dao, to ne bi napunilo ni najmanju posudu Ebu Zerrovu!

Aiša još dodaje:

- Božiji Poslanik, a.s., mi je rekao:

"Ja sam tebi bio onakav kakav je bio otac Zerrov majci Zerrovoj!"

Odlike Hadidže, majke vjernika, žene Vjerovjesnikove, a.s., r.a.

1670. Od Abdullaha ibn Džafera se prenosi da je u Kufi čuo Aliju, r.a., kad je rekao:

- Čuo sam Božijega Poslanika, a.s., kako kaže:

"Najbolja njihova žena jesta Merjema bint Imran, i najbolja njena žena jest Hadidža bint Huvejlid!"

Ebu Kerib kaže: - Veki je pritom (u vezi sa Merjemom) pokazao na nebesa i (u vezi sa Hadidžom) na Zemlju.

1671. Prenosi se da je Ebu Hurejre, r.a., rekao:

- Džibril je došao kod Vjerovjesnika, a.s., i rekao mu:

- Božiji Poslaniče, eto stiže Hadidža; s njom ti dolazi i posuda sa začinom, hranom ili pićem, pa kad dođe kod tebe, ti joj prenesi selam od Gospodara njena, a i od mene, i obraduj je dvorcem u Džennetu od brušenih dragulja, u kojem neće biti ni buke ni muke!

1672. Prenosi se da je Aiša, r.a., rekla:

- Ni prema jednoj Vjerovjesnikovoj, a.s., ženi nisam osjetila ljubomoru, osim prema Hadidži, iako je nisam zatekla! Božiji Poslanik, a.s., bi, kad bi zaklao ovcu, govorio:

"Pošaljite mesa i Hadidžinim prijateljima!"

Ja sam ga jedanput nešto naljutila, pa sam rekla:

- Ih, Hadidža!

"Dato mi je da je volim!" - odgovorio je.

1673. Prenosi se da je Aiša, r.a., rekla:

- Vjerovjesnik, a.s., nijednu ženu nije oženio na Hadidžu, sve dok nije umrla!

1674. Prenosi se da je Aiša, r.a., rekla:

- Hala bint Huvejlid, Hadidžina sestra, je došla kod Božijega Poslanika, a.s., i zatražila dopust da uđe i on je u tome prepoznao Hadidžu pa je sav zadrhtao od radosti.

"Bože, Hala bint Huvejlid!" - rekao je, i ja sam osjetila ljubomoru.

- Zar se još sjećaš neke Kurejševićke starice, crvenih (bezubih) vilica, koje već odavna nema!? Ta, Allah ti je dao bolju od nje!

O odlikama Zejnebe, žene Vjerovjesnikove, a.s., majke pravovjernih, r.a.

1675. Prenosi se od Aiše, r.a., majke pravovjernih, da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Od vas će mi se najprije priključiti ona koja ima najdužu ruku!"

Pa su žene među sobom mjerile koja od njih ima najdužu ruku. A od nas je najdužu ruku imala Zejneba, jer je ona svojim rukama zarađivala i od toga davala sadaku!*

O odlikama Umm Seleme, žene Vjerovjesnikove, a.s., majke pravovjernih, r.a.

1676. Od Ebu Osmana, koji se poziva na Selmana, se prenosi sljedeće:

- Ako možete, nikako nemojte biti prvi koji će ući na pijacu niti posljednji koji će je napustiti, jer je to šejtanovo poprište - tu on pobada svoju zastavu! Obaviješten sam da je Džibril, a.s., jedanput došao kod Allahova Vjerovjesnika, a.s., kad je kod njega bila Umm Selema. Tada je govorio pa kad je otišao, Allahov Vjerovjesnik, a.s., je upitao Umm Selemu:

"Ko je ovaj?" - ili kako je već upitao, i ona je rekla:

- To je Dihje el-Kelbi! Allaha mi - kaže ona - nisam ni pomislila da bi to mogao biti neko drugi, dok nisam čula Allahova Vjerovjesnika, a.s., kako u govoru spominje tu zgodu ili kako je već rekla.

Ja sam Ebu Osmana upitao:

- Od koga si to čuo? - i on mi je rekao:

- Od Usame ibn Zejda.

---

* Tj. bila je pružene ruke, najdarežljivija.

O odlikama Ummu Sulejm, majke Enesa ibn Malika, r.a.

1677. Prenosi se da je Enes ibn Malik, r.a., rekao:

- Vjerovjesnik, a.s., nije ulazio ni kod jedne žene, izuzev kod svojih supruga. Izuzetak je bila Umm Sulejm, i kad je upitan o tome, rekao je:

"Ja, doista, saosjećam sa njom: njen brat je bio sa mnom kad je ubijen!"

1678. Od Enesa ibn Malika, r.a., se prenosi da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Ušao sam u Džennet pa sam čuo nekakav tihi šum. - Ko je ovo? - upitao sam. Rekli su mi: - To je Gumejsa bint Milhan, majka Enesa ibn Malika!"

O odlikama Umm Ejmen, Vjerovjesnikove, a.s., robinje, majke Esleme ibn Zejda

1679. Prenosi se da je Enes rekao:

- Ebu Bekr, r.a., je nakon smrti Božijega Poslanika, a.s., rekao Omeru, r.a.:

- Hajde sa mnom kod Umu Ejmen, hajdemo je posjetiti kao što ju je posjećivao i Božiji Poslanik, a.s.!

Kad su došli kod nje, ona je zaplakala pa su joj oni rekli:

- Ta, zašto plačeš? Ono što je kod Allaha bolje je Njegovom Poslaniku, a.s.!

- Ne plačem zato što ja ne znam da je ono kod Allaha bolje za Njegova Poslanika, a.s., već plačem zato što je Objava sa neba prekinuta!

Tako je i njih dvojicu nagnala na plač pa su i oni sa njom plakali!

O odlikama Zejda ibn Harisa, r.a.

1680. Prenosi se da je Ibn Omer, r.a., rekao:

- Mi Zejda ibn Harisa nismo nikako drukčije ni zvali nego Zejd ibn Muhammed (Zejd, sin Muhammedov), sve dok nije objavljeno: *Zovite ih po očevima njihovim, to je kod Allaha ispravnije!* (El-Ahzab, 5.)

O odlikama Zejda ibn Harisa i Usame ibn Zejda, r.a.

1681. Od Ibn Omera, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., sa minbera rekao:

"Ako se vi protivite njegovom rukovođenju (tj. rukovođenju Usame ibn Zejda), pa još ranije ste se protivili i rukovođenju njegova oca, a on je, tako mi Allaha, bio stvoren za njega i bio mi je, tako mi Allaha, među najdražim ljudima! I ovaj je (tj. Usame ibn Zejd) zbilja stvoren za rukovođenje, i on mi je, nakon svoga oca, među najdražima. Oporučujem vam njega, ta on vam je jedan od vaših najboljih ljudi!"

O odlikama Bilala ibn Rebbaha, oslobođenog roba Ebu Bekra es-Siddika, r.a.

1682. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., na jutarnjem namazu upitao Bilala:

"Bilale, reci mi šta ti misliš da si najbolje učinio u islamu, jer sam ja noćas, pred sobom u Džennetu čuo klepet tvojih nanula?!"

Bilal je odgovorio:

- Ne znam da sam išta korisnije u islamu učinio od toga što sam, kad god sam uzeo abdest, u bilo koje doba noći ili dana, s tim abdestom klanjao onoliko koliko mi je Allah dosudio da klanjam!

O odlikama Selmana, Suhejba i Bilala, r.a.

1683. Od Aiza ibn Amra, r.a., se prenosi da je Ebu Sufjan, sa jednom grupom ljudi, došao kod Selmana, Suhejba i Bilala pa su mu oni rekli:

- Bogme, Allahove sablje još nisu, među Allahovim neprijateljima, uzele sav svoj danak!*

Ebu Bekr im je na to rekao:

- Zar tako kažete šejhu Kurejšija i njihovom prvaku?!

Potom je otišao kod Vjerovjesnika, a.s., pa mu to ispričao. On mu je kazao:

"Da ih nisi, Ebu Bekre, naljutio?! Ako si njih naljutio, naljutio si i svoga Gospodara!"

Ebu Bekr je potom došao kod njih i upitao ih:

- Braćo moja, jesam li vas možda naljutio?

- Nisi - odgovorili su oni - Allah neka ti oprosti, brate!

O odlici Enesa ibn Malika, r.a.

1684. Prenosi se da je Enes, r.a., rekao:

- Moja majka Umm Enes me je dovela kod Božijega Poslanika, a.s. - jednom polovicom svoga ogrtača me je ogrnula, a u drugu polovicu me odjenula - i rekla mu:

- Božiji Poslaniče, ovo je Enesić, moj sin, dovela sam ga da ti služi, pa uputi za njega dovu Allahu!

On je rekao:

"Bože moj, uvećaj mu imetak i potomstvo!"

Enes kaže:

- I, tako mi Allaha, moj imetak je evo obilan a moje djece, i djece moje djece, danas ima oko stotinu!

---

* Cilja se na Ebu Sufjana koji do tada nije bio primio islam.

1685. Prenosi se da je Enes, r.a., rekao:

- Naišao je Božiji Poslanik, a.s., i moja majka, Umm Sulejm, je čula njegov glas pa je rekla:

- Enesić, Božiji Poslaniče, zalog su ti moji i otac i mati! - pa je Božiji Poslanik, a.s., za mene uputio tri dove. Ja sam dvije već dočekao na ovome svijetu, a trećoj se nadam na ahiretu!

1686. Sabit od Enesa, r.a., prenosi sljedeće:

- Božiji Poslanik, a.s., je došao kod mene, a ja sam se igrao sa dječacima. On nam je nazvao selam i mene poslao po nešto pa sam ja tako zakasnio kod svoje majke.

- Šta te je zadržalo? - upitala me je i ja sam joj rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., me poslao po nešto!

Ona me je upitala po šta me je poslao, a ja sam rekao da je to tajna.

- Nemoj da bi ikome odao tajnu Božijega Poslanika, a.s.! - rekla je.

Enes kaže:

- Allaha mi, Sabite, da sam ikome otkrio tu tajnu, otkrio bih je tebi!

O odlikama Džafera ibn Ebu Taliba i Esme bint 'Umejs, r.a.

1687. Prenosi se da je Ebu Musa, r.a., rekao:

- Mi smo bili u Jemenu kad smo čuli za izlazak (iz Mekke, prilikom Hidžre, op. prev.) Božijega Poslanika, a.s. Ja i dvojica moje starije braće - jedan je bio Ebu Burda, a drugi Ebu Ruhm - smo odmah krenuli prema njemu, sa još - ne znam je li rekao: pedeset i nekoliko ili pedeset i tri, ili pedeset i dva čovjeka iz mog naroda - pa smo se ukrcali na lađu, i ona nas je iskrcala u Etiopiji, kod Nedžašija. Tu smo, kod njega, zatekli Džafera ibn Ebu Taliba sa ostalim ljudima, i Džafer nam je rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., nas je poslao ovamo i naredio nam da se zadržimo pa ostanite i vi sa nama!

Mi smo tako ostali sa njim, kasnije smo se vratili zajedno. Zatekli smo Božijega Poslanika, a.s., gdje je osvojio Hajber, pa je on i nas uključio u raspodjelu plijena - ili je rekao: pa je i nama dao dio plijena - a nikome od onih koji su odsustvovali od osvajanja Hajbera nije dodijelio ništa; dao je samo onima koji su sudjelovali sa njim. Izuzetak su bili samo oni koji su bili na našoj lađi, sa Džaferom i njegovim ljudima - i njima je dodijelio dio plijena. Neki ljudi su nama, koji smo bili na lađi, govorili:

- Mi smo prije vas učinili hidžru!

Utom je Esma bint 'Umejs, koja je stigla sa nama, došla u posjetu Hafsi, ženi Vjerovjesnikovoj, a.s., koja je također, među ostalima, išla Nedžašiju i dok je ona bila kod nje, došao je Omer, r.a. Ugledavši Esmu, Omer je upitao:

- Ko je ova?

- Esma bint 'Umejs - rekla je ona.

- Je li Etiopljanka? - upitao je Omer. - Je li moreplovka?

Kad je Esma odgovorila potvrdno, Omer je rekao:

- Mi smo prije vas učinili hidžru i stoga polažemo veće pravo na Božijega Poslanika, a.s., od vas!

Nju je to tako naljutilo da je izrekla krupnu riječ.

- Lažeš, Omere! - rekla je. - Vi ste, Bogme, bili s Božijim Poslanikom, a.s., i on vam je hranio gladnoga i savjetovao neukoga, a mi smo bili u zemlji dalekoj i mrskoj, bili smo u Etiopiji, i to samo zarad Allaha i Njegova Poslanika, a.s. Tako mi Allaha, niti ću šta okusiti od hrane, niti popiti od pića dok ovo što si rekao ne kažem Božijem Poslaniku, a.s.! Mi smo bili uznemiravani, bili smo u strahu, i ja ću to kazati Božijem Poslaniku, a.s., i pitati ga o tome. Neću, Allaha mi, ništa slagati, neću odstupiti od istine i neću na to ništa dodati!

Kad je došao Vjerovjesnik, a.s., ona je rekla:

- Allahov Vjerovjesniče, Omer je rekao tako i tako!

Na to je Božiji Poslanik, a.s., kazao:

"On ne polaže na mene veće pravo od vas; on i njegovi ljudi su imali jednu hidžru, dok vi koji ste bili na lađi, imate dvije hidžre!"

Ona kaže:

- I ja sam vidjela kako mi Ebu Musa i oni koji su bili na lađi mahsus dolaze da me upitaju za ovaj hadis i ništa im na dunjaluku nije bilo veće i draže od onoga što im je rekao Božiji Poslanik, a.s.!

Ebu Burda kaže da je Esma rekla:

- Vidjela sam Ebu Musaa kako traži od mene da mu ponovo ispričam ovaj hadis!

O odlikama Abdullaha ibn Džafera ibn Ebu Taliba

1688. Prenosi se da je Abdullah ibn Džafer, r.a., rekao:

- Kad je Vjerovjesnik, a.s., dolazio s nekog putovanja, susretao bi se sa nama pa se tako jedanput susreo sa mnom, sa Hasanom ili sa Husejnom, r.a. - jednog bi ponio u naramku, a drugog na leđima, i tako bi nas nosio sve dok nismo ušli u Medinu!

1689. Prenosi se da je Abdullah ibn Džafer, r.a., rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., je mene jedanput posadio da jašem iza njega, pa mi je rekao nešto što nikome od ljudi neću kazati!

O odlikama Abdullaha ibn Abbasa, r.a.

1690. Od Ibn Abbasa, r.a., se prenosi da je Vjerovjesnik, a.s., unišao u zahod, a ja sam mu sve pripremio za abdest. Kada je izašao, upitao je:

“Ko je ovo postavio?”

U verziji koja se prenosi od Zuhejra stoji: Rekli su, a u verziji od Ebu Bekra: Rekao sam:

O odlikama Abdullaha ibn Omera, r.a.

1691. Prenosi se da je Abdullah ibn Omer, r.a., rekao:

- Kad bi neko za života Božijega Poslanika, a.s., usnio kakav san, on bi ga ispričao Božijem Poslaniku pa sam i ja poželio nešto usniti i to ispričati Vjerovjesniku, a.s. Bio sam dječak, mlad momak, neoženjen i spavao sam u mesdžidu. Tako sam usnio kako me uzeše dva meleka pa me odvedoše u Vatru i ja vidjeh kako je savijena, poput bunara, i vidjeh da ima dva roga, baš kao u bunara (misli se na dva kamena stupa za koja se pričvršćuje drvo za koje se pričvrsti čekrk). Tu ugledah ljude koje prepoznadoh te rekoh:

- Utječem se Allahu od Vatre! Utječem se Allahu od Vatre! Utječem se Allahu od Vatre!

Onda njih dvojicu susrete neki (drugi) melek i on mi reče:

- Ne boj se!

Taj san sam ispričao Hafsi, a ona ga je ispričala Božijem Poslaniku, a.s. Vjerovjesnik, a.s., je na to rekao:

"Divan li je čovjek Abdullah! Još samo da hoće klanjati noću!"

Salim kaže:

- Abdullah je, nakon toga, noću spavao samo malo.

O odlici Abdullaha ibn Zubejra, r.a.

1692. Prenosi se da je Abdullah ibn Ebu Mulejke rekao:

- Abdullah ibn Džafer je upitao Ibn Zubejra:

- Sjećaš li se kad smo susreli Božijega Poslanika, a.s. - ja, ti i Ibn Abbas?

- Da - odgovorio je on - pa je nas ponio, a tebe ostavio!

O odlici Abdullaha ibn Mesuda, r.a.

1693. Prenosi se da je Abdullah ibn Mesud, r.a., rekao:

- Kad je objavljen ajet: *Nije vjernicima ni dobročiniteljima grijeh da nešto pojedu i popiju ako se onog što je njima zabranjeno čuvaju i ako vjeruju i dobra djela čine...* (El-Mā'ide, 93.) itd. do kraja ajeta, Božiji Poslanik, a.s., je meni rekao:

"Rečeno mi je da si ti jedan od njih!"

1693-a. Prenosi se da je Ebu Musa, r.a., rekao:

- Ja i moj brat smo došli iz Jemena i od tada smo svo vrijeme mislili da su Ibn Mesud i njegova majka ukućani Božijega Poslanika, a.s. - tako su oni često bili kod njega i uz njega!

1694. Prenosi se da je Ebu el-Ahves rekao:

- Bili smo u kući Ebu Musaa sa jednom grupom Abdullahovih prijatelja, koji su gledali u Mushaf. Utom je Abdullah ustao, a Ebu Mesud je rekao:

- Ne znam da je Božiji Poslanik, a.s., iza sebe ostavio ikoga ko ono što je Allah objavio poznaje bolje od ovog ovdje stajača!

Ebu Musa je na to kazao:

- Kad si već to rekao - pa on je prisustvovao kad smo mi bivali odsutni i njemu je davano dopuštenje i onda kad je nama uskraćivano!

1695. Od Abdullaha ibn Mesuda se prenosi da je on jedanput proučio: *A ko nešto sakrije donijet će na Sudnjem danu to što utajio je!*, (Alu 'Imran, 161.) a zatim je upitao:

- Po čijem kiraetu hoćete da vam proučim? Ja sam pred Božijim Poslanikom, a.s., proučio sedamdeset i nekoliko sura i ashabi Božijega Poslanika, a.s., znaju da ja bolje od svih njih poznajem Allahovu knjigu! Da znam da je iko bolje poznaje od mene, putovao bih do njega!

Šekik kaže:

- I ja sam sjedio u halki među Muhammedovim, a.s., ashabima i nisam čuo nikoga da mu proturječi ili da ga kori zbog tih njegovih riječi!

1696. Prenosi se da je Mesruk rekao:

- Bili smo kod Abdullaha ibn Omera, r.a., pa smo spomenuli neki hadis od Ibn Mesuda a on je rekao:

- Tog čovjeka ja još uvijek volim, nakon što sam nešto čuo od Božijega Poslanika, a.s. Čuo sam, naime, kad je rekao:

"Učite Kur'an od četverice ljudi: od Ibn Umm Abda (tj. Ibn Mesuda, op. prev.), - njega je prvog spomenuo! - od Ubejja ibn Ka'ba, od Salima, Ebu Huzejfina oslobođenog roba, i od Muaza ibn Džebela!"

O odlici Abdullaha ibn Amra ibn Harama, r.a.

1697. Prenosi se da je Džabir ibn Abdullah rekao:

- Moj otac je poginuo u Bici na Uhudu pa sam ja stao skidati prekrivač s njegova lica i plakati nad njim. Ljudi su mi to branili, no Božiji Poslanik, a.s., nije. I Fatima, kćerka Amrova, plakala je za Amrom pa joj je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Plakala ti za njim ili ne plakala, njega su meleci natkriljivali svojim krilima sve dok ga vi niste podigli!"

O odlici Abdullaha ibn Selama, r.a.

1698. Od Amira ibn Sa'da se prenosi da je čuo svoga oca kako kaže:

- Nisam čuo da je Božiji Poslanik, a.s., ikome živom rekao da je džennetlija, osim Abdullahu ibn Selamu!

1699. Prenosi se da je Hareše ibn el-Hurr rekao:

- Sjedio sam u halki, u jednoj medinskoj džamiji, u kojoj je bio jedan šejh prijatne vanjštine - Abdullah ibn Selam. On je ljudima održao jedan lijep govor i kad je odlazio, ljudi su govorili:

- Ko želi vidjeti džennetliju, neka pogleda ovoga čovjeka!

- U tom slučaju ću ja, bogme, poći za njim i vidjeti gdje stanuje! - pomislio sam.

On je išao, i kad je bio skoro na izlazu iz Medine, ušao je u svoju kuću. Ja sam pokucao kod njega i on mi je dopustio da uđem.

- Šta ti treba, bratiću? - upitao je.

- Čuo sam ljude šta govore kad si odlazio od njih: - Ko želi vidjeti džennetliju, neka pogleda ovoga čovjeka! - pa sam poželio biti s tobom! - rekao sam.

- Bog najbolje zna ko su džennetlije - kazao je on - a ja ću ti reći zbog čega su tako govorili. Jedanput mi je, dok sam ja spavao, došao neko i rekao mi:

- Ustani! - pa me uzeo za ruku i ja sam pošao sa njim. Utom, sa svoje lijeve strane, ugledah ravne, dobro utabane putove pa namjerih zaputiti se njima, no onaj mi reče:

- Ne idi tim putovima, to su putovi onih lijevih!

Istom, sa svoje desne strane ja vidjeh ravne i prave, dobro utabane putove i onaj mi reče:

- Idi ovim putovima!

Tako me je doveo na neko brdo, i rekao mi:

- Penji se! - i ja sam, kad god bih pokušao popeti se, padao na stražnjicu. Tako više puta. Potom me je negdje vodio i doveo me do nekakva stupa čiji je vrh bio u nebu a donji dio u zemlji i u čijem vrhu je bila nekakva halka.

- Popni se na ovo! - rekao mi je onaj, i ja sam upitao:

- Kako ću se popeti na ovo kad mu je vrh u nebesima?!

Onda me on uze za ruku i baci me kad - odjedanput ja zakačen za halku! Potom on udari u stup koji se sruši, a ja ostadoh zakačen za halku sve dok ne osvanuh. Zatim sam otišao kod Vjerovjesnika, a.s., i ispričao mu san. On mi je rekao:

"Oni putovi koje si vidio sa svoje lijeve strane, jesu putovi onih lijevih, a putovi koje si vidio sa svoje desne strane, jesu putovi onih desnih. Što se tiče onoga brda, to je položaj šehida, ali ti ga nećeš dostići, a onaj stup je stup islama, dok je uže - uže islama i ti ćeš se držati toga užeta sve do smrti!"

O odlici Sa'da ibn Muaza, r.a.

1700. Od Džabira ibn Abdullaha, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., kad je dženaza Sa'da ibn Muaza bila pred njima, rekao:

"Ovoj dženazi se zatresao Prijesto Milostivoga!"

1701. Prenosi se da je El-Beraa, r.a., rekao:

- Božijem Poslaniku, a.s., je poklonjen jedan svilen ogrtač, pa su ga njegovi ashabi stali pipkati i diviti se njegovoj mehkoći.

"Zar se divite mehkoći ovoga", rekao im je Poslanik, "a rupci Sa'da ibn Muaza u Džennetu su i bolji i mekši od ovog!?"

O odlikama Ebu Talhe el-Ensarija i njegove žene Umm Sulejm, r.a.

1702. Prenosi se da je Enes, r.a., rekao:

- Ebu Talhi je umro sin kojeg je imao s Umm Sulejm i ona je svojima rekla:

- Nemojte Ebu Talhi reći za sina, dok mu to ja ne reknem!

Zatim je on došao i ona mu je stavila večeru, pa je jeo i pio. Onda mu se ona uredila, kao nikada ranije, i on je s njom stupio u intimni odnos pa kad je ona vidjela da je zadovoljan, rekla mu je:

- Ebu Talha, šta misliš kad bi neki ljudi nekome posudili čeljade iz svoje kuće pa ga onda zatražili nazad, da li bi oni imali pravo uskratiti im?!

- Ne bi imali pravo - rekao je on.

- Eto, takvim smatraj i svoga sina! - kazala mu je ona i njega je obuzela srdžba.

- Pustila si me da se onečistim - rekao je - pa si tad našla da mi kažeš za sina mog!

Zatim je otišao kod Božijega Poslanika, a.s., pa kad je njemu ispričao kako je sve bilo, Božiji Poslanik, a.s., je rekao:

"Neka Allah vama dvoma blagoslovi budućeg člana koji će se roditi iz vaše posljednje noći!"

I ona je zanijela. Potom je Božiji Poslanik, a.s., bio na jednom putovanju, na kojem je bila i ona, a on, kad bi s putovanja dolazio u Medinu, ne bi ulazio direktno (nenajavljeno) dok se ne bi prije zaustavio. Kad su se primaknuli Medini, nju su obuzeli porođajni bolovi i Ebu Talha se, usljed toga, morao zadržati, dok je Božiji Poslanik, a.s., nastavio put. Ebu Talha je govorio:

- Ti, Gospodaru, dobro znaš da ja volim izaći s Tvojim Poslanikom kad god on izađe, i da volim s njim ući kad god on uđe a, kako vidiš, evo sam sada sputan!

Umm Sulejm je govorila:

- Ebu Talha, ja ne osjećam ono što sam osjećala. Kreći!

I mi smo pošli. Kad su stigli, nju su ponovo obuzeli porođajni bolovi i rodila je dječaka. Meni je moja majka rekla:

- Enese, neka ga niko ne doji sve dok ujutro ne odeš sa njim kod Božijeg Poslanika, a.s.!

Kad je svanulo, ja sam ga ponio i s njim otišao kod Božijega Poslanika, a.s. Zatekao sam ga kako drži željezo za žigosanje pa kad me je ugledao, rekao je:

"Sigurno je Umm Sulejm rodila?!"

Ja sam rekao da jeste, a on je ono željezo ostavio i ja sam dijete primakao i stavio ga njemu u krilo. Božiji Poslanik, a.s., je zatražio jednu medinsku hurmu pa ju je žvakao sve dok se nije rastopila. Zatim ju je stavio u usta djetetu i ono ju je počelo premetati po jeziku. Božiji Poslanik, a.s., je rekao:

"Pogledajte kako ensarije vole datule!"

Onda ga je potrao po licu i dao mu ime Abdullah.

O odlici Ubejja ibn Ka'ba, r.a.

1703. Prenosi se da je Enes, r.a., rekao:

- Za vrijeme Božijega Poslanika, a.s., četverica su sakupila (naučila napamet) čitav Kur'an i svi su bili ensarije. To su: Muaz ibn Džebel, Ubejj ibn Ka'b, Zejd ibn Sabit i Ebu Zejd.

Katade kaže:

- Ja sam Enesa upitao ko je Ebu Zejd, i on mi je rekao:

- Jedan od mojih amidža.

O odlici Ebu Zerra el-Gifarija, r.a.

1704. Od Abdullaha ibn Samita se prenosi da je Ebu Zerr, r.a., pričao:

- Mi smo krenuli od našeg plemena Gifar, koje je dopuštalo borbu u svetom mjesecu. Pošli smo: ja, moj brat Unejs i naša majka. Svratili smo do našeg dajdže i on nas je lijepo primio i počastio. To je kod njegova naroda izazvalo zavist pa su rekli:

- Kad ti odeš od kuće, Unejs tvojim ukućanima pravi neprilike!

Kad je došao kući, dajdža je nama prenio to što mu je rečeno i ja sam mu rekao:

- Tvoje dosadašnje gostoprimstvo prema nama ti je zagorčalo život! Više se nećemo sakupiti kod tebe!

Potom smo prišli našim devama i uzjahali na njih, a naš se dajdža prekrio svojom odjećom i stao plakati. Mi smo, međutim, otišli i kad smo stigli blizu Mekke, Unejs se (s nekim) opkladio u naše deve, i u druge slične njima, na to koje su bolje, pa su otišli do vrača i on je presudio u Unejsovu korist. Unejs nam se vratio vodeći naše i još toliko drugih deva.

- Ja sam, bratiću, klanjao tri godine prije nego što ću susresti Božijega Poslanika, a.s.!

- Kome si klanjao? - upitao sam ja.

- Allahu - rekao je.

- Pa, gdje si se okretao!? - upitao sam.

- Tamo kud bi me okrenuo Gospodar moj uzvišeni! - rekao je. - Klanjao bih noćni namaz i kad bi već bio kraj noći, prostro bih se poput ponjave, sve dok se Sunce ne bi diglo nada mnom!

Unejs mi je rekao:

- Ja u Mekki imam neku obavezu, pa me zamijeni dok ja budem odsutan!

Tako je Unejs otišao u Mekku, i dugo se zadržao. Kad je konačno došao, ja sam ga upitao:

- Šta si uradio?

- Susreo sam u Mekki jednog čovjeka koji je tvoje vjere. Tvrdi da ga Bog Uzvišeni šalje kao poslanika!

- Pa šta ljudi govore o njemu? - upitao sam.

- Govore - rekao je - pjesnik, vrač, čarobnjak... - a i Unejs je bio pjesnik. Rekao je:

- Ja sam slušao govor vračeva - to što on govori je nešto drugo. Govor koji on kazuje ja sam uporedio sa svim vrstama pjesništva i on se ne uklapa ni u jednu vrstu; nije istina da je to poezija. Tako mi Boga, on kazuje istinu a oni iznose laži!

- Sada ti sačekaj mene - rekao sam ja - da odem tamo i pogledam!

Kad sam došao u Mekku, potražio sam najslabijega među njima i upitao ga:

- Gdje je onaj kojeg nazivate sabejcem (vatropoklonikom, tj. onim koji je promijenio vjeru)? - i on je pokazao na mene. Zatim je rekao:

- Vidite sabejca! - i ljudi iz doline su nasrnuli na mene grumenjem stvrdnute zemlje i kostima tako da sam se onesvijestio! Kad sam došao svijesti, bio sam crven kao kamen žrtvenik. Onda sam otišao do Zemzema i sa sebe saprao krv, napio se zemzem-vode i ostao, bratiću moj, trideset dana i noći! Sva moja hrana bila je zemzem-voda i ja sam se tako udebljao da mi se razlomio nabor na debelu trbuhu, a nikad nisam osjetio slabost od gladi! Kad su jedne noći punog Mjeseca sve Mekkelije utonule u dubok san i niko od njih nije tavaf činio oko Kabe, došle su dvije njihove žene i molile se Isafu i Naili (imena kipova, op. prev.). Kad su, čineći tavaf, došle do mene, ja sam rekao:

- Vjenčajte ih jedno za drugo! - no one nisu prekidale svoje molitve. Kad su i drugi put došle do mene, ja sam rekao:

- Penis kao drvo tvrd u vagini! Ne govorim u alegoriji!

One su tada otišle, leđima okrenute, govoreći:

- Kako nema nikoga od naših!?

Utom im je ususret naišao Božiji Poslanik, a.s., i Ebu Bekr.

- Šta je vama? - upitali su ih.

- Tamo između Kabe i njenih pokrivača - rekle su one - ima jedan sabejac.

"Šta vam je rekao?" - upitao je Poslanik.

- Rekao nam je nešto odveć ogavno - kazale su.

Onda je došao Božiji Poslanik, a.s., i dotakao Crni kamen, a potom je sa svojim pratiocem činio tavaf oko Kabe. Zatim je klanjao pa kad je završio sa namazom - kaže Ebu Zerr - ja sam bio prvi koji ga je pozdravio islamskim pozdravom! Rekao sam:

- Es-selamu alejke, Božiji Poslaniče!

"Ve alejke, ve rahmetullah!" - odgovorio je on. "Ko si ti?"

- Iz plemena sam Gifar - kazao sam. On je mahnuo rukom i prste spustio na čelo. Ja sam pomislio: Nije mu drago što potječem iz Gifara?! Pošao sam ga uzeti za ruku, ali me je njegov pratilac zaustavio, budući ga je poznavao bolje od mene. Onda je on podigao glavu i upitao me:

"Od kad si ovdje?"

- Ima već trideset dana i noći!

"Pa ko ti je davao hranu?!" - upitao je.

- Nisam imao druge hrane doli zemzem-vode! - rekao sam. - Udebljao sam se od nje tako da mi se razlomio nabor na debelu trbuhu, i nikad nisam osjetio slabost od gladi!

"Ta je voda blagoslovljena", kazao je on. "Ona je doista ukusna hrana" - dodao je.

Ebu Bekr, r.a., je rekao:

- Božiji Poslaniče, dopusti da mu noćas ja dadnem hranu!

I Božiji Poslanik, a.s., i Ebu Bekr su krenuli a i ja sa njima! Ebu Bekr, r.a., je otvorio vrata i stao nam dohvaćati grožđice iz Taifa. Bila je to prva hrana koju sam jeo u Mekki. Onda sam ostao neko vrijeme a zatim otišao do Božijega Poslanika, a.s. On mi je rekao:

"Meni je pokazana jedna zemlja u kojoj ima mnogo palmi; mislim da bi to najprije mogao biti Jesrib. Hoćeš li ti svoj narod izvijestiti o meni - ta možda će te Allah učiniti od koristi im, a tebe nagraditi za to!?"

Ja sam potom otišao kod Unejsa i on me je upitao šta sam ja uradio.

- Uradio sam to - rekao sam - da sam primio islam i povjerovao Poslaniku!

- Ja nemam odbojnosti prema tvojoj vjeri - kazao je on. - I ja primam islam i vjerujem Poslaniku!

Utom nam je prišla naša majka, i rekla:

- Ja nemam odbojnosti prema vašoj vjeri i ja prihvaćam islam i vjerujem Poslaniku!

Onda smo uzjahali na deve i otišli do našeg plemena Gifar. Pola je njih primilo islam, a predvodio ih je Ejma ibn Rehada, njihov prvak. Druga polovica je rekla:

- Kad Božiji Poslanik, a.s., dođe u Medinu, i mi ćemo primiti islam!

I kad je Božiji Poslanik, a.s., došao u Medinu, i preostala polovica je primila islam. Onda je došlo pleme Eslem i reklo:

- Allahov Poslaniče, (to su) naša braća! Da i mi primimo islam kao i oni? - pa su i oni primili islam! Božiji Poslanik, a.s., je tada rekao:

"Gifar - neka im Allah oprosti, a Eslem - neka ih Allah zaštiti!"*

1705. Prenosi se da je Ibn Abbas, r.a., rekao:

- Kad je Ebu Zerr čuo za Vjerovjesnikovo, a.s., poslanje u Mekki, on je svom bratu Unejsu rekao:

---

* Dova izrečena na temelju njihovih imena. Naime, Gifar je nastalo od glagola *gafere*, što znači: oprostiti, a Eslem od glagole *selime*, što znači: biti siguran, zaštićen.

- Uzjaši i otiđi tamo do one doline pa mi ispričaj o tom čovjeku koji tvrdi da je vjerovjesnik i da mu s neba stiže objava! Poslušaj nešto od onog što kazuje, pa mi onda dođi!

Tako je on otišao u Mekku i poslušao šta govori Poslanik, a potom se vratio Ebu Zerru.

- Vidio sam da zahtijeva plemenit moral - rekao mu je - i kazuje nešto što nije poezija!

- Nisi učinio ono što sam ja htio! - rekao je Ebu Zerr, spremio se i uprtio jednu svoju pohabanu mješinu s vodom i tako otišao u Mekku. Prišao je Haremu i tu tragao za Vjerovjesnikom, a.s., premda ga nije poznavao, a bilo mu je mrsko pitati za njega. Tako ga je uhvatila i noć pa je legao spavati. Primijetio ga je Alija i vidio da je stranac. Vidjevši ga, on je pošao s njim i nijedan od njih ništa nije pitao onog drugog sve dok nije svanulo. Onda je Ebu Zerr uzeo svoju mješinicu i svoju putnu spremu i opet se primakao Haremu. Tu je ostao cijeli taj dan, no Vjerovjesnika, a.s., nije vidio. Kad se spustila noć, on se opet vratio tamo gdje je ležao, a pored njega je ponovo naišao Alija, r.a.

- Zar ovaj čovjek ne zna gdje će noćiti? - pomislio je. On ga je podigao i poveo sa sobom i jedan drugoga ništa nisu pitali. Isto je bilo i trećeg dana pa ga je Alija, r.a., opet podigao a zatim ga upitao:

- Zar mi nećeš kazati šta te je to dovelo ovamo?

- Kazat ću ti ako mi se tvrdo obavežeš da ćeš me uputiti!? - pa kad mu se obavezao, kazao mu je.

- Istina je! - rekao je Alija. - On je Božiji poslanik, a.s. Ujutro kada ustaneš, pođi za mnom pa ako ja primijetim da bi ti se mogla desiti kakva neprilika, ja ću stati kao da prolijevam vodu. Ako krenem dalje, ti nastavi za mnom sve dok ne uđeš tamo gdje ja uđem!

Tako je i učinio. Alija je išao, a on ga slijedio sve dok nije došao kod Vjerovjesnika, a.s., pa je za njim ušao i on. Čim je čuo šta kazuje Vjerovjesnik, a.s., smjesta je primio islam. Vjerovjesnik, a.s., mu je rekao:

"Vrati se svome narodu i izvijesti ih o meni, dok ti od mene ne stigne (druga) naredba!"

- Tako mi Onoga u čijoj je ruci moja duša - odgovorio mu je on - ja ću to pred svima njima glasno kazati!

Zatim je izašao, pa kad je prišao Haremu, iz sveg glasa je viknuo:

- *Ešhedu en la ilahe illallah ve ešhedu enne Muhammeden abduhu ve resuluhu!* (Svjedočim da nema drugog boga osim Allaha i svjedočim da je Muhammed Božiji poslanik!)

Ljudi su tada nasrnuli na njega tako da su ga oborili na zemlju. Utom je prišao El-Abbas ibn Abdulmuttalib, r.a., i nadnio se nad njega.

- Teško li vam se! - rekao im je. - Zar ne znate da je iz Gifara, a vaš trgovački put za Šam prolazi kroz njihovo područje?!

Tako ga je izbavio od njih. Isto se ponovilo i sljedećeg dana: on je glasno viknuo, kao i prethodnog dana, a oni su nasrnuli na njega i pretukli ga pa se nad njega nadnio El-Abbas i spasio ga!

O odlici Ebu Musaa el-Eš'arija, r.a.

1706. Prenosi se da je Ebu Musa el-Eš'ari, r.a., rekao:

- Bio sam kod Božijega Poslanika, a.s., kad se zaustavio u Dži'rani, između Mekke i Medine. S njim je bio i Bilal i utom je Božijem Poslaniku, a.s., došao nekakav beduin i rekao mu:

- Zar, Muhammede, nećeš izvršiti ono što si mi obećao?!

"Budi radostan!" - odgovorio je Poslanik. "Bit će!"

- I previše si mi govorio: Budi radostan, bit će! - rekao mu je beduin, na šta se Poslanik okrenuo prema Ebu Musau i Bilalu, izgledao je srdit.

"Ovaj odbi radosnu vijest", rekao im je, "pa je primite vas dvojica!"

- Primamo, Božiji Poslaniče! - kazali su oni.

Božiji Poslanik, a.s., je onda zatražio posudu s vodom pa je u njoj oprao ruke i umio se, zatim malo pljucnuo u nju i rekao:

"Napijte se vas dvojica a onda je salijte sebi na lice i vrat i radujte se!"

Oni su potom uzeli posudu i učinili onako kako im je rekao Božiji Poslanik, a.s., a iza zastora ih je zovnula Umm Selema:

Ostavite i svojoj majci malo toga iz posude! - pa su malo ostavili i njoj!

O odlici Ebu Musaa i Ebu Amira el-Eš'arija, r.a.

1707. Od Ebu Burde, koji to kazuje od svoga oca, se prenosi sljedeće:

- Kad je Vjerovjesnik, a.s., završio s Hunejnom, Ebu Amira je s vojskom poslao u Evtas. Tamo se on sukobio s Durejdom ibn es-Simmom, pa je njega ubio a njegove ljude je Allah učinio poraženima.

Ebu Musa kaže:

- I mene je poslao s Ebu Amirom. On je bio pogođen u koljeno a pogodio ga je strijelom neki čovjek iz plemena Benu Džušem. Strijela mu je teško povrijedila koljeno. Ja sam mu prišao i upitao ga:

- Amidža, koji te je pogodio? - i on mi je pokazao.

- Vidiš onoga tamo? - rekao je. - On me ubi. On me je pogodio!

- I ja sam se upravio prema njemu uzevši ga sebi za cilj. Kad sam ga sustigao, i kad me je ugledao, okrenuo se i počeo se udaljavati. Ja sam išao za njim i počeo sam mu govoriti:

- Zar te nije stid, zar nisi Arapin? Nemaš kuraži, ha?

Na to se on zaustavio i nas dvojica smo stali jedan naspram drugoga. Razmijenili smo dva udarca, ja sam ga sabljom ubio. Potom sam se vratio do Ebu Amira i rekao mu:

- Allah je ubio onoga tvoga!

- Iščupaj ovu strijelu! - rekao je on i ja sam je iščupao a iz njega je šiknula krv.

- Bratiću moj - rekao je - otiđi do Božijega Poslanika, a.s. i od mene mu prenesi selam; i reci mu: - Ebu Amir te moli da za njega od Boga zaišćeš oprost!

Zatim je mene odredio da vodim ljude i nemalo iza toga je umro. Kad sam se vratio Vjerovjesniku, a.s., ušao sam kod njega i zatekao ga u kući, na prašnjavu ležaju bez postelje, tako da mu se na leđima i na objema stranama tijela ocrtavao pijesak. Ispričao sam mu kroz šta smo prošli i šta se zbilo s Ebu Amirom i prenio sam mu njegovu molbu da mu od Allaha zaišće oprost grijeha. Božiji Poslanik, a.s., je na to zatražio vode, abdestio se a onda digao ruke i izrekao dovu:

"Bože moj, oprosti Ubejdu Ebu Amiru!" - i ja sam vidio bjelinu ispod njegovih pazuha. Zatim je dodao: "Bože moj, učini ga na Sudnjem danu iznad mnogih drugih Tvojih robova, (ili je kazao: iznad mnogih drugih ljudi)!"

Ja sam rekao:

- Uputi dovu i za mene, Božiji Poslaniče! - i on je izrekao dovu:

"Bože moj, Ti Abdullahu ibn Kajsu oprosti njegove grijehe i na Sudnjem danu ga uvedi u lijepo boravište!"

Ebu Burda kaže:

- Jednu dovu je uputio za Ebu Amira, a drugu za Ebu Musaa.

O odlici Ebu Hurejre ed-Devsija, r.a.

1708. Prenosi se da je Ebu Hurejre, r.a., rekao:

- Ja sam svoju majku, koja je bila mnogoboškinja, pozivao u islam, pa kad sam je jednoga dana pozvao, od nje sam nešto ružno čuo o Božijem Poslaniku, a.s. Nato sam ja plačući otišao kod Božijega o tebi, pa hajde, zamoli Allaha da uputi majku Ebu Hurejre!

On je rekao:

"Bože moj, uputi majku Ebu Hurejrinu!" - i ja sam izašao od njega obradovan dovom Allahova Vjerovjesnika, a.s. Kad sam stigao do svojih vrata, našao sam da su zaključana a moja majka je, čuvši moje korake, viknula:

- Sačekaj tu, Ebu Hurejre! - i ja sam čuo bućkanje vodom. Ona se je okupala, obukla svoju košulju i u hitnji zaboravila metnuti svoju mahramu, zatim je otvorila vrata i rekla:

- Ebu Hurejre, ja svjedočim da nema drugog boga osim Allaha i svjedočim da je Muhammed Njegov rob i Njegov poslanik!

Ja sam onda ponovo otišao do Božijega Poslanika, a.s., plačući od sreće.

- Radosna vijest, Božiji Poslaniče! - rekao sam mu. - Allah je uslišao tvoju dovu - uputio je majku Ebu Hurejrinu!

On je Allahu izrazio zahvalnost i izrekao Njemu primjerenu pohvalu.

"Dobro je!" - rekao je, a ja sam dodao:

- Božiji Poslaniče, hajde zamoli Allaha da mene i moju majku učini milim Njegovim robovima vjernicima a da i njih učini milim nama!

Nato je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Bože moj, učini ovog Tvog malog roba (tj. Ebu Hurejru) i njegovu majku milim Tvojim robovima vjernicima, a i njih njima omili!"

- Od tada - kaže Ebu Hurejre, r.a., - nije bilo nijednog vjernika koji je samo čuo za mene, a da me nije zavolio, čak ako me nije ni vidio!

1709. Od Urveta se prenosi da je Aiša, r.a., rekla:

- Zar te ne čudi Ebu Hurejre?! Došao je i sjeo pored moje sobe i počeo pričati o Vjerovjesniku, a.s., da i ja to čujem. Ja sam klanjala nafila-namaz. Otišao je prije nego što sam ja završila, ali da sam ga zatekla, ja bih mu uzvratila! Rekla bih mu da Božiji Poslanik, a.s., nije tako govorio!

Ibn Šihab kaže:

- Ibn el-Musejjeb je rekao da je Ebu Hurejre kazao:

- Govore: Ebu Hurejre i previše priča pa - stat ćemo pred Boga! I govore: Šta je onda s muhadžirima i ensarijama, zašto i oni tako ne kazuju?! Reći ću vam šta je posrijedi. Moja braća ensarije su bili zauzeti radom na svojoj zemlji, a braća muhadžiri su bili zauzeti trgovanjem

na pijaci, dok sam ja, budući da mi je bilo riješeno pitanje ishrane, bio uz Božijega Poslanika, a.s. Ja sam bio prisutan kad su oni bili odsutni i pamtio sam ono što su oni zaboravljali. Jednom je Božiji Poslanik, a.s., upitao:

"Ko će od vas razastrijet svoju odjeću pa nakupiti od ovog mog govora i to prisloniti sebi na grudi - ništa više, što god čuje, neće zaboraviti!?"

Ja sam tada razastro ogrtač, koji je bio na meni, i tako ga držao sve dok on nije završio s govorom, zatim sam ogrtač sakupio i prislonio ga sebi na grudi. Nakon toga, šta god mi je on rekao, ja više ništa nisam zaboravio! A da nema ona dva ajeta, koja je Uzvišeni Allah objavio u Svojoj knjizi: *Oni koji taje uputu i dokaze jasne koje smo Mi objavili...* (El-Bekare, 159-160) itd., do kraja ova dva ajeta, ja više nikada ništa ne bih rekao!"

O odlici Ebu Dudžane Semmaka ibn Hureša, r.a.

1710. Od Enesa, r.a., se prenosi da je u Bici na Uhudu Božiji Poslanik, a.s., uzeo sablju i upitao:

"Ko će je uzeti od mene?"

Ljudi su pružili ruke, i svaki je vikao: Ja ću, ja ću!, a on je upitao:

"Ko će je uzeti s njenim pravom?!"

Ljudi su nato ustuknuli, a Semmak ibn Hureša Ebu Dudžana je rekao:

- Ja ću je uzeti s njenim pravom!

I on ju je uzeo i njome raspolućivao mušrička tjemena!

O odlici Ebu Sufjana Sahra ibn Harba, r.a.

1711. Od Ebu Zumejla se prenosi da mu je Ibn Abbas, r.a., kazivao:

- Muslimani nisu ni gledali Ebu Sufjana, niti su sjedili sa njim, pa je on Vjerovjesniku, a.s., rekao:

- Daj mi tri stvari, Allahov Vjerovjesniče!

"Dat ću ti ih", kazao je on.

- Ja imam najbolju i najljepšu arapsku ženu - rekao je - Umm Habibu bint Ebu Sufjan; hajde da te oženim njome!

"Prihvaćam", kazao je Poslanik.

- I imam Muaviju, uzmi ga sebi za pisara!

"Prihvaćam", kazao je Poslanik.

- I stavi me na čelo vojske - rekao je - da se borim protiv nevjernika onako kako sam se borio protiv muslimana!

"Prihvaćam", kazao je Poslanik.

Ebu Zumejl kaže:

- Da on to nije iskao od Vjerovjesnika, a.s., on mu to ne bi dao. No, što god je iskano od njega, on je uvijek govorio: "Prihvaćam!"*

O odlici Džulejbiba, r.a.

1712. Od Ebu Berze, r.a., se prenosi da je Vjerovjesnik, a.s., bio u jednom svom vojnom pohodu u kojem mu je Allah dao lijep plijen, pa je upitao svoje ashabe:

"Nedostaje li vam neko?"

- Nedostaje - rekli su oni. - Nema toga i toga, toga i toga...

On ih je zatim još jednom upitao:

"Nedostaje li još neko?", i oni su rekli:

- Da, nedostaje taj i taj, taj i taj...

"Nedostaje li još neko?", upitao je, pa kad su rekli da više niko ne nedostaje, on je rekao:

"Nema mi Džulejbiba. Potražite ga!"

---

* Ovaj hadis mnogi hadiski učenjaci smatraju spornim, budući da je pouzdano utvrđeno da je Ebu Sufjan islam primio na dan oslobođenja Mekke, te da je Poslanik, a.s., s Umm Habibom u bračni odnos stupio prije Ebu Sufjanova primanja islama.

Ibn Hazm ovaj hadis čak smatra apokrifnim (mevdu').

Oni su ga tražili među ubijenima i našli su ga pored sedmerice koje je on ubio pa su onda ubili i njega. Zatim je došao i Vjerovjesnik, a.s., i zastao nad njim.

"Ubio sedmericu pa onda i njega ubili!?", rekao je. "Ovaj je od mene a ja od njega! Ovaj je od mene a ja od njega!"

Onda ga je stavio sebi na ruke, a on ništa drugo nije ni imao osim ruku Vjerovjesnikovih, a.s. Potom mu je iskopan kabur i on je u njega položen, a gasuljenje mu nije spomenuo.

O odlici Hassana ibn Sabita, r.a.

1713. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Omer ibn el-Hattab prošao pored Hassana dok je ovaj u džamiji recitirao poeziju, pa ga je zbog toga poprijeko pogledao.

- Recitirao sam - rekao mu je Hassan - kad je u džamiji bio i bolji od tebe!

Zatim se okrenuo Ebu Hurejri.

- Tako ti Allaha - rekao mu je - jesi li ti čuo Božijega Poslanika, a.s., kad je rekao: "Uzvrati ti umjesto mene! Bože moj, ojačaj ga Duhom Svetim (Džibrilom)"!?

- Bože moj - kazao je Ebu Hurejre - baš tako je rekao!

1714. Od El-Beraa ibn Aziba, r.a., se prenosi da je čuo Božijega Poslanika, a.s., kako govori Hassanu ibn Sabitu:

"Uzvrati i ti njima (pjesmom) rugalicom!" ili: "Spjevaj i ti njima rugalicu! - Džibril je s tobom!"

1715. Prenosi se da je Mesruk rekao:

- Ja sam došao kod Aiše, r.a., i kod nje zatekao Hassana ibn Sabita kako joj recitira poeziju, mladalački se razmećući svojim stihovima:

Nato mu je Aiša rekla:

- Ali ti nisi takav!

Mesruk kaže da joj je rekao:

- Zašto dopuštaš da dolazi kod tebe, kad je Allah rekao: *A onoga koji je u potvori imao najvećeg udjela, stići će patnja golema!* (En-Nur, 11.)

- A koja je to patnja gora od sljepila? - kazala je ona. - No, branio je ili pjesmom rugalicom uzvraćao štiteći Božijega Poslanika, a.s.!

1716. Od Aiše, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Skladajte pjesme rugalice protiv Kurejšija, jer njima to teže pada od gađanja strijelama!"

Tako je jedanput poslao po Ibn Revahu i rekao mu:

"Narugaj im se pjesmom!"

I on im je spjevao pjesmu rugalicu, no Poslanik nije bio zadovoljan. Onda je poslao po Ka'ba ibn Malika a zatim i po Hassana ibn Sabita. Kad je došao Hassan, rekao je:

"Konačno ste pozvali i ovog snažnog lava!"

Hassan je isplazio jezik i stao vrtiti njime.

- Tako mi Onoga Koji te s Istinom posla - rekao je - poderat ću ih svojim jezikom onako kako se dere koža!

Božiji Poslanik, a.s., je kazao:

"Ne srljaj, ta Ebu Bekr je Kurejšija koji najbolje poznaje njihova rodoslovlja, a i moje je porijeklo od njih, pa neka ti ga on ukratko izloži!"

Tako je Hassan otišao kod njega i kad se vratio rekao je:

- Božiji Poslaniče, potanko mi je izložio tvoj rodoslov. Tako mi Onoga Koji te s Istinom posla, ja ću te izvući iz njih kao što se iz tijesta izvuče dlaka!

Aiša kaže:

- I ja sam čula Božijega Poslanika, a.s., kako Hassanu govori:

"Dokle god braniš Allaha i Njegova Poslanika, dotle te podržava Duh Sveti (Džibril)!"

Aiša još kaže:

- Čula sam Božijega Poslanika, a.s., kako kaže:

"Hassan im se tako pjesmom narugao da im je dao punu mjeru, a i sebi oduška!"

Hassan je spjevao:

"Ti se naruga Muhammedu, pa, evo, uzeh ja da ti odgovorim za njega
I za to ću kod Boga imati nagradu!
Ti se naruga Muhammedu, dobrom čovjeku, čistom ko suza,
poslaniku Božijem, vjernost kojem je odlika glavna..."

I spomenuo je još desetak stihova.

O odlici Džerira ibn Abdullaha el-Bedželija, r.a.

1717. Prenosi se da je Džerira, r.a., rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., mi nikada nije uskratio dolazak kod njega otkako sam primio islam i nikada me nije vidio a da mi se nije osmijehnuo!

1718. Prenosi se da je Džerir, r.a., rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., me je pitao:

"Džerire, hoćeš li me riješiti Zu-l-Halese?" - tj. hrama kojeg je podigao Has'am i kojeg su zvali Jemenska ka'ba pa sam ja odmah požurio prema njemu sa sto pedeset konjanika. Kako nisam bio stabilan na konju, to sam kazao i Božijem Poslaniku, a.s., pa me je on svojom rukom udario po prsima i rekao:

"Bože moj, ustabili ga i učini ga upućenim i uputiteljem!"

Potom je otišao i hram zapalio. Džerir je onda Božijem Poslaniku, a.s., poslao jednog čovjeka po imenu Ebu Urtate Minna da mu prenese tu radosnu vijest. Kad je ovaj došao kod Božijega Poslanika, a.s., rekao mu je:

- Ostavili smo ga crna kao devu nakatranjenu!

Božiji Poslanik, a.s., je tada pet puta izrekao blagoslov za konje plemena Ahmes i za ljude toga plemena.

Odlika onih koji su se "pod drvetom" obavezali na vjernost Poslaniku, s.a.v.s.

1719. Od Umm Mubeššir se prenosi da je ona čula Božijega Poslanika, a.s., kako, kad je jedanput bio kod Hafse, kaže:

"Ako Bog da, nijedan od onih koji su pod drvetom dali prisegu na vjernost neće unići u Džehennem!"

Ona je rekla:

- Jakako, Božiji Poslaniče! - i on ju je za to ukorio. *I svaki od vas će do njega stići!* (Merjem, 71.) - kazala je Hafsa, našta je Vjerovjesnik, a.s., rekao: "Da, no Uzvišeni Allah dalje kaže: *Zatim ćemo one koji su se grijeha klonuli spasiti, a nevjernike ćemo da u njemu na koljenima kleče ostaviti!*" (Merjem, 72.)

Odlika učesnika Bitke na Bedru

1720. Prenosi se da je Alija, neka Allah oplemeni njegovo lice, rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., je poslao mene, Zubejra i Mikdada i rekao nam:

"Otiđite do Revde Hah, tamo ima jedna žena, u nosiljci na devi, uz nju je jedno pismo pa ga uzmite od nje!"

Tako smo mi krenuli i naši su se konji međusobno utrkivali. Utom smo naišli na dotičnu ženu pa smo joj rekli:

- Daj nam pismo!

- Ja nemam nikakva pisma!? - kazala je ona.

- Bogme ćeš ili izvaditi pismo ili ćeš skinuti odjeću! - rekli smo mi i ona je izvadila pismo iz svojih pletenica. Mi smo zatim to pismo odnijeli Božijem Poslaniku, a u tom pismu je Hatib ibn Ebu Beltea

pisao nekim ljudima, inače mekkanskim mnogobošcima, i obavještavao ih o nekim nakanama Božijega Poslanika, a.s.

"Šta je ovo, Hatibe?!" - upitao ga je Božiji Poslanik, a.s.

- Božiji Poslaniče - rekao je on - nemoj nabrzinu donositi sud o meni! Ja sam bio povezan s Kurejšijama (Sufjan kaže: - Bio im je saveznik, a nije bio njihove loze), a neki muhadžiri, koji su bili s tobom, rodbinski su povezani s njima pa su tim vezama štitili svoju čeljad. Tako sam i ja poželio, kad me je već promaklo srodstvo sa njima, da kod njih steknem kakav utjecaj kojim bih štitio svoju familiju. Nisam to učinio ni iz nevjerstva, niti iz otpadništva od svoje vjere, kao ni iz naklonosti prema nevjerstvu nakon islama!

"Istinu govori!" - rekao je Vjerovjesnik, a.s., a Omer je rekao:

- Pusti me, Božiji Poslaniče, da ovom licemjeru odrubim glavu!

"On je bio na Bedru!", rekao je Poslanik, "a šta znaš, valjda je Allah Uzvišeni pogledao učesnike Bedra pa onda rekao: - Činite šta god hoćete, Ja sam vam sve oprostio!"

Potom je Allah, dž.š., objavio: *O vi koji vjerujete, ne uzimajte za prijatelje Mojega neprijatelja i vašega neprijatelja!* (El-Mumtehane, 1.)

Ishak ovaj ajet, u svojoj predaji, uvrštava u ono što je rekao Sufjan.

O odlici plemena Kurejš, odlici ensarija i drugih

1721. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s.,

Njegova poslanika!

O kurejšijskim ženama

1722. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je čuo Božijega Poslanika, a.s., kako kaže:

"Kurejšijke su najbolje žene koje su uopće uzjahale na deve, najmilostivije su za djecu i najbrižnije su u čuvanju imetka svoga muža!"

Potom je Ebu Hurejre rekao:

- Merjem, Imranova kći, nikada nije jahala deve.

O odlikama ensarija, r.a.

1723. Prenosi se da je Džabir ibn Abdullah, r.a., rekao:

- O nama je objavljeno: *Kad dva krila vaša gotovo nisu uzmakla, Allah ih je sačuvao!* (Alu 'Imran, 122.) Bili su to Benu Selima i Benu Harisa, i ne bi nam bilo drago da to nije i objavljeno, zbog Allahovih riječi: *Allah ih je sačuvao!*

1724. Od Zejda ibn Erkama, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Bože moj, Ti oprosti ensarijama, i njihovoj djeci, i djeci njihove djece!"

1725. Od Enesa, r.a., se prenosi da je Vjerovjesnik, a.s., ugledao djecu i žene kako dolaze sa jedne svadbe pa je ustao, stao uspravno, i rekao:

"Bože moj, vi ste mi najdraži! Bože moj, vi ste mi najdraži!" - tj. ensarije.

1725-a. Prenosi se da je Enes, r.a., rekao:

- Jedna žena, ensarijka, došla je Božijem Poslaniku, a.s., i on joj se obratio riječima:

"Tako mi Onoga u čijoj je ruci moja duša, vi ste meni najdraži ljudi!"

To je ponovio tri puta.

1726. Od Enesa, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., molio ensarijama oprost grijeha.

- Mislim - kaže on - da je još rekao: "I potomstvu ensarija, i prijateljima ensarija." Ne sumnjam u to!

1727. Od Enesa, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Ensarije su moja družina i moji najbliskiji! Svi će se drugi umnožavati a njihov broj će se smanjivati. Stoga, primite sve od onoga od njih koji kakvo dobro učini a pređite preko ružna postupka nekog od njih!"

O najboljim ensarijskim familijama

1728. Prenosi se od Ebu Usejda el-Ensarija, koji svjedoči da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Najbolje ensarijske familije su: Benu Nedždžar, zatim Benu Abd el-Ešhel, zatim Benu el-Haris ibn el-Hazredž, zatim Benu Sa'ide. A u svim ensarijskim familijama ima dobra!"

Ebu Seleme kaže da je čuo od Ebu Usejda:

- Sumnjiče me da sam nešto pripisao Božijem Poslaniku?! Da sam išta slagao, ja bih eto na prvo mjesto stavio svoj narod - Benu Sa'ide!

Kad je to čuo Sa'd ibn Ubade, njega to nije ostavilo ravnodušnim, pa je rekao:

- Stavljeni smo nazad, na posljednje, četvrto mjesto!? Osedlajte mi moga magarca, idem kod Božijega Poslanika!

Utom mu se obratio njegov bratić Sehl.

- Zar ćeš doista otići - rekao mu je - i oponirati Božijem Poslaniku, a.s., a Božiji Poslanik zna najbolje?! Zar ti nije dovoljno i to da budeš četvrti od četverice?!

Tako je odustao.

- Allah i Njegov Poslanik najbolje znaju! - rekao je i zatražio da se njegov magarac rasedla!

O lijepom druženju s ensarijama

1729. Prenosi se da je Enes ibn Malik, r.a., rekao:

- Ja sam krenuo na put s Džerirom ibn Abdullahom el-Bedželijem i on me je u svemu služio pa sam mu rekao:

- Nemoj to činiti!

- Kad sam vidio - odgovorio je on - šta sve ensarije čine Božijem Poslaniku, a.s., zarekao sam se da niti s jednim od njih neću biti u društvu, a da ga neću služiti!

U drugoj verziji stoji još i dodatak: A Džerir je bio stariji od Enesa.

O odlici Ešarija, r.a.

1730. Od Ebu Musaa, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Ja glasove Ešarija prepoznajem po Kur'anu kada pristižu noću i razaznajem gdje su se smjestili po glasovima im, kad noću uče Kur'an, svejedno što danju nisam vidio gdje su se skrasili! Njihov čovjek je mudar kada susretne konjicu - ili je rekao: neprijatelja - on im rekne: - Moja družina vam naređuje da je sačekate!"

1731. Od Ebu Musaa, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Kada Ešarijama u vojnom pohodu utanji opskrba ili kad njihovim porodicama u Medini ponestane hrane, oni sakupe sve što imaju kod sebe na jedno platno i to jednom posudom podijele među sobom na jednake dijelove...Ta, oni su zbilja od mene, a ja sam od njih!"

Vjerovjesnikova, a.s., dova za plemena: Gifar i Eslem

1732. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Pleme Eslem (što znači: najsigurniji, najslobodniji, najzdraviji, koji je najviše sklon miru, op. prev.) - Allah će ih sačuvati, a Gifar (od glagola gafere, što znači: oprostiti grijeh, op. prev.) - njemu će Allah oprostiti! To ne kažem ja, već to kaže Allah uzvišeni!"

1733. Od Hufafa ibn Ejmae el-Gifarija, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., jednom, učeći Kunut-dovu rekao:

"Bože moj, Ti prokuni Benu Lihjan, Ri'lu, Zekvan i Usajju - oni su neposluh izrazili Allahu i Njegovu Poslaniku! A Gifaru će Allah oprostiti, a Eslem će sačuvati!"

O odlici Mezjene, Džuhejne i Gifara

1734. Od Ebu Bekre, r.a., se prenosi da je kod Božijega Poslanika, a.s., došao El-Akre' ibn Habis i rekao mu:

- Tebi su se na vjernost zakleli oni koji potkradaju hodočasnike iz Eslema, Gifara i Mezjene! - a mislim da je spomenuo i Džuhejnu - (ovu dilemu je izrekao Muhammed, jedan od prenosilaca) pa ga je Božiji Poslanik, a.s., upitao:

"A misliš li da su Eslem, i Gifar, i Mezjena (i, mislim, Džuhejna) bolji od Benu Temima, i Benu Amira, i Eseda, i Gatafana da li bi oni time bili razočarani i propali?!"

- Mislim - odgovorio je on, na šta je Poslanik rekao:

"Tako mi Onoga u čijoj je ruci moja duša, oni su, zbilja, bolji od njih!"

Šta je rečeno o plemenu Taj

1735. Prenosi se da je Adijj ibn Hatim, r.a., rekao:

- Ja sam došao kod Omera ibn el-Hattaba, r.a., i on mi je rekao:

- Prvi zekat koji je ozario lice Božijega Poslanika, a.s., i lica njegovih ashaba bio je zekat plemena Taj. Taj zekat si ti donio Božijem Poslaniku, a.s.!

Šta je rečeno o Devsu

1736. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da su Tufejl i njegovi ljudi došli i rekli:

- Božiji Poslaniče, pleme Devs je ostalo u nevjerstvu i odbilo islam, pa uputi Allahu dovu protiv njih!

Neko je rekao:

- Gotovo je s Devsom! - a Poslanik je kazao:

"Bože moj, Ti uputi Devsa i dovedi mi ih!"

O odlici Benu Temima

1737. Od Ebu Zur'e se prenosi da je Ebu Hurejre, r.a., rekao:

- Ja i sada volim Benu Temim zbog tri stvari koje sam čuo od Božijega Poslanika, a.s.! Čuo sam Božijega Poslanika, a.s., kad je rekao:

"Oni će, od sveg mog Ummeta, biti najžešći u borbi protiv Dedžala!"

Kada je - kaže on - dopremljeno ono što su oni dali na ime zekata, Vjerovjesnik, a.s., je rekao:

"Ovo je zekat našeg naroda!"

Neka robinja, koja je bila kod Aiše, bila je od njih i Božiji Poslanik, a.s., je rekao:

"Dadni joj slobodu, ta ona je od Ismailova potomstva!"

O bratimljenju između Vjerovjesnikovih, a.s., ashaba

1738. Od Enesa, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., pobratimio Ebu Ubejdu ibn el-Džerraha i Ebu Talhu

rečeno:

- Jesi li ti čuo da je Božiji Poslanik, a.s., rekao: "U islamu nema savezništva!" - a on je odgovorio:

- Sam Božiji Poslanik, a.s., je u svojoj kući uspostavio savezništvo između Kurejšija i ensarija!"

1740. Od Džubejra ibn Mut'ima, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"U islamu ne vrijedi savezništvo (koje je zasnovano na neislamskom načelu), a koje god je savezništvo bilo u vremenu prije islama (a zasnovano na načelu dobra i čestitosti), njega je islam samo još učvrstio!"*

O Vjerovjesnikovim riječima: "Ja sam sigurnost svojim ashabima, a moji su ashabi sigurnost mome Ummetu!"

1741. Od Ebu Burde, koji to kazuje od svoga oca, se prenosi sljedeće:

- S Božijim Poslanikom, a.s., smo klanjali akšam-namaz pa smo rekli: - Hajde da sjednemo, pa da s njim klanjamo i jaciju! Tako smo sjeli i on je izašao do nas i upitao nas:

"Zar ste još tu?"

- Božiji Poslaniče - rekli smo mi - klanjali smo s tobom akšam-namaz, pa smo odlučili ovdje odsjesti kako bismo s tobom klanjali i jaciju!

"Lijepo ste postupili!" - rekao je on (ili je rekao: Pravilno ste postupili!).

Zatim je glavu podigao prema nebu, a on je često glavu dizao prema nebu, i rekao:

"Zvijezde su sigurnost neba i kada zvijezde odu, nebo će tada snaći ono što mu je nagoviješteno! A ja sam sigurnost svojih ashaba pa kad ja odem, moje će ashabe snaći ono što im je nagoviješteno! A ashabi su sigurnost mog Ummeta pa kada oni odu, moj Ummet će snaći ono što mu je nagoviješteno!"

---

* Islam ne podržava džahilijjetska savezništva koja su vodila bespravnom ratovanju i zlu, a ostala savezništva što vode dobrobiti podstiče i podržava.

O onome ko je vidio Vjerovjesnika, a.s., ko je vidio Vjerovjesnikove, a.s., ashabe ili ko je vidio onog ko je vidio Vjerovjesnikove, a.s., ashabe

1742. Od Ebu Se'ida el-Hudrija, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Ljudi će dočekati vrijeme kada će se od njih poslati vojska pa će govoriti: - Pogledajte ima li među vama makar jedan Vjerovjesnikov ashab? - i naći će se jedan pa će im se preko njega pružiti pobjeda. Potom će biti poslana druga vojska i ona će biti upitana: - Ima li među ljudima ikoga ko je vidio Vjerovjesnikove ashabe? - pa će i njima, zahvaljujući takvome, biti pružena pobjeda. Zatim će doći treća vojska i bit će rečeno: - Pogledajte, vidite li među ljudima ikoga ko je vidio nekog od onih koji su vidjeli Vjerovjesnikove ashabe? - pa će biti četvrta vojska, pa će joj se reći: - Pogledajte, vidite li ikoga ko je vidio makar jednog od onih koji su vidjeli (one koji su vidjeli) ashabe pa će se naći takav i njima će, zahvaljujući njemu, biti pružena pobjeda!"

Najbolja je generacija ashaba, zatim ona koja će doći poslije njih a zatim ona poslije njih

1743. Od 'Imrana ibn Husajna, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Najbolja vam je ova moja generacija, zatim oni koji slijede potom oni iza njih!"

'Imran kaže:

- I ne znam da li je Božiji Poslanik, a.s., nakon svoje generacije, spomenuo još dvije ili tri generacije!

"Nakon njih bit će ljudi koji će svjedočiti, a da se od njih neće ni tražiti da svjedoče, koji će iznevjeravati, a da im se neće ni povjeravati, koji će se zavjetovati, a zavjet neće ispunjavati; među njima će se pojaviti gojaznost!"

"Vi ćete vidjeti da su ljudi kao minerali!"

1744. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Vi ćete vidjeti da su ljudi kao minerali: oni koji su bili dobri prije islama, dobri su i u islamu ukoliko su pravilno shvatili vjeru. I vidjet ćete da su u islamu najbolji oni koji su ga ranije najviše prezirali; i vidjet ćete da su najgori oni ljudi koji imaju dva lica: jedno pokazuju ovima a drugo onima!"

O Vjerovjesnikovim, a.s., riječima: "Za sto godina na Zemlji neće biti više nikoga od onih koji su na njoj!"

1745. Prenosi se da je Abdullah ibn Omer, r.a., rekao:

- Jedne noći Božiji Poslanik, a.s., je s nama klanjao jacija-namaz, a bilo je to pred kraj njegova života, pa kad je predao selam, ustao je i rekao:

"Vidite li ovu vašu noć: kada od nje protekne stotinu godina, na Zemlji više neće biti nikoga od onih koji su na njoj!"

Ibn Omer kaže:

- Ljudi su pogrešno razumjeli tu izjavu Božijega Poslanika, a.s., u kontekstu hadisa u kojima se govori o stotini godina. Božiji Poslanik, a.s., je naime rekao:

"Na Zemlji više neće biti nikoga od onih koji su (tj. sada) na njoj!", misleći pritom: kad protekne to stoljeće!

O zabrani psovanja Vjerovjesnikovih, a.s., ashaba; o njihovoj prednosti u odnosu na one poslije njih

1746. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Nemojte psovati moje ashabe! Nemojte psovati moje ashabe, jer tako mi Onoga u čijoj je ruci moja duša, da neki od vas potroši toliko

zlata koliki je Uhud, ne bi time postigao nijedan mudd (pregršt) nekoga od njih, niti njegovu polovicu!"

Spominjanje Uvejsa Karenija, tabiina, i njegove, r.a., odlike

1747. Od Omera ibn el-Hattaba, r.a., se prenosi da je čuo Božijega Poslanika, a.s., kako kaže:

"Najbolji tabiin* će biti jedan čovjek koji će se zvati Uvejs. On će imati majku i imat će bijelu pjegu (od kožne bolesti). Tražite od njega da vam od Allaha moli oprost grijeha!"

1748. Prenosi se da je Usejr ibn Džabir rekao:

- Kada bi Omeru ibn el-Hattabu, r.a., stizala pojačanja od ljudi iz Jemena, on bi ih pitao:

- Ima li među vama neko po imenu Uvejs ibn Amir?

Kada je naišao na jednog Uvejsa, upitao ga je da li je on Uvejs ibn Amir. On mu je odgovorio potvrdno pa ga je upitao:

- Iz Murada si, a potom iz Karena?!

- Da - odgovorio je.

- Imao si gubu, pa si se izliječio od nje, osim jednog mjesta veličine dirhema?!

- Da - rekao je on.

- I imaš majku?

- Imam - rekao je.

- Ja sam čuo Božijega Poslanika, a.s., - kazao je Omer - kad je rekao: "Doći će vam Uvejs ibn Amir s pojačanjem ljudi iz Jemena. On je iz Murada, a potom iz Karena, imao je gubu pa se je od nje izliječio, osim jednog mjesta veličine dirhema. Imat će majku, kojoj će biti jako dobar, i šta god zatraži od Allaha, On će mu uslišati. Ako mogneš

---

* Tj. koji se nije susreo s Poslanikom, a.s., već samo s njegovim ashabima; pripadnik druge muslimanske generacije.

da ti on uputi dovu za oprost grijeha, učini to!" Pa, hajde, uputi dovu za mene! - rekao je Omer.

I on je za njega uputio dovu.

- Gdje želiš? - upitao ga je Omer, i on mu je rekao da želi u Kufu.

- Hoćeš li - upitao je Omer - da ti napišem preporuku za tamošnjeg namjesnika?

- Više bih volio biti među nepoznatim ljudima! - rekao je.

Naredne godine jedan od tamošnjih uglednika je došao obaviti hadž pa je susreo Omera i on ga je upitao za Uvejsa.

- Ostavio sam ga - odgovorio je on - u bijednoj kući, s vrlo malo sredstava.

- Ja sam čuo Božijega Poslanika, a.s., - kazao je Omer - kad je rekao: "Doći će vam Uvejs ibn Amir, s pojačanjem ljudi iz Jemena. On je iz Murada, a potom iz Karena, imao je gubu pa se je od nje izliječio, osim jednog mjesta veličine dirhema. Imat će majku kojoj će biti jako dobar i šta god zatraži od Allaha, On će mu uslišati. Ako mogneš da ti on uputi dovu za oprost grijeha, učini to!"

Dotični čovjek je tako otišao kod Uvejsa i rekao mu:

- Hajde, zamoli Allaha da mi oprosti grijehe!

- Ti si tek stigao s dobra putovanja (hadža) - kazao mu je on - pa uputi ti dovu za mene!

- Hajde, zamoli ti Allaha da meni oprosti grijehe!

- Ti si tek stigao s dobra putovanja - ponovio je on - pa ti uputi dovu za mene!

Zatim je upitao:

- Jesi li susreo Omera? - pa kad je rekao da jeste, on je za njega uputio dovu za oprost grijeha.

Tako su ga ljudi zapazili, no on je jednako išao svojim putem. Usejr kaže:

- Ja sam ga odjenuo jednom burdom (ogrtačem) i ko god ga je vidio, pitao je: - Odakle Uvejsu ona burda?!

O Egiptu i Egipćanima

1749. Od Ebu Zerra, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Vi ćete osloboditi Egipat. To je zemlja u kojoj se mnogo spominje kirat (dio novčane jedinice dinar, op. prev.). Kad ga oslobodite, lijepo se ophodite prema njegovom stanovništvu, jer oni imaju pravo na zaštitu i imaju rodbinstvo (ili je rekao: pravo na zaštitu i tazbinstvo). A kada vidiš kako se u njemu svađaju dvojica ljudi oko toga na koje će se mjesto staviti cigla, ti Egipat napusti!"

On kaže:

- I ja sam vidio kako se Abdurrahman ibn Šurahbil ibn Hasena i njegov brat Rebi'a prepiru oko toga na koje će se mjesto staviti cigla pa sam otišao iz Egipta!

O Omanu

1750. Prenosi se da je Ebu Berze, r.a., rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., je poslao nekoga u jednu od arapskih naseobina pa su ga oni izružili i napali te je otišao Božijem Poslaniku, a.s., i to mu ispričao. Božiji Poslanik, a.s., je rekao:

"Da si otišao stanovnicima Omana, oni te ne bi izružili niti bi te napali!"

Šta je rečeno o Irancima

1751. Prenosi se da je Ebu Hurejre, r.a., rekao:

- Mi smo sjedili kod Vjerovjesnika, a.s., kad mu je objavljena sura El-Džumu'a, pa kad je proučio: *I one druge od njih, kad ime se pridruže...*, (El-Džumu'a, 3.) jedan čovjek je upitao:

- Ko su oni, Božiji Poslaniče?

Vjerovjesnik, a.s., mu nije odgovorio. Kada mu je on dva-tri put ponovio pitanje - a među nama je bio i Selman el-Farisi - Vjerovjesnik, a.s., je svoju ruku stavio na Selmana i rekao:

"Kad bi iman bio na sazviježđu Vlašići, njihovi ljudi bi ga dokučili!"

"Ljudi su poput stotine deva, među kojima ne možeš naći jahalicu!"

1752. Od Ibn Omera, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Vidjet ćete da su ljudi poput stotine deva među kojima čovjek ne može naći jahalicu!"

O lažnom poslaniku plemena Sekif i o njihovu nesretniku

1753. Prenosi se da je Ebu Nofel rekao:

- Vidio sam Abdullaha ibn Zubejra, r.a., (razapeta na daski, op. prev.) na ulazu u grad, a Kurejšije i ostali ljudi su prolazili pored njega. Kad je tuda naišao Abdullah ibn Omer, r.a., on je zastao pored njega i rekao:

- Es-selamu alejke, Ebu Hubejbe! Es-selamu alejke, Ebu Hubejbe! Es-selamu alejke, Ebu Hubejbe! Ta, zar te nisam odvraćao od ovoga!? Zar te nisam odvraćao od ovoga!? Zar te nisam odvraćao od ovoga!? Allaha mi, koliko ja znam, tako si često postio, tako mnogo klanjao i tako strogo vodio računa o rodbinskim vezama! Allaha mi, onaj Ummet čiji si ti najgori član (kako oni misle), dobar je ummet!

Zatim je Abdullah ibn Omer prošao. Hadžadž je čuo za to Abdullahovo stajanje i njegove riječi pa je poslao ljude i on je (tj. Abdullah ibn Zubejr, op. prev.) skinut sa svog raspeća i bačen u jedno jevrejsko groblje. Zatim je poslao po njegovu majku Esmu, kćerku Ebu Bekra es-Siddika, r.a., i ona je odbila otići mu. On joj je zatim ponovo poslao izaslanika:

- Ili ćeš mi doći ili ću ti ja poslati nekog ko će te dovući za tvoje pletenice! - no ona je opet odbila. Rekla je:

- Allah mi, ja ti neću doći pa čak da pošalješ nekoga ko će me odvesti vukući me za moje pletenice!

- Gdje mi je obuća?! - rekao je on na to, obuo se i žureći krenuo prema njoj.

- Šta ti misliš, kako sam postupio s Allahovim neprijateljem? - upitao ju je.

- Upropastio si mu ovaj svijet - kazala je ona - a on je tebi upropastio tvoj ahiret!! Čula sam da si mu govorio: Sine vlasnice dva pojasa (*Zat en-nitakajn*)! Da, ja sam ta, ja sam vlasnica dva pojasa: u jednom sam pojasu sa životinje dizala hranu Božijem Poslaniku, a.s., i Ebu Bekru, a drugi mi je bio pojas bez kojega žena ne može. No, Božiji Poslanik, a.s., nam je govorio da će u plemenu Sekif biti jedan lažni poslanik i jedan nesretnik! Što se lažnog poslanika tiče, već smo ga vidjeli, ali bi nesretnik mogao biti samo ti!

On je ustao, otišao od nje i nije joj proturiječio.

DOBROČINSTVO I RODBINSKE VEZE

O dobročinstvu prema roditeljima i koje je od njih dvoje preče da se prema njemu lijepo postupa

1754. Prenosi se da je Ebu Hurejre, r.a., rekao:

- Jedan čovjek je došao kod Božijega Poslanika, a.s., i upitao ga:

- Ko je od ljudi najpreči da prema njemu lijepo postupam?

"Tvoja majka", odgovorio mu je on.

- A zatim? - upitao je.

"Zatim tvoja majka", kazao je.

- A zatim?

"Zatim tvoja majka!"

- A zatim?!

"Zatim tvoj otac!" - odgovorio je Poslanik.

Dobročinstvo prema roditeljima je ispred ibadeta (bogoslužja)

1755. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Vjerovjesnik, a.s., rekao:

"Samo su tri osobe govorile u kolijevci: Isa ibn Merjem, Džurejdžov prijatelj...

Džurejdž je bio jedan vrlo pobožan čovjek, koji se povukao u isposničku ćeliju i u njoj boravio. Jedanput je kod njega došla njegova majka, a on je bio u molitvi, i zovnula ga:

- Džurejdže!

- Gospodaru, mati ili namaz?! - pitao se on u sebi, i nastavio klanjati. Mati se okrenula i otišla.

Ponovo mu sutradan došla a on je opet bio u molitvi.

- Džurejdže! - zvonula ga je, a on se opet pitao:

- Eh, Gospodaru, mati ili namaz?! - i opet se okrenuo namazu.

- Bože - rekla je ona - nemoj ga usmrtiti sve dok ne vidi lica bludnica!

Jevreji su pripovijedali o Džurejdžu i njegovom ibadetu, a bila je jedna žena bludnica, čija se ljepota navodila za primjer, i ona je rekla:

- Ako hoćete, ja ću vam ga, sigurno, zavesti!?

Potom je otišla kod njega i ponudila mu se, ali se on na nju nije ni obazreo. Ona je zatim otišla kod jednog čobanina, koji se sklanjao u njegovu bogomolju, i pustila mu se te je on s njom imao odnos. Ona je od toga zatrudnjela i kad je rodila, rekla je:

- Od Džurejdža je!

Oni su onda otišli do njega, izvukli ga, porušili mu njegovu bogomolju te ga počeli tući.

- Šta vam je!? - upitao je on.

- Počinio si blud s ovom bludnicom - rekli su oni - pa je rodila tvoje dijete!

- Gdje je dijete? - upitao je on pa su mu ga donijeli.

- Pustite me samo da klanjam! - kazao je, pa kad je klanjao, prišao je djetetu i prstom ga pritisnuo u stomak.

- Ko ti je otac, dječače! - upitao je i dijete je reklo:

- Taj i taj čobanin!

Oni su potom prišli Džurejdžu i stali ga ljubiti, potirući se rukama koje su ga dodirnule.

- Sagradit ćemo ti bogomolju od zlata i srebra! - govorili su mu, no on je rekao:

- Ne, nego je sagradite od blata, kakva je i bila! - pa su tako i postupili.

... I dok je neki dječak jedanput dojio svoju majku, naišao je jedan jahač očaravajućeg izgleda na prelijepom konju i njegova majka je rekla:

- Bože, učini da moj sin bude poput ovoga!

Dijete je pustilo dojku i okrenulo se prema njemu, pogledalo ga i reklo:

- Bože, nemoj me učiniti poput njega!

Zatim se ponovo okrenulo prema dojci i nastavilo dojiti.

(Ebu Hurejre kaže:

- Kao da vidim Božijega Poslanika, a.s., kako, dok priča o njegovu dojenju, drži kažiprst u ustima i počinje ga sisati!)

Onda su prolazili s nekakvom djevojkom, sve je tukući.

- Blud si počinila! Ukrala si! - vikali su, a ona je govorila:

- Dovoljan mi je Allah! On je najbolji zaštitnik!

Njegova majka je rekla:

- Bože, nemoj mog sina učiniti da bude poput nje!

On je ostavio dojenje i pogledao u nju.

- Bože, učini da budem poput nje! - rekao je.

Zatim su analizirali svoj razgovor. Ona je rekla:

- Uh, ode mi grlo! Prođe naočit čovjek i ja rekoh: - Bože, učini i mog sina poput njega! - a ti reče: - Bože, nemoj me učiniti poput njega! A prođoše, evo, s ovom robinjom, sve je tukući i govoreći joj: - Blud si počinila! Ukrala si! - i ja rekoh: - Bože, nemoj da on bude poput nje! - a ti reče: - Bože, učini da budem poput nje!

On odgovori:

- Onaj čovjek je bio silnik i ja sam zato rekao: - Bože, nemoj me učiniti poput njega! - a ova kojoj govore: - Blud si počinila! - a nije počinila! I govore joj: - Ukrala si! - a nije ukrala - zato sam rekao: - Bože, učini da budem poput nje!"

O ostavljanju džihada zbog dobročinstva prema roditeljima i brige o njima

1756. Prenosi se da je Abdullah ibn Amr ibn el-As, r.a., rekao:

- Jedan je čovjek prišao Allahovu Vjerovjesniku, a.s., i rekao mu:

- Dajem ti prisegu na to da ću učiniti hidžru i ići u borbu za islam, za šta nagradu očekujem od Allaha, dž.š.!

"A je li ti živ jedan od roditelja?" - upitao ga je Poslanik.

- Jeste - odgovorio je. - Živi su oboje.

"A žudiš za nagradom od Allaha, dž.š.?"

- Da - rekao je.

"Onda se vrati svojim roditeljima", kazao mu je on, "i lijepo se ophodi prema njima!"

O Poslanikovim, s.a.v.s., riječima: "Allah je zabranio neposlušnost majkama!"

1757. Od El-Mugire ibn Šu'beta, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Allah, dž.š., vam je zabranio neposlušnost majkama, zakopavanje ženske djece i zabranjivanje (onog što je obaveza) i uzimanje (onog što ti ne pripada), a troje vam je proglasio pokuđenim: čula-kazala, mnogo zapitkivanje i upropašćavanje imetka!"

"Jadan je onaj kod koga njegovi roditelji ili jedan od njih dožive starost a on (zahvaljujući svom lijepom odnosu prema njima) ne uđe u Džennet!"

1758. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi daje Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Jadan je on! I opet: jadan je on! I opet: jadan je on!"

- Ko, Božiji Poslaniče? - upitali su ga i on je rekao:

"Ko dočeka da njegovi roditelji, jedan od njih ili oba, kod njega dožive starost a on ne uđe u Džennet!"

U najveće dobročinstvo spada to da čovjek održava lijepe odnose s onima koje je njegov otac volio

1759. Od Abdullaha, sina Omerova, r.a., se prenosi da je on imao jednog magarca na kojem bi se, kad bi izišao u Mekku, odmarao kad

bi mu dosadilo jahanje na devi te da je imao čalmu kojom bi stezao glavu. Jedanput je on bio na tom svom magarcu kad je pored njega naišao neki beduin, kojeg je upitao:

- Jesi li ti taj i taj?

- Jesam - odgovorio je beduin.

On mu je dao magarca i rekao mu da ga uzjaše i pružio mu je svoju čalmu da njome pritegne glavu. Neki njegovi prijatelji su mu rekli:

- Allah ti oprostio, dade tom beduinu magarca na kome si se odmarao i čalmu kojom si bio stezao svoju glavu!?

- Ja sam - rekao im je on - čuo Božijega Poslanika, a.s., kad je rekao:

"Jedno od najvećih dobročinstava jest da čovjek nastavi održavati vezu s onima koje je njegov otac volio i nakon što njegov otac ode!" - a otac ovoga je bio blizak prijatelj Omera, r.a.!

O lijepom postupanju prema kćerkama

1760. Od Aiše, Vjerovjesnikove, a.s., žene, r.a., se prenosi sljedeće:

- Kod mene je došla jedna žena sa svoje dvije kćeri i od mene zatražila da joj štogod dadnem, no ja joj nisam imala ništa dati, osim jednu datulu i tu datulu sam joj i dala. Ona ju je uzela i raspolovila i po jednu polovicu dala svojim kćerima, a za sebe nije uzela ništa. Potom je ustala i zajedno sa svojim kćerima otišla dalje. Utom je Vjerovjesnik, a.s., došao kod mene i ja sam mu to ispričala.

"Ko sa kćerkama bude stavljen na kakvu kušnju", rekao je Vjerovjesnik, a.s., "pa lijepo postupi prema njima, one će mu biti štit od Vatre!"

1761. Od Enesa ibn Malika, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Ko bude izdržavao dvije djevojčice dok one ne postanu

Održavanje rodbinskih veza produžava život

1762. Od Enesa ibn Malika, r.a., se prenosi da je čuo Božijega Poslanika, a.s., kad je rekao:

"Kome bi bilo drago da mu se poveća opskrba i produži život, neka održava rodbinske veze!"

Održavanje rodbinskih veza čak i ako ih druga strana prekida

1763. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je jedan čovjek rekao:

- Božiji Poslaniče, ja imam neku rodbinu s kojom održavam vezu, ali je oni sa mnom ne održavaju, lijepo postupam prema njima, a oni prema meni ružno, i samilostan sam prema njima, ali oni to ne uzvraćaju.

"Ako si takav kao što veliš", kazao mu je Poslanik, "onda baš kao da ih hraniš vrelim lugom, i sve dok budeš takav, Allah će ti pružati potporu u odnosu na njih!"

O održavanju rodbinskih veza i o njihovom prekidanju

1764. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Allah, dž.š., je stvorio ljude, pa kad je završio s tim, rodbinska veza se digla i rekla:

- Ovo je mjesto onoga ko traži zaštitu od prekida odnosa sa svojima!

- Jeste - rekao je Allah. - Jesi li zadovoljna time da Ja održavam vezu s onim ko vodi računa o tvojoj vezi, a da prekinem odnos s onim ko prekine tvoje veze?!

- Jesam - rekla je ona, i On joj je kazao:

- Eto, bit će ti tako!

Zatim je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Proučite ako hoćete: *Zar i vi ne biste, kad biste se vlasti dočepali, nered na Zemlji činili i rodbinske veze kidali! To su oni koje je Allah prokleo*

i gluhim i slijepim ih učinio. Kako oni ne razmisle o Kur'anu ili su im na srcima katanci! (Muhammed, 22-24.)

1765. Od Džubejra ibn Mut'ima, r.a., se prenosi da je Vjerovjesnik, a.s., rekao:

"U Džennet neće ući onaj koji kida!"

Ibn Ebu Omer kaže da Sufjan to pojašnjava:

- Tj. koji kida rodbinske veze.

O staratelju siročeta

1766. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Staratelj siročeta, bilo da je njegovo ili nečije drugo - ja i on ćemo ovako biti u Džennetu!"

Malik, Allah mu se smilovao, pritom je pokazao kažiprst i srednji prst.

O nagradi onoga ko se brine o udovici i bijedniku

1767. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Onaj ko se brine o udovici i bijedniku je poput borca na Božijem putu!"

Mislim da je još rekao:

"I poput onoga je ko neumorno noću bdije u namazu, i poput je postača koji neprekidno posti!"

O onima koji se vole zarad Allaha, dž.š.

1768. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Allah, dž.š., će na Sudnjem danu reći: - Gdje su oni koji su se voljeli Moje Veličine radi? Danas ću Ja njih staviti u Svoj hlad, danas kad drugog hlada osim Moga nema!"

1769. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Vjerovjesnik, a.s., rekao:

"Jedan čovjek je krenuo posjetiti svog brata, koji se nalazio u drugom mjestu pa mu je Allah na putu postavio jednog meleka. Kad je naišao na njega, on ga je upitao:

- Gdje si pošao?

- Idem kod jednog svog brata koji se nalazi u ovom mjestu - rekao je.

- Imaš li kod njega kakvu korist koju želiš urediti? - pitao ga je.

- Nemam - kazao je on. - Zavolio sam ga samo zarad Allaha, dž.š.!

- Ja sam Allahov izaslanik tebi - rekao mu je on - da ti kažem da je i On tebe zavolio onako kako si ti zavolio ovoga, zarad Njega!

Čovjek će biti s onim koga voli

1770. Prenosi se da je Enes ibn Malik, r.a., rekao:

- Jedan čovjek je došao kod Božijega Poslanika, a.s., i upitao ga:

- Božiji Poslaniče, kada će biti Smak svijeta?

"A šta si ti pripremio za Smak svijeta?" - upitao ga je on.

- Ljubav prema Allahu i Njegovu Poslaniku! - odgovorio je.

"Eto, bit ćeš s onima koje voliš!" - rekao mu je Poslanik.

Enes kaže:

- I mi se, nakon primanja islama, ničemu više nismo obradovali nego tim Vjerovjesnikovim riječima: "Eto, bit ćeš s onima koje voliš!" I ja volim Allaha i Njegova Poslanika, i volim Ebu Bekra i Omera, i nadam se da ću biti sa njima, svejedno što moja djela nisu kao njihova!

Kada Allah zavoli nekog čovjeka, On njega omili Svojim robovima

1771. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Kad Allah, dž.š., zavoli nekog čovjeka, On tada pozove Džibrila, a.s., i rekne mu: - Ja sam tog i tog zavolio, pa zavoli ga i ti! - pa ga i Džibril zavoli. Zatim vikne po nebesima: - Allah, dž.š., voli toga i toga, pa ga volite i vi! - te ga i stanovnici neba zavole. Potom mu se i na Zemlji daruje prihvaćenost. A kad Allah nekog čovjeka zamrzi, On pozove Džibrila, a.s., i rekne mu: - Ja ne volim toga i toga, pa nemoj ga ni ti voljeti! - te ga i Džibril zamrzi. Zatim vikne među stanovnicima nebesa: - Allah mrzi toga i toga, pa ga mrzite i vi! - i oni ga zamrze. Potom mu se i na Zemlji namakne omraženost!

Duše su mobilizirana vojska

1772. Ebu Hurejre, r.a., prenosi Poslanikove riječi:

"Ljudi su legure, poput legura srebra i zlata: oni koji su bili najbolji prije islama, najbolji su i u islamu, ukoliko pravilno shvate vjeru, a duše su mobilizirana vojska: one koje se među sobom prepoznaju, zbliže se, a koje se ne prepoznaju, raziđu se!"

Vjernici su među sobom poput građevine

1773. Od Ebu Musaa, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Vjernici su među sobom poput građevine: jedan dio učvršćuje drugi!"

Vjernici su kao jedan čovjek u samilosti i blagosti

1774. Od Numana ibn Beširа, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

“Primjer za vjernike u pogledu njihove uzajamne ljubavi, samilosti i blagosti, jest jedno tijelo: ako se razboli jedan njegov dio, i ostali dijelovi zbog njega osjećaju groznicu i noć provode besano!”

Musliman je muslimanu brat: ne čini mu nasilje i ne napušta ga

1775. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

“Nemojte jedni drugima zavidjeti, nemojte jedni druge mamiti na prevaru dižući cijenu robi koju ne želi kupiti, nemojte se među sobom mrziti, nemojte jedni drugima okretati leđa i nemojte jedni preko drugih prodavati, već - o Allahovi robovi! - budite braća! Musliman je muslimanu brat: on mu neće nasilje učiniti, neće ga napustiti, i neće ga omalovažiti!..., a bogobojaznost se nalazi ovdje!” - i tri puta je pokazao na svoja prsa. “Čovjeku je dovoljno zla da samo omalovaži svog brata muslimana. Svakom je muslimanu kod drugog muslimana zabranjeno: njegova krv, njegov imetak i njegova čast!”

1776. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

“Allah ne gleda na vaše izglede i na vaša imanja, već gleda u vaša

O skrivanju čovjekovih mahana

1777. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Vjerovjesnik, a.s., rekao:

“Čovjek ne sakrije mahane nekog čovjeka na ovome svijetu, a da Allah njemu neće sakriti mahane na Sudnjem danu!”

1777-a. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Vjerovjesnik, a.s., rekao:

"Čovjeku koji skrije mahanu drugog čovjeka na ovome svijetu Allah će sakriti mahane na Sudnjem danu!"

O zauzimanju sabesjednika

1778. Prenosi se da je Ebu Musa, r.a., rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., bi se, kad bi mu došao neko nešto zatražiti, okrenuo svojim sabesjednicima i rekao im:

"Zauzmite se, imat ćete za to nagradu! Neka Allah, preko jezika Svog Poslanika, odredi ono što voli!"

Primjer dobrog sabesjednika

1779. Od Ebu Musaa, r.a., se prenosi da je Vjerovjesnik, a.s., rekao:

"Primjer dobrog i lošeg sabesjednika je: vlasnik miska i puhač kovačkog mijeha. Što se tiče vlasnika miska - on će ti ili dati mirisa, ili ćeš ga kupiti od njega, ili ćeš od njega osjetiti ugodan miris! A što se tiče puhača kovačkog mijeha - on će ti ili spaliti odjeću, ili ćeš od njega osjetiti neugodan miris!"

O preporučivanju pažnje prema komšiji

1780. Od Aiše, r.a., se prenosi da je čula Božijega Poslanika, a.s., kako kaže:

"Džibril mi je toliko preporučivao pažnju prema komšiji da sam pomislio da će komšija biti uvršten među one koji će imati pravo nasljeđivanja!"

O brizi da se prema komšijama ima lijep odnos

1781. Prenosi se da je Ebu Zerr, r.a., rekao:

- Moj prijatelj, a.s., mi je oporučio:

"Kad htjedneš skuhati mesnu juhu, stavi malo više vode, zatim pogledaj čeljad svojih susjeda pa i njih, na lijep način, počasti time!"

1782. Od Ebu Zerra, r.a., se prenosi da mu je Vjerovjesnik, a.s., rekao:

"Nipošto nemoj potcjenjivati nikakvo dobro djelo - makar svog brata dočekaj vedra lica!"

O uviđavnosti

1783. Od Džerira, r.a., se prenosi da je čuo Božijega Poslanika, a.s., kako kaže:

"Kome bude uskraćena uviđavnost, uskraćeno mu je svako dobro!"

1784. Od Aiše, r.a., žene Vjerovjesnikove, a.s., se prenosi da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Niučem se uviđavnost ne nađe a da ga ne ukrasi i ni iz čega se ne odstrani a da to ne unakazi!"

Allah voli uviđavnost

1785. Od Aiše, žene Vjerovjesnikove, a.s., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Aiša, Allah je uviđavan i voli uviđavnost. On za uviđavnost daje ono što ne daje za grubost, niti za bilo šta drugo tako nešto daje!"

O kažnjavanju onoga koji se oholi

1786. Od Ebu Se'ida el-Hudrija i od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Uznositost je Njegov prekrivač a veličina Mu je ogrtač. - Ko Mi se u tome pokaže kao takmac, Ja ću ga kazniti!"

1787. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Trima osobama se Allah na Sudnjem danu neće ni obratiti, niti će ih očistiti (Ebu Muavija još dodaje: - Niti će ih pogledati!); njih čeka bolna patnja: starca bludnika, lažljivog vladara i oholog siromaha!"

O onome koji se uzdiže iznad Allaha, dž.š.

1788. Od Džundeba, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., kazivao:

"Jedan čovjek je rekao:

- Allaha mi, Allah tom i tom čovjeku neće oprostiti! - pa je Allah rekao:

- Ko je taj koji se uzdiže iznad Mene pa kaže da Ja neću oprostiti tome i tome?! Ja, eto, opraštam njemu, a tvoja djela poništavam!"

Ili je nekako tako rekao!

O ljubaznosti i o onome čije se bestidnosti ljudi plaše

1789. Od Aiše, r.a., se prenosi da je Vjerovjesniku, a.s., došao neki čovjek pa je on rekao:

"Upustite ga! Ali, ružan je drug ili ružan je sabesjednik!" - no kad je ušao kod njega, on je s njim razgovarao uljudno i blago!

Aiša kaže da je rekla:

- Božiji Poslaniče, najprije si za njega rekao ono što si rekao a potom si s njim uljudno razgovarao!?

On je odgovorio:

"Aiša, kod Allaha će na Sudnjem danu najgore mjesto imati onaj čovjek kojeg su ljudi napustili i okanili ga se plašeći se njegove bestidnosti!"

O oprostu

1790. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Sadaka nimalo ne umanjuje imetak, a Allah onome koji oprašta samo još više čast povećava. I niko se skrušeno ne postavi prema Allahu a da ga Allah ne uzdigne!"

O onome koji se savladava u ljutnji

1791. Od Abdullaha ibn Mesuda, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Koga vi među sobom smatrate besporodnikom?"

- To je onaj kome se ne rađaju djeca! - rekli smo mi.

"Nije taj besporodan", kazao je Poslanik, "već onaj koji ništa nije dao od svoje djece!"*

Zatim je upitao:

"A koga vi smatrate junakom?"

- Koga ne može niko nadjačati! - rekli smo.

"Nije taj junak", rekao je on, "već je junak onaj ko se savlada u ljutnji!"

O traženju utočišta (od šejtana) prilikom ljutnje

1792. Prenosi se da je Sulejman ibn Sured, r.a., rekao:

- Kod Vjerovjesnika, a.s., su se posvađala dvojica ljudi pa se jedan od njih toliko rasrdio da mu je u lice udarila crven. Vjerovjesnik, s.a.v.s., je pogledao u njega i rekao:

prokletog šejtana)!

* Nije mu odraslo nijedno dijete pa kao takvo preselilo, da bi on za sabur zbog toga imao veliku nagradu.

Jedan od onih koji su to čuli od Vjerovjesnika, a.s., je ustao i prišao dotičnom čovjeku, i rekao mu:

- Znaš li šta je Božiji Poslanik, a.s., maločas rekao? Rekao je: "Ja znam jednu riječ - kad bi je onaj izgovorio, srdžba bi ga napustila; to je: *Euzu billahi mine-š-šejtani-r-radžim!*"

- Zar ti izgledam kao luđak!? - uzvratio mu je dotični.

Čovjek je stvoren kao biće koje se ne može obuzdati

1793. Od Enesa, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Kad je Allah u Džennetu uobličio Adema, a.s., neko ga je vrijeme ostavio tako pa je Iblis stao obilaziti oko njega i razgledati ga. Vidjevši da je šupalj zaključio je da je Allah stvorio biće koje se neće moći obuzdati!"

O dobročinstvu i grijehu

1794. Prenosi se da je Nevas ibn Sem'an, r.a., rekao:

- Ja sam s Božijim Poslanikom, a.s., u Medini ostao jednu godinu, i od hidžre me je priječilo samo to što sam tako mogao postavljati pitanja, jer kad bi neko od nas činio hidžru, ni o čemu ne bi pitao Božijega Poslanika, a.s. Tako sam ga upitao o dobročinstvu i grijehu i Božiji Poslanik, a.s., mi je odgovorio:

"Dobročinstvo je lijepo ponašanje, a grijeh je ono što te kopka iznutra i što ne bi volio da ljudi saznaju!"

O onome koji s puta ukloni ono što smeta

1795. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Jedan čovjek je prolazio pored grane drveta koja je stajala na putu pa je rekao: - Bogami ću ovo skloniti muslimanima da im ne smeta! - te je uveden u Džennet!"

1796. Od Ebu Berze, r.a., se prenosi da je rekao:

- Allahov Vjerovjesniče, nauči me nešto što će mi biti od koristi! - i on mi je kazao:

"Uklanjaj sve što smeta s puta kojim prolaze muslimani!"

O ubodu trna ili kakvoj nevolji koja zadesi vjernika

1797. Prenosi se da je El-Esved rekao:

- Grupa mladića Kurejšija je, smijući se, došla kod Aiše, r.a., dok se ona nalazila na Mini, i ona ih je upitala zašto se smiju.

- Jedan je pao na užad šatora - kazali su oni - i zamalo nije ostao bez vrata ili bez oka!

- Nemojte se smijati - rekla je ona - jer sam ja čula Božijega Poslanika, a.s., kako kaže:

"Nijednog muslimana ne ubode ni trn, niti išta veće od toga a da mu se zbog toga kod Allaha ne poveća jedan stepen i da mu se time ne izbriše neki grijeh!"

O tegobi i žalosti koje zadese vjernika

1798. Od Ebu Se'ida el-Hudrija i od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da su čuli kad je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Vjernika ne zadesi nikakva tegoba, ni nesreća, ni bolest, ni žalost pa ni briga koja ga obuzme, a da mu se time ne odstrane neki grijesi!"

1799. Prenosi se da je Ebu Hurejre, r.a.,rekao:

- Kada je objavljeno: *Onaj ko učini kakvo zlo, bit će kažnjen za to!*, (En-Nisā', 123.) to je snažno djelovalo na muslimane pa je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Gledajte da ne činite zlo i nastojte činiti dobro (*Kāribū ve seddidū*), a u svemu onome što zadesi muslimana je iskup od grijeha, pa i kad se ogrebe ili se ubode trnom!"

Zabrana međusobne zavidnosti, mržnje i prekidanja odnosa

1800. Od Enesa ibn Malika, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Nemojte se među sobom mrziti, zavidjeti jedni drugima i jedni drugima okretati leđa, već budite, o Allahovi robovi, braća! Muslimanu nije dopušteno da sa svojim bratom ne govori više od tri dana!"

Od dvojice je bolji onaj koji prvi nazove selam

1801. Od Ebu Ejjuba el-Ensarija, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Muslimanu nije dopušteno da sa svojim bratom ne govori više od tri večeri. Oni se susretnu pa se okrene ovaj a okrene se i onaj; od njih dvojice je bolji onaj koji prvi nazove selam!"

O uzajamnom preziranju i zavadi

1802. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Ponedjeljkom i četvrtkom se otvaraju vrata Dženneta, pa se svakom čovjeku, koji ništa Allahu ne pridružuje, oprašta izuzev onoga koji je sa svojim bratom u kakvoj zavadi. Tada bude rečeno: - Sačekajte tu dvojicu dok se ne izmire! Sačekajte tu dvojicu dok se ne izmire! Sačekajte tu dvojicu dok se ne izmire!"

Zabrana uhođenja, međusobnog nadmetanja i povođenja za pretpostavkom

1803. Od Ebu Hurejre se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Dobro se čuvajte pretpostavke, jer je pretpostavka najlažljiviji govor! I nemojte prisluškivati jedni druge, nemojte se uhoditi, nemojte se među sobom nadmetati, nemojte zavidjeti jedni drugima, nemojte jedni druge mrziti niti leđa okretati! Budite, o Allahovi robovi, braća!"

O šejtanovom upetljavanju među klanjačima

1804. Od Džabira, r.a., se prenosi da je čuo Vjerovjesnika, a.s., kad je rekao:

"Šejtan je, doista, izgubio svaku nadu da će ga klanjači na Arabijskom poluotoku početi obožavati, ali nije izgubio nadu da će se moći upetljavati među njih!"

Uz svakog čovjeka ima i šejtan

1805. Od Aiše, žene Vjerovjesnikove, a.s., se prenosi da je Božiji Poslanik, s.a.v.s., jedanput noću otišao od nje, pa sam ja - kaže ona - prema njemu osjetila ljubomoru. Utom se on vratio i kad me vidio takvu, rekao mi je:

"Šta je, Aiša, jesi li to ljubomorna!?"

- Zar da neko ovakav - odgovorila sam ja - ne bude ljubomoran na nekog takvog!?

"Da ti nije došao tvoj šejtan?!" - upitao je on.

- A zar, Božiji Poslaniče, uz mene ima i šejtan?!

"Ima!", kazao je.

- Uz svakog čovjeka? - upitala sam, i on je rekao:

"Da, uz svakog čovjeka!"

- I uz tebe, Božiji Poslaniče?! - upitala sam.

"I uz mene", kazao je on, "s tim da je mene moj Gospodar pomogao protiv njega tako da je moj šejtan primio islam!"

Zabrana ogovaranja

1806. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., upitao:

"Znate li šta je to ogovaranje?"

- To najbolje znaju Allah i Njegov poslanik! - rekli su prisutni.

"Da svoga brata", kazao je on, "spomeneš po nečemu što on ne bi volio!"

- A šta - upitao je neko - ako je tačno to što ja kažem o svome bratu?

"Ako je tačno to što kažeš o njemu", rekao je on, "onda si ga ogovorio, a ako nije tačno, onda si ga potvorio!"

O kleveti

1807. Od Abdullaha ibn Mesuda, r.a., se prenosi da je Muhammed, a.s., rekao:

"Hoćete li da vam kažem šta je prava laž?! To je kleveta koja se pronosi među ljudima!"

Muhammed, s.a.v.s., je još rekao:

"Neko stalno govori istinu, tako da bude i upisan među iskrene, a (neko) stalno iznosi laži, tako da bude i upisan među lažove!"

U Džennet neće ući onaj koji uhodi *(kattat)*

1808. Prenosi se da je Hemmam ibn el-Haris rekao:

- Mi smo sjedili u džamiji kod Huzejfe, r.a., pa je došao jedan čovjek i neko je Huzejfi rekao:

- Ovaj neke stvari prenosi vladaru!

Nato je Huzejfe, nastojeći da ga i on čuje, rekao:

- Čuo sam Božijega Poslanika, a.s., kako kaže:

"U Džennet neće ući onaj koji uhodi!"

O dvoličnjaku

O ovome postoji hadis koji prenosi Ebu Hurejre, a koji je već naveden na kraju poglavlja o vrlinama, br. 1744.

O istini i laži

1809. Od Abdullaha ibn Mesuda, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Držite se istine, jer istina vodi dobročinstvu a dobročinstvo vodi u Džennet. Neko uvijek govori istinu i istini teži, dok konačno i kod Allaha ne bude upisan u iskrene. A dobro se čuvajte laži, jer laž vodi pokvarenosti a pokvarenost vodi u Džehennem. Neko stalno laže i naginje laži, dok konačno i kod Allaha ne bude upisan kao lažov!"

Kada je laž dopuštena

1810. Od Umm Kulsum bint Ukbe ibn Ebu Muajt, r.a., - koja je bila jedna od prvih muhadžirki, koje su Vjerovjesniku, s.a.v.s., prisegnule na vjernost - se prenosi da je ona čula Božijega Poslanika, a.s., kad je rekao:

"Nije lažov onaj čovjek koji popravlja odnose među ljudima, koji govori pozitivno i afirmira dobro!"

Ibn Šihab kaže:

- Nisam čuo da je u bilo čemu od onog što ljudi smatraju da je laž data olakšica, osim u tri slučaja: u ratu, pri mirenju ljudi i da to učini muž svojoj ženi, odnosno žena svome mužu!

U drugoj verziji ovog hadisa stoji da je ona rekla:

- Nisam ga čula da je u bilo čemu od onog što ljudi smatraju da je laž, dao olakšicu, osim u tri slučaja!

Zabrana predislamskih priziva

1811. Prenosi se da je Džabir, r.a., rekao:

- Bili smo s Vjerovjesnikom, a.s., među borcima pa je jedan muhadžir udario u stražnjicu jednog ensariju. Nato je dotični ensarija viknuo:

- O, ensarije!, a muhadžir:

- O, muhadžiri!

Božiji Poslanik, a.s., je upitao:

"Kakvi su to neznabožački prizivi?!"

- Božiji Poslaniče - rekli su - jedan muhadžir je udario u stražnjicu jednog ensariju!

"Prođite se takvog priziva", rekao je on, "jer ima neugodan miris!"

Za to je čuo Abdullah ibn Ubejj pa je rekao:

- Znači, započeli su s tim?! Tako mi Boga, kad se vratimo u Medinu, sigurno će nadređeni istjerati iz nje podređene!

Omer je rekao:

- Pusti me da tom munafiku odrubim glavu!

"Okani ga se", kazao je Poslanik, "da ljudi ne počnu govoriti kako Muhammed ubija svoje ashabe!"

Zabrana vrijeđanja

1812. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Dvojici koji se međusobno vrijeđaju pripada ono što su rekli. Teret je na onome koji je prvi započeo, ukoliko ovaj drugi ne pređe mjeru!"

Zabrana psovanja vremena

1813. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Uzvišeni Allah kaže: - Mene čovjek vrijeđa kad kaže: - Prokleto vrijeme! - pa neka niko od vas nipošto ne kaže: - Prokleto vrijeme! - jer Sam Ja vrijeme, Ja prevrćem njegovu noć i njegov dan, a da hoću, mogu ih i usmrtiti!"

1814. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Vjerovjesnik, a.s., rekao:

"Nemojte psovati vrijeme, jer Allah je (apsolutno) vrijeme!"

Zabranjeno je da čovjek upre oružjem u svoga brata

1815. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Neka niko od vas ne upire oružjem u svoga brata, jer niko od vas ne zna - može šejtan baciti njegovom rukom pa da tako padne u jamu džehennemsku!"

O pridržavanju strijela za njihove oštrice unutar džamije

1816. Od Džabira ibn Abdullaha, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., naredio jednom čovjeku koji je na ime sadake prilagao strijele u džamiji, da ih drži za njihove oštrice!

1817. Od Ebu Musaa, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Kad neko od vas prolazi pored kakva skupa ili kroz tržnicu noseći u ruci strijele, neka ih drži za njihove oštrice, i opet: neka ih drži za njihove oštrice, i opet: neka ih drži za njihove oštrice!"

Ebu Musa kaže: - Allaha mi, mi smo ih još za života upravili jedni drugima u lice!

Zabrana udaranja po licu

1818. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Kad neko od vas bude udarao svoga brata, neka ga nipošto ne udara po licu!"

1819. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Kad neko od vas bude udarao svoga brata, neka izbjegava lice, jer je Allah Adema stvorio na Svoju sliku!"

O proklinjanju životinja i strogosti u pogledu toga

1820. Prenosi se da je Imran ibn Husajn, r.a., rekao:

- Dok je Božiji Poslanik, a.s., bio na jednom svom putovanju, neka žena ensarijka se nalazila na svojoj devi pa se deva uznemirila i ona ju je proklela. Kad je to čuo Božiji Poslanik, s.a.v.s., rekao je:

"Uzmite to što ima na toj devi, a devu pustite, jer je prokleta!".

Imran kaže:

- Kao da je i sada vidim - ide među ljudima, a niko na nju ne obraća pažnju!

Čovjeku je pokuđeno da proklinje

1821. Od Ebu Derdaa se prenosi da je čuo Božijega Poslanika, a.s., kad je rekao:

"Oni koji proklinju neće biti ni šehidi niti će imati pravo zauzimanja na Sudnjem danu!"

1822. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi sljedeće:

- Neko rekao: - Božiji Poslaniče, prokuni mnogobošce!

"Nisam poslat da proklinjem", rekao je on, "već sam ja poslat kao milost!"

O onome koji govori: Odoše ljudi u propast!

1823. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Kad čovjek rekne: - Odoše ljudi u propast! - on je u najvećoj propasti!"

Ebu Ishak (tj. Ibn Muhammed ibn Sufjan) kaže:

- Ne znam da li je to rekao u akuzativu (pa bi u tom slučaju značenje bilo: "...on sam ih upropasti!", op. prev.), ili u nominativu (kako je i navedeno u ovoj verziji, op. prev.).

Propast će oni koji cjepidlače

1824. Od Abdullaha ibn Mesuda, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Propast će oni koji cjepidlače!" - i to je ponovio tri puta!

Vjerovjesnikova, a.s., dova protiv vjernika je učinjena čišćenjem od grijeha

1825. Prenosi se da je Aiša, r.a., rekla:

- Kod Božijega Poslanika, a.s., su došla dvojica ljudi i nešto mu govorili, ja ne znam šta, pa su ga rasrdili i on ih je prokleo i izgrdio. Kada su otišli, ja sam rekla:

- Božiji Poslaniče, od tebe svako postigne neko dobro, a ova dvojica ne dobiše!?

"Kako misliš - ne dobiše?!" - upitao je on.

- Pa eto - kazala sam - prokleo si ih i izružio!?

"A zar ti ne znaš", upitao je on, "šta sam ja tražio od svoga Gospodara?"

- Moj Bože - kazala sam - ta ja sam običan ljudski stvor!

"Kojeg god muslimana ja prokunem ili ga izgrdim", (moj Gospodaru), "Ti mu to učini čišćenjem od grijeha!"

1826. Od Enesa ibn Malika, r.a., se prenosi sljedeće:

- Kod Umm Sulejme, r.a., tj. Enesove majke, bila je jedna sirota, pa kad ju je jedanput ugledao Božiji Poslanik, a.s., rekao je:

"Jesi li ti to? Već si porasla, ne porasle ti tvoje godine!"

Sirota se potom plačući vratila Umm Sulejmi, pa ju je ona upitala šta joj je. Djevojka je odgovorila:

- Allahov Vjerovjesnik, a.s., me je prokleo - da mi ne porastu moje godine, i sad je gotovo: moje mi godine neće porasti! - ili je rekla: - Moj životni vijek.

Umm Sulejm je odmah krenula i žureći umotavala svoj pokrivač na glavi dok nije naišla na Božijega Poslanika, a.s.

"Šta ti je, Umm Sulejm?" - upitao je on.

- Allahov Vjerovjesniče - kazala je ona - jesi li ti zbilja prokleo onu moju sirotu?!

"Kako to misliš, Umm Sulejm?" - upitao je.

- Ona tvrdi - rekla je ona - da si je ti prokleo tako da joj ne porastu njene godine, odnosno da joj ne poraste njen životni vijek!

Nato se Božiji Poslanik, a.s., nasmijao i rekao:

"Umm Sulejm, zar ti ne znaš šta sam ja tražio od svog Gospodara? Ja sam od svog Gospodara tražio: - Ja sam, ipak, čovjek - drago mi je ono što je ljudima drago, a i ljutim se kako se i drugi ljudi ljute. Stoga, koga god ja od svoga Ummeta prokunem nečim što on nije zaslužio, Ti mu to učini pranjem, čišćenjem i onim čime ćeš ga približiti Sebi na Sudnjem danu!"

Ebu Ma'n kaže:

- Na sva tri mjesta, gdje se spominje sirotica (tj. umjesto riječi jetima/sirota, rečeno je: jutejjima/sirotica, op. prev.), upotrijebljen je deminutiv.

1827. Prenosi se da je Ibn Abbas, r.a., rekao:

- Ja sam se jedanput igrao s djecom kad je naišao Božiji Poslanik, a.s., pa sam se sakrio iza vrata. No, on je prišao i potapšao me između plećki (*hataeni*), i rekao mi:

"Idi, zovni mi Muaviju!"

Ja sam otišao pa kad sam se vratio, rekao sam:

- On jede.

On mi je opet rekao:

"Idi, pa mi zovni Muaviju!"

Ja sam opet po povratku rekao:

- On jede.

"Nek Allah nikad ne zasiti njegov stomak!" - kazao je on.

Ibn el-Musenna kaže:

- Ja sam Umejju upitao šta znači riječ *hataeni*, i on mi je rekao:

- Znači: *kafedeni* (pljesnuo me)!

NASILJE

O zabrani činjenja nasilja i o naređivanju istigfara i tevbe

1828. Od Ebu Zerra, r.a., se prenosi da je Vjerovjesnik, a.s., među onim što je prenio od Allaha, dž.š.. prenio i sljedeće Njegove Riječi:

"O robovi Moji, Ja sam Samome Sebi zabranio nasilje te sam ga učinio zabranjenim i u vašim međusobnim odnosima pa nemojte jedni drugima nasilje činiti!

O robovi Moji, svi ste vi u zabludi, osim onih koje Ja uputim: stoga, tražite od Mene da vas uputim i Ja ću vas uputiti!

O robovi Moji, svi ste vi gladni, osim onih koje Ja nahranim: stoga, tražite od Mene da vas nahranim, i Ja ću vas nahraniti!

O robovi Moji, svi ste vi goli, osim onih koje Ja odjenem: stoga, tražite od Mene da vas odjenem, i Ja ću vas odjenuti!

O robovi Moji, vi griješite i noću i danju, a Ja opraštam sve grijehe: stoga, tražite od Mene oprost, i Ja ću vam oprostiti!

O robovi Moji, vi nikada nećete moći Meni kakvu štetu načiniti, niti Mi kakvu korist pribaviti!

O robovi Moji, kad bi vaši i prvi i posljednji, i ljudi i džinni, imali srce vašeg najpobožnijega, to ništa ne bi povećalo u Mome Carstvu!

O robovi Moji, kad bi vaši i prvi i posljednji, i ljudi i džinni, imali srce vašeg najvećeg pokvarenjaka, to ništa ne bi umanjilo od Moga Carstva!

O robovi Moji, kad bi vaši i prvi i posljednji, i ljudi i džinni, stali u jedan red, pa iskali od Mene i kad bih Ja svakome dao ono što je iskao, to bi, od onog što Ja imam, umanjilo za onoliko koliko bi umanjila igla kad bi se stavila u more!

O robovi Moji, bitna su vaša djela, Ja vam ih bilježim a zatim ću vas za njih nagraditi, pa ko bude nagrađen dobrim, neka zahvali

Allahu, džellešanuhu, a ko ne bude tako nagrađen, neka nipošto ne kori nekoga drugog, doli samoga sebe!"

Se'id kaže:

- Kad bi Ebu Idris el-Havlani kazivao ovaj hadis, pogeo bi se na koljena!

1829. Od Džabira ibn Abdullaha, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Čuvajte se nasilja, jer će nasilje biti tama na Sudnjem danu; i čuvajte se škrtosti, jer je škrtost upropastila one prije vas: navela ih je da počine ubistva i da dozvole ono što im je bilo zabranjeno!"

1830. Od Ibn Omera, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Musliman je muslimanu brat: on mu neće učiniti nasilje niti ga ostaviti na cjedilu! Onaj ko bude svome bratu na pomoći, Allah će njemu biti na pomoći, a ko od muslimana odstrani kakvu teškoću, Allah će od takvoga za to odstraniti neke teškoće na Sudnjem danu; ko muslimanu pokrije neku njegovu mahanu, Allah će takvome pokriti mahane na Sudnjem danu!"

O davanju vremena nasilniku

1831. Od Ebu Musaa, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Allah, dž.š., dadne vremena nasilniku pa kad ga ščepa, više ga ne pušta!" Zatim je proučio: *Eto, tako Gospodar tvoj kažnjava kad kažnjava sela i gradove koji su nasilje činili. Kažnjavanje Njegovo je doista bolno i strašno!* (Hud, 102.)

Čovjek mora pomoći svoga brata, bio on nasilnik ili onaj kome je učinjeno nasilje

1832. Prenosi se da je Džabir, r.a., rekao:

- Dvojica su se mladića potukla - jedan je bio od muhadžira, a drugi od ensarija - pa je muhadžir (ili muhadžiri) povikao:

- O muhadžiri! - a ensarija:

- O ensarije!

Utom je izišao Božiji Poslanik, a.s., pa je upitao:

"Otkud ovaj zaziv onih iz džahilijjeta?!"

- Ne, Božiji Poslaniče - rekli su - to su se potukla dva mladića, pa je jedan drugoga šutnuo u stražnjicu!

"Bez obzira", kazao je on, "čovjek mora pomoći svoga brata, bio on nasilnik ili bio onaj kome je učinjeno nasilje! Ako je onaj koji čini nasilje, neka ga spriječi u tome - to je za njega pomoć! - a ako mu je učinjeno nasilje, neka ga pomogne!"

O onima koji pate ljude

1833. Prenosi se od Urve ibn ez-Zubejra, koji od Hišama ibn Hakima ibn Hizama prenosi da je on u Šamu prošao pored ljudi koji su bili izloženi Suncu i na čije je glave bilo sasuto ulje pa je upitao:

- Šta je ovo?

- Kažnjavaju se zbog harača (poreza, op. prev.)! - odgovoreno mu je.

- Ja sam bogme čuo Božijega Poslanika, a.s., kad je rekao:

"Allah će patiti one koji na ovome svijetu budu patili ljude!"

Nemojte zalaziti u područja onih koji su sami sebi nasilje učinili, a da ne zaplačete

1834. Od Ibn Šihaba, koji kazujući o El-Hidžru, području koje je naseljavao Semud, navodi riječi Salima ibn Abdullaha, koji kaže da je Abdullah ibn Omer, r.a., kazivao:

- Mi smo s Božijim Poslanikom, a.s., naišli na El-Hidžr, pa nam je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Nemojte zalaziti u područja onih koji su sami sebi nasilje učinili, a da ne zaplačete iz bojazni da i vas ne zadesi ono što je njih zadesilo!"

Zatim je potjerao devu i požurio dok to područje nije ostavio za sobom.

O uzimanju vode iz bunareva onih koje je Bog kaznio

1835. Od Abdullaha ibn Omera, r.a., se prenosi da su se ljudi s Božijim Poslanikom, a.s., zaustavili u El-Hidžru pa su iz njihovih bunareva natočili vode i njome zamijesili tijesto, no Božiji Poslanik, a.s., im je naredio da proliju svu vodu koju su bili natočili a da tijesto dadnu devama! Rekao im je da mogu točiti samo iz onog bunara s kojeg je pila deva (za vrijeme poslanika Saliha, a.s., op. prev).

Poravnanje i izmirenje dugova na Sudnjem danu

1836. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., upitao:

"Znate li vi ko je pravi siromah?"

- Kod nas je pravi siromah onaj ko nema ni novca ni imetka! - rekli su.

"Od mog će Ummeta pravi siromah biti onaj", kazao je on, "ko na Sudnjem danu dođe s namazom, postom i zekatom a nekoga je uvrijedio, nekoga potvorio, nekome jeo imovinu, nekoga ubio, nekoga udario, pa onda od njegovih dobrih djela bude dato i onome i onome i onome, pa ako mu nestane dobrih djela, prije nego što se izmire njegovi dugovi, onda se njemu prebaci dio grijeha onih koje je oštetio te se oni natovare na njega a potom on bude bačen u Vatru!"

1837. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Vi ćete na Sudnjem danu, sigurno, izmiriti dugove onima kojima ti dugovi pripadaju, tako da će se i šukavoj ovci prebaciti s rogate ovce!"

SUDBINA

O Allahovim riječima: *Mi sve s mjerom stvaramo!*

1838. Prenosi se da je Ebu Hurejre, r.a., rekao:

- Kurejševićki mnogobošci su došli da s Božijim Poslanikom, a.s., raspravljaju o sudbini pa je objavljeno: *Na Dan kada budu u vatru odvučeni, s licima dolje okrenutim: "Iskusite vatru džehennemsku!" Mi sve s mjerom stvaramo.* (El-Kamer, 48-49.)

Sve je suđeno, čak i ono što se ne može i ono što se može

1839. Prenosi se da je Tavus rekao:

- Upoznao sam neke ashabe Božijega Poslanika, a.s., koji su govorili:

- Sve je određeno sudbinom!

I čuo sam Abdullaha ibn Omera, r.a., kako kaže:

- Božiji Poslanik, a.s., je rekao: "Sve je sudbinski određeno, čak i nesposobnost i sposobnost!" - ili: "sposobnost i nesposobnost!"

Naredba da se bude snažan i ostavljanje onoga što se ne može

1840. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Jak vjernik je bolji i Uzvišenom Allahu draži od nejakog vjernika, a dobro je i u jednom i u drugom. Žudi za onim što će ti koristiti, traži pomoć od Allaha i nemoj klonuti. Ako ti se šta dogodi, ne govori: - Da sam uradio tako i tako bilo bi tako i tako - već reci: - Allah je dosudio i učinio što je htio - jer ono - da sam - šejtanu otvara mogućnost djelovanja."

Sudbine su propisane prije samog stvaranja

1841. Od Abdullaha ibn Amra ibn el-Āsa, r.a., se prenosi da je čuo Božijega Poslanika, a.s., kad je rekao:

“Allah je ispisao sudbine svih stvorenja pedeset hiljada godina prije nego što je stvorio nebesa i Zemlju!” Još je dodao: “A Njegov je Prijesto nad vodom bio!”

O potvrđivanju sudbine; o raspravljanju Adema i Musaa, a.s.

1842. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

“Adem i Musa, a.s., su se raspravljali kod svoga Gospodara pa je Adem nadgovorio Musaa. Musa je rekao:

- Ti, Ademe, ti kojeg je Allah stvorio Svojom Rukom, u kojeg je udahnuo iz Svoga Duha, naredio je Svojim melecima da ti se poklone, nastanio te u Svome Džennetu - ti si svojom pogreškom ljude spustio na Zemlju!

Adem je odgovorio:

- A ti Musa, ti kojeg je Allah odabrao time što ti je dao Svoju Objavu, što je razgovarao s tobom, što ti je darovao Ploče u kojima je bilo pojašnjenje za sve, Koji te je primaknuo kao sagovornika - reci ti meni na koliko prije je Allah ispisao Tevrat prije nego što ću ja biti stvoren?

- Na četrdeset godina! - odgovorio je Musa.

- A zar ti u njemu ne nalaziš: *I Adem neposluh izrazi prema svome Gospodaru i s Pravog puta zabasa!* - upitao je Adem, i Musa mu je odgovorio potvrdno.

- Pa zar ćeš onda mene koriti - kazao je Adem - što sam učinio nešto što mi je Allah propisao da ću učiniti na četrdeset godina prije nego će me stvoriti?!”

Božiji Poslanik, a.s., je na kraju rekao:

“Tako je Adem nadgovorio Musaa!”

O prethođenju sudbina i o riječima Uzvišenoga: *I duše i Onoga Koji ju je stvorio, pa je nadahnuo i njenim zlom i njenim dobrom!*

1843. Prenosi se da je Ebu el-Esved ed-Dueli rekao:

- Imran ibn Husajn, r.a., me je upitao:

- Šta ti misliš o ovome što ljudi danas rade i u šta ulažu napore: da li je to njima određeno pa oni samo ispunjavaju sudbinu koja im je prethodila ili se zalažu za ono čemu idu ususret, što im je prenio njihov Vjerovjesnik, a.s., i za šta je utvrđen dokaz protiv njih?!

- Naravno - odgovorio sam - to je nešto što im je propisano, što im je ranije izrečeno!

- A zar to nije nepravda?! - upitao je on i mene je od toga obuzeo veliki strah. Rekao sam:

- Sve je Allahovo stvorenje, sve je u Njegovoj Ruci i On neće biti pitan za ono što radi, a oni će biti pitani!

- Allah ti se smilovao - kazao je on - ovim pitanjem sam ti samo htio provjeriti tvoj razum! Naime, kod Božijega Poslanika, a.s., su jedanput došla dva čovjeka iz Mezjene i upitali ga:

- Božiji Poslaniče, vidiš ovo što ljudi danas rade i za šta se zalažu: je li to njima određeno pa oni samo ispunjavaju sudbinu koja im je prethodila ili se zalažu za ono čemu idu ususret, a što im je prenio njihov Vjerovjesnik i za šta je utvrđen dokaz protiv njih?

"Ne", odgovorio je, "nego je to nešto što im je propisano, što im je ranije izrečeno! Potvrda toga se nalazi u Allahovoj knjizi: *I duše i Onoga Koji ju je stvorio, pa je nadahnuo i njenim zlom i njenim dobrom!*" (Eš-Šems, 7-8.)

O sudbini, o nesreći i sreći

1844. Prenosi se da je Alija, Allah njegovo lice učinio plemenitim, rekao:

- Bili smo na jednoj dženazi u Bekii-l-Garkadu, pa nam je prišao Božiji Poslanik, a.s., i sjeo te smo i mi posjedali oko njega. On je imao jedan štapić pa ga je stao okretati i njime roviti zemlju. Zatim je rekao:

"Nema nijednog od vas, nema nijedne duše a da joj Allah već nije ubilježio mjesto u Džennetu i Džehennemu, da nije upisana kao nesretna ili sretna!"

Jedan čovjek je upitao:

- Pa, Božiji Poslaniče, hoćemo li se onda osloniti na ono što nam je propisano i ništa ne raditi?

"Onaj ko bude od onih sretnih", odgovorio je Poslanik, "on će i činiti djela sretnika, a ko bude od onih nesretnih, on će činiti djela nesretnika! Vi radite", nastavio je, "a svakome će biti olakšano. Onim sretnim će biti olakšano činjenje onoga što čine sretnici, a onim nesretnim će biti olakšano da čine djela nesretnika!"

Zatim je proučio: *Onoga koji udjeljuje i ne griješi i ono najljepše smatra istinitim, Mi ćemo učiniti lagahnim za Džennetom; a onoga koji tvrdiči i osjeća se novisnim, i ono najljepše smatra lažnim - njega ćemo učiniti lagahnim za Džehennemom!* (El-Lejl, 5-10.)

O pojedinim djelima u njihovoj konačnici

1845. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Neko, zbilja, dugo vremena čini djela stanovnika Dženneta a potom mu se njegovo djelo okonča djelom stanovnika Džehennema! Neko, zbilja, dugo vremena čini djela stanovnika Džehennema a potom mu se njegovo djelo okonča djelom stanovnika Dženneta!"

O određenju smrtnoga časa i podijeljenosti nafake

1846. Od Abdullaha ibn Mesuda se prenosi da je Umm Habiba rekla:

- Bože moj, daj mi dug život sa mojim mužem, Božijim Poslanikom, a.s., i s mojim ocem Sufjanom, i s bratom mi Muavijom! - pa joj je Božiji Poslanik, a.s., kazao:

"Ti Allaha Uzvišenoga moliš za već određene smrtne čase, za vrijeme već odbrojano i za nafaku već podijeljenu! On ništa od toga

neće ubrzati dok ne dođe njegovo vrijeme, niti će ga odgoditi kad dođe njegovo vrijeme! Bolje bi ti bilo da si Allaha molila da te sačuva od patnje u Vatri i od patnje u kaburu!"

Utom je neko upitao:

- Božiji Poslaniče, jesu li majmuni i svinje nastali od onih (ljudi) koje je Allah u njih pretvorio?

Vjerovjesnik, s.a.v.s., je odgovorio:

"Allah nije uništio neki narod ili ga kaznio pa mu dao potomstvo - majmuna i svinja je bilo i prije toga!"

O stvaranju čovjeka i o nesreći i sreći

1847. Prenosi se da je Abdullah ibn Mesud, r.a., rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., - a on je uvijek istinu govorio - kazivao nam je:

"Svakome od vas se je njegova tjelesna konstitucija sastavljala u stomaku njegove majke četrdeset dana, potom je isto toliko vremena bio ugrušak, pa isto toliko vremena komadić mesa. Zatim je Allah poslao meleka, pa je on u to udahnuo dušu, te su mu naređene četiri riječi: da zapiše njegovu nafaku, kada će umrijeti, šta će raditi i da li [illegible] osim Kojeg drugog boga Džehennema pa ući u nj. Neki će od vas činiti djela stanovnika Džehennema tako da će između njega i Džehennema ostati samo još jedan lakat pa će ga ono što je zapisano preduhitriti i on će počiniti djela stanovnika Dženneta i ući u njega!"

1848. Od Huzejfe ibn Esida, čija se predaja proteže sve od Vjerovjesnika, a.s., se prenosi sljedeće:

"Melek dolazi kod sjemene tekućine četrdeset ili četrdeset i pet noći nakon što se ona smiri u maternici pa upita:

- Gospodaru, je li nesretan ili sretan? - pa to bude zapisano.

Zatim upita:

- Gospodaru, muško ili žensko? - pa i to bude zapisano i zapišu mu se njegova djela, njegov život, čas smrti i nafaka. Potom se listovi smotaju i ništa se više u njih ne dodaje, niti se šta oduzima!"

1849. Od Amira ibn Vasile se prenosi da je on čuo Abdullaha ibn Mesuda, r.a., kad je rekao:

- Nesretan je onaj ko je bio nesretan u stomaku svoje majke, a sretan je onaj ko se poduči na primjeru drugog.

On je potom otišao kod jednog čovjeka, ashaba Božijega Poslanika, a.s., koji se zvao Huzejfe ibn Esid el-Gifari, pa mu je ispričao šta je rekao Ibn Mesud te ga upitao:

- Kako čovjek može biti nesretan a da ništa nije uradio?!

Dotični mu je rekao:

- Zar se ti čudiš tome? Ta, ja sam čuo Božijega Poslanika, a.s., kako kaže:

"Kad sjemenoj tekućini prođe četrdeset i dvije noći, Allah joj pošalje jednog meleka pa je on oblikuje i načini joj sluh, vid, kožu, meso i kosti a zatim upita: - Gospodaru, muško ili žensko? Tvoj Gospodar odredi šta hoće, a taj melek zapiše. Zatim upita: - Gospodaru, kad će umrijeti? Tvoj Gospodar rekne šta hoće i melek to zapiše. Zatim upita: - Gospodaru, kakva će mu biti nafaka? Tvoj Gospodar odredi koliko hoće, a melek zapiše. Potom taj melek izađe s tim listom u ruci i na to se više ništa niti doda niti oduzme!"

U drugoj veriziji on još kaže: - Hoće li imati potpuni oblik ili neće? - pa ga Allah učini da bude potpunog ili nepotpunog oblika.

Svakom čovjeku je zapisan njegov udio u zinaluku

1850. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Vjerovjesnik, a.s., rekao:

"Ademovom potomku (čovjeku) je zapisan njegov udio u zinaluku i on će ga, sigurno, počiniti. Tako je zinaluk očiju gledanje, zinaluk ušiju je slušanje, zinaluk jezika je govor, zinaluk ruke je dodir, zinaluk noge je primicaj dok srce žudi i priželjkuje a spolni organ to ili potvrđuje ili negira!"

Allah okreće srca kako On hoće

1851. Od Abdullaha ibn Amra ibn el-Asa, r.a., se prenosi da je on čuo Božijega Poslanika, a.s., kako kaže:

"Sva se ljudska srca nalaze između dva prsta Milostivoga i poput jednoga su srca, koje On okreće kako hoće!"

Zatim je Božiji Poslanik, a.s., izgovorio:

"Bože moj, Ti Koji okrećeš srca, okreni naša srca da budu pokorna Tebi!"

Svako se dijete rodi u prirodnoj vjeri (islamu)

1852. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Nema nijednog djeteta a da se ne rodi u prirodnoj vjeri (islamu, op. prev.), pa ga njegovi roditelji načine jevrejinom, kršćaninom ili vatropoklonikom, onako kako i životinja rodi životinju, zdravu i ispravnu - vidite li na njoj ikakvu manjkavost?!"

Ebu Hurejre potom kaže:

- Eto, ako hoćete, proučite: *Allahovoj vjeri, prema kojoj je On ljude sačinio...!* (ErRum, 30.)

Šta je rečeno o djeci mnogobožaca

1853. Od Ibn Abbasa, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., upitan o djeci mnogobožaca pa je rekao:

"Allah je najbolje znao šta će oni raditi, kad ih je stvarao!"

O dječaku kojeg je ubio Hidr

1854. Od Ubejja ibn Ka'ba, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Onaj dječak kojeg je ubio Hidr bio je predisponirani nevjernik i da je poživio, on bi svoje roditelje iscrpljivao osionošću i nevjerstvom!"

O onima koji su umrli kao djeca i o tome da su jedni stvoreni za Džennet a drugi za Džehennem dok su još bili u kičmama svojih očeva

1855. Prenosi se da je Aiša, majke pravovjernih, r.a., rekla:

- Božiji Poslanik, a.s., je pozvan na dženazu jednom ensarijskom djetetu, pa sam ja rekla: - Blago njemu, Božiji Poslaniče, on je jedna od džennetskih ptica: nikakav grijeh nije počinio, niti ga je doživio!

"Ili je drukčije, Aiša?!" - kazao je on. "Allah je neke ljude stvorio za Džennet - stvorio ih je za njega dok su oni još bili u kičmama svojih očeva, a neke je stvorio za Džehennem - stvorio ih je za njega dok su oni još bili u kičmama svojih očeva!"

ZNANJE

O podizanju znanja i pojavi neznanja

1856. Prenosi se da je Enes ibn Malik, r.a., rekao:

- Ispričat ću vam nešto što sam čuo od Božijega Poslanika, a.s., i niko vam poslije mene neće moći kazati da je to čuo od njega:

"Jedan od predznaka Smaka svijeta jest da će se uzdići znanje i pojaviti neznanje, da će se raširiti blud, da će se piti alkohol, da će nestajati muškaraca a da će ostajati žene, tako da će za pedeset žena biti samo jedan skrbnik!"*

O nestanku znanja

1857. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Vrijeme će se primaći svome isteku (na ovom svijetu), nestat će znanja, pojavit će se smutnje, u srca će biti ubačena škrtost i umnožit će se herdž."

- A šta je to herdž? - upitali su.

"Ubistva!" - rekao je.

O nestanku znanja s nestankom učenjaka

1858. Od Abdullaha ibn Amra ibn el-Asa, r.a., se prenosi da je čuo Božijega Poslanika, s.a.v.s., kad je rekao:

---

* Tj. starat će se o njima a neće im biti muž.

nijednog učenjaka, ljudi će sebi za vođe uzeti neznalice i te će neznalice biti pitane pa će, bez znanja, davati fetve. Tako će, bivajući i sami u zabludi i druge odvesti u zabludu!"

Ko u islamu uvede lijep ili ružan običaj

1859. Prenosi se da je Džerir ibn Abdullah, r.a., rekao:

- Kod Božijega Poslanika, a.s., su došli neki beduini, a na njima je bila vunena odjeća pa kad je on vidio u kakvom su stanju, da im je potrebna pomoć, podstaknuo je ljude da daju sadaku, no oni se nisu odazvali i to se vidjelo na njegovom licu. Utom je jedan ensarija donio kesu srebrenog novca, zatim je došao drugi a potom su pristizali jedni za drugima tako da se na njegovom licu prepoznavala radost. Božiji Poslanik, a.s., je tada rekao:

"Ko u islamu uvede kakav lijep običaj, po kojem se i poslije njega bude postupalo, bit će mu upisivana nagrada za sve one koji budu postupali po tome a njima ništa neće biti umanjeno od njihove nagrade, također ko u islamu uvede kakav ružan običaj pa se po njemu bude radilo i nakon njega, njemu će biti upisivan grijeh za svakog ko bude postupao po tome, a ni njima ništa neće biti umanjen grijeh!"

Ko bude pozivao Uputi ili zabludi

1860. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Ko bude pozivao Uputi, imat će nagradu ravnu nagradama onih koji ga budu slijedili a njima to neće nimalo umanjiti njihovu nagradu, a ko bude pozivao u zabludu, on će imati grijeh ravan grijesima svih onih koji ga budu slijedili a njima to nimalo neće umanjiti njihove grijehe!"

O ispisivanju Kur'ana i upozorenju na laž na Božijega Poslanika, a.s.

1861. Od Ebu Se'ida el-Hudrija, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Nemojte pisati od mene. Ko je nešto od mene zapisao osim Kur'ana, neka to izbriše, a kazujte ono što čujete od mene, to ne smeta. Ko nešto slaže na mene (Hemmam kaže: - Mislim da je rekao: hotimično!) neka sebi pripremi mjesto u Vatri!"

1862. Od El-Mugire ibn Šu'be se prenosi da je čuo Božijega Poslanika, a.s., kad je rekao:

"Laž na mene nije poput laži na bilo koga drugoga! Stoga, ko hotimično nešto slaže na mene, neka sebi pripremi mjesto u Vatri!"

1863. Od Semure ibn Džunduba i od El-Mugire ibn Šu'be, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Ko bude prenosio nešto što se meni pripisuje a što je očito neistina on također spada u lašce (tj. u one koji lažu na mene)!"

DOVA

O imenima Allaha, dž.š., i o onome ko ih pobroji

1864. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Vjerovjesnik, a.s., rekao:

"Allah ima devedeset i devet imena - ko ih nauči, ući će u Džennet! Allah je neparan i voli nepar!"

Vjerovjesnikova, a.s., dova

1865. Prenosi se da je Ferve ibn Nevfel el-Ešdžai rekao:

- Upitao sam Aišu, r.a., kako se je Božiji Poslanik, a.s., obraćao svome Gospodaru, i ona mi je rekla:

- Govorio je:

"Bože moj, ja se Tebi utječem od onoga što je loše u onom što sam radio i od onoga što je loše u onom što nisam radio!"

1866. Od Ibn Abbasa, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., govorio:

"Bože moj, Tebi se predajem, u Tebe vjerujem, na Tebe se oslanjam, Tebi se kajem i u Tvoje ime se borim. Bože moj, utječem se Tvojom Veličinom - a osim Tebe nema drugog boga! - da me ne odvedeš u zabludu. Ti Si Živi, Koji ne umire, a džinni i ljudi umiru!"

1867. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Vjerovjesnik, a.s., kad bi bio na nekom putu pa osvanuo, govorio:

"Nek čuje, svako ko čuje, zahvalu Allahu i lijepu kušnju koju nam je On dao! Gospodaru naš, budi sa nama i podari nam dobro! Utječem se Allahu od Vatre!"

1868. Od Ebu Musaa el-Eš'arija, r.a., se prenosi da je Vjerovjesnik, a.s., učio ovu dovu:

"Bože moj, oprosti mi moj grijeh, i moje neznanje, i moju neumjerenost u poslu, i ono što Ti bolje znaš od mene! Bože moj, oprosti mi moju zbilju i moju šalu, nehotičnost i hotimičnost, a svega toga ima kod mene! Bože moj, oprosti mi ono što sam učinio i ono što ću učiniti, što sam prikrio i što sam obznanio, a što Ti znaš bolje od mene. Ti unapređuješ i unazađuješ i Ti Si svemoćan!"

1869. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., govorio:

"Bože moj, popravi Ti meni moju vjeru, koja je moja zaštita, i popravi mi ovaj moj svijet na kojem živim; i popravi mi moj ahiret, na koji mi se je vratiti, i život mi učini povećanjem svakoga dobra, a smrt mi učini rasterećenjem od svakog zla!"

1870. Od Abdullaha ibn Mesuda, r.a., se prenosi da je Vjerovjesnik, a.s., govorio:

"Bože moj, ja Te molim za uputu, bogobojaznost, neporočnost i dostatnost!"

[illegible]

"Bože moj, utječem Ti se od nemoći i od lijenosti, od kukavičluka, tvrdičluka, preduboke starosti i od patnje u kaburu! Bože moj, podari mojoj duši njenu bogobojaznost i očisti je jer Ti je najbolje čistiš, Ti Si njen zaštitnik i njen gospodar! Bože moj, utječem Ti se od znanja

koje ne koristi, od srca koje nije skrušeno, od duše nezasite i od dove koja neće uslišana biti!"

Dova: Bože moj, Ti meni oprosti, smiluj mi se, zaštiti me i opskrbu mi dadni!

1872. Prenosi se od Ebu Malika el-Ešdžaija, koji kaže da je njegov otac čuo Božijega Poslanika, a.s., kad mu je došao jedan čovjek i upitao ga:

- Božiji Poslaniče, šta ću reći kad htjednem moliti svoga Gospodara? - da kaže:

"Reci: - Bože moj, Ti meni oprosti, smiluj mi se, zaštiti me i opskrbu mi dadni!" - pa je spojio četiri prsta, osim palca. "To će ti obuhvatiti i ovaj i budući tvoj svijet!"

Dova: Gospodaru naš, daj nam dobro na ovome svijetu a i dobro na onome svijetu, i sačuvaj nas patnje u Vatri!

1873. Od Abdulaziza, tj. Ibn Suhejba, se prenosi da je Katade upitao Enesa:

- Koju je dovu Vjerovjesnik, a.s., najčešće upućivao?

- Najčešće je - rekao mu je on - upućivao ovu dovu:

"Gospodaru naš, daj nam dobro na ovome svijetu a i dobro na onome svijetu i sačuvaj nas patnje u Vatri!"

On kaže:

- Nakon toga je Enes, kad bi se molio Bogu, učio ovu dovu, a i kad bi upućivao kakvu dovu, ovu je dovu umetao u nju!

Dova za uputu i pravost

1874. Od Alije, r.a., se prenosi da mu je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Reci: Bože moj, Ti me uputi i učvrsti me u pravosti!"

Zatim mu je rekao:

"Kad spomeneš Uputu, misli na to da ti životni put bude ispravan, a kad spomeneš pravost, sjeti se pravosti strijele!"

Dova zasnovana na nekim dobrim djelima

1875. Od Abdullaha ibn Omera, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Dok su trojica ljudi išli, udarila je kiša i oni su se sklonili u jednu pećinu na planini. Utom je ispred ulaza u njihovu pećinu pala planinska stijena i zatvorila ih. Onda su oni među sobom rekli:

- Vidite, imate li kakvih dobrih djela koja ste učinili u ime Boga pa na temelju toga zamolite Allaha, neće li pomaknuti stijenu!

Jedan od njih je rekao:

- Bože moj, kod mene su bila moja dva ostarjela roditelja i žena mi, a imao sam i sitnu djecu za koju sam napasao stoku pa kad bih im dotjerao stoku sa pašnjaka, pomuzao bih je i mlijeko bih dao prvo svojim roditeljima pa onda svojoj djeci. Jednoga dana me je potraga za pašom odvela daleko tako da sam se vratio kasno navečer, te sam njih dvoje zatekao zaspale, no stoku sam pomuzao kao i ranije, pa sam donio to mlijeko i stao kod njihovih glava - nisam ih htio buditi iz sna, a nisam htio ni prije njih dati mlijeka sitnoj djeci. Djeca su od gladi vrištala kod mojih nogu i mi smo tako ostali sve do zore. Ti znaš da sam ja to učinio samo žudeći za Tvojim zadovoljstvom, pomakni nam je malo da kroz otvor možemo vidjeti nebo!

Allah ju je malo pomaknuo i oni su ugledali nebo!

Drugi je rekao:

- Bože moj, ja sam imao amidžičnu pa sam je tako zavolio kako samo muškarac može zavoljeti ženu i zatražio sam da mi se poda, no ona je odbila tražeći da joj donesem stotinu dinara. Ja sam se mnogo namučio dok sam joj skupio stotinu dinara pa kad sam joj donio i našao se među njenim nogama, ona je rekla:

- O, robe Božiji, boj se Allaha i ne raskidaj prsten moje nevinosti bespravno!

Ja sam odustao, pa Ti znaš da sam to učinio samo zbog Tvoga zadovoljstva, pomakni nam je malo!

I Allah im je stijenu pomaknuo!

Treći je rekao:

- Bože moj, ja sam bio unajmio jednog radnika za plaću od jednog fereka* riže, pa kad je završio svoj posao, rekao je:

- Daj mi moju zaradu! - i ja sam mu je iznio pred njega, no on nije bio zadovoljan. Ja sam tu rižu stalno sijao tako da sam od nje kupio krava i pašnjake. On mi je opet došao i rekao mi:

- Boj se Allaha, zašto mi uskraćuješ moju zaradu!?

- Otiđi do onih krava i njihovih pašnjaka - rekao sam - i uzmi ih!

- Boj se Allaha! - kazao je on. - Nemoj sa mnom zbijati šalu!

- Zbilja se ne šalim s tobom! - rekao sam. - Uzmi te krave i njihove pašnjake! On ih je onda uzeo, i odveo. Ti znaš da sam to učinio samo zbog Tvoga zadovoljstva, otvori nam i preostali dio!

I Allah je otvorio preostali dio!"

Dova u poteškoći

1876. Od Ibn Abbasa, r.a., se prenosi da je Vjerovjesnik, a.s., u poteškoći učio:

"Nema boga osim Allaha, Blagog i Veličanstvenog; nema boga osim Allaha, gospodara Prijestolja Veličanstvenog; nema boga osim Allaha, gospodara nebesa i gospodara Zemlje, gospodara Prijestolja Plemenitog!"

Čovjeku će biti uslišana dova, ukoliko je on ne požuruje

1877. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Vjerovjesnik, a.s., rekao:

* ferek - posuda za mjerenje zapremine tri pregršti

"Čovjeku će biti uslišana dova - ako ne bude molio za nešto što je grijeh ili za prekid rodbinske veze - ukoliko ne bude požurivao!"

Neko je upitao:

- Božiji Poslaniče, a šta je to požurivanje?

"Da rekne: - kazao je, - Molio sam i molio, a ne vidim da mi je dova uslišana! - pa tako klone i ostavi dovu!"

Odlučnost u dovi; ne treba reći: Ako hoćeš!

1878. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Neka niko od vas nipošto ne rekne: - Bože moj, oprosti mi ako hoćeš! Bože moj, smiluj mi se ako hoćeš! - već neka u dovi bude odlučan, jer Allah i čini što On hoće; Njega niko ne može prisiliti!"

U noći ima jedan trenutak u kojem se prima dova

1879. Od Džabira, r.a., se prenosi da je čuo Vjerovjesnika, a.s., kako kaže:

"U noći ima jedan trenutak i ako musliman u tom trenutku moli Allaha za kakvo dobro, od ovoga ili onoga svijeta, Allah će mu to i dati. Taj se trenutak nalazi u svakoj noći!"

Podsticanje na dovu i zikr na kraju noći te uslišavanje dove u tom vremenu

1880. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Naš se Gospodar Uzvišeni svake noći spusti na dunjalučko nebo, u zadnjoj trećini noći, i rekne: - Ima li neko da Mi dovu upućuje pa da mu je uslišam?! I da nešto traži od Mene pa da mu to dadnem?! I da Me moli za oprost, pa da mu oprostim?!"

Dova pri kukurijekanju pijetla

1881. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Vjerovjesnik, a.s., rekao:

"Kad čujete kukurijekanje pijetla, molite od Allaha kakvo dobro, jer pijetao je ugledao meleka, a kad čujete revanje magarca, tražite od Allaha zaštitu od zla šejtanovog, jer je magarac ugledao šejtana!"

Dova za muslimana u njegovu odsustvu

1882. Od Safvana, tj. Ibn Abdullaha ibn Safvana, koji je bio oženjen sa Umm Derda, se prenosi sljedeće:

- Došao sam u Šam pa sam otišao kod Ebu Derdaa, njegovoj kući, no nisam našao njega, već samo njegovu suprugu Umm Derda. Ona me je upitala:

- Hoćeš li ove godine ići na hadž? - i ja sam rekao da hoću.

- Moli nam od Allaha dobro - kazala je ona - jer je Vjerovjesnik, s.a.v.s., govorio:

"Dova koju čovjek musliman uputi za svoga brata u njegovu odsustvu, bit će uslišana. Kod njegove glave po zaduženju ima jedan melek pa kad god on uputi dovu za svoga brata, taj zaduženi melek rekne: Amin, i tebi isto tako!"

Potom sam otišao na trg i tu susreo Ebu Derdaa, pa mi je i on ponovio isto rekavši da to prenosi od Vjerovjesnika, a.s.

Nije lijepo upućivati dovu da se ubrza kazna na dunjaluku

1883. Od Enesa, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., otišao posjetiti jednog muslimana koji je bio tako oslabio da je izgledao poput pileta. Božiji Poslanik, a.s., ga je upitao:

"Jesi li upućivao kakvu dovu ili nešta iskao od Njega?"

- Jesam - rekao je. - Molio sam: Moj Bože, Ako ćeš me nečim kazniti na ahiretu, učini mi to na ovom svijetu!

Nato mu je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"*Subhanallah*, ne možeš to podnijeti (ili je rekao: "ti to nisi u stanju") Zašto nisi rekao: Moj Bože, daj nam dobro na ovome svijetu, a i dobro na budućem i sačuvaj nas patnje u Vatri!"

Zatim je Allaha zamolio za njega i Allah je dao pa je ozdravio.

O tome da nije lijepo željeti smrt zbog kakve nevolje i o iskanju dobra

1884. Od Enesa, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Neka niko od vas nipošto ne priželjkuje smrt zbog kakve nevolje koja ga zadesi! Ako ipak bude morao željeti je, neka rekne: Moj Bože, poživi me sve dotle dok je život dobar za mene, a usmrti me kad mi smrt bude bolja!"

1885. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Neka niko od vas nipošto ne priželjkuje smrt i neka ne moli za nju prije nego što mu dođe, jer kad neko od vas umre, prestaju i njegova djela, a vjerniku njegov životni vijek samo povećava dobro!"

ZIKR

Poticanje na zikr, na približavanje Allahu, dž.š. i na istrajnost u zikru

1886. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Allah, dž.š., kaže: Ja sam prema Svom robu onakav kako on misli o Meni i s njim sam dok Me spominje, pa ako Me spomene u sebi, Ja njega spomenem u sebi, a ako Me spomene u društvu, Ja njega spomenem u društvu boljem od njegovog, ako Mi se približi za pedalj, približim mu se za lakat, a ako Mi se približi za lakat, Ja mu se približim za hvat, a ako ide ka Meni običnim hodom, Ja idem prema njemu žurno."

O ustrajnosti u zikru i o zapostavljanju zikra

1887. Prenosi se od Ebu Osmana en-Nehdija da mu je Hanzele el-Usejjidi (on je bio jedan od pisara Božijeg Poslanika, a.s.) rekao:

- Sreo me je Ebu Bekr es-Siddik, r.a., i upitao:

- Kako si Hanzela?

- Hanzela je postao licemjer! - odgovorio sam.

- *Subhanallah!* Šta to kažeš? - kazao je Ebu Bekr.

Rekao sam:

- Kad boravimo kod Božijeg Poslanika, a.s., on nam govori o Džehennemu i Džennetu tako da imamo osjećaj da ih vidimo vlastitim očima, no kada odemo od Božijeg Poslanika, a.s., staramo se o ženama, djeci i imovini te zaboravimo mnogo (od onoga što nam je on govorio).

(Na što je) Ebu Bekr rekao:

- I nama se, tako mi Boga, isto to dešava.

Tada sam pošao sa Ebu Bekrom es-Siddikom do Božijeg Poslanika, a.s. Prilikom te posjete rekao sam mu:

- Božiji Poslaniče, Hanzela je postao licemjer.

(Na što me je) Božiji Poslanik, a.s., upitao:

"A što to?"

- Božiji Poslaniče, kad smo kod tebe, ti nam govoriš o Džehennemu i Džennetu tako da imamo osjećaj da ih vidimo vlastitim očima, no kada odemo od tebe, staramo se o ženama, djeci i imovini te zaboravimo mnogo (od onoga što si nam govorio) - odgovorio sam.

Tada je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Tako mi Onoga u čijoj ruci je moja duša, kada biste ustrajali u onome kakvi ste dok ste kod mene i u zikru, meleci bi se rukovali s vama u vašim posteljama i na vašim putevima, ali, Hanzela, malo (onako) malo (ovako)."

I to je ponovio tri puta.

O skupljanju (ljudi) s ciljem učenja Knjige Uzvišenog Allaha

1888. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a, da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Ko oslobodi vjernika jedne od dunjalučkih nedaća, Allah, dž.š., će njega osloboditi jedne od nedaća na Sudnjem danu, a ko olakša onome ko ima poteškoća, Allah, dž.š., će njemu olakšati na ovom i na budućem svijetu. Ko prikrije (mahanu) muslimana, Allah, dž.š., će prikriti njegovu (mahanu) na ovom i na budućem svijetu. Doista, Allah, dž.š., potpomaže Svoga roba dok god taj rob potpomaže svoga brata. Ko krene na put tražeći na njemu znanje, Allah, dž.š., će njemu olakšati put u Džennet. Kad god se skupi jedna grupa ljudi u nekoj od Allahovih, dž.š., kuća da bi učili i proučavali Allahovu, dž.š., Knjigu na njih se spušta mir, prekriva ih milost, okružuju ih meleci, a Allah, dž.š., ih spominje među onima koji su kod Njega. Ko ovo ne postigne svojim zalaganjem do toga ga neće dovesti njegovo porijeklo."

Ko sjedi spominjući Allaha, dž.š., i zahvaljuje Mu, Allah se njime ponosi pred melecima

1889. Prenosi se da je Ebu Se'id el-Hudri rekao:

- Muavija je u džamiji izašao pred jednu skupinu ljudi koji su sjedili u halki te ih upitao:

- Zašto tu sjedite?

- Sjedimo da bismo spominjali Allaha, dž.š. - odgovorili su mu.

- Tako vam Boga, da li samo zbog toga sjedite? - upitao ih je.

- Tako nam Boga - odgovorili su - samo zbog toga sjedimo.

Nato im je rekao:

- Zaista, nisam tražio od vas da se zakunete zbog toga što sumnjam u vas. Niko mog položaja kod Božijeg Poslanika, a.s., ne prenosi manje od mene njegovih hadisa. Jednom prilikom Božiji Poslanik, a.s., izašao je pred skupinu svojih ashaba koji su sjedili u halki i upitao ih:

"Zašto tu sjedite?"

- Sjedimo da bismo spominjali Allaha, dž.š., i da bismo Mu se zahvaljivali na tome što nas je uputio u islam i njime nas obdario - odgovorili su mu.

"Tako vam Boga, da li samo zbog toga sjedite?" - upitao ih je.

- Tako nam Boga - odgovorili su - samo zbog toga sjedimo.

Nato im je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Zaista nisam tražio od vas da se zakunete zbog toga što sumnjam u vas, već zbog toga što mi je došao Džibril, a.s., i obavijestio me da se Uzvišeni Allah ponosi vama pred melecima."

Vrijednost skupova zikra, dove i traženja oprosta od Allaha, dž.š.

1890. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Vjerovjesnik, a.s., rekao:

"Zaista Uzvišeni Allah, dž.š., ima putujuće meleke, koji traže mjesta

koji čine zikr i spletu svoja krila tako da ispune prostor između njih i najbližeg neba, a kada se raziđu oni koji čine zikr, meleci se popnu i uzlete na nebo."

Dodao je:

"Pa ih Allah, dž.š., upita, a On to zna bolje od njih:

- Odakle dolazite?

- Dolazimo od onih Tvojih robova sa Zemlje koji Te slave, veličaju, uznose, hvale i mole, odgovore mu oni.

- A za šta me mole? - upita ih On.

- Mole Te za Tvoj Džennet - odgovore mu meleci.

A zatim ih upita:

- Jesu li oni vidjeli moj Džennet?

Meleci odgovore:

- O Gospodaru, nisu.

Nato im On kaže:

- Kako bi se tek ponašali da su ga vidjeli!?

Meleci zatim kažu:

- Oni traže Tvoju zaštitu.

- Od čega traže moju zaštitu? - upita ih On.

- O Gospodaru - odgovore mu - od Tvog Džehennema.

- A jesu li oni vidjeli Moj Džehennem? - upita ih.

Meleci mu odgovore:

- Nisu.

Nato im On kaže:

- Kako bi se tek ponašali da su ga vidjeli!?

Meleci dalje kažu:

- Oni od Tebe traže oprost.

A On im nato kaže:

- Već sam im oprostio, uslišio sam njihove molbe i zaštitio sam ih od onoga od čega su tražili zaštitu.

Potom meleci kažu:

- O Gospodaru, među njima je i jedan čovjek, veliki grješnik, koji je samo tuda prolazio, no sjeo je s njima.

- I njemu sam oprostio, jer su oni takva skupina u kojoj ne ostaje nesretan onaj ko joj se priključi - odgovori im Allah, dž.š."

O muškarcima i ženama koji čine zikr

1891. Prenosi se da je Ebu Hurejre, r.a., rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., je, prolazivši pored brda zvanog Džumdan, na putu ka Mekki, kazao:

"Idite, ovo je Džumdan. Uteći će oni koji se izdvoje."

(Prisutni) su ga upitali:

- Božiji Poslaniče, ko su ti koji se izdvoje?

"To su muškarci i žene koji često čine zikr Allahu, dž.š." - odgovorio im je.

O tehlilu

1892. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Nema boga osim Allaha, Jedinog. On snaži Svoju vojsku, pomaže Svome robu, sam pobjeđuje sve vojske i nema ničeg poslije Njega."

O podizanju glasa pri zikru

1893. Prenosi se da je Ebu Musa rekao:

- Bili smo sa Vjerovjesnikom, a.s., na jednom putovanju, pa kada su ljudi počeli izvikivati tekbir, Vjerovjesnik, a.s., im je rekao:

"O ljudi, suzdržitē se! Ne dozivate gluhog, a ni odsutnog. Vi dozivate Onog Koji sve čuje i Koji je sa vama."

Pošto sam bio iza Vjerovjesnika - rekao je Musa - kazao sam:

- Nema snage ni moći osim u Allaha.

"O Abdellah ibn Kajs", upitao me je on, "hoćeš li da te uputim na jedno od džennetskih blaga?"

- Hoću, Božiji Poslaniče - odgovorio sam mu.

A on mi je rekao:

"Reci: Nema snage ni moći osim u Allaha."

Šta se uči kada padne noć

1894. Prenosi se da je Abdullah ibn Mesud, r.a., rekao:

- Kada bi pala noć Božiji Poslanik, a.s., je govorio:

"Ušli smo u noć a u noć je ušla i Allahova vlast. Sva zahvala pripada Allahu. Nema boga osim Allaha, Jedinog, On nema druga. Moj Bože, molim Te za dobro ove noći i za dobro onoga što je u njoj. Tražim od Tebe da me zaštitiš od njenog zla i zla onoga što je u njoj. Moj Bože, sačuvaj me od lijenosti, oronulosti, tegobne (ružne) starosti, dunjalučkih iskušenja i kaburskog azaba."

Hasan ibn Ubejdullah kaže:

"Meni je Zubejd još dodao prenoseći od Ibrahima ibn Suvejda, a on od Abdurrahmana ibn Jezida, a ovaj opet od Abdullaha, koji to prenosi od Božijeg Poslanika, a.s.:

"Nema drugog boga osim Allaha, Jedinog. On nema druga. Njemu pripada sva vlast i hvala i On sve može."

A u drugoj verziji stoji:

- Kada bi svanulo, govorio je to isto, samo što bi počinjao na sljedeći način:

"Osvanuli smo, a osvanula je i Allahova vlast."

Šta se uči kada se pođe spavati

1895. Prenosi se od Alije ibn Ebu Taliba, r.a., da se Fatima, r.a., požalila kako joj je teško mljeti na mlin - a to je bilo u vrijeme kada su

kod Vjerovjesnika, a.s., dovedeni zarobljenici - te je ona otišla kod njega da joj dadne slugu, ali ga nije pronašla. Srela je Aišu, r.a., i obavijestila ju je (o svom problemu). Pošto se Vjerovjesnik, a.s., vratio Aiša, r.a., ga je obavijestila o Fatiminoj, r.a., posjeti.

-Tek što smo bili legli kada je Vjerovjesnik, a.s., došao kod nas - rekao je Alija - pa smo pošli ustati, a on nam je na to kazao:

"Ne ustajte!"

Sjeo je između nas tako da sam osjetio hladnoću njegovog stopala na svojim grudima i upitao nas:

"Hoćete li da vas podučim nečemu što je bolje od onoga što ste tražili od mene!? Kada pođete spavati proučite: *Allahu ekber* trideset i četiri puta, *Subhanallah* trideset i tri puta, *el-hamdu lillah* trideset i tri puta, a to vam je bolje od jednog sluge."

U drugoj verziji, pored ovoga stoji još i da je Alija rekao:

- Ovo nisam propustio proučiti otkako sam za to čuo od Vjerovjesnika, a.s.

Neko ga je upitao:

- Ni u noći Siffina (tj. u noći kada je bila Bitka na Siffinu)?

- Ne, ni u noći Siffina - odgovorio je.

1896. Prenosi se od El-Bera'a ibn Aziba, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., kazao:

"Kada pođeš leći, uzmi abdest, zatim lezi na svoju desnu stranu i reci:

- Moj Bože, okrenuo sam svoje lice prema Tebi, prepustio sam svoj slučaj Tebi i oslonio sam se na Tebe nadajući se i strahujući od Tebe. Nema utočišta niti spasa od Tebe osim kod Tebe. Ja vjerujem u Tvoju knjigu koju si Ti spustio i u Tvoga Vjerovjesnika koga si Ti poslao.

I učini da ti ovo budu posljednje riječi (koje ćeš izgovoriti prije nego što zaspiš), pa ako umreš te noći, umrijet ćeš kao musliman."

Rekao je (Azib):

- Ponovio sam ih kako bi ih zapamtio, rekavši:

- Ja vjerujem u Tvoga Poslanika koga si Ti poslao.

Nato mi je Božiji Poslanik, a.s., kazao:

“Reci: - Ja vjerujem u Tvoga Vjerovjesnika koga si Ti poslao!”

1897. Prenosi se od El-Bera’a ibn Aziba, r.a., da je Vjerovjesnik, a.s., kada bi legao govorio:

“Moj Bože, s Tvojim imenom ja živim i s Tvojim imenom ja ću umrijeti.”

A kada bi ustajao govorio je:

“Hvala Allahu koji nas je oživio nakon što nas je usmrtio i Njemu ćemo se vratiti.”

1898. Prenosi se da je Abdullah ibn Omer, r.a., naredio nekom čovjeku da, kada pođe leći u svoju postelju, kaže:

- Moj Bože, Ti si stvorio moju dušu i Ti ćeš je uzeti sebi, Tebi pripada njena smrt i njen život. Ako je oživiš (nakon sna) Ti je čuvaj, a ako joj daš smrt (u toku spavanja) Ti joj oprosti. Moj Bože molim Te za zdravlje.

Nato ga je taj čovjek upitao:

- Jesi li to čuo od Omera?

- (Čuo sam to) od onoga koji je bolji od Omera - od Božijeg Poslanika, a.s., odgovorio mu je.

1899. Prenosi se da je Suhejl rekao:

- Ebu Salih nam je naredio da, kada neko od nas pođe spavati, legne na svoju desnu stranu i kaže:

“Moj Bože, gospodaru nebesa, gospodaru Zemlje, gospodaru velikog prijestolja, naš gospodaru i gospodaru svega (postojećeg), Koji daješ da sjemenje i koštice proklijaju, Koji si spustio Tevrat, Indžil i Furkan, sačuvaj me od zla svega onoga što Ti držiš za perčin (čime upravljaš).

Moj Bože, Ti si Prvi, prije Tebe nema ničega, Ti si Posljednji, poslije Tebe nema ničega, Ti si Vidljivi, ispred Tebe nema ničega, Ti si Nevidljivi, iza Tebe nema ničega, riješi naš dug i sačuvaj nas od siromaštva."

On to prenosi od Ebu Hurejre, a on opet od Vjerovjesnika, a.s.

1900. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., kazao:

"Kada neko od vas pođe leći u svoju postelju, neka (prvo) uzme svoj ogrtač sa unutrašnje strane i njime otrese svoju postelju (tj. neka pređe nekoliko puta ogrtačem preko postelje) spominjući Allaha, dž.š., jer on ne zna šta je došlo poslije njega u njegovu postelju. Pa kada htjedne leći, neka legne na svoju desnu stranu i kaže:

- Slava Tebi Bože, Gospodaru moj, s Tobom liježem i s Tobom ću ustati. Ako mi uzmeš dušu (u toku sna) Ti joj oprosti, a ako je vratiš (nakon spavanja) Ti je onda čuvaj onako kako čuvaš svoje dobre robove."

1901. Prenosi se od Enesa, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., kada bi legao u svoju postelju govorio:

"Hvala Allahu Koji nas je nahranio i napojio, Koji nas je učinio neovisnim i Koji nam daje smještaj. A koliko je onih koji nemaju onoga ko će ih učiniti neovisnim niti onoga ko će im dati smještaj."

Tesbih nakon sabah-namaza

1902. Prenosi se od Džuvejrije, r.a., da je Vjerovjesnik, a.s., izašao od nje rano čim je klanjao sabah-namaz, a ona je sjedila učeći. Nakon što je Sunce izašlo, on se vratio, a ona je i dalje sjedila učeći. Pa je upitao:

"Još uvijek si u istom stanju u kakvom sam te ostavio?"

Nato joj je Vjerovjesnik, a.s., kazao:

"Nakon što sam otišao od tebe, izgovorio sam tri puta četiri kelime, pa kada bi se one uporedile sa onim što si ti izgovorila sve do sada, onda bi prevagnule one što sam ja izgovorio, a to su: Slava i hvala Allahu onoliko koliko su brojna Njegova stvorenja, onoliko koliko je On zadovoljan, onoliko kolika je težina Njegovog prijestolja i onoliko koliko je mnoštvo Njegovih riječi."

U drugoj predaji ovog hadisa se prenosi da je on (Vjerovjesnik, a.s.) rekao:

"Slava Allahu onoliko koliko su brojna Njegova stvorenja, slava Allahu onoliko koliko je On zadovoljan, slava Allahu onoliko kolika je težina Njegovog prijestolja, slava Allahu onoliko koliko je mnoštvo Njegovih riječi."

1903. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Niko na Sudnjem danu neće donijeti ništa bolje od onoga ko, kada osvane i omrkne, bude izgovarao stotinu puta - *Subhanallahi ve bi hamdihi* / Slava i hvala Allahu - osim onoga ko to isto bude govorio kao i on (stotinu puta) ili više od njega (više od stotinu puta)."

O vrijednostima tesbiha

1904. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Dvije kelime, lahke na jeziku, teške na vagi, a drage Svemilosnom su:

- *Subhānallāhi ve bi hamdihi. Subhānallāhi-l-'azīm* - Slava i hvala Allahu. Slava Uzvišenom Allahu."

1905. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Od svega onoga što Sunce obasjava draže mi je da kažem - *Subhānallāhi ve-l-hamdu lillāhi ve lā ilāhe illallāhu vallāhu ekber* - Slava Allahu, hvala Allahu, nema drugog boga osim Allaha, Allah je najveći."

O tehlilu, tahmidu i tekbiru

1906. Prenosi se od Musaa el-Džuhenija, a on od Mus'aba ibn Sa'da, a ovaj od svoga oca, r.a., sljedeće:

- (Jednom prilikom) došao je kod Božijeg Poslanika, a.s., nekakav beduin i rekao mu:

- Poduči me nečemu što bih trebao učiti!

"Reci: - Nema drugog boga osim Allaha, Jedinog. On nema druga. Allah je najveći. Hvala Allahu. Slava Allahu, Gospodaru svjetova. Nema izlaza, pomoći ni snage bez Svemogućeg, Mudrog Allaha", rekao mu je Poslanik, a.s.

- Pa sve ovo je za moga Gospodara, a šta je za mene? - upitao ga je beduin.

"Reci: - Moj Bože, oprosti mi (grijehe), smiluj mi se, uputi me (Pravim putem) i opskrbi me", odgovorio mu je Božiji Poslanik, a.s.

Musa (el-Džhuheni) kaže:

- Što se tiče molbe - Daj mi zdravlje - ja samo pretpostavljam da je to spomenuo, ali nisam siguran.

Najdraži govor Allahu je: Slava i hvala Allahu

1907. Prenosi se da je Ebu Zerr, r.a., rekao:

- Upitao me je Božiji Poslanik, a.s.:

"Hoćeš li da ti kažem koji je govor najdraži Allahu, dž.š.?"

- O Božiji Poslaniče, kaži mi koji je govor najdraži Allahu, dž.š.! - rekao sam mu.

"Najdraži govor Allahu, dž.š., je - Slava i hvala Allahu", kazao mi je on.

O onome ko stotinu puta u jednom danu kaže: Nema drugog boga osim Allaha, Jedinog, On nema druga.

1908. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., kazao:

"Ko u jednom danu stotinu puta kaže: - *Lā ilāhe illallāhu, vahdehu, lā šerīke leh. Lehu-l-mulku ve lehu-l-hamdu ve huve 'alā kulli šej'īn kadīr* - Nema drugog boga osim Allaha, Jedinog, On nema druga, Njemu pripada vlast i hvala i On sve može - imat će nagradu kao da je oslobodio deset robova, bit će mu upisano stotinu dobrih a izbrisano stotinu loših djela, bit će zaštićen od šejtana tokom tog dana sve dok ne omrkne i niko neće donijeti sa sobom ništa bolje od onoga što je on donio osim onoga ko ove riječi bude više puta ponavljao od njega. A onom ko u jednom danu stotinu puta kaže: - *Subhānallāhi ve bi hamdihi* - Slava i hvala Allahu - njegovi grijesi će biti izbrisani pa makar ih bilo koliko je morske pjene."

O onome ko prouči stotinu tesbiha

1909. Prenosi se da je Sa'd ibn Ebu Vakkas, r.a., rekao:

- Kada smo (jedanput) bili kod Božijeg Poslanika, a.s., on nas je upitao:

"Je li neko od vas nesposoban učiniti svakog dana hiljadu dobrih djela?"

- Kako neko od nas može učiniti hiljadu dobrih djela? - upitao ga je jedan od prisutnih.

"Onome ko prouči stotinu tesbiha bit će upisano hiljadu dobrih djela ili će mu biti izbrisano hiljadu loših djela", odgovorio mu je Božiji Poslanik, a.s.

TRAŽENJE UTOČIŠTA

Traženje utočišta od zla iskušenjâ

1910. Prenosi se od Aiše, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., učio sljedeće dove:

"Moj Bože, utječem Ti se od džehennemskog iskušenja, džehennemske kazne, kaburskog iskušenja, kaburske kazne, od zlog iskušenja u bogatstvu, zlog iskušenja u siromaštvu, i utječem Ti se od iskušenja Dedždžalom.

Moj Bože, speri moje grijehe snijegom i ledom (gradom), očisti moje srce od grijeha kao što si očistio najbjelju tkaninu od nečistoće i udalji me od mojih grijeha kao što si udaljio istok od zapada.

Moj Bože, utječem Ti se od lijenosti, oronulosti, svakoga grijeha i duga."

O traženju utočišta od slabosti i lijenosti

1911. Prenosi se od Enesa ibn Malika, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., govorio:

"Moj Bože, utječem Ti se od slabosti i lijenosti, od kukavičluka, oronulosti i škrtosti. Utječem Ti se od kaburske kazne i od iskušenja života i smrti."

O traženju utočišta od zle sudbine i nesreće

1912. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Vjerovjesnik, a.s., tražio utočište od zle sudbine, od nesreće, od zlobe neprijateljâ i od pritiska belaja.

(Amr u svom hadisu navodi da je Sufjan rekao:

- Mislim da sam jedno od toga ja dodao.)

Traženje zaštite od prestanka blagodati

1913. Prenosi se da je Abdullah ibn Omer, r.a., rekao:

- Jedna od dova Božijeg Poslanika, a.s., bila je:

"Moj Bože, daj da blagodati koje mi Ti pružaš ne prestanu i da mi se zdravlje koje si mi podario ne pogorša. Daj da me ne stigne Tvoja iznenadna kazna ni bilo koji oblik Tvoje srdžbe."

O nazdravljanju onome ko kihne pa kaže: *El-hamdu lillah*

1914. Prenosi se da je Enes ibn Malik rekao:

- Kihnula dvojica ljudi pred Vjerovjesnikom, a.s., pa on jednom reče:

"Bog ti se smilovao", dok drugom to ne reče.

Ovaj kome nije kazao: "Bog ti se smilovao", reče:

- Kad je taj i taj kihnuo rekao si mu: "Bog ti se smilovao", a meni, kad sam kihnuo to nisi rekao!?

"On je rekao: *El-hamdulillah,* a ti nisi, rekao mu je Vjerovjesnik, a.s.

1915. Ijas ibn Selema prenosi riječi svoga oca koji mu je ispričao da je čuo Vjerovjesnika, a.s., kad je rekao jednom čovjeku koji je kihnuo pred njim:

"Bog ti se smilovao."

Potom je ovaj kihnuo i drugi put i Božiji Poslanik, a.s., mu je rekao:

"Ovaj čovjek je prehlađen."

TEVBA I NJENO PRIMANJE, VELIČINA ALLAHOVE, DŽ.Š., MILOSTI I DRUGO

O naređenosti tevbe

1916. Prenosi se da je Ebu Burda rekao:

- Čuo sam kada El-Egarr, jedan od ashaba Vjerovjesnika, s.a.v.s., kaže Ibn Omeru da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Ljudi, činite tevbu Allahu! Ja dnevno stotinu puta Allahu tevbu činim."

Poticanje na činjenje tevbe

1917. Prenosi se da je Harisa ibn Suvejd rekao:

- Kad je Abdullah bio bolestan, došao sam mu u posjetu pa nam je ispričao dva hadisa, jedan svoj* a drugi od Božijeg Poslanika, a.s.

Abdullah mi je rekao da je čuo Božijeg Poslanika, a.s., kada kaže:

"Zaista se Allah, dž.š., više raduje tevbi svoga roba vjernika nego čovjek u opasnoj pustinji svojoj devi, koja je, dok je spavao, otišla odnijevši sa sobom njegovu hranu i piće pa je on tražio dok ga nije žeđ savladala i odlučio se vratiti na mjesto s kojega je krenuo i tu leći umrijeti. Stavi ruku pod glavu, da tako umre, pa se probudi, a kad kraj njega njegova deva sa svom opskrbom, hranom i pićem.

Allah, dž.š., se više raduje tevbi svoga roba vjernika, nego ovaj čovjek svojoj devi i opskrbi koja je na njoj."

---

* Muslim ne navodi šta im je Abdullah ispričao kao "svoj" hadis, ali to čini Buharija. Riječ je o Abdullahovoj izjavi: "Vjernik svoje grijehe vidi kao brdo u čijem podnožju stoji i za kojeg se plaši da će se strovaliti na njega, dok nevjernik svoje grijehe vidi kao muhu koja mu prođe pored nosa i za kojom on samo odmahne rukom."

O iskrenoj tevbi i riječima Allaha, dž.š.: ... *a i trojici koji su izostali...*

1918. Prenosi se da je Ibn Šihab rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., je izvršio pohod na Tebuk s namjerom da (se obračuna) sa Bizantincima i Arapima hrišćanima u Šamu.

Ispričao mi je Abdurrahman ibn Abdullah ibn Ka'b ibn Malik da mu je Abdullah ibn Ka'b, jedan od Ka'bovih sinova koji mu je bio vodič kada je oslijepio, rekao:

- Čuo sam Ka'ba ibn Malika kako priča o slučaju kada je izostao iza Božijeg Poslanika, s.a.v.s., prilikom njegovog pohoda na Tebuk sljedeće:

- Nikada nisam izostao iza Božijeg Poslanika, a.s., kada bi on išao u neki pohod, osim u pohodu na Tebuk. Što se tiče izostanka iz Bitke na Bedru, tom prilikom Božiji Poslanik, s.a.v.s., nikoga od onih koji nisu učestvovali u njoj nije ukorio (i to) zbog toga što Poslanik, a.s., i muslimani bijahu tada izašli htijući samo presresti karavan Kurejšija, ali je Allah htio da se nenadano sukobe sa njima.

Bio sam sa Božijim Poslanikom, a.s., prisutan u noći Akabe kada smo dali prisegu na prihvaćanje islama, a to mi je draže nego da sam učestvovao u Bici na Bedru, mada se među narodom Bitka na Bedru smatra važnijom od ovog događaja.

A što se tiče mog izostanka iza Božijeg Poslanika, a.s., u pohodu na Tebuk, mogu reći da nikada nisam bio jači niti imućniji. Tako mi Boga, nikad prije toga nisam posjedovao dvije deve, a tada sam ih imao.

Božiji Poslanik, s.a.v.s., krenuo je u pohod po strašnoj vrućini. A na kraju tog dugog puta kroz pustinju očekivao ga je brojan neprijatelj. Objelodanio je muslimanima tu stvar kako bi se mogli pripremiti za tu borbu. Obavijestio ih je gdje kani s njima. Sa Božijim Poslanikom, a.s., bilo je mnogo muslimana, toliko da se ne bi mogli zapisati u jedan svezak (divan). Bilo je malo onih koji su htjeli izostati računajući da bi to moglo proći neprimijećeno, sem kad bi se to Allahovom, dž.š., Objavom obznanilo.

Božiji Poslanik, s.a.v.s., se sa muslimanima pripremao za taj pohod u vrijeme prispijeća ljetine i prijatne hladovine i to me je mamilo. Ja bih svako jutro ustajao s namjerom da se počnem pripremati, ali tokom dana ništa ne bih uradio. Govorio sam u sebi: - Ja to mogu kad god hoću.

U tome mi je vrijeme prolazilo dok su se drugi ljudi ozbiljno pripremali. Oni bi ustajali rano i započinjali sa pripremama, a ja opet ništa ne bih uradio. Zatim sam opet polazio pa odustajao, ne uradivši ništa. I dok sam se ja tako kolebao, vojska je krenula u pohod. Pomišljao sam da krenem i sustignem ih, i kamo sreće da tako uradih! No, to mi ne bijaše suđeno. Svaki put kada bih, nakon što je Božiji Poslanik, a.s., otišao, izašao među svijet, rastužila bi me činjenica da sam ostao samo sa nekim od licemjera ili nesposobnih, kojima je Allah, dž.š., dao opravdanje (za izostanak iz pohoda).

Božiji Poslanik, s.a.v.s., me nije spominjao sve dok nije stigao na Tebuk, kada je, sjedeći među ljudima, upitao:

“Šta učini Ka‘b ibn Malik?”

Jedan od pripadnika plemena Benu Selima reče:

- Nije se mogao odvojiti od svoja dva ogrtača i njihovih skutova.

Nato mu Muaz ibn Džebel reče:

- Ružno je to što si rekao. Božiji Poslaniče, tako mi Boga, mi njega znamo samo po dobru.

Božiji Poslanik, a.s., je šutio i u tom stanju ugledao je kao kroz maglu čovjeka u bijelom pa reče:

“Nek to bude Ebu Hajsema.”

Kad to stvarno bi Ebu Hajsema el-Ensari, onaj što je dao mjericu hurmi na ime sadake kada su ga licemjeri ogovarali.

Kad sam čuo da se Božiji Poslanik, a.s., vraća sa Tebuka, tek tada me je obuzela panika te stadoh razmišljati šta da slažem Poslaniku, a.s., i kako da izbjegnem njegovu srdžbu. Konsultirao sam se u vezi s tim sa svim članovima porodice koji bi mi mogli u tome pomoći. Međutim, kad rekoše da Božiji Poslanik, a.s., samo što nije stigao,

raspršiše se moje kalkulacije i shvatih da se ničim ne mogu pred njim opravdati pa odlučih kazati mu istinu.

Božiji Poslanik, s.a.v.s., je stigao ujutro. Inače, kada bi se vraćao s puta, on bi prvo odlazio u džamiju i klanjao dva rekata, potom bi primao ljude. Kad je to, i ovoga puta, obavio, počeše dolaziti oni koji su izostali iz pohoda i iznositi svoje isprike i davati mu prisegu. Bilo ih je osamdesetak. Božiji Poslanik, s.a.v.s., primi od njih isprike koje su obznanili i prisege koje su dali te zamoli Allaha, dž.š., da im oprosti, prepuštajući Njemu, dž.š., ono što je u njihovim dušama. Onda sam došao ja. Kad sam nazvao selam, osmijehnuo mi se, ali tako da se opažalo da je ljut na mene, pa rekao:

"Priđi!"

Prišao sam i sjeo pred njega.

"Zašto si izostao? Zar nisi bio nabavio sebi ono što je potrebno za pohod?" - upitao me je.

- Božiji Poslaniče - odgovorio sam - tako mi Boga, da sam sjeo pred bilo koga drugog na dunjaluku vjerovao bih da ću izbjeći njegovu srdžbu pomoću nekakve isprike, jer solidno umijem govoriti, ali, siguran sam, kad bih tebi danas nešto slagao čime bih pribavio tvoje zadovoljstvo, Allah, dž.š., bi učinio nešto čime bi prouzročio da se rasrdiš na mene. Ali ako ti kažem istinu zbog koje ćeš se ti naljutiti, mogu se barem nadati da će mi Allah, dž.š., oprostiti i dati da se sve lijepo završi. Tako mi Boga, nikakve isprike nisam imao, jer nikada nisam bio jači i spremniji nego tada!

Božiji Poslanik, s.a.v.s., je rekao:

"Ovaj je istinu kazao! Ustani i sačekaj, neka ti Allah presudi!"

Ustao sam. Neki ljud iz plemena Benu Selima uznemirivši se pošli su za mnom i kazali su:

- Tako nam Boga mi ne znamo da si ti ikad prije ovoga pogriješio. Nisi imao snage Božijem Poslaniku, a.s., ponuditi ispriku poput one koju su iznijeli drugi koji su izostali, a za iskupljenje tvoga grijeha bilo je dovoljno da Božiji Poslanik, a.s., zatraži oprost od Allaha, dž.š.

Tako mi Boga, toliko su me ubjeđivali da sam se poželio vratiti Božijem Poslaniku, a.s., i poreći svoj iskaz. Zatim sam ih upitao:

- Da li je još neko prošao ovako kao ja?

- Jesu dvojica! I oni su kazali isto što i ti, a i njima je odgovoreno isto što i tebi - odgovorili su.

- Ko su ta dvojica? - upitao sam.

- Murara ibn Rebi'a el-'Amiri i Hilal ibn Umejja el-Vakifi - odgovoriše spominjući dva dobra i uzorita čovjeka, koji su učestvovali u Bici na Bedru.

Kad su mi ih spomenuli, ja sam otišao.

Božiji Poslanik, s.a.v.s., je zabranio muslimanima da razgovaraju sa nama trojicom koji smo izostali iz pohoda tako da su nas ljudi stali izbjegavati. Toliko su promijenili svoj odnos prema nama da mi ni zemlja nije izgledala onako kao što je ranije bila. Ne bijaše to više ona zemlja koju poznajem!

Takvo stanje potrajalo je pedeset noći. Dok su dvojica mojih sapatnika, predajući se, sjedili u svojim kućama i plakali, ja sam, kao najmlađi i najtvrđi, izlazio, prisustvovao zajedničkom namazu i hodao čaršijom iako niko sa mnom nije htio govoriti. Dolazio sam čak i Božijem Poslaniku, a.s., i nazivao mu selam dok bi sjedio sa ljudima nakon namaza. - Da li je pomjerio usne da uzvrati na selam ili ne - pitao sam se. Klanjao bih blizu njega i krišom ga pogledao pa bih primijetio da, kad se ja okrenem namazu, on gleda u mene, a kad se okrenem njemu, okrene se od mene.

Kad mi se oduljilo to stanje u kojem su me muslimani izbjegavali, izašao sam i prešao preko zida u palmik moga amidžića Ebu Katade,

Allaha i Njegovog Poslanika?

On je šutio. Pozvao sam ga ponovo, ali je on i dalje šutio. Tek kad sam mu se treći put obratio, kazao je:

- Allah i Njegov Poslanik najbolje znaju!

Oči su mi se ispunile suzama pa sam se okrenuo, prešao preko zida i otišao.

Dok sam jedanput hodao gradom, jedan Nabatejac, trgovac hranom iz Šama, raspitivao se za Ka'ba ibn Malika pa ga ljudi uputiše na mene. Prišao mi je i uručio mi pismo od kralja Gasana. Pročitao sam pismo budući da sam bio pismen a u njemu je stajalo:

- Čuli smo da te je tvoj prijatelj (Poslanik) odbacio, a Bog za tebe nije odredio poniženje i propast. Priključi se nama i mi ćemo ti pružiti ono što zaslužuješ.

Kad sam to pročitao, zaključio sam da je i to jedno od iskušenja, pa sam prišao peći i ubacio pismo u nju.

Kad je prošlo četrdeset od tih pedeset dana, u kojima još ne dođe Božija Objava sa Allahovom, dž.š., presudom, dođe mi izaslanik Božijeg Poslanika, a.s., i reče:

- Božiji Poslanik, a.s., naređuje ti da se odvojiš od svoje žene.

- Da je pustim ili šta? - upitao sam.

- Nemoj je puštati, nego se odvoji od nje i nikako joj se ne prikučuj - odgovorio mi je on.

Glasnici sa identičnom porukom upućeni su i onoj drugoj dvojici koji su se nalazili u istoj situaciji kao i ja.

Rekao sam svojoj ženi da ode kod svojih i ostane tamo dok Allah, dž.š., ne objavi presudu u vezi sa ovim slučajem.

Žena Hilala ibn Umejje došla je kod Božijeg Poslanika, a.s., i obratila mu se riječima:

- Božiji Poslaniče, Hilal ibn Umejje je star i nemoćan, a nema slugu, pa smeta li da mu ja hizmetim?

"Ne, ne smeta, ali neka ti se ne približava!" - odgovorio je, a ona dodade:

- Tako mi Boga, on se s mjesta ni za čim ne pomjera otkako se desilo to što mu se desilo pa do dana današnjeg, samo plače.

Jedan od mojih bližnjih mi reče:

- Što ne bi i ti tražio izun od Božijeg Poslanika, a.s., u vezi sa svojom ženom, kad je već ženi Hilala ibn Umejje dopustio da mu hizmeti?

- Ne, neću tražiti dozvolu Božijeg Poslanika, s.a.v.s., za to, jer ko zna šta bi na to rekao Božiji Poslanik, a.s., znajući da sam mlad i u snazi - rekao sam mu.

Ostao sam u tom stanju deset noći, sa čime se navršilo pedeset noći od trenutka kada smo stavljeni u izolaciju. Te noći sabah sam klanjao na ravnom krovu jedne od naših kuća. Dok sam sjedio u tom stanju, koje je Allah, dž.š., u vezi sa nama u Objavi spomenuo, osjećao sam tjeskobu u duši a i zemlja, mada je prostrana, činila mi se tijesnom, čuo sam glas jedne osobe koja me doziva sa Sel'e što je glasnije mogla:

- Ka'be ibn Malik, raduj se!

Pao sam na sedždu znjući da mi je stiglo rasterećenje.

Kad je klanjao sabah-namaz Božiji Poslanik, a.s., je obavijestio ljude da nam je Allah, dž.š., oprostio pa su oni pošli da nam čestitaju.

Prema dvojici mojih prijatelja krenule su muštulugdžije. Prema meni su se uputili jedan čovjek jašući na konju, a drugi, pripadnik plemena Eslem, trčeći i popeo se na brdo pa je glas bio brži od konja.

Kad je stigao do mene, onaj čiji sam glas čuo i čestitao mi, skinuo sam mu svoja dva haljetka te mu ih ogrnuo za muštuluk, a, tako mi Boga, u tom trenutku nisam imao ništa drugo osim ta dva haljetka.

Posudio sam dva haljetka te ih obukao pa sam se uputio prema Božijem Poslaniku, a.s. Sve dok nisam ušao u džamiju, sretale su me grupe i grupe ljudi čestitajući mi za oprost govoreći:

- Čestitamo ti za oprostu koji si dobio od Allaha!

U džamiji je Božiji Poslanik, a.s., sjedio okružen ljudima. Talha ibn Ubejdullah je ustavši požurio da se rukuje sa mnom i da mi čestita, a, tako mi Boga, niko drugi od muhadžira nije ustao. Ka'b to Talhi nikada neće zaboraviti.

Pošto sam nazvao selam Božijem Poslaniku, a.s., reče mi on, dok mu je lice blistalo od sreće: "Raduj se najljepšem danu koji si doživio otkako si rođen!"

Upitah ga:

- Je li (oprost) od tebe ili je od Allaha?

"Nije od mene, nego je od Allaha" - odgovori on.

Lice Božijeg Poslanika, a.s., kada bi bio radostan, sijalo bi kao Mjesec, a mi smo to znali.

Pošto sam sjeo pred njega, rekao sam mu:

- Božiji Poslaniče, sastavni dio mog pokajanja je da dajem svoj imetak, da se on podijeli kao sadaka u ime Allaha, dž.š., i Njegovog Poslanika, a.s.

"Najbolje ti je da zadržiš jedan dio svoga imetka!" - reče.

- Zadržat ću jednu parcelu na Hejberu - rekao sam i dodao:

- Božiji Poslaniče, Allah mi je, uistinu, oprostio zbog iskrenosti pa je potrebno da zbog tog oprosta koji mi je dat do kraja života ne govorim ništa osim istine.

Tako mi Boga, ne znam da je Allah, dž.š., ikog od muslimana iskušavao iskrenošću otkako sam to spomenuo Božijem Poslaniku, s.a.v.s., pa sve do danas. Najljepše je to što je mene iskušao na taj način. A, tako mi Boga, nisam se koristio lažima otkako sam to rekao Božijem Poslaniku, a.s., pa sve do danas i nadam se da će me Allah, dž.š., sačuvati od toga sve dok sam živ.

Allah, dž.š., je objavio: *Allah je oprostio Vjerovjesniku, muhadžirima i ensarijama, koji su ga u teškom času slijedili...* (Et-Tevbe, 117.)

...jer je On prema njima blag i milostiv. A i onoj trojici koja su bila izostala i to tek onda kad im je zemlja, koliko god da je bila prostrana, postala tijesna, i kad im se bilo stisnulo u dušama njihovim... sve do ... *i budite sa iskrenima*. (Et-Tevbe, 119.)

Tako mi Boga, najkrupnije u mojoj duši čime me je Allah, dž.š., podario, nakon što me je uputio u islam, jeste to što sam bio iskren prema Božijem Poslaniku, a.s., i što ga nisam slagao pa da stradam kao i drugi koji su mu slagali. Kada je Objavom propratio ovaj slučaj, Allah, dž.š., je za one što su slagali rekao nešto najgore što se može reći:

Kad se među njih vratite, zaklinjat će vam se Allahom, samo da ih se okanite, pa okanite ih se jer su oni pogan i prebivalište njihovo bit će Džehennem kao kazna za ono što su radili! Oni vam se zaklinju samo da biste bili zadovoljni njima. Ako vi budete zadovoljni njima, Allah sigurno nije zadovoljan narodom grješničkim. (Et-Tevbe, 95-96.)

Nas trojica smo izostavljeni (izuzeti) iz slučaja onih kojima je Božiji Poslanik, a.s., prihvatio zaklinjanja i prisege i tražio za njih oprost, a naš je slučaj odgodio dok Allah, dž.š., o tome ne presudi. Uzvišeni kaže:

... (oprostio je) i onoj trojici koja su bila izostala i to tek onda kad im je zemlja, koliko god da je bila prostrana, postala tijesna i kad im se bilo stisnulo u dušama njihovim... (Et-Tevbe, 119.)

Izostajanje koje ovdje spominje Allah, dž.š., ne odnosi se na naš izostanak iz pohoda, već se radi se o tome da je on (Božiji Poslanik, a.s.,) nas izostavio (izuzeo), tj. odgodio rješavanje našeg slučaja u odnosu na slučaj onih koji su mu se zaklinjali i izvinjavali pa im je on zaklinjanje i izvinjavanje prihvatio.

Primanje tevbe od onoga ko ubije stotinu ljudi

1919. Prenosi se od Ebu Se'ida el-Hudrija, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Među onima koji su bili prije vas živio je jedan čovjek koji je ubio devedeset devet ljudi. Kad se počeo raspitivati za najučenijeg čovjeka na Zemlji, upućen je na nekog pobožnjaka. Došao je kod njega i kazao mu da je ubio devedeset devet ljudi, a zatim ga upitao da li on može učiniti tevbu i nadati se oprostu. Pošto mu je odgovorio da ne može, on i njega ubi i time namiri broj ubijenih na stotinu.

Potom se ponovo raspitivao o najučenijem čovjeku na Zemlji pa ga uputiše na jednog učenog čovjeka, kojemu on otiđe i ispriča šta je učinio te upita da li on može učiniti tevbu i nadati se oprostu.

- Da, ko te sprečava da to učiniš? Otiđi u tu i tu zemlju, u njoj su ljudi koji čine ibadet Allahu, pa i ti s njima čini ibadet i nemoj se vraćati u svoju zemlju jer je to zemlja zla!

Zaputio se i kad je bio na sredini puta, stigne ga smrt. Oko njega su se počeli prepirati meleci milosti i meleci kazne. Meleci milosti rekoše:

- Došao je kao pokajnik, srcem okrenut Allahu, dž.š.

Dok meleci kazne rekoše:

- On nikada nikakva dobra nije uradio.

Pojavi se tada jedan melek u ljudskom liku te ga pozvaše da im on presudi. On im reče:

- Premjerite razdaljinu između te dvije zemlje pa koja od njih bude bliža ovom mjestu, on njoj pripada.

Kad su premjerili, ustanovili su da se nalazio bliže zemlji u koju se bio uputio pa su ga uzeli meleci milosti."

Katade dodaje da je Hasan (el-Basri) rekao:

- Čuli smo da je on, kad mu se smrt približila, isturio svoja prsa (da bi bio bliže zemlji u koju je želio stići).

Ko učini tevbu prije nego što Sunce izađe sa zapada, Allah, dž.š., će mu oprostiti

1920. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Ko učini tevbu prije nego što Sunce izađe sa zapada, Allah će mu oprostiti."

Primanje tevbe za grijehe počinjene tokom noći i dana

1921. Prenosi se od Ebu Musaa, r.a., da je Vjerovjesnik, a.s., rekao:

"Uzvišeni Allah noću pruža Svoju ruku da primi pokajanje onoga ko je danju počinio neki grijeh i danju pruža Svoju ruku da primi pokajanje onoga ko je noću počinio neki grijeh. I tako sve dok se Sunce ne pojavi sa zapada."

O oprostu grijeha

1922. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Tako mi Onoga u Čijoj je ruci moja duša, kad vi ne biste griješili Allah, dž.š., bi vas uklonio, a doveo neki drugi narod koji bi griješio pa se kajao, pa im On praštao."

O veličini Allahove, dž.š., milosti, koja nadmašuje Njegovu srdžbu

1923. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Kada je Allah, dž.š., okončao stvaranje, propisao je Sebi u Svojoj Knjizi koja je kod Njega: Zaista Moja milost nadvladava Moju srdžbu."

1924. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Vjerovjesnik, a.s., rekao:

"Allah, dž.š., ima stotinu milosti od kojih je samo jednu spustio džinima, ljudima i životinjama da pomoću nje saosjećaju jedni sa drugima i budu milostivi jedni prema drugima, pomoću nje i zvijer bude milostiva prema svome mladunčetu. Svih preostalih devedeset i devet milosti Allah je sačuvao da s njima pomiluje Svoje robove na Sudnjem danu."

O oprostu i kazni koje su kod Allaha, dž.š.

1925. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Kad bi vjernik znao koliko kazne ima kod Allaha, niko se ne bi nadao da će ući u Njegov Džennet, a kad bi, opet, nevjernik znao koliko oprosta ima kod Njega, niko ne bi gubio nadu u Njegov Džennet."

Allah, dž.š., je milostiviji prema Svojim robovima od majke prema svome djetetu

1926. Prenosi se da je Omer ibn el-Hattab, r.a., rekao:

- Došli su kod Božijeg Poslanika, a.s., neki zarobljenici među kojima je bila i jedna žena koja je tražila svoje dijete. Kad ga je pronašla među zarobljenicima, uzela ga je, privila uzase i počela dojiti. Božiji Poslanik, a.s., nas upita:

"Mislite li vi da ova žena može baciti svoje dijete u vatru?"

- Ne, tako nam Boga, ona to ne bi učinila kada bi to mogla izbjeći.

"Allah je, uistinu, milostiviji prema svojim robovima od ove žene prema njenom djetetu", reče nam on.

Nikoga u Džennet neće uvesti njegovo djelo

1927. Prenosi se od Aiše,r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Budite umjereni, radite ispravno i obveseljavajte! Nikoga u Džennet neće uvesti njegovo djelo!"

- Zar ni tebe, Božiji Poslaniče - rekoše.

"Ni mene", reče on, "osim ako me Allah, dž.š., obaspe svojom milošću. I znajte da je Allahu najdraže djelo ono koje se ustrajno čini, makar bilo i sitno!"

Niko bolje od Allaha, dž.š., ne podnosi uvredu

1928. Prenosi se od Abdullaha ibn Kajsa, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Niko bolje od Allaha, dž.š., ne podnosi uvredu koju čuje; oni Mu pripisuju partnera, pripisuju mu dijete, a On ih i pored toga opskrbljuje, čuva im zdravlje i dariva ih."

Niko nije ljubomorniji od Allaha, dž.š.

1929. Prenosi se od Abdullaha ibn Mesuda, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Niko kao Allah, dž.š., ne voli pohvalu i zbog toga je On pohvalio Sebe. Niko nije ljubomorniji od Allaha, dž.š., zbog toga je On zabranio nemoral. Niko kao Allah, dž.š., ne voli ispriku, zbog toga je On slao Objavu i poslanike."

1930. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Zaista je Allah, dž.š., ljubomoran, a i vjernik je, doista, ljubomoran! Allah je ljubomoran kad vjernik učini nešto što mu je On zabranio."

O diskreciji Allaha, dž.š., prilikom ispitivanja vjernika i priznavanja grijeha

1931. Prenosi se od Safvana ibn Muhriza da je neki čovjek upitao Omerovog sina, r.a.:

- Šta si čuo da je Božiji Poslanik, a.s., rekao o diskretnim razgovorima?

- Čuo sam ga da kaže:

"Vjernik će na Sudnjem danu biti približen svome Gospodaru, dž.š., toliko da će na njega staviti Svoj prekrivač kako bi mu nasamo prizno svoje grijehe. Allah, dž.š., će ga upitati:

- Da li ti znaš?

- Da, Gospodaru, znam - odgovorit će on.

Allah, dž.š., će mu reći:

- Doista sam ti ih na dunjaluku pokrio, a danas ti ih opraštam.

Pa će dobiti list svojih dobrih djela.

Za razliku od vjernika, nevjernike i licemjere prozvat će se javno:

- Ovo su oni što su lagali na Allaha, dž.š."

Priznavanje (Allahovih, dž.š.) blagodati od strane nevjernika i licemjera na Sudnjem danu

1932. Prenosi se da je Ebu Hurejre, r.a., rekao:

- Upitali su Božijeg Poslanika, s.a.v.s.:

- Božiji Poslaniče, hoćemo li mi vidjeti našega Gospodara na Sudnjem danu?

"Smeta li vam gledati u Sunce u podne, kada nije prekriveno oblakom?" - upitao ih je on.

- Ne - odgovorili su.

"A da li vam smeta gledati u pun Mjesec, kad nije prekriven oblakom?" - upitao ih je.

- Ne - odgovorili su.

"Tako mi Onog u Čijoj ruci je moja duša, gledanje u Vašeg Gospodara ništa vam više neće smetati od gledanja u neko od tog dvoga."

Pri tome susretu Allah, dž.š., će pitati roba:

- Zar prema tebi nisam bio plemenit, zar ti nisam dao da gospodariš, oženio te, potčinio ti konje i kamile i pustio te da vladaš i upravljaš?

- Jesi, Gospodaru - odgovorit će mu on.

- Pa jesi li očekivao da ćeš se sresti sa Mnom? - upitat će ga Gospodar.

- Ne - odgovorit će.

- Ja te sada zaboravljam onako kako si ti Mene zaboravio - reći će mu Gospodar.

Kada sretne drugog roba pitat će ga:

- Zar prema tebi nisam bio plemenit, zar ti nisam dao da gospodariš, oženio te, potčinio ti konje i kamile i pustio te da vladaš i upravljaš?

- Jesi, Gospodaru - odgovorit će mu on.

- Pa jesi li očekivao da ćeš se sresti sa Mnom? - upitat će ga Gospodar.

- Ne - odgovorit će.

- Ja te sada zaboravljam onako kako si ti Mene zaboravio - reći će mu Gospodar.

Potom će sresti trećeg roba te ga upitati kao i njegove prethodnike, a on će mu odgovoriti:

- Gospodaru, ja sam vjerovao u Tebe, u Tvoju Knjigu, u Tvoje poslanike, klanjao sam, postio, dijelio milostinju... - i nabrajat će, tako, dobra djela koliko god bude mogao.

Allah, dž.š., će mu reći:

- Sad nabrajaš!? Mi ćemo sada dovesti našeg svjedoka protiv tebe.

Rob će u sebi pomisliti:

- Ko li je taj ko će protiv mene svjedočiti?

Njegova usta će biti zapečaćena, a njegovom bedru, njegovom mesu i kostima bit će rečeno: - Govorite! Pa će, da bi sebe opravdali, o njegovim djelima govoriti njegovo bedro, njegovo meso i kosti.

Takav će biti slučaj sa licemjerima, onima na koje se Allah, dž.š., rasrdio."

O tome da će na Sudnjem danu protiv Božijeg roba svjedočiti njegovi tjelesni organi

1933. Prenosi se da je Enes ibn Malik, r.a., rekao:

- Kad smo bili kod Božijeg Poslanika, a.s., on se nasmijao pa nas upitao:

"Znate li zbog čega se smijem?"

- Allah i Njegov Poslanik najbolje znaju - odgovorili smo.

"Smijem se zbog obraćanja roba svome Gospodaru:

- Zar me nećeš spasiti od nepravde?

- Hoću - odgovorit će mu njegov Gospodar.

- Eto, neka protiv mene ne svjedoči niko drugi osim mene - reći će rob.

- Danas neka bude dovoljno tvoje svjedočenje i svjedočenje plemenitih pisara - reći će mu Gospodar.

Zapečatit će mu se usta, a njegovim organima bit će rečeno:

- Govorite! - te će oni govoriti o njegovim djelima.

Nakon toga ponovo će mu biti vraćena moć govora te će on reći (svojim organima):

- Daleko bili od mene i neka ste prezreni pa ja sam se upravo za vas borio!"

O strahu od Allaha, dž.š., i njegove kazne

1934. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Naredio je jedan čovjek, koji nije učinio nijedno dobro djelo, svojoj porodici:

- Kada umrem, vi me spalite a potom jednu polovinu moga pepela razaspite po kopnu, a drugu po moru, jer, tako mi Boga, ako me se On dočepa, kaznit će me kako nikoga dosada nije kaznio.

Nakon što je ovaj čovjek umro, njegova porodica je uradila onako kako im je on naredio.

A Allah, dž.š., je zapovjedio kopnu da sakupi ono što je na njemu (od njegovog pepela) i moru ono što je u njemu (od njegovog pepela), pa je upitao tog čovjeka:

- Zašto si ovo uradio?

- Gospodaru, iz straha od Tebe, a Ti (to) najbolje znaš - odgovorio mu je on.

Pa mu je Allah, dž.š., oprostio."

O onome ko počini grijeh, a potom zatraži oprost od svoga Gospodara, dž.š.

1935. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., u jednom hadisi-kudsiju kazao:

"Jedan rob je počinio grijeh pa se obratio Uzvišenom:

- Moj Bože, oprosti mi moj grijeh.

Uzvišeni je rekao:

- Moj rob je počinio grijeh, ali on zna da ima Gospodara, koji prašta grijehe, a i kažnjava zbog grijeha.

Zatim je rob ponovo počinio grijeh te rekao:

- Gospodaru, oprosti mi moj grijeh.

Uzvišeni je rekao:

- Moj rob je počinio grijeh, ali on zna da ima Gospodara, koji prašta grijehe, a i kažnjava zbog grijeha.

I po treći put je rob počinio grijeh i zamolio svoga Gospodara za oprost, a Uzvišeni je rekao:

- Moj rob je počinio grijeh, ali on zna da ima Gospodara, koji prašta grijehe, a i kažnjava zbog grijeha. Radi šta hoćeš, Ja sam ti već oprostio!"

Abdule'ala dodaje:

- Ne znam da li je nakon trećeg ili četvrtog puta Allah, dž.š., rekao:

- Radi šta hoćeš!

O onome ko počini grijeh, a potom uzme abdest i klanja farz-namaz

1936. Prenosi se da je Ebu Umama, r.a., rekao:

- Dok smo sjedili sa Božijim Poslanikom, a.s., u džamiji, dođe mu jedan čovjek i reče:

- Božiji Poslaniče, zaslužio sam kaznu pa je ti izvrši nada mnom!

Božiji Poslanik, a.s., nato mu ništa ne kaza.

Potom čovjek ponovi isto:

- Božiji Poslaniče, zaslužio sam kaznu, pa je ti izvrši nada mnom!

Božiji Poslanik, a.s., mu opet ništa ne kaza.

Zatim smo klanjali namaz pa je Vjerovjesnik, a.s., otišao, a i ovaj čovjek je krenuo za njim. Poželjevši da čujem šta će mu Božiji Poslanik, a.s., reći, i ja sam krenuo za njima.

Kada je sustigao Božijeg Poslanika, a.s., čovjek mu reče:

- Božiji Poslaniče, ja sam, uistinu, zaslužio kaznu pa je ti izvrši nada mnom!

A Božiji Poslanik, a.s., ga upita:

"Kada si izašao iz kuće, zar nisi propisno uzeo abdest?"

- Jesam, Božiji Poslaniče - odgovori mu on.

"Potom si prisustvovao namazu sa nama?" - upita ga Poslanik.

- Jesam, Božiji Poslaniče - odgovori mu čovjek.

"Doista ti je Allah, dž.š., oprostio tvoju kaznu" ili je rekao: "tvoj grijeh" - reče mu Božiji Poslanik, a.s.

Svaki musliman će dobiti nekog od nevjernika da se njime iskupi od Džehennema

1937. Prenosi se od Ebu Musaa da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Na Sudnjem danu Allah, dž.š., će svakom muslimanu predati po jednog Židova ili kršćanina i reći mu:

- Ovo je tvoje iskupljenje od Džehennema."

LICEMJERI

O riječima Uzvišenog: *Kada ti licemjeri dolaze...* zaključno sa *...da bi ga napustili*

1938. Prenosi se da je Zejd ibn Erkam rekao:

- Pošli smo sa Božijim Poslanikom, a.s., na putovanje, koje je ljudima bilo jako naporno, pa je Abdullah ibn Ubejj rekao svojim prijateljima:

- Ne pomažite one koji su na strani Božijeg Poslanika ne bi li ga napustili, a kad se vratimo u Medinu, sigurno će jači istjerati iz nje slabijeg!

Otišao sam Vjerovjesniku, a.s., i obavijestio ga o tome pa je on poslao po Abdullaha ibn Ubejja.

(Kad je on došao) Vjerovjesnik, a.s., ga je upitao da li je istina da je to rekao. On se zaklinjao da to nije istina i rekao:

- Zejd je slagao Božijeg Poslanika, a.s.

Te riječi su me tištale sve dok Allah, dž.š., nije Objavom potvrdio moje riječi *Kada ti licemjeri dolaze...* (El-Munafikun, 1-7.)

Nakon toga Vjerovjesnik, a.s., ih je pozvao da zatraži oprost za njih. A oni su, pokretima glave pokazivali da to odbijaju. Oni su, po riječima Uzvišenog, kao šuplji naslonjeni balvani, mada je njihov izgled izazivao ushićenje.

O odbijanju licemjera da za njih Vjerovjesnik, a.s., traži oprost

1939. Prenosi se od Džabira ibn Abdullaha da je Božiji Poslanik, a.s., kazao:

"Ko se popne na prijevoj El-Murar, zaista će mu biti oprošteno kao što je oprošteno Izraelićanima."

Prvi ko se popeo na taj prijevoj bili su naši konji, konji plemena Benu Hazredž a potom su pristizali ostali.

Božiji Poslanik, a.s., je rekao:

"Svima vam je oprošteno, osim vlasniku crvene deve."

(Čuvši to) otišli smo do njega (vlasnika crvene deve) i rekli mu:

- Dođi! Neka i za tebe Božiji Poslanik, a.s., zatraži oprost!

- Tako mi Boga, draže bi mi bilo da nađem svoju izgubljenu životinju (crvenu devu), nego da za mene traži oprost vaš prijatelj! - rekao nam je on i nastavio tražiti svoju izgubljenu životinju.

O licemjerima i njihovom biljegu

1940. Prenosi se da je Kajs ibn Ubad rekao:

- Upitao sam Ammara: Zašto se vi borite, je li zato što mislite da se trebate boriti, a zna se da mišljenje može biti ispravno ili neispravno ili pak zato što vam je na ime toga Božiji Poslanik, a.s., nešto obećao?

- Božiji Poslanik, a.s., nam nije obećao ništa što nije obećao i drugim ljudima - reče on.

Zaista je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Zaista u mome Ummetu ima (Šu'be kaže: Mislim da je rekao: Pričao mi je Huzejfa, dok je Gunder, držim, kazao: "U mome Ummetu") dvanaest licemjera koji neće ući u Džennet, niti će osjetiti njegov miris sve dok deva ne prođe kroz uši igle, a ti ćeš od njih biti zaštićen nesrećom koja će stići osmericu od njih: na njihovim plećima će se pojaviti upala, koja će im se proširiti i na prsa."

O broju licemjera na Akabi

1941. Prenosi se da je Ebu Tufejl rekao:

- Između jednog čovjeka sa Akabe i Huzejfe izbio je spor, pa (taj) čovjek upita (Huzejfu):

- Tako ti Boga, koliko je ljudi bilo na Akabi?*

(Ljudi koji su bili prisutni) rekoše Huzejfi:

- Kaži mu kad te pita!

- Mi imamo informaciju da ih je bilo četrnaest, a ako si i ti bio među njima, onda ih je bilo petnaest. A Bog mi je svjedok da su dvanaesterica od njih neprijatelji Allaha i Njegovog Poslanika i na ovome, i na budućem svijetu, reče Huzejfe.

Trojicu je izuzeo jer su kazali:

- Nismo čuli Poslanikovog, a.s., glasnika, a nismo ni znali šta namjerava ova grupa (munafika).

Dogodilo se to kada je Poslanik, s.a.v.s., zadesivši se na bezvodnom mjestu, krenuo rekavši:

"Vode je malo pa neka me niko ne pretiče do nje."

Ipak je (kada je došao do vode) zatekao neke ljude te ih tada prokleo.

Licemjer je poput smušene ovce koja se koleba između dva stada

1942. Prenosi se od Ibn Omera, r.a., da je Vjerovjesnik, a.s., rekao:

"Licemjer se može uporediti sa smušenom ovcom koja se koleba između dva stada pa je jedanput sa jednim, a drugi put sa drugim stadom."

Slanje žestokog vjetra radi usmrćivanja licemjera

1943. Prenosi se od Džabira da je, kada je Božiji Poslanik, a.s., bio nadomak Medine na povratku sa jednog putovanja, zapuhao snažan vjetar, koji skoro da je zametao putnike, pa je, kako tvrdi Džabir, Božiji Poslanik, a.s., rekao:

* To nije poznata Akaba na kojoj su ensarije, tj. stanovnici Medine, Poslaniku, a.s., dali svoju poznatu "prisegu na vjernost", nego je to druga Akaba, koja je bila na putu za Tebuk, gdje su munafici pokušali napraviti spletku za Poslanika.

"Ovaj vjetar je poslat da usmrti nekog licemjera."

A kada je stigao u Medinu, jedan od velikih licemjera doista bijaše mrtav.

Žestina kazne koja će stići licemjere na Sudnjem danu

1944. Prenosi se da je Šelema ibn el-Ekve' rekao:

- Mi smo s Božijim Poslanikom, a.s., posjetili jednog čovjeka koji je imao groznicu. Kada sam položio svoju ruku na njega, rekao sam:

- Tako mi Boga, do danas nisam vidio čovjeka sa većom temperaturom!

Nato je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Hoćete li da vam kažem ko će na Sudnjem danu imati veću temperaturu od njega? Eno, ona dvojica ljudi!"

Pa je pokazao na dvojicu svojih tadašnjih ashaba što su u tom trenutku jahali okrenuti nam svojim potiljcima.

O zemljinom odbacivanju licemjera otpadnika i njegovom ostavljanju nezakopanim

1945. Prenosi se da je Enes ibn Malik rekao:

-Jedan čovjek između nas, iz plemena Benu en-Nedždžar, znao je sure El-Bekaru i Alu 'Imran napamet i bio pisar Božijem Poslaniku, a.s. Međutim, kasnije je pobjegao sljedbenicima Knjige. Oni su ga veličali i govorili:

- Ovaj je bio pisar Muhammedu! - (a.s.) diveći mu se.

Nakon kraćeg boravka među njima, Allah, dž.š., ga je usmrtio. Oni su iskopali grob za njega i ukopali ga, a zemlja ga je izbacila na svoju površinu, zatim su mu ponovo iskopli grob i ukopali ga, a zemlja ga je ponovo izbacila na svoju površinu. Pa, kada ga je zemlja po treći put izbacila na svoju površinu nakon ukopa, ostavili su ga nezakopanog.

OPIS SUDNJEGA DANA

Allah, dž.š., će na Sudnjem danu držati Zemlju i nebesa smotane u Svojoj desnici

1946. Prenosi se od Ibn Omera, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., kazao:

"Allah, dž.š., će na Sudnjem danu smotati nebesa, potom ih uzeti u Svoju desnu ruku i reći:

- Ja sam Vladar! Gdje su silnici? Gdje su oni koji su se oholili?

Zatim će smotati Zemlju u Svoju lijevu ruku i reći:

- Ja sam Vladar! Gdje su silnici? Gdje su oni koji su se oholili?"

Opis Zemlje na Sudnjem danu

1947. Prenosi se od Sehla ibn Sa'da da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Na Sudnjem danu ljudi će biti sakupljeni na jednoj crvenkasto-bijeloj zemlji koja će biti poput čiste ploče na kojoj neće biti ničijeg znaka."

Svaki rob će biti proživljen onako kako je umro

1948. Prenosi se od Džabira, r.a., da je čuo Božijeg Poslanika, a.s., kad kaže:

"Svaki rob će biti proživljen onako kako je umro."*

---

* Ako je umro kao vjernik, bit će proživljen kao vjernik, ako je umro kao nevjernik, bit će proživljen kao nevjernik, itd.

Proživljavanje prema djelima

1949. Prenosi se od Abdullaha ibn Omera da je čuo Božijeg Poslanika, a.s., kako kaže:

"Kad Allah, dž.š., hoće kazniti neki narod, kazna stigne (sve) koji budu u tom narodu, a potom će biti proživljeni prema svojim djelima."

Ljudi će biti sakupljeni bosi, goli i neobrezani

1950. Prenosi se da je Aiše, r.a., rekla:

- Čula Božijeg Poslanika, a.s., kako kaže:

"Ljudi će na Sudnjem danu biti sakupljeni bosi, goli i neobrezani."

Pa sam ga upitala:

- Božiji Poslaniče, hoće li žene i muškarci biti skupa i gledati jedni u druge?

"Aiša, situacija će biti takva da im neće biti do toga da gledaju jedni u druge" - odgovorio mi je on.

Ljudi će se sabrati po sljedbama

1951. Prenosi se od Ebu Hurejre da je Vjerovjesnik, a.s., rekao:

"Ljudi će se sabrati u tri sljedbe:

- (prvu sljedbu činit će) oni kod kojih preovladava nada (*rāgibūn*);

- (drugu sljedbu činit će) oni kod kojih preovladava strah (*rāhibūn*) - bit će po dvojica, trojica, četverica, deseterica na jednoj kamili i

- (treću sljedbu činit će) ostali koje će sakupiti Vatra - ona će noćivati sa njima gdje i oni budu noćivali, odmarat će se sa njima gdje se i oni budu odmarali, svanjivat će sa njima gdje i oni osvanu i omrknjavat će sa njima gdje i oni omrknu."

Nevjernik će na skup na Sudnjem danu doći na svom licu

1952. Prenosi se od Enesa ibn Malika da je nekakav čovjek pitao Božijeg Poslanika, a.s.:

- Božiji Poslaniče, kako će nevjernik na Sudnjem danu doći *na svom licu*? (El-Mulk, 22.)

Božiji Poslanik, a.s., mu je rekao:

"Zar, Onaj koji mu je dao da hoda na dvije noge na dunjaluku, nije u stanju da mu dâ da hoda na svom licu na Sudnjem danu?"

Katade kaže:

- Jeste, tako mi moći našega Gospodara.

Približavanje Sunca stvorenjima na Sudnjem danu

1953. Sulejm ibn Amir, r.a., prenosi kazivanje El-Mikdada ibn el-Esveda koji kaže da je čuo Božijeg Poslanika, a.s., kako kaže:

"Na Sudnjem danu Sunce će se približavati stvorenjima sve dok od njih ne bude na udaljenosti od jednog mīla."

Sulejm ibn Amir kaže: - Tako mi Boga, ne znam šta znači mīl, da li je to milja, jedinica za dužinu ili je to štapić kojim se stavlja surma na oči.

"Te će ljudi, srazmjerno svojim djelima, biti u znoju, nekima će dosezati do članaka na nogama, nekima do koljena, nekima do struka, a nekima od njih će dopirati do usta", pa je pokazao rukom na svoja usta.

O količini znoja na Sudnjem danu

1954. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Zaista će na Sudnjem danu znoj ići u dubinu Zemlje do sedamdeset hvati, a ljudima će dosezati do njihovih usta ili ušiju."

Sevr nije siguran koje od to dvoje je rekao.

1955. Prenosi se od Enesa ibn Malika da je Vjerovjesnik, a.s., rekao:

"Uzvišeni Allah će onome ko bude imao najlakšu kaznu (patnju) u Džehennemu reći:

- Kad bi imao dunjaluk i sve ono što je na njemu da li bi sve to dao da se iskupiš od njega (Džehennema)?

On će reći:

- Da.

Allah će mu reći:

- Ja sam od tebe tražio manje od ovoga još dok si bio u Ademovoj, a.s., kičmi, a to je da ne činiš širk (mislim - rekao je Enes - da je još rekao: - pa te ne bih uveo u Džehennem), a ti nisi htio prihvatiti ništa (drugo) osim širka."

DŽENNET

O prvoj skupini koja će ući u Džennet

1956. Od Muhammeda (Ibn Sirina) se prenosi sljedeće:

- Hvalisali su se ili su razgovarali o tome da li u Džennetu ima više muškaraca ili žena, pa je Ebu Hurejre rekao:

- Zar nije Ebu el-Kasim, a.s., rekao:

"Doista, prva skupina koja će ući u Džennet svijetlit će kao pun mjesec, ona koja će ući iza nje svijetlit će poput najblistavije zvijezde na nebu. Svaki muškarac (u ovim skupinama) imat će po dvije žene, koštana srž njihovih nogu će se vidjeti ispod mesa. U Džennetu neće biti neoženjenih (neudatih)."

1957. Prenosi se od Ebu Hurejre, r. a., da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Prva skupina iz moga Ummeta koja će ući u Džennet svijetlit će poput punog mjeseca, iza njih će ući skupina koja će svijetliti poput najsvjetlije zvijezde na nebu, nakon njih će ući ostali. Oni u Džennetu neće vršiti veliku i malu nuždu, neće im slina curiti na nos, niti će pljuvati. Imat će češljeve od zlata, kadit će se alojinim drvetom, njihov znoj bit će mošus. Svi će biti iste naravi, imat će visinu svoga oca Adema od šezdeset aršina."

Ibn Ebu Šejbe je rekao:

- Imat će ljudsku narav.

Ebu Kurejb je rekao:

- Bit će u ljudskom liku.

Ibn Ebu Šejbe je rekao:

- Bit će u liku svoga oca (Adema, a.s.).

Ko uđe u Džennet bit će u Ademovom liku

1958. Prenosi se od Ebu Hurejra, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Allah, dž.š., je stvorio Adema u njegovom liku. Bio je visok šezdeset aršina. Kada ga je stvorio, rekao mu je:

- Idi nazovi selam onim osobama, a to su bili meleci koji su sjedili, pa poslušaj kako će oni tebe pozdraviti, jer će to biti tvoj pozdrav i pozdrav tvoga potomstva.

Pa je on otišao i rekao im:

- Es-selamu alejkum!

Oni su mu odgovorili:

- Es-selamu alejke ve rahmetullahi.

Dodali su rahmetullahi."

"Svako ko uđe u Džennet", rekao je Božiji Poslanik, a.s., "bit će Ademovog lika. On je bio visok šezdeset aršina, a nakon njega visina ljudi se smanjivala sve do danas."

U Džennet će ući neki ljudi čija će srca biti poput ptičijih srca

1959. Prenosi se od Ebu Hurejre da je Vjerovjesnik, a.s., rekao:

"U Džennet će ući neki ljudi čija će srca biti poput ptičijih srca."*

Spuštanje Allahovog, dž.š., zadovoljstva na stanovnike Dženneta

1960. Prenosi se od Ebu Se'ida el-Hudrija da je Vjerovjesnik, a.s., rekao:

"Zaista će Allah, dž.š., reći stanovnicima Dženneta:

- O stanovnici Dženneta!

- Odazivamo Ti se naš Gospodaru, sreća i svako dobro su u Tvojim rukama - reći će mu oni.

---

* Tj. tako će biti slabašna i nježna, odnosno strašljiva i bojazna.

Pa će ih On pitati:

- Jeste li zadovoljni?

- Čime bi to bili nezadovoljni, Gospodaru, kada si nam dao ono što nikome od Svojih stvorenja nisi dao - odgovorit će.

- Zar nećete da vam dam nešto što je bolje od ovoga? - upitat će ih On.

- Gospodaru - reći će - zar je išta bolje od ovoga?

- Spustit ću na vas Svoje zadovoljstvo i nikada se više neću srditi na vas - odgovorit će im Gospodar.

Kako će stanovnici Dženneta vidjeti stanovnike (posebnih) odaja

1961. Prenosi se od Ebu Se'ida el-Hudrija da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Zaista će stanovnici Dženneta gledati u stanovnike (posebnih) odaja, zbog razlike (u vrijednosti) koja je među njima, kao što gledaju u blistavu zvijezdu koja prođe horizontom sa istoka ili zapada."

Rekli su mu:

- Božiji Poslaniče, to su pejgamberski položaji, koje niko osim njih ne može dostići.

"Nije tako, tako mi Onoga u Čijoj ruci je moja duša, to su ljudi koji su vjerovali u Allaha, dž.š., i koji su poslanicima potvrđivali istinu."

Hrana stanovnika Dženneta

1962. Prenosi se od Džabira ibn Abdullaha, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Stanovnici Dženneta će jesti i piti, a neće imati fiziološke potrebe (velika i mala nužda te brisanje nosa i sl.), ali ta njihova hrana bit će lagahna poput kapljica mošusa i oni će slaviti (Uzvišenog) i zahvaljivati (Mu) spontano kao što vi spontano dišete."

Gozba koju će dobiti stanovnici Dženneta

1963. Prenosi se da je Sevban, oslobođeni rob Božijeg Poslanika, a.s., rekao:

- Stajao sam pored Božijeg Poslanika, a.s., kad mu je došao jedan od židovskih rabina i rekao mu:

- Es-selamu alejke, Muhammede!

Gurnuo sam ga tako jako da je skoro pao. Upitao me je:

- Zašto si me gurnuo?

- Zato što nisi rekao: (Es-selamu alejke) Božiji Poslaniče! - rekao sam mu.

- Pa, mi ga zovemo imenom kojeg su mu njegovi roditelji dali - rekao je.

Božiji Poslanik, a.s., je rekao:

"Doista je moje ime Muhammed, a njega su mi dali moji roditelji."

Pa mu je Židov rekao:

- Došao sam da te (nešto) pitam.

"Hoće li ti šta koristiti to što ću ti kazati?" - pitao ga je Poslanik.

- Želim čuti svojim ušima - rekao je Židov.

Vrteći po zemlji štapom koji je imao kod sebe Božiji Poslanik, a.s., je rekao:

"Pitaj!"

- Gdje će biti ljudi na Dan kad Zemlja bude zamijenjena drugom zemljom, a i nebesa? - upitao ga je Židov.

"Oni će biti u tami ispred mosta (Sirat-ćuprije)" - rekao mu je Božiji Poslanik.

- Ko će ga prvi preći? - pitao je dalje Židov.

"Siromašni muhadžiri" - odgovorio je Poslanik, a.s.

- A kakav će dobiti poklon kad uđu u Džennet? - upitao je Židov.

"Vrh kitove džigerice."

- Šta će jesti kada uđu? - upitao ga je Židov.

"Za njih će biti zaklan džennetski bik, koji se napasao po džennetskim predjelima" - odgovorio mu je Božiji Poslanik, a.s.

- A šta će tamo piti? - upitao ga je Židov.

"Pit će (vodu) sa vrela, koje se zove Selsebil" - odgovorio je Božiji Poslanik, a.s.

Pa mu je Židov kazao:

- Istinu si rekao. A došao sam da te pitam i nešto što niko od ljudi ne zna osim vjerovjesnika ili možda jednog ili dvojice ljudi.

"Hoće li ti šta koristiti to što ću ti ispričati?" - upitao ga je Poslanik, a.s.

- Želim čuti svojim ušima - odgovorio je Židov.

Nakon toga je rekao:

- Došao sam te pitati o djetetu.

Božiji Poslanik, a.s., mu je rekao:

"Sjeme kod muškarca je bijele boje, a kod žene je žute boje, pa ako, nakon spajanja, prevlada sjeme muškarca, rodi (im) se, Allahovim izunom, muško dijete, a ako prevlada sjeme žene, rodi (im) se, Allahovim izunom, žensko dijete."

Židov je rekao:

- Doista si istinu rekao, ti si doista vjerovjesnik!

Židov je nakon toga otišao, a Božiji Poslanik, a.s., je rekao:

"Zaista, ja ništa o ovome što me je pitao nisam znao dok mi Allah, dž.š., nije o tome znanje dostavio!"

O trajnom uživanju u Džennetu

1964. Prenosi se od Ebu Hurejre da je Vjerovjesnik, a.s., rekao:

"Ko uđe u Džennet uživat će, neće imati nikakvih teškoća, odjeća mu se neće habati, niti mladost prolaziti."

U Džennetu ima jedno stablo čiji je hlad toliki da ga konjanik ne može proći ni za stotinu godina

1965. Prenosi se od Sehla ibn Sa'da da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Zaista u Džennetu ima jedno stablo čiji je hlad toliki da ga konjanik ne može preći ni za stotinu godina."

Ebu Hazim kaže:

- Ispričao sam ovo En-Nu'manu ibn Ebu Abbasu ez-Zurekiju pa je on rekao:

- Ispričao mi je Ebu Se'id el-Hudri da je Vjerovjesnik, a.s., rekao:

"Zaista u Džennetu ima jedno stablo čiji je hlad toliki da ga vješt konjanik na brzom konju ne može preći ni za stotinu godina."

Kako izgledaju džennetski šatori

1966. Prenosi se od Ebu Musaa da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"U Džennetu ima jedan šator od izdubljenog bisera, njegova širina je šezdeset milja. U svakom njegovom uglu bit će smještena jedna porodica (žene), koja neće vidjeti druge; njih će vjernik obilaziti."

O džennetskoj čaršiji

1967. Prenosi se od Enesa ibn Malika da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Doista u Džennetu ima čaršija na kojoj će se (džennetlije) okupljati svakog petka pa će im tu vjetar sjeverac puhnuti i unijeti im se u lice i odjeću, što će ih činiti sve ljepšim i ljepšim. Pa kada se vrate svojima, tako proljepšani, oni će im reći:

- Tako nam Boga, proljepšali ste se od našeg posljednjeg susreta.

A oni će im kazati:

- I vi ste, tako nam Boga, sada ljepši nego što ste bili kada smo otišli."

O džennetskim rijekama na dunjaluku

1968. Prenosi se od Ebu Hurejre da je Božiji Poslanik, a.s., rekao: "Sejhan, Džejhan, Eufrat i Nil su džennetske rijeke."

Džennet je okružen neprijatnostima

1969. Prenosi se od Enesa ibn Malika, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Džennet je okružen neprijatnostima, a Džehennem strastima."

Među stanovnicima Dženneta najmanje će biti žena

1970. Prenosi se da je Et-Tejjah rekao:

- Mutarrif ibn Abdullah je imao dvije žene. Pa, kada je došao od jedne od njih, ona druga ga je upitala:

- Je li to dolaziš od te i te?

A on joj je rekao:

- Dolazim od Imrana ibn Husajna koji nam je ispričao da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Doista će među stanovnicima Dženneta najmanje biti žena."

O stanovnicima Dženneta i Džehennema i njihovim karakteristikama na dunjaluku

1971. Prenosi se od Harisa ibn Vehba da je on čuo Vjerovjesnika, a.s., kako kaže:

"Hoćete li da vam kažem nešto o onima koji će ući u Džennet?"

- Da, odgovorili su mu oni.

"Svaki nemoćni i potčinjeni, koji, kada bi Allaha, dž.š., nečim zakleo (da mu to usliša), On bi mu tu dovu uslišao."

Potom ih je upitao:

"Hoćete li da vam kažem nešto o onima koji će ući u Džehennem?"

- Da - odgovorili su mu oni.

"Svaki nametljivi i oholi moćnik."

1972. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Ima prosjaka koje odbijaju sa vrata a koji su takvi da kada bi Allaha, dž.š., nečim (u dovi) zakleli, On bi im tu dovu uslišao."

1973. Prenosi se od Ijada ibn Himara el-Mudžaši'ija da je Božiji Poslanik, a.s., rekao jednog dana u svojoj hutbi:

"Zaista mi je moj Gospodar naredio da vas poučim onome što ne znate, a čemu je mene danas poučio:

- Svaki imetak koji sam dao robu je halal. A Ja sam, doista, sve Svoje robove stvorio pravovjernim pa su im došli šejtani te ih odvratili od njihove vjere, zabranili su im ono što sam im Ja dopustio i naredili im da Mi pripisuju sudruga, ono za šta Ja nisam dokaz spustio (poslao).

A Allah je, doista, pogledao na stanovnike Zemlje te ih prezreo, kako Arape tako i nearape, izuzev nekog od preostalih sljedbenika Knjige.

Rekao je:

- Zaista sam poslao tebe da bih te iskušao, a i da bih sa tobom iskušavao. Spustio sam ti Knjigu koja se vodom ne može izbrisati, nju učiš i kad spavaš, i kad si budan.*

Kad mi je Allah, dž.š., naredio da popalim Kurejšije** rekao sam mu:

- Gospodaru, u tom slučaju (ako ih popalim) oni će mi razbiti

* Tj. ti je pamtiš i ne zaboravljaš ni na snu ni na javi.

** Tj. da ih "popali" i iziritira učenjem Kur'ana

A On mi je rekao:

- Protjeraj ih kao što su oni tebe protjerali, bori se protiv njih Mi ćemo ti pomoći, daji (na njih) imetak Mi ćemo ti (ga) dati, pošalji jednu vojsku (protiv njih) Mi ćemo poslati pet takvih i bori se sa onima koji su ti poslušni protiv onih koji su ti neposlušni.

U Džennet će ući trojica:

- pravičan vladar, koji daje milostinju u odgovarajuće svrhe,

- milostiv čovjek, koji ima mehko srce za sve bližnje i za muslimane i

- čovjek koji izdržava svoju čeljad vodeći računa da ne posegne za nedopuštenim.

U Džehennem će ući peterica:

- podređeni, koji nerazborito i slijepo slijedi naredbe moćnih, ne vodeći računa ni o ljudskim ni o materijalnim faktorima

- izdajnik, kome se ne može otkriti ni najmanja sitnica a da je on ne oda i ne iznevjeri

- čovjek koji dan-noć nekoga nastoji prevariti u pogledu njegove časti ili imovine

- (zatim je rekao da je to) škrtica ili lažac i

- hulja, razvratnik."

Za stanovnike Dženneta i Džehennema neće biti smrti

1974. Prenosi se od Abdullaha ibn Omera, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Kad džennetlije dospiju u Džennet, a džehennemlije u Džehennem, bit će dovedena smrt i postavljena između Dženneta i Džehennema te će tu biti zaklana. Potom će glasnik oglasiti i jednima i drugima:

- Smrti više nema.

To će povećati radost džennetlija, a žalost džehennemlija."

IZGLED DŽEHENNEMA

O uzdama Džehennema

1975. Prenosi se od Abdullaha ibn Mesuda, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Džehennem će biti doveden sa sedamdeset hiljada uzda, a na svakoj uzdi bit će po sedamdeset hiljada meleka koji će ga vući."

O jačini džehennemske vatre

1976. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Vjerovjesnik, a.s., rekao:

"Vrelina vatre koju pale Ademovi potomci je sedamdeseti dio džehennemske vreline."

Rekli su:

- Božiji Poslaniče, tako nam Boga, čak i ona (vrelina dunjalučke vatre) bi bila dovoljna.

"Zaista nju (ovosvjetsku vatru) vrelina džehennemske vatre nadmašuje šezdeset i devet puta" - kazao je Božiji Poslanik.

•

O dubini Džehennema

1977. Prenosi se da je Ebu Hurejre, r.a., rekao:

- Dok smo jedanput bili sa Božijim Poslanikom, a.s., začuo se neki tresak pa Vjerovjesnik reče:

"Znate li šta je ovo?"

- Allah i njegov Poslanik najbolje znaju - rekosmo.

"Ovo je kamen koji je bačen u Džehennem prije sedamdeset godina. Sve do sada je padao dok nije stigao do njegovog dna."

O stanovnicima Džehennema čija će patnja biti najblaža

1978. Prenosi se od Nu'mana ibn Bešira, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Stanovnici Džehennema čija će patnja biti najblaža su oni koji će imati obuću (nanule s kajiševima) od vatre. Od toga će im ključati mozak, kao što ključa voda u loncu. Ne znajući da je to najblaži vid patnje u Džehennemu, mislit će da niko nije na većoj patnji od njih a njihova patnja je najblaža."

Dokle će vatra zahvaćati džehennemlije

1979. Prenosi se od Semure ibn Džunduba, r.a., da je Vjerovjesnik, a.s., rekao:

"Neke džehennemlije vatra će zahvaćati do članaka, neke do koljena, neke do struka, a neke do vrata."

U Džehennem će ući silnici, a u Džennet slabi

1980. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Raspravljali su se Džennet i Džehennem pa je Džehennem rekao:

- Meni je data prednost - moji su moćnici i silnici.

A Džennet je rekao:

- Meni dolaze samo slabi, odbačeni i prostodušni.

Pa mu je Allah, dž.š., rekao:

- Ti si Moj rahmet, kojim ukazujem milost kome hoću od Svojih robova.

Džehennemu je rekao:

- Ti si moj azab, kojim kažnjavam koga hoću od Svojih robova. Vi ćete se i jedan i drugi napuniti.

Samo Džehennem se neće napuniti sve dok Allah, dž.š., (na njega) ne stavi Svoju nogu i on ne kaže:

- Dosta, dovoljno je!

Tada će biti pun i njegovi dijelovi će se međusobno sastaviti.

Allah, dž.š., nikome od svojih stvorenja neće nepravdu učiniti.

A što se tiče Dženneta, Allah, dž.š., će za njega stvoriti (odgovarajuće) ljude (kojim će biti popunjen)."

Patnja koju će u Džehennemu osjetiti onaj ko prepusti deve (svojim božanstvima)

1981. Prenosi se da je Ibn Šihab rekao:

- Čuo sam Se'ida ibn el-Musejjeba kako kaže:

- Behira je deva čije mlijeko su (mnogobošci) prinosili svojim božanstvima, pa je niko od ljudi nije ni muzao, a sa'iba je deva koju su (mnogobošci) ostavljali svojim božanstvima pa nije korišćena za nošenje tovara.

Dalje Se'id ibn el-Musejjeb kaže da je Ebu Hurejre rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., je kazao:

"Vidio sam Amra ibn Amira el-Huza'ija kako u Džehennemu vuče svoja crijeva, a on je bio prvi koji je uveo običaj ostavljanja deve (božanstvima)."

Veličina kutnjaka kod nevjernika u Džehennemu

1982. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Kutnjak ili očnjak kod nevjernika je poput Uhuda, a debljina njegove kože je koliko tri dana hoda."

1983. Prenosi se da je Ebu Hurejre, r.a., u jednom merfu' hadisu rekao:

"Razmak između nevjernikovih ramena u Džehennemu iznosit će tri dana brzog jahanja."

Patnja onih koji muče ljude

1984. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je rekao Božiji Poslanik, a.s.:

"Dvije vrste stanovnika Džehennema još nisam vidio:

- muškarce koji bičevima poput kravljih repova udaraju ljude i

- obnažene, pomamljive i obučene a gole žene, čije glave su kao grbe (horosanskih) deva.

Oni neće ući u Džennet niti će osjetiti njegov miris, koji će se, inače, moći osjetiti na tolikoj i tolikoj udaljenosti."

1985. Prenosi se da je Ebu Hurejre, r.a., čuo Božijeg Poslanika, a.s., da kaže:

"Ako budeš dugog vijeka, možda ćeš dočekati da vidiš ljude, koji dolaze (započinju svoj dan) praćeni Allahovom srdžbom, a odlaze (završavaju svoj dan) praćeni Njegovim prokletstvom. To su oni u čijim rukama su (bičevi) poput kravljih repova."

Stavljanje u Džehennem onoga ko je najviše uživao na dunjaluku i stavljanje u Džennet onoga ko je najviše na njemu patio

1986. Prenosi se od Enesa ibn Malika, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Kada džehennemlija, koji je najviše uživao na dunjaluku, bude izveden na Sudnji dan, bit će samo na momenat stavljen u Džehennem i upitan:

- Sine Ademov, jesi li ti ikad vidio kakvo dobro? Jesi li ikad kakvog užitka osjetio?

- Ne, tako mi Boga, Gospodaru!

- A i džennetlija, koji je najviše patio na dunjaluku, kada bude izveden na Sudnji dan i bude na momenat stavljen u Džennet i upitan:

- Sine Ademov, jesi li ti ikad vidio kakav jad? Jesi li ikad kakvu patnju iskusio? - reći će:

- Ne, tako mi Boga, Gospodaru! Nisam vidio nikakav jad, niti sam kakvu patnju iskusio."

ISKUŠENJA

O približavanju iskušenja i o propasti ako prevlada pokvarenost

1987. Prenosi se od Zejnebe ibn Džahš da je Vjerovjesnik, a.s., probudivši se (jednog jutra) kazao:

"Nema boga osim Allaha, teško Arapima od zla koje im se približilo. Danas je probijena brana Je'džudža i Me'džudža za ovoliko" (napravio je krug od palca i kažiprsta, pokazao je Sufjan).

Upitala sam ga:

- Božiji Poslaniče, hoćemo li i mi stradati iako među nama ima dobrih?

"Da, ako prevlada pokvarenost" - kazao je.

1988. Prenosi se od Ebu Hurejre da je Vjerovjesnik, a.s., rekao:

"Danas je probijena brana Je'džudža i Me'džudža za ovoliko" (napravio je krug od palca i kažiprsta, pokazao je Vuhejb).

O iskušenju koje se spušta poput kapi (kiše)

1989. Prenosi se od Usame ibn Zejda, r.a., da je Vjerovjesnik, a.s., popevši se na jednu od medinskih tvrđava, kazao:

"Da li vi vidite ono što ja vidim? Ja zaista vidim kako se iskušenja spuštaju među vaše kuće kao što se spuštaju kapi (kiše)."

Smutnje će pogađati srca i ostavljati tragove na njima

1990. Prenosi se da je Huzejfe, r.a., rekao:

- Kad smo jedanput bili kod Omera, on nas je upitao:

- Ko je od vas čuo Božijeg Poslanika, a.s., kad je spomenuo iskušenja?

Jedna skupina je rekla:

- Mi smo ga čuli.

- Možda vi mislite na iskušenje čovjeka kroz njegove ukućane, imetak i komšiluk? - upitao ih je Omer

- Da - odgovorili su.

- Takvu vrstu iskušnja čovjek prevazilazi kroz namaz, post i sadaku. Međutim, ko je od vas čuo Božijeg Poslanika, a.s., kad je spomenuo iskušenja koja nadolaze poput morskih valova?

Huzejfa je rekao:

- Ljudi su zašutjeli pa sam ja rekao:

- Ja.

Omer je rekao:

- Ma jesi li, tako ti Boga?

Huzejfe je odgovorio:

- Čuo sam Božijeg Poslanika, a.s., kako kaže:

"Iskušenja se neprestano steru pred čovjeka poput hasure. Za srce koje podliježe iskušenjima prijanjaju crne, dok za ono koje ih odbija prijanjaju bijele tačke, tako da srce (za koje ne prijanja prljavština) postane bijelo poput sjajnog glatkog kamena za koji nikakva mrlja ne može prionuti (kome više nikakvo iskušenje ne može nauditi) dok je nebesa i Zemlje, a ono drugo (za koje prijanjaju crne tačke) postane tamnosivo, poput pohabanog pehara, pa ne poznaje dobro niti odbacuje zlo i slijedi samo ono što mu nalaže njegova strast."

Huzejfe kaže:

- Rekao sam mu da su između njega i iskušenja zatvorena vrata koja samo što se nisu polomila, na što je on (Omer) kazao:

- Zar da se slome?! Ako bi se otvorila, možda bi se opet dala zatvoriti.

Rekao sam mu:

- Ne (neće se otvoriti), nego baš polomiti.

Objasnio sam mu da su ta vrata ustvari (jedan) čovjek koji će ili biti ubijen ili umrijeti i to prema jednom hadisu (Božijeg Poslanika, a.s.).

Ebu Halid kaže da je pitao Se'ida:

- O Ebu Malik, šta znači "tamnosivo"?

- Izrazito bijelo prekriveno crnim - odgovorio je.

- A šta znači "pohaban pehar"?

- Neupotrebljiv - odgovorio je on.

Šejtan šalje svoje trupe da siju smutnju među ljudima

1991. Prenosi se od Džabira da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Uistinu, Iblis spušta svoje prijestolje na vodu, potom šalje svoje trupe od kojih su mu po položaju najbliži oni koji prave najveću smutnju. Kada mu dođe neko od njih i kaže:

- Napravio sam to i to.

Iblis mu rekne:

- Nisi ti ništa napravio!

A kada mu dođe neko od njih i kaže:

- Nisam ga (čovjeka) napustio sve dok ga nisam rastavio od njegove žene.

Iblis ga približi sebi i kaže mu:

- Ti si dobar!"

El-E'maš kaže: - Mislim da je još rekao: "Pa ga zagrli."

O smutnjama i njihovim osobinama

1992. Prenosi se od Ebu Idrisa el-Havlanija da je Huzejfe ibn el-Jemani rekao:

- Tako mi Boga, od svih ljudi ja, zaista, najviše znam o svim smutnjama koje će se dogoditi do Smaka svijeta i to ne zbog toga što

mi je Božiji Poslanik, a.s., ispričao nešto što nije drugima, nego stoga što sam ja bio u društvu kojemu je on govorio o smutnjama.

Božiji Poslanik, a.s., je nabrajajući smutnje rekao:

"Među njima su tri koje skoro ništa neće poštedjeti. A ima i takvih koje su poput ljetnjih vjetrova, neke su male, a neke velike."

Huzejfe kaže:

- Svi oni koji su bili u društvu (kojemu je Božiji Poslanik, a.s., govorio o smutnjama) su pomrli, osim mene.

1993. Prenosi se da je Huzejfe, r.a., rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., je ustao jednog dana i obraćajući nam se rekao sve što će se desiti do Smaka svijeta ne ostavivši ništa neizrečeno. Neki od nas su to sve zapamtili, a neki zaboravili. Moguće da sam nešto od toga zaboravio. Međutim, kada to vidim, sjetim se toga onako kao kad se čovjek sjeti nekog čovjeka, kojeg nije odavno vidio pa kad ga ugleda, sjeti ga se."

1994. Prenosi se da je Huzejfe, r.a., rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., mi je kazao sve što će se desiti do Smaka svijeta. O svemu sam ga pitao, osim o tome šta će istjerati Medinjane iz Medine.

1995. Prenosi se da je Ebu Zejd, tj. Amr ibn Ahtab, rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., je s nama klanjao sabah-namaz pa se popeo na minber te nam govorio sve dok nije nastupilo vrijeme podne-namaza. Sišao je (s minbera) i klanjao. Potom se (ponovo) popeo na minber te nam govorio sve dok nije nastupilo vrijeme ikindija-namaza. Sišao je (s minbera) i klanjao. Zatim se (ponovo) popeo na minber i govorio sve do zalaska Sunca. (Tog dana) on nam je ispričao o onome što je bilo i o onome što će biti (do Smaka svijeta). Onaj ko je najučeniji među nama on je najviše zapamtio (od toga).

O smutnjama i o onome ko ih je zapamtio (kada je Božiji Poslanik, a.s., o njima govorio)

1996. Prenosi se od Muhammeda (Ibn Sirina) da je Džundub rekao:

- Na dan Džere'a* prišao sam jednom čovjeku koji je sjedio i rekao mu:

- Danas će ovdje biti prolivena krv.

Čovjek je rekao:

- Neće, tako mi Boga.

Ja sam rekao:

- Hoće, tako mi Boga.

Čovjek je ponovio:

- Neće, tako mi Boga.

Pa sam i ja ponovio:

- Hoće, tako mi Boga.

I po treći put čovjek je rekao:

- Neće, tako mi Boga, to je nešto o čemu mi je Božiji Poslanik, a.s., pričao.

Rekao sam:

- Zašto mi odmah nisi rekao da si to čuo od Božijeg Poslanika, a.s., nego si pustio da ti proturječim?

Zatim sam rekao:

- Čemu ova ljutnja?!

Govoreći to okrenuo sam se prema njemu i ustanovio tada da je to Huzejfa.

O kušnji koja dolazi sa istoka

1997. Prenosi se da je Salim ibn Abdullah ibn Omer rekao:

---

* Mjesto blizu Kufe; hadis se odnosi na izlazak Kufljana da dočekaju svog namjesnika kojeg im je Osman poslao. Oni su ga vratili i tražili da im pošalje Ebu Musaa pa im ga je on i poslao.

- Iračani, neću vas pitati za male grijehe, a pustiti vas da činite velike!?

Čuo sam od Ebu Abdullaha ibn Omera da je on slušao Božijeg Poslanika, a.s., kad je rekao:

"Zaista će smutnja doći odande", pokazavši rukom prema istoku, "odakle izlaze šejtanovi rogovi (dva roga). Pa ćete vi jedni druge udarati po vratovima (jedni drugima sjeći glave). Musa je faraonovog čovjeka ubio greškom pa ipak Uzvišeni Allah za njega kaže:

I ubio si dušu, pa smo te Mi stavili na veliko iskušenje." (Tā-hā, 40.)

Kisrina i kajserova blaga će se zasigurno trošiti na Allahovom putu

1998. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Umro je kisra (titula perzijskih vladara), poslije njega više neće biti kisri, a kada propadne kajser (titula bizantijskih vladara), poslije njega više neće biti kajsera i tako mi Onog u Čijoj ruci je moja duša, njihova blaga će se zasigurno trošiti na Allahovom putu."

1999. Prenosi se od Džabira ibn Semure da je čuo Božijeg Poslanika, a.s., kako kaže:

"Jedna grupa muslimana ili vjernika će otvoriti kisrine porodične riznice, koje su u Ebjedu (kod Medaina)."

Kutejbe je ne sumnjajući rekao: - ...grupa muslimana...

Propast ovog Ummeta će biti međusobnim trvenjima

2000. Prenosi se od Sevbana, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Zaista mi je Allah, dž.š., sažeo Zemlju tako da sam vidio njene istoke i zapade, a vlast mog Ummeta će dosegnuti granice dijela koji mi je sažet i meni su data dva blaga, crveno i bijelo.* Za svoj Ummet

---

* Zlato i srebro, a misli se na riznice Perzije i Bizantije koje će biti osvojene.

tražio sam od moga Gospodara da ga ne uništi sveopćom sušom i da ne dadne vlast nad njim nekome (neprijatelju) izvan njega ko bi ga uništio.

Moj Gospodar mi je rekao:

- Muhammede, zaista, kad ja nešto odlučim, tu nema izmjene, a tebi ću uslišati tvoju molbu vezanu za tvoj Ummet pa ga neću uništiti sveopćom sušom, niti ću dati vlast nad njim nekome izvan njega samoga ko bi ga uništio, ali će se iz tih oblasti (u kojima Ummet ima vlast) (ili je rekao: između tih oblasti) sakupiti neki koji će jedni druge uništavati i porobljavati."

2001. Prenosi se od Amira ibn Sa'da, a on od svoga oca, da je Božiji Poslanik, a.s., jednoga dana na povratku iz El-'Alije prošao pored džamije Benu Muavija i ušao u nju. Tu je klanjao dva rekata. I mi smo klanjali sa njim. Uputio je svome Gospodaru dugu dovu a potom nam se okrenuo i rekao:

"Tražio sam od svoga Gospodara troje, dvije molbe mi je uslišao, a jednu odbio. Molio sam Gospodara da ne uništi moj Ummet sušom, pa mi je On uslišao tu molbu, molio sam Ga da ne uništi moj Ummet potopom pa mi je i tu molbu uslišio i tražio sam da pripadnici moga Ummeta ne unište jedni druge, ali mi je tu molbu odbio."

Zaista ćete slijediti običaje onih koji su bili prije vas

2002. Prenosi se od Ebu Se'ida El-Hudrija da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Zaista ćete slijediti običaje onih koji su bili prije vas sve pedalj po pedalj, lakat po lakat pa čak kada bi se oni zavukli u gušterovu rupu, vi biste ih slijedili."

Mi smo ga upitali:

- Božiji Poslaniče, misliš li na Jevreje i kršćane?

"A na koga bih drugog mislio?" - rekao je.

Upropaštavanje Poslanikovog Ummeta od strane Kurejšija i potreba njihove izolacije

2003. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Vjerovjesnik, a.s., rekao: "Moj Ummet će upropastiti ovo kurejšijsko pleme."

Upitali su ga:

- Pa šta nam savjetuješ?

"Najbolje bi bilo da ih svijet izolira" - odgovorio je.

Doći će takve smutnje u kojima će onaj koji bude sjedio biti bolji od onoga koji bude stajao

2004. Prenosi se od Ebu Bekre, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Doći će takve smutnje u kojima će onaj koji bude sjedio biti bolji od onoga koji bude hodao, a onaj koji bude hodao bolji od onoga koji im bude trčao. Kad nastupe takve smutnje onaj ko bude imao stado kamila neka ostane uz njih, ko bude imao ovce neka ostane uz njih, a onaj ko bude imao zemlju neka obrađuje svoju zemlju."

Neko upita:

- Božiji Poslaniče, šta ako ne bude imao ni deve, ni ovce, a niti zemlju?

On reče:

"Neka uzme svoju sablju i kamenom stuče njenu oštricu, a onda ako može, neka se spašava. Moj Bože, jesam li dostavio? Moj Bože, jesam li dostavio? Moj Bože, jesam li dostavio?"

Neko upita:

- Božiji Poslaniče, šta misliš ako budem prisiljen i silom odveden jednom od tabora, pa me čovjek ubije sabljom ili me pogodi strijela?

On reče:

"On će ponijeti i svoj i tvoj grijeh i bit će među stanovnicima Vatre."

Kada se dva muslimana sukobe sabljama i ubica i ubijeni će ući u Vatru

2005. Prenosi se da je El-Ahnef ibn Kajs rekao:

- Izašao sam i krenuo da se priključim Aliji pa me je sreo Ebu Bekre te me upita:

- Ahnefe, kuda si pošao?

Rekoh mu da sam pošao pomoći amidžiću Božijeg Poslanika, a.s. (tj. Aliju, r.a.), a on mi reče da se vratim jer je, kaže, čuo Božijeg Poslanika, a.s., kad je rekao:

"Kada se dva muslimana sukobe sa sabljama i ubica i ubijeni će ući u Vatru."

- Ja sam - rekao je - ili je neko drugi, upitao:

- Božiji Poslaniče, jasno mi je što će ući ubica, ali zašto će u Vatru i ubijeni?

"Jer je i on želio ubiti onoga" - odgovorio je Poslanik, a.s.

Ammara će ubiti grupa nasilnika

2006. Prenosi se od Umm Seleme, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Ammara će ubiti nasilna skupina."

Smak svijeta neće nastupiti sve dok se dvije velike skupine međusobno ne sukobe, mada će zagovarati istu ideju (vjeru)

2007. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Smak svijeta neće nastupiti sve dok se dvije velike skupine međusobno ne sukobe. Među njima će biti veliko krvoproliće a zagovarat će istu ideju."

Smak svijeta neće nastupiti sve dok čovjek ne prođe pored groba nekog čovjeka i ne kaže: "Kamo sreće da sam na tvom mjestu!"

2008. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Tako mi Onoga u Čijoj ruci je moja duša, dunjaluk neće proći sve dok čovjek, prolazeći pored groba nekog čovjeka, ne zastane kraj njega i kaže: - Kamo sreće da sam na tvom mjestu! On to neće govoriti stoga što je pritisnut dugom, već usljed brojnih nedaća."

Smak svijeta neće nastupiti sve dok ne bude puno herdža

2009. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Smak svijeta neće nastupiti sve dok ne bude puno herdža."

- Božiji Poslaniče, šta je to herdž? - upitali su ga i on je rekao:

"Ubistva, ubistva."

Smak svijeta neće nastupiti sve dok ubica ne bude ni znao zašto je ubio

2010. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Tako mi Onoga u Čijoj ruci je moja duša, dunjaluk neće proći sve dok ljudima ne dođe dan kada ubica neće znati zašto je ubio niti će ubijeni znati zašto je ubijen."

- Kako to? - neko je upitao i on je rekao.

"(Posvuda će biti) ubistava - i ubicu i ubijenog (u njima) čeka Džehennem."

Smak svijeta neće nastupiti sve dok se ne pojavi vatra iz hidžaskog tla

2011. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Smak svijeta neće nastupiti sve dok se ne pojavi vatra iz hidžaskog tla koja će obasjati vratove deva u Busri."*

Smak svijeta neće nastupiti sve dok pripadnici plemena Devs ne počnu obožavati Zu-l-Hales

2012. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Smak svijeta neće nastupiti sve dok se ne zanjišu bedra žena iz plemena Devs dok budu kružile (plesale ritualni ples) oko Zu-l-Halese."

Zu-l-Halesa je bio idol kojeg su prije primanja islama obožavali pripadnici plemena Devs u Tebali (u Jemenu.)

Smak svijeta neće nastupiti prije nego što se (ponovo) ne budu obožavali Lat i 'Uzza

2013. Prenosi se da je Aiša, r.a., rekla:

- Čula sam kada je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Neće nestati noći i dana sve dok se (ponovo) ne budu obožavali Lat i 'Uzza."

Rekla sam mu:

- Božiji Poslaniče, kada je Allah, dž.š., objavio ajet: *On je Onaj Koji je poslao svoga Poslanika s uputstvom i pravom vjerom da bi je uzdigao iznad svih vjera, makar ne bilo po volji mnogobošcima* (Et-Tevbe, 33.), ja sam mislila da je to kanačno.

koji budu imali u srcu makar zrno imana, a ostat će oni kod kojih baš nikakvog dobra nema. I takvi će se vratiti vjeri svojih (davnih) predaka."

* Busra - mjesto u Siriji.

Smak svijeta neće nastupiti prije nego što se osvoji jedan grad koji je smješten jednim dijelom na moru a drugim na kopnu

2014. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Vjerovjesnik, a.s., rekao:

"Vi ste čuli za grad koji je smješten jednim dijelom na moru a drugim na kopnu?"

- Da, Božiji Poslaniče - kazali su.

On reče:

"Smak svijeta neće nastupiti sve dok ga (taj grad) ne napadne sedamdeset hiljada (vojnika) Ishakovih potomaka. Kad mu priđu i zauzmu položaje (oko njega) neće se boriti (dosada korišćenim) oružjem niti gađati strijelama.

Povikat će:

- Nema boga osim Allaha. Allah je najveći!

Zatim će pasti jedan dio grada (Sevr kaže: Mislim da je rekao:) onaj koji je na moru.

Oni će ponovo povikati:

- Nema boga osim Allaha. Allah je najveći!

- Past će potom i drugi dio grada.

Oni će i po treći put uzviknuti:

- Nema boga osim Allaha. Allah je najveći!

Tako će im biti omogućen ulazak u grad, gdje će naići na bogat plijen. I dok budu dijelili plijen, doći će im glasnik i povikati:

- Pojavio se Dedždžal!

Tada će oni sve ostaviti i vratiti se."

Smak svijeta neće nastupiti prije nego što Eufrat otkrije zlatno brdo

2015. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Smak svijeta neće nastupiti prije nego što Eufrat otkrije zlatno brdo, oko kojeg će se ljudi međusobno otimati i ubijati. Devedeset devet od stotinu njih će poginuti, ali svaki od njih će se nadati da će upravo on preživjeti (i tako se dočepati zlata)."

2016. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Rijeka Eufrat će uskoro otkriti zlatnu riznicu. Ko se tu zadesi neka ne uzima ništa od toga!"

Smak svijeta neće nastupiti prije nego što budete ratovali sa narodom čija su lica poput kovanih štitova

2017. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Pred Smak svijeta vi ćete ratovati sa narodom koji nosi pletenu obuću, njihova lica su poput kovanih štitova, crvena, a oči male."

Smak svijeta neće nastupiti prije nego što se pojavi jedan čovjek iz plemena Kahtan

2018. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Smak svijeta neće nastupiti prije nego što se pojavi jedan čovjek iz plemena Kahtan koji će svojim štapom tjerati ljude (koji će sa njima postupati kao pastir sa svojom stokom)."

Smak svijeta neće nastupiti prije nego što zavlada jedan čovjek po imenu Džehdžah

2019. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Vjerovjesnik, a.s., rekao:

"Neće nestati dana i noći prije nego što zavlada jedan čovjek po imenu Džehdžah."

Smak svijeta neće nastupiti prije nego što se na Zemlji prestane izgovarati Allah, Allah

2020. Prenosi se od Enesa, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Smak svijeta neće nastupiti prije nego što se na Zemlji prestane izgovarati Allah, Allah."

Iz Jemena će biti poslan vjetar koji će donijeti smrt onome u čijem srcu bude imana

2021. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Zaista će Allah poslati iz Jemena vjetar čiji će (dodir) biti nježniji od svile. Niko ko imadne makar zrno imana u svome srcu neće ostati a da mu on neće donijeti smrt."

Smak svijeta neće nastupiti prije nego što na Zemlji ostanu samo zli ljudi

2022. Prenosi se od Abdullaha ibn Mesuda, r.a., da je Vjerovjesnik, a.s., rekao:

"Smak svijeta neće nastupiti prije nego što na Zemlji ostanu samo zli ljudi."

Smak svijeta neće nastupiti prije nego što se pojave dedždžali lažljivci

2023. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Vjerovjesnik, a.s., rekao:

"Smak svijeta neće nastupiti prije nego što se bude pojavilo tridesetak dedždžala lažljivaca. Svi oni će tvrditi da su Božiji poslanici."

2024. Prenosi se od Džabira ibn Semure, r.a., da je čuo Božijeg Poslanika, a.s., kako kaže:

"Pred Smak svijeta će biti (velikih) lažljivaca."

A u drugoj predaji od Džabira dodaje se:

"Pa čuvajte ih se!"

O borbi muslimana protiv Jevreja

2025. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Sudnji dan neće nastupiti prije nego što muslimani povedu borbu protiv Jevreja. Muslimani će ih ubijati tako da će se (preostali) Jevreji sakrivati iza kamenja i drveća. Pa će kamen, odnosno drvo reći:

- Muslimane! Božiji robe! Evo Jevrejina iza mene, dođi i ubij ga!

Samo drvo garkad (vučac, vučiji trn) neće tako postupiti, jer je ono jevrejsko drvo."

Kad bude Smak svijeta, tada će Bizantijci biti najbrojniji

2026. Musa ibn 'Ulejj prenosi od svoga oca sljedeće:

- Kad je bio kod Amra ibn el-Asa, El-Mustevrid el-Kurejši je rekao:

- Čuo sam Božijeg Boslanika, a.s., kako kaže:

"Kad bude Smak svijeta, tada će Bizantijci biti najbrojniji."

Amr mu je rekao:

- Pazi šta govoriš!?

- Govorim ono što sam čuo od Božijeg Poslanika, a.s. - kazao je on.

Amr mu je na to rekao:

- Kad već to kažeš (onda znaj) da oni imaju četiri osobine: da su najblaži od svih ljudi kad je posrijedi kakva nedaća, da se najbrže oporavljaju od nesreće, da se najbrže povrate nakon što pobjegnu i da su najbolji prema siromahu, siročetu i slabom (nemoćnom). A kao peto, njihovo lijepo svojstvo je to da oni najmanje trpe tiraniju vladara.

O bici sa Bizantijcima i o povećanju broja ubistava pred pojavu Dedždžala

2027. Od Jusejra ibn Džabira se prenosi sljedeće:

Kada se (jedanput) u Kufi podigla nekakva crvena oluja, dođe jedan čovjek koji neprestano ponavljaše:

- Abdullahu ibn Mes'ude, nastupio je Smak svijeta!

Jusejr kaže:

- Pošto je bio oslonjen (Abdullah ibn Mes'ud) se uspravi i reče:

- Smak svijeta neće nastupiti prije nego što dođe vrijeme kada ljudi neće imati s kim podijeliti nasljedstvo i kada se neće radovati ratnom plijenu.

Onda, pokazujući rukom prema Šamu, reče:

- Neprijatelji će okupiti vojsku protiv muslimana i muslimani će okupiti vojsku protiv njih.

Ja ga upitah:

- Misliš na Bizantijce?

On reče:

- Da. Pri toj borbi vojske će se međusobno napadati i odbijati. Zatim će muslimani formirati odred koji će se zavjetovati da će se vratiti samo kao pobjednici i oni će se boriti sve dok ih noć ne razdvoji, onda će se i jedni i drugi vratiti ne ostvarivši pobjedu, a taj odred će se raspasti. Potom će muslimani formirati drugi odred, koji će se zavjetovati da će se vratiti samo kao pobjednik i oni će se boriti sve dok ih noć ne razdvoji. Tada će se i jedni i drugi vratiti ne ostvarivši pobjedu a i taj odred će se raspasti. Potom će muslimani formirati

treći odred i on će se boriti sve dok ne zađu u noć pa će se ponovo i jedni i drugi vratiti ne ostvarivši pobjedu, a i taj odred će se raspasti. Četvrtog dana na neprijatelja će navaliti preostali muslimani i oni će ih poraziti. Nanijet će im takve gubitke da bi ptica prije pala mrtva nego što bi preletjela s kraja na kraj tog poprišta. Od stotinu članova jedne familije, samo će jedan preživjeti pa kakvom plijenu da se raduje i kakav miraz da se dijeli!?

Dok budu u tom stanju, dogodit će se još veća nevolja: čut će da je Dedždžal zavladao u njihovim domovima i oni će baciti sve što su bili uzeli i zaputiti se tamo. Kao prethodnicu poslat će desetericu konjanika. Božiji Poslanik, a.s., je rekao:

"Ja znam njihova imena i imena njihovih očeva, pa čak i boju njihovih konja. Oni će tada biti i najbolji konjanici na svijetu" (ili je rekao: "... među najboljim konjanicima na svijetu.")

Pobjede koje će muslimani izvojevati prije pojave Dedždžala

2028. Džabir ibn Semure, od Nafi'a ibn 'Utbe, r.a., prenosi sljedeće:

- Kad smo (jedanput) bili sa Božijim Poslanikom, a.s., u jednom pohodu, došla mu je sa zapada* grupa ljudi koji su bili odjeveni u vunenu odjeću, pa su ga našli kod jednog brežuljka. Dok su oni stajali, Božiji Poslanik, a.s., je sjedio.

Rekoh sebi:

- Idi ti tamo i stani između njih i njega (Božijeg Poslanika, a.s.) da ga ne bi napali!

Onda pomislih:

- Možda razgovara nešto posebno sa njima.

Prišao sam tamo i stao između njih i njega.

Tada sam od njega zapamtio četiri stvari koje ću na prste pobrojati:

"Zaratit ćete sa Arabijom i Allah, dž.š., će vam dati pobjedu. Onda ćete zaratiti sa Perzijom i Allah, dž.š., će vam dati pobjedu. Zaratit će

* Tj. sa zapadne strane Medine

te sa Bizantijcima i Allah, dž.š., će vam dati pobjedu. Zaratit ćete sa Dedždžalom i Allah, dž.š., će vam dati pobjedu."

Nafi'je rekao:

- Džabire, mi nećemo vidjeti da se Dedždžal pojavio sve dok Bizantijci ne budu pobijeđeni.

O zauzeću Konstantinopolja

2029. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Smak svijeta neće nastupiti prije nego što Bizantijci ne dođu u El-E'mak ili u Dabek. U susret će im izići vojska iz Medine, sastavljena od najboljih ljudi u to vrijeme na cijelome svijetu. Kad se postroje u bojne redove, Bizantijci će im reći:

- Oslobodite put između nas i onih koji su iz naših redova prebjegli vama da bismo se s njima borili!

Muslimani će reći:

- Ne, tako nam Boga, mi nećemo osloboditi put između vas i naše braće.

Pa će započeti bitku s njima. (Tada) će trećina (muslimanske vojske), kojoj Allah, dž.š., neće oprostiti, pobjeći. Druga trećina će poginuti, a to su oni koji će kod Allaha, dž.š., spadati u najbolje šehide. I treća trećina će pobjediti, i ona nikada neće biti zavedena. Oni će zauzeti Konstantinopolj. I dok budu dijelili plijen, nakon što okače svoje sablje o maslinu, među njima će šejtan povikati:

- (Lažni) Mesih je ostao iza vas u vašim porodicama.

Oni će krenuti (protiv njega), ali to će biti lažna uzbuna. Međutim, i on će im biti imam. Kada ga Allahov neprijatelj (lažni Mesih) ugleda, počet će se topiti kao so u vodi. Kada bi ga ostavio tako, on bi se istopio u potpunosti. Međutim, Allah, dž.š., će ga ubiti njegovom (Isaovom) rukom te će im on pokazati njegovu krv na svome koplju."

O potonuću vojske koja se uputi prema Ka'bi

2030. Prenosi se da je Ubejdullah ibn el-Kibtijj rekao:

- Kada smo (jedanput) Haris ibn Ebu Rebi'a, Abdullah ibn Safvan i ja posjetili Umm Selemu, majku vjernika, r.a., njih dvojica (Haris i Abdullah) su je pitali za vojsku koja će propasti u zemlju, a to je bilo u vrijeme Ibn Zubejra, ona im je rekla da je joj Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Protiv onoga koji bude tražio utočište u Ka'bi bit će poslana vojska, pa kada ona bude u pustari, bit će zatjerana u zemlju."

Upitala sam ga:

- Božiji Poslaniče, a šta će biti sa onim ko bude s tom vojskom protiv svoje volje?

"On će potonuti sa njima, ali će na Sudnjem danu biti proživljen prema svojoj namjeri (nijjetu)" - odgovorio je on.

A Ebu Džafer tvrdi da je to pusto medinsko područje.

O stanovnicima Medine i njenoj izgradnji prije Smaka svijeta

2031. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Naselja će se izgraditi sve do Ihaba ili Jehaba."

Zuhejr kaže da je upitao Suhejla:

- A koliko će to biti (udaljeno) od Medine?

- Toliko i toliko milja, odgovorio je.

Ka'bu će srušiti Abesinac Zu es-Suvejkatejn

2032. Prenosi od Ebu Hurejre da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Ka'bu će porušiti Abesinac Zu es-Suvejkatejn."

Irak će uskratiti svoj dirhem

2033. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Irak će uskratiti svoj dirhem i kafiz, Šam svoj mudj i dinar, a Egipat svoj irdebb i dinar i vi ćete se vratiti tamo odakle ste krenuli, i vi ćete se vratiti tamo odakle ste krenuli, i vi ćete se vratiti tamo odakle ste krenuli."

To vam garantira Ebu Hurejre svojim mesom i svojom krvlju.

2034. Prenosi se od Ebu Hurejre da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"(Pred Smak svijeta) naići će godina u kojoj će kiša padati, ali iz zemlje ništa neće nicati."

O iščeznuću emaneta i imana iz srca

2035. Prenosi se da je Huzejfe rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., nam je jedanput ispričao dva hadisa (dvije stvari) od kojih sam jednu već vidio (doživio), a drugu očekujem.

Rekao je:

"Emanet je sišao (smješten) duboko u srca ljudi. Zatim je sišao (objavljen) Kur'an pa su ljudi putem Kur'ana i sunneta stjecali znanje."

Nakon toga govorio nam je o podizanju (iščezavanju) emaneta rekavši:

"Čovjek će jedanput zaspati i iz njegovog srca će iščeznuti emanet ostavljajući za sobom trag poput prišta, zatim će čovjek još jednom zaspati i iz njegovog srca će iščeznuti emanet ostavljajući za sobom trag poput plikova, kao kada bi ti uzeo (kamenčić) žerave i protrljao njome svoju nogu, nakon čega bi se javili plikovi i otekline u kojima ništa nema."

Govoreći to uzeo je kamenčić i njime protrljao svoju nogu pa nastavio:

"Ljudi će tada poslovati a skoro niko od njih neće izvršavati preuzete emanete. (I to nepoštivanje emaneta imat će takve razmjere)

da će se govoriti: - U tom i tom narodu ima jedan pouzdan čovjek. Za neke od ljudi govorit će se: - Kako je čvrst! Kako je domišljat! Kako je pametan! A u njihovim srcima neće biti imana ni koliko je zrno gorušice."

Ja sam živio u vremenu u kojem nisam imao brige s kim ću poslovati, jer ako se radilo o muslimanu, njegova vjera bila mi je garancija (da ću ostvariti svoje pravo), a ako se radilo o kršćaninu ili Jevreju kao garant bio mi je njegov starješina. Međutim, danas mogu poslovati isključivo sa pojedincima (moram gledati s kim ću poslovati).

Pred Sudnji dan bit će jedan halifa koji će bogatstvo sipati šakom

2036. Prenosi se od El-Džurejrija da je Ebu Nadra rekao:

- Bili smo kod Džabira ibn Abdullaha kad je on rekao:

- Uskoro se neće uzimati kafiz niti dirhem od Iračana.

- Odakle to? - upitali smo.

- Od stranaca, oni će to zabraniti - odgovorio nam je.

Potom je rekao:

- Uskoro se neće uzimati dinar niti mudj od stanovnika Šama.

- Odakle to? - upitali smo ga.

- Od Bizantijaca - odgovorio nam je.

Za trenutak je ušutio pa dodao:

- Božiji Poslanik, a.s., je kazao:

"Na kraju (pred Sudnji dan) moj Ummet će imati jednog halifu koji će bogatstvo sipati (dijeliti) šakom, neće ga brojati."

El-Džurejri je rekao:

- Upitao sam Ebu Nadra i Ebu el-Alaa:

- Mislite li da bi taj halifa mogao biti Omer ibn Abdulaziz?

Rekli su:

- Ne.

O predznacima (događajima) koji će se zbiti pred Smak svijeta

2037. Prenosi se da je Huzejfe ibn Esid el-Gifari rekao:

- Dok smo jedanput razgovarali iznenada nam je prišao Vjerovjesnik, a.s., te nas upitao:

"O čemu razgovarate (raspravljate)?"

- Razgovaramo o Smaku svijeta - odgovorili smo.

On je rekao:

"Smak svijeta neće nastupiti sve dok ne vidite prije njega deset znakova."

Pa je spomenuo:

"Dim,

- Dedždžala,

- (pojavu) životinje (dabbe),

- izlazak Sunca sa zapada,

- spuštanje Isaa, a.s., sina Merjeminog,

- Je'džudža i Me'džudža,

- tri potonuća: jedno na istoku, jedno na zapadu, jedno na Arapskom poluotoku,

- i na kraju, vatru koja će se pojaviti iz (pravca) Jemena i potjerati ljude do njihovog sastajališta (zborišta)."

Požurite sa činjenjem dobrih djela prije nego što nastupe (pretkijametske) kušnje strašne poput najtamnijih noćnih tmina

2038. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Požurite sa činjenjem dobrih djela prije nego što nastupe (pretkijametske) kušnje strašne poput najtamnijih noćnih tmina, kada će ljudi osvitati kao vjernici, a omrkavati kao nevjernici ili, pak, omrkavati kao vjernici, a osvitati kao nevjernici. Prodavat će svoju vjeru za neki dunjalučki interes."

Požurite sa činjenjem dobrih djela prije nego što se pojavi šestero

2039. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Vjerovjesnik, a.s., kazao:

"Požurite sa činjenjem dobrih djela prije nego što se pojavi šestero: Dedždžal, Dim, životinja iz zemlje (dabbetu-l-erd), izlazak Sunca sa zapada, Kijamet i vaša smrt."

Ibadet u uvjetima herdža

2040. Prenosi se od Malika ibn Jesara, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Ibadet u uvjetima herdža (smutnje, nereda) ima vrijednost hidžre meni."

Priča o Ibn Sajjadu

2041. Prenosi se da je Ebu Se'id el-Hudri, r.a., rekao:

- Kada smo jednom prilikom pošli obaviti hadždž, odnosno umru, s nama je bio i Ibn Said (Ibn Sajjad). Za vrijeme jednog odmora ljudi su se razišli pa smo ostali samo on i ja. Zbog onoga što se o njemu pričalo, ja sam ga se plašio pa sam mu, kada je donio svoj prtljag i spustio ga pored mog, rekao:

- Jako je vruće, bilo bi dobro da ga staviš pod ono stablo.

On je to i učinio.

Ugledali smo tada stado ovaca pa je on otišao i donio jednu posudu (mlijeka) i rekao:

- Pij, Ebu Se'ide!

- Jako je vruće, rekao sam, a i mlijeko je toplo!

A ustvari nisam htio piti, odnosno uzimati nešto, iz njegove ruke.

On reče:

- Razmišljao sam, Ebu Se'ide, da, zbog onoga što o meni ljudi govore, uzmem kakvo uže, okačim ga o stablo i objesim se. Iako ima ljudi koji ne poznaju hadis Božijeg Poslanika, a.s., vi ensarije ga

poznajete! Zar i ti (lično) nisi jedan od najboljih poznavalaca hadisa Božijeg Poslanika, a.s.?! A zar Božiji Poslanik, a.s., nije rekao za njega (Dedždžala) da će biti kafir, a ja sam (kao što je poznato) musliman? I zar Božiji Poslanik, a.s., nije rekao da on neće moći imati djecu, a iza mene je (kao što znaš) u Medini ostalo dijete? I zar, također, nije Božiji Poslanik, a.s., rekao da on (Dedždžal) neće imati pristupa u Medinu i Mekku, a ja (evo) dolazim iz Medine i putujem za Mekku?

Tako me je skoro uvjerio u svoju nevinost. Zatim je (Ibn Sajjad) rekao:

- Tako mi Allaha, ja ga zbilja poznajem, znam kad je rođen, gdje sada živi...

Rekao sam mu:

- Stradao ti do kraja dana!

2042. Prenosi se od Ebu Se'ida da je Ibn Sajjad upitao Vjerovjesnika, a.s., o zemlji u Džennetu pa mu je Božiji Poslanik, a.s., odgovorio:

"Bijeli prah, čisti misk (mošus)."

2043. Prenosi se da je Muhammed ibn el-Munkedir rekao:

- Čuo sam Džabira ibn Abdullaha kako se zaklinje Bogom da je Ibn Said (Ibn Sajjad) Dedždžal pa sam rekao:

- Je li se to Bogom zaklinješ?

A on reče:

- Zaista sam čuo Omera kada se pred Božijim Poslanikom, a.s., zakleo tvrdeći to, i Vjerovjesnik, a.s., mu to nije osporio.

2044. Prenosi se od Abdullaha ibn Omera da je Omer ibn el-Hattab, r.a., otišao jednom sa Božijim Poslanikom, a.s., i još nekim ljudima do Ibn Sajjada. Zatekli su ga kod tvrđave Benu Megala kako se igra sa nekom djecom jer je on tada bio blizu dobi punoljetstva. Ibn Sajjad nije primijetio (da mu se neko približava) sve dok ga Božiji Poslanik, a.s., nije kucnuo rukom po ramenu. Poslanik, a.s., mu reče:

"Da li ti svjedočiš da sam ja Allahov poslanik?"

Ibn Sajjad ga pogleda i odgovori:

- Ja svjedočim da si ti poslanik onih koji ne čitaju i ne pišu.

Onda Ibn Sajjad upita Božijeg Poslanika, a.s.:

- A da li ti svjedočiš da sam ja Allahov poslanik?

Božiji Poslanik, a.s., to zanijeka i reče:

"Ja vjerujem u Allaha i Njegove poslanike.

Božiji Poslanik, a.s., ga onda upita:

"Šta vidiš?"

Ibn Sajjad reče:

- Nekad mi dođe iskrena osoba, a nekad lažov.

"Tebi su se stvari zbrkale" - reče mu Božiji Poslanik, a.s., a zatim dodade:

"Doista sam od tebe nešto sakrio."

- To je Dim, reče mu Ibn Sajjad.

Božiji Poslanik, a.s., mu reče:

"Gubi se! Ne možeš preći svoju granicu (Ne možeš premašiti svoje mogućnosti)."

Tada Omer ibn el-Hattab reče Božijem Poslaniku, a.s.:

- Božiji Poslaniče, dopusti mi da mu odrubim glavu!

Nato mu Božiji Poslanik, a.s., reče:

"Ako je on doista Dedždžal, ti ga nećeš moći savladati, a ako nije, onda ti nećeš imati nikakve koristi od njegove smrti."

Salim ibn Abdullah kaže:

- Čuo sam Abdullaha ibn Omera kako kaže:

- Nakon toga su se Božiji Poslanik, a.s., i Ubej ibn Ka'b el-Ensari uputili prema voćnjaku gdje se nalazio Ibn Sajjad. Kada je Božiji Poslanik, a.s., ušao u voćnjak, počeo se skrivati iza debla palmi [illegible] bi čuo nešto od Ibn Sajjada prije nego što ga on

postelji ispod pokrivača i mrmlja nešto nerazgovjetno. Čim je Ibn Sajjadova majka primijetila da se Božiji Poslanik, a.s., prikrada iza palminih stabala, rekla je Ibn Sajjadu:

- Saf (to je ime Ibn Sajjada) ovdje je Muhammed!

(Čuvši to) Ibn Sajjad se podigao, i Božiji Poslanik, a.s., je rekao:

"Da ga je ostavila tako, on bi bio razotkriven."

Salim kaže da je Abdullah ibn Omer rekao:

- Božiji Poslanik, a.s., je jednom ustao i veličajući Allaha, dž.š., rekao o Dedždžalu:

"Ja vas upozoravam na njega kao što su svi vjerovjesnici upozoravali svoje sljedbenike na njega pa čak i Nuh, a.s., je upozorio svoje sljedbenike na njega. Ali ja ću vam reći nešto o njemu što nijedan vjerovjesnik prije nije rekao svojim sljedbenicima: Morate znati da je on (Dedždždal) jednook (ćorav), a Allah, dž.š., nije ćorav."

A Ibn Šihab kaže:

- Omer ibn Sabit el-Ensari mi je rekao da su mu neki ashabi Božijeg Poslanika, a.s., ispričali da je tog dana, upozoravajući ljude na Dedždžala, Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Između njegovih očiju pisat će kafir (nevjernik) a to će moći pročitati svaka osoba koja bude mrzjela njegova djela (postupke), odnosno svaki mu'min."

Rekao je još:

"Trebate znati da niko od vas neće vidjeti Allaha, dž.š., sve dok ne umre."

2045. Prenosi se od Ibn Avna da je Nafi'rekao:

- Ibn Omer je o Ibn Sajjadu kazao (sljedeće):

- Sreo sam ga dva puta. Kada sam ga prvi put sreo, upitao sam nekog od prisutnih:

- Da li vi tvrdite da on jeste taj (Dedždžal)?

- Ne, tako mi Boga - odgovorio je.

- Slagao si mi, tako mi Boga - rekao sam mu. Neko od vas mi je rekao da on neće umrijeti sve dok ne postane najbogatiji među vama i ne bude imao najviše djece, pa on je, kažu, takav danas.

Ibn Omer je rekao:

- Razgovarali smo, zatim sam ga napustio.

Kada sam ga drugi put sreo, imao je nateknuto i izbuljeno (jedno) oko.

- Otkada ti je oko takvo? - upitao sam ga.

- Ne znam - odgovorio mi je.

- (Kako ne znaš) kad je ono u tvojoj glavi - rekao sam.

- Ako Allah htjedne, On ga može stvoriti i na ovom tvom štapu - rekao mi je pa zanjakao glasnije nego ijedan magarc koga sam čuo. Neki od onih koji su bili sa mnom kažu da sam ga udario štapom koji sam imao uza se i to tako da se polomio, a ja se, tako mi Boga, ne sjećam toga.

Nakon toga (Ibn Omer) je došao kod majke pravovjernih (Aiše, r.a.) i ispričao joj (taj slučaj).

Ona je kazala:

- Nikakvo čudo! Zar ne znaš da je Božiji Poslanik, a.s., za njega rekao:

"Prvo što će on izazivati kod ljudi jeste srdžba."

2046. Prenosi se od Huzejfe da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Ja znam o Dedždžalu više nego što on sam zna. Sa njim će biti dvije tekuće rijeke od kojih će jedna naoko izgledati kao bistra voda a druga kao plamteća vatra. Ako ko doživi to vrijeme, neka priđe onoj rijeci koja izgleda kao vatra, neka zažmiri, pogne glavu i napije se, jer će to ustvari biti hladna voda. Dedždžal neće vidjeti na jedno oko i preko njega će imati nekakav grubi povez, a između očiju bit će mu napisana riječ kafir (nevjernik) što će moći pročitati svaki vjernik, bio on pismen ili nepismen."

2047. Prenosi se od Huzejfe, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Dedždžal će biti ćorav na lijevo oko, a njegovo tijelo obraslo gustim dlakama. S njim će biti i Džennet i Džehennem, njegov džehennem će ustvari biti džennet, a njegov džennet džehennem."

2048. Prenosi se da je Nevvas ibn Sem'an rekao:

- Jednog jutra Božiji Poslanik, a.s., nam je pričao o Dedždžalu sad tiho, sad glasno kazujući o njemu da smo pomišljali kako je on tu među stablima palmi. Kad smo kasnije otišli kod njega, on je primijetio naš strah i brigu te nas upitao:

"Šta vam je?"

Mi mu rekosmo:

- Božiji Poslaniče, jutros si nam govorio o Dedždžalu spominjući ga sad tiho, sad glasno da smo pomišljali kako je on tu među stablima palmi.

Božiji Poslanik, a.s., reče:

"Za vas se više bojim nekih drugih stvari nego Dedždžala. Ako se on pojavi dok sam ja među vama, ja ću se sam obračunati s njim, a ako se pojavi kad ja ne budem među vama, onda se svaki od vas mora za sebe boriti, a Allah, dž.š., će pomoći svakog muslimana poslije mene. On (Dedždžal) će biti mladić, kratke kovrdžave kose i ćorav na jedno oko. Meni liči na Abduluzzaa ibn Katanu. Ako neko od vas doživi da ga vidi, neka uči prve ajete sure Kehf (Pećina). On će se pojaviti na putu između Šama i Iraka te posijati smutnju i nalijevo i nadesno. Božiji robovi, budite čvrsti, nemojte se kolebati!

Mi ga upitasmo:

- Božiji Poslaniče, koliko dugo će on ostati na zemlji?

"Četrdeset dana, od kojih će jedan dan biti kao godina, jedan kao mjesec, jedan kao sedmica, dok će mu ostali dani biti kao i ovi vaši" - odgovori nam on.

Upitasmo:

- Božiji Poslaniče, za dan koji kažeš da će biti kao godina, hoće li nam biti dovoljno da klanjamo pet namaza (kao što to činimo sada)?

On reče:

"Ne, morat ćete računati sate i tako klanjati namaze."

Mi smo pitali:

- Božiji Poslaniče, kojom će se brzinom kretati po zemlji?

On reče:

"Kao kišni oblak nošen vjetrom. On će doći jednom narodu i pozvati ga (u krivovjerje), a on će mu povjerovati i odazvati se. Naredit će nebu da pusti kišu i kiša će padati, a zemlji da podari plodove i zemlja će dati plodove. Poslije ispaše njihova stoka će im se vraćati stamena, krupnih slabina i davat će mlijeko obilno. Onda će doći drugom narodu i tražiti od njega da ga slijedi, ali će oni odbiti. On će ih (zato) napustiti a njih će zadesiti neplodnost i oni će ostati bez igdje ičega. Zatim će proći kroz napušteno mjesto i reći zemlji: - Izbacuj svoje blago! I blago će navrijeti iz zemlje poput rojeva pčela. Potom će pozvati jednog punačkog mladića, udariti ga sabljom i presjeći na dva dijela te ih razmaknuti na domet luka. Zatim će ga pozvati, a mladić će mu pohitati ozarenog i nasmijanog lica. U tom trenutku Allah, dž.š., će poslati Isaa, a.s., sina Merjeminog. On će se spustiti kod bijele munare u istočnom Damasku, obučen u odjeću boje šafrana i sa rukama na krilima dva meleka. Kad sagne svoju glavu, sa nje će kapati kapljice a kad je podigne, sa nje će se prosipati kapi poput bisernih zrna. Svaki nevjernik koji osjeti miris njegovog daha umrijet će, a njegov dah će dosezati donde dokle bude dosezao njegov pogled.

On će progoniti Dedždžala dok ga ne stigne kod kapije Ludda,* isau, a.s.: [illegible] ubiti. Potom će Isa, a.s., sin Merjemin doći narodu koji je

- Poslao sam jedne Svoje robove s kojima se niko ne može boriti (pa zbog toga) povedi Moje robove na planinu Tur!

* Ludd - mjesto na zapadnoj strani Jerusalema.

Zatim će Allah, dž.š., poslati Je'džudža i Me'džudža, i oni će preplaviti Zemlju sa svake strane. Prvi od njih će proći pokraj Taberijskog jezera i popiti vodu koja je u njemu, a kad zadnji budu prolazili, reći će:

- Ovdje je nekad bilo vode.

Allahov vjerovjesnik Isa, a.s., i vjernici će biti pod opsadom sve dok ne budu u takvoj nestašici da će nekome od njih goveđa glava biti draža nego nekome od vas danas 100 dinara. Onda će se oni moliti Allahu, pa će Allah, dž.š., dati da neki crvi napadnu njihove vratove (vratove Je'džudža i Me'džudža) od čega će svi brzo pomrijeti. Onda će vjerovjesnik Isa, a.s., sa vjernicima sići sa planine i zateći njihove smrdljive leševe na svakom koraku. (Zbog nepodnošljivog smrada) oni će moliti Allaha, dž.š., (da ih spasi), pa će Allah, dž.š., poslati jata lešinara koji će pokupiti leševe i odnijeti ih kud im Allah, dž.š., naredi. Potom će Allah, dž.š., poslati tako obilnu kišu da neće ostati suha mjesta na Zemlji te će njome očistiti svaku pogan sa njenog lica tako da će se sijati kao ogledalo. Zatim će Zemlji biti naređeno:

- Počni ponovo darivati svoj urod i blagodati.

Tada će grupa ljudi moći jesti jedan nar (toliko će biti velik) i sjediti u hladu njegove kore. Jedna kamila će davati toliko mlijeka da će se grupa ljudi moći napiti, jedna krava će davati toliko mlijeka da će ga biti dovoljno za jedno pleme, jedna ovca će davati toliko da će biti dovoljno za jednu familiju. Poslije toga Allah, dž.š., će poslati prijatan vjetar koji će ih rashladiti čak i ispod pazuha te će od njega svaki vjernik i musliman umrijeti. Nakon toga samo će najgori ljudi ostati na Zemlji. Oni će spolno općiti jedni s drugima kao magarci (tj. bestidno i javno) i nad njima će se zbiti Smak svijeta."

2049. Prenosi se da je Ebu Se'id el-Hudri, r.a., rekao:

- Jednog dana Božiji Poslanik, a.s., nam je ispričao jedan dugi hadis o Dedždžalu. Između ostalog rekao je:

"Kada on dođe, bit će mu zabranjen ulazak u medinski klanac, a najdalje dokle će stići (na putu prema njoj) su neka neobrađena

područja pokraj Medine. Tada će pred njega izaći najbolji ili jedan od najboljih ljudi te će mu reći:

- Svjedočim da si ti Dedždžal o kome nam je Božiji Poslanik, a.s., govorio.

A Dedždžal će reći:

- Ako ja ovoga ubijem pa ga potom oživim, hoćete li vi i dalje sumnjati?

- Ne - odgovorit će mu.

Pa će ga on ubiti a zatim oživiti. Nakon toga će čovjek reći:

- Tako mi Boga, nikada mi do danas nije bio oštriji vid (tj. nikada do danas nisam bolje shvatao kakav si ti ustvari).

Dedždžal će ga htjeti (ponovo) ubiti ali mu neće moći nauditi."

Ebu Ishak je rekao:

- Kažu da će taj čovjek biti Hidr, a.s.

2050. Prenosi se od Ebu Se'ida el-Hudrija da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Kada se pojavi Dedždžal, prema njemu će se uputiti jedan vjernik. (Na tom putu) srest će ga Dedždžalovi stražari i upitati ga:

- Kuda si krenuo?

- Krenuo sam do onoga koji se pojavio - odgovorit će im on.

- Zar ne vjeruješ u našeg gospodara? - upitat će ga.

On će odgovoriti:

- Zna se ko je naš Gospodar!

- Ubijte ga! - reći će. Zatim će jedni drugima kazati:

- Zar vam vaš gospodar nije zabranio da ubijate bilo koga bez njega (bez njegovog odobrenja)?

Tako će ga odvesti Dedždžalu i kada vjernik ugleda Dedždžala, reći će:

- Ljudi, ovo je Dedždžal kojeg je spomenuo Božiji Poslanik, a.s.

Dedždžal će narediti da ga razapnu i reći će:

- Razbijte mu glavu!

Nakon što ga dobro premlate, Dedždžal će ga upitati:

- Vjeruješ li sad u mene?

On će odgovoriti:

- Ti si lažni Mesija (Mesih).

Potom će biti naređeno da vjernika testerom rasijeku od glave do između nogu. Zatim će Dedždžal proći između ta dva dijela (čovjekovog tijela) i kazati mu:

- Diži se!

Pa će se on uspraviti, a Dedždžal će ga ponovo upitati:

- Vjeruješ li u mene?

- Sada mi je još jasnije ko si ti - reći će mu on.

Potom će se čovjek obratiti ljudima:

- Ljudi, nikome on više neće uraditi ovo što je meni uradio.

Dedždžal će zatim poći da ga zakolje, ali će njegov vrat biti obložen bakarnim štitom, tako da neće imati načina to izvesti. Pa će ga uhvatiti za ruke i noge i baciti tako da će ljudi pomisliti da ga je bacio u vatru, a on će, ustvari, biti bačen u Džennet."

Božiji Poslanik, a.s., je rekao (za ovog čovjeka):

"To će biti najveći šehid kod Gospodara svjetova!"

2051. Prenosi se da je El-Mugira ibn Šu'be rekao:

- Niko nije pitao Vjerovjesnika, a.s., o Dedždžalu više nego ja. On mi je rekao:

"Ne trebaš brinuti zbog njega jer ti on neće moći nauditi."

Ja rekoh:

- Božiji Poslaniče, kažu da će on imati sa sobom puno hrane i vode!

On reče:

"On je Allahu ništavniji od toga."

2052. Prenosi se da je En-Nu'man ibn Salim rekao:

- Čuo sam Ja'kuba ibn Asima ibn Urvu ibn Mesuda es-Sekafija kako kaže:

- Kada je jedan čovjek došao Abdullahu ibn Amru, čuo sam da ga je on upitao:

- Kakav je to hadis o kojem govoriš? Ti kažeš: Smak svijeta će nastupiti tada i tada!

- *Subhanallah*, (ili je rekao nema boga osim Allaha, ili nešto slično) razmišljao sam da nikada nikome ništa ne govorim od hadisa, rekao sam samo:

- Uskoro ćete vidjeti jedan veliki događaj, Ka'ba će biti spaljena i bit će to i to.

Zatim je rekao da je čuo riječi Božijeg Poslanika, a.s.:

"Dedždžal će se pojaviti u mom Ummetu i ostat će tu četrdeset" - nisam siguran je li to, četrdeset dana ili četrdeset mjeseci ili četrdeset godina. "Potom će Allah, dž.š., poslati Isaa, a.s., sina Merjeminog - koji je kao Urva ibn Mesud - pa će ga (Dedždžala) pronaći i ubiti.

Zatim će ljudi živjeti sedam godina bez ikakvih međusobnih neprijateljstava.

Potom će Allah, dž.š., poslati hladni vjetar iz pravca Šama koji neće ostaviti nikoga na Zemlji ko bude imao makar zrno dobra ili imana u svome srcu a da ga neće usmrtiti. Sve kad bi neko od vas ušao u samo jezgro nekog brda on (vjetar) bi se uvukao u to brdo i usmrtio ga."

-To sam čuo od Božijeg Poslanika, a.s. - kaže on, a zatim nastavlja:

"Ostat će samo najgori ljudi koji neće prezati ni od kakvih zala i nevaljalština, koji neće poznavati dobro niti će odbacivati zlo. Njima će se pokazati šejtan i reći:

- Zar se vi ne stidite?

Oni će mu reći:

- A šta bi ti želio da radimo?

On će im narediti da obožavaju idole. Oni će imati obilnu opskrbu i lagodan život. Zatim će biti puhnuto u sur (rog), i svako ko to čuje naherit će vrati i podići glavu. Prvi koji će čuti sur bit će neki čovjek koji će lijepiti ilovačom korito za svoje deve, pa će on umrijeti, a potom će pomrijeti i ostali ljudi.

Allah, dž.š., će zatim spustiti jaku kišu, nakon čega će ljudska tijela iznići, onda će još jedanput biti puhnuto u sur i oni će ustati i progledati.

Potom će biti rečeno:

- Ljudi, pohrlite svome Gospodaru! *Zaustavite ih! Oni će biti pitani.* (Es-Sāffāt, 24.)

Pa će biti rečeno:

- Izdvojite grupu koja ide u Vatru!

- Kolika je ta grupa? - bit će upitano.

- Od svake hiljade devet stotina devedeset i devet (osoba) - bit će rečeno.

Bit će to onaj *dan koji će djecu sijedom učiniti* (El-Muzzemmil, 17.) i *kada će biti otkrivena Potkoljenica.* (El-Kalem, 42.)

Prvi znak (Smaka svijeta) je izlazak Sunca sa zapada

2053. Prenosi se da je Abdullah ibn Amr, r.a., rekao:

- Još uvijek pamtim hadis Božijeg Poslanika, a.s., u kojem je rekao:

"Prvi znak (Smaka svijeta) je izlazak Sunca sa zapada i pojava životinje (*dabbe*) u prijepodnevnom vremenu. Bez obzira koje će se od toga dvoga prvo desiti, ono drugo će se ubrzo zatim pojaviti."

Kazivanje o Dedždžalu, njegovim osobinama i pojavljivanju te kazivanje o Džessasi

2054. Prenosi se da je Amir ibn Šerahil eš-Ša'bi (narod Hemdan) pitao Fatimu bint Kajs, a ona je bila jedna od prvih muhadžirki, da

mu prenese neki hadis koji je čula direktno od Božijeg Poslanika, a.s., našto mu ona reče:

- Dobro, ako hoćeš, učinit ću to tako.

- Hoću, pričaj mi! - reče joj on.

Ona je kazivala:

- Bila sam tada udata za Ibn Mugiru, koji je bio jedan od najboljih mladića iz kurejšijskog plemena, ali je poginuo kao šehid u prvoj bici sa Božijim Poslanikom, a.s. Kad sam postala udovica, Abdurrahman ibn 'Avf, koji je bio sa grupom ashaba, poslao mi je ponudu za brak. Ali u isto vrijeme Božiji Poslanik, a.s., mi je, također, poslao ponudu za svog posinka Usamu ibn Zejda. Pošto sam čula da je Božiji Poslanik, a.s., rekao da onaj ko voli njega treba da voli i Usamu, ja sam mu rekla da prepuštam njemu da on odluči za koga ću se udati. Božiji Poslanik, a.s., je rekao:

"Idi kod Umm Šerik!"

Umm Šerik je bila bogata muslimanka, Medinjanka, koja je puno trošila na sirotinju za Allahovo, dž.š., zadovoljstvo. Ja sam mu rekla:

- Uradit ću kako kažeš.

Ali, iznenada, on se predomisli i reče:

"Nemoj ići kod nje! Kod Umm Šerik dolazi puno ljudi (sirotinje), ne bih želio da se slučajno dio tvog tijela otkrije pa da neko vidi nešto što ti ne bi željela. Bit će ti bolje da odeš kod svog amidžića Abdullaha ibn Amra ibn Ummi Mektuma - čovjeka iz plemena Beni Fihr, iz kurejševićkog Fihra, a to je ogranak njenog plemena.

I tako sam ja otišla i provela svoj iddet (period čekanja) kod njega. Ubrzo poslije toga sam čula telala da viče:

- Dođite na zborni namaz.

Otišla sam u džamiju i klanjala za Božijim Poslanikom, a.s., u prvom ženskom saffu iza muškaraca.

Kada je Božiji Poslanik, a.s., završio namaz, okrenuo se prema nama i smiješeći se rekao:

"Ostanite svi na mjestu!", pa onda nastavio, "znate li zašto sam vas okupio?"

Ljudi mu odgovoriše:

- Allah i Njegov Poslanik najbolje znaju.

On reče:

"Tako mi Boga, nisam vas okupio da bih išta od vas tražio niti da bih vas čime uplašio, htio sam vam samo ispričati nešto šta mi je Temim ed-Dari, kršćanin, koji je nedavno primio islam, ispričao a što se podudara sa onim što sam vam govorio o Dedždžalu.

On mi je rekao da je plovio morem sa tridesetericom ljudi iz (plemena) Lahm i Džuzam. Valovi su se s njima poigravali čitavih mjesec dana na morskoj pučini da bi jednog dana pred sumrak pristali na neko ostrvo. Kad su se iskrcali na to ostrvo, sreli su neko čudno stvorenje toliko dlakavo da, od bujnosti njegovih dlaka, nisu znali gdje mu je prednji a gdje zadnji dio.

- Pobogu! - rekli su i upitali:

- Šta si ti?

Ono im je odgovorilo:

- Ja sam el-Džessasa (dosl. Uhoditeljica).

Oni su ga upitali šta znači el-Džessasa a ono im je reklo:

- Ljudi, otiđite u onaj dvor, tamo vas čeka neko vrlo željan da čuje od vas vijesti!

Nakon što je spomenula nekog čovjeka uplašili smo se da ona nije šejtan lično. Brzo smo otišli do dvora i zatekli tamo nekakvog džinovskog čovjeka okovanog u lance, ruku vezanih za vrat i sputanih nogu ispod koljena.

- Pobogu! - rekli smo i upitali ga:

- Ko si ti?

On je rekao:

- Vi već imate vijesti o meni, no recite vi meni ko ste vi?

Rekli smo mu:

- Mi smo grupa Arapa. Plovili smo brodom. Valovi su se s nama poigravali čitavih mjesec dana na morskoj pučini da bismo nakon

toga pristali na ovo tvoje ostrvo. Kad smo se iskrcali, sreli smo neko čudno stvorenje toliko dlakavo da se od mnoštva dlaka ne zna gdje mu je prednja a gdje zadnja strana. Rekli smo mu:

- Pobogu! - pa smo ga upitali:

- Šta si ti?

Ono nam je odgovorilo:

- Ja sam el-Džessasa.

Mi smo ga upitali šta znači el-Džessasa, a ono nam je reklo:

- Ljudi, idite u onaj dvor, tamo vas čeka neko vrlo željan da čuje od vas vijesti!

Tada smo pohitali do tebe, bojeći se da ona nije sami šejtan.

On nas je upitao:

- Recite mi o hurminim palmama u Bejsanu!

- Šta te zanima o tim palmama? - upitali smo mi i on je upitao:

- Ima li plodova na njima?

- Da, ima - kazali smo.

- Uskoro ih više neće biti - rekao je zatim i dodao:

- Recite mi o Taberijskom jezeru!

- Šta te tačno interesira? - upitali smo ga i on je rekao:

- Ima li vode u njemu?

- (U njemu) ima mnogo vode - kazali smo.

- Uskoro više neće biti vode u njemu - rekao je - te dodao:

- Recite mi o Zugar vrelu!

- Šta te tačno interesira? - upitali smo mi i on je rekao:

- Ima li vode u njemu i natapaju li ratari polja njome?

- Da, ima mnogo vode i ratari natapaju njome svoje njive - kazali smo.

Onda je upitao:

- Recite mi šta je sa Vjerovjesnikom koji je poslan onima što ne znaju pisati, šta je dosada uradio?

- Napustio je Mekku i doselio se u Medinu - kazali smo.

Potom je upitao:

- Bore li se Arapi protiv njega?

- Bore - rekli smo.

- Pa kako mu ide sa njima? - upitao je on.

Rekli smo mu da je on (Božiji Poslanik, a.s.,) postigao uspjeh među Arapima oko sebe i da su mu se pokorili.

- Je li se to već desilo? - upitao je i mi smo mu kazali da jeste.

- I bolje im je da mu se pokore - rekao je on i nastavio:

- Sada ću vam reći ko sam ja. Ja sam Dedždžal. Uskoro ću dobiti dopuštenje pa ću se pojaviti. Putovat ću svijetom i za četrdeset noći obići svako naselje ne propustivši niti jedno selo, izuzev Mekke i Medine. Ta dva grada meni su zabranjena, tako da kad god pokušam ući u bilo koji od njih, dočekat će me melek sa isukanom sabljom i vratiti me nazad. I na svakom prilazu u ta dva grada stajat će meleci čuvari.

Fatima dalje kaže:

- Božiji Poslanik, a.s., udarajući svojim štapom po minberu, rekao je:

"Ovo je Tajba, ovo je Tajba, ovo je Tajba (tj. Medina). Zar vam ja nisam rekao nešto ovako?"

- Jesi - rekli su ljudi.

"Sviđa mi se ovo što sam čuo od Temima, jer se slaže sa onim što sam vam govorio o Dedždžalu kao i Mekki i Medini. A što se tiče mjesta odakle će se on pojaviti to nije ni Sredozemno niti Crveno more, on će se pojaviti sa istoka, on će se pojaviti sa istoka, on će se pojaviti sa istoka."

Govoreći to, Božiji Poslanik, a.s., pokazao je rukom prema istoku.

- Ovo sam zapamtila direktno od Božijeg Poslanika, a.s., zaključila je Fatima (bint Kajs) svoje kazivanje.

2055. Prenosi se od Enesa ibn Malika, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Nema grada u koji neće ući Dedždžal, izuzev Mekke i Medine, i nema nijednog prilaza u ova dva grada a da ih neće čuvati meleci poredani u redove. On će doći do Sibhe (pored Medine) pa će se Medina tri puta zatresti. Tada će iz nje izaći svaki nevjernik i licemjer i priključiti mu se."

Dedždžala će slijediti sedamdeset hiljada Jevreja iz Isfahana

2056. Prenosi se od Enesa ibn Malika da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Dedždžala će slijediti sedamdeset hiljada Jevreja iz Isfahana koji će nositi tajlesane (turbane s jednim opuštenim krajem)."

O bježanju ljudi od Dedždžala u brda i o broju Arapa u to vrijeme

2057. Prenosi se od Umm Šerik da je ona čula Vjerovjesnika, a.s., kako kaže:

"Zaista će ljudi od Dedždžala bježati u brda (ili u Džibal - oblast u sjeverozapadnoj Perziji)."

Umm Šerik ga je upitala:

- Božiji Poslaniče, a šta će tada biti sa Arapima?

"Njih će biti malo" - odgovorio joj je Božiji Poslanik, a.s.

Od stvaranja Adema, a.s., do Smaka svijeta bit će ljudi koji su gori od Dedždžala

2058. Prenosi se od Humejda ibn Hilala da je jedna grupa (ljudi), među kojima su bili i Ebu ed-Dehma' i Ebu Katade, pričali:

- Idući kod Imrana ibn Husajna prolazili smo pokraj Hišama ibn Amira pa nam je on jednog dana rekao:

- Vi prolazite pokraj mene i idete do onih, od kojih nijedan nije bio više uz Božijeg Poslanika, a.s., od mene, niti zna više njegovih hadisa od mene. Čuo sam Božijeg Poslanika, a.s., da kaže:

"Od stvaranja Adema, a.s., do Smaka svijeta bilo je i bit će ljudi koji su gori od Dedždžala."*

Kada Isa, a.s., bude spušten, polomit će krst i ubiti svinju

2059. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Tako mi Boga, doista će sin Merjemin sići i zavesti pravedan poredak (na Zemlji). Polomit će krst, ubiti svinju i dokinuti džizju. Izgubit će se interes za trgovinom i imetkom i nestati neprijateljstava, mržnje i zavisti. Imetak će se nuditi, ali ga niko neće htjeti primiti."

2060. Prenosi se od Ebu Hurejre da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Kada sin Merjemin siđe među vas, on će vas voditi po vašim zakonima."

(Zuhejr ibn Harb) je kazao:

- Ispričao sam Ibn Ebu Zi'bu da nam je Evzai od Zuhrija, on od Nafi'a, a ovaj od Ebu Hurejre prenio i jednu drugu verziju ovoga hadisa u kojoj umjesto: "*Fe emmekum minkum* - pa će vas voditi po vašim zakonima", stoji: "*Ve imamukum minkum* - a imam će vam biti od vas."

Ibn Ebu Zi'b me je upitao:

- Da li znaš šta znači: "*Emmekum minkum* - pa će vas voditi po vašim zakonima?"

- Ne znam, reci mi! - odgovorio sam.

Rekao mi je:

- Predvodit će vas po Knjizi vašega Gospodara (Kur'anu) i sunnetu vašega Vjerovjesnika.

---

* Oni su veće iskušenje od Dedždžala.

2061. Prenosi se od Džabira ibn Abdullaha da je čuo Božijeg Poslanika, a.s., kako kaže:

"Sve do Sudnjeg dana u mome Ummetu će postojati jedna grupa koja će se boriti za istinu, a kada Isa, a.s., sin Merjemin, siđe, vođa ove grupe* će mu reći:

- Dođi, predvodi nas u namazu!

A on (Isa, a.s.) će reći:

- Ne, Allah, dž.š., je počastio ovaj Ummet tako da vi možete jedni druge predvoditi."

Ja i Smak svijeta poslani smo ovako

2062. Prenosi se da je Sehl ibn Sa'd, r.a., rekao:

- Čuo sam Božijeg Poslanika, a.s., kako govori, podigavši sastavljene kažiprst i srednji prst:

" Ja i Smak svijeta poslani smo ovako (vremenski blizu)."

O blizini Smaka svijeta

2063. Prenosi se od Enesa ibn Malika, r.a. da je neki čovjek pitao Vjerovjesnika, a.s.:

- Kada će nastupiti Smak svijeta?

Božiji Poslanik, a.s., je šutio jedan časak, zatim je pogledao u nekog dječaka iz plemena Ezd Šenu'e, koji je stajao pred njim i rekao:

"Ako ovaj (dječak) dugo poživi, on neće ostarjeti prije nego (za tebe) nastupi Smak svijeta."**

Enes ibn Malik je rekao:

- Taj dječak je, inače, bio moj vršnjak.

---

* Neki učenjaci kažu da će ovo biti Mehdi ibn Abdullah, na što ukazuju neki hadisi.

** U ovom i narednom hadisu pod Smakom svijeta misli se na smrt.

2064. Prenosi se da je Aiša, r.a., rekla:

- Kad bi beduini dolazili kod Božijeg Poslanika, a.s., pitali su ga:

- Kada će biti Smak svijeta?

On bi pogledao u najmlađeg među njima i rekao:

"Ako ovaj poživi, on neće ostarjeti prije nego (za vas) nastupi Smak svijeta."

Smak svijeta će (tako naglo) nastupiti da čovjek, koji je pomuzao devu, neće uspjeti prinijeti posudu (sa mlijekom) svojim ustima, a on će nastupiti

2065. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Vjerovjesnik, a.s., rekao:

"Smak svijeta će (tako naglo) nastupiti da čovjek, koji je pomuzao devu, neće uspjeti prinijeti posudu (sa mlijekom) svojim ustima, a on će već nastupiti; dvojica, koja se zateknu u činu prodaje i kupovine nekog platna neće to završiti, a on će nastupiti; čovjek koji se zatekne u poslu popravke korita neće to završiti, a Smak svijeta će već nastupiti."

Između dva zvuka roga (sura) je četrdeset u toku kojih će svi dijelovi ljudskog tijela istruhnuti, izuzev kosti repnjače

2066. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Između dva zvuka roga (sura) je četrdeset."

Upitali su:

- Ebu Hurejre, je li četrdeset dana?

- Odbijam (kazati) - rekao je.

- Četrdeset mjeseci? - upitali su.

- Odbijam (kazati) - rekao je.

- Četrdeset godina? - upitali su.

- Odbijam (kazati) - rekao je i nastavio (kazivanje hadisa):

"Allah, dž.š., će zatim spustiti sa neba kišu pa će (ljudi) iznići kao što niče zelen (bilje). Svi dijelovi ljudskog tijela će istruhnuti, izuzev kosti repnjače, od koje će se na Dan proživljenja iznova formirati čovjek."

Najveće iskušenje muškarcima su žene

2067. Prenosi se od Usame ibn Zejda ibn Harisa i Se'ida ibn Zejda ibn Amra ibn Nufejla da je Božiji Poslanik, a.s., rekao:

"Iza sebe ljudima neću ostaviti većeg iskušenja ni pogubnijeg po muškarce od žena!"

2068. Prenosi se od Ebu Se'ida el-Hudrija, r.a., da je Vjerovjesnik, a.s., rekao:

"Zaista je dunjaluk sladak i privlačan. Allah, dž.š., vam ga daje na korišćenje i prati kako se na njemu ponašate. Čuvajte se dunjaluka i čuvajte se žena, jer prvo iskušenje kojemu su podlegli Izrailićani bile su žene."

SUZDRŽAVANJE (ZUHD) I OSJEĆAJNOST

Moj Allahu, učini da porodici Muhammedovoj opskrba bude dostatna

2069. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Allahov Poslanik, a.s., rekao:

"Moj Allahu, učini da porodici Muhammedovoj opskrba bude dostatna."

Oskudica u životu Allahovog Poslanika, a.s.

2070. Prenosi se od Urveta da je Aiša, r.a., rekla:

- Moj sestriću! Mi smo, tako mi Allaha, gledali mladi mjesec, pa opet mladi mjesec, pa opet mladi mjesec, tri mlađaka tokom dva mjeseca dana, a da se u kućama Allahova Poslanika, a.s., nije vatra naložila.

Upitao sam, veli Urve:

- Tetka, šta vas je održavalo na životu?

- Dvije vrste hrane - kazala je - hurme i voda. Osim toga Allahov Poslanik, a.s., imao je komšije ensarije, koji su držali stoku, pa su znali poslati mlijeka koje bi nam Allahov Poslanik, a.s., davao da pijemo.

2071. Od Aiše, r.a., supruge Allahova Poslanika, a.s., se prenosi da je rekla:

- Allahov Poslanik, a.s., i umro je a da se nije u jednom danu dva puta najeo hljeba i masti.

2072. Od Aiše, r.a., se prenosi da je rekla:

- Porodica se nije hranila pšeničnim hljebom dva dana zaredom, nego bi drugi dan jeli samo hurme.

2073. Ebu Hatim od Ebu Hurejre, r.a., prenosi sljedeće:

- Tako mi Onoga koji me drži u životu, Allahov Poslanik, a.s., je i napustio ovaj svijet, a da svoju porodicu nikada nije tri dana zaredom hranio pšeničnim hljebom!

2074. Prenosi se od Aiše, r.a., da je rekla:

- U vrijeme kad je Allahov Poslanik, a.s., umro, ja u ostavi nisam imala ništa čime bi se hranio živ insan, osim nešto ječma u polici koja je meni pripadala. Time sam se hranila dok na kraju nisam i to potrošila.

Znalo se desiti da Vjerovjesnik, s.a.v.s., za jelo nije imao ni najobičnije hurme

2075. Prenosi se od Semmaka ibn Harba da je rekao:

- Slušao sam Nu'mana ibn Beširа kako na hutbi govori:

- Omer je spominjao šta je narod postigao od dunjaluka pa je dodao: Ja sam vidio Allahova Poslanika, a.s., kako se cijeli dan previja od gladi ne nalazeći za jelo ni najobičnije hurme.

Prvenstvo siromašnih muhadžira nad bogatima pri ulasku u Džennet

2076. Prenosi se od Ebu Abdurrahmana el-Hubulijje da je rekao:

- Čuo sam Abdullaha ibn 'Amra ibn el-'Asa, kad je neki čovjek od njega nešto iskao rekavši: - Zar mi nismo muhadžirska sirotinja - kako ga upita:

- Imaš li ti suprugu?

- Imam - odgovori ovaj.

- A imaš li stan gdje stanuješ? - upita ga zatim.

- Imam - odgovori on.

- Pa ti si onda bogat!

- Imam ja i slugu! - uzviknu on.

- Pa ti si onda kralj!

Ebu Abdurrahman dalje veli:

- Bio sam kod Abdullaha ibn 'Amra ibn el-'Asa kad mu dođoše trojica ljudi pa mu rekoše:

- Ebu Muhammede, mi ni sa čim ne raspolažemo! Nemamo se čime izdržavati, nemamo nikakvu životinju, nemamo ni hrane!

- Šta želite - upita on - ako hoćete pridružite se nama pa ćemo vam dati ono što vam Allah odredi, a ako želite, vaš slučaj ćemo izložiti vladaru, ili, ako želite, strpite se, jer ja sam čuo Allahova Poslanika, a.s., kad kaže:

"Siromašni muhadžiri će na Sudnjem danu ući u Džennet na četrdeset jeseni prije bogatih."

Oni tada rekoše:

- Mi ćemo se u tom slučaju strpiti, ne tražimo, dakle, ništa!

Većina džennetlija su siromasi

2077. Od Usame ibn Zejda, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, a.s., rekao:

"Stajao sam na džennetskim vratima pa je većina onih koji su ušli bila siromašna, a bogataši su bili zadržani (radi obračuna), izuzev džehennemlija, njima je naređeno da idu u vatru. Stajao sam i na vratima Džehennema pa su većina onih koji su ušli bile žene."

O odricanju od ovog svijeta i njegovoj beznačajnosti kod Svemoćnog i Svevišnjeg Allaha

2078. Od Džabira ibn Abdullaha se prenosi da je Allahov Poslanik, a.s., ušao u pijacu punu svijeta i naišao tu na krepano jare podrezanih ušiju te ga je uhvatio za uši i podigao a zatim upitao:

"Ko bi od vas volio da dobije ovo za jedan dirhem?"

- Ne želimo ga sebi ni po koju cijenu - odgovoriše oni - šta bismo s njim.

On opet upita:

"Želite li da je vaše?"

- Tako nam Allaha, i da je živo, imalo bi mahanu jer ima potkresane uši, a šta tek vrijedi kao krepano! - odgovoriše oni.

On tada reče:

"Tako mi Allaha, zaista dunjaluk kod Allaha manje vrijedi nego kod vas ovo (krepano jare)."

2079. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, a.s., rekao:

"Dunjaluk je vjerniku zatvor, a nevjerniku Džennet."

Bojazan od okretanja dunjaluku i od nadmetanja u njemu

2080. Od Amra ibn Avfa, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, a.s., poslao u Bahrejn Ebu Ubejda ibn el-Džerraha, r.a., po tamošnju džizju (glavarinu), a Allahov Poslanik, a.s., inače je sa stanovnicima Bahrejna bio sklopio mir i za namjesnika im postavio Alaa ibn el-Hadremija. Ebu Ubejde stiže sa kapitalom iz Bahrejna pa ensarije čuše za njegov dolazak te dođoše klanjati sa Allahovim Poslanikom, a.s., sabah-namaz. Nakon što je Allahov Poslanik, a.s., završio namaz, krenu kući, ali mu se oni isprriječiše. Kad ih vidje, Allahov Poslanik, a.s., se osmijehnu i reče:

"Izgleda mi da ste čuli da je Ebu Ubejde nešto donio iz Bahrejna?!"

- Jesmo, Allahov Poslaniče! - odgovoriše oni, a on nastavi:

"Radujte se i budite sasvim spokojni u pogledu nafake! Jer, Allaha mi, siromaštvo nije ono zbog čega bih za vas strahovao, već se bojim da se i vi ne okrenete dunjaluku kao što su se okrenuli oni prije vas, pa da se u njemu natječete kao što su se oni natjecali i da vas on upropasti kao što je njih upropastio."

Strah od rivalstva i zavisti prilikom osvojenja novih krajeva

2081. Prenosi se od Abdullaha ibn 'Amra ibn el-Asa da je Allahov Poslanik, a.s., rekao:

"Kakav ćete vi narod biti kad osvojite Perziju i Bizantiju!"

- Govorit ćemo onako kako nam je Allah naredio (zahvaljivati mu i učiti dove) - reče Abdurrahman ibn Avf, a Allahov Poslanik, a.s., nastavi:

"Možda ćete postupati drugačije - međusobno se nadmetati, jedni drugima zavidjeti, jedni drugima leđa okretati, jedni druge mrziti i tome slično, a muhadžirske siromahe njima samima prepustiti?"

Dunjaluk je u odnosu na ahiret kao kad neko od vas stavi prst u more

2082. Od Mustevrida, brata Beni Fihra, se prenosi da je Allahov Poslanik, a.s., rekao:

"Allaha mi, dunjaluk je u odnosu na ahiret samo kao kad neko od vas stavi svoj kažiprst u more - neka pogleda s čime se taj prst vrati!"

Dunjalučka iskušenja i odnos prema njima

2083. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je slušao Vjerovjesnika, a.s., kako govori:

"Trojicu iz Benu Israila - gubavca, ćelavca i slijepca - Allah htjede iskušati pa im posla meleka. Došavši gubavcu melek ga upita:

- Šta bi ti najviše volio?

- Lijep ten i kožu i da se od mene odstrani ono zbog čega se svijet gadi nada mnom - odgovori on.

On ga potrlja i sa njega spade njegova poganština te dobi lijep ten i kožu pa ga upita:

- A šta bi najviše volio od imetaka?

- Deve - odgovori on (prenosilac se dvoumio da li je to rekao gubavac ili ćelavac. Jedan od njih je rekao deve, a drugi krave.).

Bijaše mu data steona deva pa mu (melek) reče:

- Allah ti dao bereket u njoj!

Zatim dođe ćelavcu i upita ga:

- Šta bi ti najviše volio?

- Lijepu kosu i da se od mene odstrani ono zbog čega me svijet izbjegava - odgovori on, a ovaj ga potrlja, to odstrani od njega i on dobi lijepu kosu.

(Melek) ga upita:

- A šta bi najviše volio od imetka?

- Krave - odgovori on.

Bijaše mu data steona krava pa mu (melek) reče:

- Allah ti dao bereket u njoj!

Zatim dođe slijepcu i upita ga:

- Šta bi ti najviše volio?

- Da mi Allah vrati vid pa da vidim ljude - odgovori on.

Ovaj ga potrlja pa mu Allah vrati vid. (Melek) ga upita:

- A šta bi najviše volio od imetka?

- Ovce - odgovori on.

Bijaše mu data sjanjna ovca.

Kod prve dvojice deve i krave su se množile, a kod trećeg ovce se janjile tako da je prvi imao dolinu deva, drugi dolinu krava, a treći dolinu ovaca. Zatim je melek došao gubavcu u njegovom prijašnjem liku i izgledu i rekao mu:

- Ja sam čovjek siromah, sve veze na mom putovanju su prekinute i ja danas nemam nikakvih izlaza, osim uz pomoć Svemoćnog i Svevišnjeg Allaha, a onda i tvoju! Molim te, tako Ti onoga koji ti je dao tako lijep ten i kožu i imovinu, daj mi jednu devu da pomoću nje završim svoje putovanje!

- Puno je obaveza! - odgovori on, a ovaj mu reče:

- Kao da te ja poznajem! Zar nisi bio gubavac nad kojim se svijet gadio i siromah pa ti je to Allah dao!?

- Nikako! Ovo sam ja naslijedio od svojih davnih predaka! - odgovori on, a ovaj zaključi:

- Ako si lažov, neka te Allah vrati u prijašnje stanje!

Zatim je, veli, došao ćelavcu u njegovom prijašnjem liku i izgledu i kazao mu isto što i prvom, a ovaj mu uzvrati kao i onaj prvi te i njemu reče:

- Ako si lažov, neka te Allah vrati u prijašnje stanje!

Zatim je, veli, došao slijepcu u njegovom prijašnjem liku i izgledu i kazao mu:

- Ja sam čovjek, siromašni putnik, sve veze na mom putovanju su prekinute. I ja danas nemam nikakva izlaza, osim uz Allahovu, a onda tvoju pomoć. Molim te tako ti Onoga koji ti je vid povratio, daj mi jednu ovcu da pomoću nje dovršim svoje putovanje!

- Ja sam - reče ovaj - bio slijep pa mi je Allah vratio moj vid, pa ti uzmi šta hoćeš, a ostavi šta hoćeš! Allaha mi, ništa što danas uzmeš neću ti uskratiti, radi Svevišnjeg Allaha.

(Melek) mu reče:

- Zadrži svoju imovinu, vi ste samo bili iskušani! Ti imaš Allahovo zadovoljstvo, a ona dvojica Njegovu srdžbu!

Neimaština i strpljenje u njoj te korišćenje lišća sa drveća za ishranu

2084. Od Sa'da ibn Ebu Vekkasa, r.a., se prenosi da je rekao:

- Allaha mi, ja sam prvi čovjek među Arapima koji je bacio strijelu na Allahovom putu. Znali smo ići sa Allahovim Poslanikom, a.s., u borbu a da za ishranu nismo imali ništa, sem lišća vinove loze i ovoga semura (vrsta rastinja) tako da su neki od nas kao ovce brstili, a Benu Esed sad atakira na moju vjeru! Ja bih tada propao i moja djela bi bila uništena!

2085. Od Halida ibn Umejra el-Adevija se prenosi da je rekao:

- Utbe ibn Gazvan nam je držao hutbu pa je nakon izraza zahvale i pohvale Allahu, dž.š., rekao:

- A sada, da pređemo na stvar. Dunjaluk je već najavio svoj odlazak, okrenuo obuću te je od njega ostalo tek toliko koliko ostane vode na dnu čaše pa to popije njen vlasnik. I vi ćete se preseliti na vječni svijet pa se što bolje pripremite za preseljenje, jer nam je rečeno da kamen bačen sa ivice Džehennema pada u njega sedamdeset godina dok mu ne dođe do dna, a Allaha mi, bit će napunjen! Pa zar vam može biti svejedno. I još nam je rečeno da je između jednog i drugog džennetskog krila prostor od četrdeset godina, a da će svakako doći jedan dan kad će biti previše zakrčen od gužve.

Ja sam bio jedan od sedmerice uz Allahova Poslanika, a.s., kad za ishranu nismo imali ništa sem lišća sa drveća, tako da su nam se oko usta rane pojavile. Nabasao sam na neki ogrtač i popolovio ga sa Sa'dom ibn Malikom tako da sam polovinu obukao ja, a polovinu Sa'd.

Sada smo svi postali namjesnici u različitim krajevima pa ja molim Allaha da me sačuva od toga da samog sebe smatram velikim, a da pritom kod Allaha budem mali. Nije bilo nijedno poslanstvo a da se nije dokinulo, tako da je na koncu preraslo u vlast, pa i vi ćete poslije nas upoznati i iskusiti mnoge vlastodršce (*umera'*).

Mejita napuste i porodica i imetak, a s njim ostaju djela

2086. Od Enesa ibn Malika, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, a.s., reko:

"Mejita prati troje pa se dvoje vrati, a ostaje jedno. Prati ga njegova porodica, imetak i djela njegova pa se njegova porodica i imetak vrate, a sa njim ostanu njegova djela."

Gledajte u one koji su niži od vas

2087. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, a.s., rekao:

"Pogledajte u one koji su niži od vas, a ne u one koji su viši, to je najbolji način da izbjegnete omalovažavanje Allahove blagodati prema vama."

Allah uistinu voli nenametljivog, samostalnog čovjeka koji se pridržava Njegovih propisa

2088. Od Amira ibn Sa'da se prenosi da je rekao:

- Sa'd ibn Ebu Vekkas je bio kod svojih deva pa mu dođe njegov sin Omer i kad ga vidje, Sa'd reče:

- Molim Allaha da me sačuva od zla ovoga jahača!

Pošto ovaj sjaha, reče:

- Ti si među svojim devama i stokom, a ostavio si svijet da se otima oko toga kome će pripasti vlast!?

Sa'd ga udari po prsima i reče:

- Šuti! Ja sam čuo Allahova Poslanika, a.s., kad kaže:

"Allah, uistinu voli nenametljivog, samostalnog čovjeka koji se pridržava Njegovih propisa (čovjeka koji je pobožan, neovisan i povučen)."

Kad neko radeći nešto učini širk svevišnjem Allahu

2089. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Allahov Poslanik, a.s., rekao:

"Allah, Slavni i Svevišnji, je rekao: - Ja sam neovisniji od svih onih koji Mi se pridružuju. Ko učini neko djelo čineći ga u Moje, ali i još u nečije ime, Ja se odričem i njega i njegovog širka."

Kad neko nešto uradi samo zato da bi drugi ljudi za to čuli i to vidjeli

2090. Od Ibn Abbasa, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, a.s., rekao:

"Ko nešto uradi samo zato da bi ga ljudi čuli i vidjeli, Allah će na Sudnjem danu učiniti da ljudi i čuju i vide stvarnost tog njegovog djela!"

Riječ zbog koje će onaj ko je kaže propasti u Džehennem

2091. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, a.s., rekao:

"Bit će ljudi koji će propadati u džehennemsku vatru dublju nego što je razdaljina između Istoka i Zapada - samo zbog riječi koju je izrekao, ne vodeći računa o njenom sadržaju."

Mu'minu je na hajr svaka situacija

2092. Od Suhejba, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, a.s., rekao:

"Divno li je mu'minsko stanje! Njegova svaka situacija je njemu na hajr, a to osim mu'mina niko drugi nema. Kad se čemu obraduje, zahvalan je Allahu i postigne hajr, a kada je ožalošćen, osaburi radi Allaha i opet postigne hajr."

Strpljivo podnošenje iskušenja u vjeri i priča o Ashabu-l-Uhdudu

2093. Od Suhejba, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, a.s., rekao:

"Prije vas bijaše jedan vladar koji je imao čarobnjaka, pa kad on ostari, reče vladaru:

- Ja sam već ostario pa mi daj kakva mladića da ga podučim sihiru.

I on mu posla jednog mladića da ga podučava. Pored puta kojim bi mladić prolazio, bijaše neki monah pa se on svrati kod njega i kad ču njegove riječi, bijaše zadivljen. Zatim je redovno počeo svraćati kod monaha kad god bi išao čarobnjaku pa bi ga ovaj tukao.

Zbog toga se on požali monahu, koji mu reče:

- Kad se pobojiš čarobnjaka, kaži da te zadržala tvoja porodica, a kad se pobojiš porodice, reci da te zadržao čarobnjak.

On je tako i činio sve dok jednom ne naiđe na nekakvu veliku životinju, koja je zaustavila ljude, pa reče:

- Danas ću saznati ko je bolji, čarobnjak ili monah?

Zatim uze kamen i reče:

- Allahu moj! Ako ti je učenje monaha draže od onoga čemu me uči čarobnjak, usmrti ovu životinju da svijet može proći!

Onda ga baci i ubi životinju, a svijet poče prolaziti.

Zatim dođe monahu i obavijesti ga o tome pa mu ovaj reče:

- Sinko, ti si danas nadmašio mene, ti si postigao, kako mi se čini, takav stepen da ćeš biti stavljen na iskušenje pa ako to bude - ne kazuj za mene!

Mladić je zatim izliječio slijepca i gubavca, a liječio je svijet i od drugih bolesti. Vladarev savjetnik, koji je bio slijep, ču za to pa mu donese mnoge poklone i reče:

- Ovo je sve za tebe ako me izliječiš!

- Ne liječim nikog ja, liječi jedino Allah, pa ako ti povjeruješ u Allaha, ja ću Ga u dovi zamoliti pa će te On izliječiti - reče mladić.

Ovaj prihvati vjeru u Allaha pa ga on izliječi te on dođe na sjedeljku kod vladara, kao i prije, a vladar ga upita:

- Ko ti vid povrati?

- Moj Gospodar - odgovori on, a vladar nastavi:

- Ti kao da imaš nekog Gospodara osim mene!?

- I moj i tvoj Gospodar je Allah - reče on, a ovaj ga stavi na mučenje, sve dok ne prokaza mladića. Mladić bijaše priveden pa ga vladar upita:

- Moj sinak, tvoj sihr je dostigao takav stepen da njim liječiš slijepca i gubavca i činiš druga čuda?

- Ja ne liječim nikog, jedino Svemoćni i Svevišnji Allah liječi! - odgovori on.

On ga stavi na mučenje sve dok ne prokaza monaha. Bijaše i on priveden pa mu je rečeno:

- Napusti svoju vjeru!

On odbi te ovaj zatraži testeru pa mu je stavi na razdjeljak kose na glavi i raspolovi ga tako da padoše dvije njegove polovine. Potom, bijaše doveden vladarev savjetnik pa mu bi rečeno:

- Napusti svoju vjeru!

On odbi pa i njemu stavi testeru na razdjeljak kose na glavi i razreza ga njome tako da padoše dvije njegove polovine. Onda bijaše doveden mladić i bijaše mu rečeno:

- Napusti svoju vjeru?

On odbi pa ga ovaj predade grupi svojih ljudi rekavši im:

- Vodite ga na to i to brdo i popnite se na vrh sa njim pa ga bacite odozgo ako ne napusti svoju vjeru!

Oni ga odvedoše i s njim se uspeše na brdo, a on prouči dovu:

- Moj Allahu, zaštiti me od njih na neki Svoj način.

Brdo zadrhta ispod njih i oni izginuše, a on se vrati vladaru na svojim nogama te ga on upita:

- Šta bijaše sa tvojim društvom?

- Allah me je zaštitio od njih - odgovori mladić, a ovaj ga predade drugoj skupini svojih ljudi rekavši im:

- Vodite ga i ukrcajte na kakav čamac pa ako ne napusti svoju vjeru, bacite ga nasred mora u vodu!

Oni ga odvedoše, a on prouči dovu:

- Moj Allahu, zaštiti me od njih na neki Svoj način.

Čamac se izvrnu sa njima pa se oni podaviše u vodi, a on se vladaru vrati na svojim nogama te ga on upita:

- Šta bijaše sa tvojim društvom?

- Allah me je zaštitio od njih - pa reče vladaru:

- Nećeš me moći ubiti dok ne postupiš onako kako ti ja kažem!

- Šta je to? - upita on, a mladić nastavi:

- Da sakupiš narod na jednom mjestu i da me razapneš na kakvo stablo pa da uzmeš strijelu iz moga tobolca i staviš je u hvatište luka i da kažeš: U ime Allaha, mladićevog Gospodara - i da je onda odapneš prema meni! Ako tako postupiš, ubit ćeš me.

On sakupi narod na jedno mjesto, sveza mladića za jedno stablo, uze strijelu iz njegovog tobolca, stavi je u hvatište luka i reče: U ime Allaha, mladićevog Gospodara, te je odape. Strijela pogodi mladića u sljepoočnicu pa on savi svoju ruku na to mjesto i umrije, a narod povika:

- Vjerujemo u mladićevog Gospodara! Vjerujemo u mladićevog gospodara! Vjerujemo u mladićevog Gospodara!

Utom su prišli vladaru, pa mu rekoše:

- Ne vidje li upravo ono čega si se plašio!? Bogme te stiže tvoja bojazan - ljudi povjerovaše!

On potom naredi da se iskopaju jame na početku svake ulice i one bijahu iskopane, a on raspali lomače u njima i reče:

- Ko ne napusti mladićevu vjeru bacite ga u nju ili neka mu bude rečeno: Sam uđi u nju!

Oni su tako i činili dok ne dođe jedna žena sa svojim dojenčetom pa se poče kolebati bi li ili ne bi ušla u vatru a dijete joj reče:

- Majko, osaburi, ti si na Pravom putu!

ODLIKE KUR'ANA

Fatiha

2094. Prenosi se da je Ibn Abbas, r.a., rekao:

- Dok je Džibril sjedio kod Vjerovjesnika, a.s., čuo je iznad sebe škripu pa podiže glavu i reče:

- Ovo su nebeska vrata koja su se danas otvorila, a do danas nikad se otvorila nisu!

Kroz njih siđe jedan melek pa Džibril reče:

- Ovo je melek koji je sišao na Zemlju, a do danas nikad silazio nije!

On nazva selam i reče:

- Raduj se zbog dva svjetla *(nura)* koja su ti data, a nisu data nijednom vjerovjesniku prije tebe: svjetlu Fatihe i svjetlu završnih ajeta sure El-Bekare. Ti nećeš proučiti nijedan harf iz njih a da nećeš dobiti ono što se traži preko njih.

Učenje Kur'ana - sure El-Bekare i Alu 'Imran

2095. Od Ebu Umame El-Bahilija, r.a., se prenosi da je čuo Allahovog Poslanika, a.s., kad kaže:

"Učite Kur'an! On će se na Sudnjem danu zauzimati za one koji su se družili sa njim. Učite dva bujna cvijeta - El-Bekare i suru Alu 'Imran! One će se pojaviti na Sudnjem danu kao dva oblaka ili kao dvostruki sjaj sunčeva zraka ili kao dvije skupine ptica raširenih krila koje će štititi one koji su se družili sa njima! Učite suru El-Bekare, jer u njenom prihvaćanju je bereket, a u njenom odbacivanju nesreća. Lažljivci je ne trpe."

Muavija kaže:

- Saznao sam da se pod "lažljivcima" misli na sihirbaze!

Ajetu-l-kursija

2096. Od Ubejja ibn Ka'ba, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, a.s., rekao:

"Ebu Munzire, znaš li ti koji je ajet iz Allahove knjige najveličanstveniji!?"

- Allah i Njegov Poslanik znaju najbolje! - rekao je Ebu Munzir.

"Ebu Munzire, znaš li ti koji je ajet iz Allahove knjige najveličanstveniji?" - upitao je on ponovno, a Ebu Munzir je odgovorio:

- *Allahu la ilahe illa huve-l-hajju-l-kajjum* (Allah, osim koga drugog Boga nema - živ je i vječan)

On udari Ebu Munzira po prsima i reče:

"Neka ti je prijatno znanje, Ebu Munzire!"

Završetak sure El-Bekare

2097. Od Ebu Mesuda, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, a.s., rekao:

"Ko u jednoj noći prouči samo ova dva zadnja ajeta sure El-Bekare, to mu je dovoljno."

Sura El-Kehf

2098. Od Ebu Derdaa, r.a., se prenosi da je Vjerovjesnik, a.s., rekao:

"Ko nauči napamet prvih deset ajeta sure El-Kehf bit će sačuvan od Dedždžalove kušnje."

U drugom rivajetu stoji: "deset zadnjih ajeta".*

Sura Ihlas *(Kulhuvallahu ehad)*

2099. Od Ebu Derdaa, r.a., se prenosi da je Vjerovjesnik, a.s., rekao:

"Zar ne bi mogao neko od vas u jednoj noći proučiti trećinu Kur'ana?"

Ashabi upitaše:

- Kako bi mogao proučiti trećinu Kur'ana?

"*Kul huvallahu ehad*... vrijedi trećinu Kur'ana!" - zaključi on.

2100. Od Aiše, r.a., se prenosi da je Vjerovjesnik, a.s., sa jednom grupom boraca poslao čovjeka koji je na svakom namazu svojim drugovima učio *Kul huvallahu ehad.* Kada se vratiše, spomenuše to Allahovom Poslaniku, a.s., pa on reče:

"Pitajte ga zašto je to radio!"

Oni ga upitaše pa on odgovori:

- Zato što je to svojstvo Milostivoga, zato to volim učiti.

"Obavijestite ga da njega Allah voli!" - reče Allahov Poslanik, a.s.

Učenje dvije *Kul e'uze*

2101. Od Ukbe ibn Amira, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, a.s., rekao:

"Ove noći objavljeni su ajeti kojima slični još nisu objavljeni: *Kul e'uzu birabbi-l-felek* i *Kul e'uzu birabbi-n-nas.*"

Onaj ko se uzdiže Kur'anom

2102. Od Amira ibn Vasila se prenosi da je Nafi' ibn Abdulharis susreo Omera u Asfanu, a Omer ga je ponekad postavljao za upravnika Mekke, pa ga je upitao:

- Koga si postavio za upravnika nad stanovnicima ove doline (Mekke)?

- Ibn Ebzija - odgovori on, a ovaj će:

- Ko je Ibn Ebzi?

- Jedan od naših oslobođenih robova - odgovori on, a ovaj se začudi:

- Postavio si im za upravnika oslobođenog roba!?

- On uči Knjigu Svemoćnog i Svevišnjeg Allaha i poznaje propise nasljednog prava - reče Omer i nastavi:

- Zar naš Vjerovjesnik, a.s., nije kazao:

"Uistinu, Allah ovom Knjigom jedne ljude diže na viši stepen, a druge spušta na niži."

Vrijednost učenja Kur'ana

2103. Prenosi se da je Ukbe ibn Amir, r.a., rekao:

- Bili smo na sofi kad je izašao Allahov Poslanik, a.s., i upitao:

"Ko bi od vas volio da izjutra svakog dana ode do Buthana ili Akika (doline blizu Medine) i vrati se otud sa dvije grbave deve, ne učinivši time nikakav grijeh, niti, pak, prekinuvši rodbinske veze?!"

- Svi bismo to voljeli, Allahov Poslaniče! - odgovorismo mi, a on nastavi:

"Što ne biste onda poranili u džamiju pa naučili ili proučili dva ajeta iz Allahove knjige, to vam je vrednije nego dvije deve; tri ajeta vrednija su od tri deve, četiri vrednija od četiri deve i tako dalje, koliko ajeta toliko deva."

Primjer učača Kur'ana i onoga ko to nije

2104. Od Ebu Musaa el-Eš'arija, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, a.s., rekao:

"Vjernik koji uči Kur'an sličan je pomorandži - ima lijep miris, a i njezin okus je lijep. Vjernik koji ne uči Kur'an, sličan je hurmi - nema mirisa, ali je njen okus sladak. Dvoličnjak koji uči Kur'an sličan je bosiljku - ima lijep miris, ali mu je okus gorak, dok je dvoličnjak koji ne uči Kur'an, sličan divljoj tikvici. Ona nema mirisa, a i okus joj je gorak."

Vješt učač Kur'ana i onaj koji ga uči sa poteškoćama

2105. Od Aiše, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, a.s., rekao:

"Vješt učač Kur'ana je u društvu časnih, čestitih meleka, pisara, a onaj koji ga uči zastajkujući (zamuckujući) zato što mu je to naporno, imat će dvostruku nagradu."

Spuštanje meleka zbog učenja Kur'ana

2106. Prenosi se da je Berra, r.a., rekao:

- Neki čovjek je učio suru Kehf, a kraj njega bijaše sa dva konopca svezan konj pa se pojavi neki oblak koji ga natkrili i poče mu se približavati te konj, bojeći ga se, poče od njega bježati. Pošto svanu, on dođe Vjerovjesniku, a.s., i to mu ispriča pa on reče:

"To su meleci, spustili se Kur'anu."

2107. Od Ebu Se'ida el-Hudrija, r.a., se prenosi da je rekao kako je Usejd ibn Hudajr jedne noći učio Kur'an u svome toru pa je njegova kobila počela juriti tamo-amo. On još nastavi učiti, kad ponovo poče juriti. Nastavi učiti još, a ona jednako juri. Usejd veli:

- Pobojao sam se da ne zgazi moga sina Jahjaa pa sam krenuo prema njoj pa iznad svoje glave ugledah nešto poput oblaka i u njemu neke svjetiljke. To se dizalo ka nebu sve dok nije za mene postalo nevidljivo. Ujutro sam otišao Allahovom Poslaniku, a.s., i rekao mu:

- Allahov Poslaniče, dok sam sinoć učio Kur'an u mome toru moja kobila je počela juriti tamo-amo.

"Uči, Ibn Hudajre!" - reče mu Allahov Poslanik.

- Ja sam nastavio učiti, a ona nastavi juriti.

"Uči, Ibn Hudajre!" - reče Allahov Poslanik a.s.

- Ja sam nastavio učiti, a ona i dalje juriti.

"Uči, Ibn Hudajre!" - reče Allahov Poslanik.

- Ja sam prestao učiti, jer je (moj sin) Jahja bio blizu nje pa sam se bojao da ga ne zgazi. Onda sam vidio nešto poput oblaka i u njemu neke svjetiljke. To se dizalo ka nebu dok mi nije postalo nevidljivo. Tada Allahov Poslanik, a.s., reče:

"To su bili meleci koji su te slušali. Da si nastavio učiti, oni bi osvanuli tako da bi ih svijet mogao vidjeti. Oni se od njih ne bi skrivali."

Zavidnost je dozvoljena samo u dvome

2108. Salim od svoga oca, r.a., prenosi da je Vjerovjesnik, a.s., rekao:

"Zavidnost je dozvoljena samo u dvome: prema čovjeku kome je Allah dao Kur'an pa se on njega pridržava i noću i danju, i prema čovjeku kome je Allah dao imetak pa ga on dijeli drugima i noću i danju."

Obaveza čuvanja Kur'ana stalnim učenjem

2109. Od Abdullaha ibn Omera, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, a.s., rekao:

"Poznavalac Kur'ana *(hafiz)* je poput (vlasnika) vezanih deva - ako ih bude dobro pazio, zadržat će ih, a ako ih pusti, one će otići."

2110. Od Abdullaha ibn Mesuda, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, a.s., rekao:

"Ružno li je da neko kaže: Zaboravio sam taj i taj ajet. Ne! Nego mu je učinjeno da to zaboravi! Ponavljajte Kur'an, jer on lakše izmakne iz ljudskih grudi, nego stoka iz svojih lanaca."

Uljepšavanje glasa pri učenju Kur'ana

2111. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je čuo kako Allahov Poslanik, a.s., govori:

"Allah nikoga ne sluša tako pažljivo kao vjerovjesnika lijepoga glasa kada melodično naglas uči Kur'an."

2112. Prenosi se od Ebu Burde da je Ebu Musa rekao:

- Allahov Poslanik, a.s., mi je kazao:

"Da si samo vidio kako sam sinoć slušao tvoje učenje Kur'ana! Tebi je dato nešto od glasovnih mogućnosti kakve su date Davudovoj porodici."

Opetovanje pri učenju Kur'ana

2113. Prenosi se od Muavije ibn Kurreta da je čuo Abdullaha ibn Mugaffela el-Muznija, r.a., kad kaže:

- Vjerovjesnik, a.s., je u godini osvojenja Mekke u svom pohodu učio suru Feth jašući na svojoj devi pa je pri učenju opetovao (prvi ajet te sure).

Muavija kaže:

- Kad se ne bih bojao da će se ljudi oko mene okupiti, učio bih vam onako kako je on učio.

Glasno učenje Kur'ana noću i slušanje toga učenja

2114. Od Aiše, r.a., se prenosi da je Vjerovjesnik, a.s., slušao nekog čovjeka kako noću uči Kur'an pa je rekao:

"Allah mu se smilovao! On me je podsjetio na taj i taj ajet kojeg sam bio ispustio iz te i te sure."

Sedam dijalekata na kojima je objavljen Kur'an

2115. Od Omera ibn el-Hattaba, r.a., se prenosi da je rekao:

- Čuo sam Hišama ibn Hakima ibn Hizama kako suru El-Furkan uči drugačije nego što sam je ja učio i kako je mene Allahov Poslanik,

a.s., podučio, pa ga zamalo istog časa nisam prekinuo, ali sam se strpio dok nije do kraja namaz završio. Tada sam ga zgrabio za ogrtač ispod brade i doveo ga Allahovom Poslaniku, a.s., i rekao:

- Allahov Poslaniče, čuo sam ovoga kako suru El-Furkan uči drugačije nego što si ti mene podučio!

- Ti ga pusti, a ti uči! - reče Allahov Poslanik, a.s.

On poče učiti isto onako kako sam ga i čuo da uči pa Allahov Poslanik, a.s., reče:

"Ovako je objavljeno", zatim reče meni:

"Uči ti!"

Ja sam učio, a on reče:

"Ovako je objavljeno! Kur'an je, uistinu, objavljen na sedam dijalekata pa učite onim dijalektom koji vam je lakši."

Vjerovjesnikovo, a.s., učenje Kur'ana drugome

2116. Od Enesa ibn Malika, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, a.s., rekao Ubejju ibn Ka'bu:

"Svemoćni i Svevišnji Allah mi je naredio da ti proučim *Lem jekunillezine keferu*."*

- I imenom me tebi spomenuo? - upita je on.

"Jeste" - kazao mu je Poslanik, i on je na to zaplakao.

Vjerovjesnikovo, a.s., učenje Kur'ana džinima

2117. Prenosi se od Amira (eš-Ša'bija) da je rekao:

- Pitao sam Alkamu:

- Da li je Ibn Mesud bio u društvu Allahovog Poslanika, a.s., u "noći džina"?

Alkame je, veli, odgovorio:

---

* Tj. sura El-Bejjine

- Ja sam pitao Ibn Mesuda: Da li je iko od vas bio u društvu Allahovog Poslanika u "noći džina"?

- Nije, odgovori on - ali smo te noći bili sa Allahovim Poslanikom, a.s., pa smo ga izgubili iz vidokruga. Tražili smo ga po dolinama i jarugama i rekli: Džini su ga odnijeli ili je ubijen na prepad! Zakonačili smo u najgoroj noći u kojoj neko od ljudi može zakonačiti. Kada smo dočekali jutro, on dođe iz pravca brda Hira pa mu rekosmo:

- Allahov Poslaniče, izgubili smo te pa smo te tražili i nismo te našli pa smo proveli najgoru noć koju ljudi mogu provesti, a on reče:

"Pozvao me je jedan džinski domaćin pa sam otišao sa njim da im učim Kur'an."

- Onda nas je odveo pa nam pokazao njihove tragove i tragove njihove vatre. Oni su ga pitali za svoju hranu pa im je odgovorio:

"Za vas je svaka kost nad kojom je spomenuto Allahovo ime. Kad vam padne u šake, na njoj ćete naći obilje mesa. A svaka balega je hrana vašim životinjama."

Zatim je Allahov Poslanik, a.s., rekao:

"Sa ovim dvjema stvarima nemojte se otirati poslije obavljene nužde jer je to hrana vaše braće (džina-vjernika)!"

2118. Prenosi se od Ma'na da je čuo svoga oca kad kaže:

- Pitao sam Mesruka ko je Vjerovjesniku, a.s., najavio džine one noći kad su slušali Kur'an?

- Meni je tvoj otac (znači Ibn Mesud) kazao da ih je najavilo neko drvo - odgovori on.

Vjerovjesnikovo, a.s., slušanje učenja Kur'ana od drugih ljudi

2119. Od Abdullaha ibn Mesuda, r.a., se prenosi da je rekao:

- Allahov Poslanik, a.s., mi reče:

"Uči Kur'an kod mene!"

- Kako da ja učim Kur'an kraj tebe, a tebi je objavljen? - zapitah ja.

"Poželio sam ga slušati od nekog drugog" - reče on - pa sam ja učio suru En-Nisā'. Kada sam došao do ajeta: *A šta će tek biti kada dovedemo svjedoka iz svakog naroda, a tebe dovedemo kao svjedoka protiv ovih!?* (En-Nisā', 41.) podigao sam glavu ili me je čovjek do mene gurnuo, pa sam podigao glavu i vidio kako mu suze liju.

2120. Prenosi se od Abdullaha ibn Mesuda da je rekao:

- Bio sam u Himsu pa mi neki ljudi rekoše:

- Uči nešto iz Kur'ana kod nas!

- Ja sam kod njih učio suru Jusuf pa mi neki čovjek između tih ljudi reče:

- Nije tako objavljeno, Allaha mi!

- Ja mu rekoh:

- Teško se tebi! Ja sam, Allaha mi, ovo učio kod Allahovog Poslanika, a.s., pa mi je rekao:

"Dobro si proučio"!

- Dok sam mu ja govorio, osjetih od njega zadah vina pa mu rekoh:

- Piješ vino i poričeš Kur'an!? Nećeš otići dok te ne izbičujem.

- Pa sam ga izbičevao kako je i propisano.

Osuda prepiranja oko Kur'ana

2121. Prenosi se od Abdullaha ibn Amra, r.a., da je rekao:

- Jednoga dana sam poranio do Allahovog Poslanika, a.s., pa je on čuo glas dvojice ljudi kako se prepiru oko nekog ajeta. Allahov Poslanik, a.s., istupio je pred nas i rekao, a na licu mu se raspoznavala srdžba:

"Oni prije vas su stradali zbog svog prepiranja oko Knjige."

2122. Od Džunduba ibn Abdullaha el-Bedžlija, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, a.s., rekao:

"Učite Kur'an sve dok su vam srca ujedinjena oko njega, a kad se stanete razilaziti, prekinite!"

TEFSIR

O 58. ajetu sure El-Bekare: *Uđite na kapiju čineći sedždu i recite: Oprosti...*

2123. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, a.s., rekao:

"Benu Israilu je rečeno: *Uđite na kapiju čineći sedždu i recite: Oprosti, bit će vam grijesi vaši oprošteni* - pa su oni postupili drugačije. Ušli su na kapiju pužući na svojim zadnjicama i govoreći: "Zrno u ljuspi."*

O 189. ajetu sure El-Bekare: *Nije dobročinstvo...*

2124. Prenosi se od Ebu Ishaka da je čuo El-Berraa kad kaže:

- Kada bi ensarije obavljali hadž pa se vratili, u svoje kuće bi ulazili jedino sa stražnje strane. Onda je neki ensarija ušao pravo na glavna vrata pa mu je skrenuta pažnja na to kakav je običaj, a zatim je objavljen ajet: *A nikakvo dobročinstvo nije u tome da u kuće ulazite sa stražnje strane!*

O riječima Uzvišenog: *Gospodaru, pokaži mi kako oživljavaš mrtve*

O tome se prenosi hadis Ebu Hurejre, r.a., koji je spomenut u poglavlju o odlikama, pod brojem 1608.

O 284. ajetu sure El-Bekare: *Pokazivali vi ono što je u dušama vašim ili to krili, Allah će vam za to obračun dati...*

2125. Prenosi se da je Ebu Hurejre, r.a., rekao:

---

* Tj. oponirali su i praktično i verbalno Božijoj naredbi.

- Nakon što je Allahovom Poslaniku, a.s., objavljeno: *Allahu, pripada sve što ja na nebesima i na Zemlji, a pokazivali, vi ono što je u vašim dušama ili to krili, Allah će vam za to obračun dati. Oprostit će kome hoće, a kaznit će koga hoće. Allah je sve kadar*, to je teško palo ashabima Allahovog Poslanika, a.s., pa su došli kod njega, kleknuli na koljena i rekli:

- Allahov Poslaniče, zaduženi smo dužnostima koje možemo izvršiti: namazom, postom, džihadom, zekatom, ali tebi je objavljen ovaj ajet koji ne možemo izvršiti.

"Hoćete li da kažete ono što su kazali sljedbenici ranijih dviju knjiga: - Čuli smo i nećemo se pokoriti. Ne kažite to, već kažite: - Čuli smo i pokoravamo se, oprosti nam Gospodaru naš, Tebi se vraćamo!" - reče Allahov Poslanik, a.s. Oni rekoše:

- Čuli smo i pokoravamo se, oprosti nam Gospodaru naš, Tebi se vraćamo!

Nakon što i ostali proučiše ove riječi, njihovi jezici to skrušeno izgovoriše pa Allah odmah iza toga objavi ajet: *Poslanik vjeruje u ono što mu se od njegovog Gospodara objavljuje, a i vjernici. Svi vjeruju u Allaha, i Njegove meleke i Njegove kitabe i Njegove poslanike. Mi ne razdvajamo nijednog od Njegovih poslanika! I rekli su: - Čuli smo i pokoravamo se, oprosti nam Gospodaru naš, Tebi se vraćamo.*

Nakon što su oni ovako postupili, Allah je prethodni ajet derogirao objavljujući: *Allah nikoga ne opterećuje preko njegovih mogućnosti. U njegovu korist je dobro koje učini, a na njegovu štetu je zlo koje uradi. -*

- Gospodaru naš, nemoj na nas stavljati teret kao što si ga stavljao na one prije nas.

- Neću na vas stavljati takav teret - reče On

- Gospodaru naš, nemoj nam stavljati u dužnost ono što ne možemo izvršiti.

- Neću - reče On

- *Izbriši nam i oprosti grijehe. Smiluj se nama! Ti si naš Gospodar pa nam pomozi protiv nevjerničkog naroda.*

- Hoću - rekao je On.

Sura Ālu 'Imrān, ajet 7.: *On tebi objavljuje Knjigu, u njoj su ajeti jasni...*

2126. Prenosi se da je Aiša, r.a., rekla:

- Allahov Poslanik, a.s., je učio ajet: *On tebi objavljuje Knjigu, u njoj su ajeti jasni, oni su glavnina knjige, a drugi su manje jasni. Oni čija su srca pokvarena željni smutnje i svoga tumačenja - slijede one što su manje jasni. A tumačenje njihovo zna samo Allah, dok oni koji su dobro u nauku upućeni govore: "Mi vjerujemo u njih, sve je od Gospodara našeg" - A samo razumom obdareni shvaćaju*, pa je Allahov Poslanik, a.s., rekao:

"Kada vidite one koji slijede ajete koji su manje jasni, čuvajte ih se, njih je Svemoćni i Svevišnji Allah spomenuo."

Ajet 188. sure Ālu 'Imrān: *Ni ne pomišljaj da će oni koje veseli ono što rade i kojima je drago da budu pohvaljeni za ono što nisu učinili...*

2127. Od Ebu Se'ida el-Hudrija, r.a., se prenosi da je rekao:

- Neki su licemjeri u vrijeme Allahova Poslanika, a.s., izbjegavali poći sa njim kada bi kretao u vojni pohod i radovali se svom izostanku iza Allahova Poslanika, a.s., pa kada bi se Vjerovjesnik, a.s., vratio, oni su mu se pravdali i zaklinjali, a voljeli su biti pohvaljeni za nešto što nisu učinili, pa je objavljeno: *Ni ne pomišljaj da će oni koje veseli ono što rade i kojima je drago da budu pohvaljeni za nešto što nisu učinili - ni ne pomišljaj da će se kazne spasiti.*

2128. Od Hamida ibn Abdurrahmana ibn Avfa se prenosi da je Mervan rekao svome vrataru:

- Rafi, idi Ibn Abbasu i reci: Kad bi svaki čovjek između nas kojega veseli ono što radi i kome je drago da bude pohvaljen za nešto što nije učinio bio kažnjavan, svi bismo bili kažnjeni.

- Šta vi imate sa ovim ajetom!? - reče Ibn Abbas - ovaj ajet je objavljen u vezi s kršćanima i jevrejima!

Zatim je Ibn Abbas proučio ajet: *A kada je Allah uzeo obavezu od onih kojima je Knjiga data da će je sigurno ljudima objašnjavati i da neće iz nje ništa kriti...* a zatim i (naredni) ajet: *Ne misli nikako da će oni koje veseli ono što rade i kojima je drago da budu pohvaljeni za ono što nisu učinili...* pa je rekao:

- Vjerovjesnik, a.s., ih je pitao o nečemu pa su oni sakrili pravu istinu kazavši nešto sasvim drugo, a onda su se pojavljivali prikazujući mu se kao da su ga obavijestili baš o onome što ih je pitao kako bi bili pohvaljeni zbog toga, a radosni su bili zbog prikrivanja baš onoga o čemu ih je on pitao.

Sura En-Nisā', ajet 3.: *Ako se bojite da prema ženama sirotama nećete biti pravedni* i ajet 127.: *Oni traže od tebe propise o ženama*

2129. Prenosi se od Urveta ibn Zubejra da je on pitao Aišu, r.a., o riječima Svemoćnog i Svevišnjeg Allaha: *A ako se bojite da prema ženama - sirotama nećete biti pravedni, onda se ženite sa ženama koje su vam dopuštene, sa po dvije, po tri, po četiri...*, pa je odgovorila:

- Moj sestriću, to je kad sirotica bude pod skrbništvom svoga skrbnika i sudjeluje u njegovom imetku, a onda se njemu dopadne ono što je ona stekla i dopadne mu se njena ljepota je poželi oženiti bez pravičnog mehra kakav bi ona inače mogla dobiti od nekog drugog. Ovakvima je zabranjeno da ih žene, izuzev uz pravičan mehr koji dostiže uobičajenu visinu za njih, a naređuje im se da se žene drugim ženama koje su im inače dozvoljene.

Urve veli da je Aiša kazala:

- Zatim su Allahovog Poslanika, a.s., ljudi pitali o ženama pa je Svemoćni i Svevišnji Allah objavio: *Oni traže od tebe propise o ženama,*

reci: "Allah će vam objasniti propise o njima - nešto vam je već kazano u Knjizi o ženama-sirotama, kojima uskraćujete ono što im je propisano, a ne želite da ih vjenčate." (En-Nisā', 127.)

Ona reče:

- Ono što Allah spominje da vam je kazano u knjizi, to je prvi ajet u kome Allah kaže: *A ako se bojite da prema ženama - sirotama nećete biti pravedni, onda se ženite sa ženama koje su vam dopuštene.* (En-Nisā', 3.)

Aiša, veli:

- Riječi Svevišnjeg Allaha u drugom ajetu: *A ne želite da ih vjenčate* (En-Nisā', 127.) - to je izbjegavanje nekoga od vas da oženi siroticu koja je pod njegovim skrbništvom, a raspolaže sa skromnim imetkom i ljepotom. Zabranjuje im se da se žene sa onima koje im se sviđaju zbog imetka i ljepote, izuzev uz pravičan mehr, zato što izbjegavaju ove prve.

Sura En-Nisā', ajet 6.: ... *A ko je siromašan - neka troši koliko je neophodno*

2130. Od Aiše, r.a., se prenosi da je u vezi s riječima Svemoćnog i Svevišnjeg Allaha: ... *a ko je siromašan - neka troši koliko je neophodno,* kazala:

- To je objavljeno u vezi s upraviteljem nad imetkom siročeta, koji brine o njemu i unapređuje ga, ali ako je potreban, i sam se izdržava od njega.

Sura En-Nisā', ajet 88.: *Zašto se podvajate kada su u pitanju licemjeri...*

2131. Prenosi se od Zejda ibn Sabita da je Vjerovjesnik, a.s., išao u Bitku na Uhudu pa su neki ljudi, koji su bili s njim, dezertirali pa se ashabi Vjerovjesnika, a.s., podvojiše u pogledu ovih ljudi. Neki rekoše: Poubijaćemo ih, a drugi: Nećemo - pa onda bijaše objavljeno: ...*Zašto se podvajate kada su u pitanju licemjeri...*

Sura En-Nisā', ajet 93.: *Onome ko hotimično ubije vjernika...*

2132. Prenosi se od Se'ida ibn Džubejra da je rekao:

- Pitao sam Ibn Abbasa: Da li ima pokajanja za onoga ko hotimično ubije vjernika?

- Nema - odgovori on, a ja mu proučih do kraja ajete iz sure El-Furkan: ... *I oni koji se mimo Allaha drugom Bogu ne klanjaju i koji one koje je Allah zabranio ne ubijaju, osim kad pravda zahtijeva...*

On reče:

- Ovaj ajet je mekkanski, dokinuo ga je medinski ajet: *Onome ko hotimično ubije vjernika, kazna će biti Džehennem, u kome će vječno ostati.**

Sura En-Nisā, ajet 94.: *I onome ko vam nazove selam ne recite: "Ti nisi vjernik"...*

2133. Od Ibn Abbasa, r.a., se prenosi da je rekao:

- Jedna grupa muslimana je susrela nekakvog čovjeka koji je bio sa svojom sitnom stokom pa im on reče:

- Es-selamu alejkum!

Oni ga, međutim, ščepaše i ubiše, a stoku prisvojiše. Zatim je stigla objava: *I onome ko vam nazove selam ne recite: "Ti nisi vjernik..."*

Riječ *selem* (dosl. mir) u ovom ajetu Ibn Abbas je učio sa *selam* (tj. pozdrav).**

Sura En-Nisā', ajet 128.: *...Ako se neka žena plaši da će joj se muž početi joguniti ili da će je zanemariti...*

2134. Prenosi se od Aiše, r.a., da je u vezi sa riječima Svemoćnog i Svevišnjeg Allaha: *Ako se neka žena plaši da će joj se muž početi joguniti, ili je zanemariti...*, rekla:

---

*Ulema je ovaj stav Ibn Abbasa odbacila, jer u ovoj oblasti tevba nema derogacije.

** Oba učenja su legitimna, u sastavu sedam priznatih kiraeta.

- Ajet se odnosi na situaciju kad žena bude kod svoga muža pa on od nje, npr., ne bude mogao imati poroda a uz nju bude imao drugu ženu i porod i njoj ne bude po volji da je on pusti, tj. da mu rekne: Neka te veza sa mnom ne ograničava!

Sura El-Mā'ide, ajet 3.: *Sada sam vam vjeru vašu usavršio...*

2135. Od Tarika ibn Šihaba se prenosi da je rekao:

- Neki Jevrej je došao Omeru i rekao:

- Vladaru, da je jedan ajet koji vi učite u vašoj knjizi, objavljen jevrejskoj zajednici, mi bismo taj dan (dan objave) proglasili mubarek-danom!

- Koji je to ajet? - upita on.

Sada sam vam vjeru vašu usavršio i blagodat svoju prema vama upotpunio i zadovoljan sam da vam islam bude vjera - odgovori on, a Omer reče:

- Ja znam i dan i mjesto njegovog objavljivanja. Allahovom Poslaniku, a.s., objavljen je na Arefatu u petak.

Sura El-En'ām, ajet 82.: *...Oni koji vjeruju i vjerovanje svoje sa zulumom ne miješaju...*

2136. Prenosi se od Abdullaha ibn Mesuda da je rekao:

- Nakon što je objavljeno: *Oni koji vjeruju i vjerovanje svoje sa zulumom ne miješaju...*, to je teško palo ashabima Allahovog Poslanika, a.s., pa su rekli:

- Ko to od nas nije nanio sebi zulum?

"Nije to tako kako vi mislite", reče Allahov Poslanik, a.s., "nego onako kako je Lukman kazao svome sinu: *Sinčiću moj, ne čini širka Allahu! Širk je, zaista, najveći zulum.*

Sura El-En'ām, ajet 158.: *Nijednom čovjeku neće biti od koristi to što će tada vjerovati, ako prije nije vjerovao...*

2137. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Allahov Poslanik, a.s., rekao:

"Kada se pojavi troje: *...Ni jednom čovjeku neće biti od koristi to što će tada vjerovati, ako prije nije vjerovao, ili ako nije kao vjernik, kakvo dobro uradio...*, a to su: izlazak sunca sa zapada, Dedždžal i Puzavac (*dabbetu-l-erd*)."

2138. Prenosi se od Ebu Zerra da je Vjerovjesnik, a.s., jednoga dana upitao:

"Znate li vi gdje odlazi ovo Sunce?"

- Allah i Njegov Poslanik najbolje znaju - odgovoriše oni, a on nastavi:

"Ono ide do svog određenog mjesta pod Aršom, padne na sedždu i tako ostane sve dok mu se ne kaže: Digni se i idi tako odakle si došlo! Zatim se ono vrati i pojavi se na mjestu svoga pojavljivanja, pa se kreće opet ka svome određenom mjestu pod Aršom i padne na sedždu i tako ostane sve dok mu se ne kaže: Digni se i idi tamo odakle si došlo! Tako će se vraćati i pojavljivati se na mjestu svoga izlaženja i ploviti i ljudi na njemu neće zapažati ništa neobično, sve dok ne stigne jednom do svog određenog mjesta pod Aršom, kad će mu se reći: Digni se i pojavi se sa svoga mjesta zalaska ispod Arša! Tada će se ono pojaviti sa svoga zapada."

Potom je Allahov Poslanik, a.s., upitao:

"Znate li kada će to biti? To će biti onda *kada nijednom čovjeku neće biti od koristi to što će tada vjerovati, ako prije nije vjerovao ili ako nije kao vjernik, kakvo dobro uradio.*"

Sura El-A'rāf, ajet 31.: *...Lijepo se odjenite kod svakog mesdžida...*

2139. Prenosi se od Ibn Abbas, r.a., rekao:

- Jedna žena je kod Kabe tavaf činila gola, govoreći:

- Ima li koga ko bi mi pozajmio odjeću za tavaf? - kojom bi pokrila svoje stidno mjesto. Govorila je:

- Danas mi se otkrio dio stidnog mjesta ili ono cijelo pa koliko god da se otkrilo, ja ga ne dopuštam!

Potom je objavljen ajet: *...Lijepo se odjenite kod svakog mesdžida.**

Sura El-A'râf, ajet 43.: *... I njima će se dovikivati: "Taj Džennet ste u nasljedstvo dobili za ono što ste činili"*

2140. Od Ebu Se'ida el-Hudrija i Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Vjerovjesnik, a.s., rekao:

"Glasonoša će razglasiti: Bit ćete zdravi i nikada se nećete razboljeti; bit ćete živi i nikada nećete umrijeti, bit ćete mladi i nikada nećete ostarjeti, bit ćete u izobilju i nikada nećete osjetiti bijedu...

To je pojašnjenje riječi Svemoćnog i Svevišnjeg Allaha: *...I njima će se doviknuti: Taj Džennet ste u nasljedstvo dobili za ono što ste činili.*"

Sura El-Enfâl, ajet 33.: *Allah ih nije kaznio, jer si ti među njima bio*

2141. Prenosi se od Enesa ibn Malik da je rekao:

- Ebu Džehl je kazao: - Bože, ako je ovo zbilja istina od Tebe, Ti spusti na nas kamenje s neba kao kišu ili nam pošalji patnju nesnosnu - pa je objavljeno: *Allah ih nije kaznio, jer si ti među njima bio i Allah ih neće kazniti sve dok oni za oprost mole. A zašto da ih Allah ne kazni, kad sprečavaju pristupanje Časnoj kabi...* pa do kraja ajeta.

---

* Ljudi su prije islama tavaf oko Kabe činili goli, bacajući sa sebe svoju odjeću, ostavljajući je tako na tlu, trajno je se oslobađajući. Tako je ta odjeća gažena dok se u cijelosti ne bi pohabala. Zvali su je *el-lekka* (susrećuća). Islam je taj običaj dokinuo

Sura Et-Tevbe, ajet 84.: *I nijednom od njih, kad umre, nemoj molitvu obaviti, niti sahrani njegovoj prisustvovati...*

O tome govori hadis koji se prenosi od Ibn Omera a koji je već spomenut pod naslovom O odlikama Omera, r.a. (Br. 1636)

Sura Et-Tevbe, El-Enfāl i El-Hašr

2142. Prenosi se od Se'ida ibn Džubejra da je rekao:

- Pitao sam Ibn Abbasa o čemu govori sura Et-Tevbe?

- Et-Tevbe!? - odgovori on - ona otkriva njihove (munafičke) nedostatke! Kako je odmicalo njeno objavljivanje, uz spominjanje pojedinačnih nedostataka, ljudi su pomislili da niko od nas neće ostati a da u njoj neće biti spomenut.

Zatim sam ga upitao:

- A sura El-Enfal?

- To je sura koja govori o Bedru - kazao je.

Onda sam, veli, upitao:

- A sura El-Hašr?

- Ona govori o plemenu Benu Nedir - odgovorio je.

Sura Hûd, ajet 114.: *Dobrim djelima brišu se loša djela*

2143. Prenosi se od Abdullaha ibn Mesuda da je rekao:

- Došao je neki čovjek Vjerovjesniku, a.s., i rekao:

- Allahov Poslaniče, ja sam na kraju grada liječio neku ženu, ali sam se kod nje predao ljubavnom užitku, jedino što nisam imao spolni odnos s njom! Evo, to sam ja, pa mi presudi kako god hoćeš!

- Allah ti je sakrio to, trebao si i ti sakriti svoju sramotu! - reče mu Omer.

Vjerovjesnik, a.s., mu ništa ne odgovori. Ovaj čovjek izađe a Allahov Poslanik, a.s., posla jednog čovjeka da ga zovne i prouči mu

ajet: *Obavljaj namaz početkom i krajem dana; u prvim časovima noći. Dobrim djelima se brišu loša. To je pouka za one koji pouku primaju.*

Neki čovjek tada upita:

- Allahov Vjerovjesniče, odnosi li se ovo samo na njega?

"Ne, nego na sve ljude!" - odgovori Allahov Poslanik, a.s.

Sura El-Isrā', ajet 85.: *I pitaju te o rûhu*

2144. Prenosi se od Abdullaha ibn Mesuda da je rekao:

- Hodao sam sa Allahovim Vjerovjesnikom, a.s., po jednoj bašči, pa se on poštapao ogoljelom palminom granom. Prošao je pored grupe Jevreja pa oni jedni drugima počeše govoriti:

- Pitajte ga o rūhu!*

Drugi rekoše:

- Zašto da ga pitate o nečemu o čemu vam on može kazati nešto što vam neće biti drago!?

- Ipak ga upitajte! - rekoše neki.

- Jedan od njih se uputi prema njemu i upita ga o rūhu. Vjerovjesnik, a.s., je šutio i ništa mu ne odgovori pa sam znao da mu stiže objava. Ja se podigoh na svome mjestu pa pošto objava stiže, on prouči: *I pitaju te o rūhu. Reci: "Rūh je stvar moga Gospodara, a vama je dato samo malo znanja."*

Sura El-Isrā', ajet 57.: ... *Oni kojima se ovi mole i sami traže načina kako da se što više Gospodaru svome približe...*

2145. Od Abdullaha ibn Mesuda se prenosi u vezi s ajetom *Oni kojima se ovi mole i sami traže načina kako da se što više Gospodaru svome približe* - da je bila neka grupa ljudi koja se klanjala grupi džina, pa je ta grupa džina primila islam, a ti ljudi su nastavili da im se klanjaju pa

---

* rūh - duh, duša

je objavljeno: *Oni kojima se ovi mole i sami traže načina kako da se što više Gospodaru svome približe.*

Sura El-Isrā', ajet 110.: *Ne izgovaraj na sav glas Kur'an kada klanjaš, a i ne prigušuj ga...*

2146. Od Ibn Abbasa, r.a., se prenosi u vezi s ajetom *Ne izgovaraj na sav glas Kur'an kada klanjaš, a i ne prigušuj ga, nego između toga traži sredinu,* sljedeće:

- Ovo je objavljeno kada se Allahov Poslanik, a.s., skrivao u Mekki, pa kada je sa svojim ashabima klanjao, podigao bi svoj glas učeči Kur'an, a mušrici, nakon što su to čuli, psovali su i Kur'an, i Onoga ko ga je objavio, i onoga kome je objavljen. Stoga je Svemoćni i Svevišnji Allah svome Vjerovjesniku objavio: *Ne izgovaraj na sav glas Kur'an kada klanjaš...*, da njegovo učenje ne bi čuli mušrici, *...a nemoj ga ni prigušivati* - neka ashabi mogu čuti učenje Kur'ana, ali ne preglasno, *...i između toga traži sredinu* - između preglasnog i previše tihog učenja.

2147. Od Aiše, r.a., se za ajet: *Ne izgovaraj na sav glas Kur'an kada klanjaš, a i ne prigušuj ga!* - prenosi sljedeći iskaz:

- Ovo je objavljeno u vezi s učenjem dove.

Sura El-Kehf, ajet 105.: *Nećemo im nikakva značaja dati...*

2148. Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Vjerovjesnik, a.s., rekao:

"Zaista će na Sudnjem danu biti krupnih i debelih ljudi koji kod Allaha, dž.š., neće vrijediti ni koliko krilo mušice. Proučite: *...Nećemo im nikakva značaja dati...*"

Sura Merjem, ajet 39.: *I opomeni ih Danom tuge...*

2149. Od Ebu Se'ida el-Hudrija se prenosi da je Allahov Poslanik, a.s., rekao:

"Smrt će se na Sudnjem danu pojaviti u liku bijelog ovna...

(U predaji od Ebu Kurejba, koja je u nastavku identična ovoj, ovdje se još navodi: Pa će biti postavljena između Dženneta i Džehennema) i bit će rečeno:

- Džennetlije, znate li šta je ovo?

Oni će dići glave, pogledati i reći:

- Da, to je smrt.

Zatim će biti rečeno:

- Džehennemlije, znate li vi šta je ovo?

I oni će dići glave, pogledati i reći:

- Da, to je smrt.

Zatim će biti naređeno pa će biti zaklana, i onda će se reći:

- Džennetlije, boravite vječno u Džennetu, smrti više nema! A vi džehennemlije, boravite vječno u Džehennemu, smrti više nema.

Zatim je, kaže on, Allahov Poslanik, a.s., proučio: *I opomeni ih Danom tuge kada će sa polaganjem računa biti završeno, a oni su ravnodušni bili i nisu vjerovali...*, zatim je rukom pokazao prema dunjaluku (i, prema jednom rivajetu, rekao: "Dunjalučari su ravnodušni").

Sura Merjem, ajet 77.: *Zar nisi vidio onoga koji u Naše dokaze ne vjeruje*

2150. Prenosi se od Habbaba da je rekao:

- 'As ibn Vail mi je bio nešto dužan pa sam mu otišao da to naplatim, a on mi reče:

[illegible]

ne budeš proživljen.

- Zar ću ja biti proživljen poslije smrti!? E, tada ću ti vratiti dug, imat ću tada i bogatstvo i djecu - reče on.

Onda je objavljen ovaj ajet: *Zar nisi vidio onoga koji u Naše dokaze ne vjeruje i govori: - Zacijelo će mi biti dato bogatstvo i djeca...*, pa sve do riječi: *...i sam samcat će nam se vratiti.*

Sura El-En'ām, ajet 104.: *Onako kako smo prvi put iz ništa stvorili, tako ćemo ponovno iz ništa stvoriti...*

2151. Prenosi se da je Ibn Abbas, r.a., rekao:

- Allahov Poslanik, a.s., nam je započeo vaz govoreći:

"Ljudi, vi ćete pred Svemoćnog i Svevišnjeg Allaha biti sakupljeni bosi, goli, neosunnećeni. *Onako kako smo prvi put iz ništa stvorili, tako ćemo ponovo iz ništa stvoriti. To je obećanje Naše, mi smo doista kadri to učiniti.* Zaista će prvo stvorenje koje će biti obučeno na Sudnjem danu biti Ibrahim, a.s. Zaista će biti ljudi od moga Ummeta koji će biti odvedeni na lijevu stranu pa ću ja kazati: - Gospodaru moj. To su moji ashabi! - no bit će mi rečeno:

- Ti ne znaš šta su oni poslije tebe uveli u praksu.

Na to ću ja kazati kao što je govorio dobri rob (Isa, a.s.): *...I ja sam nad njima bdio dok sam među njima bio, a kada si mi ti dušu uzeo Ti si ih jedini nadzirao, Ti nad svim bdiješ. Ako ih kazniš, robovi su Tvoji, a ako im oprostiš, Silan i Mudar Ti si.* (El-Mā'ide, 117.-118.)

Zatim će mi biti rečeno.

- Oni su se neprestano vraćali u džahilijjet, sve otkako si ti otišao od njih."

Sura El-Hadždž, ajet, 19.: *Ova dva protivnička tabora spore se oko Gospodara svoga...*

2152. Od Kajsa ibn Ubada se prenosi da je čuo Ebu Zerra kako se zaklinje:

- Zaista je ajet: *Ova dva protivnička tabora spore se oko Gospodara svoga...* objavljen u vezi s onim koji su izašli na dvoboj na Bedru:

Hamza, Alija, Ubejjde ibn Haris, Utba i Šejbe, sinovi Rebi'a, i Velid ibn Utbe.

Sura En-Nûr, ajet 11.: *Među vama je bilo onih koji su iznosili potvoru...*

2153. Prenosi se da je Ez-Zuhri rekao:

- Obavijestili su me Se'id ibn Musejjeb, Urve ibn Zubejr, Alkame ibn Vekkas i Ubejdullah ibn Abdullah ibn Utbe Ibn Mesud o hadisu Aiše, r.a., supruge Vjerovjesnikove, a.s., kada su potvarači o njoj kazali ono što su kazali, pa je Allah sa nje skinuo tu potvoru. Svi oni su me obavijestili o nekom dijelu njenog hadisa. Neki od njih su ga bolje upamtili od drugih i imali jasnije sjećanje. Od svakog od njih sam upamtio hadis koji mi je prenosio, a jedan drugoga su potvrđivali. Spominjali su da je Aiša, supruga Vjerovjesnikova, a.s., rekla:

- Kada je Allahov Poslanik, a.s., polazio na put, kockom je odlučivao koju suprugu da povede. Na koju bi mu kocka pokazala, nju bi Allahov Poslanik, a.s., i poveo sa sobom. On je - veli Aiša - pri jednom od svojih vojnih pohoda bacao kocku u vezi sa nama, pa je kocka pokazala na mene te sam krenula sa Allahovim Poslanikom, a.s., na put. Bilo je to poslije objave propisa o hidžabu. Nošena sam u nosiljci na devi i smještena u njoj tokom našeg putovanja, sve dok Allahov Poslanik, a.s., nije okončao svoj pohod i krenuo nazad. Kad smo već bili blizu Medine, on jedne večeri najavi da se krene. Nakon što to najaviše, ja ustadoh i odoh dalje od vojske radi svoje prirodne potrebe. Vraćajući se svome boravištu, opipah se ispod vrata i primijetih da mi se negdje prekinuo đerdan od bisera iz Zafara.* Vratih se nazad da tražim svoj đerdan, ali me njegovo traženje puno zadrža tako da je grupa ljudi zaduženih za moju devu već ponijela moju nosiljku i pričvrstila je za sedlo deve koju sam jahala, misleći da sam ja unutra.

U tom vremenu žene su bile lagahne, nisu bile teške ni gojazne, jer su jele vrlo malo hrane, tako da ljudi koji su stavljali nosiljku u

* Zafar - mjesto u Jemenu, poznato po svojim biserima

sedlo i dizali je nisu osjećali njenu težinu, a ja sam bila još vrlo mlada. Oni su devu spremili i otputovali, a ja sam svoj đerdan našla nakon što se vojska već udaljila pa kad sam došla do njihovog pustog odmorišta, niti je ko koga dozivao, niti se ko kome odazivao.

Uputila sam se ka mjestu na kome sam izišla iz nosiljke smatrajući da će ljudi zaduženi za mene, čim primijete da me nema, doći nazad po mene. Na tom mjestu, dok sam sjedila, san me je obuzeo pa sam zaspala.

Safvan ibn el-Muattal es-Sulemi ez-Zekvani se odmarao pred kraj noći, izostavši tako iza vojske, pa kad je ujutro krenuo, naišao je pokraj mjesta na kome sam se ja nalazila i vidio crnu odjeću osobe koja spava. Prišao mi je bliže i kad me vidio, prepoznao me, jer me je viđao i prije nego što mi je propisan hidžab. Probudiše me njegove riječi čuđenja kad me prepoznao: Uistinu smo Allahovi i Njemu se vraćamo! - pa sam prekrila svoje lice svojom širokom košuljom. Tako mi Allaha, izuzev ovih kur'anskih riječi, on mi nije uputio nijedne riječi, niti sam od njega čula ijednu riječ. Natjerao je svoju devu da klekne i stao joj na prednju nogu, a ja sam uzjahala na nju pa je krenuo vodeći svoju devu na kojoj sam jahala.

Vojsku smo sustigli tek nakon što se zaustavila zbog jake podnevne žege. A onda, zbog ovog mog slučaja, upropastio se onaj ko se upropastio (čineći potvoru). Onaj koji je u tome imao najveći udio bio je Abdullah ibn Ubejj ibn Selul.

Stigli smo u Medinu a potom sam ja mjesec dana bila bolesna. Svijet se bio upustio u priču onih koji su iznijeli potvoru, a ja o tome ništa nisam znala. U meni je potaknuo sumnjičavost Allahov Poslanik, a.s., samo po tome što kod njega u bolesti nisam naišla na ljubaznost koju sam od njega uvijek u bolesti osjećala. Allahov Poslanik, a.s., bi pri ulasku samo nazvao selam, a zatim upitao:

"Kako ste vas dvije?"

To je kod mene izazvalo zbunjenost, ali nisam predosjećala neko zlo, sve dok, nakon ozdravljenja, nisam sa Umm Mistah pošla prema javnom nužniku. Mi smo tamo izlazile jedino noću i to je tako bilo prije nego što smo nužnike postavili bliže našim kućama. Tada smo

se još držali prakse prvih Arapa i bilo nam je odvratno da nužnici budu kod naših kuća. Umm Mistah je bila kćer Ebu Ruhma ibn el-Muttaliba ibn Abdu Menafa, a njena majka kćer Sahra ibn Amira - tetka po ocu Ebu Bekru es-Siddiku, dok je njen sin bio Mistah ibn Esase ibn Ubad ibn el-Muttalib. Nakon što smo ja i kćer Ebu Ruhma obavile fiziološku potrebu, zaputile smo se prema mojoj kući. Umm Mistah se saplete o svoj vuneni ogrtač i padajući reče:

- Nesreća pogodila Mistaha!

- Ružno li je to što govoriš - rekoh ja - zar možeš pogrdno govoriti o čovjeku učesniku Bitke na Bedru!?

- Ženo! Zar ti nisi čula šta je on rekao? - upita ona, a ja odgovorih:

- A šta je rekao?

Ona me je, veli dalje Aiša, obavijestila o priči onih koji su iznijeli potvoru na mene, pa sam se još više razboljela. Pošto se vratih kući, stiže i Allahov Poslanik, a.s., nazva selam i upita:

"Kako ste vas dvije?" - a ja ga upitah:

- Dopuštaš li mi da odem svojim roditeljima?

Željela sam tada da provjerim informacije kod njih dvoje. Allahov Poslanik, a.s., mi to dopusti te stigavši svojim roditeljima, upitah majku:

- Majčice moja, šta to narod priča?

- Ne brini se, kćerkice, tako mi Allaha, malo je koja uredna žena, koju njen suprug voli, imala inoče a da one nisu bile prema njoj neodmjerene - odgovori ona, a ja rekoh:

- *Subhanallah*! Ali narod o ovome priča!

Plakala sam te noći. Do sabaha mi suze nisu prestale teći, niti sam sklopila oči. Jutro sam dočekala plačući. Allahov Poslanik, a.s., pozva Aliju ibn Ebu Taliba i Usamu ibn Zejda, r.a., da se sa njima posavjetuje oko razvoda sa svojom suprugom pošto je objava prestala silaziti. Usame ibn Zejd ukaza Allahovom Poslaniku, a.s., na to kako je njemu poznata nedužnost njegove supruge i koliko ljubavi prema njima je ona pokazala, te reče:

- Allahov Poslaniče, to je tvoja supruga, znamo je samo po dobru.

Alija ibn Ebu Talib, r.a., reče:

- Allah ne želi da ti učini tjeskobu. Osim nje ima mnogo drugih žena. Mogao bi o njoj priupitati njenu sluškinju, reći će ti pravu istinu!

Tako je Allahov Poslanik, a.s., pozvao Beriru i upitao je:

"Berira, jesi li kod Aiše primijetila išta što bi ti moglo biti sumnjivo?"

- Tako mi Onoga koji te je poslao sa istinom, slagala bih na nju ako bih rekla da sam išta drugo primjetila kod nje, osim što kad mlada djevojka ne bi obraćala pažnju na zamiješano tijesto svojih ukućana pa bi došla neka od domaćih životinja i pojela ga - odgovori ona.

Allahov Poslanik, a.s., veli ona, stade na minber i zatraži pogaženo pravo od Abdullaha ibn Ubejja ibn Selula. Stojeći na minberu, rekao je:

"Muslimani! Ko će mi kazati kako da postupim prema čovjeku za kojeg sam čuo da me vrijeđao vrijeđajući moju porodicu? Tako mi Allaha, svoju suprugu znam jedino po dobru, a i tog čovjeka znam jedino po dobru, mojoj porodici je dolazio jedino u društvu sa mnom."

Ustade Sa'd ibn Muaz el-Ensari i reče:

- Allahov Poslaniče, ja ću ti riješiti dilemu u pogledu tog čovjeka! Ako je iz plemena Evs, odrubit ćemo mu glavu, a ako je iz našeg bratskog plemena Hazredž, postupit ćemo onako kako ti narediš!

Zatim je ustao Sa'd ibn Ubade, starješina plemena Hazredž, inače dobar čovjek, samo što ga je njegova plahovitost zasljepljivala, pa reče Sa'du ibn Muazu:

- Lažeš, Allaha mi! Ti ga ne bi ubio! Ti ga ne bi mogao ubiti!

Ustade, onda Usejd ibn Hudajr, amidžić Sa'da ibn Mu'aza i reče Sa'du ibn Ubadu:

- Ti lažeš! Allaha mi, mi bismo ga sigurno ubili! Ti si munafik, svađaš se u korist munafika.

Uzrujaše se plemena i Evs i Hazredž težeći ka međusobnom sukobu, dok je Allahov Poslanik, a.s., i dalje stajao na minberu. Neprekidno ih je Allahov Poslanik, a.s., stišavao sve dok i oni i on nisu ušutili.

Plakala sam cijeli taj dan. Suze mi nisu prestajale teći, niti sam sklopila oka. Plakala sam zatim i sljedeću noć. Suze mi nisu prestajale teći, niti sam oka sklopila. Moji su roditelji pomislili da će mi se od plača jetra otrgnuti. Dok su njih dvoje sjedili kod mene a ja plakala, neka žena ensarijka zatraži da uđe kod mene pa joj ja dozvolih a ona uplakana sjede. U tom stanju nas zateče Allahov Poslanik, a.s., nazva selam pa sjede. Kod mene nije sjeo otkako se o meni počelo svašta govoriti, a već je mjesec dana potrajalo otkako mu nije ništa objavljeno u vezi sa mnom.

Sjedajući Allahov Poslanik, a.s., prouči šehadet, zatim reče:

"Dakle, Aiša, do mene je stigla takva i takva priča o tebi. Ako nemaš ništa sa tim, Allah će ti to potvrditi, a ako si se upustila u kakav grijeh, zamoli Allaha da ti oprosti i pokaj se pred Njim, jer zaista, kada čovjek prizna neki grijeh, zatim se pokaje, Allah mu to pokajanje primi."

Kada je Allahov Poslanik, a.s., ovo rekao, nestalo mi je suza, tako da nisam osjetila više nijedne kapi, te rekoh svome babi:

- Odgovori Allahovom Poslaniku, a.s., umjesto mene na ove njegove riječi!

- Allaha mi, ne znam šta da kažem Allahovom Poslaniku, a.s. - odgovori on.

Ja onda rekoh svojoj majci:

- Odgovori ti Allahovom Poslaniku, a.s., umjesto mene!

- Allaha mi, ni ja ne znam šta da kažem Allahovom Poslaniku, a.s. - odgovori ona, te ja, mlada djevojka, koja nije mnogo naučila iz Kur'ana, rekoh:

- Ja vidim da ste se vi naslušali ovoga i da je to našlo kod vas mjesta te da ste u to povjerovali pa, ako vam kažem da ja sa tim nemam ništa, a Allah zna da nemam, vi mi nećete to vjerovati, a povjerovali biste ako bih priznala nešto što Allah zna da sa tim nemam ništa! Allaha mi, za mene i za vas, kao primjer su jedino riječi Jusufovog oca kad je rekao sinovima: *Ja se neću jadati. Od Allaha ja tražim pomoć protiv onoga što vi iznosite.* (Jusuf, 18.)

Potom sam se premjestila i legla na svoju postelju, a znala sam tada, Allaha mi, da nisam umiješana ni u kakav grijeh i da će Svemoćni i Svevišnji Allah potvrditi moju nevinost u tome. Međutim, nisam, Allaha mi, ni pomislila da bi u vezi sa mnom mogla stići objava koja će se učiti. Sama sam sebi izgledala isuviše bezvrijednom da bih mogla i pomisliti da će Svemoćni i Svevišnji Allah u svom govoru spomenuti o meni nešto što će se učiti. Nadala sam se da će Allahov Poslanik, a.s., putem sna od Allaha dobiti potvrdu moje nevinosti.

Allaha mi, Allahov Poslanik, a.s., nije se nigdje ni pomakao sa mjesta gdje je sjedio, niti je iko od ukućana izišao, a Allah Svemoćni i Svevišnji već je počeo slati objavu svome Vjerovjesniku, a.s. Njega uze groznica koju je inače imao prilikom primanja objave. Biseri znoja tekli su mu niz lice poput zimske kiše, usljed težine Allahovog govora koji mu se upravo bijaše spuštao. Pošto Allahovom Poslaniku, a.s., bijaše završeno objavljivanje, prvo što je uz osmijeh rekao, bilo je:

"Budi radosna, Aiša, Allah je potvrdio tvoju čistotu!"

Meni moja majka reče:

- Uputi se ka njemu!

- Allaha mi - rekoh - neću se uputiti ka njemu, niti se zahvaliti ikome sem Allahu, On me Objavom oslobodio potvore.

Svemogući i Sveznajući Allah je objavio deset ajeta: *Među vama je bilo onih koji su iznosili potvoru. Vi ne smatrajte to nekim zlom za vas, ne, to je dobro po vas...* (En-Nūr, 11-21.)

Ove ajete Allah je objavio oslobađajući me potvore pa je Ebu Bekr, r.a., koji je inače izdržavao Mistaha, siromašnog rođaka, rekao:

- Njemu, nakon onog što je govorio o Aiši, neću dati nikada ništa, Allaha mi!

Onda je Svemoćni i Svevišnji Allah objavio: *Neka se čestiti i imućni među vama ne zaklinju da više neće pomagati rođake...* sve do Njegovih riječi *...Zar vama ne bi bilo drago da i vama Allah oprosti...* (En-Nūr,22.)

(Hiban ibn Musa veli da je Abdullah ibn el-Mubarek rekao:

- U Allahovoj knjizi ovo je ajet koji pruža najviše nade!)

Ebu Bekr reče:

- Allaha mi, ja bih zaista volio da mi Allah oprosti!

Zatim je Mistaha nastavio izdržavati kao i ranije rekavši:

- Nikada mu to neću uskratiti.

Aiša kaže:

- Allahov Poslanik, a.s., je pitao Zejnebu bint Džahš, Vjerovjesnikovu, a.s., suprugu, o meni: "Šta ti znaš?" ili "Šta si ti primijetila?" i ona mu je rekla:

- Allahov Poslaniče, ja čuvam svoj sluh i vid, ali ja o njoj znam samo dobro.

Aiša veli:

- Između svih supruga Vjerovjesnika, a.s., jedino se ona mogla sa mnom porediti po ljepoti, ali je nju Allah sačuvao od potvore zbog njene bogobojaznosti, dok je njena sestra Hamna bint Džahš bila stalno uz one koji su širili potvoru pa se sa ostalima odvela u propast.

- Ovo je ono što je o ovom slučaju doprlo do nas - završi Ez-Zuhri.

2154. Od Enesa, r.a., penosi se da je na nekog čovjeka pala sumnja da ima nešto sa majkom* djeteta Allahovog Poslanika, a.s., pa Allahov Poslanik, a.s., reče Aliji:

"Idi i odrubi mu glavu!"

Alija stiže do njega, a on u bunaru, rashlađuje se.

- Izlazi! - reče mu i pruži mu ruku te ga izvuče vani, kad on kastriran, bez spolnog organa. Alija ga ostavi te dođe Vjerovjesniku, a.s., i reče:

- Allahov Poslaniče, on je kastriran, nema spolnog organa.

Sura En-Nûr, ajet 33.: ...*I ne nagonite robinje svoje da se bludom bave...*

2155. Od Džabira se prenosi da je Abdullah ibn Ubejj ibn Selul imao jednu robinju po imenu Musejka i drugu po imenu Umejma

* Tj. sa njegovom, s.a.v.s., robinjom Marijom, koja mu je rodila sina Ibrahima.

koje je nagonio da se bave bludom te su se one požalile Vjerovjesniku, a.s., a onda je Allah Uzvišeni objavio:

I ne nagonite svoje robinje da se bave bludom - a one žele da budu čestite..., sve do Njegovih riječi: *...oprostit će i bit će milostiv.*

Sura El-Furkān, ajet 68.: *... I oni koji se mimo Allaha drugom bogu ne klanjaju...*

2156. Od Ibn Abbasa se prenosi da su neki ljudi mušrici puno ubijali i činili blud pa su došli Muhammedu, a.s., govoreći:

- To što ti govoriš i čemu pozivaš zaista je lijepa stvar, samo kad bi nam rekao da za ono što smo počinili ima kakvo iskupljenje.

Onda je stigla objava: *I oni koji se mimo Allaha drugom bogu ne budu klanjali, i koji one koje je Allah zabranio ne budu ubijali, osim kad pravda zahtijeva i koji ne budu blud činili - a ko to bude činio kaznu će iskusiti...*

Još je objavljeno i: *Reci: - O robovi moji koji ste se prema sebi ogriješili, ne gubite nadu u Allahovu milost...* (Ez-Zumer, 53.)

Sura Es-Sedžde, ajet 17.: *Niko ne zna kakve ih kod Allaha skrivene radosti čekaju...*

2157. Od Ebu Hurejre se prenosi da je Allahov Poslanik, a.s., rekao:

"Allah kaže:

- Za Moje dobre robove pripremio sam nešto što oko nije vidjelo, niti je uho čulo, niti je ikom moglo naumpasti.

Ovo je kao stvar koju Allah čuva kod Sebe u tajnosti, pored onoga što vam je On već otkrio!"

Zatim je proučio ajet: *I niko ne zna kakve ih kod Allaha skrivene radosti čekaju...*

Sura Es-Sedžde, ajet 21.: *I mi ćemo učiniti da blažu kaznu iskuse, prije one najveće...*

2158. Od Ubejja ibn Ka'ba, r.a., u vezi sa riječima Uzvišenog Allaha: *I mi ćemo učiniti da blažu kaznu iskuse, prije one najveće...*, se prenosi sljedeće:

- To su dunjalučke nesreće, Bizantinci, Bitka na Bedru (batša) ili duhan (dim).

Ravija Šu'be nije bio siguran da li je to *el-batša* (Bitka na Bedru), ili je *ed-duhan* (dim).

Sura El-Ahzāb, ajet 10.: ... *Kada su vam (vojske) došle i odozgo i odozdo...*

2159. Od Aiše, r.a., u vezi sa riječima Uzvišenog Allaha: ...*Kada su vam vojske došle i odozgo i odozdo, i kada vam se vid pomutio, dok su vam duše do grkljana došle i kad ste o Allahu svašta pomišljali...*, se prenosi sljedeće:

- To je bilo prilikom Bitke na Hendeku!

Sura Jāsīn, ajet 38.: *I Sunce se kreće do svoje određene granice...*

2160. Od Ebu Zerra, r.a., se prenosi:

- Pitao sam Allahovog Poslanika, a.s., o riječima Svevišnjeg Allaha: *I Sunce se kreće do svoje određene granice...* - pa mi je odgovorio:

"Njegova određena granica (*mustekarr*) je ispod Arša."

Sura Ez-Zumer, ajet 67.: *Oni ne veličaju Allaha onako kako Ga treba veličati...*

2161. Od Abdullaha ibn Mesuda, r.a., se prenosi da je neki rabin

- Muhammede, ili oče Kasimov! Allah će zaista na Sudnjem danu držati nebesa na jednom prstu i zemlje na jednom prstu, i planine i drveće na jednom prstu, i vodu i vlažno zemljište na jednom prstu, a ostala stvorenja na jednom prstu, zatim će ih zatresti i reći:

- Ja sam vladar! Ja sam vladar!

Allahov Poslanik, a.s., se osmijehnu, diveći se onome što je rabin rekao i potvrđujući mu to prouči: *Oni ne veličaju Allaha onako kako Ga treba veličati; a čitava zemlja će na Sudnjem danu u šaci Njegovoj biti, a nebesa će u desnici Njegovoj smotana ostati. Hvaljen neka je On i vrlo visoko iznad onih koje Njemu pridružuju.*

Sura Fussilet, ajet 22.: *Vi se niste mogli sakriti od toga da protiv vas svjedoče vaš sluh i vaš vid i vaša koža*

2162. Prenosi se da je Ibn Mesuda, r.a., rekao:

- Kod Kabe su se sastala trojica ljudi, dvojica Kurejšija i jedan Sekafija,* ili dvojica Sekafija i jedan Kurejšija - njihovo znanje bijaše skromno a trbušno salo obimno - pa je jedan od njih upitao:

- Šta mislite, da li Allah čuje ono što mi govorimo?

- Čuje ako govorimo naglas, a ne čuje ako govorimo u sebi! - rekao je onaj drugi.

Treći je rekao:

- Ako čuje kad govorimo naglas, čuje i kad govorimo u sebi!

Onda je Allah Svemoćni i Svevišnji objavio: *Vi se niste mogli sakriti od toga da protiv vas svjedoče vaš sluh i vaš vid, i vaša koža i smatrali ste da Allah ne zna mnogo onoga šta ste radili.*

Sura Ed-Duhãn, ajet 10.: *Zato sačekaj dan kad će nebo nanijeti vidljiv dim*

2163. Od Mesruka se prenosi da je rekao:

---

* Tj. iz plemena Sekif

- Sjedili smo kod Abdullaha, a on je na boku ležao kad mu dođe jedan čovjek i reče:

- Oče Abdurrahmanov, neki čovjek pripovijeda kod vrata Kinde - tvrdi da će se pojaviti predznak Sudnjeg dana *ed-duhan* i usmrtiti nevjernike, a da će kod vjernika izazvati nešto poput prehlade!

Abdullah ljutito sjede i reče:

- Ljudi! Bojte se Allaha! Ko od vas nešto zna, neka to što zna i govori, a ko ne zna, neka kaže: Allah najbolje zna. Neki od vas će pokazati veću učenost ako za ono što ne znaju kažu: Allah najbolje zna! Svemoćni i Svevišnji Allah je svome Vjerovjesniku, a.s., rekao: *Reci: "Ne tražim ja od vas za ovo nikakvu nagradu i ja se ne izdajem za ono što nisam..."* (Sād, 86.)

Allahov Poslanik, a.s., se nakon što je vidio da ljudi odbijaju uputu, obratio Allahu:

"Allahu moj, molim Te da iskuse sedam teških godina kao u vrijeme Jusufa."

Zatim ih je zadesila takva suša da im je sve uništeno, čak su zbog gladi jeli kožu i strvinu, a neki od njih su gledali prema nebu i vidjeli nešto poput dima pa Ebu Sufjan dođe kod njega i reče:

- Muhammede, ti pozivaš pokornosti Allahu i čuvanju rodbinskih veza, a tvoj narod ode u propast, moli Allaha za njih!

Svemoćni i Svevišnji Allah je rekao: *Zato sačekaj dan kada će nebo nanijeti vidljiv dim koji će ljude prekriti. "Ovo je neizdržljiva patnja! Gospodaru naš, otkloni patnju od nas, mi ćemo, sigurno, vjerovati!" A kako će oni pouku primiti, a već im je došao istiniti Poslanik od kôga oni glave okreću i govore: "Poučeni - umno poremećeni!" Mi ćemo patnju malo-pomalo otklanjati i vi ćete se sigurno u mnogobožačku vjeru vratiti.* (Ed-Duhān, 10.-15.)

- Zar će ahiretska kazna biti otklonjena? - upita Abdullah.

Ali onoga dana kada ih svom silom zgrabimo, zbilja ćemo ih kazniti (Ed-Duhan,16.) - dan tog silnog grabljenja (*el-batša*) je dan Bitke na Bedru.

Prema tome, dim (*ed-dduhan*), silno grabljenje (*el-batša*), neizbježna patnja (*el-lizam*)* i Bizantinci (*Er-Rūm*), kao predznaci Sudnjega dana, već su se dogodili.

2164. Prenosi se da je Abdullah ibn Mesud, r.a., rekao:

- Pet predznaka Sudnjeg dana već su se dogodili: *ed-duhan*/dim, *el-lizam*/patnja, *er-Rūm*/Bizantinci, *el-batša*/Bedranska bitka i Mjesečevo rascjepljenje.

Sura El-Feth, ajet 24.: *On je zadržao ruke njihove od vas i vaše od njih...*

2165. Od Enesa ibn Malika, r.a., se prenosi da se osamdeset naoružanih Mekkelija spuštalo niz brdo Et-Ten'im prema Allahovom Poslaniku, a.s., želeći Vjerovjesnika, a.s., i njegove ashabe iznenaditi, pa ih se on dočepao na miran način, onda im poštedio živote pa je Svemoćni i Svevišnji Allah objavio: *On je zadržao ruke njihove od vas i vaše od njih usred Mekke, i to nakon što vam je pružio mogućnost da ih pobijedite...*

Sura Hudžurāt, ajet 2.: *... Ne dižite glasove svoje iznad Vjerovjesnikova glasa...*

2166. Od Enesa ibn Malika, r.a., se prenosi da je rekao:

- Nakon što ja objavljen ajet: *O vjernici, ne dižite glasove svoje iznad Vjerovjesnikovog glasa i ne razgovarajte s njim glasno kao što glasno jedan s drugim razgovarate, da ne bi bila poništena vaša djela, a da vi i ne primijetite* Sabit ibn Kajs je ostao sjediti kod svoje kuće govoreći:

- Ja sam džehennemlija!

---

* *El-lizam* - dosl. neizbježna patnja. Aluzija na 77. ajet sure El-Furkan: *Neminovno vas čeka patnja*. Po mišljenju nekih stručnjaka misli se na katastrofu koju su doživjeli mnogobošci prilikom Bitke na Bedru.

Izolirao se od Vjerovjesnika, a.s., pa je Vjerovjesnik, a.s., upitao Sa'da ibn Mu'aza:

"Šta je sa Sabitom, Amrov oče, da nije bolestan?"

- On je moj komšija, ali, ne znam da je bolestan" - rekao je Sa'd.

Onda je Sa'd otišao do njega i prenio mu riječi Allahovog Poslanika, a.s., pa Sabit reče:

- Objavljen je ovaj (gornji) ajet, a vi znate da sam ja između vas najviše podizao glas kod Allahova Poslanika, a.s., ja sam džehennemlija!

Sa'd o ovome izvijesti Vjerovjesnika, a.s., pa Allahov Poslanik, a.s., reče:

"Naprotiv, on je džennetlija!"

Sura Kãf, ajet 30.: *Na Dan kada upitamo Džehennem: Jesi li se napunio? - a on kaže: Ima li još?*

2167. Od Abdulvehhaba ibn 'Ataa, preko Se'ida, Katade i Enesa ibn Malika smo obaviješteni da je Vjerovjesnik, a.s., u vezi s ajetom: *Na dan kada upitamo Džehennem: Jesi li se napunio? - a on kaže: Ima li još?* - rekao:

"Džehennem će se neprestano puniti i pitati: Ima li još? sve dok Svemoćni Gospodar u njega ne stavi Svoje stopalo pa se džehennemski dijelovi zbiju jedni na druge, kada će reći:

- Dosta! Dosta! Tako ti Tvoje Svemoći i Velikodušnosti!

A u Džennetu će stalno biti nepopunjenog mjesta sve dok Allah za to ne stvori posebna stvorenja i to njima ne nastani."

Sura El-Kamer, ajet 15.: ... *Pa ima li ikoga ko bi pouku primio?*

2168. Prenosi se da je Ebu Ishak rekao:

- Vidio sam nekog čovjeka kad El-Esveda ibn Jezida, koji je u džamiji druge poučavao Kur'anu, kad pita:

- Kako trebamo učiti ajet: *Fehel mimmuddekir?* Da li sa dalom, ili sa zalom,* pa mu on odgovori:

- Sa dalom! Čuo sam Abdullaha ibn Mesuda kad kaže: Slušao sam Allahovog Poslanika, a.s., kad izgovora: *muddekir*, sa dalom.

Sura Er-Rahmãn, ajet 15.: *... a džine je stvorio od plamena vatre*

2169. Od Aiše, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, a.s., rekao: "Meleki su stvoreni od svjetlosti, a džinni od plamena vatre, dok je Adem stvoren od onog što vam je opisano."

Sura El-Hadîd, ajet 16.: *Zar nije vrijeme da se vjernicima srca smekšaju kad se spomene Allah...*

2170. Prenosi se da je Ibn Mesud, r.a., rekao:

- Četiri su godine prošle od našeg primanja islama do momenta kad nas je Svemoćni i Svevišnji Allah ukorio u ovom ajetu: *Zar nije vrijeme da se vjernicima srca smekšaju kad se spomene Allah i Istina koja se objavljuje i da oni ne budu kao oni kojima je još davno data knjiga pa su srca njihova, zato što je proteklo mnogo vremena, nemilosrdna postala i mnogi od njih su nevjernici.*

Sura El-Hašr, ajet 10.: *I oni koji poslije njih dolaze govore: - Gospodaru naš, oprosti nama i braći našoj koja su nas u vjerovanju pretekla...*

2171. Od Urveta se prenosi da mu je Aiša, r.a., rekla:

- Sestriću moj! Njima je naređeno da za ashabe Vjerovjesnika, a.s., traže oprost, a oni ih vrijeđaju!

---

* *Dal* i *zal* - dva slova arapskog pisma. Riječ *muddekir* koja se nalazi u ovom ajetu i u pogledu koje je postavljeno pitanje, djelimično odstupa od pravila. Naime, trebalo bi biti: *muzzekir* (sa slovom *zal*).

Sura El-Džinn ajet 1.: *Reci: - Meni je objavljeno da je nekoliko džinna prisluškivalo...*

2172. Prenosi se da je Ibn Abbas, r.a., rekao:

- Allahov Poslanik, a.s., nije učio Kur'an džinnima, niti ih je vidio. Allahov Poslanik, a.s., se sa jednom grupom svojih ashaba zaputio prema pijaci na 'Ukazu. Šejtanima je u međuvremenu onemogućeno da prisluškuju vijesti s neba i gađani su kometama, tako da su se morali vratiti svom narodu pa su ih ovi upitali:

- Šta vam je?

- Onemogućeno nam je da prisluškujemo vijesti sa neba i gađani smo kometama! - rekli su:

- To je moglo biti jedino zbog nečega što se dogodilo! Krenite na istok i zapad Zemlje i pogledajte šta nam to onemogućava prisluškivanje vijesti sa neba!

Oni tako krenuše putujući istokom i zapadom Zemlje. Jedna grupa od onih koji su gađani kometama uputila se prema pijaci na 'Ukazu pa je u Tihami, kod Nahla, naišla na Allahovog Poslanika, a.s., kako, kao imam, sa svojim drugovima klanja sabah-namaz. Pošto shvatiše da se uči Kur'an, počeše ga slušati, zatim rekoše:

- Ovo nas je onemogućilo da slušamo vijesti sa neba!

Potom se vratiše svome narodu i rekoše:

- Mi smo slušali Kur'an koji divljenje izaziva, koji na Pravi put upućuje, i mi smo povjerovali u njega i Gospodaru našem nikoga (kao božanstvo) ne pridružujemo.

Onda je Svemoćni i Svevišnji Allah svome Vjerovjesniku Muhammedu, a.s., objavio: *Reci: - Meni je objavljeno da je nekoliko džinna prisluškivalo.*

Sura El-Kijāmeh, ajet 16.: *Ne izgovaraj Kur'an jezikom svojim da bi ga što prije zapamtio...*

2173. Od Ibn Abbasa, r.a., u vezi s Allahovim riječima *Ne izgovaraj Kur'an jezikom svojim da bi ga što prije zapamtio!* - se prenosi sljedeće:

- Vjerovjesnik, a.s., puno se trudio oko objave, stalno je micao usnama! - pa mi je (kaže Se'id) Ibn Abbas rekao:

- Ja ću ti ih micati onako kako ih je micao Allahov Poslanik, a.s. - i počeo je micati njima.

Se'id (dalje) kaže:

- Ja ću ih pomicati onako kako ih je pomicao Ibn Abbas? - i poče micati svojim usnama.

- Na to (Vjerovjesnikovo micanje usnama - kaže Ibn Abbas) Uzvišeni Allah je objavio: *Ne izgovaraj Kur'an jezikom svojim da bi ga što prije zapamtio, Mi smo dužni da ga saberemo da bi ga ti učio*, tj. sabrat ćemo ga u tvojim prsima, a potom ćeš ga ti učiti. *A kada ga Mi budemo učili, ti prati učenje njegovo*, tj. slušaj ga i šuti, a mi ćemo ti pomoći da ga onda (na)učiš.

- Poslije toga - kaže (Ibn Abbas) - Allahov Poslanik, a.s., kad bi mu došao Džibril slušao je, i kad bi Džibril otišao učio ga je onako kako ga je on njemu učio.

Sura El-Mutaffifûn, ajet 6.: *Na dan kada će ljudi pred Gospodarom svjetova stajati*

2174. Od Ibn Omera, r.a., se prenosi da je Vjerovjesnik, a.s., u vezi sa ajetom: *... Na dan kada će ljudi pred Gospodarom svjetova stajati...*, rekao:

"Tako da će neki od njih stajati u svome znoju, koji će im do pola ušiju dosezati."

Sura El-Inšikāk, ajet 8.: *Lahko će račun položiti*

2175. Od Aiša, r.a., se prenosi sljedeće:

- Allahov Poslanik a.s., je rekao:

"Onaj od koga bude traženo polaganje računa bit će kažnjen", pa sam ga ja upitala:

- Zar Uzvišeni Allah nije rekao: *Lahko će račun položiti...* (El-Inšikāk, 8.) - na što on reče:

"Nije to polaganje računa; to je predočavanje djela. Onaj, pak, s kojim u pogledu njegovih računa bude vođena rasprava, bit će kažnjen."

Sura El-Lêjl, ajet 3.: ... *I tako mi muška i ženska*

2176. Prenosi se od Alkame da je rekao:

- Stigli smo u Siriju (u Damask), pa nam je prišao Ebu Derda, r.a., i upitao:

- Ima li među vama neko ko je Kur'an učio kod Abdullaha?

- Ima, ja sam! - rekoh, a on nastavi:

- Kako si čuo da Abdullah uči ajet: *Tako mi noći kada tmine razastre...*? (El-Lejl, 1.)

- Čuo sam ga - rekao sam - da uči: *Tako mi noći kad tmine razastre, i dana kad svane, i tako mi muška i ženska.*

- I ja sam, tako mi Allaha, slušao Allahovog Poslanika, a.s., da to tako uči, međutim, ovi hoće da ja učim *...i tako mi Onoga koji muško i žensko stvara...** (El-Lejl, 3.) Ja ih, bogme, ne slušam!.

Sura Ed-Duhā, ajet 3.: *Gospodar tvoj nije te ni napustio, ni omrznuo...*

2177. Od El-Esveda ibn Kajsa, r.a., se prenosi da je čuo Džunduba ibn Sufjana, r.a., kad je rekao:

- Allahov Poslanik, a.s., se razbolio i dvije-tri noći nije ustajao pa mu je došla jedna žena i rekla mu:

- Muhammede, ja se zaista nadam da te tvoj šejtan napustio, vidim da ti se nije približavao dvije-tri noći.

---

* To je, međutim, općeprihvaćeno učenje, zastupljeno u Mushafu.

Potom je Svemoćni i Svevišnji Allah objavio: *I tako mi noći kada se utiša. Gospodar tvoj nije te ni napustio, ni omrznuo.*

Sura Et-Tekāsur, ajet 1.: *Zaokuplja vas nastojanje da što imućniji budete...*

2178. Prenosi se da je Abdullah ibn eš-Šihhir, r.a., rekao:

- Došao sam Vjerovjesniku, a.s., a on uči: *Zaokuplja vas nastojanje da što imućniji budete...*, zatim reče:

"Čovjek govori: Moj imetak! Moj imetak! A šta ti, čovječe, od imetka imaš, osim onoga što pojedeš pa ga potrošiš, ili što obučeš pa podereš, ili onoga što podijeliš kao sadaku pa nastaviš ubirati plodove?"

Sura En-Nasr, ajet 1.: *Kada Allahova pomoć i pobjeda dođu...*

2179. Od Ubejdullaha ibn 'Utbe, r.a., se prenosi da ga je Ibn Abbas, r.a., pitao:

- Znaš li (u predaji od Haruna stoji: Je li ti poznato) koja je cijela sura iz Kur'ana objavljena posljednja?

- Da, znam - rekao sam: *Kada Allahova pomoć i pobjeda dođu...*

- Istinu si rekao! - kazao je on.

SADRŽAJ